BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

DIODORVS

BIBLIOTHECA HISTORICA

EDIDIT

FR. VOGEL

VOL. III

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA

VOL. III

POST I. BEKKER ET L. DINDORF
RECOGNOVIT

FR. VOGEL

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS TERTIAE (MDCCCXCIII)

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXXXV

CIP-Kurztitelaufnahme der Deutschen Bibliothek

Diodorus ⟨Siculus⟩:
[Bibliotheca historica]
Diodori Bibliotheca historica / post I. Bekker et
L. Dindorf recogn. C. Th. Fischer. — Ed. stereotyp.
— Stutgardiae : Teubner
(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum
Teubneriana)
Bis Bd. 3: post I. Bekker et L. Dindorf recogn.
Fr. Vogel
NE: Vogel, Friedrich [Hrsg.]; Fischer, Curt Th.
[Hrsg.]
Vol. 3. — Ed. stereotyp. ed. 3. (1893). — 1985.
ISBN 3-519-01273-1

Printed in Germany
Druck: Beltz Offsetdruck, Hemsbach/Bergstraße

UNIVERSITATI ERLANGENSI

ANTE HOS CL ANNOS CONDITAE

DIEM FESTUM

GRATULATUR ANIMO GRATO LAETOQUE

FRIDERICUS VOGEL

ALMAE MATRIS FRIDERICO-ALEXANDRINAE

QUONDAM ALUMNUS.

NÜRNBERG, 1. AUGUST 1893.

DE CODICIBUS LIBRORUM XIII—XV.

Sunt quos apparatu critico collegisse iuvat pulverem codicum: in eis quamquam me neque esse neque numerari volo, tamen aegre fero, quod codices accuratius excutere vel plures adhibere mihi non licuit. Apparatum criticum enim etiam strictiorem reddidissem, si omnibus codicum testimoniis cognitis, quid esset verum, certius discernendi atque, quia plus uno verum esse non potest, plurimas lectionum variarum secernendi potestas data esset. Itaque apparatum criticum a me factum multimodis esse imperfectum non dissimulo; nihilo minus tamen Bergmanni Bezzeli Schneideri meaque opera factum est, ut haec editio, posita in emendata vel prima collatione praestantissimorum codicum ADP, exacta ad codicum aestimationem a nobis primum via ac ratione institutam, denique multis Reiskei Wurmi Hertleini Madvigi emendationibus adhuc neglectis correcta, suis virtutibus non careat. Quare donec aut meliorem codicem indagaveris aut codices a nobis falso aestimatos esse comprobaveris, aliquantum profecisse nobis videbimur.

Ac novos codices eosque utiles inveniri aut ex codicibus ab aliis olim inspectis novum quidquam et utile conquiri posse, nemo sine aliqua dubitatione dixerit, nisi cui molestum fuerit legere vel intellegere,

quae in praefatione priorum voluminum disserui. Primum enim maximi momenti est, quod codices et librorum I—V et XI—XV in duas partes dirempti sunt idque discrimen usque ab temporibus codicum nostrorum aetate multo antiquioribus repeti potest (I p. XX. II p. XXXII). Deinde, ut Suidae et Peiresci libros hic praeteream, Stephanus atque interpretes latini*) codicibus utebantur, qui a nostris non numquam diversi, numquam tamen eis se praestant potiores.

Georgius Schneider, qui multum studii ac doctrinae in codicibus Diodori recensendis consumpsit, hanc tulit sententiam (Wochenschrift f. klass. Philologie 1891 p. 677): 'Vogel hält die mühevolle Durchforschung dieser vielen Schreibereien für zwecklos; leider nur zu sehr mit Recht. Die Aufstellung eines vollständigen Stemma der Handschriften entbehrt der praktischen Bedeutung.' Itemque E. Bethe, qui sinistris meis auguriis (II p. XXVII) diffisus multas Italiae bibliothecas perscrutatus est, quod attinet ad Diodorum, inanis inde rediit. Unum codicem ex omnibus quos novimus plus valere dixi Venetum 375 (II p. XI et XX); quem codicem mihi nescio quo pacto olim denegatum nemo adhuc ex bibliothecae tenebris extraxit.**) Iterum igitur eius ope destituti ad codicum quaestionem aggredimur.

*) Duae exstant librorum XI—XIII interpretationes latinae, altera a Cocchio et Rutilio ante annum 1538 perfecta, altera Arnoldi Arlenii, quam ignoravit Dindorf (edit. 1828 vol. I part. II pag. IX), edita est Basileae anno 1548: utraque ergo, quia editione principe antiquior est, sumpta est ex libro manu scripto.

**) Ex hoc codice haustum esse codicem F, qui ipse esset fons codicis M, per litteras mecum communicavit E. Bethe; refutat ergo vir doctissimus, quae dixi II p. XX.

Diodori libri XIII—XV quamquam eisdem codicibus quibus libri XI et XII continentur, eisque de codicibus iam in praefatione voluminis alterius actum est, tamen paucis verbis illuc est redeundum; ibi enim in medio reliquimus, utrum eidem codices in his atque in illis libris eiusdem generis eiusdemque auctoritatis essent necne. Diodori quidem libros ita distributos fuisse, ut singula quaeque volumina quinos libros complexa sint, ea ipsa ex re efficitur, quod libri VI—X et XXI—XL i. e. quinquies quini libri interierunt. Atqui libri XI—XV tertiam effecerunt pentadem; ergo horum quinque librorum codices eiusdem stirpis esse veri simillimum est. Neque tamen neglegendum est, cum quod codex Venetus M in extremo tertio decimo libro (XIII 111) desinit*), tum quod optimus ipse P sex libros (XI—XVI), non pentadem, complectitur. Porro quoniam in codice A loci quidam pleniores inveniuntur quam in P et in F, denuo quaerendum videtur, num recte dixerimus: 1. codicem P singulari virtute omnibus ceteris libris praestare (II p. XV), 2. ubicumque cum P sive AHL sive FJKM consentiant, hanc lectionem ex archetypo profectam, diversam ex coniectura, nonnumquam ingeniosa et vera, ortam esse (II p. XXVIII).

1. P haud paucis quidem locis, qui in ceteris omnibus codicibus integri exstant, corruptus est et mutilatus**), saepius tamen unus servavit genuinas

---

*) In libro decimo quinto alter codex Venetus R adhibitus est ab Wesselingio. Codex R longe abhorret a codice M; ille enim codici A, hic codici F est simillimus.

**) Multis locis singuli versus desunt, ac totus fere quaternio in extremo libro XIV intercidit (p. 332, 20— p. 350, 1). In universum autem librarium codicis P parum

lectiones, quas aliquotiens iam coniectura assecuti erant viri docti, atque unus supplevit Diodori orationem, idque mea quidem sententia rectissime, his locis: XIII 85, 4 *αὐτόν* — 94, 5 *ἑτέρᾳ* — 97, 1 *τούτων πραττομένων μέν* — 104, 2 *οὔσας* — XIV 9, 5 *εἰς Αἴτνην* — 12, 3 *καί* — 12, 8 *ὤν* — 36, 3 *ἧκεν* — 80, 6 *ὑπελάμβανε καί* — 84, 2 *ὑποσπόνδους* — 91, 2 *ἐν Κορίνθῳ* — XV 29, 2 *καὶ φρονήσει.*

At ne codici P aequo plus studere ac fidere videar, ipse eum fraudis arguam pravam omnium codicum lectionem XIV 5, 6 *ἐν ἅπασιν λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας* etiam magis depravantem fallaci additamento *τὴν αὔξησιν.* Neque minus falsum est, quod codex Peirescianus interpolavit: *ἐπείδοσιν* i. e. *ἐπίδοσιν.* Bene accidit, quod Rhodomannus, qui neque Patmium neque Peirescianum librum noverat, *ἐπίδοσιν* aut *αὔξησιν* scribendum esse coniecit. Verum autem agnovit Reiske *ἐπίτασιν* ex ineptis vocabulis *ἐν ἅπασιν* restituens, etiamsi Dindorfio scriptura *ἐπίδοσιν* praestare videbatur (edit. Paris. II p. IV): primum enim Diodorus *πολλὴν ἐπίδοσιν λαμβάνειν* scribere solet XI 50, 3. 68, 6. 72, 1. XIV 16, 3, idque significat augmentum fortunatum, quare plerumque additur *πρὸς εὐδαιμονίαν*, deinde simillimum mendum invenitur XIII 84, 4, ubi pro *ἐπίτασιν λαμβανούσης* in P scriptum est *ἐπὶ πᾶσιν λαμβανούσης.*

---

diligentiae adhibuisse, praeter sescenta vocabula levitate deformata maxime ei docent loci, ubi librarius nescio quo errore vel languore captus eadem verba bis scripsit, veluti XIII 18, 5, ubi postquam primum recte exaravit *ποιῆσαι* et *οὔσης* et *οὐ μικρῶς*, secundum idem ille scripsit *ποιῆσαι τῶν* et *οὔσης* et *οἱ μικρῶς*; itemque XIII 88, 4 primum *τολμησάντων*, secundum *ὁρμησάντων*; XV 87, 4 primum *ἐγχωρεῖν*, secundum *ἐκχωρεῖν*.

Peiresciani libri auctoritatem ceteris quoque locis minimam esse apparet ex eis quae dixi II p. XXXII (cf. XIV 105, 4). Neque Suidam ex melioribus Diodori codicibus sua hausisse satis docet unus locus XIII 67, 2 (cf. 35, 4. XIV 10, 2. 20, 3. 23, 1. XV 84, 2).

2. Quoniam ergo comprobatum est ab altera parte stare unum codicem P, ab altera ceteros omnes, nunc eligam locos paucos e multis, quibus ceteros libros ipsos in duas partes seiungendos esse demonstretur:

	a	P	f
XIII 7, 4	πεντακοσίους a		ὀκτακοσίους Pf
8, 4	Σικελοί a		Ἀθηναῖοι Pf
46, 3	μετὰ σπουδῆς aP		om. f
94, 2	πλείω a	πλῆθος P	πλῆθος FJK πλείω in marg. FJK πολλούς M
XIV 12, 3	Βοιωτούς a		Βυζαντίους Pf
48, 5	λεηλατήσας aP		ἐλεηλάτησε καὶ f
79, 1	Ἀσίας AHP		Εὐρώπης f (L?)
82, 10	ἰδίας aP		οἰκείας f
XV 40, 4	σφαλέντες] σταλέντες aP		γνωσθέντες f
53, 1	ἐγένετο aP		γενόμενος παρῆλθε f
58, 3	χιλίων καὶ διακοσίων a	χιλίων P	χιλίων καὶ ἑξακοσίων f*)
64, 2	ὑπῆρχον aP		ἦσαν f

*) Quantum codicum auctoritas ad lectiones ponderandas valeat, maxime sentimus in numeris ambigue traditis. Simili difficultate atque hic haeremus XIII 86, 5, ubi ἑπτακισχιλίων est in P, in ceteris πεντακισχιλίων.

Denique testimonium locupletissimum atque idoneum, quo uno tota quaestio profligetur, capimus ex nominibus magistratuum Romanorum. Qua de re cum praeter alios nuperrime Mommsen denuo egerit, ipse satis habeo exempla ad codicum classes distinguendas apta afferre, neque ea omnia sed perpauca ex magna copia delecta:

XIII 2 χιλιάρχους τρεῖς, Λεύκιον Σέργιον, Μάρκον Σερουίλιον P
" " Σέργιον Λεύκιον, Μάρκον Παπίριον, Μάρκον Σερουίλιον a
" " Λεύκιον Σέργιον, Μάρκον Σερουίλιον καὶ Μάρκον Παπύριον f

XIV 19 χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος, Γάιος Οὐαλέριος, Μάνιος Σέργιος PAL
χιλίαρχοι ἕξ....... Μάνιος Σέργιος καὶ Ἰούνιος Λούκουλλος ceteri
44 χιλίαρχοι πέντε, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Μάρκος Αἰμίλιος, Γάιος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος P
χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Ἰούλιος Μάρκος Φούριος Αἰμίλιος Γναῖος AH
χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Αἰμίλιος Μάρκος, Γάιος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος καὶ Παῦλος Σέξστος ceteri
47 χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Μάλλιος, Πούπλιος Μάννιος, Σπόριος Φούριος, Λεύκιος Πούπλιος P

XIV 47 χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Μάλλιος Μάννιος Σπόριος Φούριος Λεύκιος A
„ „ Πόπλιος Μάλλιος, Μάνιος Σπόριος, Φούριος Λεύκιος καὶ ἕτεροι τρεῖς ceteri

XV 23 χιλίαρχοι ἕξ, Τίτος Κοίνκτιος, Λεύκιος Σερουίλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλλιος, Λεύκιος Λουκρήτιος, Σερουίλιος Σουλπίκιος P
„ „ Τίτος Κοίντιος Σερουίλιος Λεύκιος Λουκρήτιος Σουλπίκιος A
„ „ Τίτος Κοίντιος, Λεύκιος Σερουίλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλιος Δέκιος, Λουκρήτιος Ἄγκος καὶ Σερούιλιος Σουλπίκιος ceteri.

Hinc omnes credo artis criticae intellegentes, quas in classes codices distribuendi sint et quantum quaeque classis valeat, sibi persuadebunt; neque in eo offendentur, quod contra ea quae diximus interdum vel classis a, codice P cum f consentiente, vel classis f, codice P cum a consentiente, emendatam praebet lectionem. Nimirum ipse codex L, in quo multos locos ab homine impudentissimo suo arbitrio permutatos esse iam Dindorf sensit (edit. 1826, IV p. 259), plus semel praebet lectionem omnibus editoribus probatam. Itemque codex M, qui libidine verba detorquendi codici L minime cedit, lacunas quasdam scite explevit (XIII 46, 6. 84, 2. 85, 1). Inveniuntur tamen loci quidam captiosi, quibus animi paulo infirmiores nimis sollicitentur atque editores adhuc omnes decepti sunt. Horum locorum qui sunt graviores, accuratius examinemus.

Libri tertii decimi ineuntis verba (XIII 1, 2): *γράψειν, ἀλλὰ καὶ περιλήψεσθαι χρόνον πλείονα τῶν* in codice F deesse quamquam Dindorf adnotavit, tamen nequaquam suspecta ei fuisse videntur. Postquam ipse ex Bergmanni collatione cognovi eadem verba in codice P quoque desiderari, iam pro certo habui etiam plures codices hoc loco mutilatos esse. Atque G. Schneider pro sua liberalitate et doctrina me certiorem fecit illa septem verba in codice Claromontano margini esse adscripta, in codice Veneto VII 8 prorsus omissa. Quibus verbis sublatis orationem hiare apparet; sed ne illis quidem insertis eam planam esse contendo. Nonne absona est sententia 'non solum res gestas scribere sed etiam spatium mille centum annorum amplecti'? Quod unus sensisse videtur Reiske, qui inter *τὰς* et *πράξεις* interposuit *κοινάς* (cf. I 1, 1. 3. 3, 2. 4, 6). Itaque et codicum auctoritate et verborum sententia efficitur hunc locum corruptum esse. Mihi mendum inesse videtur in vocabulis *μὴ μόνον*, pro quibus fortasse scribendum est *μνημονεύσειν*. Quamquam enim non ignoro verbo *μνημονεύειν* in genere activo Diodorum uti solere ad sententiam reminiscendi vel recordandi exprimendam (I 21, 8. XIII 32, 3. XIV 46, 3. XIX 1, 4), tamen coniecturam meam adiuvant loci hi: I 2, 3 *αἱ πράξεις ἅπαντα τὸν αἰῶνα μνημονεύονται*, XI 61, 7 *οὐδέπω μνημονεύονται τοιαῦται πράξεις γενέσθαι*, cf. V 21, 2. XIII 98, 5. XIV 1, 3. XV 57, 3.

XIII 19, 2 *ἀπέκτειναν μὲν μυρίους ὀκτακισχιλίους, ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ τοὺς στρατηγοὺς Δημοσθένην καὶ Νικίαν* (scil. Syracusani victoria de Atheniensibus reportata). Verba *ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακισχιλίους*, quae non solum in PF desunt, sed etiam in Veneto desiderantur (teste Schneidero, quam-

quam nihil adnotavit Wesseling), toti loco tam apte accomodata sunt (cf. XV 14, 2), ut ea inde movere nolim, etsi nullus dubito quin ad lacunam archetypi explendam coniectura docti cuiusdam interpolatoris nata sint. Videntur autem deprompta ex Thucyd. VII 87, 4: *ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν ἐξειπεῖν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων.* Numerum vero eorum, qui caesi sunt, apud Thucydidem frustra quaeres, quamquam ille, id quod Diodorus neglexit, Atheniensium qui ab Syracusis re male gesta profecti sunt, non minus quadraginta milia fuisse tradidit (Thuc. VII 75, 5). Idem numerus postea quidem in oratione, quam Diodorus Nicolaum habentem fecit, invenitur XIII 21, 3, sed ita ut Thucydidi verba cum verbis Diodori minime conveniant. Thucydides enim *τοῦ ὄχλου ξύμπαντος* ab Syracusis proficiscentis quadraginta milia fuisse prodit, Diodorus totidem *τοὺς ἀγωνισομένους ἄνδρας* ab Atheniensibus Syracusas missos esse memorat. Ceterum hi a Diodoro traditi numeri iam Wesselingio in suspicione erant, qui non tam verba *ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακισχιλίους* quam quae antecedunt addubitans, haec adnotavit: 'At amplior caesorum fuit multitudo, si numerum quadraginta milium aequarint, qui Nicia et Demosthene ducibus post infelix navale proelium iter sunt ingressi. Sint sane plures fuga elapsi: de quindecim tamen milibus, cum Syracusani obsaeptis itineribus fugientes urgerent undique, haud iniuria dubites.' — Cf. Diod. XIII 2, 5. 11, 2. 3. 33, 1.

XIII 64, 5 *Λακεδαιμόνιοι ἐστράτευσαν ἐπὶ Πύλον . . . κατὰ μὲν θάλατταν ἕνδεκα ναυσίν, ὧν ἦσαν αἱ μὲν ἀπὸ Σικελίας ἐκ τῶν πολιτῶν πεπληρωμέναι, πεζῇ δὲ παρήγαγον ἱκανὴν δύναμιν.* Hic locus multo ignobilior ea

tamen in re superiori est similis, quod hic quoque de vocabulo numerali in libris PF omisso disceptatur. Addunt enim ceteri codices (non omnes puto, sed codices tantum classis a) post *Σικελίας* verbum *πέντε*, quod omnes editores receperunt, capti Wesselingi speciosa coniectura, qui orationem ita restituendam esse censuit: *ὧν ἦσαν αἱ μὲν ἀπὸ Σικελίας πέντε, ἓξ δὲ ἐκ τῶν πολιτῶν πεπληρωμέναι.* Suo iure huic loco contulerunt ea, quae scripta sunt apud Xenoph. Hell. I 2, 8: *ἐβοήθησαν Συρακόσιοι οἵ τ' ἀπὸ τῶν προτέρων εἴκοσι νεῶν καὶ ἀπὸ ἑτέρων πέντε, αἳ ἔτυχον τότε παραγενόμεναι.... καὶ Σελινούσιαι δύο.* Quorum locorum discrepantiam quamquam nemo non videt, tamen hic verbum *πέντε* ex Xenophonte, ut c. 19, 2 *ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακισχιλίους* ex Thucydide, interpolatum esse haud incredibile videtur. At si Diodorus sententiam exprimere voluisset, quam editores ex eius verbis elicere conantur, hunc fere in modum scripsisset: *ὧν ἦσαν πέντε μὲν ἀπὸ Σικελίας παραγεγενημέναι* vel *ὑπῆρχον Σικελικαί, ἓξ δὲ ....* In errorem inducti sunt editores, ut alibi, etiam hic particula *μέν*, qua Diodorus liberius usus saepius sine insequenti *δὲ* hiatum tantum evitandi causa inseruit, veluti XIII 48, 2 *δοκοῦσι γὰρ οἱ μὲν ἀναιρεθέντες.* XIII 104, 8 *μέγα μὲν οὐδὲν ἔπραξε,* ubi Reiske *μὲν* deleri iussit. — XIV 58, 2 *τούτων δ' ὀλίγαι μὲν ἦσαν τριήρεις,* ubi Stephanus adnotavit: 'aut *μὲν* hic expungendum, aut aliquot verba deesse dicendum est.' — XV 42, 2 *διὰ τὸ κεῖσθαι μὲν αὐτό,* ubi *τε* pro *μὲν* scripsit Dindorf.

XIII 47, 5 *ἐνταῦθα γὰρ ὁ μεταξὺ τόπος ἦν στενώτατος.* Cum codices AH pro *τόπος ἦν* praebeant *προσῆν*, iam Wesseling adnotavit, non deterius quam vulgatum esse *ὁ μεταξὺ πόρος*, atque editores posteri-

ores hanc coniecturam receperunt. Res non tanti esse videtur, ut multis verbis disputetur (cf. XIII 78, 7 *τὸν μεταξὺ τόπον*, XIV 49, 3 et 57, 5 *τὸν μεταξὺ πόρον*): id unum addere iuvat, in omnibus Diodori codicibus vocabulum *τόπος* saepe confundi aliis similibus verbis *λόφος*, *στόλος*, *ὅπλον*, *ποταμός*, *Γελῷος*.

XV 52, 3 *περὶ γὰρ τὰς πύλας ἀπήντησε τοῖς περὶ Ἐπαμεινώνδαν κῆρυξ τυφλὸν ἄνδρα ἀποδεδρακότα κομίζων, καὶ καθάπερ ἦν εἰθισμένον, ἀνηγόρευε κηρύττων μήτ' ἐξάγειν Θήβηθεν μήτ' ἀφανίζειν.* Ut superioribus locis consensu codicum P et F nisi vulgarem lectionem adulterinis verbis auctam esse censuimus, ita hic ex consensu codicum P et A concludimus, verba *κομίζων καί*, quae desunt in PA, esse damnanda, utpote olim inserta, ut enuntiatum antiquitus corruptum sanetur. Acrius quam ille interpolator loci corruptelam perspexerunt Reiske Wurm Madvig, quorum ex variis coniecturis primum sumo pro *ἄνδρα ἀποδεδρακότα* (iisdem quattuor litteris *αποδ* duplicatis) scribendum esse *ἀνδράποδ' ἀποδεδρακότα*. Verbis hic ita mutatis atque *κομίζων καὶ* abolitis duo resident scrupuli, alter in coniunctione verborum *ἀπήντησε* et *ἀνηγόρευε*, alter in vocabulo *τυφλόν*: qui ita evelli poterunt, ut aut *ἀπαντήσας*, aut *τυφλός*, *ὅς*, aut cum Wurmio *τὸ τυχὸν* pro *τυφλόν*, aut deleto verbo *ἀπήντησε* scribatur *ἐντυχὼν* pro *τυφλόν*. Maxime offendimur in vocabulo *τυφλόν*, cum difficile sit iudicatu, utrum caeci servi fugitivi an caecus praeco maiori sint offensioni. Dixerit sane quispiam praeconem eam ob rem caecum fingi, ut coram Epaminondae agmine verba tam abominanda pronuntiata esse minus incredibile fiat. At quamvis incertum sit, qua ratione verba corrigenda sint, certo certius est, id quod unum hic

mea refert demonstrare, verba κομίζων καὶ inepta neque cum Reiskeio in ὀνομάζων vel κράζων καὶ neque cum Madvigio in γνωρίζων καὶ mutanda, sed optimis codicibus P et A testibus damnanda esse. Praeterea moneo, verba quae sequuntur ἐξάγειν — ἀφανίζειν — ἀπάγοντα ἀνασώζειν, quae docti quidam suspecta reddebant, de industria ita delecta esse, ut non minus in servos fugitivos quadrent quam in milites domo ad bellum periculosum proficiscentes.

XIV 28, 5 Verbum ἐγκαταβαίνουσι, quod deest in PAL, recentiores editores perperam receperunt, postquam iam Rhodomannus, et is codicum ignarus, atque Wesseling illud verbum parasiticum exturbaverunt.

Gravissimos tantum, non omnes tractavi locos, qui cum lege a me de codicibus iudicandis lata pugnare videntur. Invenientur ab aliis alia, inprimis in libro quinto decimo, quibus sententia mea, quam quidem dixi de recentioribus codicibus, aliquatenus labefactetur: fundamenta ipsa opus Diodori ex codicibus construendi ne non recte a me posita sint, non habeo cur timeam.

DE REBUS ORTHOGRAPHICIS.

Diodorum severas quasdam leges orthographiae sibi scripsisse, id quod affirmavit Dindorf, numquam credidi (I p. XXVIII). Tamen in prioribus libris edendis Dindorfium ut iniquae mentis asellus sequebar; hoc tandem in tertio volumine illam servitutem repellere coepi. Primum enim, ut statim dicam quod sentio, illas quaestiunculas, utrum *δυοῖν* an *δυεῖν*, *πλέον* an *πλεῖον*, *οὐδεὶς* an *οὐθείς*, *εἵλετο* an *εἵλατο*. *εἰώθεσαν* an *εἰώθεισαν* scribatur, tanti esse nego, quanti mystae quidam artis philologicae faciunt. An quotusquisque est, cuius multum intersit, utrum nostrates historici scribant Ereignis an Ereigniſs, Turm an Thurm, ungefähr an ohngefähr, mehre an mehrere, stand an stund? Atque, ne dicam de Goethei aliorumque poetarum operibus, nonne omnes academiae Berolinensi assentimur et gratiam habemus, quod in operibus Friderici Magni edendis orthographiam regis maxime variam et inconstantem reddere supersedit?

Tum Diodori opera minime ita comparata sunt, ut res per se tam mobiles ad unam certamque regulam dirigantur. Nam primum aetas illa, qua fuit Diodorus, licet certis legibus orthographicis usa sit, a nobis certe haud facile certis legibus constringi potest. Deinde Diodorus ipse triginta annos in bibliotheca sua componenda consumpsit: nobis forte accidit, ut eodem die in eodem verbo scribendo nobis non constemus. Tum bibliothecam ex auctoribus variis congessit; itaque mirae quaedam et illis omnia aequandi cupidis molestae formae non numquam ad fontem Diodori exquirendum aliquantum conferre possunt. Denique codices nostri praeter P recentiores

et deteriores sunt, quam ut eis fidem habeamus atque ex eis scripturas codicis P saepius leviter factas exigamus et corrigamus.

Quae cum ita sint, gloriola constantiae nihil motus, sed codicem P potissimum secutus tacite recepi modo *ἀεί, πλέον, κλάω, δυοῖν, βίβλος, εὐθύς, οὕτω, θάλαττα, εἵλετο, κεκλειμένος, ἐνιαύσιος* — modo *αἰεί, πλεῖον, κλαίω, δυεῖν, βύβλος, εὐθύ, οὕτως* (ante consonantem)*), *θάλασσα, εἵλατο, κεκλεισμένος, ἐνιαυσιαῖος***): quae formae etsi rarius quam in P, tamen disperse etiam in ceteris codicibus inveniuntur, inprimis Bezzelio teste in A. Eo libentius recepi quamvis invito Dindorfio formas in omnibus codicibus omnibus fere locis usitatas: *ναῦς* pro *νῆες*, *ἑώρακα* pro *ἑόρακα*, *ᾔεσαν* pro *ᾖσαν*, *-εισαν* (in plusquamperfecto) pro *-εσαν*, *Αἴγεστα* pro *Ἔγεστα*, *Μιτυλήνη* pro *Μυτιλήνη*. Itemque saepe ex P addidi *ν ἐφελκυστικόν* (II p. XXXV) et elisiones.

Eadem de causa, ne apparatum criticum onerem, singulis quibusque locis adnotare omisi formam *Συράκουσσαι*, quae in his tribus libris (17 + 29 + 5) 51 locis invenitur, atque contrariam formam *Μεσήνη* et *Μεσήνιοι*, quae invenitur (8 + 12 + 3) 23 locis. Semper scripsi *Κόρκυρα*, quamquam etiam in codice P aliquotiens invenitur *Κέρκυρα* et id iuxta alteram formam *Κόρκυρα*.

---

*) *οὕτως* etiam ante consonantem admissum esse testantur loci, ubi pro *οὕτως* scriptum est *οὗτος* XIII 84, 5 et invicem XV 60, 5.

**) Similiter atque his pusillis curis editor perpetuo vexatur variantibus formis: *ἐπιχειρεῖν — ἐγχειρεῖν, ἐπικεῖσθαι — ἐγκεῖσθαι, ἀπολείπεσθαι — ὑπολείπεσθαι, ἐνίστασθαι — συνίστασθαι, ἐπιστρέφω — ὑποστρέφω, πορθεῖν — πολιορκεῖν, — ασθαι — εσθαι*, de quibus aliisque commutationibus multa afferre possum, sed vereor, ut multum proficiatur.

Simili libertate in augmentatione verborum versatus ad codices potius quam ad Dindorfium me applicavi. Admisi *ἡτοιμασμένος* et *ἑτοιμασμένος*, *ηὔξατο* et *εὔξατο*, *ἠδυνήθη* et *ἐδυνήθη*, admisi etiam formas *προετέρουν* et *προετέρησα*, derivatas a *προτερεῖν*, quod verbum adamat Diodorus. Has barbaricas formas ne Wesseling quidem, tenacissimus ille codicum editor, ferendas esse censuit; tamen eas ferendas atque genuinas esse et consensu omnium codicum et, id quod vel Kälkeri (Leipziger Studien III p. 307) acutum ingenium fugit, lege hiatus confirmatur: XI 12, 6 *ἑκάτεροι προετέρησαν* (non *ἐπροτέρησαν*); XI 53, 5 *μάχῃ προετέρησαν* (= XX 44, 8); XV 15, 3 *Κάβαλα προετέρησε*, cf. XV 35, 2. 53, 3; XI 73, 3 *ξένοι προετέρουν* (non *ἐπροτέρουν*); XIII 68, 6 *ἀγωνιζομένου προετέρουν*. Neque minus pro his formis loquitur mendosa scriptura, quae est in P XV 17, 2 *προσετέρει*, scilicet ex *προετέρει* non ex *ἐπροτέρει* orta. Fortasse etiam *ἀπεκατέστησεν* recipiendum erat, quod in P multo crebrius est quam *ἀποκατέστησεν*.

Ad postremum pauca afferam de nominibus numeralibus. Si meo magis quam legentium commodo consuluissem, simplicissima et maxime expedita ratio fuit litteras pro numeris scribendi, ita ut legentium arbitrio permitteretur, utrum exempli causa $\overline{\iota\beta}$ explicandum esset *δώδεκα* an *δυοκαίδεκα*. Nam non solum in codicibus, qui ad hanc aetatem servati sunt, sed in ipso archetypo numeros plerumque compendiose scriptos fuisse concludimus ex variis lectionibus, veluti: *ὀκτώ* pro *πεντήκοντα* (i. e. *Η* pro *Ν*) XIII 7, 4. 72, 6; $\overline{\delta}$ pro *τριάκοντα* (*Δ* pro *Λ*) XIII 47, 6. 86, 5. 106, 1 (cf. XIII 42, 5!); *ἃ* et *πρῶτον* V 71, 3; *τοῖς* et *τὰ* pro *τριακοσίους* XIII 7, 3. 83, 3; *τριακοσίων δέκα* pro

ὀγδοήκοντα (*TI* pro *Π*) XIII 11, 2. Eodem modo explicanda sunt etiam haec: ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρας XIII 13, 1 et ἑβδομήκοντα τέσσαρας XIII 14, 4, pro quibus verbis P utroque loco praebet οδ̄ (cf. XIII 38, 6. 45, 2); δ̄ πρὸς ταῖς π̄ PA, τεσσάρων καὶ ὀγδοήκοντα ceteri XIII 45, 6; τρία σὺν τοῖς τετταράκοντα P, τρία πρὸς τοῖς τετταράκοντα vulg. XV 93, 1.

Cave tamen praepropere hinc conicias numeros semper compendiosis litteris exaratos fuisse; cui sententiae obstant alteri loci: XV 71, 1 omnes codices praebent ἔτη τριάκοντα. κατά, quae verba a Rhodomanno iure correcta sunt in ἔτη τρία. κατά. XV 78, 4 δέκα ναῦς iam restituit secunda manus in codice L pro communi omnium codicum scriptura δὲ καί. Idemque mendum latere puto XV 53, 1: ἐν παρόδῳ δέ τινα τῶν πολισματίων χειρωσάμενος καὶ τριήρων ἐγκρατὴς ἐγένετο. Cum enim coniunctioni καὶ hic locus non sit, in optimis autem codicibus PA scriptum sit τε καί, deinde cum Xenophon Hell. VI 4, 3 eadem de re agens tradiderit τριήρεις δώδεκα λαμβάνει, ipse pro τε καὶ scripsi δέκα. Similem coniecturam feci XIV 30, 5.

Neque tamen amplius tecum luctabor de his quaestiunculis. Ut per nos cuivis licet siebzehn sive siebenzehn, achtzehnhundert sive ein tausend achthundert dicere, ita Diodoro quoque vel mihi duplices formas veluti δώδεκα et δυοκαίδεκα haud scio an condonaveris. VALE.

NOTARUM EXPLICATIO.

A = Coislinianus codex saeculi XV
F = Laurentianus codex saeculi XIV
H = Vaticanus codex saeculi XVI
J = Parisinus codex saeculi XVI
K = Claromontanus codex saeculi XVI
L = Parisinus codex saeculi XV
M = Venetus VII 8 codex saeculi XV
P = Patmius codex saeculi X vel XI
  P^1 = manus primae scriptura
  P^a = manus primae prior scriptura
a = AHL*)
f = FJK(M)
c = ceteri codices
o = omnes codices (*o*-PA = omnes codices praeter PA)
v = vulgaris lectio omnium codicum praeter P.

*) Ea quae ipse de codicibus disserui, pretiosissimis indiciis auxit G. Schneider (Wochenschrift f. klass. Philologie 1891 p. 677): 'Diesen AHL füge ich als zur selben Klasse gehörig noch einen Ricciardinus (Florenz) hinzu und den Claromontanus 1631, der einst im Gewahrsam von Cheltenham, jetzt in Berlin zugänglich ist. Er ist nach der dritten Gruppe korrigiert. Zu dieser rechnet Vogel FJKM. Mir war gestattet, die Claromontani zu benutzen. Ich will hier bemerken, dafs Dindorf [immo Wesseling!] durch die Bezeichnung mit K diese an sich wertlosen Codices heillos durcheinander geworfen hat. Es gehören in diese Klasse die mit den Nummern 1629 und 1632 bezeichneten. Der erste ist eine direkte Abschrift aus dem Venetus VII 8, der wieder aus F abgeschrieben ist.' Codicem F autem ipsum ex Veneto 375 pendere E. Bethe arbitratur (cf. p. IV).

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. XIII.

Cap.
1. Diodorus prooemii ambages in tanta rerum copia sibi mittendas esse praefatus, cum totius operis rationem, tum huius libri terminos describit.

Ol. 91, 2 : 415 a. Chr.

2. Ab Atheniensibus contra Syracusanos magna classe comparata accidit, ut Athenis omnes hermae deicerentur. Cuius flagitii Alcibiades accusatus, tum quidem absolutus est. Navium militumque numerus. Athenienses deliberant, quid de Sicilia capta faciant.
3. Sacris in Piraeo factis Atheniensium classis iter ingreditur. Quo itinere Rhegium pervenerit, describitur.
4. Syracusani circum Siciliae civitates legatos mittunt auxilium petitum. Aliae cum Syracusanis, aliae cum Atheniensibus, aliae cum neutris se facturas respondent. Athenienses Naxum et Catinam adeunt.
5. Alcibiades ab inimicis insimulatus ad causam dicendam domum revocatur, aufugit Lacedaemonem.
6. Athenienses exacto ab Segestanis tributo per insidias magnum Syracusanorum portum, Olympium vicinaque loca occupant. — Diagoras ἄθεος Athenis aufugit.
Romani cum Aequis bella gerunt.

Ol. 91, 3 : 414 a. Chr.

7. Syracusani a Lacedaemoniis et Corinthiis auxilia impetrant. Nicias et Lamachus Epipolis potiti Syracusas terra marique obsident. Gylippus Lacedaemoniorum dux Syracusanis auxilio venit.

Cap.

8. Athenienses proelio commisso, in quo perit Lamachus, superiores discesserunt, paulo post Epipolas relinquere coacti sunt. Gylippus et ex Sicilia et ex Graecia nova auxilia arcessivit. Itemque Niciae ab Atheniensibus subsidium mittitur. Lacedaemonii indutias cum Atheniensibus factas (XII 74, 5) Alcibiade auctore ruperunt.

Ol. 91, 4 : 413 a. Chr.

9. Lacedaemonii ducibus Agide et Alcibiade Atticam invadunt Deceleamque castello muniunt. Vicissim Athenienses classem in Laconiam expediunt. In Sicilia terra marique pugnatur: terra Syracusani, mari Athenienses vincunt.
10. Syracusani cum Demosthenem Athenis nova classe brevi adventurum comperissent, priusquam adveniret, Athenienses ad proelium lacessunt novoque usi navium genere magnam reportant victoriam.
11. Demosthenes et Eurymedon cum octoginta navibus et quinque milibus militum Atheniensibus auxilio venerunt. Qui Epipolas adorti magna cum clade a Syracusanis repulsi sunt.
12. Ingruente pestilentiae morbo et Syracusanorum exercitu multis auxiliis aucto Athenienses de reditu deliberant. Profectionis dies iam constituta propter lunae defectum differtur.
13. Denuo pugna navali commissa occidit Eurymedon, Athenienses funduntur.
14. Syracusani victores hostem ad internecionem persequi et copiis navibusque dispositis undique constrictum tenere statuunt.
15. Nicias et pedestres et navales copias ab hoste circumventas ad summum periculum et certamen de salute subeundum exhortatur. Pugnam navalem ineunt.
16. Pugna atrocissima describitur.
17. Atheniensium tota classis fusa et attrita.
18. Athenienses pedestri itinere in sociorum urbes se recipere constituunt. Sed ab Hermocrate decepti rem propositam differunt.
19. Omnibus itineribus interceptis Atheniensium milites

Cap.

undique clausi maximam partem caeduntur; reliqui cum Nicia et Demosthene capiuntur. De captivis quid faciendum sit, agunt Syracusani. Diocles immanissima suadet, Hermocrates ad clementiam adhortatur.

20—27. Nicolai oratio pro captivis, humanissimi ingenii specimen.

28—32. Gylippi Laconis adversaria oratio, summae crudelitatis exemplum.

33. Gylippi oratione incitati Syracusani Atheniensium duces trucidant, reliquos in lautumias detrudunt. Finito bello Diocles Syracusanis leges scripsit, severitatisque exemplum in semetipsum edidit.

Ol. 92, 1 : 412 a. Chr.

34. Re in Sicilia male gesta ab Atheniensibus multi socii deficiunt; ipsi abrogata democratia rempublicam quadringentis viris permittunt. Classis Atheniensium recens coacta ad Oropum a Lacedaemoniis superatur. Syracusani Lacedaemoniis auxilia partemque praedae mittunt.

35. Dioclis, sapientissimi Syracusanorum legislatoris, elogium.

36. Re in Sicilia male gesta Athenienses tamen de principatu certare non destiterunt. Quorum classis recens coacta ad Oropum a Lacedaemoniis superatur (= c. 34). Lacedaemonii a Persis adiuvantur.

37. Alcibiades Pharnabazum dehortatus, ne Lacedaemoniis ampliora auxilia conciliaret, gratiam civium suorum et redeundi veniam consequitur.

Ol. 92, 2 : 411 a. Chr.

38. Athenis auctore Theramene democratia restituitur. Thrasyllus et Thrasybulus copias Atheniensium apud Samum congregant et instruunt. Lacedaemoniorum classi praeest Mindarus, qui Dorieo Rhodum misso a Mileto in Hellespontum profectus est.

39. Classes Atheniensium et Lacedaemoniorum inter Abydum et Sestum pugnam navalem committunt.

40. Atheniensium victoria.

41. Lacedaemoniorum classis fusa atque tempestate oppressa ad internecionem venit.

42. Hoc tempore Alcibiades Theramene adhortante in

Cap.

patriam receptus et iterum imperator factus est. Antandrii libertatem vindicant.

Thucydidis historiam hinc excipiunt Xenophon et Theopompus.

Romani in Aequos bellum gerunt.

Ol. 92, 3 : 410 a. Chr.

43. Segestani de agro cum Selinuntiis certantes Carthaginienses in auxilium vocant.
44. Selinuntii a Segestanis victi Syracusanorum auxilium implorant: exoritur in Sicilia bellum Carthaginiense, gestum ab Hannibale.
45. Dorieus Abydum petens ab Atheniensibus oppressus Dardanum fugit. Subveniunt Mindarus et Pharnabazus.
46. Quibus acerrime pugnantibus supervenit Alcibiades. Lacedaemonii ad copias Persarum in litore constitutas confugiunt, Athenienses Sestum se recipiunt.
47. Euboea, quae ab Atheniensibus defecerat, aggere cum Boeotia coniungitur. Quod opus cum Theramenes impedire non posset, insulas hostium exspoliat.
48. Bellum intestinum in insula Corcyra atrocissimum.
49. Archelaus rex Macedonum Pydnaeos rebelles subigit Theramene adiutore. Hieme exacta et Lacedaemonii et Athenienses naves quam plurimas cogunt. Mindarus Cyzicum aggressus est, cui subveniunt Athenienses.
50. Pugna ad Cyzicum commissa. Lacedaemoniorum naves fugantur.
51. Terrestres quoque copiae Lacedaemoniorum et Persarum Mindaro occiso fugae se mandant.
52. A Lacedaemoniis Endius legatus de pace Athenas mittitur.
53. Athenienses pacem recusant.

Ol. 92, 4 : 409 a. Chr.

54. Hannibal ingenti exercitu Lilybaeum traiecto Selinuntem oppugnat.

55—56. Selinuntis urbis oppugnatio.

57—58. Urbe capta et incensa barbari crudelissime saeviunt in Selinuntios.

Cap.

59. Empedione deprecatore Hannibal paucis qui effugerant facultatem urbis restituendae concessit. Inde Himeram profectus, hanc quoque urbem oppugnat.

60. Himeraei eorumque socii victoriam paene partam perdunt.

61. Syracusanorum auxilia atque plurimi incolae Himeram deserunt.

62. Tandem vi expugnata Himera, barbari immani caede grassantur totamque urbem vastant. Hannibal praeda onustus Carthaginem redit.

63. Hermocrates Syracusanorum olim praetor, per factionem in exilium eiectus, tum a Pharnabazo pecunia adiutus in Siciliam rediit et agros Carthaginiensibus subiectos depopulatus gratiam popularium recuperavit.

64. Thrasybulus (vel potius Thrasyllus) Atheniensium dux Epheso repulsus Lesbum petit; Theramenes Chalcedonem et Byzantium obsidet; Alcibiades pecuniae vim e Pharnabazi provincia exigit. Pylus, quam Messenii tenebant, a Lacedaemoniis recuperatur.

65. Megarenses Nisaeam capiunt, Lacedaemonii Chium.

66. Lacedaemonii ad Chalcedonem proelio victi sunt. Alcibiades ex Chersoneso et ab Thracibus magnas opes multosque socios assecutus cum Theramene Byzantium obsidet.

67. Byzantium proditione in Atheniensium potestatem redactum est.

Ol. 93, 1 : 408 a. Chr.

68. Relicto Byzantii praesidio subactisque Hellesponti urbibus, Atheniensium imperatores cum classe spoliis referta Athenas contendunt. Accepti sunt maximo plausu, inprimis Alcibiades.

69. Alcibiades in integrum restitutus et summo terra marique imperio affectus Andrum, Con, Rhodum subigit.

70. Lysander Lacedaemoniorum imperator in locum Mindari substitutus novam classem instruit; a rege Persarum pecunia adiuvatur.

71. Atheniensium classis ad Notium fusa est a Lysandro, quem Antiochus absente et invito Alcibiade ad proelium provocarat.

Cap.
72. Thrasybulus Thasum et Abdera ad partes Atheniensium adigit. Agis Lacedaemoniorum rex Athenas subito invadit. Repulsus et Atticam populatus in Peloponnesum redit.
73. Alcibiades qui Cumam sociam urbem iniuste vexaverat, domi accusatur.
74. Athenienses creant decem duces. Alcibiades Pactyen in Thraciam exsulatum abit.
75. Synoris ludis Olympicis adiecta est. Plistonax rex Lacedaemoniorum moritur. Hermocrates caesorum ossa Himera Syracusas transportanda curavit; cum autem vi Syracusas redire tentaret, ipse cum magna amicorum manu in foro obtruncatur.

Ol. 93, 2 : 407 a. Chr.

76. Apud Lacedaemonios Callicratidas in imperio Lysandro succedit. Is tota recepta classe in Chio, apud Teios, ad Lesbum rem prospere contra Athenienses gerit.
77. Conon classe hosti ad Lesbum instat. Ad Mytilenen proelium commissum.
78. Atheniensium classis triginta navibus perditis in portum Mytilenes se recipit; urbem ipsam oppugnat Callicratidas.
79. Athenienses acerrime resistentes vincuntur, Mytilene circumsedetur.
Thermae urbs in Sicilia a Carthaginiensibus condita.

Ol. 93, 3 : 406 a. Chr.

80. Carthaginienses novam expeditionem in Siciliam parant Hannibale et Imilcone ducibus. Praemissae quadraginta naves proelio apud Erycem a Syracusanis funduntur; Hannibal sequitur cum quinquaginta navibus.
81. Syracusani exterorum auxilia appetunt. Agrigentini moenibus sua tutantur. Excurrit historicus in descriptionem urbis et agri Agrigentini tum fertilitate et opulentia florentissimi.
82. Aedium Agrigenti magnificentia.
83. Gellias (sive Tellias) Agrigentinus, singulare divitiarum et summae liberalitatis exemplum.

Cap.
84. Antisthenes Agrigentinus, alterum affluentiae et magnificentiae exemplum. Incolarum Agrigenti numerus et vita luxuriosa.
85. In Agrigentinorum urbem Carthaginienses totam vim convertunt. A Dexippo adiuti Agrigentini fortissime repugnant.
86. Pestis Carthaginiensium castra corripit, qua Hannibal exstinguitur. Syracusani duce Daphnaeo urbi obsessae auxilio veniunt.
87. Pugna commissa Poeni in fugam coniciuntur. Duces Agrigentinorum graves poenas dederunt, quod milites ab eruptione prohibuerant.
88. Sero Daphnaeus castra Poenorum obsidere conatur. Hamilcar per insidias magnam frumenti vim a Syracusanis advectam rapit. Agrigentini ingenti penuria premuntur, a sociis deseruntur.
89. Fame coacti Agrigentini, relictis in urbe senibus et infirmis, Gelam, deinde in Leontinorum urbem migrant.
90. Agrigentum urbs capta a Poenis et incolae superstites caesi. Praedae pars praecipua, praesertim artis opera, in his Phalaridis taurus, Carthaginem missa. Obiter reprehenditur Timaeus, qui taurum illum umquam exstitisse negaverat.
91. Carthaginienses hiemabant Agrigenti. Siculi perterriti alii Syracusas, alii in Italiam migrant. Syracusanorum duces proditionis accusantur, inprimis a Dionysio.
92. Creantur alii duces, in eis etiam Dionysius; qui plebis gratiam affectans et collegas in suspicionem adduxit et exules in patriam revocavit.
93. Gelam missus Dionysius huius quoque urbis plebem sibi conciliavit.
94. Fallaciis decepti Syracusani ad Dionysium unum summum imperium detulerunt.
95. Dionysius simili modo ac Pisistratus satellites sibi comparavit.
96. Dionysius tyrannum se declaravit, Hermocratis filiam uxorem duxit, adversarios expulit. — Carthaginienses hiemabant Agrigenti.
97. Athenienses receptis in civitatem peregrinis augent militum numerum et novam classem comparant. Huic

Cap.

ad insulas Arginusas obviam facti Lacedaemonii de ineunda pugna deliberant, quam vates utrinque dissuadent.

98. Hortante Callicratida res ad proelium venit. Pugna navalis apud Arginusas commissa, maxima omnium, quibus Graeci cum Graecis conflixerunt.

99. Callicratidas fortissime dimicans occiditur; quo facto Lacedaemonii et paulo post etiam Boeoti fusi sunt.

100. Corpora caesorum ne colligerentur, magna tempestate impeditur. Athenienses depopulantur Samum. Lacedaemoniorum dux factus est nomine Aracus, re Lysander.

101. Duces Atheniensium in iudicium vocati sunt, quod corpora eorum, qui ad Arginusas ceciderant, non sepelivissent.

102. Duces Atheniensium cum summa crudelitate ad supplicium dati.

103. Athenienses facti paulo post paenituit. — Philistus historiae suae priorem partem hic finit. Mors Sophoclis et Euripidis.

Ol. 93, 4 : 405 a. Chr.

104. Philocles et Conon Atheniensium duces relicto in insula Samo praesidio in Hellespontum navigant. Lacedaemonii duce Lysandro novam instruunt classem. Is accepta a Persis pecunia Ephesum petit, unde excursiones facit in socios Atheniensium, ipsam Atticam infestat, Lampsacum expugnat.

105. Attica classis e regione ad Aegos flumen subsistit. Alcibiadis consilia repudiantur.

106. Attica classis subito impetu oppressa et ad internecionem caesa. Lacedaemonii victores spolia et argenti magnam vim Lacedaemonem mittunt. Gylippi furtum in spoliis factum commemoratur.

107. Lacedaemonii Athenas terra marique adoriuntur. Obsessa urbe, intercluso commeatu, Athenienses undique pressi pacem a Lacedaemoniis petunt et impetrant. Pacis condiciones durae. Belli Peloponnesiaci finis.

108. In Persia Dario successit Artaxerxes. Viguit tum Antimachus poeta.

Cap.

Agrigento urbe eversa Hamilcar Gelam petit. Apollinis statua inde rapta et Tyrum transportata. Geloi fortiter se defendunt.

109. Dionysius Syracusanorum tyrannus acceptis a Graecis ex Italia auxiliis Gelois subsidio venit. Viginti dies moratus hostem tripartito aggreditur.

110. Dionysius pulsus intra moenia confugit.

111. Gela capta et direpta est, postquam Dionysius incolas secum abduxit; etiam Camarinaei auctore Dionysio Syracusas migrant.

112. Propter acceptam cladem, desertam a tyranno urbem subactasque Siciliae civitates omnium animi in Dionysium exacerbati. Syracusani equites, celeriter Syracusas reversi, eius regiam exspoliant.

113. Dionysius citato cursu Syracusas advectus equites et cives ulciscitur. Plurimi equites effugiunt et Aetnam oppidum condunt. Geloi et Camarinaei ad Leontinos abeunt.

114. Poeni victores peste vexati pacem ultro offerunt, quam Dionysius laetus accipit. Pacis condiciones. Sic in Graecia Peloponnesiacum, in Sicilia Punicum bellum hoc anno finitum est.

LIB. XIV.

1. Prooemium: Qui aetatem in excelso agunt, eis inprimis historiae iudicium timendum est.

2. Id triginta tyrannorum, Lacedaemoniorum, Dionysii exemplis in hoc libro obviis illustratur. Additur cum priorum librorum, tum huius libri circumscriptio.

Ol. 94, 1 : 404 a. Chr.

3. Pace inter Graecos facta inter Athenienses de constituenda reipublicae forma discordiae ortae. Lysander triginta virorum imperium instituit, quamvis Theramene aliisque adversantibus.

4. Theramenes vir iustissimus in triginta virorum numerum sufficitur. Magistratus ab his creantur. Lacedaemoniorum praesidium advocatur; quo freti triginta viri immanem exercent tyrannidem.

Cap.

5. Triginta viri Theramenem adversantem aliosque opibus et auctoritate insignes cives crudelissime trucidant.
6. Lacedaemonii tyrannorum iniurias adiuvant, ipsosque exsules insectantur. Argivi et Thebani profugos tutantur.
7. In Sicilia Dionysius munita urbe et tyrannide multis modis firmata Syracusanos contra Siculos, qui ab ipso defecerant, ducit. Sed illi arma vertunt in tyrannum.
8. Dionysius Syracusis inclusus de imperio tuendo desperat. Impetrata exeundi venia clam Campanorum auxilia sollicitat.
9. Campanorum adventu et libertatem et tyrannidem recuperat Dionysius. Pars rebellium in gratiam redit, pars Aetnam oppidum petit novum minitans bellum. Campani dum multis cum muneribus revertuntur, per fraudem Entellam occupant.
10. Lacedaemonii terra marique imperium consecuti constitutis per Lysandrum ubique harmostis impositisque tributis Aristum Syracusas mittunt, qui Dionysii tyrannidem confirmet. Syracusanis cunctis arma adempta.
11. Alcibiades a Pharnabazo per insidias occiditur. Democritus philosophus moritur.

Romanorum cum Volscis bellum.

Ol. 94, 2 : 403 a. Chr.

12. Byzantii seditionibus et bello a Thracibus illato afflicti a Lacedaemoniis imperatorem expetunt. Mittitur Clearchus, qui Byzantios dira tyrannide opprimit. Vi coercitus a Lacedaemoniis, in Asiam ad Cyrum fugit, qui eum copiis suis praeficit.
13. Apud Lacedaemonios Lysander Heraclidas regno privare conatur. Sed adversantur oracula, largitionibus nequiquam sollicitata. Ambitus accusatus absolvitur, post mortem demum convictus.
14. In Sicilia Dionysius pacata Syracusarum urbe finitimas civitates subigere parat. Aetnam capit. Leontinos frustra aggressus, inde in Siculos castra movet. Aimnestum Ennae tyrannum, ubi se elusum ab eo vidit, comprehensum ad supplicium ducit.

Cap.

15. Dionysius relicta Herbitensium oppugnatione Catinam capit et Naxum. Etiam Leontini Syracusas migrare coacti sunt.
16. Halaesa nova urbs ab Archonide, Herbitensium principe, conditur.

Romani bellum Veientibus inferunt; annuum stipendium militibus tum primum decretum.

Ol. 94, 3 : 402 a. Chr.

17. In Graecia seditio inter cives Oropi orta a Thebanis sedatur. Lacedaemonii Eleis bellum inferunt eorumque agrum quamvis sacrum vastant.
18. In Sicilia Dionysius satis firmato imperio consilia agitabat de bello Carthaginiensibus inferendo. Quare Epipolas male munitas novo muro firmavit idque opus mira celeritate absolvit.

Ol. 94, 4 : 401 a. Chr.

19. Cyrus maritimarum regionum satrapa aliam expeditionem simulans bellum in fratrem Artaxerxem instruit. Lacedaemonii Cyro naves et milites auxilio mittunt. Omnium copiarum numerus earumque duces.
20. Progressus usque ad Tarsum Cyrus cum Syennesi Ciliciae regulo init societatem; at is per filium clam missum Artaxerxem de bello certiorem facit. Divulgato per exercitum rumore de bello in regem suscepto tumultus fit, aegre sedatus.
21. Cyrus iter in Syriam continuat. Superatis pylis Syriae classem Ephesum remittit, ipse cum pedestri exercitu ad Babyloniae fines pervenit.
22. In Babyloniae campis Artaxerxes a Pharnabazo praemonitus obviam venit. Acies ab utraque parte instructa describitur.
23. Proelium inter Cyrum et Artaxerxem commissum. Graeci vincunt. Cyrus Artaxerxem vulnerat, in cuius locum Tissaphernes succedit. Cyrus a quodam Persa occiditur.
24. Aridaei copiae se recipiunt, barbari victores a Graecis fugantur. Numerus caesorum.
25. Artaxerxes ob Cyri mortem victoriam iactans, per Pha-

Cap.

linum Graecos arma tradere iubet. Recusant Graeci, et duce Clearcho reditum parant.

26. Rex Graecos tardius progredientes assequitur. Initis indutiis pacatum per terras regias transitum impetrant Graeci, rex Babylonem regreditur. Tissaphernes, cui rex filiam collocavit, denuo insequitur Graecos, eorumque duces turpi fraude capit, multos milites obtruncat.

27. Accepto cladis nuntio Graeci Chirisophum imperatorem creant et hostium incursum ferocissime repellunt. Clearchus ceterique duces capti ad regem missi trucidantur. Graecorum iter per montes Carduchorum usque in Armeniam.

28. In Armeniae montibus abducti a via atque fame et frigore gravissime afflicti, amissis multis suorum aegre tandem vicos inveniunt, qui omni victus genere eos recreant.

29. Graeci Phasin fluvium transgressi per Chaorum, Phasianorum, Chaldaeorum, Scutinorum regiones in Chenium montem evadunt, unde ingenti gaudio mare prospiciunt. Macronum regionem emensi ad Colchos perveniunt.

30. Gustato eius regionis melle multi Graecorum in insaniam incidunt. Trapezunte benigno hospitio excepti triginta dies subsistunt. Chirisophus Byzantium missus ad comparandas naves cum diutius remoraretur, Cerasuntem petunt. Hinc profecti gentem Mossynoecorum adeunt, pugna atrocissima subigendam.

31. Graeci Cotyora assecuti ab Heracleensibus et Sinopensibus navigiis adiuvantur. Rediit Chirisophus sine navibus. Heracleam, et inde in peninsulam Acherusiam navibus vecti, tandem Chrysopolin pervenerunt.

32. Athenis triginta tyranni exilio et caede in cives grassantur. Thrasybulus Phylam occupat. Tyranni in eum educunt exercitum civesque Piraeo conclusos tenent. Thrasybulum frustra sibi conciliare conati Lacedaemonios in auxilium vocant.

33. Thrasybulus tyrannis proelio victis Piraeo potitur. Athenienses tyrannos urbe expellunt et Pausaniae opera pristinam libertatem recuperant.

Cap.

34. Elei in gratiam redeunt cum Lacedaemoniis, qui pacatis circa civitatibus Messeniis bellum inferunt, eosque Graecia excedere cogunt. Pars eorum Cyrenen transvecta ibi discordiis intestinis interit.
Romanorum tunc colonia Velitras deducta.

Ol. 95, 1 : 400 a. Chr.

35. Artaxerxes Tissaphernem in oram Asiae mittit ad coercendos rebelles. Tamos Ioniae praefectus ad Psammetichum in Aegyptum aufugit, qui transfugam occidit eiusque opibus potitur. Tissaphernes fines Cumaeorum vastat.
36. Lacedaemonii pro Graecis in Asia bellum suscipiunt duce Thibrone.
37. Thibronis exercitui adiungunt se Graeci ab expeditione Cyri reduces.
Dionysius Hadranum condidit. Archelaus rex Macedoniae moritur. Succedit Orestes, mox Aeropus. Athenis Socrates supplicio afficitur.

Ol. 95, 2 : 399 a. Chr.

38. Lacedaemonii in Thibronis locum Dercylidam substituunt. Hic multa loca Troadis occupat; factis cum Pharnabazo octo mensium indutiis Thraces in Bithynia infestat. Lacedaemonii seditionem Heracleae in Trachinia exortam compescunt. Chersonesum a Thracibus vexatam liberat et munit Dercylidas.
39. Classis Persarum, cui praefuit Conon, in Ciliciam proficiscitur, Pharnabazus et Tissaphernes Ephesum contendunt, ubi ante ineundam pugnam indutiae fiunt.
40. Rhegini crescentem Dionysii potentiam veriti, cum Syracusanis exsulibus et Messeniis bellum in tyrannum excitant; sed orto sociorum dissensu ultro pacem offerunt.
41. Dionysius opportunum ratus, bellum inferre Carthaginiensibus tum pestilentia afflictis, in apparando eo acerrimus est. Undique fabros convocat ad arma conficienda struendasque naves.
42. Catapulta inventa. Artificum industriam praemiis Dionysius excitat. Tetreres et penteres invenit.

Cap.

43. Telorum armorumque et machinarum multitudo. Postea Dionysius conducit copias. — Hoc tempore Astydamas tragoediarum scriptor floruit.

Romani, qui Veios obsident, fugantur.

Ol. 95, 3 : 398 a. Chr.

44. Dionysius conscribendis militibus operam dat. Rheginos et Messenios beneficiis et oblata amicitia socios conciliare sibi studet. A Rheginis coniugem petens repulsam fert. Ducit deinde Locrensem, eodemque tempore Aristomachen, Syracusanam nobilem.

45. Nuptiarum dies Dionysius et militibus et civibus laetos facit. Tum proposito bello in Carthaginienses, eiusque rationibus oratione expositis, Syracusanorum omnium assensum consecutus est.

46. Direptis subito Poenorum in Sicilia navibus et bonis, ipsisque crudelissime a Dionysio vexatis, legati Carthaginem mittuntur, qui bellum indicant.

Ctesias ad hunc annum historiam deduxit. Floruerunt eo tempore Philoxenus, Timotheus, Telestes, Polyidus.

Ol. 95, 4 : 397 a. Chr.

47. Carthaginienses pavore capti mittunt in Europam, qui milites conducant. Dionysius Motyam Carthaginiensium coloniam occupare festinat. Graecae urbes cunctae auxilia mittunt.

48. Erycini Dionysio se adiungunt: Motya ad resistendum se parat. Urbis situs. Dionysius Leptini obsidionis curam permittit; pedestrem exercitum ipse in Punicas urbes ducit.

49. Poeni naves, quae erant in portu Syracusano, subita incursione diruunt. Motyam Dionysius oppugnat.

50. Imilco Dionysii naves Motyam obsidentes denuo invadit.

51. Oppugnatio Motyae omnisque apparatus describitur. Parte muri disiecta miles in urbem irruit.

52. Atrocissime intra moenia Motyae urbis pugnatur.

53. Urbs Motya expugnata et exspoliata. Incolae crudelissime caesi aut sub hasta venditi. Leptines cum classe Carthaginienses observat.

Sophocles minor fabulas docere incipit.

Cap. Ol. 96, 1 : 396 a. Chr.

54. Dionysius hostium urbes oppugnare et agros vastare pergit. Halicyaei ad Syracusanos deficiunt; Egestani obsidentium catra incendunt. Interea Carthaginienses quam maximas copias cogunt, Imilconi summum imperium tradunt. Militum et navium numerus.

55. Recto cursu Panormum petit Imilco, expositisque ibi copiis Erycem per proditionem, Motyam vi, Halicyaeos ultro fidem offerentes recipit. Dionysius Syracusas recedit.

56. Imilco, Himera et Cephaloedio in amicitiam allectis, Lipara potitus, Messanam versus progreditur. Messenii mulieres et pueros in vicinas urbes abducunt.

57. Imilco Messanam expugnat.

58. Siculi omnes deficiunt ad Poenos. Dionysius servitia armat, mercennarios conducit a Lacedaemoniis, castella munit. Castra habet iuxta Taurum. Messanam penitus devastant Carthaginienses.

59. Imilco Magonem cum classe Catinam tendere iubet; ipse cum pedestribus copiis eodem proficiscitur. Dionysius Leptinem Magoni obviam mittit.

60. Proelium navale, quo Syracusani funduntur; Mago Catinam occupat.

61. Dionysius primo cum Imilcone pugnam inire parat; mox mutato consilio Syracusas tutari festinat. Discessum graviter ferentes Siciliotae Dionysii castra relinquunt. Campani, quamvis ab Imilcone sollicitati, in Dionysii societate permanent.

62. Dionysius nova ex Graecia et Italia auxilia requirit. Imilco magna classe portum Syracusanorum occupat, simulque pedestrem aciem ante moenia instruit, agros vastat.

63. Imilco templa Syracusanorum expilat; hinc fortuna eius in peius mutatur Dionysio ex Peloponneso et ex Italia auxilia subveniunt.

64. Absente Dionysio Syracusani navibus victoriam reportant; qua elati de abroganda Dionysii tyrannide cogitant. Redit Dionysius.

65—69. Theodori Syracusani pro libertate recuperanda gravissima oratio.

Cap.
70. Adversatus Theodori consiliis Pharacidas Lacedaemonius cum milite mercennario seditionem cohibet. In Poenos dira lues ingruit.
71. Morbi pestilentis in castris Poenorum atrocitas describitur.
72. Tanta clade afflictos Poenos subito terra marique adoritur Dionysius, et mercennariis, qui ipsi maxime infensi erant, caedi obiectis hostium castella expugnat navesque conquassat.
73. Poenorum classis incendium, quo naves hominesque conflagrarunt.
74. Ad classem hostium delendam Syracusis pueri et senes pontonibus advehuntur. Syracusani laetitia exsultant.
75. Imilco clam a Dionysio, magna pecunia corrupto, impetrat veniam cum civibus Carthaginiensibus in patriam redeundi; reliquus exercitus captus et caesus est.
76. Hanc fortunae subitam mutationem convertit historicus ad demonstrandam superbiae et impietatis divinam ultionem. Imilco summa ignominia et miseria afflictus vitam inedia finiit.
77. Finito cum Syracusanis bello in Libya ipsa a sociis exitiosum in Carthaginienses bellum movetur. Carthaginienses deorum numina placanda curant novaque sacra Graecorum ritu instituunt. Tandem rebelles, vel commeatus penuria pressi vel pecunia corrupti, in patrias terras dilabuntur.
78. Dionysius suos mercennarios Leontinorum urbe remuneratus novos dominationis suae custodes conducit; Messanam deducit aliunde incolas; Messeniis, qui e Graecia effugerant, concedit agrum, ubi Tyndaridem condunt; multas Siciliae urbes aut in deditionem aut in amicitiam accipit.
79. Agesilaus traiectis Ephesum copiis Persarum provincias populatur; impetrat a rege Aegyptiorum navalis belli auxilia et frumentum. Pharax classi Lacedaemoniorum, Conon Persicae classi praefecti. Rhodii deficiunt ad Persas, missumque ab Aegyptiis frumentum intercipiunt.
80. Agesilaus proelio in campis ad Caystrum commisso Tissaphernem fundit. Rex Artaxerxes Tissaphernem

Cap.

tolli iubet et Tithraustem belli ducem constituit, qui cum Agesilao semestres indutias facit.

81. Bellum Boeoticum inter Phocenses et Boeotos gestum. Lysander a Lacedaemoniis subsidio missus Phocensibus, ad Haliartum occiditur. Pausanias, qui postea advenit, indutiis factis domum redit. Artaxerxes Cononi bellum mari gerendum tradit.

Ol. 96, 2 : 395 a. Chr.

82. Boeoti, Athenienses, Corinthii, Argivi, foedus in Lacedaemonios ineunt, socios eorum in suas partes trahunt, Lacedaemonios ipsos ubique premunt et proelio prope Narycem fundunt.

83. Agesilaus ex Asia revocatus per Thraciam et Macedoniam Thermopylas transit. Conon et Pharnabazus Pisandrum Lacedaemonium ad Cnidum vincunt atque occidunt.

84. Lacedaemonii et Boeoti ad Coroneam ancipiti proelio pugnant. Pharnabazus et Conon Lacedaemoniorum sociis ad defectionem compulsis in Asiam redeunt. Inde maris imperium Lacedaemonii amiserunt.

In Macedonia Aeropus rex moritur, succedit Pausanias. Theopompus Chius usque ad hunc annum et ad proelium apud Cnidum factum res prosecutus est.

Ol. 96, 3 : 394 a. Chr.

85. Conon, qui dirutos a Lacedaemoniis Piraei muros regiis impensis restituit, a Tiribazo apud regem Persarum accusatus et in vincula coniectus est.

86. Bellum Corinthiacum oritur, per octo annos gestum, unde superiores discedunt Lacedaemonii.

87. Rhegini in Dionysium tyrannum exacerbati oppugnant Messanam, sed repelluntur. Iam Dionysius Rheginis bellum inferre instituit. Prius vero Siculos, qui Tauromenium occupaverant, aggredi ei placuit.

88. Dionysius proelio vulneratus a Siculis magnam accepit cladem. Agrigentini et Messenii a Dionysio deficiunt.

89. Pausanias rex Lacedaemoniorum in exilium mittitur. Pausaniam Macedonum regem Amyntas occidit et regno potitur.

Cap. Ol. 96, 4 : 393 a. Chr.

90. Mago Carthaginiensium dux collecto novo exercitu renovat bellum; sed vincitur a Dionysio. Dionysii subitam in Rheginos irruptionem frustratur Heloris.
91. Graeci, qui incolunt Italiam, foedere icto sua et a Dionysio et a Lucanis defendere constituunt. In Graecia Iphicrates exsules qui Lechaeum tenebant, ipsosque deinde Lacedaemonios et Sicyonios profligat.
92. Argivi Corinthiorum arcem urbem agrumque occupant. Iphicrates imperio se abdicat; cui sufficitur Chabrias. In Macedonia Amyntas regno expulsus, mox a Thessalis restituitur.
93. Satyrus Bospori rex moritur; succedit Leucon.
Romani Veios expugnant; Apollini cratera aureum Delphis consecrant. Eius doni, cum in via a praedonibus raptum esset, vindex exstitit Timasitheus, dux Liparensium.

Ol. 97, 1 : 392 a. Chr.

94. Atheniensium classis Thrasybulo duce expeditionem suscepit in Ioniam, Chersonesum, Lesbum, Rhodum.
95. Carthaginienses denuo magnas copias Magone duce in Siciliam traiciunt et progrediuntur usque ad Agyrium. Cuius oppidi tyrannus una cum Dionysio hosti resistit.
96. Mago summa rerum penuria coactus pacem petit, qua impetrata e Sicilia discedit. Dionysius hac pace sibi vindicavit Siculos et Tauromenium.
Romani expugnant Falerios.

Ol. 97, 2 : 391 a. Chr.

97. Et Rhodii Atheniensium praesidium expellunt, et Samii ad Lacedaemonios deficiunt. Lacedaemonii maris imperium denuo affectant. Agesilaus agros Argivorum depopulatur.
98. Euagoras totam Cyprum subigere conatur. Contra eum Artaxerxes arma parat.
Romani pace cum Faliscis facta Aequis bellum intulere.

Cap.

Ol. 97, 3 : 390 a. Chr.

99. Artaxerxes Lacedaemoniis infert bellum, misso Strutha, qui Thibronem Lacedaemoniorum ducem victum interimit. — Thrasybulus Atheniensium dux apud Aspendum per insidias occiditur. Atheniensium classis Rhodum aggreditur. In locum Thrasybuli sufficitur Agyrius.

100. Dionysii bellum in Rheginos. Pugna fusus et tempestate iactatus aegre ipse in portum Messanae refugit. Iuncto cum Lucanis foedere Syracusas redit.

101. Contra Lucanos, qui in Thuriorum agros incursionem faciunt, universi Italiae Graeci bellum parant. Graeci Lucaniam ingressi montibus et hostium copiis cincti in maximum incurrunt discrimen.

102. Proelio fusi Graeci cum Lucanis pacem faciunt, interposita Leptinis fide, quem Dionysius Lucanis auxilio miserat. Leptini imperium abrogatur.

Romani agrum Veientanum dividunt, et in Aequos Veliternosque bellum gerunt. Deficit Satricum, Circeios colonia deducitur.

Ol. 97, 4 : 389 a. Chr.

103. Dionysii in Italiam expeditio. Rheginorum navibus captis Caulonia oppugnatur. Graeci, qui Italiam incolunt, Helorim a Dionysio eiectum ducem creant.

104. Heloris cum Dionysio pugnam init, qua ipse cadit cum plurimis.

105. Reliquos Graecos ex fuga collectos et tumulum occupantes Dionysius ad deditionem cogit. His per singularem clementiam dimissis, et civitatibus pace atque libertate concessa, Dionysius omnium gratiam sibi comparavit.

106. Rhegini pacem a Dionysio redimunt. Caulonia devastatur; cives Syracusas migrant.

Romani Aequis victis Iovi edunt ludos.

Ol. 98, 1 : 388 a. Chr.

107. Dionysius agrum Hipponiensem Locris donat; contra Rheginos ultum it.

108. Quaesita nova inimicitiarum causa Dionysius Rhegium

Cap.

oppugnat. Rhegini duce Phytone fortissime pugnant, ipse Dionysius lancea vulneratur.

109. Inter ipsum belli tempus Dionysius rhapsodos cum maximo apparatu ad ludos Olympicos mittit, qui carmina sua recitent. Tyranni carmina irridentur, quadrigae franguntur, ipsi legati violati et naufragi redeunt.

Romani cum Volsiniensibus feliciter dimicant.

Ol. 98, 2 : 387 a. Chr.

110. Lacedaemonii bello attriti misso Antalcida cum Persis pacem faciunt invitis Atheniensibus et Thebanis. Artaxerxes bellum parat contra Euagoram.

111. Rhegini fame coacti in fidem Dionysii se dedunt; qui captivis ut mina se quisque redimeret concessit, ceteros sub corona vendidit.

112. Phytonem Rheginorum ducem Dionysius crudelissimo supplicio afficit.

113. Galli Transalpini eiectis Tyrrhenis regionem inter Apenninum et Alpes occuparant. Ex his Senones novas sedes quaerentes in Clusinorum agros irruptionem fecerunt. Quam ad rem cognoscendam Romani miserunt legatos; qui cum ipsi pugnae contra Gallos interfuissent, Galli eos ad poenam exposcunt. Populus Romanus invitis patribus id facere recusavit.

114. Quare infensi Galli Romam petunt. Conserta trans Tiberim pugna Romani fugantur, plurimi ferro aut flumine pereunt.

115. Romanorum, qui effugerant, plurimi occupant Veios, pauci Romam fugiunt. Ibi cives cibaria et res pretiosissimas conferunt in Capitolium. Galli quarto post pugnam die urbem ingressi omnia diruunt arcemque frustra impetu facto obsident.

116. Tuscis agrum Romanum populantibus superveniunt Romani qui Veios confugerant, eorumque armis suos armant. Pontius Cominius ad obsessos nuntius missus in arcem escendit. Cuius vestigia secuti Galli ad summam arcem perveniunt. Hostem anseres produnt. Mille libris auri solutis Galli abeunt. Urbs incondite restituitur. Matronarum virtus et honos.

Cap.

117. Romanis Gallorum incursione admodum afflictis Volsci bellum inferunt. Hos M. Furius dictator domat, qui mox etiam Aequos Tuscosque vincit, et a Gallis aurum cum reliqua praeda recuperat. Galli in Iapygiam profecti redeunt et a Ceriis occiduntur.

Callisthenes ab hoc anno historiam scribere exorsus est.

LIB. XV.

1. Lacedaemoniorum exemplo docetur, quam graves poenas dent superbi et iniusti. Tum huius libri termini constituuntur.

Ol. 98, 3 : 386 a. Chr.

2. Artaxerxes Euagorae, regi Cypri, bellum infert magnis copiis ab utraque parte comparatis.
3. Propter commeatus penuriam in Persarum castris seditio orta aegre restinguitur. Euagoras acceptis ex Aegypto pluribus navibus proelium navale committere parat, sed superatur ad Citium.
4. Persae Salaminem oppugnant. Euagoras in Aegyptum confugit, nova auxilia petens.
5. Lacedaemoniis pacis pertaesi, in civitatibus seditiones excitant. Mantinenses ab eis oppugnati Atheniensium implorant auxilium. Quo facto novum in Graecia bellum commovetur.
6. In Sicilia Dionysius otium nactus poetarum studia sectatur. Philoxenus semel atque iterum tyranni carmina cavillatus in lautumias damnatur.
7. Dionysius Platonem ut servum venum dat. Carmina sua Olympiae recitari iubet; sed risu sunt excepta. Quare dolore et insania captus tyrannus saevit in ipsos amicos.

Ol. 98, 4 : 385 a. Chr.

8. Euagoras ex Aegypto redux pacis expetit condiciones. Iniquissimas proponit Tiribazus. Interea Tiribazus falsa criminatione ab Oronte accusatus in vincula conicitur. Iudicium de eo rex Persarum, tum bello Cadusiano occupatus, differt.

Cap.
9. Orontes summo imperio praefectus aequioribus condicionibus pacem concedit et Cyprico bello finem imponit. Gaos sive Glos, Tiribazi gener, ad regem Aegyptiorum deficit, et hunc atque Lacedaemonios ad bellum contra Artaxerxem sollicitat.
10 Tiribazus causa cognita criminibus absolvitur.
11. Tiribazus a rege Persarum summo honore, Orontes omni ignominia afficitur.
12. Lacedaemonii Mantinea capta et deleta incolas rursus in plures vicos distribuunt.
13. Dionysius multa molitus cum Illyriis foedus iniit eosque bello contra Molossos adiuvit. Ab eodem adiuti Parii coloniam in insulam Pharum deducunt. Dionysius navalia, gymnasia, templa exstruit.

Ol. 99, 1 : 384 a. Chr.

14. Illyrii Pharum adorti opprimuntur a Dionysii nauarcho. Dionysius templum in ora Etruriae situm ditissimum exspoliat. Quibus opibus auctus novum in Carthaginienses bellum molitur.

Ol. 99, 2 : 383 a. Chr.

15. Urbes Siciliae, quae a Carthaginiensibus ad Dionysium defecerant, Carthaginienses repetunt: duobus proeliis fusi de pace legatos mittunt.
16. Carthaginienses per dolum novas vires colligunt et circa Cronium Dionysium superant.
17. Dionysii ingens clades describitur. Poeni Dionysio pacem haud iniquam concedunt.
18. Glos et Tachos, qui bellum contra regem Persarum moverant, obeunt. De Leuca, quam urbem Tachos condiderat, certant Clazomenii et Cumaei.
19. Lacedaemonii Amyntae regi Macedonum contra Olynthios Phoebidam auxilio mittunt. Agesipolis, alter Lacedaemoniorum rex, pacem servare mavult, Agesilaus principatum recuperare studet.

Ol. 99, 3 : 382 a. Chr.

20. Phoebidas in Olynthios profectus ex itinere Thebarum arcem capit. Eius fratri Eudamidae bellum Olynthicum committitur.

Cap.

21. Lacedaemonii, quamquam novis copiis aucti sunt, vincuntur.

Ol. 99, 4 : 381 a. Chr.

22. Agesipolis rex Lacedaemoniorum bello Olynthiaco praeesse iubetur.

Ol. 100, 1 : 380 a. Chr.

23. Mortuo Agesipolide Polybiadas copiis praeficitur et Olynthios subigit. Lacedaemoniorum potentia tum erat maxima.

Ol. 100, 2 : 379 a. Chr.

24. Carthaginienses Hipponiatibus patriam restituunt. Quamvis pestilentia aliisque malis, internis etiam bellis oppressi, tamen Africam et insulam Sardiniam recuperant.

Ol. 100, 3 : 378 a. Chr.

25. Thebani exules Cadmeam a Lacedaemoniis captam liberare student. Advocant Atheniensium auxilia.
26. Athenienses magnum submittunt exercitum, aliisque ex oppidis permulti Thebanis auxilio veniunt.
27. Lacedaemonii inopia coacti arcem tradunt et incolumes domum redeunt, quorum duces graves poenas dant.
Romani coloniam in Sardiniam deducunt.

Ol. 100, 4 : 377 a. Chr.

28. Lacedaemoniorum superbia exacerbati Chii, Byzantii, Rhodii, Mytilenaei, alii ad Athenienses deficiunt. Communis sociorum senatus Athenis instituitur. Lacedaemonii benignitatem prae se ferunt simulque bellum parant.
29. Acoris rex Aegyptiorum bellum infert Persis, eiusque ducem Chabriam Atheniensem facit. Athenienses domum redire iubent Chabriam, Persis Iphicratem mittunt. Lacedaemoniis propter impetum in Piraeum factum bellum indicunt. Thebanos in senatum cooptant. Sociis agros reddunt.
30. Hestiaea inter Euboeae urbes una in Lacedaemoniorum amicitia perseverat. Septuaginta civitates Athenien-

Cap.

sium foederi adiunguntur. Chabrias in Hestiaeos et Cyclades insulas mittitur.

31. Lacedaemoniorum sociorumque copiis in decem partes divisis praeest Agesilaus, vir fortissimus.

32. In Boeotiam movet Agesilaus: Thebani in campum descendere recusant, Chabrias Atheniensium dux novo pugnae genere hostem excipit.

33. Agesilai responsum, cur impetum non fecerit. Chabriae honores. Post reditum Agesilai Thebani Thespias adoriuntur. Phoebidas Lacedaemoniorum dux cadit.

34. Facta nova in Boeotiam expeditione ab Agesilao proelium committitur. Agesilaus primo victor mox cedere cogitur. Inter Naxum et Parum Pollis et Chabrias pugna navali decertant.

35. Reportata victoria Chabrias cum classe redit in Piraeum.

Romae M. Manlius capitis damnatur.

Ol. 101, 1 : 376 a. Chr.

36. Triballi Abderitarum agros compilant. Abderitis paene oppressis auxilio venit Chabrias, mox tamen dolo peremptus. Successit Timotheus, qui novos conciliat socios et Lacedaemonios ad Leucadem proelio fundit.

37. Thebani Lacedaemonios Orchomenum tenentes vincunt.

Hermeas res Siciliae usque ad hunc annum descripsit.

Ol. 101, 2 : 375 a. Chr.

38. Artaxerxes pacem inter Graecos componere studet, ut belli Aegyptiis inferendi fiant socii. Soli Thebani recusant; reliqui ineunt pacem, qua singulis civitatibus suo iure uti conceditur.

39. Thebani viribus et ducum virtute freti altiores spiritus sumunt.

40. Pleraeque civitates libertate insolentius usi incidunt in seditiones, inprimis Phialenses, Corinthii, Megarenses, Phliasii.

Ol. 101, 3 : 374 a. Chr.

41. Persae Aegyptum adoriuntur, Pharnabazo et Iphicrate ducibus. Copiarum naviumque numerus. Tardius, ut solent Persarum duces, rem gerunt.

Cap.

42. Nili ostia describuntur, quae ipsa hostium aditum difficilem reddunt. Persae praetervecti ostium Pelusium ad Mendesium appellunt, ubi expositis copiis Aegyptios in fugam agunt et castellum occupant.
43. Iphicratis consilium usque ad Memphin penetrandi impedit Pharnabazus. Amissa occasione Persae infecta re domum redire coguntur. Iphicrates Pharnabazi insidias metuens clam Athenas aufugit.
44. Iphicratis ingenium et de re militari merita describuntur.
45. In Graecis civitatibus multae seditiones oriuntur. Zacynthii in partes duas divulsi, alteri ab Atheniensibus, alteri ab Lacedaemoniis auxilium impetrant.
46. Corcyraei seditione laborantes idem faciunt. Plataeae urbs Atheniensibus amica a Thebanis diruitur. Thespiae ab iisdem devastantur.
47. Classes Lacedaemoniorum et Atheniensium de occupanda Corcyra certant. — In Cypro Nicocles regno potitus est. Romani Praenestinos vincunt.

Ol. 101, 4 : 373 a. Chr.

48. Ingentes terrae motus et inundationes Peloponnesum vastant, praesertim Helicen et Buram. Cuius rei quae sint causae, quaeritur.
49. Helices incolae impie fecerant in Neptunum. Praeterea Peloponnesus ingentes habet cavernas et subterranea flumina.

Ol. 102, 1 : 372 a. Chr.

50. Fax ingens in caelo visa portendit Lacedaemoniorum cladem. Chaldaei vero rationes astronomicas afferunt. Artaxerxes iterum pacem inter Graecos firmat. Thebani soli obstant; quorum superbiam Lacedaemonii frangere constituunt.

Ol. 102, 2 : 371 a. Chr.

51. Thebani a sociis deserti, tamen postulata Lacedaemoniorum recusant. Itaque eis bellum infertur duce Cleombroto.
52. Cleombrotus ad Coroneam castra ponit. Thebani belli

Cap.

summam Epaminondae permittunt. Prodigia mala Epaminondae iter ingredienti obveniunt. His non deterritus fauces ad Coroneam occupat.

53. Cleombrotus exercitum per Phocidem Leuctra ducit. Boeotarchae aliquamdiu haesitantes pugnam committere decernunt. Militum animos Epaminondas fictis rumoribus confirmat.

54. Faustis quibusdam oraculis Thebani ad pugnandum inflammantur. Iasone Thessalo auctore indutiae fiunt, sed Lacedaemonii novis copiis aucti aciem instruunt.

55. Lacedaemoniorum et Thebanorum acies describitur. Victoria dubia, quoad rex Cleombrotus occiditur.

56. Lacedaemonii ad postremum terga vertunt. Epaminondae maxime opera Thebani ad Leuctra clarissimam victoriam pariunt.

Ol. 102, 3 : 370 a. Chr.

57. Thebani Orchomenios Phocenses Aetolos Locros in societatem recipiunt. Iason Pheraeorum tyrannus Locridem petit, Heracleam vastat, Perrhaebiam ingreditur. Argis seditio, quae dicitur scytalismos, oritur.

58. Argis primo mille (et ducenti) optimates trucidantur, deinde ipsi populares, qui optimates accusaverant.

59. Turbae et caedes inter Arcades excitantur a Lycomede Tegeata.

60. Thessali auctore Iasone Pheraeo principatum Graeciae appetunt.

Hoc anno mortem obeunt tres reges, Amyntas Macedo, Agesipolis Lacedaemonius, Iason Pheraeus.

Duris Samius historiae Graecae ab hoc anno initium fecit.

Ol. 102, 4 : 369 a. Chr.

61. Iasoni succedit Polydorus, huic paulo post interempto Alexander; contra eum Aleuadae advocant regem Macedonum.

62. Lacedaemonii ab Arcadibus proelio funduntur. Arcades Thebanos in Peloponnesum arcessunt.

63. Lacedaemonii Atheniensium auxilium implorant: qui

Cap.

priorum iniuriarum obliti subveniunt. Epaminondas in Laconicam impetum facit quadripartito agmine.

64. Quattuor Thebanorum agmina qua in Laconicam irruperint describitur. Ischolas tertio agmini oppositus ut alter Leonidas celebratur.

65. Epaminondas totum exercitum ad oppugnandam Spartam convertit. Re male gesta Epaminondas terram depopulatus cum magna praeda in Arcadiam se recipit. Lacedaemonii copias augent et exercent.

66. Epaminondas Messenen diu desolatam summo studio instaurat. Messeniorum fata breviter percensentur.

67. Lacedaemonii et Athenienses de communi terrae marisque imperio paciscuntur. Arcades duce Lycomede Pallenen expugnant. Pelopidas Thessalis contra Alexandrum Pheraeum auxilio missus Larisam occupat. Idem regem Macedonum foedere sibi conciliat eiusque filium Philippum obsidem Thebas mittit.

68. Arcades, Argivi, Elei Boeotos sollicitant, ut novo impetu Peloponnesum occupent. Athenienses Chabria duce Corinthi cum Lacedaemoniis se coniungunt. Isthmum vallo fossaque intercludunt. Epaminondas et vallum et oppositam Lacedaemoniorum aciem perrumpit.

69. Troezene et Epidaurus Epaminondae resistunt, Sicyon et Phlius se tradunt. Corinthum felicissime defendit Chabrias.

70. Succurrunt Lacedaemoniis milites Galli et Hiberi, a Dionysio missi. Artaxerxes Graecos per Philiscum denuo ad pacem adhortatur. Cuncti obsequuntur praeter Thebanos. — Euphron Sicyonios tyrannide oppressit.

Ol. 103, 1 : 368 a. Chr.

71. In Macedonia in locum Alexandri Ptolemaeus Alorites rex succedit. — Pelopidas cum Ismenia ab Alexandro Pheraeo comprehenditur. Thebani auxilio missi includuntur. Tum Epaminondas, qui privatus expeditioni interfuit, exercitum servavit.

72. Epaminondae imperium abrogatum erat, quod invidi eum proditionis accusaverant. Arcades ab Lacedae-

Cap.

moniis victi et novos impetus veriti Megalopolim condunt.

73. Dionysius bellum in Carthaginienses redintegrat eorumque agros invadit. Sed hi celeriter missa classe plurimas eius naves capiunt. Hieme insequenti Dionysius moritur: sequitur Dionysius filius.

74. Dionysius mortuus esse dicitur nimio gaudio victoriae, quam Athenis fabulam docendo reportaverat.

Ol. 103, 2 : 367 a. Chr.

75. Alexandri Pheraei in Scotussaeos facinus immane. Epaminondas in Peloponnesum incurrit. Pelopidas liberatur. Chares dux Atheniensium Phliasios contra Argivos defendit, duobus proeliis victor.

Ol. 103, 3 : 366 a. Chr.

76. Oropum, qua de urbe Themison Eretriae tyrannus et Athenienses certant, Thebani occupant. Urbs Cos florescit. Bellum inter Lacedaemonios et Boeotos componitur.

Fuerunt tum Isocrates, Aristoteles, Anaximenes, Platon, Xenophon, Aristippus, Antisthenes, Aeschines.

Ol. 103, 4 : 365 a. Chr.

77. Arcades et Elei de Triphylia certantes novum bellum concitant. Arcadum socii fiunt Athenienses. In Macedonia Perdiccas rex succedit Ptolemaeo Aloritae.

Ol. 104, 1 : 364 a. Chr.

78. De ludis Olympicis Pisatae cum Eleis disceptant. Ab Arcadibus adiuti Pisatae vincunt et Olympia instaurant. Epaminondas exhortatur Thebanos, ut maris imperium capesserent.

79. Thebani naves exstruunt. Epaminondas Lachetem classi Atheniensium praefectum cedere cogit. Orchomenios, qui cum exulibus nonnullis seditionem moverant, Thebani gravissimis suppliciis afficiunt.

80. Thessalis bello ab Alexandro Pheraeo pressis Pelopidas auxilium fert, solis defectione non deterritus. Vincit, sed ipse interficitur. Alexander omnia reddere cogitur.

Cap.

81. Pelopidae singulares virtutes resque gestae enumerantur. — Clearchus tyrannidem Heracleae occupavit. Timotheus Atheniensium imperator Toronen et Potidaeam cepit.

Ol. 104, 2 : 363 a. Chr.

82. Dissidiis inter Pisaeos et Eleos ortis Arcades in duas partes discedunt: alteris praesunt Tegeatae, pro quibus pugnant Boeoti duce Epaminonda; alteris Mantinenses, quorum socii sunt Athenienses et Lacedaemonii. In Arcadiam Lacedaemonii, in urbem Spartam Epaminondas incursionem facit.
83. Sparta fortiter defenditur contra Epaminondae acerrimos impetus.
84. Epaminondas dum subito impetu Mantineam opprimere parat, occurrit Atheniensibus; statim adveniunt etiam Lacedaemonii et Mantinenses. Utriusque partis copiae recensentur.
85. Pugna ad Mantineam commissa. Instructae acies describuntur. Proelium equestre initium facit. Boeotorum ac Thessalorum equites vincunt.
86. Proelium pedestre ad Mantineam diu stat anceps. Tandem ad dirimendam pugnam Epaminondas ipse invehitur. Quo facto Lacedaemoniorum acies inclinatur.
87. Epaminondas graviter vulneratur. Thebani vincunt. Epaminondae morientis verba.
88. Encomium Epaminondae.
89. Pax convenit inter Graecos et societas. Ab hac societate Lacedaemonii se seiungunt propter Messenios.
Xenophon et Anaximenes et Philistus hoc anno historias concludunt.

Ol. 104, 3 : 362 a. Chr.

90. Bellum gravissimum in Artaxerxem movent Graeci qui Asiam incolunt, satrapae rebelles, Tachos rex Aegyptiorum.
91. Orontes ab eis, qui a rege Persarum defecerant, dux creatus hos regi prodit. Item Mithrobarzanes Datamem, qui a rege defecerat, prodit, sed ipse suis insidiis captus occiditur.

Cap.

92. Rheomithres, et ipse proditor, proditione cum rege in gratiam redit. Tachos mercennariis praefecit Agesilaum, classi Chabriam. Ipse in Phoenices profectus proditur a duce, cui Aegyptum commiserat. Itaque ad Artaxerxem confugit, a quo ipse bello contra Aegyptios gerendo praeficitur.

93. Artaxerxes moritur, succedit Ochos. Tachos Agesilai virtute et victoria Aegyptum recuperat. Agesilaus in patriam reversurus moritur.

94. Arcades, qui olim Megalopolim congregati erant, pace facta in pristinas patrias discedunt, sed a Pammene Thebanorum duce Megalopolim redire coguntur.

Athanas res a Dione gestas hinc scribere incipit.

Ol. 104, 4 : 361 a. Chr.

95. Alexander Pheraeus aggreditur Cycladas, obsidet Peparethum. Leosthenes obsessis ab Atheniensibus auxilio missus et re male gesta capitis damnatus est. Chares in eius locum suffectus patrat multa facinora.

Dionysodorus et Anaxis res usque ad hunc annum scripserunt.

Wess. vol. I.

p. 539 Τάδ' ἔνεστιν ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βύβλων.

Στρατεία Ἀθηναίων ἐπὶ Συρακοσίους μεγάλαις δυνάμεσι πεζικαῖς τε καὶ ναυτικαῖς.

Κατάπλους Ἀθηναίων εἰς Σικελίαν.

Κατάκλησις Ἀλκιβιάδου τοῦ στρατηγοῦ καὶ φυγὴ εἰς Λακεδαίμονα.

Ὡς Ἀθηναῖοι διαπλεύσαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρακοσίων κατελάβοντο τοὺς περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους.

Ὡς Ἀθηναῖοι τὰς Ἐπιπολὰς καταλαβόμενοι καὶ μάχῃ νικήσαντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐπολιόρκησαν τὰς Συρακούσας.

Ὡς Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων πεμψάντων βοήθειαν ἐθάρρησαν οἱ Συρακόσιοι.

Μάχη Συρακοσίων καὶ Ἀθηναίων καὶ νίκη Ἀθηναίων μεγάλη.

Μάχη τοῖς αὐτοῖς καὶ νίκη Συρακοσίων.

Ὡς Συρακόσιοι τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσαντες ἠνάγκασαν τοὺς Ἀθηναίους εἰς μίαν ἐλθεῖν παρεμβολὴν τὴν πρὸς τῷ Ὀλυμπίῳ.

Ὡς ναυτικὴν δύναμιν οἱ Συρακόσιοι κατασκευάσαντες ναυμαχεῖν διέγνωσαν.

Huius argumenti variae lectiones quas novimus omnes redeunt ad PAL. — Διοδώρου Σικελιωτου ἱστοριῶν: Ταδ ἔνεστιν ἐν τῇ ΙΓ τῶν Διοδώρου βύβλων P, om. AL 4 μετάκλησις Eich., cf. p. 2, 2 9 συρακούσσας P ut solet 12 ἀνεθάρρησαν Dind. (cf. c. 7, 6) 17 προστα ὀλυμπίω P

Ὡς Ἀθηναῖοι Λαμάχου τοῦ στρατηγοῦ τελευτήσαντος καὶ Ἀλκιβιάδου μετακληθέντος, ἀντὶ τούτων στρατηγοὺς ἔπεμψαν Εὐρυμέδοντα καὶ Δημοσθένην ἔχοντας δύναμιν καὶ χρήματα.

Διάλυσις σπονδῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ πόλεμος πρὸς Ἀθηναίους ὁ Πελοποννησιακὸς λεγόμενος.

Ναυμαχία Συρακοσίων καὶ Ἀθηναίων καὶ νίκη Ἀθηναίων, καὶ ἅλωσις φρουρίων ὑπὸ Συρακοσίων καὶ κατὰ γῆν νίκη.

Ναυμαχία πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι καὶ νίκη Συρακοσίων.

Κατάπλους ἐξ Ἀθηνῶν Δημοσθένους καὶ Εὐρυμέδοντος μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου.

Μάχη μεγάλη περὶ τὰς Ἐπιπολὰς καὶ νίκη Συρακοσίων. 540

Δρασμὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἅλωσις τῆς πάσης δυνάμεως.

Ὡς Συρακόσιοι συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν προέθηκαν βουλήν, πῶς χρηστέον τοῖς αἰχμαλώτοις.

Οἱ ῥηθέντες λόγοι πρὸς ἑκάτερον μέρος τῆς ὑποθέσεως.

Τὰ ψηφισθέντα τοῖς Συρακοσίοις περὶ τῶν αἰχμαλώτων.

Ὡς Ἀθηναίων πταισάντων περὶ Σικελίαν πολλοὶ τῶν συμμάχων ἀπέστησαν.

Ὡς ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀθυμήσας παρεχώρησε τῆς δημοκρατίας καὶ τετρακοσίοις ἀνδράσι τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι ταῖς ναυμαχίαις τοὺς Ἀθηναίους ἐνίκησαν.

Ὡς Συρακόσιοι τοὺς ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὸν πόλεμον ἀξιολόγοις δωρεαῖς ἐτίμησαν.

Ὡς Διοκλῆς νομοθέτης αἱρεθεὶς ἔγραψε τοὺς νόμους Συρακοσίοις.

Ὡς Συρακόσιοι τοῖς Λακεδαιμονίοις δύναμιν ἀξιόλογον ἔπεμψαν.

1 τοῦ om. P 6 Πελοποννησιακὸς] Δεκελεικὸς Wess. ex c. 9, 2 17 μέρος om. L 22 ἐπέτρεψε c. 34, 2 27 ἀξιολόγοις δωρεαῖς] δωρεαῖς μεγάλαις L 28 Διοκλῆς] ὁ add. P

Ὡς Ἀθηναῖοι τὸν τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον καταναυμαχήσαντες Κύζικον ἐξεπολιόρκησαν.

Ὡς Λακεδαιμονίων ἐξ Εὐβοίας πεντήκοντα ναῦς ἀποστειλάντων ἐπὶ βοήθειαν τοῖς ἡττημένοις, ἅπασαι περὶ τὸν Ἄθω μετὰ τῶν ἀνδρῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος.

Ἀλκιβιάδου κάθοδος καὶ στρατηγία.

Πόλεμος Αἰγεσταίοις καὶ Σελινουντίοις περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης χώρας.

Ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων περὶ τὸ Σίγειον καὶ νίκη Ἀθηναίων.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι τὸν Εὔριπον χώσαντες τὴν Εὔβοιαν ἤπειρον ἐποίησαν.

Περὶ τῆς ἐν Κορκύρᾳ γενομένης στάσεως καὶ σφαγῆς.

Ὡς Ἀλκιβιάδης καὶ Θηραμένης ἐνίκησαν Λακεδαιμονίους ἅμα πεζῇ καὶ κατὰ θάλατταν ἐπιφανέστατα.

Ὡς Καρχηδόνιοι μεγάλας δυνάμεις διαβιβάσαντες ἐν Σικελίᾳ Σελινοῦντα καὶ Ἱμέραν κατὰ κράτος εἷλον.

Ὡς εἰς τὸν Πειραιέα καταπλεύσας μετὰ πολλῶν λαφύρων μεγάλης ἔτυχεν ἀποδοχῆς Ἀλκιβιάδης.

Ὡς Ἆγις ὁ βασιλεὺς μεγάλῃ δυνάμει τὰς Ἀθήνας πολιορκεῖν ἐπιβαλόμενος ἐξέπεσεν.

Ἀλκιβιάδου φυγή, καὶ κτίσις Θέρμων ἐν Σικελίᾳ.

Ναυμαχία Συρακοσίων πρὸς Καρχηδονίους καὶ νίκη Συρακοσίων.

Περὶ τῆς ἐν Ἀκράγαντι εὐδαιμονίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατασκευασμάτων.

Ὡς Καρχηδόνιοι τριάκοντα μυριάσι στρατεύσαντες εἰς Σικελίαν ἐπολιόρκησαν Ἀκράγαντα.

Ὡς Συρακόσιοι παραλαβόντες τοὺς συμμάχους μυρίοις στρατιώταις ἐβοήθουν τοῖς Ἀκραγαντίνοις.

1 *ὡς* P, *καὶ ὡς* AL 9 *σίγιον* P 11 *Λακεδαιμόνιοι*] *Βοιωτοὶ* c. 47, 3 *χώσαντες* om. L 15 *ἐπὶ φανεστάτοις* P 16 *Καρχηδόνιοι*] *ἀθηναῖοι* P 26 *κατασκευασμένων* PQ 27 *τριάκοντα*] cf. c. 80, 5 29 *μυρίοις*] cf. c. 86, 5

Ὡς τετρακισμυρίων Καρχηδονίων ἀπαντησάντων ἐνίκησαν οἱ Συρακόσιοι καὶ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων κατέκοψαν.

Ὡς Καρχηδονίων τὰς ἀγορὰς παραιρουμένων οἱ Ἀκραγαν- 541
τῖνοι διὰ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς ἠναγκάσθησαν ἐκλιπεῖν τὴν πατρίδα.

Ὡς Διονύσιος στρατηγὸς αἱρεθεὶς ἐτυράννησε τῶν Συρακοσίων.

Ὡς Ἀθηναῖοι ἐν Ἀργινούσαις ἐπιφανεστάτῃ ναυμαχίᾳ νικήσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἀδίκως ἐθανάτωσαν.

Ὡς Ἀθηναῖοι μεγάλῃ ναυμαχίᾳ λειφθέντες ἠναγκάσθησαν ἐφ' οἷς δυνατὸν ἦν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, καὶ οὕτως ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος κατελύθη.

Ὡς Καρχηδόνιοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες ἠναγκάσθησαν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην πρὸς Διονύσιον τὸν τύραννον.

5 σπάνην P 9 αργιννούσαις P 11 ναυμαχία P, μάχῃ AL

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Εἰ μὲν ὅμοια τοῖς ἄλλοις ἱστορίαν ἐπραγματευό- 1
μεθα, σχεδὸν ἦν ἐν τῷ προοιμίῳ περί τινων δια-
λεχθέντας ἐφ' ὅσον ἦν εὔκαιρον, οὕτως ἐπὶ τὰς
συνεχεῖς πράξεις μεταβιβάζειν τὸν λόγον· ὀλίγον
γὰρ χρόνον ἀπολαβόντες τῇ γραφῇ, τὴν ἀναστροφὴν
ἂν εἴχομεν τὸν ἀπὸ τῶν προοιμίων καρπὸν προσ-
λαμβάνεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐν ὀλίγαις βίβλοις ἐπηγγει- 2
λάμεθα μὴ μόνον τὰς πράξεις ἐφ' ὅσον ἂν δυνώ-
μεθα γράψειν, ἀλλὰ καὶ περιλήψεσθαι χρόνον πλεί-
ονα τῶν *χιλίων καὶ ἑκατὸν ἐτῶν, ἀναγκαῖόν ἐστι*
τὸν πολὺν λόγον τῶν προοιμίων παραπέμψαντας
ἐπ' αὐτὰς ἔρχεσθαι τὰς πράξεις, τοῦτο μόνον προ-
ειπόντας, ὅτι κατὰ μὲν τὰς προηγουμένας ἓξ βίβλους
ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις ἕως

1 *ὅμοια* PAJL, *ὁμοίαν c* 2 *ἦν*] *ἂν* Wurm *διαλεχθέντες* PKL 4 *μεταβιβάζομεν* L, *μετεβιβάζομεν* Wurm 7 *ὀλίγοις* PKL 8 *πράξεις*] *κοινὰς πράξεις* Reiske *δυνάμεθα* PF 9 *γράψειν — πλείονα τῶν* om. PFKM 13 **προηγουμένας*] *προειρημένας ο* *βύβλοις* P

εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ψηφισθέντα πόλεμον
ἐπὶ Συρακοσίους, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως ἐστὶν
3 ἔτη ἑπτακόσια ἑξήκοντα ὀκτώ· ἐν ταύτῃ δὲ προσ-
αναπληροῦντες τὸν συνεχῆ χρόνον, ἀρξόμεθα μὲν
ἀπὸ τῆς ἐπὶ Συρακοσίους στρατείας, καταλήξομεν
δ' ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου πολέμου Καρχηδο-
νίοις πρὸς Διονύσιον τὸν Συρακοσίων τύραννον.
2 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Χαβρίου Ῥωμαῖοι
μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν χιλιάρχους τρεῖς,
Λεύκιον Σέργιον, Μάρκον Παπίριον, Μάρκον Σε- 543
ρουίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι ψηφισάμενοι
τὸν πρὸς Συρακοσίους πόλεμον τάς τε ναῦς ἐπε-
σκεύασαν καὶ χρήματα συναγαγόντες μετὰ πολλῆς
σπουδῆς ἅπαντα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν παρεσκευά-
ζοντο. ᾑρημένοι δὲ τρεῖς στρατηγούς, Ἀλκιβιάδην,
Νικίαν, Λάμαχον, αὐτοκράτορας αὐτοὺς κατέστησαν
2 ἁπάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον. τῶν δὲ ἰδιωτῶν
οἱ ταῖς οὐσίαις εὐποροῦντες τῇ προθυμίᾳ τοῦ
δήμου χαρίζεσθαι βουλόμενοι τινὲς μὲν ἰδίας
τριήρεις κατεσκεύασαν, τινὲς δὲ χρήματα δώσειν
εἰς τὰς τροφὰς τῆς δυνάμεως ἐπηγγέλλοντο· πολλοὶ
δὲ καὶ τῶν δημοτικῶν πολιτῶν καὶ ξένων, ἔτι δὲ
συμμάχων, ἑκουσίως προσιόντες τοῖς στρατηγοῖς
διεκελεύοντο καταγράφειν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς στρα-
τιώτας. οὕτως ἅπαντες μεμετεωρισμένοι ταῖς ἐλπί-

1 εἰς om. F 3 ὀκτώ add. Wess. 4 χρόνον] πόλεμον A 7 τὸν] τῶν P, τὸν τῶν fort. 10 Σέργιον Λεύκιον a Μάρκον Παπίριον om. P Μάρκον Σερουίλιον καὶ Μάρκον Παπύριον f (cf. Liv. IV 45) 12 κατεσκεύασαν L 16 Λάμ.] καὶ Λάμ. υ 17 κατὰ] πρὸς FJM 18 τῷ δήμῳ Wurm 19 ἰδίᾳ Dind. 21 ἐπηγγέλοντο JL

σιν ἐξ ἑτοίμου κατακληρουχεῖν ἤλπιζον τὴν Σικελίαν.
ἤδη δὲ τοῦ στόλου παρεσκευασμένου, τοὺς ἑρμᾶς 3
τοὺς κατὰ τὴν πόλιν παμπληθεῖς ὄντας συνέβη ἐν
μιᾷ νυκτὶ περικοπῆναι. ὁ μὲν οὖν δῆμος, οὐχ ὑπὸ
τῶν τυχόντων νομίσας γεγενῆσθαι τὴν πρᾶξιν, ἀλλ'
ὑπὸ τῶν προεχόντων ταῖς δόξαις ἐπὶ τῇ καταλύσει
τῆς δημοκρατίας, ἐμισοπονήρει καὶ τοὺς πράξαντας
ἐζήτει μεγάλας δωρεὰς προθεὶς τῷ μηνύσαντι. προσ- 4
ελθὼν δέ τις τῇ βουλῇ τῶν ἰδιωτῶν ἔφησεν εἰς οἰ-
κίαν μετοίκου τινὰς ἑωρακέναι τῇ νουμηνίᾳ περὶ
μέσας νύκτας εἰσιόντας, ἐν οἷς καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην.
ἀνακρινόμενος δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς, πῶς νυκτὸς οὔ-
σης ἐπεγίνωσκε τὰς ὄψεις, ἔφησε πρὸς τὸ τῆς σε-
λήνης φῶς ἑωρακέναι. οὗτος μὲν οὖν αὐτὸν ἐξε-
λέγξας κατεψευσμένος ἠπιστήθη, τῶν δ' ἄλλων οὐδ'
ἴχνος οὐδεὶς τῆς πράξεως εὑρεῖν ἠδυνήθη.

Τριήρων μὲν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑτοιμασμένων, 5
ὁλκάδων δὲ καὶ τῶν ἱππαγωγῶν, ἔτι δὲ τῶν τὸν
σῖτον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζόντων πολύς
τις ἀριθμὸς ἦν· ὁπλῖται δὲ καὶ σφενδονῆται, πρὸς
δὲ τούτοις ἱππεῖς καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν
ἑπτακισχιλίων ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς πληρώμασι. τότε 6

1 κατακληροῦν *o*, κατακληρουχήσειν Wess. (c. 30, 1), κατακληρουχεῖν Cobet 3 ἐν fort. del. 6 ὑπὸ Schäfer, ἀπὸ *o* ταῖς om. PF 8 προσθεὶς PAL 9 τῶν ἰδιωτῶν τῇ βουλῇ *o*-PA 10 τινὸς JKM 11 καὶ om. AJ 14 οὖν αὐτὸν om. A αὐτὸν P 15 κατεψευσμένον A ἠπιστήθη Dind., ἐπιστεύθη PAF², εὑρέθη *c* 16 τῆς πράξεως οὐδεὶς *o*-PA 17 μέν] μὲν οὖν Eich. σαράκοντα P; cf. XII 84, 2 ἑτοιμασμένων om. AL 18 ἔτι δὲ PA, ἔτι δὲ καὶ *c* 21 καὶ τῶν συμμάχων] καὶ σύμμαχοι aut τῶν τε πολιτῶν καὶ τῶν συμμάχων Dind.

μὲν οὖν οἱ στρατηγοὶ μετὰ τῆς βουλῆς ἐν ἀπορρήτῳ συνεδρεύοντες ἐβουλεύοντο, πῶς χρὴ διοικῆσαι τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν, ἐὰν τῆς νήσου κρατήσωσιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς Σελινουντίους μὲν καὶ Συρακοσίους ἀνδραποδίσασθαι, τοῖς δ' ἄλλοις ἁπλῶς τάξαι φόρους, οὓς κατ' ἐνιαυτὸν οἴσουσιν Ἀθηναίοις.
3 τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατέβαινον οἱ στρατηγοὶ μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὸν Πειραιέα, καὶ συνηκολούθει πᾶς ὁ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλος ἀναμὶξ ἀστῶν τε καὶ ξένων, ἑκάστου τοὺς ἰδίους συγγενεῖς τε καὶ φίλους
2 προπέμποντος. αἱ μὲν οὖν τριήρεις παρ' ὅλον τὸν λιμένα παρώρμουν κεκοσμημέναι τοῖς ἐπὶ ταῖς πρῴραις ἐπισήμασι καὶ τῇ λαμπρότητι τῶν ὅπλων· ὁ δ 544
δὲ κύκλος ἅπας τοῦ λιμένος ἔγεμε θυμιατηρίων καὶ κρατήρων ἀργυρῶν, ἐξ ὧν ἐκπώμασι χρυσοῖς ἔσπενδον οἱ τιμῶντες τὸ θεῖον καὶ προσευχόμενοι κατα-
3 τυχεῖν τῆς στρατείας. ἀναχθέντες οὖν ἐκ τοῦ Πειραιέως περιέπλευσαν τὴν Πελοπόννησον καὶ κατηνέχθησαν εἰς Κόρκυραν· ἐνταῦθα γὰρ παραμένειν παρήγγελτο καὶ προσαναλαμβάνειν τοὺς παροίκους τῶν συμμάχων. ἐπεὶ δ' ἅπαντες ἠθροίσθησαν, διαπλεύσαντες τὸν Ἰόνιον πόρον πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν κατηνέχθησαν, κἀκεῖθεν ἤδη παρελέγοντο τὴν Ἰτα-
4 λίαν. ὑπὸ μὲν οὖν Ταραντίνων οὐ προσεδέχθησαν, Μεταποντίνους δὲ καὶ Ἡρακλειώτας παρέπλευσαν· εἰς δὲ Θουρίους κατενεχθέντες πάντων ἔτυχον τῶν φιλανθρώπων. ἐκεῖθεν δὲ καταπλεύσαντες εἰς Κρό-

6 φόρον ὃν (F)KM 13 ἐπιστήμασι o, corr. Hert. 18 κατήχθησαν Cobet 19 Κέρκυραν v 20 παρηγέλλετο PAFK 25 ἡρακλειότας P

*τωνα, καὶ λαβόντες ἀγορὰν παρὰ τῶν Κροτωνια-
τῶν, τῆς τε Λακινίας Ἥρας τὸ ἱερὸν παρέπλευσαν
καὶ τὴν Διοσκουριάδα καλουμένην ἄκραν ὑπερέ-
θεντο. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ καλούμενόν τε Σκυλή-* 5
*τιον καὶ Λοκροὺς παρήλλαξαν, καὶ τοῦ Ῥηγίου καθ-
ορμισθέντες ἐγγὺς ἔπειθον τοὺς Ῥηγίνους συμ-
μαχεῖν· οἱ δὲ ἀπεκρίναντο βουλεύσεσθαι μετὰ τῶν
ἄλλων Ἰταλιωτῶν.*

Συρακόσιοι δ' ἀκούσαντες ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τὰς 4
*δυνάμεις εἶναι τῶν Ἀθηναίων, στρατηγοὺς κατέ-
στησαν αὐτοκράτορας τρεῖς, Ἑρμοκράτην, Σικανόν,
Ἡρακλείδην, οἳ τοὺς στρατιώτας κατέγραφον καὶ
πρέσβεις ἐπὶ τὰς κατὰ Σικελίαν πόλεις ἀπέστελλον,
δεόμενοι τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι·
τοὺς γὰρ Ἀθηναίους τῷ μὲν λόγῳ πρὸς Συρακο-
σίους ἐνίστασθαι τὸν πόλεμον, τῇ δ' ἀληθείᾳ
καταστρέψασθαι βουλομένους ὅλην τὴν νῆσον.
Ἀκραγαντῖνοι μὲν οὖν καὶ Νάξιοι συμμαχήσειν* 2
*ἔφησαν Ἀθηναίοις, Καμαριναῖοι δὲ καὶ Μεσσήνιοι
τὴν μὲν εἰρήνην ἄξειν ὡμολόγησαν, τὰς δ' ὑπὲρ
τῆς συμμαχίας ἀποκρίσεις ἀνεβάλοντο· Ἱμεραῖοι δὲ
καὶ Σελινούντιοι, πρὸς δὲ τούτοις Γελῷοι καὶ Κα-
ταναῖοι, συναγωνιεῖσθαι τοῖς Συρακοσίοις ἐπηγγεί-
λαντο. αἱ δὲ τῶν Σικελῶν πόλεις τῇ μὲν εὐνοίᾳ
πρὸς Συρακοσίους ἔρρεπον, ὅμως δ' ἐν ἡσυχίᾳ μέ-
νουσαι τὸ συμβησόμενον ἐκαραδόκουν. τῶν δ' Αἰγε-* 3

4 *Σκυλλήτιον* o-PA 6 *ἔπειθον* Schäfer, *ἔπεισαν* o 7 *βουλεύεσθαι* A, *βουλεύσασθαι* FJ 11 *Σικανόν*] *Σικάλιον* a 12 *Ἡρ.*] *καὶ Ἡρ.* v 13 *κατὰ* PAF, *κατὰ τὴν* c 18 *Ἀκραγαντῖνοι*] *Ἐγεσταῖοι* Dobraeus 20 *ἕξειν* A 25 *δ'* add. Eich. 26 *Ἐγεσταίων* L

σταίων οὐχ ὁμολογούντων δώσειν πλέον τῶν τριά-
κοντα ταλάντων, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐγ-
καλέσαντες αὐτοῖς ἀνήχθησαν ἐκ Ῥηγίου μετὰ τῆς
δυνάμεως, καὶ κατέπλευσαν τῆς Σικελίας εἰς Νά-
ξον. δεξαμένων δ' αὐτοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει φιλο-
4 φρόνως, παρέπλευσαν ἐκεῖθεν εἰς Κατάνην. τῶν
δὲ Καταναίων εἰς μὲν τὴν πόλιν οὐ δεχομένων τοὺς
στρατιώτας, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐασάντων εἰσελ-
θεῖν καὶ παρασχομένων ἐκκλησίαν, οἱ στρατηγοὶ
5 τῶν Ἀθηναίων περὶ συμμαχίας διελέγοντο. δημη- 545
γοροῦντος δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου τῶν στρατιωτῶν τινες
διελόντες πυλίδα παρεισέπεσον εἰς τὴν πόλιν· δι'
ἣν αἰτίαν ἠναγκάσθησαν οἱ Καταναῖοι κοινωνεῖν
τοῦ κατὰ τῶν Συρακοσίων πολέμου.

5 Τούτων δὲ πραττομένων οἱ κατὰ τὴν ἰδίαν ἔχ-
θραν μισοῦντες τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν Ἀθήναις, πρό-
φασιν ἔχοντες τὴν τῶν ἀγαλμάτων περικοπήν, διέ-
βαλον αὐτὸν ἐν ταῖς δημηγορίαις ὡς συνωμοσίαν
κατὰ τοῦ δήμου πεποιημένον. συνελάβετο δ' αὐτῶν
ταῖς διαβολαῖς τὸ πραχθὲν παρὰ τοῖς Ἀργείοις· οἱ
γὰρ ἰδιόξενοι συνθέμενοι καταλῦσαι τὴν ἐν Ἄρ-
γει δημοκρατίαν πάντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀνῃρέ-
2 θησαν. πιστεύσας οὖν ὁ δῆμος ταῖς κατηγορίαις,
καὶ δεινῶς ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν παροξυνθείς, ἀπέ-
στειλε τὴν Σαλαμινίαν ναῦν εἰς Σικελίαν, κελεύων
τὴν ταχίστην ἥκειν Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τὴν κρίσιν.
παραγενομένης οὖν τῆς νεὼς εἰς τὴν Κατάνην, Ἀλκι-
βιάδης, ἀκούσας τῶν πρέσβεων τὰ δόξαντα τῷ δήμῳ,

7 κατανέων P 13 ἀναγκάσθεισαν P 19 συνεβάλετο conicio

τοὺς συνδιαβεβλημένους ἀναλαβὼν εἰς τὴν ἰδίαν
τριήρη μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐξέπλευσεν. ἐπεὶ δ' 3
εἰς Θουρίους κατέπλευσεν, εἴτε καὶ συνειδὼς αὑτῷ
τὴν ἀσέβειαν ὁ Ἀλκιβιάδης εἴτε καὶ φοβηθεὶς τὸ
μέγεθος τοῦ κινδύνου, μετὰ τῶν συνδιαβεβλημέ-
νων διαδρὰς ἐκποδὼν ἐχωρίσθη. οἱ δ' ἐν τῇ Σα-
λαμινίᾳ νηὶ παραγενόμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἐζήτουν
τοὺς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς δ' οὐχ εὕρισκον,
ἀποπλεύσαντες εἰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τῷ δήμῳ τὰ
πεπραγμένα. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι παραδόντες δι- 4
καστηρίῳ τοῦ τε Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
συμφυγόντων τὰ ὀνόματα δίκην ἐρήμην κατεδίκα-
σαν θανάτου. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἐκ τῆς Ἰταλίας δια-
πλεύσας ἐπὶ Πελοπόννησον ἔφυγεν εἰς Σπάρτην,
καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους παρώξυνεν ἐπιθέσθαι τοῖς
Ἀθηναίοις.

Οἱ δ' ἐν Σικελίᾳ στρατηγοὶ μετὰ τῆς τῶν Ἀθη- **6**
ναίων δυνάμεως παραπλεύσαντες εἰς Αἴγεσταν, Ὕκκαρα
μὲν Σικελικὸν πολισμάτιον ἑλόντες ἐκ τῶν λαφύ-
ρων συνήγαγον ἑκατὸν τάλαντα· κομισάμενοι δὲ
καὶ τριάκοντα τάλαντα παρὰ τῶν Αἰγεσταίων κατέ-
πλευσαν εἰς Κατάνην. βουλόμενοι δὲ τὸν πρὸς τῷ 2
μεγάλῳ λιμένι τόπον Συρακοσίων ἀκινδύνως κατα-
λαβέσθαι, πέμπουσιν ἄνδρα Καταναῖον, ἑαυτοῖς μὲν
πιστόν, τοῖς δὲ Συρακοσίων στρατηγοῖς πιθανόν,

3 *Θορίους* P *αὑτῷ* PAL, *ἑαυτῷ* c 18 *ὕκαρα* FJ, *μύκκαρα* PF², *μύκαρα* HL, *μήκαρα* A 19 *Σικελικὸν*] *Σικανικὸν* Thuc. VI 62, 3 23 *τόπον Συρακοσίων*] *τῶν Συρακοσίων τόπον* Hert. (ex p. 12, 15), *τόπον Συρακουσῶν* Dind. 25 *τοῖς δὲ τῶν Συρακουσίων στρατηγοῖς* M (= Thuc. VI 64, 2), *τοῖς δὲ Συρακοσίοις στρατηγοῖς* Pa; *στρατηγοῖς* fort. del.

*διακελευσάμενοι λέγειν τοῖς ἡγεμόσι τῶν Συρακο-
σίων, ὅτι τινὲς Καταναίων συστάντες βούλονται
συχνοὺς τῶν Ἀθηναίων αὐλιζομένους ἀπὸ τῶν ὅπλων
ἐν τῇ πόλει νυκτὸς ἄφνω συλλαβόντες τὰς ἐν τῷ
λιμένι ναῦς ἐμπρῆσαι· πρὸς δὲ τὴν τούτων συντέ-
λειαν ἀξιοῦν τοὺς στρατηγοὺς ἐπιφανῆναι μετὰ δυ-*
3 *νάμεως, μήποτε τῆς ἐπιβολῆς ἀποτύχωσιν. ἐλθόν-
τος δὲ τοῦ Καταναίου πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν Συ-* 546
*ρακοσίων καὶ δηλώσαντος τὰ προειρημένα, πιστεύ-
σαντες περὶ τούτων οἱ στρατηγοὶ συνετάξαντο νύκτα
καθ' ἣν ἐξάξουσι τὴν δύναμιν, καὶ τὸν ἄνθρωπον*
4 *ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Κατάνην. οἱ μὲν οὖν Συρα-
κόσιοι κατὰ τὴν τεταγμένην νύκτα ἦγον τὸ στρατό-
πεδον ἐπὶ τὴν Κατάνην, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παραπλεύ-
σαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρακοσίων μετὰ
πολλῆς ἡσυχίας τοῦ τε Ὀλυμπίου κύριοι κατέστη-
σαν καὶ πάντα τὸν περικείμενον τόπον καταλαβό-*
5 *μενοι παρεμβολὴν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν
Συρακοσίων ὡς ᾔσθοντο τὴν ἀπάτην, ταχέως ἀνα-
στρέψαντες προσέβαλον τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀθη-
ναίων. ἐπεξελθόντων οὖν τῶν πολεμίων συνέστη
μάχη, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι τετρακοσίους τῶν ἐναν-
τίων ἀνελόντες φυγεῖν ἠνάγκασαν τοὺς Συρακο-*
6 *σίους. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ θεωροῦντες
τοὺς πολεμίους ἱπποκρατοῦντας, καὶ βουλόμενοι
βέλτιον τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν κατασκευάσασθαι,
πάλιν ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κατάνην. πέμψαντες δ'*

4 *τὰς ἐν* om. P 6 *ἠξίουν* o, corr. Wurm 11 *ἐκτάξουσι* o, corr. Hert. 26 *πολιορκίαν*] *δημοκρατίαν* A

εἰς Ἀθήνας τινὰς ἔγραψαν πρὸς τὸν δῆμον ἐπιστο-
λάς, ἐν αἷς ἠξίουν ἱππεῖς ἀποστεῖλαι καὶ χρήματα·
πολυχρόνιον γὰρ ἔσεσθαι τὴν πολιορκίαν ὑπελάμ-
βανον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τριακόσια τάλαντα καὶ τῶν
ἱππέων τινὰς ἐψηφίσαντο πέμπειν εἰς τὴν Σικελίαν.
Τούτων δὲ πραττομένων Διαγόρας ὁ κληθεὶς ἄθεος, 7
διαβολῆς τυχὼν ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ φοβηθεὶς τὸν δῆμον,
ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ ἀνελόντι
Διαγόραν ἀργυρίου τάλαντον ἐπεκήρυξαν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Αἴκους 8
πόλεμον ἔχοντες Λαβικοὺς ἐξεπολιόρκησαν. ταῦτα
μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τισάνδρου Ῥωμαῖοι 7
μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτ-
ταρας, Πόπλιον Λοκρήτιον, Γάιον Σερουίλιον,
Ἀγρίππαν Μενήνιον, Σπούριον Οὐετούριον. ἐπὶ
δὲ τούτων Συρακόσιοι πρέσβεις ἀποστείλαντες εἴς
τε Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα παρεκάλουν βοηθῆ-
σαι καὶ μὴ περιορᾶν αὐτοὺς περὶ τῶν ὅλων κινδυ-
νεύοντας. συνηγορήσαντος δ' αὐτοῖς Ἀλκιβιάδου 2
Λακεδαιμόνιοι μὲν ψηφισάμενοι βοηθεῖν τοῖς Συ-
ρακοσίοις στρατηγὸν εἵλοντο Γύλιππον, Κορίνθιοι
δὲ πλείονας μὲν τριήρεις παρεσκευάζοντο πέμπειν,
τότε δὲ μετὰ Γυλίππου Πύθην μετὰ δύο τριήρων
προαπέστειλαν εἰς Σικελίαν. ἐν δὲ τῇ Κατάνῃ Νι- 3

1 πρὸς] ἐπὶ Pf 3 ὑπελάμβανον om. AL (cf. XIV 41, 2) 5 Σικελίαν] Ἰταλίαν AH 7 ἐπ'] ἐι P 8 τῷ] μὴ add. A 10 αικοὺς P 11 Λαβίνους o, corr. Pighius 13 Πισάνδρου P, Πεισάνδρου v, corr. Dind. 15 Λουκρήτιον o-PA 16 Οὐετούριον] ῥουΐλιον add. P; *Sp. Rutilius Crassus* Liv. IV 47 24 Πύθη P δύο] δό P 25 εἰς Σικελίαν L, ἐν Σικελίᾳ c

κίας καὶ Λάμαχος οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, παρα-
γενομένων αὐτοῖς ἐξ Ἀθηνῶν ἱππέων μὲν διακο-
σίων πεντήκοντα, ἀργυρίου δὲ ταλάντων τριακο-
σίων, ἀναλαβόντες τὴν δύναμιν ἔπλευσαν εἰς Συ-
ρακούσας. καὶ προσενεχθέντες τῇ πόλει νυκτὸς
ἔλαθον τοὺς Συρακοσίους καταλαβόμενοι τὰς Ἐπι-
πολάς. αἰσθόμενοι δ' οἱ Συρακόσιοι κατὰ τάχος 547
ἐβοήθουν, καὶ ἀποβαλόντες τῶν στρατιωτῶν τρια-
4 κοσίους εἰς τὴν πόλιν συνεδιώχθησαν. μετὰ δὲ
ταῦτα παραγενομένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐξ Αἰγέστης
τριακοσίων μὲν ἱππέων, παρὰ δὲ τῶν Σικελῶν ἱπ-
πέων διακοσίων πεντήκοντα, συνήγαγον ἱππεῖς τοὺς
πάντας ὀκτακοσίους. κατασκευάσαντες δὲ περὶ τὸ
Λάβδαλον ὀχύρωμα, τὴν πόλιν τῶν Συρακοσίων
ἀπετείχιζον καὶ πολὺν φόβον τοῖς Συρακοσίοις ἐπέ-
5 στησαν. διόπερ ἐπεξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπε-
χείρησαν διακωλύειν τοὺς οἰκοδομοῦντας τὸ τεῖχος·
γενομένης δ' ἱππομαχίας συχνοὺς ἀποβαλόντες ἐτρά-
πησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ μέρει τῆς δυνάμεως τὸν
ὑπερκείμενον τοῦ λιμένος τόπον κατελάβοντο, καὶ
τὴν καλουμένην Πολίχνην τειχίσαντες τό τε τοῦ
Διὸς ἱερὸν περιεβάλοντο καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
6 μερῶν τὰς Συρακούσας ἐπολιόρκουν. τοιούτων δὲ
ἐλαττωμάτων περὶ τοὺς Συρακοσίους γενομένων
ἠθύμουν οἱ κατὰ τὴν πόλιν· ὡς δ' ἤκουσαν Γύ-
λιππον εἰς Ἱμέραν καταπεπλευκέναι καὶ στρατιώτας
7 ἀθροίζειν, πάλιν ἐθάρρησαν. ὁ γὰρ Γύλιππος μετὰ

8 τριακοσίους] τοῖς P 11 τριακ. μὲν] μὲν τριακ. Hert. 12 διακοσίων πεντήκοντα] ζῆ A 13 ὀκτακοσίους] πεντακοσίους a 26 Ἱμέραν] μεραν P

τεττάρων τριήρων καταπλεύσας εἰς Ἱμέραν τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλκησε, τοὺς δ' Ἱμεραίους πείσας συμμαχεῖν τοῖς Συρακοσίοις, παρά τε τούτων καὶ Γελῴων, ἔτι δὲ Σελινουντίων καὶ Σικανῶν ἤθροιξε στρατιώτας. συναγαγὼν δὲ τοὺς ἅπαντας τρισχιλίους μὲν πεζούς, διακοσίους δ' ἱππεῖς, διὰ τῆς μεσογείου
παρῆγεν εἰς Συρακούσας. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας 8
μετὰ τῶν Συρακοσίων ἐξήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς Λάμαχος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς μαχόμενος ἐτελεύτησε· πολλῶν δὲ παρ' ἀμφοτέρων ἀναιρεθέν-
των ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην παρα- 2
γενομένων τρισκαίδεκα τριήρων ἐκ Κορίνθου, τοὺς ἐκ τῶν πληρωμάτων ἀναλαβὼν ὁ Γύλιππος μετὰ τῶν Συρακοσίων προσέβαλε τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων, καὶ τὰς Ἐπιπολὰς ἐπολιόρκει. ἐξελθόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων συνῆψαν μάχην οἱ Συρακόσιοι, καὶ πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων ἀποκτείναντες ἐνίκησαν, καὶ δι' ὅλης τῆς Ἐπιπολῆς τὸ τεῖχος κατέσκαψαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι καταλιπόντες τὸν πρὸς ταῖς Ἐπιπολαῖς τόπον πᾶσαν τὴν δύναμιν εἰς τὴν
ἄλλην παρεμβολὴν μετήγαγον. τούτων δὲ πραχθέν- 3
των οἱ Συρακόσιοι μὲν πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα περὶ βοηθείας· οἷς ἀπέστειλαν Κορίνθιοι μετὰ Βοιωτῶν μὲν καὶ Σικυω-
νίων χιλίους, Σπαρτιᾶται δ' ἑξακοσίους· Γύλιπ- 4

1 τεττέρων P 2 ἀνεώλκησε P (ἀνείλκυσαν Thuc. VII 1, 3) 11 ἀμφοτέροις praestat 12 Ἀθ.] οἱ Ἀθ. A 13 τριήρων τρισκαίδεκα ο-PAF 16 ἐπεξελθόντων malim 25 Κορίνθιοι μὲν μετὰ Βοιωτῶν καὶ Reiske

πος δὲ περιπορευόμενος τὰς κατὰ Σικελίαν πόλεις
πολλοὺς προετρέπετο συμμαχεῖν, καὶ λαβὼν στρα-
τιώτας παρά τε τῶν Ἱμεραίων καὶ Σικανῶν τρισ-
χιλίους ἦγε διὰ τῆς μεσογείου. πυθόμενοι δὲ οἱ
Ἀθηναῖοι τὴν παρουσίαν αὐτῶν, ἐπιθέμενοι τοὺς
ἡμίσεις ἀνεῖλον· οἱ δὲ περιλειφθέντες διεσώθησαν 548
5 εἰς Συρακούσας. ἐλθόντων δὲ τῶν συμμάχων οἱ
Συρακόσιοι βουλόμενοι καὶ τῶν κατὰ θάλατταν
ἀγώνων ἀντιποιεῖσθαι, τάς τε προϋπαρχούσας ναῦς
καθείλκυσαν καὶ ἄλλας προσκατασκευάσαντες, ἐν
6 τῷ μικρῷ λιμένι τὰς ἀναπείρας ἐποιοῦντο. Νικίας
δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀπέστειλεν εἰς Ἀθή-
νας ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἐδήλου ὅτι πολλοὶ πάρεισι
σύμμαχοι τοῖς Συρακοσίοις, καὶ διότι ναῦς οὐκ ὀλί-
γας πληρώσαντες ναυμαχεῖν διέγνωσαν· κατὰ τάχος
οὖν ἠξίου τριήρεις τε πέμπειν καὶ χρήματα καὶ
στρατηγοὺς τοὺς συνδιοικήσοντας τὸν πόλεμον·
Ἀλκιβιάδου μὲν γὰρ πεφευγότος, Λαμάχου δὲ τε-
τελευτηκότος αὐτὸν μόνον ἀπολελεῖφθαι, καὶ ταῦτ'
7 ἀσθενῶς διακείμενον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετ' Εὐρυ-
μέδοντος μὲν τοῦ στρατηγοῦ δέκα ναῦς ἀπέστειλαν
εἰς Σικελίαν καὶ ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν τεσσα-
ράκοντα περὶ τὰς χειμερινὰς τροπάς· περὶ δὲ τὴν
ἐαρινὴν ὥραν παρεσκευάζοντο μέγαν στόλον ἀπο-
στέλλειν. διόπερ στρατιώτας τε πανταχόθεν παρὰ
τῶν συμμάχων κατέγραφον καὶ χρήματα συνήθροι-

1 κατὰ PA, κατὰ τὴν c 5 Ἀθηναῖοι] Σικελοὶ a 10 παρακατασκευάσαντες A, προσπαρακατασκ. L, προσπαρασκ. c 11 τὰς ἀναπείρους ALF², τὰς δ' ἀναπείρους P, τὰς δ' ἀναπήρους c 23 χειμερινὰς Wess. ex Thuc. VII 16, 2, θερινὰς o 24 ἐξαποστέλλειν M

ζον. κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον οἱ Λακεδαιμόνιοι 8
παροξυνθέντες ὑπὸ Ἀλκιβιάδου τὰς σπονδὰς ἔλυ-
σαν τὰς πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ὁ πόλεμος οὗτος διέ-
μεινεν ἔτη δώδεκα.

Τοῦ δὲ ἔτους τούτου διελθόντος Κλεόκριτος **9**
μὲν ἄρχων Ἀθηναίων ἦν, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν
ὑπάτων χιλίαρχοι τέτταρες ὑπῆρχον, Αὖλος Σεμ-
πρώνιος καὶ Μάρκος Παπίριος, Κόιντος Φάβιος,
Σπόριος Ναύτιος. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι 2
μετὰ τῶν συμμάχων ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἀττικήν,
Ἄγιδός τε ἡγουμένου καὶ Ἀλκιβιάδου τοῦ Ἀθηναίου.
καταλαβόμενοι δὲ χωρίον ὀχυρὸν Δεκέλειαν φρού-
ριον ἐποίησαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς· διὸ καὶ συνέβη
τὸν πόλεμον τοῦτον Δεκελεικὸν προσαγορευθῆναι.
Ἀθηναῖοι δὲ περὶ μὲν τὴν Λακωνικὴν τριάκοντα
τριήρεις ἀπέστειλαν καὶ Χαρικλέα στρατηγόν, εἰς
δὲ τὴν Σικελίαν ἐψηφίσαντο πέμπειν ὀγδοήκοντα
μὲν τριήρεις, ὁπλίτας δὲ πεντακισχιλίους. οἱ δὲ 3
Συρακόσιοι κρίναντες ναυμαχεῖν, καὶ πληρώσαντες
ὀγδοήκοντα τριήρεις, ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις. τῶν
δὲ Ἀθηναίων ἑξήκοντα ναυσὶν ἀνταναχθέντων, καὶ
τῆς ναυμαχίας ἐνεργοῦ γενομένης ἤδη, πάντες οἱ
ἀπὸ τῶν φρουρίων Ἀθηναῖοι κατέβησαν ἐπὶ τὴν
θάλατταν· οἱ μὲν γὰρ θεάσασθαι τὴν μάχην ἐπε-
549 θύμουν, οἱ δ', εἴ τι πταίσειαν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ,
βοηθήσειν τοῖς φεύγουσιν ἤλπιζον. οἱ δὲ τῶν 4
Συρακοσίων στρατηγοὶ προϊδόμενοι τὸ γινόμενον

8 Παπείριος P, Παπύριος v Κόιντος] Κόιντός τε f
9 Σπόριος PA, καὶ Σπόριος c 11 *τε] δε P, om. cet.
12 δεκελίαν P 14 δεκελικὸν P 15 μὲν om. P

ἀπεστάλκεισαν τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ἐπὶ τὰ τῶν Ἀθη-
ναίων ὀχυρώματα, χρημάτων καὶ ναυτικῶν σκευῶν,
ἔτι δὲ τῆς ἄλλης παρασκευῆς ὑπάρχοντα πλήρη·
ἃ δὴ καταλαμβάνοντες οἱ Συρακόσιοι παντελῶς ὑπ
ὀλίγων τηρούμενα ... καὶ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης
5 προσβοηθούντων πολλοὺς ἀπέκτειναν. κραυγῆς δὲ
πολλῆς γενομένης περὶ τὰ φρούρια καὶ τὴν παρεμ-
βολήν, οἱ ναυμαχοῦντες Ἀθηναῖοι καταπλαγέντες
ἐτράπησαν καὶ πρὸς τὸ λειπόμενον τῶν φρουρίων
ἔφυγον. τῶν δὲ Συρακοσίων ἀτάκτως διωκόντων
οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν γῆν καταφεύγειν οὐ δυνά-
μενοι διὰ τὸ τοὺς Συρακοσίους δυεῖν φρουρίων
κυριεύειν, ἠναγκάσθησαν ἐξ ὑποστροφῆς πάλιν ναυ-
6 μαχῆσαι. τῶν δὲ Συρακοσίων λελυκότων τὰς τάξεις
καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν διερριμμένων, ἀθρόαις ταῖς
ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες ἕνδεκα μὲν κατέδυσαν, τὰς
δὲ λοιπὰς ἕως τῆς Νήσου κατεδίωξαν. διαλυθείσης
δὲ τῆς μάχης ἑκάτεροι τρόπαιον ἔστησαν, οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι τῆς ναυμαχίας, οἱ δὲ Συρακόσιοι τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς κατωρθωμένων.

10 Τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτο τέλος λαβούσης, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι τὸν μετὰ Δημοσθένους στόλον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἥξειν, ἔκριναν μηκέτι διακινδυνεύειν, ἕως ἂν ἡ δύναμις ἐκείνη παραγένηται, οἱ δὲ Συρακόσιοι τοὐναντίον βουλόμενοι πρὶν ἐλθεῖν τὴν μετὰ Δημοσθένους στρατιὰν περὶ τῶν ὅλων διακριθῆναι, καθ' ἡμέραν ἐπιπλέοντες

4 καταλαμβάνοντες PAJL, καταλαβόντες c 5 τηρούμενα] διήρπασαν add. Dind. 15 διερριμένων Reiske, ἐρριμένων o (cf. I 3, 4) 27 εἰσπλέοντες o, corr. Wess.

ταῖς τῶν Ἀθηναίων ναυσὶν ἐξήπτοντο τῆς μάχης.
συμβουλεύσαντος δ' αὐτοῖς Ἀρίστωνος τοῦ Κοριν- 2
θίου κυβερνήτου τὰς πρῴρας τῶν νεῶν ποιῆσαι
βραχυτέρας καὶ ταπεινοτέρας, πεισθέντες οἱ Συρα-
κόσιοι πολλὰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς μετὰ
ταῦτα κινδύνοις ἐπλεονέκτησαν. αἱ μὲν γὰρ Ἀττι- 3
καὶ τριήρεις ἦσαν ἀσθενεστέρας ἔχουσαι τὰς πρῴ-
ρας καὶ μετεώρους· διὸ συνέβαινεν αὐτῶν τὰς ἐμ-
βολὰς τιτρώσκειν τοὺς ὑπερέχοντας τῆς θαλάττης
τόπους, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ μεγάλοις ἐλαττώ-
μασι περιπίπτειν· αἱ δὲ τῶν Συρακοσίων τὸν περὶ
τὴν πρῴραν τόπον ἰσχυρὸν ἔχουσαι καὶ ταπεινόν,
κατὰ τὰς τῶν ἐμβολῶν δόσεις μιᾷ πολλάκις πληγῇ
κατέδυον τὰς τῶν Ἀθηναίων τριήρεις. ἐπὶ μὲν οὖν 4
συχνὰς ἡμέρας οἱ Συρακόσιοι τῇ παρεμβολῇ τῶν
πολεμίων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν προσ-
550 βάλλοντες οὐδὲν ἤνυον, τῶν Ἀθηναίων ἀγόντων
ἡσυχίαν· ἐπειδὴ δέ τινες τῶν τριηράρχων οὐκέτι
δυνάμενοι καρτερεῖν τὴν τῶν Συρακοσίων κατα-
φρόνησιν ἀντανήχθησαν τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ με-
γάλῳ λιμένι, [καὶ] συνέστη πασῶν τῶν τριήρων
ναυμαχία. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι ταχυναυτούσας 5
ἔχοντες τριήρεις, καὶ ταῖς κατὰ θάλατταν ἐμπει-
ρίαις, ἔτι δὲ ταῖς τῶν κυβερνητῶν τέχναις προτε-
ροῦντες, ἄπρακτον εἶχον τὴν ἐν τούτοις ὑπεροχήν,
τῆς ναυμαχίας ἐν στενῷ τόπῳ γινομένης· οἱ δὲ

9 τοὺς] μόνον τοὺς Reiske 17 ἀγόντων ἡσυχίαν PAFJL, ἡσυχίαν ἀγόντων c 18 ἐπειδὴ cf. c. 66, 6. 99, 6] ἔπειτα Steph. (cf. Thuc. VII 40, 4) 21 καὶ del. Wess. 22 οὖν del. Dind. 24 δὲ PA, δὲ καὶ c 25 ἐν τούτοις] ἔν νόναυτοις P 26 ἐν στενῷ τόπῳ τῆς ναυμαχίας o - PAL

Συρακόσιοι συμπλεκόμενοι καὶ τοῖς πολεμίοις οὐδεμίαν διδόντες ἀναστροφήν, τούς τε ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων ἠκόντιζον καὶ λιθοβολοῦντες λιπεῖν ἠνάγκαζον τὰς πρῴρας, ἁπλῶς δὲ πολλαῖς τῶν ἐμπιπτουσῶν νεῶν ἐμβολὰς διδόντες καὶ εἰς τὰς τῶν ἐναντίων ναῦς εἰσαλλόμενοι πεζομαχίαν ἐν ταῖς
6 ναυσὶ συνίσταντο. θλιβόμενοι δὲ πανταχόθεν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς φυγὴν ὥρμησαν· οἱ δὲ Συρακόσιοι διώξαντες ἑπτὰ μὲν τριήρεις κατέδυσαν, πολλὰς δὲ ἀχρήστους ἐποίησαν.

11 Τῶν δὲ Συρακοσίων ἐπηρμένων ταῖς ἐλπίσι διὰ τὸ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τοὺς πολεμίους νενικηκέναι, παρῆν Εὐρυμέδων καὶ Δημοσθένης, καταπεπλευκότες μὲν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ἐν δὲ τῷ παράπλῳ παρὰ Θουρίων
2 καὶ Μεσσαπίων προσειληφότες συμμαχίαν. ἦγον δὲ τριήρεις πλείους τῶν ὀγδοήκοντα, στρατιωτῶν δὲ χωρὶς τῶν ἐν τοῖς πληρώμασι πεντακισχιλίους· ὅπλα δὲ καὶ χρήματα, πρὸς δὲ τούτοις τὰ πρὸς πολιορκίαν ὄργανα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἐν στρογγύλοις πλοίοις ἐκόμιζον. δι' ἣν αἰτίαν οἱ Συρακόσιοι πάλιν ἐταπεινοῦντο ταῖς ἐλπίσι, νομίζοντες μηκέτι ῥᾳδίως ἐξισωθῆναι τοῖς πολεμίοις δυνήσεσθαι.
3 Δημοσθένης δὲ πείσας τοὺς συνάρχοντας ἐπιθέσθαι ταῖς Ἐπιπολαῖς — ἄλλως γὰρ οὐ δυνατὸν ἦν ἀποτειχίσαι τὴν πόλιν —, ἀναλαβὼν μυρίους μὲν ὁπλίτας, ἄλλους δὲ τοσούτους ψιλούς, νυκτὸς ἐπέθετο τοῖς

1 καὶ τοῖς π.] τοῖς π. καὶ Dind. 5 ἐμβολαῖς PAHFK 14 Ἀθηναίων PFK 17 ὀγδοήκοντα (= π) Stroth, $\overline{\tau\iota}$ P, τριακοσίων HL, τριακοσίων δέκα c 19 δὲ καὶ PFJ, τε καὶ c

*Συρακοσίοις. ἀπροσδοκήτου δὲ γενομένης τῆς ἐφό-
δου φρουρίων τέ τινων ἐκράτησαν καὶ παρεισπε-
σόντες ἐντὸς τοῦ τειχίσματος τῆς Ἐπιπολῆς μέρος
τι τοῦ τείχους κατέβαλον. τῶν δὲ Συρακοσίων* 4
*πανταχόθεν συνδραμόντων ἐπὶ τὸν τόπον, ἔτι δὲ
Ἑρμοκράτους μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπιβοηθήσαντος,
ἐξεώσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ νυκτὸς οὔσης διὰ τὴν
ἀπειρίαν τῶν τόπων ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἐσκε-
δάσθησαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι μετὰ τῶν συμμάχων* 5
*καταδιώξαντες, δισχιλίους μὲν καὶ πεντακοσίους τῶν
πολεμίων ἀποκτείναντες, οὐκ ὀλίγους δὲ τραυμα-
τίας ποιήσαντες, πολλῶν ὅπλων ἐκυρίευσαν. μετὰ* 6
*δὲ τὴν μάχην Συρακόσιοι μὲν Σικανὸν ἕνα τῶν
στρατηγῶν μετὰ δώδεκα τριήρων ἀπέστειλαν εἰς τὰς
ἄλλας πόλεις, τήν τε νίκην ἀπαγγελοῦντα τοῖς συμ-*
551 *μάχοις καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντα. Ἀθηναῖοι δέ, τῶν* **12**
*πραγμάτων αὐτοῖς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκβάντων καὶ διὰ
τὸ τὸν περικείμενον τόπον ὑπάρχειν ἑλώδη λοιμικῆς
καταστάσεως εἰς τὸ στρατόπεδον ἐμπεσούσης, ἐβου-
λεύοντο, πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν. Δημοσθέ-* 2
*νης μὲν οὖν ᾤετο δεῖν ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην εἰς
Ἀθήνας φάσκων αἱρετώτερον εἶναι πρὸς Λακεδαι-
μονίους ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύειν ἢ καθημέ-
νους εἰς Σικελίαν μηδὲν τῶν χρησίμων ἐπιτελεῖν·
ὁ δὲ Νικίας οὐκ ἔφη δεῖν αἰσχρῶς οὕτως ἐγκατα-
λιπεῖν τὴν πολιορκίαν, καὶ τριήρων καὶ στρατιωτῶν,
ἔτι δὲ χρημάτων εὐποροῦντας· πρὸς δὲ τούτοις,
ἐὰν ἄνευ τῆς τοῦ δήμου γνώμης εἰρήνην ποιησά-*

6 *βοηθήσαντος* a 14 *δώδεκα*] *πεντεκαίδεκα* Thuc. VII 46 17 *ἐπὶ τὸ χ. αὐτοῖς* o - PAL 24 *ἐν Σικελίᾳ* Rhod.

*μενοι πρὸς τοὺς Συρακοσίους ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν
πατρίδα, κίνδυνον αὐτοῖς ἐπακολουθήσειν ἀπὸ τῶν
3 εἰωθότων τοὺς στρατηγοὺς συκοφαντεῖν. τῶν δὲ
εἰς τὸ συμβούλιον παρειλημμένων οἱ μὲν τῷ Δη-
μοσθένει συγκατέθεντο περὶ τῆς ἀναγωγῆς, οἱ δὲ
τῷ Νικίᾳ τὴν αὐτὴν γνώμην ἀπεφαίνοντο· διόπερ
4 οὐδὲν σαφὲς ἐπικρίναντες ἐφ' ἡσυχίας ἔμενον. τοῖς
δὲ Συρακοσίοις παραγενομένης συμμαχίας παρά τε
Σικελῶν καὶ Σελινουντίων, ἔτι δὲ Γελῴων, πρὸς
δὲ τούτοις Ἱμεραίων καὶ Καμαριναίων, οἱ μὲν Συρα-
κόσιοι μᾶλλον ἐθάρρουν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι περιδεεῖς
ἐγίνοντο. τῆς δὲ νόσου μεγάλην ἐπίτασιν λαμβα-
νούσης πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέθνησκον, καὶ
πάντες μετεμέλοντο διὰ τὸ μὴ πάλαι τὸν ἀπόπλουν
5 πεποιῆσθαι. διὸ καὶ τοῦ πλήθους θορυβοῦντος,
καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἐπὶ τὰς ναῦς ὁρμώντων, ὁ
Νικίας ἠναγκάσθη συγχωρῆσαι περὶ τῆς εἰς οἶκον
ἀναγωγῆς. ὁμογνωμόνων δὲ ὄντων τῶν στρατηγῶν,
οἱ στρατιῶται τὰ σκεύη ἐνετίθεντο καὶ τὰς τριήρεις
πληρώσαντες ἦρον τὰς κεραίας· καὶ παρήγγειλαν οἱ
στρατηγοὶ τοῖς πλήθεσιν, ὅταν σημήνῃ, μηδένα τῶν
κατὰ τὸ στρατόπεδον ὑστερεῖν, ὡς ἀπολειφθησόμε-
6 νον τὸν βραδύνοντα. μελλόντων δ' αὐτῶν τῇ ὑστε-
ραίᾳ πλεῖν, ἐξέλιπεν ἡ σελήνη τῆς ἐπιούσης νυκτός.
διόπερ ὁ Νικίας, καὶ φύσει δεισιδαίμων ὑπάρχων
καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ νόσον εὐλαβῶς δια-
κείμενος, συνεκάλεσε τοὺς μάντεις. τούτων δ' ἀπο-*

5 *συγκατετίθεντο* malim 9 *Σικελῶν* Eich., *Σικελιωτῶν ο* 12 *ἐγένοντο ο*, corr. Dind. 24 *ἐξέλειπεν* PA

φηναμένων ἀναγκαῖον εἶναι τὰς εἰθισμένας τρεῖς ἡμέρας ἀναβαλέσθαι τὸν ἔκπλουν, ἠναγκάσθησαν καὶ οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην συγκαταθέσθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβειαν.

Οἱ δὲ Συρακόσιοι παρά τινων αὐτομόλων πυ- **13**
θόμενοι τὴν αἰτίαν τοῦ ὑπερτεθεῖσθαι τὸν ἀπόπλουν, τάς τε τριήρεις πάσας ἐπλήρωσαν, οὔσας ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρας, καὶ τὰς πεζὰς δυνάμεις ἐξαγαγόντες προσέβαλον τοῖς πολεμίοις καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τριήρεις 2
πληρώσαντες ἓξ πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας παρέδωκαν Εὐρυμέδοντι τῷ στρατηγῷ, καθ' ὃ ἐτάχθη ὁ τῶν Συρακοσίων στρατηγὸς Ἀγάθαρ-
552 χος· ἐπὶ δὲ θατέρου μέρους Εὐθύδημος ἐτέτακτο, καθ' ὃν ἀντετάξατο Σικανὸς τῶν Συρακοσίων ἡγούμενος· τῆς δὲ μέσης τάξεως εἶχε τὴν ἡγεμονίαν παρὰ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις Μένανδρος, παρὰ δὲ τοῖς Συρακοσίοις Πύθης ὁ Κορίνθιος. ὑπερτεινούσης 3
δὲ τῆς τῶν Ἀθηναίων φάλαγγος διὰ τὸ πλείοσιν αὐτοὺς ἀγωνίζεσθαι τριήρεσιν, οὐχ ἥκιστα καθ' ὃ πλεονεκτεῖν ἐδόκουν κατὰ τοῦτο ἠλαττώθησαν. ὁ γὰρ Εὐρυμέδων ἐπιχειρήσας περιπλεῖν τὸ κέρας τῶν ἐναντίων, ὡς ἀπεσπάσθη τῆς τάξεως, ἐπιστρεψάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν Συρακοσίων ἀπελήφθη πρὸς τὸν κόλπον τὸν Δάσκωνα μὲν καλούμενον, ὑπὸ δὲ τῶν Συρακοσίων κατεχόμενον. κατακλεισθεὶς δ' εἰς 4

1 τρεῖς] τρὶς ἐννέα Thuc. VII 50, 4 2 ἀναβαλέσθαι A, ἀναβάλεσθαι P, ἀναβάλλεσθαι c 7 οὔσας PAFK, οὔσας τὸν ἀριθμὸν c 8 ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρας] οδ̄ P (= c. 14, 4) 13 ὃ] ὧ P, οὗ M, ὃν fort. 21 ἐλαττωθῖσαν P 24 ἀπελείφθη P

στενὸν τόπον καὶ βιασθεὶς εἰς τὴν γῆν ἐκπεσεῖν,
αὐτὸς μὲν ὑπό τινος τρωθεὶς καιρίᾳ πληγῇ τὸν βίον
μετήλλαξεν, ἑπτὰ δὲ ναῦς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ διε-
5 φθάρησαν. τῆς δὲ ναυμαχίας ἤδη γινομένης ὅλοις
τοῖς στόλοις, ὡς διεδόθη λόγος τόν τε στρατηγὸν
ἀνῃρῆσθαι καί τινας ναῦς ἀπολωλέναι, τὸ μὲν πρῶ-
τον αἱ μάλιστα συνεγγίζουσαι ταῖς διεφθαρμέναις
ναυσὶν ἐνέκλιναν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Συρακοσίων
ἐπικειμένων καὶ διὰ τὸ γεγονὸς εὐημέρημα θρα-
σέως ἀγωνιζομένων, βιασθέντες οἱ Ἀθηναῖοι πάν-
6 τες φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. γενομένου δὲ τοῦ δι-
ωγμοῦ πρὸς τὸ τεναγῶδες μέρος τοῦ λιμένος, οὐκ
ὀλίγαι τῶν τριήρων ἐν τοῖς βράχεσιν ἐπώκειλαν.
ὧν συμβαινόντων Σικανὸς ὁ τῶν Συρακοσίων
στρατηγὸς ταχέως ὁλκάδα κληματίδων καὶ δᾴδων,
ἔτι δὲ πίττης πληρώσας, ἐνέπρησε τὰς ἐν τοῖς βρά-
7 χεσι ναῦς κυλινδουμένας. ὧν ἀναφθεισῶν οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι ταχέως τήν τε φλόγα κατέσβεσαν καὶ ἀπὸ
τῶν νεῶν ἐρρωμένως ἠμύναντο τοὺς ἐπιφερομένους,
ἄλλην οὐδεμίαν εὑρίσκοντες σωτηρίαν· τὰ δὲ πεζὰ
στρατόπεδα παρεβοήθει παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐφ' ὃν
8 αἱ ναῦς ἐξεπεπτώκεισαν. ἁπάντων δὲ καρτερῶς
ὑπομενόντων τὸν κίνδυνον, ἐπὶ μὲν τῆς γῆς ἐτρά-
πησαν οἱ Συρακόσιοι, κατὰ θάλατταν δὲ προτερή-
σαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν πόλιν. ἀπώλοντο δὲ
τῶν μὲν Συρακοσίων ὀλίγοι, τῶν δ' Ἀθηναίων
ἄνδρες μὲν οὐκ ἐλάττους δισχιλίων, τριήρεις δ'
ὀκτωκαίδεκα.

2 καιρίῳ AL 4 γνομένης P, γιγνομένης FL 19 ἠμύναντο AL, ἠμύναν P, ἠμύνοντο c 27 δισχιλίων] τῶν

Οἱ δὲ Συρακόσιοι νομίζοντες μηκέτι τὸν κίνδυ- **14**
νον εἶναι περὶ τῆς πόλεως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐνε-
στηκέναι τὸν ἀγῶνα περὶ τοῦ λαβεῖν τὸ στρατόπε-
δον μετὰ τῶν πολεμίων αἰχμάλωτον, ἀπέφραττον
τὸ στόμα τοῦ λιμένος ζεῦγμα κατασκευάζοντες.
ἀκάτους τε γὰρ καὶ τριήρεις, ἔτι δὲ στρογγύλας 2
ναῦς ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίσαντες, καὶ σιδηραῖς ἁλύ-
σεσι διαλαμβάνοντες, ἐπὶ τὰ σκάφη γεφύρας ἐκ
σανίδων κατεσκεύασαν καὶ πέρας ἐν ἡμέραις τρισὶ
τοῖς ἔργοις ἐπέθηκαν [συντέλειαν]. οἱ δ' Ἀθηναῖοι 3
θεωροῦντες αὑτοῖς πάντοθεν τὴν σωτηρίαν ἀποκε-
553 *κλεισμένην, ἔκριναν ἁπάσας τὰς τριήρεις πληροῦν*
καὶ τῶν πεζῶν τοὺς κρατίστους ἐμβιβάσαι, τῷ τε
πλήθει τῶν νεῶν καὶ τῇ τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ
τῆς σωτηρίας ἀπονοίᾳ καταπλήξειν τοὺς Συρακο-
σίους. διόπερ τοὺς ἐπὶ ταῖς ἡγεμονίαις τεταγμέ- 4
νους καὶ τοὺς ἀρίστους ἐξ ὅλου τοῦ στρατεύματος
ἐμβιβάσαντες τριήρεις μὲν ἐπλήρωσαν πέντε λειπού-
σας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπὶ τῆς
γῆς ἔταξαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. οἱ δὲ Συρακόσιοι
τὸ μὲν πεζὸν στράτευμα πρὸ τῆς πόλεως ἔστησαν,
τριήρεις δὲ συνεπλήρωσαν ἑβδομήκοντα τέσσαρας·
συμπαρείποντό τε τὰς ὑπηρετικὰς ἔχοντες ναῦς παῖ-
δες ἐλεύθεροι, τοῖς τε ἔτεσιν ὄντες ὑπὸ τὴν τῶν
νεανίσκων ἡλικίαν καὶ συναγωνιζόμενοι μετὰ τῶν
πατέρων. τὰ δὲ περὶ τὸν λιμένα τείχη καὶ πᾶς ὁ 5

δισχιλίων L 4 *μετὰ τῶν πολεμίων*] *τῶν πολεμίων* aut *μετὰ τῶν πλοίων* conicio 10 *συντέλειαν* om. LM 11 *αὐτοῖς* PJ 13 *τε*] *τε γὰρ* Bek. 15 *καταπλήξειν*] *ἐλπίζοντες* add. Dind. 16 *τῆς ἡγεμονίας* Wess. 19 *ἐπὶ τῆς γῆς* om. ALM

τῆς πόλεως ὑπερκείμενος τόπος ἔγεμε σωμάτων· γυναῖκές τε γὰρ καὶ παρθένοι καὶ οἱ [ἐν] ταῖς ἡλικίαις τὴν ἐν τῷ πολέμῳ χρείαν παρέχεσθαι μὴ δυνάμενοι, τοῦ παντὸς πολέμου τὴν κρίσιν λαμβάνοντος, μετὰ πολλῆς ἀγωνίας ἐπεθεώρουν τὴν μά-
15 χην. καθ' ὃν δὴ χρόνον Νικίας ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐπιβλέψας τὰς ναῦς καὶ τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου λογισάμενος, οὐκ ἐπέμεινεν ἐπὶ τῆς ἐν τῇ γῇ τάξεως, ἀλλὰ καταλιπὼν τοὺς πεζοὺς ἐπί τινα ναῦν ἀνέβη καὶ παρέπλει τὰς τριήρεις τῶν Ἀθηναίων. ἕκαστον δὲ τῶν τριηράρχων ἐξ ὀνόματος προσφωνῶν καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνων ἐδεῖτο πάντων, εἰ καὶ πρότερον, [ἢ] τὸ νῦν ἀντιλαβέσθαι τῆς μόνης καταλελειμμένης ἐλπίδος· ἐν γὰρ ταῖς τῶν ναυμαχεῖν μελλόντων ἀρεταῖς καὶ ἑαυτῶν ἁπάντων καὶ
2 τῆς πατρίδος κεῖσθαι τὴν σωτηρίαν. καὶ τοὺς μὲν τέκνων ὄντας πατέρας τῶν υἱῶν ὑπομιμνήσκων, τοὺς δ' ἐνδόξων γεγονότας πατέρων παρακαλῶν τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς μὴ καταισχῦναι, τοὺς δ' ὑπὸ τοῦ δήμου τετιμημένους προτρεπόμενος ἀξίους φανῆναι τῶν στεφάνων, ἅπαντας δ' ἀναμνησθέντας τῶν ἐν Σαλαμῖνι τροπαίων ἠξίου μὴ καταρρῖψαι τῆς πατρίδος τὴν περιβόητον δόξαν, μηδὲ αὑτοὺς ἀνδραπόδων τρόπον παραδοῦναι τοῖς Συρακοσίοις.
3 ὁ μὲν οὖν Νικίας τοιούτοις χρησάμενος λόγοις πάλιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν τάξιν ἐπανῆλθεν· οἱ δ' ἐν ταῖς

2 ἐν del. Hert. 4 λαμβάνοντες o, corr. Reiske 13 εἰ καὶ Dind. (cf. Thuc. VII 64, 2 et 70, 7), εἶναι o ἢ τὸ o, ποτε Dind. 17 ὑπεμίμνησκε f 21 ἅπαντας PL, πάντας c 22 καταρίψαι P, κατερεῖψαι Cobet (c. 22, 5) 23 μήδ' ἑαυτοὺς malim

ναυσὶ παιανίσαντες ἔπλεον, καὶ φθάσαντες τοὺς
πολεμίους διέλυον τὸ ζεῦγμα. οἱ δὲ Συρακόσιοι
ταχέως ἐπαναχθέντες συνετάττοντο ταῖς τριήρεσι,
καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς ἐναντίοις ἠνάγκασαν αὐτοὺς
ἐπιστρέφειν ἀπὸ τοῦ ζεύγματος καὶ διαμάχεσθαι.
ποιουμένων δὲ τὰς ἀνακρούσεις τῶν μὲν ἐπὶ τὸν 4
αἰγιαλόν, τῶν δ' εἰς μέσον τὸν λιμένα, τινῶν δὲ
πρὸς τὰ τείχη, ταχέως ἀπ' ἀλλήλων διεσπάσθησαν
αἱ τριήρεις ἅπασαι, καὶ χωρισθέντων ἀπὸ τῶν κλεί-
554 θρων πλήρης ἦν ὁ λιμὴν τῶν κατ' ὀλίγους ναυμα-
χούντων. ἔνθα δὴ παραβόλως ἀμφοτέρων περὶ τῆς 5
νίκης ἀγωνιζομένων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τῷ τε πλή-
θει τῶν νεῶν θαρροῦντες καὶ σωτηρίαν ἄλλην οὐχ
ὁρῶντες θρασέως ἐκινδύνευον καὶ τὸν ἐν τῇ μάχῃ
θάνατον εὐγενῶς ὑπέμενον· οἱ δὲ Συρακόσιοι θεα-
τὰς τῶν ἀγώνων ἔχοντες γονεῖς καὶ παῖδας ἐφιλο-
τιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους, ἑκάστου βουλομένου δι'
ἑαυτοῦ τὴν νίκην περιγενέσθαι τῇ πατρίδι. διὸ **16**
καὶ πολλοὶ ταῖς τῶν ἐναντίων πρῴραις ἐπιβάντες,
τῆς οἰκείας νεὼς ὑφ' ἑτέρας τρωθείσης, ἐν μέσοις
τοῖς πολεμίοις ἀπελαμβάνοντο. ἔνιοι δὲ σιδηρᾶς
χεῖρας ἐπιβάλλοντες ἠνάγκαζον τοὺς ἀντιταττομέ-
νους ἐπὶ τῶν νεῶν πεζομαχεῖν. πολλάκις δὲ τὰς 2
ἰδίας ἔχοντες ναῦς συντετριμμένας, εἰς τὰς τῶν
ἐναντίων μεθαλλόμενοι, καὶ τοὺς μὲν ἀποκτείνον-
τες, τοὺς δ' εἰς τὴν θάλατταν προωθοῦντες, ἐκυ-
ρίευον τῶν τριήρων. ἁπλῶς δὲ καθ' ὅλον τὸν λι-

7 *τὸν λιμένα* PaF, *τοῦ λιμένος* c 14 *καὶ τὸν*] *τὸν* Wess. 15 *ὑπέμενον* Dind., *ὑπομένοντες* o 22 *ἀντιτεταγμένους* f 27 **ἁπλῶς*] *ὅλως* o

μένα τῶν τ' ἐμβολῶν ψόφος ἐγίνετο καὶ βοὴ τῶν
3 ἀγωνιζομένων ἐναλλὰξ ἀπολλυμένων. ὅτε γὰρ ἀπο-
ληφθείη ναῦς ὑπὸ πλειόνων τριήρων, πανταχόθεν
τυπτομένη τοῖς χαλκώμασι, τοῦ ῥεύματος εἰσπίπτον-
τος αὔτανδρος ὑπὸ τῆς θαλάττης κατεπίνετο. ἔνιοι
δὲ καταδυομένων τῶν νεῶν ἀποκολυμβῶντες τοῖς
τε τόξοις κατετιτρώσκοντο καὶ τοῖς δόρασι τυπτό-
4 μενοι διεφθείροντο. οἱ δὲ κυβερνῆται θεωροῦντες
τεταραγμένην τὴν μάχην, καὶ πάντα τόπον ὄντα
πλήρη θορύβου, καὶ πολλάκις ἐπὶ μίαν ναῦν πλείους
ἐπιφερομένας, οὔθ' ὅ,τι σημαίνοιεν εἶχον, μὴ τῶν
αὐτῶν πρὸς ἅπαντα συμφερόντων, οὔτε πρὸς τοὺς
κελεύοντας τοὺς ἑτέρους ἐνεδέχετο βλέπειν διὰ τὸ
5 πλῆθος τῶν βελῶν. ἁπλῶς δὲ τῶν παραγγελλομέ-
νων οὐδεὶς οὐδὲν ἤκουε, τῶν σκαφῶν θραυομένων
καὶ παρασυρομένων τῶν ταρσῶν, ἅμα δὲ καὶ τῇ
κραυγῇ τῶν ναυμαχούντων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς
6 συμφιλοτιμουμένων. τοῦ γὰρ αἰγιαλοῦ παντὸς τὸ
μὲν ὑπὸ τῶν πεζῶν τῶν Ἀθηναίων κατείχετο, τὸ
δ' ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, ὥστ' ἐνίοτε τοὺς παρὰ
τὴν γῆν ναυμαχοῦντας συμμάχους ἔχειν τοὺς ἐπὶ
7 τῆς χέρσου στρατοπεδεύοντας. οἱ δ' ἐπὶ τῶν τει-
χῶν ὅτε μὲν ἴδοιεν τοὺς ἰδίους εὐημεροῦντας, ἐπαιά-
νιζον, ὅτε δ' ἐλαττουμένους, ἔστενον καὶ μετὰ
δακρύων τοῖς θεοῖς προσηύχοντο. ἐνίοτε γάρ, εἰ
τύχοι, τῶν Συρακοσίων τριήρων παρὰ τὰ τείχη

2 ἀπολειφθείη PAL 7 τε om. P 12 ἅπαντα AH, ἅπαντας c 13 ἑτέρους] ἐρέτας malim 16 τῇ κραυγῇ Wess., τῆς κραυγῆς o 19 πεζῶν τῶν] πεζῶν P 26 τύχῃ f

διαφθείρεσθαί τινας συνέβαινε, καὶ τοὺς ἰδίους ἐν
ὀφθαλμοῖς τῶν συγγενῶν ἀναιρεῖσθαι, καὶ θεωρεῖν
γονεῖς μὲν τέκνων ἀπώλειαν, ἀδελφὰς δὲ καὶ γυ-
ναῖκας ἀνδρῶν καὶ ἀδελφῶν οἰκτρὰν καταστροφήν.
ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον πολλῶν ἀπολλυμένων ἡ μάχη **17**
τέλος οὐκ ἐλάμβανεν· οὐδὲ γὰρ οἱ θλιβόμενοι πρὸς
τὴν γῆν φεύγειν ἐτόλμων. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι
τοὺς ἀφισταμένους τῆς μάχης καὶ τῇ γῇ προσπλέον-
τας ἠρώτων, εἰ διὰ τῆς γῆς εἰς Ἀθήνας πλεῦσαι
555 νομίζουσιν, οἱ δὲ πεζοὶ τῶν Συρακοσίων τοὺς προσ-
πλέοντας ἀνέκρινον, διὰ τί βουλομένων αὐτῶν εἰς
τὰς τριήρεις ἐμβαίνειν κωλύσαντες αὐτοὺς μάχε-
σθαι νῦν προδιδόασι τὴν πατρίδα, καὶ εἰ διὰ τοῦτο
ἔφραξαν τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ὅπως κωλύσαντες
τοὺς πολεμίους αὐτοὶ φεύγωσιν ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν,
καὶ τοῦ τελευτᾶν ὀφειλομένου πᾶσιν ἀνθρώποις
ποῖον ζητοῦσι καλλίω θάνατον ἢ τὸν ὑπὲρ τῆς
πατρίδος, ἣν ἔχοντες μάρτυρα τῶν ἀγώνων αἰσχρῶς
ἐγκαταλείπουσιν. τοιαῦτα δὲ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς στρα- 2
τιωτῶν ὀνειδιζόντων τοῖς προσπλέουσιν, οἱ πρὸς
τοὺς αἰγιαλοὺς ἀποφεύγοντες πάλιν ἀνέστρεφον,
καίπερ συντετριμμένας ἔχοντες τὰς ναῦς καὶ ὑπὸ
τῶν τραυμάτων καταβαρούμενοι. τῶν δὲ παρὰ τὴν 3
πόλιν κινδυνευόντων Ἀθηναίων ἐκβιασθέντων καὶ
πρὸς φυγὴν ὁρμησάντων, οἱ προσεχεῖς ἀεὶ τῶν Ἀθη-
ναίων ἐνέκλινον, καὶ κατ' ὀλίγον ἅπαντες ἐτράπη-
σαν. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι μετὰ πολλῆς κραυγῆς 4

13 προδιδόουσι P τοῦτ' ἀπέφραξαν fort. 15 φεύ-γουσιν PF 18 ἀγώνων] ων P 24 Ἀθηναίων om. f 25 τῶν Ἀθηναίων del. Wess. et Eich.

κατεδίωκον τὰς ναῦς ἐπὶ τὴν γῆν· τῶν δὲ Ἀθη-
ναίων ὅσοι μὴ μετέωροι διεφθάρησαν, ἐπεὶ πρὸς
τὰ βράχη προσηνέχθησαν, ἐκπηδῶντες ἐκ τῶν νεῶν
5 εἰς τὸ πεζὸν στρατόπεδον ἔφευγον. ὁ δὲ λιμὴν
πλήρης ἦν ὅπλων τε καὶ ναυαγίων, ὡς ἂν Ἀττικῶν
μὲν νεῶν ἀπολομένων ἑξήκοντα, παρὰ δὲ τῶν Συ-
ρακοσίων ὀκτὼ μὲν τελέως διεφθαρμένων, ἑκκαί-
δεκα δὲ συντετριμμένων. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῶν τε
τριήρων ὅσας δυνατὸν ἦν εἷλκον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
τοὺς τετελευτηκότας πολίτας τε καὶ συμμάχους
ἀνελόμενοι δημοσίας ταφῆς ἠξίωσαν.

18 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι συνδραμόντες ἐπὶ τὰς τῶν ἡγε-
μόνων σκηνὰς ἐδέοντο τῶν στρατηγῶν μὴ τῶν νεῶν,
ἀλλὰ τῆς ἑαυτῶν φροντίζειν σωτηρίας. Δημοσθέ-
νης μὲν οὖν ἔφη δεῖν, λελυμένου τοῦ ζεύγματος,
κατὰ τάχος πληροῦν τὰς τριήρεις, καὶ ἀπροσδοκή-
τως ἐπιθεμένους ἐπηγγέλλετο ῥᾳδίως κρατήσειν τῆς
2 ἐπιβολῆς· Νικίας δὲ συνεβούλευε καταλιπόντας τὰς
ναῦς διὰ τῆς μεσογείου [χώρας] πρὸς τὰς συμ-
μαχίδας πόλεις ἀναχωρεῖν. ᾧ πάντες ὁμογνώμονες
γενόμενοι τῶν νεῶν τινας ἐνέπρησαν καὶ τὰ πρὸς
3 τὴν ἀπαλλαγὴν παρεσκευάζοντο. φανεροῦ δ' ὄντος
ὅτι τῆς νυκτὸς ἀναζεύξουσιν, Ἑρμοκράτης συνεβού-
λευε τοῖς Συρακοσίοις ἐξάγειν τῆς νυκτὸς ἅπαν τὸ
στρατόπεδον καὶ τὰς ὁδοὺς ἁπάσας προκαταλαβέ-
4 σθαι. οὐ πειθομένων δὲ τῶν στρατηγῶν διὰ τὸ

1 ἐδίωκον f 3 νεῶν] ἀπολομένων add. o (ex v. 6), del. Dind. 4 ἔφυγον PFJ 7 ἑξκαίδεκα PAF 13 στρα-τηγῶν Dind., στρατιωτῶν o 15 δεῖν om. A 17 ἐπι-θεμένοις PFK 19 χώρας delevi

πολλοὺς μὲν τραυματίας εἶναι τῶν στρατιωτῶν,
πάντας δ' ὑπὸ τῆς μάχης κατακόπους ὑπάρχειν τοῖς
σώμασιν, ἀπέστειλέ τινας τῶν ἱππέων ἐπὶ τὴν
παρεμβολὴν τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἐροῦντας, ὅτι
προαπεστάλκασιν οἱ Συρακόσιοι τοὺς τὰς ὁδοὺς καὶ
τοὺς ἐπικαιροτάτους τόπους προκαταληψομένους.
ποιησάντων δὲ τῶν ἱππέων τὸ προσταχθὲν ἤδη 5
νυκτὸς οὔσης, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νομίσαντες τῶν
Λεοντίνων τινὰς εἶναι τοὺς δι' εὔνοιαν ἀπηγγελ-
κότας, διεταράχθησαν οὐ μικρῶς καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν
556 ὑπερέθεντο· ᾧπερ εἰ μὴ παρεκρούσθησαν, ἀσφαλῶς
ἂν ἐχωρίσθησαν. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι τῆς ἡμέ- 6
ρας ὑποφωσκούσης ἀπέστειλαν τοὺς προκαταληψο-
μένους τὰ στενόπορα τῶν ὁδῶν· οἱ δὲ τῶν Ἀθη-
ναίων στρατηγοὶ διελόμενοι τοὺς στρατιώτας εἰς
δύο μέρη, καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τοὺς ἀρρώ-
στους εἰς μέσον λαβόντες, τοὺς δὲ δυναμένους μά-
χεσθαι προηγεῖσθαι καὶ οὐραγεῖν τάξαντες, προήε-
σαν ἐπὶ Κατάνης, ὧν μὲν Δημοσθένους, ὧν δὲ
Νικίου καθηγουμένων. οἱ δὲ Συρακόσιοι πεντή- **19**
κοντα μὲν τὰς καταλειφθείσας ναῦς ἀναψάμενοι
κατήγαγον εἰς τὴν πόλιν, ἐκβιβάσαντες δ' ἐκ τῶν
τριήρων ἅπαντας καὶ καθοπλίσαντες, μετὰ πάσης
τῆς δυνάμεως ἠκολούθουν τοῖς Ἀθηναίοις, ἐξαπτό-
μενοι καὶ βαδίζειν εἰς τοὔμπροσθεν διακωλύοντες.
ἐπὶ τρεῖς δ' ἡμέρας ἐπακολουθοῦντες καὶ παντα- 2
χόθεν περιλαμβάνοντες ἀπεῖργον εὐθυπορεῖν πρὸς

5 προαπεστάλκεισαν Pf 10 ἐταράχθησαν o - PAL 11 ὅπερ o, corr. Wess. 13 ἐπιφωσκούσης PL (c. 111, 2) προκαταληψομένους] ποιησάντων δὲ (v. 7) — παρεκρούσθησαν (v. 11) repetit P 19 Κατάνην f 21 καταληφθείσας v 27 προ-

τὴν σύμμαχον Κατάνην, παλινοδίαν δὲ καταναγκά-
σαντες ποιήσασθαι διὰ τοῦ Ἐλωρίου πεδίου, πρὸς
τῷ Ἀσινάρῳ ποταμῷ περικυκλώσαντες ἀπέκτειναν
μὲν μυρίους ὀκτακισχιλίους, ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακισχι-
λίους, ἐν οἷς καὶ τοὺς στρατηγοὺς Δημοσθένην καὶ
Νικίαν· οἱ δὲ λοιποὶ διηρπάσθησαν ὑπὸ τῶν στρα-
3 τιωτῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι πάντοθεν ἀποκλειομένης
τῆς σωτηρίας ἠναγκάσθησαν τὰ ὅπλα καὶ ἑαυτοὺς
παραδοῦναι τοῖς πολεμίοις. τούτων δὲ πραχθέντων
οἱ Συρακόσιοι στήσαντες δύο τρόπαια, καὶ τὰ τῶν
στρατηγῶν ὅπλα πρὸς ἑκάτερον προσηλώσαντες,
ἀνέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν.
4 Τότε μὲν οὖν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν πανδημεί, τῇ
δ' ὑστεραίᾳ συναχθείσης ἐκκλησίας ἐβουλεύοντο,
πῶς χρήσονται τοῖς αἰχμαλώτοις. Διοκλῆς δέ τις,
τῶν δημαγωγῶν ἐνδοξότατος ὤν, ἀπεφήνατο γνώ-
μην ὡς δέοι τοὺς μὲν στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων
μετ' αἰκίας ἀνελεῖν, τοὺς δ' ἄλλους αἰχμαλώτους
ἐν μὲν τῷ παρόντι τεθῆναι πάντας εἰς τὰς λατο-
μίας, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν συμμαχήσαντας τοῖς
Ἀθηναίοις λαφυροπωλῆσαι, τοὺς δ' Ἀθηναίους ἐρ-
γαζομένους ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ λαμβάνειν ἀλφίτων
5 δύο κοτύλας. ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος
Ἑρμοκράτης παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνεχείρει
λέγειν, ὡς κάλλιόν ἐστι τοῦ νικᾶν τὸ τὴν νίκην
6 ἐνεγκεῖν ἀνθρωπίνως. θορυβοῦντος δὲ τοῦ δήμου
καὶ τὴν δημηγορίαν οὐχ ὑπομένοντος, Νικόλαός τις,

λαμβάνοντες *o*, corr. Madvig ἀπεῖργον — 3 περικυκλώσαντες om, AL 2 Ἑλωρίου *v* 4 ὀκτακισχιλίους, ἐζώγρησαν δὲ om. PF; cf. praef. 19 τεθῆναι] καταθεῖναι Cobet 23 κοτύλας Thuc. VII 87, 2, χοίνικας *o*

ἐστερημένος ἐν τῷ πολέμῳ δυεῖν υἱῶν, ἀνέβαινεν
ἐπὶ τὸ βῆμα κατεχόμενος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν διὰ τὸ
γῆρας· ὃν ὡς εἶδεν ὁ δῆμος, ἔληξε τοῦ θορύβου,
557 νομίζων κατηγορήσειν τῶν αἰχμαλώτων. γενομένης
οὖν σιωπῆς ὁ πρεσβύτερος ἐντεῦθεν ἤρξατο τῶν
λόγων.

Τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἀτυχημάτων, ἄνδρες **20**
Συρακόσιοι, μέρος οὐκ ἐλάχιστον ἐγὼ μετέσχηκα·
δυεῖν γὰρ υἱῶν γενόμενος πατὴρ ἐξέπεμψα μὲν
αὐτοὺς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον, ὑπε-
δεξάμην δ' ἀντ' αὐτῶν ἀγγελίαν, ἣ τὸν ἐκείνων
θάνατον ἐμήνυεν. διὸ καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιζητῶν τὴν 2
συμβίωσιν, καὶ τὴν τελευτὴν ἀναλογιζόμενος, ἐκεί-
νους μὲν μακαρίζω, τὸν ἐμαυτοῦ δὲ βίον ἐλεῶ, πάν-
των ἡγούμενος εἶναι δυστυχέστατος. ἐκεῖνοι μὲν 3
γὰρ τὸν ὀφειλόμενον τῇ φύσει θάνατον εἰς πατρί-
δος σωτηρίαν ἀναλώσαντες ἀθάνατον ἑαυτῶν δόξαν
καταλελοίπασιν, ἐγὼ δ' ἐπὶ τῆς ἐσχάτης ἡλικίας
ἔρημος ὢν τῶν θεραπευσόντων τὸ γῆρας διπλοῦν
ἔχω τὸ πένθος, τὴν συγγένειαν ἅμα καὶ ἀρετὴν
ἐπιζητῶν· ὅσῳ γὰρ εὐγενέστερον ἐτελεύτησαν, το- 4
σούτῳ ποθεινοτέραν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν μνήμην κατα-
λελοίπασιν. εἰκότως οὖν μισῶ τοὺς Ἀθηναίους,
δι' ἐκείνους οὐχ ὑπὸ τῶν τέκνων, ἀλλ' ὑπὸ οἰκε-
τῶν, ὡς ὁρᾶτε, χειραγωγούμενος. εἰ μὲν οὖν 5
ἑώρων, ὦ ἄνδρες Συρακόσιοι, τὴν παροῦσαν ἐνε-
στηκέναι βουλὴν ὑπὲρ Ἀθηναίων, εἰκότως ἂν καὶ
διὰ τὰς κοινὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς καὶ διὰ τὰς

5 πρεσβύτης Cobet 11 ἀντ' add. Reiske 21 τοσοῦτο PA 22 αὐτῶν ο - PA 24 οἰκετῶν PF, τῶν οἰκετῶν c

ἰδίας ἀτυχίας πικρῶς ἂν αὐτοῖς προσηνέχθην· ἐπεὶ
δ' ἅμα τῷ πρὸς τοὺς ἠτυχηκότας ἐλέῳ κρίνεται τό
τε κοινῇ συμφέρον καὶ ἡ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους
ὑπὲρ τοῦ δήμου τῶν Συρακοσίων ἐξενεχθησομένη
δόξα, ἀκέραιον ποιήσομαι τὴν τοῦ συμφέροντος
21 συμβουλίαν. ὁ μὲν οὖν δῆμος τῶν Ἀθηναίων τῆς
ἰδίας ἀνοίας ἀξίαν κεκόμισται τιμωρίαν, πρῶτον
μὲν παρὰ θεῶν, μετὰ δὲ ταῦτα παρ' ἡμῶν τῶν
2 ἀδικηθέντων. ἀγαθὸν γάρ ἐστι τὸ θεῖον τοὺς ἀδί-
κου πολέμου καταρχομένους καὶ τὴν αὐτῶν ὑπερ-
οχὴν οὐκ ἐνεγκόντας ἀνθρωπίνως ἀνελπίστοις περι-
3 βαλεῖν συμφοραῖς. τίς γὰρ ἂν ἤλπισεν Ἀθηναίους,
μύρια μὲν εἰληφότας ἐκ Δήλου τάλαντα, τριήρεις
δὲ διακοσίας εἰς Σικελίαν ἀπεσταλκότας καὶ τοὺς
ἀγωνισομένους ἄνδρας πλείους τῶν τετρακισμυ-
ρίων, οὕτως μεγάλαις συμφοραῖς περιπεσεῖσθαι; ἀπὸ
γὰρ τῆς τηλικαύτης παρασκευῆς οὔτε ναῦς οὔτ'
ἀνὴρ οὐθεὶς ἐπανῆλθεν, ὥστε μηδὲ τὸν ἀγγελοῦντα
4 αὐτοῖς τὴν συμφορὰν περιλειφθῆναι. εἰδότες οὖν,
ἄνδρες Συρακόσιοι, τοὺς ὑπερηφανοῦντας [καὶ] παρὰ
θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις μισουμένους, προσκυ-
νοῦντες τὴν τύχην μηθὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον πράξητε. 558
τί γὰρ σεμνὸν φονεῦσαι τὸν ὑποπεπτωκότα; τί δ'
ἔνδοξον τιμωρίᾳ περιβαλεῖν; ὁ γὰρ ἀμετάθετον
ἔχων τὴν περὶ τῶν ἀτυχημάτων ὠμότητα συναδικεῖ
5 τὴν κοινὴν ἀνθρώπων ἀσθένειαν. οὐθεὶς γάρ ἐστιν
οὕτω φρόνιμος, ὥστε μεῖζον ἰσχῦσαι τῆς τύχης, ἣ
φύσει ταῖς ἀνθρωπίναις ἡδομένη συμφοραῖς ὀξείας

10 αὐτῶν Steph., αὐτὴν o 13 μυρία P 15 ἀγω-
νισαμένους aJ 20 καὶ om. PA 25 ἠτυχηκότων fort.

τῆς εὐδαιμονίας ποιεῖ τὰς μεταβολάς. ἐροῦσί τινες
ἴσως, ἠδίκησαν, καὶ τῆς κατ' αὐτῶν τιμωρίας ἔχο-
μεν τὴν ἐξουσίαν. οὐκοῦν παρὰ μὲν τοῦ δήμου 6
πολλαπλασίαν εἰλήφατε τιμωρίαν, παρὰ δὲ τῶν αἰχ-
μαλώτων ἱκανὴν ἔχετε κόλασιν; παρέδωκαν γὰρ
ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ὅπλων πιστεύσαντες τῇ τῶν κρα-
τούντων εὐγνωμοσύνῃ· διόπερ οὐκ ἄξιον αὐτοὺς
τῆς ἡμετέρας ψευσθῆναι φιλανθρωπίας. οἱ μὲν 7
οὖν ἀμετάθετον τὴν ἔχθραν φυλάττοντες μαχόμενοι
τετελευτήκασιν, οἱ δ' ἑαυτοὺς ἡμῖν ἐγχειρίσαντες
ἀντὶ πολεμίων γεγόνασιν ἱκέται. οἱ γὰρ ἐν ταῖς
μάχαις τοῖς ἐναντίοις τὰ σώματα ἐγχειρίζοντες, ἐπ
ἐλπίδι σωτηρίας τοῦτο πράττουσιν· εἰ δὲ πιστεύ-
σαντες τιμωρίας τεύξονται τηλικαύτης, οἱ μὲν
παθόντες ἀναδέξονται τὴν συμφοράν, οἱ δὲ πρά-
ξαντες ἀγνώμονες ἂν κληθεῖεν. δεῖ δὲ τοὺς τῆς 8
ἡγεμονίας ἀντιποιουμένους, ὦ ἄνδρες Συρακόσιοι,
μὴ οὕτως τοῖς ὅπλοις ἑαυτοὺς ἰσχυροὺς κατασκευ-
άζειν, ὡς τοῖς τρόποις ἐπιεικεῖς παρέχεσθαι. οἱ **22**
γὰρ ὑποτεταγμένοι τοὺς μὲν φόβῳ κατισχύοντας
καιροτηρήσαντες ἀμύνονται διὰ τὸ μῖσος, τοὺς δὲ
φιλανθρώπως ἀφηγουμένους βεβαίως ἀγαπῶντες ἀεὶ
συναύξουσι τὴν ἡγεμονίαν. τί καθεῖλε τὴν Μήδων
ἀρχήν; ἡ πρὸς τοὺς ταπεινοτέρους ὠμότης. ἀπο- 2
στάντων γὰρ Περσῶν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνῶν
συνεπέθετο. πῶς γὰρ Κῦρος ἐξ ἰδιώτου τῆς Ἀσίας
ὅλης ἐβασίλευσε; τῇ πρὸς τοὺς κρατηθέντας εὐγνω-

1 *ποιεῖ* PL, *ποιεῖται c* (XIV 76, 1) 6 *μετὰ τῶν*] *μετὰ* PA 10 * *δ' ἑαυτοὺς*] *δὲ αὐτοὺς* PJL, *δὲ αὐτοὺς c* *ὑμῖν* A 12 *ἐπ'* om. A 26 *γὰρ*] *δὲ* fort.

μοσύνῃ. Κροῖσον γὰρ τὸν βασιλέα λαβὼν αἰχμάλωτον οὐχ ὅπως ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ προσευηργέτησεν· παραπλησίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσί τε καὶ
3 δήμοις προσηνέχθη. τοιγαροῦν διαδοθείσης εἰς πάντα τόπον τῆς ἡμερότητος ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἀλλήλους φθάνοντες εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
4 συμμαχίαν παρεγίνοντο. τί λέγω τὰ μακρὰν καὶ τόποις καὶ χρόνοις ἀφεστηκότα; κατὰ γὰρ τὴν ἡμετέραν πόλιν οὐ πάλαι Γέλων ἐξ ἰδιώτου τῆς Σικελίας ὅλης ἡγεμὼν ἐγένετο, τῶν πόλεων ἑκουσίως εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐκείνου παραγενομένων· προσ- 559
εκαλεῖτο γὰρ ἡ τἀνδρὸς ἐπιείκεια πάντας ἀνθρώπους, τὴν εἰς τοὺς ἠτυχηκότας συγγνώμην προσ-
5 λαβοῦσα. ἀπ' ἐκείνων οὖν τῶν χρόνων τῆς κατὰ Σικελίαν ἡγεμονίας ἀντιποιουμένης τῆς πόλεως, μὴ καταρρίψωμεν τὸν ὑπὲρ τῶν προγόνων ἔπαινον, μηδ' ἑαυτοὺς θηριώδεις καὶ ἀπαραιτήτους πρὸς ἀνθρωπίνην ἀτυχίαν παράσχωμεν. οὐ γὰρ προσήκει δοῦναι τῷ φθόνῳ καθ' ἡμῶν ἀφορμὴν εἰπεῖν, ὡς ἀναξίως εὐτυχοῦμεν· καλὸν γὰρ καὶ τὸ τῆς τύχης ἀντιπραττούσης ἔχειν τοὺς συναλγήσοντας καὶ πά-
6 λιν ἐν τοῖς κατορθώμασι τοὺς ἡδομένους. τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς ὅπλοις πλεονεκτήματα τύχῃ καὶ καιρῷ κρίνεται πολλάκις, ἡ δ' ἐν ταῖς εὐπραξίαις ἡμερότης ἴδιόν ἐστι σημεῖον τῆς τῶν εὐτυχούντων ἀρετῆς. διὸ μὴ φθονήσητε τῇ πατρίδι περιβόητον γε-

1 γὰρ PFJ, γοῦν c 13 γνώμην ο, corr. Reiske προσβαλοῦσα ο, corr. Wess. 16 καταρίψωμεν PF, κατερείψωμεν Cobet (c. 15, 2) 22 συνηδομένους Valckenar., συνησθησομένους Schenkl

*νέσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι τοὺς Ἀθηναίους
ἐνίκησεν οὐ μόνον τοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ καὶ τῇ φιλαν-
θρωπίᾳ. φανήσονται γὰρ οἱ τῶν ἄλλων ὑπερέχειν* 7
*ἡμερότητι σεμνυνόμενοι τῇ παρ' ἡμῶν εὐγνωμοσύνῃ
πολυωρούμενοι, καὶ οἱ πρῶτοι βωμὸν ἐλέου καθι-
δρυσάμενοι τοῦτον ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακοσίων
εὑρήσουσιν. ἐξ ὧν πᾶσιν ἔσται φανερόν, ὡς ἐκεῖ-* 8
*νοι μὲν δικαίως ἐσφάλησαν, ἡμεῖς δ' ἀξίως ηὐτυ-
χήσαμεν, εἴπερ οἱ μὲν τοιούτους ἀδικεῖν ἐπεχείρη-
σαν οἳ καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς εὐγνωμόνησαν, ἡμεῖς
δὲ τοιούτους ἐνικήσαμεν οἳ καὶ τοῖς πολεμιωτάτοις
μερίζουσι τὸν ἔλεον ἐτόλμησαν ἐπιβουλεῦσαι· ὥστε
μὴ μόνον ὑπὸ τῶν ἄλλων κατηγορίας τυγχάνειν
τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἑαυτῶν καταγι-
νώσκειν, εἰ τοιούτους ἄνδρας ἀδικεῖν ἐνεχείρησαν
καλόν, ὦ ἄνδρες Συρακόσιοι, κατάρξασθαι φιλίας,* **23**
*καὶ τῷ τῶν ἠτυχηκότων ἐλέῳ σπείσασθαι τὴν δια-
φοράν. δεῖ γὰρ τὴν μὲν πρὸς τοὺς φίλους εὔνοιαν
ἀθάνατον φυλάττειν, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐναντίους
ἔχθραν θνητήν· οὕτω γὰρ συμβήσεται τοὺς μὲν
συμμάχους γίνεσθαι πλείους, τοὺς δὲ πολεμίους
ἐλάττους. τὴν δὲ διαφορὰν αἰώνιον διαφυλάττον-* 2
*τας παραδιδόναι παισὶ παίδων οὔτ' εὔγνωμον οὔτε
ἀσφαλές· ἐνίοτε γὰρ οἱ δοκοῦντες ὑπερέχειν ἐν ῥοπῇ
καιροῦ τῶν πρότερον ὑποπεπτωκότων ἀσθενέστεροι
γίνονται. μαρτυρεῖ δ' ὁ νῦν γενόμενος πόλεμος·* 3
οἱ γὰρ ἐπὶ πολιορκίᾳ παραγενόμενοι καὶ διὰ τὴν
560 *ὑπεροχὴν ἀποτειχίσαντες τὴν πόλιν ἐκ μεταβολῆς*

3 *οἱ* add. Rhod. 4 *ὑμῶν* A 7 *εὑρήσωσιν* Pf
14 *καὶ αὐτοὺς ἀλλὰ* PA 23 *οὔτε* PA, *οὔτ'* c

αἰχμάλωτοι γεγόνασιν, ὡς ὁρᾶτε. καλὸν οὖν ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ἀτυχίαις ἡμέρους φανέντας ἕτοιμον ἔχειν τὸν παρὰ πάντων ἔλεον, ἐάν τι συμβαίνῃ τῶν ἀνθρωπίνων. πολλὰ γὰρ ὁ βίος ἔχει παράδοξα, στάσεις πολιτικάς, λῃστείας, πολέμους, ἐν οἷς οὐ ῥάδιον διαφεύγειν τὸν κίνδυνον ἄνθρωπον ὄντα.
4 διόπερ εἰ τὸν πρὸς τοὺς ὑποπεπτωκότας ἔλεον ἀποκόψομεν, πικρὸν καθ' ἑαυτῶν νόμον θήσομεν εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. οὐ γὰρ δυνατὸν τοὺς ἄλλοις ἀνημέρως χρησαμένους αὐτοὺς παρ' ἑτέρων τυχεῖν ποτε φιλανθρωπίας, ἀλλὰ πράξαντας δεινὰ παθεῖν εὐγνώμονα, καὶ παρὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐθισμοὺς τοσούτους ἄνδρας φονεύσαντας ἐν ταῖς τοῦ βίου μεταβολαῖς ἐπιβοᾶσθαι τὰ κοινὰ πάντων νόμιμα.
5 τίς γὰρ Ἑλλήνων τοὺς παραδόντας ἑαυτοὺς καὶ τῇ τῶν κρατούντων εὐγνωμοσύνῃ πιστεύσαντας ἀπαραιτήτου τιμωρίας ἠξίωκεν, ἢ τίς ἧττον τοῦ μὲν ὠμοῦ τὸν ἔλεον, τῆς δὲ προπετείας τὴν εὐλάβειαν
24 ἔσχηκεν; πάντες δὲ ἀνατείνονται μὲν πρὸς τοὺς ἀντιταττομένους, εἴκουσι δὲ τοῖς ὑποπεπτωκόσιν, ὧν μὲν τὴν τόλμαν καταπονοῦντες, ὧν δὲ τὴν ἀτυχίαν οἰκτείροντες. θραύεται γὰρ ἡμῶν ὁ θυμός, ὅταν ὁ πρότερον ἐχθρὸς ὢν ἐκ μεταβολῆς ἱκέτης γενόμενος ὑπομένῃ παθεῖν ὅ,τι ἂν δοκῇ τοῖς κρα-
2 τοῦσιν. ἁλίσκονται δ', οἶμαι, τῶν ἡμέρων ἀνδρῶν

3 συμβαίη v 9 τοὺς PA, τοῖς c ἄλλους P 11 ἀλλὰ o, ἄλλους τε Wess., οὐδὲ Rhod., καὶ Dind.; fort. πάλιν vel πολλά τε vel πράξαντας δὲ δεινά 13 φονεύσαντες PAK 17 ἠξίωσεν o, corr. Hert. τίς] τῆς P ἥττονα Dind. τοῦ] τὸ P 23 πρότερος P 24 ὑπομενεῖ P, ὑπομένει AFJL 25 ἡμετέρων PK, ὁμοεθνῶν Wurm

αἱ ψυχαὶ μάλιστά πως ἐλέῳ διὰ τὴν κοινὴν τῆς
φύσεως ὁμοπάθειαν. Ἀθηναῖοι γὰρ κατὰ τὸν Πε-
λοποννησιακὸν πόλεμον εἰς τὴν Σφακτηρίαν νῆσον
πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων κατακλείσαντες καὶ
λαβόντες αἰχμαλώτους ἀπελύτρωσαν τοῖς Σπαρτιά-
ταις. πάλιν Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων 3
καὶ τῶν συμμάχων αἰχμαλωτισάμενοι παραπλησίως
ἐχρήσαντο. καὶ καλῶς ἀμφότεροι ταῦτ' ἔπραξαν.
δεῖ γὰρ τοῖς Ἕλλησι τὴν ἔχθραν εἶναι μέχρι τῆς
νίκης, καὶ κολάζειν μέχρι τοῦ κρατῆσαι τῶν ἐναν-
τίων. ὁ δὲ περαιτέρω τὸν ὑποπεσόντα καὶ πρὸς 4
τὴν τοῦ κρατοῦντος εὐγνωμοσύνην προσφεύγοντα
τιμωρούμενος οὐκέτι τὸν ἐχθρὸν κολάζει, πολὺ δὲ
μᾶλλον ἀδικεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν. εἴποι 5
γὰρ ἄν τις πρὸς τὴν τοῦ τοιούτου σκληρότητα τὰς
τῶν πάλαι σοφῶν ἀποφάσεις, ἄνθρωπε, μὴ μέγα
φρόνει, γνῶθι σαυτόν, ἰδὲ τὴν τύχην ἁπάντων
οὖσαν κυρίαν. τίνος γὰρ χάριν οἱ πρόγονοι πάν-
των τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κατὰ πόλεμον νίκαις
κατέδειξαν οὐ διὰ λίθων, διὰ δὲ τῶν τυχόντων
561 ξύλων ἱστάναι τὰ τρόπαια; ἆρ' οὐχ ὅπως ὀλίγον 6
χρόνον διαμένοντα ταχέως ἀφανίζηται τὰ τῆς ἔχθρας
ὑπομνήματα; καθόλου δ' εἰ μὲν αἰώνιον ἵστασθαι
τὴν διαφορὰν βούλεσθε, μάθετε τὴν ἀνθρωπίνην
ἀσθένειαν ὑπερφρονοῦντες· εἷς γὰρ καιρὸς καὶ
βραχεῖα ῥοπὴ τύχης ταπεινοῖ πολλάκις τοὺς ὑπερη-

2 ὁμοιοπάθειαν *v* 5 λαβόντες] τοὺς add. PA 6 πολλοὺς] τοὺς πολλοὺς A 11 πρὸς om. A 14 εἴποι Hert., εἶπεν P, εἶπε *v* 15 τοῦ τοιούτου PA, τούτου *c* 17 ἰδὲ] εἰ δὲ P¹F, ἴδε *c* 18 γὰρ om. F, del. P² 20 οὐ] οἱ P 23 ἵστασθαι] κτᾶσθαι Cobet

25 φάνους. εἰ δ', ὅπερ εἰκός ἐστι, παύσεσθε πολεμοῦντες, τίνα καλλίω καιρὸν εὑρήσετε τοῦ νῦν ὑπάρχοντος, ἐν ᾧ τὴν πρὸς τοὺς ἐπταικότας φιλανθρωπίαν ἀφορμὴν τῆς φιλίας ποιήσεσθε; μὴ γὰρ οἴεσθε τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον τελέως ἐξησθενηκέναι διὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ συμφοράν, ὃς κρατεῖ σχεδὸν τῶν τε κατὰ τὴν Ἑλλάδα νήσων ἁπασῶν, καὶ τῆς παραλίου τῆς τε κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν
2 Ἀσίαν ἔχει τὴν ἡγεμονίαν. καὶ γὰρ πρότερον περὶ τὴν Αἴγυπτον τριακοσίας τριήρεις αὐτάνδρους ἀπολέσας τὸν δοκοῦντα κρατεῖν βασιλέα συνθήκας ἀσχήμονας ποιεῖν ἠνάγκασε, καὶ πάλιν ὑπὸ Ξέρξου τῆς πόλεως κατασκαφείσης μετ' ὀλίγον κἀκεῖνον ἐνίκησε
3 καὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἡγεμονίαν ἐκτήσατο. ἀγαθὴ γὰρ ἡ πόλις ἐν τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασι μεγίστην ἐπίδοσιν λαβεῖν καὶ μηδέποτε ταπεινὸν μηδὲν βουλεύεσθαι. καλὸν οὖν ἀντὶ τοῦ τὴν ἔχθραν ἐπαύξειν συμμάχους αὐτοὺς ἔχειν φεισαμένους τῶν αἰχμαλώτων.
4 ἀνελόντες μὲν γὰρ αὐτοὺς τῷ θυμῷ μόνον χαριούμεθα, τὴν ἄκαρπον ἐπιθυμίαν ἐκπληροῦντες, φυλάξαντες δὲ παρὰ μὲν τῶν εὖ παθόντων τὴν χάριν ἕξομεν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὴν εὐδο-
26 ξίαν. ναί, ἀλλά τινες τῶν Ἑλλήνων ἀπέσφαξαν τοὺς αἰχμαλώτους. τί οὖν; εἰ μὲν αὐτοῖς ἐκ ταύτης τῆς πράξεως ἔπαινοι τυγχάνουσι, μιμησώμεθα τοὺς τῆς δόξης πεφροντικότας· εἰ δὲ παρὰ πρώτων

1 παύεσθε f, παύσεσθαι P[1] 2 εὑρήσεται P 4 ποιήσασθαι PAFJKL 10 τριακοσίας] cf. XI 71, 5. 74, 3 ἀπώλεσαν PF 21 μὲν om. P 22 τῶν ἄλλων] ἄλων P 23 ναί] εἶναι PFK

ἡμῶν τυγχάνουσι κατηγορίας, μηδὲ αὐτοὶ πράξω-
μεν τὰ αὐτὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἡμαρτηκόσι. μέχρι 2
μὲν γὰρ τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον πεπονθέναι τοὺς εἰς
τὴν ἡμετέραν πίστιν ἑαυτοὺς παραδόντας, ἅπαντες
καταμέμψονται δικαίως τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον·
ἐὰν δὲ ἀκούσωσι παρὰ τὰ κοινὰ νόμιμα τοὺς αἰχμα-
λώτους παρεσπονδημένους, ἐφ' ἡμᾶς μετοίσουσι τὴν
κατηγορίαν. καὶ γὰρ εἴ τινων ἄλλων, Ἀθηναίων
ἄξιόν ἐστιν ἐντραπῆναι μὲν τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα,
χάριν δ' αὐτοῖς ἀπομερίσαι τῶν εἰς ἄνθρωπον
εὐεργετημάτων. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ πρῶτοι τροφῆς 3
ἡμέρου τοῖς Ἕλλησι μεταδόντες, ἣν ἰδίᾳ παρὰ θεῶν
λαβόντες τῇ χρείᾳ κοινὴν ἐποίησαν· οὗτοι νόμους
εὗρον, δι' οὓς ὁ κοινὸς βίος ἐκ τῆς ἀγρίας καὶ
562 ἀδίκου ζωῆς εἰς ἥμερον καὶ δικαίαν ἐλήλυθε συμ-
βίωσιν· οὗτοι πρῶτοι τοὺς καταφυγόντας διασώ-
σαντες τοὺς περὶ τῶν ἱκετῶν νόμους παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις ἰσχῦσαι παρεσκεύασαν· ὧν ἀρχηγοὺς
γενομένους οὐκ ἄξιον αὐτοὺς ἀποστερῆσαι. καὶ
ταῦτα μὲν πρὸς ἅπαντας· ἰδίᾳ δ' ἐνίους ὑπομνήσω
τῶν φιλανθρώπων. ὅσοι μὲν γὰρ λόγου καὶ παι- **27**
δείας ἐν τῇ πόλει μετεσχήκατε, δότε τὸν ἔλεον τοῖς
τὴν πατρίδα κοινὸν παιδευτήριον παρεχομένοις πᾶ-
σιν ἀνθρώποις· ὅσοι δὲ τῶν ἁγνοτάτων μυστηρίων
μετειλήφατε, σώσατε τοὺς μυήσαντας, οἱ μὲν ἤδη
μετεσχηκότες τῶν φιλανθρωπιῶν τὴν χάριν διδόν-

1 πράξωμεν] παρέξωμεν PAJKL, παρεξώμεθα F; παρέξωμεν — ὁμολογουμένως bis P 5 * τὸν τῶν] τῶν P, τὸν v 7 ὑμᾶς A 10 ἀνθρώπους Reiske 12 ἡμέρας P 26 φιλανθρώπων Dind.

τες τῆς εὐεργεσίας, οἱ δὲ μέλλοντες μεταλήψεσθαι
2 *μὴ παραιρούμενοι τῷ θυμῷ τὴν ἐλπίδα. ποῖος γὰρ*
τόπος τοῖς ξένοις βάσιμος εἰς παιδείαν ἐλευθέριον
τῆς Ἀθηναίων πόλεως ἀνῃρημένης; βραχὺ τὸ διὰ
τὴν ἁμαρτίαν μῖσος, μεγάλα δὲ καὶ πολλὰ τὰ πρὸς
εὔνοιαν αὐτοῖς εἰργασμένα. χωρὶς δὲ τῆς περὶ τὴν
πόλιν ἐντροπῆς καὶ κατ' ἰδίαν ἄν τις τοὺς αἰχμα-
λώτους ἐξετάζων εὕροι δικαίως ἐλέου τυγχάνοντας.
οἱ μὲν γὰρ σύμμαχοι τῇ τῶν κρατούντων ὑπεροχῇ
3 *βιασθέντες ἠναγκάσθησαν συστρατεύειν. διόπερ εἰ*
τοὺς ἐξ ἐπιβολῆς ἀδικήσαντας δίκαιόν ἐστι τιμω-
ρεῖσθαι, τοὺς ἀκουσίως ἐξαμαρτάνοντας προσῆκον
ἂν εἴη συγγνώμης ἀξιοῦν. τί λέγω Νικίαν, ὃς ἀπ'
ἀρχῆς τὴν πολιτείαν ὑπὲρ Συρακοσίων ἐνστησάμε-
νος μόνος ἀντεῖπεν ὑπὲρ τῆς εἰς Σικελίαν στρα-
τείας, ἀεὶ δὲ τῶν παρεπιδημούντων Συρακοσίων
4 *φροντίζων καὶ πρόξενος ὢν διατετέλεκεν; ἄτοπον*
οὖν Νικίαν κολάζεσθαι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν Ἀθήνησι
πεπολιτευμένον, καὶ διὰ μὲν τὴν εἰς ἡμᾶς εὔνοιαν
μὴ τυχεῖν φιλανθρωπίας, διὰ δὲ τὴν ἐν τοῖς κοι-
νοῖς ὑπηρεσίαν ἀπαραιτήτῳ περιπεσεῖν τιμωρίᾳ, καὶ
τὸν μὲν ἐπαγαγόντα τὸν πόλεμον ἐπὶ Συρακοσίους
Ἀλκιβιάδην ἅμα καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρ' Ἀθηναίων
ἐκφυγεῖν τὴν τιμωρίαν, τὸν δ' ὁμολογουμένως φι-
λανθρωπότατον Ἀθηναίων γεγενημένον μηδὲ τοῦ
5 *κοινοῦ τυχεῖν ἐλέου. διόπερ ἔγωγε τὴν τοῦ βίου*

6 *ἔνοιαν* P 7 *ἂν*] *ἐὰν* PFK 11 *ἐπιβουλῆς* JK 12 *ἁμαρτάνοντας* *o* - PAL 13 *Νικίας* PFK 22 *ἐπάγοντα* *o*, corr. Dind. 23 *Ἀλκιβιάδη* P 26 *τοῦ*] *τοῦ τούτου* Eich., at cf. c. 23, 4. 58, 1

*μεταβολὴν θεωρῶν ἐλεῶ τὴν τύχην. πρότερον μὲν
γὰρ ἐν τοῖς ἐπισημοτάτοις τῶν Ἑλλήνων ὑπάρχων
καὶ διὰ τὴν καλοκἀγαθίαν ἐπαινούμενος μακαριστὸς
ἦν καὶ περίβλεπτος κατὰ πᾶσαν πόλιν· νυνὶ δ'* 6
*ἐξηγκωνισμένος καὶ ἐν ἀσχήμονί τινι προσόψει τῶν
τῆς αἰχμαλωσίας οἰκτρῶν πεπείραται, καθαπερεὶ τῆς*
563 *τύχης ἐν τῷ τούτου βίῳ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἐπι-
δείξασθαι βουλομένης. ἧς τὴν εὐημερίαν ἀνθρω-
πίνως ἡμᾶς ὑπενεγκεῖν προσήκει καὶ μὴ βάρβαρον
ὠμότητα πρὸς ὁμοεθνεῖς ἀνθρώπους ἐνδείξασθαι.*

Νικόλαος μὲν οὖν πρὸς τοὺς Συρακοσίους τοι- 28
*ούτοις χρησάμενος λόγοις κατέπαυσε τὴν δημηγο-
ρίαν, συμπαθεῖς ποιήσας τοὺς ἀκούοντας. Γύλιππος
δ' ὁ Λάκων ἀπαραίτητον τὸ πρὸς Ἀθηναίους μῖσος
διαφυλάττων, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν λόγων τὴν
ἀρχὴν ἐντεῦθεν ἐποιήσατο. θαυμάζω μεγάλως,* 2
*ἄνδρες Συρακόσιοι, θεωρῶν ὑμᾶς οὕτως ταχέως,
περὶ ὧν ἔργῳ κακῶς πεπόνθατε, περὶ τούτων τῷ
λόγῳ μεταδιδασκομένους. εἰ γὰρ* ὑμεῖς *ὑπὲρ ἀνα-
στάσεως κινδυνεύσαντες πρὸς τοὺς ἐπὶ κατασκαφῇ
τῆς πατρίδος ὑμῶν παραγεγενημένους ἀνεῖσθε τοῖς
θυμοῖς, τί χρὴ νῦν ἡμᾶς διατείνεσθαι τοὺς μηδὲν
ἠδικημένους; δότε δέ μοι πρὸς θεῶν, ἄνδρες* 3
*Συρακόσιοι, συγγνώμην τὴν συμβουλίαν ἐκτιθεμένῳ
μετὰ παρρησίας· Σπαρτιάτης γὰρ ὢν καὶ τὸν λό-*

1 *μὲν* om. PK 4 *πᾶσαν*] *τὴν* add. Dind. 5 * *καὶ ἐν ἀσχήμονι*] *ἐν ἀσχήμονι καὶ* o *τινι*] *δεινῇ* Reiske, *ταπεινῇ* Eich. *τῶν τῆς* Rhod., *τῆς τῶν* o 6 *αἰχμαλωσίας*] *ἐν αἰχμαλωσίαις* P *οἴκτων* a 8 *εὐημερίαν* Madvig (cf. XV 17, 5), *ἐλευθερίαν* o, *εὔροιαν* Bezzel 18 *ἔργων* PFL 19 *ὑμεῖς* addidi 23 *θεόν* P

*γον ἔχω Σπαρτιάτην. καὶ πρῶτον ἄν τις ἐπιζητή-
σειε, πῶς Νικόλαος ἐλεῆσαί φησι τοὺς Ἀθηναίους,
οἳ τὸ γῆρας αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπαιδίαν ἐλεεινὸν πε-
ποιήκασι, καὶ παριὼν εἰς ἐκκλησίαν ἐν ἐσθῆτι πεν-
θίμῃ δακρύει καὶ λέγει δεῖν οἰκτείρειν τοὺς φονεῖς
4 τῶν ἰδίων τέκνων. οὐκέτι γὰρ ἐπιεικής ἐστιν ὁ
τῶν συγγενεστάτων μετὰ τὴν τελευτὴν ἀμνημονῶν,
τοὺς δὲ πολεμιωτάτους σῶσαι προαιρούμενος. ἐπεὶ
πόσοι τῶν ἐκκλησιαζόντων υἱοὺς ἀνῃρημένους κατὰ
τὸν πόλεμον ἐπενθήσατε; πολλοὶ [οὖν] τῶν καθημέ-
5 νων ἐθορύβησαν. ὁ δ' ἐπιβαλών, Ὁρᾷς, φησί, τοὺς
τῷ θορύβῳ τὴν συμφορὰν ἐμφανίζοντας; πόσοι δὲ
ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἢ φίλους ἀπολωλεκότες ἐπι-
6 ζητεῖτε; [καὶ] πολλῷ πλείους ἐπεσημήναντο. καὶ ὁ
Γύλιππος, Θεωρεῖς, ἔφη, τὸ πλῆθος τῶν δι' Ἀθη-
ναίους δυστυχούντων; οὗτοι πάντες οὐδὲν εἰς ἐκεί-
νους ἁμαρτάνοντες τῶν ἀναγκαιοτάτων σωμάτων
ἐστερήθησαν, καὶ τοσοῦτο μισεῖν τοὺς Ἀθηναίους
29 ὀφείλουσιν, ὅσον τοὺς ἰδίους ἠγαπήκασι. πῶς οὖν
οὐκ ἄτοπον, ἄνδρες Συρακόσιοι, τοὺς μὲν τετελευ-
τηκότας ἑκούσιον ὑπὲρ ὑμῶν ἑλέσθαι θάνατον, ὑμᾶς
δὲ ὑπὲρ ἐκείνων μηδὲ παρὰ τῶν πολεμιωτάτων λα-
βεῖν τιμωρίαν, καὶ ἐπαινεῖν μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας τοὺς ἰδίους ἀναλώσαντας βίους,
περὶ πλείονος δὲ τὴν τῶν φονέων ποιεῖσθαι σωτη-
2 ρίαν τῆς ἐκείνων τιμῆς; κοσμεῖν ἐψηφίσασθε δημο-*

2 *φησι* Dind., *φήσει* *o* 4 *παριὼν* P², *παρὼν* *c* 9 *ἀν-
αιρουμένους* P 10 *οὖν* om. P 11 *ὁρᾷς* Dind., *ὁρῶ* *o*
14 *καὶ* om. P 15 *τῶν* om. *o*-M (et P?) 16 *δυστυχοῦν*
o-AHM 21 *ἡμῶν* PFKL *ἡμᾶς* KL 24 *ἰδίους*] *περὶ
πλείους* add. *o*, del. Rhod., *προθύμως* Wurm

σίᾳ τοὺς τάφους τῶν μετηλλαχότων· καὶ τίνα καλ-
564 λίονα κόσμον εὑρήσετε τοῦ κολάσαι τοὺς ἐκείνων
αὐτόχειρας; εἰ μὴ νὴ Δία πολιτογραφήσαντες αὐ-
τοὺς βούλεσθε καταλιπεῖν ἔμψυχα τρόπαια τῶν μετ-
ηλλαχότων. ἀλλὰ μεταβαλόντες τὴν τῶν πολεμίων 3
προσηγορίαν γεγόνασιν ἱκέται· πόθεν αὐτοῖς ταύ-
της τῆς φιλανθρωπίας συγκεχωρημένης; οἱ γὰρ ἀπ'
ἀρχῆς τὰ περὶ τούτων νόμιμα διατάξαντες τοῖς μὲν
δυστυχοῦσι τὸν ἔλεον, τοῖς δὲ διὰ πονηρίαν ἀδι-
κοῦσιν ἔταξαν τιμωρίαν. ἐν ποτέρᾳ δὴ τάξει θῶ- 4
μεν τοὺς αἰχμαλώτους; ἐν τῇ τῶν ἠτυχηκότων; καὶ
τίς αὐτοὺς τύχη μὴ προαδικηθέντας ἐβιάσατο πο-
λεμεῖν Συρακοσίοις καὶ τὴν παρὰ πᾶσιν ἐπαινου-
μένην εἰρήνην ἀφέντας ἐπὶ κατασκαφῇ παρεῖναι τῆς
ὑμετέρας πόλεως; διόπερ ἑκουσίως ἑλόμενοι πόλε- 5
μον ἄδικον εὐψύχως ὑπομενόντων τὰ τούτου δεινά,
καὶ μή, κρατοῦντες μέν, ἀπαραίτητον ἐχόντων τὴν
καθ' ὑμῶν ὠμότητα, σφαλέντες δέ, τοῖς τῆς ἱκεσίας
φιλανθρώποις παραιτείσθων τὴν τιμωρίαν. εἰ δ' 6
ἐλέγχονται διὰ πονηρίαν καὶ πλεονεξίαν τοιούτοις
ἐλαττώμασι περιπεπτωκότες, μὴ καταμεμφέσθων
τὴν τύχην, μηδ' ἐπικαλείσθων τὸ τῆς ἱκεσίας ὄνομα.
τοῦτο γὰρ παρ' ἀνθρώποις φυλάττεται τοῖς καθα-
ρὰν μὲν τὴν ψυχήν, ἀγνώμονα δὲ τὴν τύχην ἐσχη-
κόσιν. οὗτοι δ' ἁπάντων τῶν ἀδικημάτων πλήρη 7
τὸν βίον ἔχοντες οὐδένα τόπον αὐτοῖς βάσιμον εἰς

15 ἡμετέρας PAFJK 17 ἐχόντων] εἶχον P 18 ὑμῶν Eich., ἡμῶν o 19 παραιτεῖσθαι o, corr. Wess. 21 καταμεμφέσθωσαν et ἐπικαλείσθωσαν o, corr. Dind. 25 ἀδικημάτων P. Faber, ἀτυχημάτων o (c. 31, 1) 26 αὐτοῖς PAJL, αὑτοῖς c

30 ἔλεον καὶ καταφυγὴν ἀπολελοίπασι. τί γὰρ τῶν
αἰσχίστων οὐκ ἐβουλεύσαντο, τί δὲ τῶν δεινοτά-
των οὐκ ἔπραξαν; πλεονεξίας ἴδιόν ἐστι τὸ ταῖς
ἰδίαις εὐτυχίαις οὐκ ἀρκούμενον τῶν πόρρω κειμέ-
νων καὶ μηδὲν προσηκόντων ἐπιθυμεῖν· οὗτοι ταῦτ'
ἔπραξαν. εὐδαιμονέστατοι γὰρ ὄντες τῶν Ἑλλή-
νων, τὴν εὐτυχίαν ὥσπερ βαρὺ φορτίον οὐ φέρον-
τες, τὴν πελάγει τηλικούτῳ διειργομένην Σικελίαν
ἐπεθύμησαν κατακληρουχῆσαι, τοὺς ἐνοικοῦντας
2 ἐξανδραποδισάμενοι. δεινόν ἐστι μὴ προαδικηθέν-
τας πόλεμον ἐπιφέρειν· καὶ τοῦτ' ἐνήργησαν. φίλοι
γὰρ ὄντες τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, ἐξαίφνης ἀνελ-
πίστως τηλικαύτῃ δυνάμει Συρακοσίους ἐπολιόρκη-
3 σαν. ὑπερηφάνων ἐστὶ τὸ τῶν μήπω κρατηθέντων
προλαμβάνοντα τὴν τύχην καταψηφίζεσθαι τιμω-
ρίαν· οὐδὲ τοῦτο παραλελοίπασι. πρὸ τοῦ γὰρ ἐπι-
βῆναι τῆς Σικελίας γνώμην ἐκύρωσαν Συρακοσίους
μὲν καὶ Σελινουντίους ἐξανδραποδίσασθαι, τοὺς δὲ
λοιποὺς διδόναι φόρους ἀναγκάζειν. ὅταν οὖν περὶ
τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους ὑπάρχῃ πλεονεξία, ἐπι-
βουλή, ὑπερηφανία, τίς ἂν νοῦν ἔχων αὐτοὺς ἐλεή-
4 σειεν; ἐπεί τοί γε Ἀθηναῖοι πῶς ἐχρήσαντο Μιτυ- 565
ληναίοις; κρατήσαντες γὰρ αὐτῶν, ἀδικῆσαι μὲν
οὐδὲν βουλομένων, ἐπιθυμούντων δὲ τῆς ἐλευθε-
ρίας, ἐψηφίσαντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατασφάξαι.
5 ὠμόν τε καὶ βάρβαρον τὸ πεπραγμένον. καὶ ταῦτα
ἐξήμαρτον εἰς Ἕλληνας, εἰς συμμάχους, εἰς εὐερ-

2 δεινῶν AL 7 ὥσπερ] τι add. L 10 ἐξανδραπο-
δισόμενοι P 14 ὑπερήφανον ο-PF[1] 15 προλαμβάνοντας
conicio ex v. 10 et c. 52, 7

*γέτας πολλάκις γεγενημένους. μὴ δὴ νῦν ἀγανα-
κτούντων, εἰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους πράξαντες
αὐτοὶ παραπλησίας τεύξονται τιμωρίας· δικαιότατον
γάρ ἐστιν, ὃν καθ' ἑτέρων νόμον τις ἔθηκε, τούτῳ
χρώμενον μὴ ἀγανακτεῖν. καὶ τί λέγω Μηλίους,* οὓς 6
*ἐκπολιορκήσαντες ἡβηδὸν ἀπέκτειναν, καὶ Σκιω-
ναίους, οἳ συγγενεῖς ὄντες τῆς αὐτῆς Μηλίοις τύ-
χης ἐκοινώνησαν; ὥστε δύο δήμους πρὸς Ἀττικὴν
ὀργὴν ἐπταικότας οὐδὲ τοὺς κηδεύσαντας ἔχειν τὰ
τῶν τετελευτηκότων σώματα. οὐ Σκύθαι τοῦτ'* 7
*ἔπραξαν, ἀλλ' ὁ προσποιούμενος φιλανθρωπίᾳ δια-
φέρειν δῆμος ψηφίσμασι τὰς πόλεις ἄρδην ἀνήρη-
κεν. ἤδη λογίζεσθε, τί ἂν ἔπραξαν, εἰ τὴν τῶν
Συρακοσίων πόλιν ἐξεπόρθησαν· οἳ γὰρ τοῖς οἰ-
κείοις οὕτως ὠμῶς χρησάμενοι τοῖς μηδὲν προσή-
κουσι βαρυτέραν ἂν ἐξεῦρον τιμωρίαν. οὐκ ἔστιν* **31**
*οὖν τούτοις δίκαιος ἀποκείμενος ἔλεος· αὐτοὶ γὰρ
αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀκληρημάτων ἀνῃρήκασι. ποῦ
γὰρ ἄξιον τούτοις καταφυγεῖν; πρὸς θεούς, ὧν τὰς
πατρίους τιμὰς ἀφελέσθαι προείλοντο; πρὸς ἀν-
θρώπους, οὓς δουλωσόμενοι παρεγένοντο; Δήμη-
τρα καὶ Κόρην καὶ τὰ τούτων ἐπικαλοῦνται μυ-
στήρια, τὴν ἱερὰν αὐτῶν νῆσον πεπορθηκότες; ναί,* 2
*ἀλλ' οὐκ αἴτιον τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ'
Ἀλκιβιάδης ὁ ταῦτα συμβουλεύσας. ἀλλ εὑρήσο-*

3 *δικαιότατον* Wess. et Bek., *δικαιότερον o* 5 *χρω-μένων* Reiske *καὶ* om. AL *οὓς* add. Dind. (c. 27, 3) 9 *οὐδὲ* AL, *οὐδὲν οὐδὲ c* *κηδεύσαντας* PAFJK, *κηδεύσοντας c* 10 *ταῦτ'* A 12 *ψηφίσματι* a 13 *ἔπραξαν εἰς τὴν . . πόλιν, εἰ ἐξ.* L 14 *ἐξεπολιόρκησαν* Wurm 17 aut *δι-καίως* aut *ἀποκεῖσθαι* Reiske 18 *ποῖ* Dind.

*μεν τοὺς συμβούλους κατὰ τὸ πλεῖστον στοχαζομέ-
νους τῆς τῶν ἀκουόντων βουλήσεως, ὥσθ' ὁ χει-
ροτονῶν τῷ ῥήτορι λόγον οἰκεῖον ὑποβάλλει τῆς
ἑαυτοῦ προαιρέσεως. οὐ γὰρ ὁ λέγων κύριος τοῦ
πλήθους, ἀλλ' ὁ δῆμος ἐθίζει τὸν ῥήτορα τὰ βέλ-*
3 *τιστα λέγειν χρηστὰ βουλευόμενος. εἰ δὲ τοῖς ἀδι-
κοῦσιν ἀνήκεστα συγγνώμην δώσομεν, ἐὰν εἰς τοὺς
συμβούλους τὴν αἰτίαν ἀναφέρωσιν, εὐχερῆ τοῖς
πονηροῖς τὴν ἀπολογίαν παρεξόμεθα. ἁπλῶς δὲ
πάντων ἐστὶν ἀδικώτατον τῶν μὲν εὐεργεσιῶν μὴ
τοὺς συμβούλους, ἀλλὰ τὸν δῆμον ἀπολαμβάνειν
τὰς χάριτας παρὰ τῶν εὖ παθόντων, τῶν δ' ἀδι-
κημάτων ἐπὶ τοὺς ῥήτορας μεταφέρειν τὴν τιμω-*
4 *ρίαν. καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν τινες ἐξεστήκασι τῶν λο-
γισμῶν, ὥστ' Ἀλκιβιάδην, εἰς ὃν τὴν ἐξουσίαν οὐκ
ἔχομεν, φασὶ δεῖν τιμωρεῖσθαι, τοὺς δ' αἰχμαλώ-* 566
*τους ἀγομένους ἐπὶ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν
ἀφεῖναι, καὶ πᾶσιν ἐνδείξασθαι, διότι τὴν δικαίαν
μισοπονηρίαν οὐκ ἔσχηκεν ὁ δῆμος τῶν Συρακο-*
5 *σίων. εἰ δὲ καὶ κατ' ἀλήθειαν αἴτιοι γεγόνασιν οἱ
σύμβουλοι τοῦ πολέμου, μεμφέσθω τὸ μὲν πλῆθος
τοῖς ῥήτορσιν ὑπὲρ ὧν ἐξηπάτησαν, ὑμεῖς δὲ δι-
καίως μετελεύσεσθε τὸ πλῆθος ὑπὲρ ὧν ἠδίκησθε.
καθόλου δ' εἰ μὲν ἐπιστάμενοι σαφῶς ἠδίκησαν,
δι' αὐτὴν τὴν προαίρεσιν ἄξιοι τιμωρίας, εἰ δ' εἰκῇ
βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον ἐξήνεγκαν, οὐδ' ὣς
αὐτοὺς ἀφετέον, ἵνα μὴ σχεδιάζειν ἐν τοῖς τῶν ἄλ-
λων βίοις ἐθισθῶσιν. οὐ γὰρ δίκαιόν ἐστι τὴν
Ἀθηναίων ἄγνοιαν Συρακοσίοις φέρειν ἀπώλειαν,
οὐδ' ἐν οἷς τὸ πραχθὲν ἀνήκεστόν ἐστιν, ἐν τού-*

τοις ἀπολογίαν ὑπολείπεσθαι τοῖς ἁμαρτάνουσι. νὴ **32**
Δία, ἀλλὰ Νικίας ὑπὲρ Συρακοσίων ἐπολιτεύσατο
καὶ μόνος συνεβούλευσε μὴ πολεμεῖν. τὸν μὲν ἐκεῖ
γεγενημένον λόγον ἀκούομεν, τὰ δ' ἐνταῦθα πε-
πραγμένα τεθεωρήκαμεν. ὁ γὰρ ἀντειπὼν ἐκεῖ περὶ 2
τῆς στρατείας, ἐνταῦθα στρατηγὸς ἦν τῆς δυνάμεως·
καὶ ὁ πολιτευόμενος ὑπὲρ Συρακοσίων, ἀπετείχισεν
ὑμῶν τὴν πόλιν· καὶ ὁ φιλανθρώπως διακείμενος
πρὸς ὑμᾶς, Δημοσθένους καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων
βουλομένων λῦσαι τὴν πολιορκίαν, μόνος ἐβιάσατο
μένειν καὶ πολεμεῖν. διόπερ ἔγωγε νομίζω μὴ δεῖν
παρ' ὑμῖν πλέον ἰσχῦσαι τὸν μὲν λόγον τῶν ἔρ-
γων, τὴν δ' ἀπαγγελίαν τῆς πείρας, τὰ δ' ἀφανῆ
τῶν ὑπὸ πάντων ἑωραμένων. νὴ Δί', ἀλλὰ καλὸν 3
μὴ ποιεῖν τὴν ἔχθραν αἰώνιον. οὐκοῦν μετὰ τὴν
τῶν ἠδικηκότων κόλασιν, ἐὰν ὑμῖν δοκῇ, προση-
κόντως διαλύσεσθε τὴν ἔχθραν. οὐ γὰρ δίκαιον,
ὅταν μὲν κρατῶσιν, ὡς δούλοις χρῆσθαι τοῖς ἡλω-
κόσιν, ὅταν δὲ κρατηθῶσιν, ὡς οὐδὲν ἠδικηκότας
συγγνώμης τυγχάνειν. καὶ τοῦ μὲν δοῦναι δίκην
ὧν ἔπραξαν ἀφεθήσονται, λόγῳ δ' εὐσχήμονι καθ'
ὃν ἂν χρόνον αὐτοῖς συμφέρῃ τῆς φιλίας μνημο-
νεύσουσιν. ἐῶ γὰρ ὅτι τοῦτο πράξαντες σὺν πολ- 4
λοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀδικήσετε,
ὑμῶν χάριν κἀκεῖ τὸν πόλεμον ἐπανῃρημένους καὶ

1 *ἀπολίπεσθαι* P, *ἀπολείπεσθαι* F[1] 3 *τὸν*] *τὸ* f *ἐκεῖ* om. A 4 *λόγον* om. f 8 *ἡμῶν* Pa 9 *ἡμᾶς* o-JK 11 *μὴ δεῖν* Dind., *μηδὲν* o 12 *ἡμῖν* PA *πλέον*] *πλειμελεῖν* A 13 *ἐπαγγελίαν* Wess. 14 *ἀπὸ* PFK *Δία* υ 17 *διαλύσεσθαι* Pf 20 *τοῦ*] *τὸ* PAFK 23 *ἐῶ* Wess., *ἓν* o 25 *ἀνῃρημένους* o-PAL

ἐνταῦθα συμμαχίαν ἀποστείλαντας· ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς
ἀγαπητῶς ἄγειν εἰρήνην καὶ περιορᾶν τὴν Σικελίαν
5 *πορθουμένην. διόπερ ἐὰν τοὺς αἰχμαλώτους ἀφέν-*
τες φιλίαν συνάπτησθε, προδόται φανήσεσθε τῶν
συμμαχησάντων, καὶ τοὺς κοινοὺς ἐχθροὺς δυνά-
μενοι ταπεινῶσαι, τοσούτους στρατιώτας ἀποδόντες
πάλιν ἰσχυροὺς κατασκευάσετε. οὐ γὰρ ἄν ποτ' 567
ἔγωγε πιστεύσαιμι, ὡς Ἀθηναῖοι τηλικαύτην ἔχθραν
ἐπανῃρημένοι βεβαίαν φυλάξουσι τὴν φιλίαν, ἀλλ'
ἀσθενεῖς μὲν ὄντες ὑποκριθήσονται τὴν εὔνοιαν,
ἀναλαβόντες δ' αὐτοὺς τὴν ἀρχαίαν προαίρεσιν εἰς
6 *τέλος ἄξουσιν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ζεῦ καὶ πάντες*
θεοί, μαρτύρομαι πάντας ὑμᾶς μὴ σώζειν τοὺς πο-
λεμίους, μὴ ἐγκαταλιπεῖν τοὺς συμμάχους, μὴ πά-
λιν ἕτερον ἐπάγειν τῇ πατρίδι κίνδυνον. ὑμεῖς δέ,
ὦ ἄνδρες Συρακόσιοι, τούτους ἀφέντες, ἐὰν ἀποβῇ
τι δυσχερές, οὐδ' ἀπολογίαν ἑαυτοῖς εὐσχήμονα
καταλείψετε.

33 *Τοιαῦτα διαλεχθέντος τοῦ Λάκωνος μετέπεσε τὸ πλῆθος καὶ τὴν Διοκλέους γνώμην ἐκύρωσεν. διόπερ οἱ μὲν στρατηγοὶ παραχρῆμα ἀνῃρέθησαν καὶ οἱ σύμμαχοι, οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρεδόθησαν εἰς τὰς λατομίας, ὧν ὕστερον οἱ μὲν ἐπὶ πλεῖον παιδείας μετεσχηκότες ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐξαρπαγέντες διεσώθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ σχεδὸν ἅπαντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κακούμενοι τὸν βίον οἰκτρῶς κατέστρεψαν.*

7 *κατασκευάσητε* PAFL *ἂν* add. Dind. 8 *πιστεύσαιμι*] *πιστεῦσαι μὴ* P 9 *ἐπανηρημένοις* P 11 *εἰς*] *ἐπὶ* AL 13 *θεοὶ* L, *οἱ θεοὶ c* 14 *ἐγκαταλείπειν* Dind. 16 *ἀποβῇ*] *ὑπὸ βῇ* P 18 *καταλήψετε* P 22 *σύμμαχοι*] *ἐπωλήθησαν* add. Stern ex c. 19, 4

Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου Διοκλῆς 2
τοὺς νόμους ἀνέγραψε τοῖς Συρακοσίοις, καὶ συν-
έβη παράδοξον περὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον γενέσθαι
περιπέτειαν. ἀπαραίτητος γὰρ ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις
γενόμενος καὶ σκληρῶς κολάζων τοὺς ἐξαμαρτάνον-
τας, ἔγραψεν ἐν τοῖς νόμοις, ἐάν τις ὅπλον ἔχων
εἰς τὴν ἀγορὰν παραγένηται, θάνατον εἶναι πρόσ-
τιμον, οὔτε ἀγνοίᾳ δοὺς οὔτε ἄλλῃ τινὶ περιστάσει
συγγνώμην. προσαγγελθέντων δὲ πολεμίων ἐπὶ τῆς 3
χώρας ἐξεπορεύετο ξίφος ἔχων· αἰφνιδίου δὲ στά-
σεως καὶ ταραχῆς κατὰ τὴν ἀγορὰν γενομένης, ἀγνο-
ήσας μετὰ τοῦ ξίφους παρῆν εἰς τὴν ἀγοράν. τῶν
δὲ ἰδιωτῶν τινος κατανοήσαντος καὶ εἰπόντος, ὅτι
τοὺς ἰδίους αὐτὸς καταλύει νόμους, ἀνεβόησε, Μὰ
Δία οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ καὶ κυρίους ποιήσω. καὶ
σπασάμενος τὸ ξίφος ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. ταῦτα μὲν
οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου Ῥωμαῖοι μὲν **34**
ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας,
Πόπλιον Κορνήλιον καὶ Γάιον Φάβιον, ὀλυμπιὰς δ'
ἤχθη παρ' Ἠλείοις δευτέρα πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα,
καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐξαίνετος Ἀκραγαντῖνος.
ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίων περὶ Σικελίαν ἐπταικότων
συνέβη τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν καταφρονηθῆναι· εὐ- 2
θὺς γὰρ Χῖοι καὶ Σάμιοι καὶ Βυζάντιοι καὶ πολλοὶ
τῶν συμμάχων ἀπέστησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους. διόπερ ὁ δῆμος ἀθυμήσας ἐξεχώρησεν ἑκου-

2 ἀνέγραψε τ. Σ. τοὺς νόμους c-PA 15 ἀλλὰ καὶ PAFJK, ἀλλὰ c 20 καὶ om. v Φάπιον P (cf. Liv. IV 49) 26 ἀπέστησαν L, ἀπέστειλαν c

σίως τῆς δημοκρατίας, ἑλόμενος δὲ ἄνδρας τετρα-
κοσίους, τούτοις τὴν διοίκησιν ἐπέτρεψε τῶν κοι- 568
νῶν. οἱ δὲ τῆς ὀλιγαρχίας προεστῶτες ναυπηγη-
σάμενοι πλείους τριήρεις ἀπέστειλαν τεσσαράκοντα
3 καὶ στρατηγούς. οὗτοι δὲ στασιάζοντες πρὸς ἀλ-
λήλους εἰς Ὠρωπὸν ἐξέπλευσαν· ἐκεῖ γὰρ ὥρμουν
αἱ τῶν πολεμίων τριήρεις. γενομένης οὖν ναυμα-
χίας ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ σκαφῶν εἴκοσι
καὶ δυεῖν ἐκυρίευσαν.
4 Συρακόσιοι δὲ καταλελυκότες τὸν πρὸς Ἀθη-
ναίους πόλεμον, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους συμμα-
χήσαντας, ὧν ἦρχε Γύλιππος, ἐτίμησαν τοῖς ἐκ τοῦ
πολέμου λαφύροις, συναπέστειλαν δ' αὐτοῖς εἰς Λα-
κεδαίμονα συμμαχίαν εἰς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
λεμον τριάκοντα καὶ πέντε τριήρεις, ὧν ἦρχεν Ἑρ-
5 μοκράτης ὁ πρωτεύων τῶν πολιτῶν. αὐτοὶ δὲ τὰς
ἐκ τοῦ πολέμου γενομένας ὠφελείας ἀθροίσαντες
τοὺς μὲν ναοὺς ἀναθήμασι καὶ σκύλοις ἐκόσμησαν,
τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς ἀριστεύσαντας ταῖς προσ-
6 ηκούσαις δωρεαῖς ἐτίμησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
δημαγωγῶν ὁ πλεῖστον παρ' αὐτοῖς ἰσχύσας Διο-
κλῆς ἔπεισε τὸν δῆμον μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν
εἰς τὸ κλήρῳ τὰς ἀρχὰς διοικεῖσθαι, ἑλέσθαι δὲ καὶ
νομοθέτας εἰς τὸ τὴν πολιτείαν διατάξαι καὶ νόμους
35 καινοὺς ἰδίᾳ συγγράψαι. διόπερ οἱ Συρακόσιοι τοὺς
φρονήσει διαφέροντας τῶν πολιτῶν εἵλοντο νομο-

4 σαράκοντα P 5 στρατηγούς] δύο add. Wess. ex c. 36, 3 11 συμμαχήσαντας Λακεδαιμονίους aut Λακεδαιμονίους τοὺς συμμαχήσαντας Dind.; Λακεδαιμονίους fort. del. 15 τριάκοντα καὶ πέντε] c. 61, 1. 63, 1 et Thuc. VIII 26, 1 24 εἰς τὸ — 26 νομοθέτας om. A

θέτας, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Διοκλῆς. τοσοῦτο
γὰρ τῶν ἄλλων διήνεγκε συνέσει καὶ δόξῃ, ὥστε
τῆς νομοθεσίας ὑπὸ πάντων κοινῇ γραφείσης ὀνο-
μασθῆναι τοὺς νόμους Διοκλέους. οὐ μόνον δὲ 2
τὸν ἄνδρα τοῦτον ζῶντα ἐθαύμασαν οἱ Συρακόσιοι,
ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα τιμαῖς ἡρωικαῖς ἐτίμησαν
καὶ νεὼν ᾠκοδόμησαν δημοσίᾳ τὸν ὕστερον ὑπὸ
Διονυσίου κατὰ τὴν τειχοποιίαν καθαιρεθέντα.
ἐθαυμάσθη δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
Σικελιώταις· πολλαὶ γοῦν τῶν κατὰ τὴν νῆσον 3
πόλεων χρώμεναι διετέλεσαν τοῖς τούτου νόμοις,
μέχρι ὅτου πάντες οἱ Σικελιῶται τῆς Ῥωμαίων πο-
λιτείας ἠξιώθησαν. οἱ δ' οὖν Συρακόσιοι κατὰ τοὺς
νεωτέρους χρόνους κατὰ μὲν Τιμολέοντα νομοθε-
τήσαντος αὐτοῖς Κεφάλου, κατὰ δὲ τὸν Ἱέρωνα τὸν
βασιλέα Πολυδώρου, οὐδέτερον αὐτῶν ὠνόμασαν
νομοθέτην, ἀλλ' ἢ ἐξηγητὴν τοῦ νομοθέτου, διὰ τὸ
τοὺς νόμους γεγραμμένους ἀρχαίᾳ διαλέκτῳ δοκεῖν
εἶναι δυσκατανοήτους. μεγάλης δὲ οὔσης κατὰ τὴν 4
νομοθεσίαν ἀναθεωρήσεως, μισοπόνηρος μὲν φαί-
νεται διὰ τὸ πάντων τῶν νομοθετῶν πικρότατα
πρόστιμα θεῖναι κατὰ πάντων τῶν ἀδικούντων, δί-
καιος δ' ἐκ τοῦ περιττότερον τῶν πρὸ αὐτοῦ κατ'
ἀξίαν ἑκάστῳ τὸ ἐπιτίμιον ὑπάρξαι, πραγματικὸς δὲ
καὶ πολύπειρος ἐκ τοῦ πᾶν ἔγκλημα καὶ πρᾶγμα

1 τοσοῦτο PA, τοσοῦτον L, τοσούτῳ c 12 μέχρις v 15 δὲ τὸν] δὲ τὴν P, δὲ A, 17 ἐξηγητὴς P, ἐξηγητὰς F[2] 19 δυσκατανόητον PA 20 φαίνεται] ὁ ἀνὴρ add. Suidas (s. v. ἀναθεώρησις) 23 αὐτοῦ] οὐ add. P 24 ὑπάρξαι] cf. XIV 6, 3, ὑποδεῖξαι vel ὑποτάξαι Reiske 25 ἔγκλημα PA, ἔγκλημά τε c

δημόσιόν τε καὶ ἰδιωτικὸν ἀμφισβητούμενον ὡρι-
σμένης ἀξιῶσαι τιμωρίας· ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὴν
λέξιν σύντομος καὶ πολλὴν τοῖς ἀναγινώσκουσιν
5 ἀπολείπων ἀναθεώρησιν. ἐμαρτύρησε δ' αὐτοῦ τὴν 569
ἀρετὴν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς ψυχῆς ἡ περὶ τὴν
τελευτὴν περιπέτεια. ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβέστερον
εἰπεῖν προήχθην διὰ τὸ τοὺς πλείους τῶν συγγρα-
φέων ὀλιγωρότερον περὶ αὐτοῦ διειλέχθαι.

36 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὴν ἐν Σικελίᾳ δύνα-
μιν ἄρδην ἀνῃρημένην, βαρέως ἔφερον τὸ πλῆθος
τῆς συμφορᾶς. οὐ μὴν ἔληγόν γε διὰ τοῦτο τῆς
[Λακεδαιμονίων] φιλοτιμίας περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἀλλὰ
ναῦς τε κατεσκεύαζον πλείους καὶ χρήματα ἐπορί-
ζοντο, ὅπως φιλονικῶσι μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος
2 ὑπὲρ τῶν πρωτείων. ἑλόμενοι δὲ τετρακοσίους ἄν-
δρας, τούτοις ἔδωκαν τὴν ἐξουσίαν αὐτοκράτορα δι-
οικεῖν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον· ὑπελάμβανον γὰρ τὴν
ὀλιγαρχίαν εὐθετωτέραν εἶναι τῆς δημοκρατίας ἐν
3 ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν. οὐ μὴν [καὶ] τὰ πράγ-
ματά γε κατὰ τὴν ἐκείνων ἠκολούθησε κρίσιν, ἀλλὰ
πολὺ χεῖρον τὸν πόλεμον διῴκησαν. ἀποστείλαντες
γὰρ τεσσαράκοντα ναῦς συνεξέπεμψαν τοὺς ἀφηγη-
σομένους δύο στρατηγοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς
ἀλλήλους. τῶν δὲ περὶ τοὺς Ἀθηναίους πραγμά-
των τεταπεινωμένων ὁ μὲν καιρὸς προσεδεῖτο πολ-

4 ἀπολείπων F[2], ἀπὸλειπὼν P, ἀπολιπὼν c 8 ὀλιγωρότερον Reiske, ὀλίγῳ πρότερον o 12 Λακεδαιμονίων delevi, πρὸς Λακεδαιμονίους Reiske 13 ἐπορίζοντο τοῖς φιλ. μέχρι in marg. P[1] ἐπορίζοντο PJKM, ἐπόριζον c 14 *ὅπως φιλονεικῶσι] τοῖς φιλονεικοῦσι o, φιλονεικοῦντες Reiske 16 ἔδωκεν PF τὴν PA, om. c 19 καὶ delevi (c. 37, 1) 22 σαρακόντα P

λῆς ὁμονοίας, οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς ἀλλήλους ἐστα-
σίαζον. καὶ τέλος ἐκπλεύσαντες εἰς Ὠρωπὸν ἀπα- 4
ράσκευοι πρὸς τοὺς Πελοποννησίους ἐναυμάχησαν·
κακῶς δὲ καὶ τὴν μάχην ἐνστησάμενοι καὶ τὸν κίν-
δυνον ἀγεννῶς ὑπομείναντες, ἀπέβαλον ναῦς δύο
πρὸς ταῖς εἴκοσι, τὰς δὲ λοιπὰς μόγις διέσωσαν εἰς
Ἐρέτριαν. τούτων δὲ πραχθέντων οἱ σύμμαχοι τῶν 5
Ἀθηναίων διά τε τὰς περὶ Σικελίαν ἀτυχίας καὶ
διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων καχεξίας μεθίσταντο πρὸς
Λακεδαιμονίους. συμμάχου δ' ὄντος τοῖς Λακεδαι-
μονίοις Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως, Φαρνάβαζος
ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττης τόπων ἔχων τὴν στρατηγίαν
ἐχορήγει χρήματα τοῖς Λακεδαιμονίοις· μετεπέμψατο
δὲ καὶ τὰς ἐκ Φοινίκης τριήρεις τριακοσίας, δια-
λογιζόμενος ἀποστεῖλαι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὴν
βοήθειαν.

Τοιούτων δ' ἐλαττωμάτων τοῖς Ἀθηναίοις εἰς 37
ἕνα καιρὸν συνδραμόντων ἅπαντες καταλελύσθαι
τὸν πόλεμον διειλήφεισαν· οὐκέτι γὰρ τοὺς Ἀθη-
ναίους οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον χρόνον οὐδεὶς ἤλπιζε
τοιαῦτα ὑποστήσεσθαι. οὐ μὴν τὰ πράγματά γε τῇ
τῶν πολλῶν ὑπολήψει τέλος ἔσχεν ἀκόλουθον, ἀλλ'
εἰς τοὐναντίον πάντα διὰ τὰς τῶν διαπολεμούντων
ὑπεροχὰς μεταπεσεῖν συνέβη διὰ τοιαύτας αἰτίας.
Ἀλκιβιάδης φυγὰς ὢν ἐξ Ἀθηνῶν συνεπολέμησε 2
χρόνον τινὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ μεγάλας ἐν
τῷ πολέμῳ χρείας παρέσχετο· ἦν γὰρ καὶ λόγῳ

9 καθίσταντο *o*, corr. Reiske 12 σατραπίαν fort. 16 βοήθειαν Dind., Βοιωτίαν *o* 18 προσδραμόντων *o*, corr. Dind. (XVI 9, 3) 21 τοιαῦτα om. AH

*δυνατώτατος καὶ τόλμῃ πολὺ προέχων τῶν πολι-
τῶν, ἔτι δ' εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ πρῶτος Ἀθηναίων.
3 οὗτος οὖν ἐπιθυμῶν τῆς εἰς τὴν πατρίδα τυχεῖν
καθόδου, πάντα ἐμηχανᾶτο πρὸς τὸ τοῖς Ἀθηναίοις
πρᾶξαί τι τῶν χρησίμων, καὶ μάλιστ' ἐν οἷς και-
4 ροῖς ἐδόκουν τοῖς ὅλοις ἐλαττοῦσθαι. ἔχων οὖν φι- 570
λίαν πρὸς Φαρνάβαζον τὸν Δαρείου σατράπην, καὶ
θεωρῶν αὐτὸν μέλλοντα τριακοσίας ναῦς ἀποστέλ-
λειν τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰς συμμαχίαν, ἔπεισεν
ἀποστῆναι τῆς πράξεως· ἐδίδασκε γὰρ ὡς οὐ συμ-
φέρει τῷ βασιλεῖ τοὺς Λακεδαιμονίους ποιεῖν ἄγαν
ἰσχυρούς· οὐ γὰρ συνοίσειν Πέρσαις· κρεῖττον οὖν
εἶναι περιορᾶν τοὺς διαπολεμοῦντας ἴσους ὄντας,
ὅπως πρὸς ἀλλήλους ὡς πλεῖστον χρόνον διαφέ-
5 ρωνται. ὅθεν ὁ Φαρνάβαζος διαλαβὼν εὖ λέγειν
τὸν Ἀλκιβιάδην, πάλιν τὸν στόλον ἀπέστειλεν εἰς
Φοινίκην. τότε μὲν οὖν τηλικαύτην τῶν Λακεδαι-
μονίων συμμαχίαν παρείλατο· μετὰ δέ τινα χρόνον
τυχὼν τῆς καθόδου, καὶ δυνάμεως ἡγησάμενος, πολ-
λαῖς μὲν μάχαις ἐνίκησε Λακεδαιμονίους, καὶ τε-
λέως τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα πεσόντα πάλιν
6 ἤγειρεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰκείοις
χρόνοις ἀκριβέστερον ἐροῦμεν, ἵνα μὴ παρὰ φύσιν
προλαμβάνωμεν τῇ γραφῇ τοὺς καιρούς.*

38 *Τοῦ γὰρ ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
νησι μὲν ἦρχε Θεόπομπος, Ῥωμαῖοι δ' ἀντὶ τῶν
ὑπάτων τέτταρας χιλιάρχους κατέστησαν, Τιβέριον
Ποστούμιον καὶ Γάιον Κορνήλιον, πρὸς δὲ τούτοις*

2 *ἔτι* Dind., *ἐν* o   5 *μάλιστα* o-PA   15 *Βαρνάβαζος* P

Γάιον Οὐαλέριον καὶ Καίσωνα Φάβιον. περὶ δὲ
τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι τὴν ἐκ τῶν τετρα-
κοσίων ὀλιγαρχίαν κατέλυσαν καὶ τὸ σύστημα τῆς
πολιτείας ἐκ τῶν πολιτῶν συνεστήσαντο. τούτων 2
δὲ πάντων ἦν εἰσηγητὴς Θηραμένης, ἀνὴρ καὶ τῷ
βίῳ κόσμιος καὶ φρονήσει δοκῶν διαφέρειν τῶν
ἄλλων· καὶ γὰρ τὸν Ἀλκιβιάδην οὗτος μόνος συν-
εβούλευσε κατάγειν, δι' ὃν πάλιν ἑαυτοὺς ἀνέλα-
βον, καὶ πολλῶν ἄλλων εἰσηγητὴς γενόμενος ἐπ'
ἀγαθῷ τῆς πατρίδος οὐ μετρίας ἀποδοχῆς ἐτύγχα-
νεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μικρὸν ὕστερον ἐγενήθη, εἰς 3
δὲ τὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι μὲν στρατηγοὺς κατέστη-
σαν Θράσυλλον καὶ Θρασύβουλον, οἳ τὸν στόλον
εἰς Σάμον ἀθροίσαντες ἐγύμναζον τοὺς στρατιώτας
εἰς ναυμαχίαν καθ' ἡμέραν ἀναπείρας ποιούμενοι.
Μίνδαρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος χρό- 4
νον μέν τινα περὶ τὴν Μίλητον διέτριβε, προσδο-
κῶν τὴν παρὰ Φαρναβάζου βοήθειαν· τριακοσίας
γὰρ τριήρεις ἀκούων ἐκ Φοινίκης καταπεπλευκέναι
μετέωρος ἦν ταῖς ἐλπίσι, νομίζων τηλικούτῳ στόλῳ
καταλύσειν τὴν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν· μετ' ὀλίγον 5
δὲ πυθόμενός τινων, ὅτι πεισθεὶς Ἀλκιβιάδῃ πάλιν
ἀπέστειλε τὸν στόλον εἰς Φοινίκην, τὰς μὲν παρὰ
Φαρναβάζου ἐλπίδας ἀπέγνω, αὐτὸς δὲ καταρτίσας
τάς τ' ἐκ Πελοποννήσου ναῦς καὶ τὰς παρὰ τῶν
ἔξωθεν συμμάχων, Δωριέα μὲν μετὰ τριῶν καὶ δέκα

1 *Καίσωνα* PAH, *Κέωσνα* K, *Κένσωνα* c; *Quintus* Liv. IV 49 2 *ἐκ* om. M 4 *πολιτῶν*] *ὁπλιτῶν* Krüger, *πολλῶν* Unger, *πολιτῶν πάντων* Schenkl 6 *καὶ* PAM, *καὶ τῇ* c 13 *Θράσυλον* P 25 *Πελοποννησίου* P

νεῶν ἀπέστειλεν εἰς Ῥόδον, πυνθανόμενος ἐπὶ νεω-
6 τερισμῷ τινας συνίστασθαι τῶν Ῥοδίων· προσφά- 571
τως γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς
Ἰταλίας Ἑλλήνων ἀπεστάλκεισαν εἰς συμμαχίαν τὰς
προειρημένας ναῦς· αὐτὸς δὲ τὰς ἄλλας πάσας ἀνα-
λαβών, οὔσας ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς, ἀπῆρεν εἰς
Ἑλλήσποντον διὰ τὸ πυνθάνεσθαι τὸν τῶν Ἀθη-
7 ναίων στόλον ἐν Σάμῳ διατρίβειν. καθ' ὃν δὴ
χρόνον οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ θεωροῦντες
παραπλέοντας, ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς μετὰ νεῶν
ἑξήκοντα. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων κατενεχθέντων
εἰς Χίον ἔδοξε τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς
προσπλεῦσαι τῇ Λέσβῳ, κἀκεῖ παρὰ τῶν συμμάχων
ἀθροῖσαι τριήρεις, ὅπως μὴ συμβαίνῃ τοὺς πολε-
μίους ὑπερέχειν τῷ πλήθει τῶν νεῶν.

39 Οὗτοι μὲν οὖν περὶ ταῦτα διέτριβον. Μίνδα-
ρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος νυκτὸς μετὰ
τοῦ στόλου παντὸς ἐκπλεύσας εἰς Ἑλλήσποντον
ἐκομίζετο κατὰ σπουδήν, καὶ δευτεραῖος εἰς Σίγειον
κατέπλευσεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὸν παρά-
πλουν, οὐκ ἀνέμειναν ἁπάσας τὰς παρὰ τῶν συμ-
μάχων τριήρεις, τριῶν δὲ μόνον προσγενομένων
2 αὐτοῖς, ἐδίωκον τοὺς Λακεδαιμονίους. ἐπεὶ δ' ἦλ-
θον εἰς Σίγειον, εὗρον τὸν μὲν στόλον ἐκπεπλευ-
κότα, τρεῖς δὲ ναῦς ὑπολελειμμένας, ὧν εὐθέως
ἐκυρίευσαν· καὶ μετὰ ταῦτ' εἰς Ἐλεοῦντα κατα-

6 ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς] π̅γ̅ P 14 συμβαίνει P 23 ἦλθαν P 24 Σίγιον v 25 ναῦς PAKLM, μόνον ναῦς c 26 ταῦτ' εἰ σελουντα P Ἐλαιοῦντα Dind.

πλεύσαντες τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν παρεσκευάζοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ θεωροῦντες τοὺς πολεμίους τὰ 3 πρὸς τὴν μάχην ἑτοιμαζομένους, καὶ αὐτοὶ πένθ' ἡμέρας ἀναπείρας ποιούμενοι καὶ γυμνάσαντες τοὺς ἐρέτας, ἐξέταξαν τὸν στόλον εἰς ναυμαχίαν, ὄντα νεῶν δυεῖν ἐλάττω τῶν ἐνενήκοντα. οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Ἀσίαν μέρους ἔστησαν τὰς ναῦς, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ πρὸς τὴν Εὐρώπην ἔχοντες ἀντανήγοντο, τῷ μὲν πλήθει λειπόμενοι, ταῖς δ' ἐμπειρίαις ὑπερέχοντες. Λακεδαιμόνιοι μὲν 4 οὖν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἔταξαν τοὺς Συρακοσίους, ὧν Ἑρμοκράτης ἀφηγεῖτο, τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς συνεπλήρουν Πελοποννήσιοι, Μινδάρου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος. τῶν δ' Ἀθηναίων ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν ἐτάχθη Θράσυλλος, ἐπὶ δὲ τὸ εὐώνυμον Θρασύβουλος. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔσπευδον ἀμφότεροι φιλοτιμούμενοι περὶ τοῦ τόπου, ὅπως μὴ τὸν ῥοῦν ἔχωσιν ἐναντίον. διὸ καὶ πολὺν χρό- 5 νον ἀλλήλους περιέπλεον, διακλείοντες τὰ στενὰ καὶ περὶ τῆς στάσεως τοπομαχοῦντες· μεταξὺ γὰρ Ἀβύδου καὶ Σηστοῦ τῆς ναυμαχίας γινομένης συνέβαινε τὸν ῥοῦν οὐ μετρίως ἐμποδίζειν ἐν στενοῖς τόποις. οὐ μὴν ἀλλ' οἱ τῶν Ἀθηναίων κυβερνῆται πολὺ ταῖς ἐμπειρίαις προέχοντες πολλὰ πρὸς τὴν νίκην συνεβάλοντο. τῶν γὰρ Πελοποννησίων 40 ὑπερεχόντων τῷ πλήθει τῶν νεῶν καὶ ταῖς τῶν ἐπιβατῶν ἀρεταῖς, ἡ τέχνη τῶν κυβερνητῶν ἄχρη-

1 περὶ] πρὸς fort. 4 ἀνάπειραν o, corr. Hert. 6 ἐλάττω A, ἐλάττων PF[2]J, ἐλαττόνων F[1], ἔλαττον c 13 αὐτοὶ malim (Thuc. VIII 104, 3) 25 συνεβάλλοντο PL

στον τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐναντίων ἐποίει. ὁπότε
γὰρ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ σπουδὴν ἀθρόαις ταῖς
ναυσὶν εἰς ἐμβολὴν ἐπιφέροιντο, τὰς ἑαυτῶν οὕτως
φιλοτέχνως καθίστανον, ὥστε τοῦ μὲν ἄλλου μέ- 572
ρους αὐτὰς μὴ δύνασθαι θιγεῖν, τοῖς δὲ στόμασι
2 τῶν ἐμβόλων μόνοις ἀναγκάζεσθαι συμβάλλειν. διό-
περ ὁ Μίνδαρος ὁρῶν ἄπρακτον οὖσαν τὴν ἐκ τῶν
ἐμβολῶν βίαν, κατ' ὀλίγας καὶ κατὰ μίαν ἐκέλευσε
συμπλέκεσθαι. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα τὴν τῶν κυ-
βερνητῶν τέχνην ἄπρακτον εἶναι συνέβαινεν, ἀλλ'
εὐφυῶς ἐκκλίνοντες τὰς τῶν νεῶν ἐπιφερομένας
ἐμβολὰς πλαγίαις ἐνέσειον καὶ πολλὰς κατετίτρω-
3 σκον. φιλοτιμίας δ' ἐμπεσούσης εἰς ἀμφοτέρους,
οὐ μόνον ταῖς ἐμβολαῖς διεκινδύνευον, ἀλλὰ συμ-
πλεκόμενοι τοῖς ἐπιβάταις διηγωνίζοντο. πολλὰ δ'
ὑπὸ τῆς τοῦ ῥοῦ βίας διακωλυόμενοι πράττειν ἐφ'
ἱκανὸν χρόνον διεκινδύνευον, οὐδετέρων δυναμέ-
4 νων τυχεῖν τῆς νίκης. ἰσορρόπου δὲ τῆς μάχης οὔσης,
ἐπεφάνησαν ὑπέρ τινος ἄκρας ναῦς εἴκοσι πέντε
παρὰ τῶν συμμάχων ἀπεσταλμέναι τοῖς Ἀθηναίοις.
φοβηθέντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὴν Ἄβυδον
ἔφυγον, ἐξαπτομένων τῶν Ἀθηναίων καὶ φιλοτιμό-
5 τερον διωξάντων. τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτον τέλος
λαβούσης, Ἀθηναῖοι ναῦς ἔλαβον ὀκτὼ μὲν Χίων,
πέντε δὲ Κορινθίων, Ἀμβρακιωτῶν δὲ δύο, Συρα-
κοσίων δὲ καὶ Πελληνέων καὶ Λευκαδίων μίαν ἐξ
ἑκάστων· αὐτοὶ δὲ πέντε ναῦς ἀπέβαλον, ἃς πάσας

3 ἐπεφέροντο Pf (c. 45, 9 et 10) 5 θήγειν PF, θίγειν c 11 ἐγκλίνοντες PJ 23 τοιούτω P, τοιοῦτο L 26 Παλληναίων o 27 πέντε] πεντεκαίδεκα Thuc. VIII 106, 3

βυθισθῆναι συνέβη. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ περὶ τὸν 6 Θρασύβουλον ἔστησαν τρόπαιον ἐπὶ τῆς ἄκρας, οὗ τὸ τῆς Ἑκάβης ἐστὶ μνημεῖον, καὶ τοὺς ἀπαγγελοῦντας τὴν νίκην εἰς Ἀθήνας ἔπεμψαν, αὐτοὶ δὲ μετὰ παντὸς τοῦ στόλου τὸν πλοῦν ἐπὶ Κύζικον ἐποιήσαντο· αὕτη γὰρ πρὸ τῆς ναυμαχίας ἦν ἀφεστηκυῖα πρὸς Φαρνάβαζον τὸν Δαρείου στρατηγὸν καὶ Κλέαρχον τὸν Λακεδαιμονίων ἡγεμόνα. εὑρόντες δ' αὐτὴν ἀτείχιστον ῥᾳδίως τῆς ἐπιβολῆς ἐκράτησαν, καὶ χρήματα πραξάμενοι τοὺς Κυζικηνοὺς ἀπέπλευσαν εἰς Σηστόν.

Μίνδαρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος **41** ἀπὸ τῆς ἥττης φυγὼν εἰς Ἄβυδον τάς τε πεπονηκυίας ναῦς ἐπεσκεύασε καὶ πρὸς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ τριήρεις ἀπέστειλεν Ἐπικλέα τὸν Σπαρτιάτην, προστάξας ἄγειν τὴν ταχίστην. ὃς ἐπεὶ κατέπλευσεν 2 εἰς Εὔβοιαν, ἀθροίσας τὰς ναῦς οὔσας πεντήκοντα κατὰ σπουδὴν ἀνήχθη· καὶ κατὰ τὸν Ἄθω γενομένων τῶν τριήρων ἐπεγενήθη χειμὼν τηλικοῦτος ὥστε τὰς μὲν ναῦς ἁπάσας ἀπολέσθαι, τῶν δὲ ἀνδρῶν δώδεκα μόνον διασωθῆναι. δηλοῖ δὲ τὰ 3 περὶ τούτων ἀνάθημα κείμενον ἐν τῷ περὶ Κορώνειαν νεῷ, καθάπερ φησὶν Ἔφορος, τὴν ἐπιγραφὴν ἔχον ταύτην·

οἵδ' ἀπὸ πεντήκοντα νεῶν θάνατον προφυγόντες
πρὸς σκοπέλοισιν Ἄθω σώματα γῇ πέλασαν

3 ἀπαγγέλλοντας A 7 στρατηγὸν] σατράπην L (c. 37, 4) 8 κλέαρχον] λέαρχον PA τὸν] τῶν P 21 μόνον Hert., μόνους o *τὰ] τὸ o 23 εὔφορος P 26 προσκοπέλοισιν P

δώδεκα, τοὺς δ' ἄλλους ὤλεσεν μέγα λαῖτμα θαλάσσης, 573
νῆάς τε στυγεροῖς πνεύμασι χρησαμένας.

4 Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Ἀλκιβιάδης ἔχων
τρισκαίδεκα τριήρεις κατέπλευσε πρὸς τοὺς ἐν Σάμῳ
διατρίβοντας, οἳ πάλαι προακηκοότες ἦσαν, ὅτι
πεπεικὼς εἴη τὸν Φαρνάβαζον μηκέτι ταῖς τριακο-
5 σίαις ναυσὶ βοηθεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. φιλοφρό-
νως δ' αὐτὸν ἀποδεξαμένων τῶν ἐν τῇ Σάμῳ, διε-
λέγετο πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς καθόδου, πολλὰ κατεπ-
αγγελλόμενος χρήσιμος ἔσεσθαι τῇ πατρίδι, ὁμοίως
καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπολογησάμενος, καὶ πολλὰ τὴν
ἑαυτοῦ δακρύσας τύχην, ὅτι τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν ἠνάγκασται κατὰ τῆς πατρίδος ἐνδεί-
42 ξασθαι. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀσμένως τοὺς λόγους
προσδεξαμένων, καὶ περὶ τούτων διαπεμψαμένων
εἰς Ἀθήνας, ἔδοξε τῷ δήμῳ τὸν ἄνδρα τῶν ἐγκλη-
μάτων ἀπολῦσαι καὶ μεταδοῦναι τῆς στρατηγίας·
θεωροῦντες γὰρ αὐτοῦ τὸ πρακτικὸν τῆς τόλμης καὶ
τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησι δόξαν, ὑπελάμβανον, ὅπερ
ἦν εἰκός, οὐ μικρὰν ῥοπὴν ἔσεσθαι τοῖς σφετέροις
2 πράγμασι τούτου προσγενομένου. καὶ γὰρ ὁ τῆς
πολιτείας ἀφηγούμενος τότε Θηραμένης, ἀνὴρ εἰ
καί τις ἄλλος εἶναι δόξας συνετός, τῷ δήμῳ συνε-
βούλευσε κατάγειν τὸν Ἀλκιβιάδην. τούτων δ'
ἀπαγγελθέντων εἰς Σάμον, Ἀλκιβιάδης πρὸς αἷς
εἶχεν ἰδίαις ναυσὶ τρισκαίδεκα ἐννέα προσέλαβε, καὶ

21 εἰκὸς ἦν A τοῖς σφετέροις ἔσεσθαι o-PA 24 δό-ξας εἶναι o-PAF

μετὰ τούτων ἐκπλεύσας εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρὰ τῆς
πόλεως εἰσεπράξατο χρήματα. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν 3
Μεροπίδα πορθήσας μετὰ πολλῆς λείας ἀνέπλευσεν
εἰς Σάμον. πολλῶν δὲ συναχθέντων λαφύρων,
τοῖς τ' ἐν Σάμῳ στρατιώταις καὶ τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ
διελόμενος τὰς ὠφελείας ταχὺ τοὺς εὖ παθόντας
εὔνους ἑαυτῷ κατεσκεύασεν. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν 4
χρόνον Ἀντάνδριοι, φρουρὰν ἔχοντες, μετεπέμψαντο
παρὰ Λακεδαιμονίων στρατιώτας, μεθ' ὧν ἐκβα-
λόντες τὴν φυλακὴν ἐλευθέραν ᾤκουν τὴν πατρίδα·
οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι περὶ τῆς εἰς Φοινίκην ἀπο-
στολῆς τῶν τριακοσίων νεῶν ἐγκαλοῦντες τῷ Φαρ-
ναβάζῳ τοῖς Ἄντανδρον οἰκοῦσι συνεμάχησαν.
Τῶν δὲ συγγραφέων Θουκυδίδης μὲν τὴν ἱστο- 5
ρίαν κατέστροφε, περιλαβὼν χρόνον ἐτῶν εἴκοσι
καὶ δυοῖν ἐν βύβλοις ὀκτώ· τινὲς δὲ διαιροῦσιν εἰς
ἐννέα· Ξενοφῶν δὲ καὶ Θεόπομπος ἀφ' ὧν ἀπέλιπε
Θουκυδίδης τὴν ἀρχὴν πεποίηνται, καὶ Ξενοφῶν
μὲν περιέλαβε χρόνον ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ,
Θεόπομπος δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις διελθὼν ἐπ'
ἔτη ἑπτακαίδεκα καταλήγει τὴν ἱστορίαν εἰς τὴν
περὶ Κνίδον ναυμαχίαν ἐν βύβλοις δώδεκα.
574 Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν 6
ἐν τούτοις ἦν. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Αἴκους διαπολε-
μοῦντες ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν μετὰ πολλῆς

2 ἐπράξατο f 3 Μεροδίπα o, corr. Palmerius 15 κατέστροφε Dind., κατέστρεψε o εἴκοσι καὶ δυοῖν] κ̄δ̄ PFJMT; κ̄ᾱ fort. (cf. XII 37, 2) διαιροῦντες P[1] 17 ἀπέλειπεν P 19 τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ] μ̄η̄ PF 21 ἑπτακαίδεκα] ῑζ̄ P 22 δώδεκα L, ῑβ̄ P, δυοκαίδεκα c 24 Αἰκοὺς PA

δυνάμεως· περιστρατοπεδεύσαντες δὲ πόλιν Βώλας ὀνομαζομένην ἐξεπολιόρκησαν.

43 *Τῶν δὲ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον πράξεων
τέλος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Γλαύκιππος, ἐν
δὲ τῇ Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Μάρκος Κορνή-
λιος καὶ Λεύκιος Φούριος. περὶ δὲ τούτους τοὺς
χρόνους Αἰγεσταῖοι κατὰ τὴν Σικελίαν σύμμαχοι
γεγενημένοι τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ Συρακοσίων, κατα-
λυθέντος τοῦ πολέμου περιδεεῖς καθειστήκεισαν·
ἤλπιζον γάρ, ὅπερ ἦν εἰκός, τιμωρίαν δώσειν τοῖς*
2 *Σικελιώταις, ὑπὲρ ὧν εἰς αὐτοὺς ἐξήμαρτον. τῶν
δὲ Σελινουντίων περὶ τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας
πολεμούντων αὐτούς, ἑκουσίως ἐξεχώρουν, εὐλα-
βούμενοι, μὴ διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν οἱ Συρα-
κόσιοι συνεπιλάβωνται τοῦ πολέμου τοῖς Σελινουν-
τίοις, καὶ κινδυνεύσωσιν ἄρδην ἀπολέσαι τὴν*
3 *πατρίδα. ἐπεὶ δ' οἱ Σελινούντιοι χωρὶς τῆς ἀμφισ-
βητησίμου πολλὴν τῆς παρακειμένης ἀπετέμοντο,
τηνικαῦθ' οἱ τὴν Αἴγεσταν οἰκοῦντες πρέσβεις ἀπέ-
στειλαν εἰς Καρχηδόνα, δεόμενοι βοηθῆσαι καὶ τὴν*
4 *πόλιν αὐτοῖς ἐγχειρίζοντες. καταπλευσάντων δὲ τῶν
πεμφθέντων, καὶ τῇ γερουσίᾳ τὰς παρὰ τοῦ δήμου
δεδομένας ἐντολὰς εἰπόντων, οὐ μετρίως διηπόρησαν
οἱ Καρχηδόνιοι· ἅμα μὲν γὰρ ἐπεθύμουν παρα-
λαβεῖν πόλιν εὔκαιρον, ἅμα δ' ἐφοβοῦντο τοὺς
Συρακοσίους, ἑωρακότες προσφάτως καταπεπολε-*

1 *Βολὰς* P, *Βώλασον* A, *Βόλασον* c 6 *Φρούριος* PA 7 *Ἐγεσταῖοι* A (plerumque) 9 *τοῦ*] *δὲ τοῦ* a 11 *ὑπὲρ*] *περὶ* f 16 *κινδυνεύσουσιν* PAFK 25 *πόλιν* PF, *τὴν πόλιν* c

μημένας τὰς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεις. οὐ μὴν ἀλλὰ 5
καὶ τοῦ παρ' αὐτοῖς πρωτεύοντος ... παραλαβεῖν τὴν
πόλιν, τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἀπεκρίθησαν βοηθή-
σειν, εἰς δὲ τὴν τούτων διοίκησιν, ἂν ᾖ χρεία
πολεμεῖν, στρατηγὸν κατέστησαν τὸν Ἀννίβαν, κατὰ
νόμους τότε βασιλεύοντα. οὗτος δὲ ἦν υἱωνὸς μὲν
τοῦ πρὸς Γέλωνα πολεμήσαντος Ἀμίλκου καὶ πρὸς
Ἱμέρᾳ τελευτήσαντος, υἱὸς δὲ Γέσκωνος, ὃς διὰ τὴν
τοῦ πατρὸς ἧτταν ἐφυγαδεύθη καὶ κατεβίωσεν ἐν
τῇ Σελινοῦντι. ὁ δ' οὖν Ἀννίβας, ὢν μὲν καὶ 6
φύσει μισέλλην, ὁμοῦ δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀτιμίας
διορθώσασθαι βουλόμενος, ἔσπευδε δι' ἑαυτοῦ τι
κατασκευάσαι χρήσιμον τῇ πατρίδι. θεωρῶν οὖν
τοὺς Σελινουντίους οὐκ ἀρκουμένους τῇ παραχω-
ρήσει τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας, πρέσβεις ἀπέ-
στειλε μετὰ τῶν Αἰγεσταίων πρὸς Συρακοσίους,
ἐπιτρέπων αὐτοῖς τὴν κρίσιν τούτων, τῷ μὲν λόγῳ
προσποιούμενος δικαιοπραγεῖν, τῇ δ' ἀληθείᾳ νο-
μίζων ἐκ τοῦ μὴ βούλεσθαι τοὺς Σελινουντίους
διακριθῆναι μὴ συμμαχήσειν αὐτοῖς τοὺς Συρακο-
σίους. ἀποστειλάντων δὲ καὶ Σελινουντίων πρέσβεις, 7
575 διακριθῆναι μὲν μὴ βουλομένων, πολλὰ δὲ πρὸς
τοὺς παρὰ Καρχηδονίων καὶ τῶν Αἰγεσταίων πρέ-
σβεις ἀντειπόντων, τέλος ἔδοξε τοῖς Συρακοσίοις
ψηφίσασθαι τηρεῖν πρὸς μὲν Σελινουντίους τὴν

1 τὰς τῶν Ἀ. δυνάμεις om. P 2 τοῦ post πρωτεύοντος posuit Dind.; παρακαλοῦντος add. Reiske, Ἀννίβου συμβουλεύοντος excidisse videtur 5 κατέστησαν στρατηγὸν o-PA 10 Ἀνίβας P 11 ὁμοῦ (vel ὁμοίως) Dind., ὅμως o 20 διακρ.] καὶ διακρ. Reiske 23 παρὰ om. A

44 συμμαχίαν, πρὸς δὲ Καρχηδονίους τὴν εἰρήνην. μετὰ
δὲ τὴν ἐπάνοδον τῶν πρεσβευτῶν Καρχηδόνιοι μὲν
τοῖς Αἰγεσταίοις ἀπέστειλαν Λίβυάς τε πεντακισχι-
2 λίους καὶ τῶν Καμπανῶν ὀκτακοσίους. οὗτοι δ'
ἦσαν ὑπὸ τῶν Χαλκιδέων τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὸν
πρὸς Συρακοσίους πόλεμον μεμισθωμένοι, καὶ μετὰ
τὴν ἧτταν καταπεπλευκότες οὐκ εἶχον τοὺς μισθο-
δοτήσοντας· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πᾶσιν ἵππους ἀγο-
ράσαντες καὶ μισθοὺς ἀξιολόγους δόντες εἰς τὴν
3 Αἴγεσταν κατέστησαν. οἱ δὲ Σελινούντιοι κατ'
ἐκείνους τοὺς χρόνους εὐδαιμονοῦντες, καὶ τῆς
πόλεως αὐτοῖς πολυανδρούσης, κατεφρόνουν τῶν
Αἰγεσταίων. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐν τάξει τὴν
ὅμορον χώραν ἐπόρθουν, πολὺ προέχοντες ταῖς
δυνάμεσι, μετὰ δὲ ταῦτα καταφρονήσαντες κατὰ
4 πᾶσαν τὴν χώραν ἐσκεδάσθησαν. οἱ δὲ τῶν Αἰγε-
σταίων στρατηγοὶ παρατηρήσαντες αὐτοὺς ἐπέθεντο
μετὰ τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν Καμπανῶν. ἀπροσ-
δοκήτου δὲ τῆς ἐφόδου γενομένης ῥᾳδίως ἐτρέ-
ψαντο τοὺς Σελινουντίους, καὶ τῶν μὲν στρατιωτῶν
ἀνεῖλον περὶ χιλίους, τῆς δὲ λείας πάσης ἐκυρίευσαν.
μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθέως ἀπέστειλαν πρέσβεις, οἱ
μὲν Σελινούντιοι πρὸς Συρακοσίους, οἱ δ' Αἰγε-
5 σταῖοι πρὸς Καρχηδονίους, περὶ βοηθείας. ἑκατέρων
δ' ἐπαγγειλαμένων συμμαχήσειν, ὁ μὲν Καρχηδονια-
κὸς πόλεμος ταύτην ἔλαβεν ἀρχήν· οἱ δὲ Καρχη-
δόνιοι προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τὴν
ἐπιτροπὴν ἔδωκαν Ἀννίβᾳ τῷ στρατηγῷ περὶ τοῦ

1 συμμαχίαν δόντων (om. πρὸς—ἐπανο) P 12 πολυάνδρου οὔσης o, corr. Dind. 26 ἀρχήν PAF, τὴν ἀρχήν c 28 Ἀνήβα P

*μεγέθους τῆς δυνάμεως, καὶ πάντα προθύμως ὑπη-
ρέτουν. ὁ δὲ Ἀννίβας τό τε θέρος ἐκεῖνο καὶ τὸν* 6
*συνάπτοντα χειμῶνα πολλοὺς μὲν ἐξ Ἰβηρίας ἐξε-
νολόγησεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν πολιτῶν κατέ-
γραφεν· ἐπῄει δὲ καὶ τὴν Λιβύην ἐπιλεγόμενος ἐξ
ἁπάσης πόλεως τοὺς κρατίστους, καὶ ναῦς παρε-
σκευάζετο, διανοούμενος τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἐνιστα-
μένης διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις. τὰ μὲν οὖν κατὰ
τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.*

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Δωριεὺς ὁ Ῥόδιος, ναύαρ- **45**
*χος ὢν τῶν ἐξ Ἰταλίας τριήρων, ἐπειδὴ κατέστησε
τὴν ἐν Ῥόδῳ ταραχήν, ἐξέπλευσεν ἐφ' Ἑλλήσπον-
τον, σπεύδων συμμῖξαι τῷ Μινδάρῳ· οὗτος γὰρ ἐν
Ἀβύδῳ διατρίβων συνῆγε πανταχόθεν τὰς συμμα-
χούσας ναῦς τοῖς Πελοποννησίοις. ἤδη δὲ τοῦ* 2
*Δωριέως ὄντος περὶ τὸ Σίγειον τῆς Τρῳάδος, οἱ
περὶ Σηστὸν ὄντες Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὸν παρά-
πλουν ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς πάσαις ταῖς ναυσίν,
οὔσαις ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρσιν. ὁ δὲ Δωριεὺς* 3
μέχρι μέν τινος ἀγνοήσας τὸ γινόμενον ἔπλει
576 *μετέωρος· κατανοήσας δὲ τὸ μέγεθος τοῦ στόλου
κατεπλάγη, καὶ σωτηρίαν ἄλλην οὐδεμίαν ὁρῶν
κατέφυγεν εἰς Δάρδανον. ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρα-* 4
*τιώτας καὶ τοὺς φρουροῦντας τὴν πόλιν προσλαβό-
μενος, βέλη τε παμπληθῆ ταχέως παρεκόμισε καὶ
τῶν στρατιωτῶν οὓς μὲν ἐπὶ τὰς πρῴρας ἐπέστησεν,
οὓς δ' ἐπὶ τῆς γῆς εὐκαίρως ἔταξεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι* 5

13 *συμμίξαι* ο 14 *Ἀβύδῳ*] *συνόδῳ* P 16 *Σίγιον* PAFK *τῆς* om. P *Τροάδος* P 19 *ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρσιν*] οδ̅ P

κατὰ πολλὴν σπουδὴν καταπλεύσαντες ἐνεχείρησαν
ἀποσπᾶν τὰς ναῦς, καὶ πανταχόθεν τῷ πλήθει περι-
6 χυθέντες κατεπόνουν τοὺς ἐναντίους. ἃ δὴ πυθό-
μενος Μίνδαρος ὁ τῶν Πελοποννησίων ναύαρχος,
εὐθέως ἐξ Ἀβύδου μετὰ παντὸς ἀνήχθη τοῦ στόλου,
καὶ κατέπλει πρὸς τὸ Δαρδάνειον μετὰ νεῶν τεσσά-
ρων πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, βοηθήσων τοῖς μετὰ τοῦ
Δωριέως· συμπαρῆν δὲ καὶ τὸ πεζὸν στράτευμα τοῦ
7 Φαρναβάζου, βοηθοῦν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ὡς δ'
ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγενήθησαν οἱ στόλοι, διέταξαν
ἀμφότεροι τὰς τριήρεις εἰς ναυμαχίαν· καὶ Μίνδαρος
μὲν ἔχων ἑπτὰ πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα ναυσὶν ἐπὶ
μὲν τὸ λαιὸν κέρας ἔταξε Συρακοσίους, τοῦ δεξιοῦ
δ' αὐτὸς εἶχε τὴν ἡγεμονίαν· τῶν δ' Ἀθηναίων τοῦ
μὲν δεξιοῦ μέρους Θρασύβουλος ἡγεῖτο, τοῦ δ' ἑτέ-
8 ρου Θράσυλλος. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον αὐτῶν ἐξηρ-
τυμένων, οἱ μὲν ἡγεμόνες αὐτῶν ἦραν τὸ σύσση-
μον τῆς μάχης, οἱ σαλπικταὶ δὲ ἀφ' ἑνὸς παραγ-
γέλματος ἤρξαντο σημαίνειν τὸ πολεμικόν· καὶ τῶν
μὲν ἐρετῶν οὐθὲν ἐλλειπόντων προθυμίας, τῶν δὲ
κυβερνητῶν ἐντέχνως τοῖς οἴαξι χρωμένων, κατα-
9 πληκτικὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὸν ἀγῶνα. ὁπότε
γὰρ αἱ τριήρεις εἰς ἐμβολὴν ἐπιφέροιντο, τηνικαῦτα
οἱ κυβερνῆται πρὸς αὐτὴν τὴν τοῦ καιροῦ ῥοπὴν
ἐπέστρεφον τὰς ναῦς πραγματικῶς, ὥστε τὰς πλη-
10 γὰς γίνεσθαι κατ' ἐμβολήν. οἱ μὲν οὖν ἐπιβάται

6 $\bar{\delta}$ πρὸς ταῖς $\bar{\pi}$ PA, τεσσάρων καὶ ὀγδοήκοντα c 16 ἐξηρτημένων JL 18 σαλπιγκταὶ v 23 ἐπεφέροντο o, corr. Hert. (c. 40, 1) 26 κατ'] οὐ κατ' Reiske ἔμβολον malim

θεωροῦντες πλαγίας τὰς ἑαυτῶν ναῦς συνεπιφερο-
μένας ταῖς τῶν πολεμίων τριήρεσι, περιδεεῖς ἐγί-
νοντο, περὶ σφῶν ἀγωνιῶντες· ὁπότε δ' οἱ κυβερ-
νῆται ταῖς ἐμπειρίαις ἐκκρούσειαν τὰς ἐπιφοράς,
πάλιν ἐγίνοντο περιχαρεῖς καὶ μετέωροι ταῖς ἐλπί-
σιν. οὐ μὴν οὐδ' οἱ [ἐν] τοῖς καταστρώμασιν ἐπι- **46**
βεβηκότες ἄπρακτον εἶχον τὴν φιλοτιμίαν, ἀλλ' οἱ
μὲν ἐκ πολλοῦ διαστήματος ἐφεστηκότες ἐτόξευον
κατὰ τὸ συνεχές, καὶ ταχὺ ὁ τόπος ἦν βελῶν πλή-
ρης· οἱ δ' ἀεὶ προσιόντες ἐγγυτέρω τὰς λόγχας ἠκόν-
τιζον, οἱ μὲν ἐπὶ τοὺς ἀμυνομένους ἐπιβάτας, οἱ
δ' ἐπ' αὐτοὺς βαλεῖν φιλοτιμούμενοι τοὺς κυβερνή-
τας· ὁπότε δὲ συνερείσειαν αἱ ναῦς, τοῖς τε δόρα-
σιν ἠγωνίζοντο καὶ κατὰ τὰς προσαγωγὰς εἰς τὰς
τῶν πολεμίων τριήρεις μεθαλλόμενοι τοῖς ξίφεσιν
ἀλλήλους ἠμύνοντο. κατὰ δὲ τὰς γινομένας ἐλατ- 2
τώσεις τῶν νικώντων ἐπαλαλαξόντων καὶ τῶν ἄλλων
μετὰ βοῆς παραβοηθούντων, κραυγὴ σύμμικτος ἐγί-
νετο παρ' ὅλον τὸν τῆς ναυμαχίας τόπον. ἐπὶ
πολὺν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη διὰ τὴν
ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας· μετὰ
δὲ ταῦτα Ἀλκιβιάδης ἐκ Σάμου παραδόξως ἐπεφάνη
μετὰ νεῶν εἴκοσι, πλέων κατὰ τύχην εἰς Ἑλλήσ-
577 ποντον. τούτων δὲ πόρρω μὲν οὐσῶν, ἑκάτεροι 3
σφίσι βοήθειαν ἐλπίζοντες παραγενέσθαι, μετέωροι
ταῖς ἐλπίσιν ἐγίνοντο καὶ πολὺ προθυμότερον ταῖς

1 τὰς ἑ. ναῦς πλαγίας o-PA (cf. v. 1 et c. 40, 2) 4 ἐπιφερομένας P 6 ἐν delevi 8 ἀφεστηκότες v 9 ταχύ] ταχέως aut τάχ' Kälker 13 συνερίσειαν PA 14 προαγωγὰς v 16 γενομένας P

τόλμαις διεκινδύνευον· ἐπεὶ δ' ἤδη σύνεγγυς ἦν ὁ στόλος, καὶ τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις οὐδὲν ἐφαίνετο σύσσημον, τοῖς δ' Ἀθηναίοις Ἀλκιβιάδης μετέωρον ἐποίησεν ἐπίσημον φοινικοῦν ἀπὸ τῆς ἰδίας νεώς, ὅπερ ἦν σύσσημον αὐτοῖς διατεταγμένον, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι καταπλαγέντες ἐτράπησαν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ προτερήματι μετεωρισθέντες μετὰ
4 σπουδῆς ἐπεδίωκον τὰς ὑποφευγούσας. καὶ δέκα μὲν νεῶν εὐθὺς ἐκυρίευσαν, μετὰ δὲ ταῦτα χειμῶνος ἐπιγενομένου καὶ πνευμάτων μεγάλων πολλὰ περὶ τὸν διωγμὸν αὐτοὺς ἐμποδίζεσθαι συνέβαινε· διὰ γὰρ τὸ μέγεθος τῶν κυμάτων τὰ μὲν σκάφη τοῖς οἴαξιν ἠπείθει, τὰς δ' ἐμβολὰς ἀπράκτους συνέβαινε γίνεσθαι, τῶν τυπτομένων νεῶν ὑποχω-
5 ρουσῶν. τέλος δ' οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι πρὸς τὴν γῆν κατενεχθέντες ἔφυγον πρὸς τὸ πεζὸν τοῦ Φαρναβάζου στρατόπεδον, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησαν ἀποσπᾶν τὰς ναῦς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραβόλως διεκινδύνευον, ὑπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ἀνακοπέντες ἀπέπλευσαν εἰς Σηστόν.
6 ὁ γὰρ Φαρνάβαζος βουλόμενος τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν ἀπολογεῖσθαι, βιαιότερον διηγωνίζετο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ἅμα δὲ καὶ περὶ τῶν εἰς Φοινίκην ἀποσταλεισῶν νεῶν τριακοσίων ἐδίδαξεν, ὡς τοῦτο ἔπραξε πυνθανόμενος τόν τε τῶν Ἀράβων βασιλέα καὶ τὸν τῶν Αἰγυπτίων ἐπιβουλεύειν τοῖς περὶ Φοινίκην πράγμασιν.

7 μετὰ σπουδῆς om. f 17 Βαρναβάζου P μὲν om. P 18 ἐπεχείρισαν P, ἐνεχείρισαν A (c. 45, 5) 22 ἀπολογεῖσθαι M et Rhod., om. c 26 *τὸν τῶν] τῶν P, τὸν c

Τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτον τὸ τέλος λαβούσης 47
Ἀθηναῖοι τότε μὲν εἰς Σηστὸν ἀπέπλευσαν ἤδη νυκτὸς οὔσης, ἅμα δ' ἡμέρᾳ τά τε ναυάγια συνήγαγον καὶ πρὸς τῷ προτέρῳ τροπαίῳ πάλιν ἕτερον ἔστησαν. Μίνδαρος δὲ νυκτὸς περὶ πρώτην φυλακὴν 2
εἰς Ἄβυδον ἀναχθεὶς τάς τε πεπονηκυίας ναῦς ἐπεσκεύαζε καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους διεπέμψατο περὶ βοηθείας πεζῆς τε καὶ ναυτικῆς· διενοεῖτο γὰρ ἐν ὅσῳ τὰ κατὰ τὸν στόλον ἕτοιμα ἐγίνετο, πεζῇ μετὰ Φαρναβάζου τὰς συμμαχούσας κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις Ἀθηναίοις πολιορκήσειν. Χαλκιδεῖς δὲ καὶ 3
σχεδὸν οἱ λοιποὶ πάντες οἱ τὴν Εὔβοιαν κατοικοῦντες ἀφεστηκότες ἦσαν Ἀθηναίων, καὶ διὰ τοῦτο περιδεεῖς ἐγίνοντο, μήποτε νῆσον οἰκοῦντες ἐκπολιορκηθῶσιν ὑπ' Ἀθηναίων θαλασσοκρατούντων· ἠξίουν οὖν Βοιωτοὺς κοινῇ χῶσαι τὸν Εὔριπον, ὥστε συνάψαι τὴν Εὔβοιαν τῇ Βοιωτίᾳ. συγκατα- 4
θεμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν διὰ τὸ κἀκείνοις συμφέρειν τὴν Εὔβοιαν εἶναι τοῖς μὲν ἄλλοις νῆσον, ἑαυτοῖς δ' ἤπειρον· διόπερ αἱ πόλεις ἅπασαι πρὸς τὴν διάχωσιν ἐπερρώσθησαν καὶ πρὸς ἀλλήλας ἡμιλλῶντο· οὐ γὰρ μόνον τοῖς πολίταις ἐξιέναι πανδημεὶ προσέταξαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς παροικοῦσι ξένοις, ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοῖς ἔργοις προσιόντων τὴν πρόθεσιν ταχέως λαβεῖν συντέλειαν. τῆς μὲν 5
οὖν Εὐβοίας κατεσκευάσθη τὸ χῶμα κατὰ τὴν Χαλκίδα, τῆς δὲ Βοιωτίας πλησίον Αὐλίδος· ἐνταῦθα

6 τε PAL, om. *c* κατεσκεύαζε *o*, corr. Hert. 7 περὶ β. διεπέμψατο *o*-PA 11 ἐκπολιορκήσειν L 12 et 19 εὔοιαν P

γὰρ ὁ μεταξὺ τόπος ἦν στενώτατος. συνέβαινε 578
μὲν οὖν καὶ πρότερον ἀεὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον
εἶναι ῥοῦν καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι τροπὰς τὴν θά-
λατταν, τότε δὲ πολὺ μᾶλλον ἦν ἐπιτείνοντα τὰ
κατὰ τὸν ῥοῦν, ὡς ἂν εἰς στενὸν ἄγαν συγκεκλει-
σμένης τῆς θαλάττης· ὁ γὰρ διέκπλους ἀπελείφθη
μιᾷ νηί. ᾠκοδόμησαν δὲ καὶ πύργους ὑψηλοὺς ἐπ'
ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων, καὶ ξυλίνας τοῖς διάρροις
6 *ἐπέστησαν γεφύρας. Θηραμένης δ' ὑπ' Ἀθηναίων*
ἀποσταλεὶς μετὰ νεῶν τριάκοντα τὸ μὲν πρῶτον
ἐπεχείρησε κωλύειν τοὺς ἐπὶ τῶν ἔργων, πολλοῦ
δὲ πλήθους στρατιωτῶν συμπαρόντος τοῖς κατα-
σκευάζουσι τὰ χώματα ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς
ἀπέστη, τὸν δὲ πλοῦν ἐπὶ [τῶν] νήσων ἐποιήσατο.
7 *βουλόμενος δὲ τούς τε πολίτας καὶ συμμάχους ἀνα-*
παῦσαι τῶν εἰσφορῶν, τήν τε τῶν πολεμίων χώραν
ἐπόρθησε καὶ πολλὰς ὠφελείας ἤθροισεν. ἐπήει δὲ
καὶ τὰς συμμαχίδας πόλεις, καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς
8 *νεωτερίζοντας εἰσεπράττετο χρήματα. καταπλεύσας*
δ' εἰς Πάρον καὶ καταλαβὼν ὀλιγαρχίαν ἐν τῇ
πόλει, τῷ μὲν δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε,
παρὰ δὲ τῶν ἀψαμένων τῆς ὀλιγαρχίας χρημάτων
πλῆθος εἰσεπράξατο.

48 *Συνέβη δὲ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐν τῇ Κορκύρᾳ γενέσθαι μεγάλην στάσιν καὶ σφαγήν, ἣν*

1 *τόπος ἦν*] *προσῆν* AH, *πόρος ἦν* Wess. *στενότατος* *v* 2 *ἀεὶ καὶ πρότερον* *o*-PA 3 *καὶ πυκνὰς* — 5 *ῥοῦν* om. A 4 *ἐπιτείνοντα*] *ἐπι τίνων* $\bar{\tau}$ P 10 *τριάκοντα*] $\bar{\delta}$ P 14 *τῶν* del. Dind. 17 *ἐπόρθησεν* A, *ἐπόρθησαν* PF *ἤθροισαν* P 20 *Πάρον*] *Σπάρτην* A 25 *κερκύρα* *v* (item infra) *μεγάλην γενέσθαι* *o*-PAF *ἣν*] *ἣν καὶ* Reiske

δι' ἑτέρας μὲν αἰτίας λέγεται γενέσθαι, μάλιστα δὲ
διὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους ἔχθραν.
ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ποτε πόλει τοιοῦτοι πολιτῶν φόνοι 2
συνετελέσθησαν οὐδὲ μείζων ἔρις καὶ φιλονεικία
πρὸς ὄλεθρον ἀνήκουσα. δοκοῦσι γὰρ οἱ μὲν ἀναι-
ρεθέντες ὑπ' ἀλλήλων πρὸ ταύτης τῆς στάσεως
γεγονέναι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ πάντες
οὗτοι πρωτεύοντες τῶν πολιτῶν. τούτων δ' ἐπι- 3
γεγενημένων τῶν ἀτυχημάτων ἑτέραν αὐτοῖς συμ-
φορὰν ἐπέστησεν ἡ τύχη, τὴν πρὸς ἀλλήλους πάλιν
αὐξήσασα διαφοράν. οἱ μὲν γὰρ προέχοντες τοῖς
ἀξιώμασι τῶν Κορκυραίων ὀρεγόμενοι τῆς ὀλιγαρ-
χίας ἐφρόνουν τὰ Λακεδαιμονίων, ὁ δὲ δημοτικὸς
ὄχλος ἔσπευδε τοῖς Ἀθηναίοις συμμαχεῖν. καὶ γὰρ 4
διαφερούσας τὰς σπουδὰς εἶχον οἱ περὶ τῆς ἡγεμο-
νίας διαγωνιζόμενοι δῆμοι· Λακεδαιμόνιοι γὰρ τοὺς
πρωτεύοντας ἐν ταῖς συμμαχίσι πόλεσιν ἐποίουν
ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν, Ἀθηναῖοι δὲ δη-
μοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι καθίστανον. οἱ δ' οὖν 5
Κορκυραῖοι θεωροῦντες τοὺς δυνατωτάτους τῶν
πολιτῶν ὄντας πρὸς τῷ τὴν πόλιν ἐγχειρίζειν Λα-
κεδαιμονίοις, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων δύναμιν
τὴν παραφυλάξουσαν τὴν πόλιν. Κόνων δ' ὁ 6
στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων πλεύσας εἰς Κόρκυραν,
ἑξακοσίους μὲν τῶν ἐκ Ναυπάκτου Μεσσηνίων κατ-
έλιπεν ἐν τῇ πόλει, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν νεῶν παρέ-

1 *γίνεσθαι* P 2 *ὑπερέχουσαν* P *αὐτοῖς*] *γενέσθαι* add. P[1] 3 *ποτε* Wess., *τότε* *o* 8 *τούτων γεγενημένων* K; *ἐπιτετελεσμένων* fort. 21 *τῷ* P, *τὸ* *v* *Λακεδ.* PAF, *τοῖς Λακεδ.* *c* 25 *μεσηνίου κατέλειπεν* P

πλευσε, καὶ καθωρμίσθη πρὸς τῷ τῆς Ἥρας τε-
7 μένει. οἱ δὲ ἑξακόσιοι μετὰ τῶν δημοτικῶν ὁρμή-
σαντες ἐπὶ τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονοῦντας
ἐξαίφνης ἀγορᾶς πληθούσης οὓς μὲν συνελάμβανον,
οὓς δ' ἐφόνευον, πλείους δὲ τῶν χιλίων ἐφυγάδευ-
σαν· ἐποιήσαντο δὲ τοὺς μὲν δούλους ἐλευθέρους, 579
τοὺς δὲ ξένους πολίτας, εὐλαβούμενοι τό τε πλῆθος
8 καὶ τὴν δύναμιν τῶν φυγάδων. οἱ μὲν οὖν ἐκπε-
σόντες ἐκ τῆς πατρίδος εἰς τὴν καταντίον ἤπειρον
ἔφυγον· μετὰ δέ τινας ἡμέρας τῶν ἐν τῇ πόλει
τινες φρονοῦντες τὰ τῶν φυγάδων κατελάβοντο τὴν
ἀγοράν, καὶ μεταπεμψάμενοι τοὺς φυγάδας περὶ
τῶν ὅλων διηγωνίζοντο. τέλος δὲ νυκτὸς κατα-
λαβούσης εἰς ὁμολογίας ἦλθον πρὸς ἀλλήλους, καὶ
τῆς φιλονεικίας παυσάμενοι κοινῶς ᾤκουν τὴν πα-
τρίδα. ἡ μὲν οὖν ἐν Κορκύρᾳ σφαγὴ τοιοῦτον ἔσχε
τὸ τέλος.

49 Ἀρχέλαος δ' ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεύς, τῶν
Πυδναίων ἀπειθούντων, πολλῇ δυνάμει τὴν πόλιν
περιεστρατοπέδευσεν. παρεβοήθησε δ' αὐτῷ καὶ
Θηραμένης ἔχων στόλον· ὃς χρονιζούσης τῆς πο-
λιορκίας ἀπέπλευσεν εἰς Θρᾴκην πρὸς Θρασύβουλον
2 τὸν ἀφηγούμενον τοῦ στόλου παντός. ὁ μὲν οὖν
Ἀρχέλαος φιλοτιμότερον πολιορκήσας τὴν Πύδναν
καὶ κρατήσας μετῴκισεν αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης ὡς
εἴκοσι στάδια. ὁ δὲ Μίνδαρος, ἤδη τοῦ χειμῶνος
λήγοντος, συνήγαγε τὰς πανταχόθεν τριήρεις· ἐκ

9 καταντίον P[1] AHLF[2], καταντικρύ c 16 σφαγὴ Krüger, φυγὴ o 20 ἐστρατοπέδευσεν P[1] παρεβοήθει o-PAL 25 μετῴκησεν PA 26 σταδίους o-PAF[2] 27 ἀπανταχόθεν o-PA

τε γὰρ τῆς Πελοποννήσου πολλαὶ παρεγενήθησαν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁμοίως. οἱ δ' ἐν Σηστῷ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, πυνθανόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ συναγομένου τοῖς πολεμίοις στόλου, περιδεεῖς ἦσαν, μήποτε πάσαις ταῖς τριήρεσιν ἐπιπλεύσαντες οἱ πολέμιοι κυριεύσωσι τῶν νεῶν.
ὅθεν αὐτοὶ μὲν καθελκύσαντες τὰς οὔσας ἐν Σηστῷ 3
ναῦς περιέπλευσαν τὴν Χερρόνησον καὶ καθωρμίσθησαν εἰς Καρδίαν· εἰς δὲ Θρᾴκην πρὸς Θρασύβουλον καὶ Θηραμένην ἔπεμψαν τριήρεις, παρακαλοῦντες μετὰ τοῦ στόλου τὴν ταχίστην ἥκειν· μετεπέμψαντο δὲ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκ Λέσβου μεθ' ὧν εἶχε νεῶν, καὶ συνήχθη πᾶς ὁ στόλος εἰς ἕνα τόπον, σπευδόντων τῶν στρατηγῶν περὶ
τῶν ὅλων διακινδυνεῦσαι. Μίνδαρος δ' ὁ τῶν 4
Λακεδαιμονίων ναύαρχος πλεύσας εἰς Κύζικον πᾶσαν τὴν δύναμιν ἐξεβίβασε καὶ τὴν πόλιν περιεστρατοπέδευσεν. παρεγενήθη δὲ καὶ Φαρνάβαζος μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, μεθ' οὗ πολιορκήσας Μίνδαρος
εἷλε τὴν Κύζικον κατὰ κράτος. οἱ δὲ [μετὰ] τῶν 5
Ἀθηναίων στρατηγοὶ κρίναντες ἐπὶ Κύζικον πλεῖν, ἀνήχθησαν μετὰ πασῶν τῶν νεῶν καὶ τὴν Χερρόνησον περιέπλεον. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Ἐλεοῦντα παρεγένοντο· μετὰ δὲ ταῦτα ἐφιλοτιμήθησαν νυκτὸς τὴν τῶν Ἀβυδηνῶν πόλιν παραπλεῦσαι πρὸς τὸ μὴ κατανοηθῆναι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ὑπὸ τῶν πολε-
μίων. ἐπεὶ δ' ἦλθον εἰς Προικόννησον, τὴν μὲν 6
νύκτα κατηυλίσθησαν ἐν ταύτῃ, τῇ δ' ὑστεραίᾳ

8 Χερόννησον P   20 μετὰ del. Dind.

τοὺς μὲν ἐπιβεβηκότας στρατιώτας διεβίβασαν εἰς τὴν
τῶν Κυζικηνῶν χώραν, καὶ τῷ στρατηγοῦντι τούτων
Χαιρέᾳ προσέταξαν ἄγειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τὴν
50 πόλιν, αὐτοὶ δ' εἰς τρία μέρη διείλαντο τὸ ναυτικόν,
καὶ τοῦ μὲν ἦρχεν Ἀλκιβιάδης, τοῦ δὲ Θηραμένης, 580
τοῦ δὲ τρίτου Θρασύβουλος. Ἀλκιβιάδης μὲν οὖν
μετὰ τοῦ καθ' αὑτὸν μέρους πολὺ προέπλευσε τῶν
ἄλλων, βουλόμενος προκαλέσασθαι τοὺς Λακεδαιμο-
νίους εἰς ναυμαχίαν· Θηραμένης δὲ καὶ Θρασύβου-
λος ἐφιλοτέχνουν εἰς τὸ κυκλώσασθαι καὶ τῆς εἰς
2 τὴν πόλιν ἐπανόδου τοὺς ἐκπλεύσαντας εἶρξαι. Μίν-
δαρος δὲ τὰς μὲν Ἀλκιβιάδου ναῦς [καὶ] μόνας ὁρῶν
προσφερομένας, τὰς δ' ἄλλας ἀγνοῶν, κατεφρόνησε,
καὶ ναυσὶν ὀγδοήκοντα θρασέως ἐκ τῆς πόλεως τὸν
ἐπίπλουν ἐποιήσατο. ὡς δὲ πλησίον ἐγένετο τῶν
περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, καθάπερ
ἦν αὐτοῖς παρηγγελμένον, προσεποιοῦντο φεύγειν,
οἱ δὲ Πελοποννήσιοι περιχαρεῖς ὄντες ἠκολούθουν
3 κατὰ σπουδὴν ὡς νικῶντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης
ἐπειδὴ τῆς πόλεως αὐτοὺς ἀπέσπασε πορρωτέρω,
τὸ σύσσημον ἦρεν· οὗ γενηθέντος αἱ μετ' Ἀλκιβιά-
δου τριήρεις ἐξαίφνης πρὸς ἕνα καιρὸν ἐπέστρεψαν
ἀντίπρῳροι τοῖς πολεμίοις, Θηραμένης δὲ καὶ Θρα-
σύβουλος ἔπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸν ἀπόπλουν
4 τῶν Λακεδαιμονίων ὑπετέμνοντο. οἱ δὲ μετὰ τοῦ
Μινδάρου καθορῶντες ἤδη τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων

7 κατ' αὐτὸν ο - PAF 10 εἰς τὸ om. L et Dind. 12 καὶ om. AHLM; κ̄ i. e. εἴκοσι conicio ex Xen. Hell. I 1, 18 14 ναυσὶν ὀγδοήκοντα] ναῦς π̄ P¹ 24 ἀπό-πλουν Wess., ἐπίπλουν ο, ἐπανάπλουν Reiske

νεῶν, καὶ μαθόντες ἑαυτοὺς κατεστρατηγημένους,
περίφοβοι καθειστήκεισαν. τέλος δὲ τῶν Ἀθηναίων
πανταχόθεν ἐπιφαινομένων καὶ τῆς εἰς τὴν πόλιν
ἐφόδου τοὺς Πελοποννησίους ἀποκλεισάντων, ὁ
Μίνδαρος ἠναγκάσθη καταφυγεῖν τῆς χώρας πρὸς
τοὺς καλουμένους Κλήρους, ὅπου καὶ Φαρνάβαζος
εἶχε τὴν δύναμιν. Ἀλκιβιάδης δὲ κατὰ σπουδὴν 5
διώκων ἃς μὲν κατέδυεν, ἃς δὲ κατατιτρώσκων
ὑποχειρίους ἐλάμβανε, τὰς δὲ πλείστας πρὸς αὐτῇ
τῇ γῇ καθωρμισμένας καταλαβὼν ἐπέβαλλε σιδηρᾶς
χεῖρας, καὶ ταύταις ἀποσπᾶν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπειρᾶτο.
παραβοηθούντων δὲ τῶν πεζῶν ἀπὸ τῆς γῆς τοῖς Πε- 6
λοποννησίοις πολὺς ἐγένετο φόνος, ὡς ἂν τῶν μὲν
Ἀθηναίων διὰ τὸ προτέρημα θρασύτερον ἢ συμφο-
ρώτερον ἀγωνιζομένων, τῶν δὲ Πελοποννησίων πολὺ
τοῖς πλήθεσιν ὑπεραγόντων· καὶ γὰρ τὸ τοῦ Φαρνα-
βάζου στρατόπεδον παρεβοήθει τοῖς Λακεδαιμονίοις,
καὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς γῆς ποιούμενον τὴν στάσιν
εἶχεν ἀσφαλεστέραν. Θρασύβουλος δὲ θεωρῶν τοὺς 7
πεζοὺς τοῖς πολεμίοις βοηθοῦντας, καὶ τοὺς λοιποὺς
τῶν ἐπιβατῶν ἀπεβίβασεν εἰς τὴν γῆν, σπεύδων
βοηθῆσαι τοῖς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην· τῷ δὲ Θηρα-
μένει παρεκελεύσατο τοῖς περὶ Χαιρέαν πεζοῖς συνά-
ψαντα τὴν ταχίστην ἥκειν, ὅπως πεζῇ διαγωνίσωνται.

Τῶν δὲ Ἀθηναίων περὶ ταῦτα γινομένων Μίν- **51**
δαρος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφηγούμενος αὐτὸς

3 ἐπιφερομένων Bek. 4 ἀφόδου Dind. 5 τὴν χώραν P[1] 6 ὅπως P[1] 8 κατέδυεν κατατιτρώσκων, ἃς δὲ ὑποχ. Reiske 10 καθορμισαμένας o-L ἐπέβαλε P 11 ταύταις Dind., ταύτας o 16 ὑπερεχόντων o-PA 23 Χαιρέαν Krüger (c. 49, 6), Χάρητα o (c. 51, 2)

μὲν πρὸς Ἀλκιβιάδην ὑπὲρ τῶν ἀφελκομένων νεῶν
διηγωνίζετο, Κλέαρχον δὲ τὸν Σπαρτιάτην μετὰ
μέρους τῶν Πελοποννησίων ἀπέστειλε πρὸς τοὺς
περὶ Θρασύβουλον· συναπέστειλε δ᾽ αὐτῷ καὶ τοὺς 581
2 παρὰ Φαρναβάζῳ στρατευομένους μισθοφόρους. ὁ
δὲ Θρασύβουλος μετὰ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν τοξο-
τῶν τὸ μὲν πρῶτον εὐρώστως ὑπέστη τοὺς πολε-
μίους, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνεῖλεν, οὐκ ὀλίγους δὲ
καὶ τῶν ἰδίων ἑώρα πίπτοντας· τῶν δὲ μετὰ τοῦ
Φαρναβάζου μισθοφόρων κυκλούντων τοὺς Ἀθη-
ναίους καὶ τῷ πλήθει πανταχόθεν περιχεομένων,
ἐπεφάνη Θηραμένης τούς τε ἰδίους καὶ τοὺς μετὰ
3 Χαιρέου ἄγων πεζούς. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Θρασυβούλου
καταπεπονημένοι καὶ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἀπε-
γνωκότες πάλιν ἐξαίφνης ταῖς ψυχαῖς διηγείροντο
4 τηλικαύτης βοηθείας παραγεγενημένης. ἐπὶ πολὺν
δὲ χρόνον καρτερᾶς μάχης γενομένης, τὸ μὲν πρῶτον
οἱ τοῦ Φαρναβάζου μισθοφόροι φεύγειν ἤρξαντο,
καὶ τὸ συνεχὲς ἀεὶ τῆς τάξεως παρερρήγνυτο· τέλος
δὲ οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ Κλεάρχου καταλειφθέν-
τες καὶ πολλὰ δράσαντες καὶ παθόντες ἐξεώσθησαν.
5 τούτων δὲ καταπεπονημένων οἱ περὶ τὸν Θηραμένην
ὥρμησαν τοῖς μετ᾽ Ἀλκιβιάδου κινδυνεύσασι βοη-
θῆσαι. συνδραμουσῶν δὲ τῶν δυνάμεων εἰς ἕνα
τόπον, ὁ μὲν Μίνδαρος οὐ κατεπλάγη τὴν ἔφοδον
τῶν περὶ Θηραμένην, ἀλλὰ διελόμενος τοὺς Πελο-

1 νεῶν add. Rhod. 4 περὶ PAF, περὶ τὸν c 5 Φαρ-ναβάζου ο-PF[1] 11 περιερχομένων PAFJL, corr. Wess. 13 Χαιρέου] χάρη P[1], χάρητος c 20 μετὰ] οἱ μετὰ Dind. 25 ὁ μὲν] ὅμως aut dele μὲν

*πουνησίους τοῖς μὲν ἡμίσεσιν ἀπήντα τοῖς ἐπιοῦσι,
τοὺς δ' ἡμίσεις αὐτὸς ἔχων, καὶ δεόμενος ἑκάστου
μὴ καταισχῦναι τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, καὶ ταῦτα
πεζομαχοῦντας, ἀντετάχθησαν τοῖς περὶ τὸν 'Αλκι-
βιάδην. περὶ δὲ τῶν νεῶν ἡρωικὴν συστησάμενος* 6
*μάχην, καὶ πρὸ πάντων αὐτὸς κινδυνεύων, πολλοὺς
μὲν ἀνεῖλε τῶν ἀντιτεταγμένων, τὸ δὲ τελευταῖον
ἀξίως τῆς πατρίδος ἀγωνισάμενος ὑπὸ τῶν περὶ
τὸν 'Αλκιβιάδην ἀνῃρέθη. τούτου δὲ πεπτωκότος
οἵ τε Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι
συνέδραμον καὶ καταπλαγέντες εἰς φυγὴν ὥρμησαν.
οἱ δ' 'Αθηναῖοι μέχρι μέν τινος ἐπεδίωξαν τοὺς* 7
*πολεμίους, πυνθανόμενοι δὲ τὸν Φαρνάβαζον μετὰ
πολλῆς ἵππου κατὰ σπουδὴν ἐπειγόμενον, ἀνέ-
καμψαν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ τὴν μὲν πόλιν παρέ-
λαβον, δύο δὲ τρόπαια κατέστησαν ἀφ' ἑκατέρας
νίκης, τὸ μὲν τῆς ναυμαχίας ἐν τῇ νήσῳ τῇ Πολυ-
δώρου καλουμένῃ, τὸ δὲ τῆς πεζομαχίας οὗ τὴν
τροπὴν ἐποιήσαντο τὴν πρώτην. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ* 8
*πόλει Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ διαφυγόντες
ἐκ τῆς μάχης ἔφυγον ἐπὶ τὸ τοῦ Φαρναβάζου
στρατόπεδον· οἱ δὲ τῶν 'Αθηναίων στρατηγοὶ τῶν
τε νεῶν ἁπασῶν ἐγκρατεῖς ἐγενήθησαν καὶ πολλοὺς
μὲν αἰχμαλώτους, ἀναρίθμητον δὲ πλῆθος λαφύρων
ἤθροισαν, ὡς ἂν δύο δυνάμεις ἅμα τηλικαύτας
νενικηκότες.*

4 *ἀντετάχθη* Reiske, *ἀντέταξεν αὐτοὺς* M 8 *τῶν περὶ τὸν*] *τὸν περὶ τὸν* P, *τῶν περὶ* FK 13 *πολεμίους* ALM, *Πελοποννησίους c* 14 **ἐπειγόμενον*] *ἐπιγινόμενον o* (c. 76, 6) 21 *ἐπὶ τὸ* Rhod., *ὑπὸ* PAK, *ὑπὸ τὸ c*

52 Ἀπενεχθείσης δὲ τῆς νίκης εἰς Ἀθήνας, ὁ μὲν δῆμος ἐκ τῶν προτέρων συμφορῶν ἀνελπίστους εὐτυχίας ὁρῶν τῇ πόλει προσγεγενημένας μετέωρος 582
ἦν ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασι, καὶ τοῖς μὲν θεοῖς πανδημεὶ θυσίας καὶ πανηγύρεις ἐποιήσατο, εἰς δὲ τὸν πόλεμον ἐπέλεξε χιλίους τῶν ὁπλιτῶν τοὺς κρατίστους, ἱππεῖς δ' ἑκατόν, πρὸς δὲ τούτοις τριάκοντα τριήρεις ἀπέστειλε τοῖς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὅπως τὰς περὶ Λακεδαιμονίους πόλεις ἀδεῶς πορθῶσι
2 κρατοῦντες τῆς θαλάττης. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὡς ἤκουσαν τὴν περὶ Κύζικον αὐτοῖς γενομένην συμφοράν, πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς Ἀθήνας ὑπὲρ εἰρήνης, ὧν ἦν ἀρχιπρεσβευτὴς Ἔνδιος. ἐξουσίας δ' αὐτῷ δοθείσης παρελθὼν συντόμως καὶ λακωνικῶς διελέχθη· διόπερ ἔκρινα μὴ παραλιπεῖν τοὺς ῥη-
3 θέντας λόγους. Βουλόμεθα πρὸς ὑμᾶς ἄγειν εἰρήνην, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς μὲν πόλεις ἔχειν ἃς ἑκάτεροι κρατοῦμεν, τὰ δὲ φρούρια τὰ παρ' ἀλλήλοις καταλῦσαι, τῶν δ' αἰχμαλώτων λυτροῦντες ἀνθ' ἑνὸς Ἀθηναίου λαβεῖν ἕνα Λάκωνα. οὐ γὰρ ἀγνοοῦμεν τὸν πόλεμον ἀμφοτέροις μὲν βλαβερόν,
4 πολὺ δὲ μᾶλλον ὑμῖν. παραπέμψαντες δὲ τὸν ἐμὸν λόγον ἐκ τῶν πραγμάτων μάθετε. ἡμεῖς μὲν ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον γεωργοῦμεν, ὑμεῖς δὲ βραχὺ μέρος τῆς Ἀττικῆς· καὶ Λάκωσι μὲν ὁ πόλεμος πολλοὺς συνέθηκε συμμάχους, Ἀθηναίων δὲ τοσούτους

2 προτέρων] πρωτείων P 5 ἐποιήσαντο PL 6 ἐξεπέλεξε P[1], ἐξέλεξε P[2] ὁπλιτῶν Dind. ex Xen. Hell. I 1, 34, πολιτῶν o 25 καὶ om P[1] 26 προσέθηκε Cobet

ἀφείλατο ὅσους τοῖς πολεμίοις ἔδωκε· καὶ ἡμῖν μὲν
ὁ πλουσιώτατος τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλέων
χορηγός ἐστι τοῦ πολέμου, ὑμῖν δὲ οἱ πενιχρότατοι
τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην· διόπερ οἱ μὲν ἡμέτεροι 5
κατὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν προθύμως στρατεύονται, οἱ δὲ ὑμέτεροι, τὰς εἰσφορὰς ἀπὸ τῶν ἰδίων διδόντες οὐσιῶν, ἅμα καὶ τὰς κακοπαθείας φεύγουσι καὶ τὰς δαπάνας. ἔπειθ' ἡμεῖς μὲν κατὰ θά- 6
λατταν πολεμοῦντες σκάφεσι πολιτικοῖς μᾶλλον κινδυνεύομεν, ὑμεῖς δὲ πολίτας ἔχετε τοὺς πλείστους ἐν ταῖς ναυσίν. τὸ δὲ μέγιστον, ἡμεῖς μὲν κἂν κρατηθῶμεν ἐν τοῖς κατὰ θάλατταν πράγμασι, τήν γε κατὰ γῆν ἡγεμονίαν ὁμολογουμένως ἔχομεν· οὐδὲ γὰρ οἶδε φυγεῖν πεζὸς Σπαρτιάτης· ὑμεῖς δὲ τῆς θαλάττης ... οὐχ ὑπὲρ ἡγεμονίας πεζῆς, ἀλλ' ὑπὲρ
ἀναστάσεως ἀγωνιᾶτε. καταλείπεταί μοι διδάξαι, 7
πῶς τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πλεονεκτοῦντες ἐν τῷ πολεμεῖν εἰρήνην ἄγειν παρακαλοῦμεν. ἐγὼ δ' ὠφελεῖσθαι μὲν ἐκ τοῦ πολεμεῖν οὔ φημι τὴν Σπάρτην, βλάπτεσθαι μέντοι γε ἔλαττον τῶν Ἀθηναίων. ἀποπλήκτων δὲ εὐδοκεῖν συνατυχοῦντας τοῖς πολεμίοις, παρὸν μηδ' ὅλως ἀτυχίας λαβεῖν πεῖραν· οὐ τοσαύτην γὰρ ἡ τῶν πολεμίων ἀπώλεια φέρει χαράν, ἡλίκην ἔχει λύπην ἡ τῶν ἰδίων ταλαιπωρία.
οὐ μόνον δὲ τούτων ἕνεκα διαλυθῆναι σπεύδομεν, 8

3 πενιχρώτατοι P 8 μὲν om. P 9 πολεμοῦντες Dind., πέμποντες o; Πελοποννησίους add. Wurm μᾶλλον] μόνον Dind.; f. excidit ἢ σώμασι 14 φυγὴν P 15 θαλάττης] ἐκβληθέντες add. Reiske, ἐκπεσόντες Cobet πεζῆς del. Wess. 16 καταλείπετε P 21 συνατυχοῦντα v 24 λύπην] χαρὰν A

ἀλλὰ καὶ τὸ πάτριον ἔθος τηροῦντες· θεωροῦντες 583
γὰρ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ φιλονεικίας πολλὰ καὶ δεινὰ
πάθη ποιούσας, οἰόμεθα δεῖν φανερὸν ποιῆσαι πᾶσι
καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὅτι τούτων ἥκιστα πάν-
των ἐσμὲν αἴτιοι.

53 Τοιαῦτα δὲ καὶ τούτοις παραπλήσια τοῦ Λάκω-
νος διαλεχθέντος, οἱ μὲν ἐπιεικέστατοι τῶν Ἀθη-
ναίων ἔρρεπον ταῖς γνώμαις πρὸς τὴν εἰρήνην, οἱ
δὲ πολεμοποιεῖν εἰωθότες καὶ τὰς δημοσίας ταρα-
χὰς ἰδίας ποιούμενοι προσόδους ᾑροῦντο τὸν πόλεμον.
2 συνεπελάβετο δὲ τῆς γνώμης ταύτης καὶ Κλεοφῶν,
μέγιστος ὢν τότε δημαγωγός. ὃς παρελθὼν καὶ
πολλὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν οἰκείως διαλεχθεὶς ἐμε-
τεώρισε τὸν δῆμον, τὸ μέγεθος τῶν εὐημερημάτων
προφερόμενος, ὥσπερ τῆς τύχης οὐκ ἐναλλὰξ εἰθι-
σμένης βραβεύειν τὰ κατὰ πόλεμον προτερήματα.
3 Ἀθηναῖοι μὲν οὖν κακῶς βουλευσάμενοι μετενόη-
σαν ὅτε οὐδὲν ὄφελος, καὶ λόγοις πρὸς ἀρέσκειαν
εἰρημένοις ἐξαπατηθέντες οὕτως ἔπταισαν τοῖς ὅλοις,
ὥστε μηκέτι δύνασθαι πώποτε αὐτοὺς γνησίως ἀνα-
4 λαβεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον πραχθέντα τεύ-
ξεται λόγου κατὰ τοὺς ἰδίους χρόνους· τότε δὲ οἱ
Ἀθηναῖοι τοῖς τε εὐημερήμασιν ἐπαρθέντες καὶ
πολλὰς καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντες ἐν τῷ τὸν
Ἀλκιβιάδην ἀφηγεῖσθαι τῶν ἰδίων δυνάμεων, τα-
χέως ᾤοντο τὴν ἡγεμονίαν ἀνακτήσασθαι.

11 συνεβάλετο P[1] (cf. c. 5, 2 et XIV 70, 4) 12 ὢν] ἂν P[1] ὃς AL, ὡς P[1], ὅστις c προσελθὼν AL 14 εὐημάτων P[1] 15 ἐναλλάξον P[1] 19 εἰρημένην P 20 αὐτοὺς πώποτε f 22 τότε δὲ οἱ] οἱ δ' P[1] 26 ἀνακτήσεσθαι Dind.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων 54
τέλος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν
Διοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον εἶχον ἀρχὴν
Κόιντος Φάβιος καὶ Γάιος Φούριος. περὶ δε τούτους
τοὺς καιροὺς Ἀννίβας ὁ τῶν Καρχηδονίων στρα-
τηγὸς τούς τ' ἐξ Ἰβηρίας ξενολογηθέντας καὶ τοὺς
ἐκ τῆς Λιβύης καταγραφέντας στρατιώτας συνή-
γαγε, καὶ μακρὰς μὲν ἑξήκοντα ναῦς ἐπλήρωσε, τὰ
δὲ φορτηγὰ πλοῖα περὶ χίλια πεντακόσια παρεσκευά-
σατο. ἐν τούτοις τήν τε δύναμιν διεκόμιζε καὶ τὰ 2
πρὸς τὰς πολιορκίας μηχανήματα καὶ βέλη καὶ τὴν
ἄλλην παρασκευὴν ἅπασαν. περαιωθεὶς δὲ μετὰ
τοῦ στόλου τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, κατέπλευσε τῆς
Σικελίας ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν ἀπέναντι τῆς Λιβύης,
καλουμένην Λιλύβαιον· καθ' ὃν δὴ χρόνον τῶν 3
Σελινουντίων τινὲς ἱππέων περὶ τοὺς τόπους δια-
τρίβοντες, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ καταπλέοντος στόλου
θεασάμενοι, ταχέως τοῖς πολίταις τὴν τῶν πολεμίων
παρουσίαν ἐδήλωσαν. καὶ οἱ μὲν Σελινούντιοι τοὺς
βιβλιαφόρους παραχρῆμα πρὸς τοὺς Συρακοσίους
ἀπέστειλαν, δεόμενοι βοηθεῖν· ὁ δ' Ἀννίβας ἐκβι- 4
βάσας τὴν δύναμιν κατεστρατοπέδευσεν, ἀρξάμενος
ἀπὸ τοῦ φρέατος, ὃ κατ' ἐκείνους μὲν τοὺς καιροὺς
ὠνομάζετο Λιλύβαιον, μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς ἔτεσι
584 *πρὸς αὐτῷ κτισθείσης πόλεως αἴτιον ἐγενήθη τῇ*
πόλει τῆς ἐπωνυμίας. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας 5
Ἀννίβας, ὡς μὲν Ἔφορος ἀνέγραψε, πεζῶν μυριάδας
εἴκοσι, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους, ὡς δὲ Τίμαιός

4 φρούριος PAFM 28 ὡς δὲ Steph., ὁ δὲ ο

φησιν, οὐ πολλῷ πλείους τῶν δέκα μυριάδων. τὰς
μὲν οὖν ναῦς ἐν τῷ περὶ Μοτύην κόλπῳ πάσας
ἐνεώλκησε, βουλόμενος ἔννοιαν διδόναι τοῖς Συρα-
κοσίοις, ὡς οὐ πάρεστιν ἐκείνοις πολεμήσων οὐδὲ
ναυτικῇ δυνάμει παραπλεύσων ἐπὶ Συρακούσας·
6 παραλαβὼν δὲ τοὺς παρ' Αἰγεσταίων στρατιώτας
καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀνέζευξεν
ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου τὴν πορείαν ποιούμενος ἐπὶ
Σελινοῦντος. ὡς δ' ἐπὶ τὸν Μάζαρον ποταμὸν
παρεγενήθη, τὸ μὲν παρ' αὐτὸν ἐμπόριον κείμενον
εἷλεν ἐξ ἐφόδου, πρὸς δὲ τὴν πόλιν παραγενηθεὶς
εἰς δύο μέρη διεῖλε τὴν δύναμιν· περιστρατοπε-
δεύσας δ' αὐτὴν καὶ τὰς μηχανὰς ἐπιστήσας μετὰ
7 πάσης σπουδῆς τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἓξ μὲν
γὰρ πύργους ὑπερβάλλοντας τοῖς μεγέθεσιν ἐπέ-
στησε, τοὺς ἴσους δὲ κριοὺς κατασεσιδηρωμένους
προσήρεισε τοῖς τείχεσι· χωρὶς δὲ τούτων τοῖς τοξό-
ταις καὶ σφενδονήταις πολλοῖς χρώμενος ἀνέστελλε
55 τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων μαχομένους. οἱ δὲ Σελι-
νούντιοι ἐκ πολλῶν ὄντες ἄπειροι πολιορκίας, καὶ
Καρχηδονίοις ἐν τῷ πρὸς Γέλωνα πολέμῳ συνηγω-
νισμένοι μόνοι τῶν Σικελιωτῶν, οὔποτ' ἤλπιζον
ὑπὸ τῶν εὐεργετηθέντων εἰς τοιούτους φόβους συγ-
2 κλεισθήσεσθαι. θεωροῦντες δὲ τὰ μεγέθη τῶν μη-
χανημάτων καὶ τὰ πλήθη τῶν πολεμίων, περιδεεῖς
ἦσαν καὶ κατεπλήττοντο τὸ μέγεθος τοῦ περιεστῶ-
3 τος κινδύνου. οὐ μὴν κατὰ πᾶν γε τὴν σωτηρίαν

2 μοτύλην P 4 πολεμήσειν P[1] πολεμήσων, ναυτικῇ δυνάμει περιπλεύσας Dind. 8 τοῦ] τῶν P[1] 9 μαζαραν f 15 ὑπερστέλλοντας P[1] 16 ἴσους] ἰδίους v

ἀπεγίνωσκον, ἀλλὰ προσδοκῶντες συντόμως ἥξειν
τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους,
πανδημεὶ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνοντο.
οἱ μὲν γὰρ ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις ἐν τοῖς ὅπλοις 4
ὄντες διεκινδύνευον, οἱ δὲ πρεσβύτεροι περί τε τὰς
παρασκευὰς ἦσαν καὶ περιπορευόμενοι τὸ τεῖχος
ἐδέοντο τῶν νέων μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ὑποχειρίους
τοῖς πολεμίοις γινομένους· γυναῖκες δὲ καὶ παῖδες
τάς τε τροφὰς καὶ [τὰ] βέλη τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος
ἀγωνιζομένοις παρεκόμιζον, τὴν αἰδῶ καὶ τὴν ἐπὶ
τῆς εἰρήνης αἰσχύνην παρ' οὐδὲν ἡγούμεναι. το- 5
σαύτη κατάπληξις καθειστήκει, ὥστε τὸ μέγεθος τῆς
περιστάσεως δεῖσθαι καὶ τῆς παρὰ τῶν γυναικῶν
βοηθείας. ὁ δ' Ἀννίβας ἐπαγγειλάμενος τοῖς στρα-
τιώταις εἰς διαρπαγὴν δώσειν τὴν πόλιν, τάς τε
585 μηχανὰς προσήρεισε καὶ τοῖς κρατίστοις στρατιώ-
ταις ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν. ὁμοῦ δὲ 6
αἵ τε σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινον καὶ πρὸς
ἓν παράγγελμα πᾶν ἐπηλάλαξε τὸ τῶν Καρχηδονίων
στράτευμα, καὶ τῇ βίᾳ μὲν τῶν κριῶν ἐσαλεύετο
τὰ τείχη, τῷ δ' ὕψει τῶν πύργων οἱ μαχόμενοι
πολλοὺς τῶν Σελινουντίων ἀνῄρουν· ἐν πολυχρο- 7
νίῳ γὰρ εἰρήνῃ γεγονότες καὶ τῶν τειχῶν οὐδ' ἡν-
τινοῦν ἐπιμέλειαν πεποιημένοι ῥᾳδίως κατεπονοῦντο,
τῶν ξυλίνων πύργων πολὺ τοῖς ὕψεσιν ὑπερεχόν-
των. πεσόντος δὲ τοῦ τείχους οἱ μὲν Καμπανοὶ

8 δὲ] τε PFJ, om. K 9 τὰ om. PA 10 παρεκομίζοντο o-PAL τὴν PA, om. FJ, καὶ τὴν c 12 καθειστήκει Hert., εἱστήκει o 16 προείρησε P 17 προσέβαλε o-PF² 23 ἡντινοῦν AP², ἡντινεσοῦν P¹, ἡντιναοῦν c

σπεύδοντες ἐπιφανές τι πρᾶξαι, ταχέως εἰσέπεσον
8 *εἰς τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον κατεπλήξαντο τοὺς ὑποστάντας, ὀλίγους ὄντας· μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν συνδραμόντων ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἐξεώσθησαν καὶ συχνοὺς ἑαυτῶν ἀπέβαλον· οὔπω γὰρ τελέως ἀνακεκαθαρμένου τοῦ τείχους βιασάμενοι καὶ κατὰ τὴν ἔφοδον εἰς δυσχωρίας ἐμπίπτοντες ῥᾳδίως ἡλαττοῦντο. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης οἱ μὲν Καρχη-*
56 *δόνιοι τὴν πολιορκίαν ἔλυσαν. οἱ δὲ Σελινούντιοι τῶν ἱππέων τοὺς κρατίστους ἐπιλέξαντες διὰ νυκτὸς εὐθέως ἀπέστειλαν τοὺς μὲν εἰς Ἀκράγαντα, τοὺς δ' εἰς Γέλαν καὶ Συρακούσας, δεόμενοι τὴν ταχίστην βοηθεῖν, ὡς οὐ δυναμένης πλείω χρόνον τῆς πόλεως ὑποστῆναι τῶν πολεμίων τὴν δύναμιν.*
2 *οἱ μὲν οὖν Ἀκραγαντῖνοι καὶ Γελῷοι περιέμενον τοὺς Συρακοσίους, βουλόμενοι τὴν δύναμιν ἀθρόαν ἄγειν ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους· οἱ δὲ Συρακόσιοι πυθόμενοι τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν, πρὸς μὲν Χαλκιδεῖς πόλεμον ἔχοντες διελύσαντο, τὰς δ' ἀπὸ τῆς χώρας δυνάμεις ἀθροίζοντες, μεγάλην ποιούμενοι παρασκευὴν ἐχρόνιζον, νομίζοντες ἐκπολιορκηθήσε-*
3 *σθαι τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐκ ἀναρπασθήσεσθαι. Ἀννίβας δὲ τῆς νυκτὸς διελθούσης ἅμα ἡμέρᾳ πανταχόθεν μὲν προσέβαλε, τὸ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πεπτωκὸς μέρος τοῦ τείχους καὶ τὸ συνάπτον τούτῳ*

20 *μεγάλην — νομίζοντες* om. A 21 *ἐχρόνιζον, νομίζοντες*] *ἐχρονίζοντες* P[1] 21 *ἀπολιορκηθήσεσθαι* P[1], *πολιορκήσεσθαι* F et Dind., *πολιορκηθήσεσθαι* *c*, corr. Wurm 22 *ἁρπασθήσεσθαι* P 23 *ἅμ'* F 24 *τὴν πόλιν*] *τὸ πολὺ* Wurm *τὸ δὲ — κατέβαλε* om. F, *τὸ δὲ — μηχαναῖς* om. K

κατέβαλε ταῖς μηχαναῖς. ἀνακαθάρας δὲ τὸν πεσόντα 4
τόπον τοῦ τείχους, καὶ τοῖς κρατίστοις ἐκ δια-
δοχῆς ἀγωνιζόμενος, ἐπ' ὀλίγον ἐξέωσε τοὺς Σελι-
νουντίους· οὐ μήν γε βιάσασθαι δυνατὸν ἦν τοὺς
ὑπὲρ τῶν ὅλων διαγωνιζομένους. πολλῶν δ' ἀναι- 5
ρουμένων παρ' ἀμφοτέροις, τοῖς μὲν Καρχηδονίοις
νεαλεῖς διεδέχοντο τὴν μάχην, τοῖς δὲ Σελινουντίοις
οὐκ ἦν τὸ βοηθῆσον. τῆς δὲ πολιορκίας ἐφ' ἡμέ-
ρας ἐννέα γενομένης μετὰ φιλοτιμίας ἀνυπερβλήτου,
586 *πολλὰ συνέβη τοὺς Καρχηδονίους κακοπαθεῖν καὶ*
δρᾶσαι δεινά. κατὰ δὲ τὸ πεπτωκὸς τεῖχος ἀνα- 6
βάντων τῶν Ἰβήρων, αἱ μὲν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν οὖσαι
γυναῖκες ἀνεβόησαν, οἱ δὲ Σελινούντιοι νομίζοντες
ἁλίσκεσθαι τὴν πόλιν κατεπλάγησαν, καὶ τὰ τείχη
λιπόντες κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῶν στενωπῶν ἀθρόοι
συνίσταντο, καὶ τὰς μὲν ὁδοὺς διοικοδομεῖν ἐνεχεί-
ρησαν, τοὺς δὲ πολεμίους ἐπὶ πολὺν χρόνον ἠμύ-
νοντο. βιαζομένων δὲ τῶν Καρχηδονίων, τὰ πλήθη 7
τῶν γυναικῶν καὶ παίδων ἔφευγον ἐπὶ τὰς οἰκίας,
καὶ τούς τε λίθους καὶ τὰς κεραμίδας ἔβαλλον ἐπὶ
τοὺς πολεμίους. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον οἱ Καρχη-
δόνιοι κακῶς ἀπήλλαττον, οὔτε περιστῆναι δυνά-
μενοι τοὺς ἐν τοῖς στενωποῖς διὰ τοὺς τῶν οἰκιῶν
τοίχους, οὔτ' ἐπ' ἴσης διαγωνίσασθαι διὰ τοὺς ἀπὸ
τῶν στεγῶν βάλλοντας. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ κινδύνου 8
μέχρι δείλης παρεκτείνοντος, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν
οἰκιῶν ἀγωνιζομένοις ἐνέλιπε τὰ βέλη, τοῖς δὲ Καρ-

1 *κατέβαλε* PAKL, *κατέλαβε* c   *ἀνακαθήρας* Dind. 10 *κακοπαθεῖν*] *καὶ παθεῖν* Dind.   12 *τῶν Ἰβ.*] *τῶν* om. PF   15 *στενωπῶν* Reiske, *στενῶν τόπων* o

*χηδονίοις οἱ διαδεχόμενοι τοὺς κακοπαθοῦντας ἀκέ-
ραιοι διηγωνίζοντο. τέλος δὲ τῆς μὲν ἔνδον δυνά-
μεως ἀφαίρεσιν λαμβανούσης, τῶν δὲ πολεμίων ἀεὶ
πλειόνων εἰς τὴν πόλιν ἐμπιπτόντων, ἐξεώσθησαν*
57 *ἐκ τῶν στενωπῶν οἱ Σελινούντιοι. διὸ καὶ τῆς
πόλεως καταλαμβανομένης παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν
ἦν ὀδυρμοὺς καὶ δάκρυα θεωρεῖν, παρὰ δὲ τοῖς
βαρβάροις ἀλαλαγμὸς ἦν καὶ βοὴ σύμμικτος· οἱ
μὲν γὰρ τὸ μέγεθος τῆς περιεστώσης συμφορᾶς ἐν
ὀφθαλμοῖς ἔχοντες περιδεεῖς ἦσαν, οἱ δὲ τοῖς εὐη-*
2 *μερήμασιν ἐπηρμένοι σφάττειν παρεκελεύοντο. εἰς
δὲ τὴν ἀγορὰν συνδραμόντων τῶν Σελινουντίων,
οὗτοι μὲν ἐνταῦθα μαχόμενοι πάντες ἀνῃρέθησαν·
οἱ δὲ βάρβαροι σκεδασθέντες καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν
τὴν μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις εὐδαιμονίαν συνήρπασαν,
τῶν δὲ ἐγκαταληφθέντων σωμάτων ἃ μὲν [ἐν] ταῖς
οἰκίαις συγκατέκαιον, τῶν δ᾽ εἰς τὰς ὁδοὺς βιαζο-
μένων οὐ διακρίνοντες οὔτε φύσιν οὔθ᾽ ἡλικίαν,
ἀλλ᾽ ὁμοίως παῖδας νηπίους, γυναῖκας, πρεσβύτας*
3 *ἐφόνευον, οὐδεμίαν συμπάθειαν λαμβάνοντες. ἠκρω-
τηρίαζον δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς κατὰ τὸ πάτριον ἔθος,
καὶ τινὲς μὲν χεῖρας ἀθρόας περιέφερον τοῖς σώμασι,
τινὲς δὲ κεφαλὰς ἐπὶ τῶν γαίσων καὶ τῶν σαυνίων
ἀναπείροντες ἔφερον. ὅσας δὲ τῶν γυναικῶν μετὰ
τέκνων εἰς τοὺς ναοὺς συμπεφευγυίας κατελάμ-*

3 *ἀφαίρεσιν*] *τὴν ἀφαίρεσιν* P[1] 7 *ὀδυρμὸς* PA 10 *ταῖς*] *τοῖς o* *εὐημερήμασιν* PAL, *εὐημερίαις c* (c. 53, 4) 16 *ἐγκαταλειφθέντων o*, corr. Wurm *ἐν* del. Hert. 20 *λαβόντες* P[1] 22 *περιέφερον*] *περιέπειρον* Dind., *περιῆπτον* Hert. (ex V 29, 4) 23 *γαίσων* P[1], *γαισῶν c* 24 *δὲ τῶν*] *δὲ* K *μετὰ* PAFK, *μετὰ τῶν c*

βανον, παρεκελεύοντο μὴ φονεύειν, καὶ ταύταις
μόναις πίστιν ἔδοσαν. τοῦτο δ' ἔπραξαν οὐ τοὺς 4
ἀκληροῦντας ἐλεοῦντες, ἀλλ' εὐλαβούμενοι, μήποτε
τὴν σωτηρίαν αἱ γυναῖκες ἀπογνοῦσαι κατακαύσωσι
τοὺς ναούς, καὶ μὴ δυνηθῶσι συλῆσαι τὴν ἐν
αὐτοῖς καθιερωμένην πολυτέλειαν. τοσοῦτο γὰρ 5
587 ὠμότητι διέφερον οἱ βάρβαροι τῶν ἄλλων, ὥστε
τῶν λοιπῶν ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀσεβεῖν εἰς τὸ δαιμό-
νιον διασωζόντων τοὺς εἰς τὰ ἱερὰ καταπεφευγότας
Καρχηδόνιοι τοὐναντίον ἀπέσχοντο τῶν πολεμίων,
ὅπως τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς συλήσειαν. ἤδη δὲ 6
νυκτὸς οὔσης ἡ μὲν πόλις διήρπαστο, τῶν δ'
οἰκιῶν αἱ μὲν κατεκαύθησαν, αἱ δὲ κατεσκάφησαν,
πᾶς δ' ἦν τόπος αἵματος καὶ νεκρῶν πλήρης.
ἑξακισχίλια μὲν πρὸς τοῖς μυρίοις εὑρέθη σώματα
πεπτωκότα, καὶ χωρὶς αἰχμάλωτα συνήχθη πλείω
τῶν πεντακισχιλίων· θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ βίου 58
μεταβολὴν οἱ τοῖς Καρχηδονίοις Ἕλληνες συμ-
μαχοῦντες ἠλέουν τὴν τῶν ἀκληρούντων τύχην. αἱ
μὲν γυναῖκες ἐστερημέναι τῆς συνήθους τρυφῆς ἐν
πολεμίων ὕβρει διενυκτέρευον, ὑπομένουσαι δει-
νὰς ταλαιπωρίας· ὧν ἔνιαι θυγατέρας ἐπιγάμους
ὁρᾶν ἠναγκάζοντο πασχούσας οὐκ οἰκεῖα τῆς ἡλι-
κίας. ἡ γὰρ βαρβάρων ὠμότης οὔτε παίδων ἐλευ- 2
θέρων οὔτε παρθένων φειδομένη δεινὰς τοῖς ἠτυ-
χηκόσι παρίστα συμφοράς. διόπερ αἱ γυναῖκες
ἀναλογιζόμεναι μὲν τὴν ἐν τῇ Λιβύῃ μέλλουσαν

6 τοσούτω P (c. 35, 1) 15 ἠυρέθη P 16 αἰχμαλώ-των o - PA 20 τρυφῆς Dind., τροφῆς o 24 γὰρ] τῶν add. Dind.

αὐταῖς ἔσεσθαι δουλείαν, θεωροῦσαι δ' αὐτὰς ἅμα τοῖς τέκνοις ἐν ἀτιμίᾳ καὶ προπηλακισμῷ δεσποτῶν ἀναγκαζομένας ὑπακούειν, τούτους δ' ὁρῶσαι ἀσύνετον μὲν τὴν φωνήν, θηριώδη δὲ τὸν τρόπον ἔχοντας, τὰ μὲν ζῶντα τῶν τέκνων ἐπένθουν, καὶ καθ' ἕκαστον τῶν εἰς ταῦτα παρανομημάτων οἱονεὶ νυγμοὺς εἰς τὴν ψυχὴν λαμβάνουσαι περιπαθεῖς ἐγίνοντο καὶ πολλὰ τὴν ἑαυτῶν τύχην κατωδύροντο· τοὺς δὲ πατέρας, ἔτι δὲ ἀδελφούς, οἳ διαγωνιζόμενοι περὶ τῆς πατρίδος ἐτετελευτήκεισαν, ἐμακάριζον, οὐθὲν ἀνάξιον ἑωρακότας τῆς ἰδίας ἀρετῆς.

3 οἱ δὲ τὴν αἰχμαλωσίαν διαφυγόντες Σελινούντιοι, τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἑξακόσιοι πρὸς τοῖς δισχιλίοις, διεσώθησαν εἰς Ἀκράγαντα καὶ πάντων ἔτυχον τῶν φιλανθρώπων· οἱ γὰρ Ἀκραγαντῖνοι σιτομετρήσαντες αὐτοῖς δημοσίᾳ διέδωκαν κατὰ τὰς οἰκίας, παρακελευσάμενοι τοῖς ἰδιώταις καὶ αὐτοῖς προθύμοις οὖσι χορηγεῖν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἅπαντα.

59 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις εἰς τὸν Ἀκράγαντα κατήντησαν στρατιῶται τρισχίλιοι παρὰ Συρακοσίων ἐπίλεκτοι, προαπεσταλμένοι κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. πυθόμενοι δὲ τὴν πόλιν ἡλωκυῖαν, πρέσβεις ἀπέστειλαν, παρακαλοῦντες τὸν Ἀννίβαν τούς τε αἰχμαλώτους ἀπολυτρῶσαι καὶ τῶν θεῶν
2 τοὺς ναοὺς ἐᾶσαι. ὁ δ' Ἀννίβας ἀπεκρίθη, τοὺς μὲν Σελινουντίους μὴ δυναμένους τηρεῖν τὴν ἐλευθερίαν πεῖραν τῆς δουλείας λήψεσθαι, τοὺς δὲ θεοὺς ἐκτὸς Σελινοῦντος οἴχεσθαι προσκόψαντας τοῖς ἐνοι-

1 αὐταῖς et αὐτὰς F   10 τετελευτήκασιν o, corr. Dind. 11 ἑωρακότες P[1]F   16 δέδωκαν PFK

κοῦσιν. ὅμως δὲ τῶν πεφευγότων Ἐμπεδίωνα 3
588 *πρεσβευτὴν ἀποστειλάντων, τούτῳ μὲν ὁ Ἀννίβας*
τὰς οὐσίας ἀποκατέστησεν· ἀεὶ γὰρ τὰ Καρχηδο-
νίων ἦν πεφρονηκὼς καὶ πρὸ τῆς πολιορκίας τοῖς
πολίταις συμβεβουλευκὼς μὴ πολεμεῖν Καρχηδο-
νίους· ἐχαρίσατο δ' αὐτῷ τοὺς συγγενεῖς τοὺς
ὄντας ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, καὶ τοῖς ἐκπεφευγόσι
Σελινουντίοις ἔδωκεν ἐξουσίαν τὴν πόλιν οἰκεῖν
καὶ τὴν χώραν γεωργεῖν τελοῦντας φόρον τοῖς
Καρχηδονίοις.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις ἀπὸ τῆς κτίσεως οἰκη- 4
θεῖσα χρόνον ἐτῶν διακοσίων τεσσαράκοντα δύο
ἑάλω. ὁ δὲ Ἀννίβας περιελὼν τὰ τείχη τῆς Σελι-
νοῦντος ἀνέζευξε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ
τὴν Ἱμέραν, ἐπιθυμῶν μάλιστα ταύτην κατασκάψαι
τὴν πόλιν. διὰ ταύτην γὰρ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ 5
φυγὰς ἦν, ὁ δὲ προπάτωρ Ἀμίλκας πρὸς ταύτῃ
καταστρατηγηθεὶς ὑπὸ Γέλωνος ἀνῃρέθη, καὶ μετ'
αὐτοῦ πεντεκαίδεκα μυριάδες στρατιωτῶν ἀνῃρέ-
θησαν, ἄλλαι δὲ οὐκ ἐλάττους τούτων ᾐχμαλωτί-
σθησαν. ὑπὲρ ὧν σπεύδων τιμωρίαν λαβεῖν Ἀν- 6
νίβας τέτρασι μυριάσιν οὐκ *ἄπωθεν τῆς πόλεως*
ἐπί τινων λόφων κατεστρατοπέδευσε, τῇ δ' ἄλλῃ
δυνάμει πάσῃ περιεστρατοπέδευσε τὴν πόλιν, προσ-
γενομένων ἄλλων παρά τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν
δισμυρίων στρατιωτῶν. στήσας δὲ μηχανὰς τὸ 7

2 *τούτων v* 4 *ἦν τὰ Καρχηδονίων o* - PA 5 *συμβεβουλευκὼς* Reiske, *συμπεφωνηκὼς o* 20 *αἰχμαλ.* PA 22 *τέτταρσι* Dind. *οὐκ* add. Hert. *ἄπωθε* P, *ἄποθεν v* 23 *κατεστρατοπέδευσενὴν πόλιν* P[1], *τῇ δ' — περιεστρατοπέδευσε τὴν* add. P[2]

τεῖχος κατὰ πλείονας τόπους ἐσάλευε, καὶ πολλῷ
πλήθει διαγωνιζόμενος ἐκ διαδοχῆς κατεπόνει τοὺς
πολιορκουμένους, ἅτε καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐπηρ-
8 μένων ταῖς εὐτυχίαις. ὑπώρυττε δὲ καὶ τὰ τείχη,
καὶ ξύλοις ὑπήρειδεν, ὧν ἐμπρησθέντων ταχὺ πολὺ
μέρος τοῦ τείχους ἔπεσεν. ἔνθα δὴ συνέβαινε καρ-
τερωτάτην μάχην γίνεσθαι, τῶν μὲν βιαζομένων
ἐντὸς τοῦ τείχους παρεισπεσεῖν, τῶν δὲ φοβου-
9 μένων μὴ ταὐτὰ πάθωσι τοῖς Σελινουντίοις. διὸ
καὶ τὸν ἔσχατον ἀγῶνα τιθεμένων αὐτῶν ὑπὲρ
τέκνων καὶ γονέων καὶ τῆς περιμαχήτου πᾶσι
πατρίδος, ἐξεώσθησαν οἱ βάρβαροι, καὶ ταχὺ τὸ
μέρος τοῦ τείχους ἀνῳκοδόμησαν. παρεγενήθησαν
δ' αὐτοῖς εἰς τὴν βοήθειαν οἵ τ' ἐξ Ἀκράγαντος
Συρακόσιοι καί τινες τῶν ἄλλων συμμάχων, οἱ
πάντες εἰς τετρακισχιλίους, ὧν Διοκλῆς ὁ Συρακό-
σιος εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.
60 Τότε μὲν οὖν νυκτὸς ἀφελομένης τὴν ἐπὶ τὸ
πλέον φιλονεικίαν ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν· ἅμα δ'
ἡμέρᾳ τοῖς Ἱμεραίοις ἔδοξε μὴ περιορᾶν αὑτοὺς
συγκεκλεισμένους ἀγεννῶς, καθάπερ τοὺς Σελι-
νουντίους, ἐπὶ δὲ τῶν τειχῶν φύλακας κατέταττον,
τοὺς δ' ἄλλους στρατιώτας σὺν τοῖς παραγεγονόσι
2 συμμάχοις ἐξήγαγον, ὄντας περὶ μυρίους. ἀπροσδο-
κήτως δὲ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσαντες εἰς ἔκπληξιν
ἤγαγον τοὺς βαρβάρους, νομίζοντας ἥκειν τοὺς συμ-
μάχους τοῖς πολιορκουμένοις. πολὺ δὲ ταῖς τόλ-

14 Ἀκράγαντος] καὶ add. Reiske (at c. 59, 1) 18 τῷ πλέονι P, τῷ πλείονι c, corr. Reiske 20 αὐτοὺς PA 26 τοὺς συμ.] αὐτοὺς συμ. Steph.

μαις ὑπερέχοντες καὶ ταῖς εὐχειρίαις, καὶ τὸ μέγι-
στον, μιᾶς ἐλπίδος εἰς σωτηρίαν ὑποκειμένης, εἰ τῇ
589 *μάχῃ κρατήσειαν [ἂν], εὐθὺ τοὺς πρώτους ὑπο-*
στάντας ἀνεῖλον. τοῦ δὲ πλήθους τῶν βαρβάρων 3
συντρέχοντος ἐν ἀταξίᾳ πολλῇ διὰ τὸ μηδέποτ' ἂν
ἐλπίσαι τοὺς συγκεκλεισμένους τηλικαῦτα τολμή-
σειν, οὐ μετρίως ἠλαττοῦντο· εἰς ἕνα γὰρ τόπον
ὀκτὼ μυριάδων συνδραμουσῶν ἀτάκτως συνέβαινε
τοὺς βαρβάρους ἀλλήλοις ἐμπίπτειν καὶ πλείονα
πάσχειν ὑφ' ἑαυτῶν ἤπερ ὑπὸ τῶν πολεμίων. οἱ 4
δ' Ἱμεραῖοι θεατὰς ἔχοντες ἀπὸ τῶν τειχῶν γονεῖς
καὶ παῖδας, ἔτι δὲ τοὺς οἰκείους ἅπαντας, ἀφειδῶς
ἐχρῶντο τοῖς ἰδίοις σώμασιν εἰς τὴν κοινὴν σωτη-
ρίαν. λαμπρῶς δ' αὐτῶν ἀγωνιζομένων οἱ βάρ- 5
βαροι τάς τε τόλμας καὶ τὸ παράδοξον καταπλα-
γέντες πρὸς φυγὴν ἐτράπησαν. τούτων δ' οὐδενὶ
κόσμῳ φευγόντων πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν λόφων στρα-
τοπεδεύοντας, ἐπηκολούθουν ἀλλήλοις παρακελευό-
μενοι μηδένα ζωγρεῖν, καὶ πλείους ἀνεῖλον τῶν
ἑξακισχιλίων, ὡς Τίμαιος, ὡς δ' Ἔφορός φησι,
δισμυρίων. ὁ δ' Ἀννίβας ὁρῶν τοὺς ἰδίους κατα- 6
πονουμένους, κατεβίβασε τοὺς ἐπὶ τῶν λόφων κατε-
στρατοπεδευκότας, καὶ παραβοηθήσας τοῖς ἐλαττου-
μένοις κατέλαβε τοὺς Ἱμεραίους ἐν οὐδεμιᾷ τάξει
τὸν διωγμὸν ποιουμένους. γενομένης δὲ μάχης καρ- 7
τερᾶς, τὸ μὲν πλῆθος τῶν Ἱμεραίων πρὸς φυγὴν
ὥρμησε, τρισχίλιοι δ' αὐτῶν ὑποστάντες τὴν τῶν

1 *εὐχερείαις* v   3 *ἂν* del. Reiske   23 *ἐλαττωμένοις* P
27 *ὥρμησαν* PFJ, *ὥρμησεν* c

*Καρχηδονίων δύναμιν, καὶ πολλὰ δράσαντες, ἅπαντες
ἀνῃρέθησαν.*

61 *Τῆς δὲ μάχης ταύτης ἤδη τέλος ἐχούσης κατέ-
πλευσαν πρὸς τὴν Ἱμέραν πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσι
τριήρεις παρὰ τῶν Σικελιωτῶν, ἃς πρότερον μὲν
ἀπεστάλκεισαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ συμμαχίαν,
2 τότε δ' ἀνέστρεψαν ἀπὸ τῆς στρατείας. διεδόθη
δὲ καὶ φήμη τις κατὰ τὴν πόλιν, ὅτι Συρακόσιοι
μὲν πανδημεὶ μετὰ τῶν συμμάχων πορεύονται τοῖς
Ἱμεραίοις βοηθεῖν, Ἀννίβας δὲ μέλλοι τὰς ἐν Μοτύῃ
τριήρεις πληροῦν τῶν κρατίστων ἀνδρῶν καὶ περι-
πλεύσας ἐπὶ Συρακούσας ἔρημον τὴν πόλιν τῶν
3 ἀμυνομένων καταλαβέσθαι. διόπερ Διοκλῆς ὁ τῶν
ἐν Ἱμέρᾳ στρατηγὸς συνεβούλευσε τοῖς ναυάρχοις
τὴν ταχίστην ἐκπλεῖν εἰς Συρακούσας, ἵνα μὴ
συμβῇ κατὰ κράτος ἁλῶναι τὴν πόλιν, ἀπολωλότων
4 ἐν τῇ μάχῃ τῶν κρατίστων ἀνδρῶν. διόπερ ἐφαί-
νετο συμφέρειν αὐτοῖς ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ τοὺς
μὲν ἡμίσεις εἰς τὰς τριήρεις ἐμβιβάσαι — ταύτας
γὰρ κατακομιεῖν αὐτούς, μέχρι ἂν ἐκτὸς τῆς Ἱμε-
ραίας γένωνται χώρας —, τοῖς δ' ἡμίσεσι τηρεῖν,
5 ἕως ἂν πάλιν αἱ τριήρεις ἐπιστρέψωσιν. τῶν δ'
Ἱμεραίων σχετλιαζόντων μὲν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις,
οὐκ ἐχόντων δὲ ὅ πράξειαν ἕτερον, αἱ μὲν τριή-
ρεις νυκτὸς ἐπληροῦντο κατὰ σπουδὴν ἀναμὶξ*

1 *δράσαντες*] *καὶ παθόντες* add. Dind. 4 *εἴκοσι*] *τριάκοντα* Wess. ex c. 34, 4 et 63, 1 (at cf. etiam 40, 5) 7 *ὑπὸ* P 9 *πορεύονται*] *παρασκευάζονται* Dind. 10 *μέλλει* Dind. 13 *ἀμυνουμένων* Dind. 16 *ἀπολωλότων*] *ἀπόντων* Wurm; equidem malim: *πόλιν. ἀπολωλότων δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν κρατίστων ἀνδρῶν ἐφαίνετο* 20 *μέχρις* υ

γυναικῶν τε καὶ παίδων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων σωμάτων, [καὶ] ἐπὶ τούτων ἀποπλεόντων ὡς ἐπὶ Μεσσήνην· Διοκλῆς δὲ τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἀναλαβὼν καὶ 6
590 τοὺς πεσόντας ἐν τῇ μάχῃ καταλιπών, ὥρμησεν ἐπ' οἴκου τὴν πορείαν ποιούμενος. πολλοὶ δὲ τῶν Ἱμεραίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐξώρμησαν σὺν τοῖς περὶ τὸν Διοκλῆν, μὴ δυναμένων χωρῆσαι τῶν τριήρων τὸν ὄχλον.

Οἱ δ' ἐν τῇ πόλει καταλειφθέντες διενυκτέρευον **62** μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπὶ τῶν τειχῶν· ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῶν Καρχηδονίων περιστρατοπεδευσάντων τὴν πόλιν καὶ πυκνὰς προσβολὰς ποιουμένων, οἱ καταλειφθέντες τῶν Ἱμεραίων ἀφειδῶς ἠγωνίζοντο, προσδοκῶντες τὴν τῶν νεῶν παρουσίαν. ἐκείνην μὲν 2 οὖν τὴν ἡμέραν διεκαρτέρησαν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῶν τριήρων ἐπιφαινομένων ἤδη συνέβαινε τὸ μὲν τεῖχος πεσεῖν ὑπὸ τῶν μηχανῶν, τοὺς δ' Ἴβηρας ἀθρόους παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ μὲν ἠμύνοντο τοὺς παραβοηθοῦντας τῶν Ἱμεραίων, οἱ δὲ καταλαμβανόμενοι τὰ τείχη παρεδέχοντο τοὺς ἰδίους. κατὰ κράτος οὖν ἁλούσης τῆς πόλεως, ἐπὶ 3 πολὺν χρόνον οἱ βάρβαροι πάντας ἐφόνευον τοὺς καταλαμβανομένους ἀσυμπαθῶς. τοῦ δ' Ἀννίβα ζωγρεῖν παραγγείλαντος ὁ μὲν φόνος ἔληξεν, ἡ δ' ἐκ τῶν οἰκιῶν εὐδαιμονία διεφορεῖτο. ὁ δ' Ἀννίβας 4 τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας καὶ τοὺς καταφυγόντας ἱκέτας ἀποσπάσας ἐνέπρησε, καὶ τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατέσκαψεν, οἰκισθεῖσαν ἔτη διακόσια τεσσαράκοντα·

2 καὶ PFK, om. c; καὶ . . ἀπέπλεον fort.

τῶν δ' αἰχμαλώτων γυναῖκας καὶ παῖδας διαδοὺς
εἰς τὸ στρατόπεδον παρεφύλαττε, τῶν δ' ἀνδρῶν
τοὺς ἁλόντας εἰς τρισχιλίους ὄντας παρήγαγεν ἐπὶ
τὸν τόπον, ἐν ᾧ πρότερον Ἀμίλκας ὁ πάππος
αὐτοῦ ὑπὸ Γέλωνος ἀνῃρέθη, καὶ πάντας αἰκισά-
5 μενος κατέσφαξεν. μετὰ δὲ ταῦτα διαλύσας τὸ
στρατόπεδον, τοὺς μὲν ἀπὸ Σικελίας συμμάχους
ἀπέστειλεν εἰς τὰς πατρίδας, μεθ' ὧν καὶ Καμ-
πανοὶ συνηκολούθησαν, ἐγκαλοῦντες [μὲν] τοῖς Καρ-
χηδονίοις ὡς αἰτιώτατοι μὲν τῶν εὐημερημάτων
γεγενημένοι, οὐκ ἀξίας δὲ χάριτας εἰληφότες τῶν
6 πεπραγμένων· ὁ δ' Ἀννίβας εἰς τὰς μακρὰς ναῦς
καὶ φορτηγοὺς ἐμβιβάσας τὴν δύναμιν, καὶ τοὺς
ἱκανοὺς τοῖς συμμάχοις ἀπολιπὼν στρατιώτας, ἐξέ-
πλευσεν ἐκ τῆς Σικελίας. ἐπεὶ δ' εἰς Καρχηδόνα
κατέπλευσε μετὰ πολλῶν λαφύρων, ἀπήντων αὐτῷ
πάντες δεξιούμενοι καὶ τιμῶντες ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
μείζονα πράξαντα τῶν πρότερον στρατηγῶν.

63 Εἰς δὲ τὴν Σικελίαν κατέπλευσεν Ἑρμοκράτης ὁ Συρακόσιος. οὗτος δ' ἐν μὲν τῷ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ στρατηγήσας καὶ πολλὰ τῇ πατρίδι χρήσιμος γενόμενος πλεῖστον ἴσχυσε παρὰ τοῖς Συρακοσίοις, μετὰ δὲ ταῦτα ναύαρχος πεμφθεὶς σὺν τριάκοντα πέντε τριήρεσι Λακεδαιμονίοις συμμαχήσων ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων κατεστασιάσθη, καὶ φυγῆς μὲν ἐγενήθη κατάδικος, τὸν δὲ στόλον παρέδωκεν ἐν Πελοποννήσῳ τοῖς ἐπὶ τὴν διαδοχὴν

1 καὶ PAF, τε καὶ c   9 μὲν del. Dind., μέντοι Wurm   18 προτέρων P   27 Πελοποννήσῳ] Ἑλλησπόντῳ Wess. (cf. Xen. Hell. I 1, 31)

ἀποσταλεῖσιν. αὐτὸς δ' ἐκ τῆς στρατείας φιλίαν 2
591 ἔχων πρὸς Φαρνάβαζον τὸν τῶν Περσῶν σατράπην
ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πολλὰ χρήματα, μεθ' ὧν εἰς
Μεσσήνην καταπλεύσας πέντε μὲν ἐναυπήγησε τριή-
ρεις, χιλίους δ' ἐμισθώσατο στρατιώτας. παρα- 3
λαβὼν δὲ καὶ τῶν ἐκπεπτωκότων Ἱμεραίων ὡς
χιλίους, ἐπεχείρησε μὲν εἰς Συρακούσας κατελθεῖν
συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν φίλων, ἀποτυχὼν δὲ
τῆς ἐπιβολῆς ὥρμησε διὰ τῆς μεσογείου, καὶ κατα-
λαβόμενος τὸν Σελινοῦντα [καὶ] τῆς πόλεως μέρος
ἐτείχισε καὶ πανταχόθεν κατεκάλει τοὺς διασωζο-
μένους τῶν Σελινουντίων. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους 4
ὑποδεχόμενος εἰς τὸν τόπον συνήγαγε δύναμιν ἐπι-
λέκτων ἀνδρῶν ἑξακισχιλίων. ἐντεῦθεν δ' ὁρμώ-
μενος πρῶτον μὲν τὴν τῶν Μοτυηνῶν ἐπόρθησε
χώραν, καὶ τοὺς ἐπεξελθόντας ἐκ τῆς πόλεως μάχῃ
κρατήσας πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε, τοὺς δ' ἄλλους συν-
εδίωξεν ἐντὸς τοῦ τείχους. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν
Πανορμιτῶν χώραν λεηλατήσας ἀναριθμήτου λείας
ἐκυρίευσε, τῶν δὲ Πανορμιτῶν πανδημεὶ παρατα-
ξαμένων πρὸ τῆς πόλεως εἰς πεντακοσίους μὲν
αὐτῶν ἀνεῖλε, τοὺς δ' ἄλλους συνέκλεισεν ἐντὸς
τῶν τειχῶν. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν ἄλλην χώραν 5
ἅπασαν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους οὖσαν πορθῶν ἐπαί-
νου παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἐτύγχανεν. εὐθὺ δὲ
καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ πλεῖστοι μετεμελήθησαν,

6 Ἱμεραίους PAHF[2] 10 καὶ del. Reiske 11 δια-σεσωσμένους M 16 μάχῃ Reiske, μάχῃ τε o 18 τὴν Eich., τήν τε o; τὴν μὲν fort. 19 et 20 Πανορμητῶν PJK

ἀναξίως τῆς ἰδίας ἀρετῆς ὁρῶντες πεφυγαδευμένον
6 τὸν Ἑρμοκράτην. διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ πολλῶν λόγων γινομένων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὁ μὲν δῆμος φανερὸς ἦν βουλόμενος καταδέχεσθαι τὸν ἄνδρα, ὁ δ' Ἑρμοκράτης ἀκούων τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην ἐν ταῖς Συρακούσαις παρεσκευάζετο πρὸς τὴν αὐτοῦ κάθοδον ἐπιμελῶς, εἰδὼς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ἀντιπράξοντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

64 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Θρασύβουλος πεμφθεὶς παρ' Ἀθηναίων μετὰ νεῶν τριάκοντα καὶ πολλῶν ὁπλιτῶν σὺν ἱππεῦσιν ἑκατὸν κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἔφεσον· ἐκβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν κατὰ δύο τόπους προσβολὰς ἐποιήσατο. τῶν δ' ἔνδον ἐπεξελθόντων καρτερὰν συνέβη μάχην συστῆναι· πανδημεὶ δὲ τῶν Ἐφεσίων ἀγωνισαμένων τετρακόσιοι μὲν τῶν Ἀθηναίων ἔπεσον, τοὺς δ' ἄλλους ὁ Θρασύβουλος
2 ἀναλαβὼν εἰς τὰς ναῦς ἐξέπλευσεν εἰς Λέσβον. οἱ δὲ περὶ Κύζικον ὄντες τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πλεύσαντες ἐπὶ Χαλκηδόνα, Χρυσόπολιν ᾤκισαν φρούριον καὶ τὴν ἱκανὴν αὐτῷ κατέλιπον δύναμιν· τοῖς δ' ἐπὶ τούτων κατασταθεῖσι προσέταξαν δεκάτην πράττεσθαι τοὺς ἐκ τοῦ Πόντου πλέοντας.
3 μετὰ δὲ ταῦτα διελομένων αὐτῶν τὰς δυνάμεις, Θηραμένης μὲν μετὰ πεντήκοντα νεῶν κατελείφθη πολιορκήσων Χαλκηδόνα καὶ Βυζάντιον, Θρασύβουλος δὲ περὶ Θρᾴκην πεμφθεὶς τὰς ἐν τούτοις τοῖς

6 αὐτοῦ FJK, αὐτῆς P, αὐτὴν c 8 κατὰ] κατὰ τὴν AL 10 et 17 Θράσυλλος Palmerius, itemque p. 99, 2 20 et 26 Καλχηδόνα Dind. 21 αὐτῷ] ἐν αὐτῷ Hert.

τόποις πόλεις προσηγάγετο. Ἀλκιβιάδης δὲ τὸν 4
Θρασύβουλον μετὰ τῶν τριάκοντα νεῶν ἀπολύσας
592 ἔπλευσεν εἰς τὴν ὑπὸ Φαρνάβαζον χώραν, καὶ κοινῇ
πολλὴν αὐτῆς πορθήσαντες τούς τε στρατιώτας ἐνέ-
πλησαν ὠφελείας καὶ αὐτοὶ χρήματα συνήγαγον ἐκ
τῶν λαφύρων, βουλόμενοι κουφίσαι τὸν δῆμον τῶν
εἰσφορῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυνθανόμενοι περὶ 5
τὸν Ἑλλήσποντον ὑπάρχειν ἁπάσας τὰς τῶν Ἀθη-
ναίων δυνάμεις, ἐστράτευσαν ἐπὶ Πύλον, ἣν Μεσ-
σήνιοι φρουρᾷ κατεῖχον, κατὰ μὲν θάλατταν ἕνδεκα
ναυσίν, ὧν ἦσαν αἱ μὲν ἀπὸ Σικελίας ἐκ τῶν
πολιτῶν πεπληρωμέναι· πεζῇ δὲ παρήγαγον ἱκανὴν
δύναμιν, καὶ περιστρατοπεδεύσαντες τὸ φρούριον
ἐπόρθουν ἅμα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
ἃ δὴ πυθόμενος ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐξαπέστειλε 6
τοῖς πολιορκουμένοις εἰς βοήθειαν ναῦς τριάκοντα
καὶ στρατηγὸν Ἄνυτον τὸν Ἀνθεμίωνος. οὗτος μὲν
οὖν ἐκπλεύσας, καὶ διά τινας χειμῶνας οὐ δυνηθεὶς
τὸν Μαλέαν κάμψαι, ἀνέπλευσεν εἰς Ἀθήνας. ἐφ
οἷς ὁ μὲν δῆμος ὀργισθείς, καὶ καταιτιασάμενος
αὐτοῦ προδοσίαν, μετέστησεν εἰς κρίσιν· ὁ δ' Ἄνυτος
ἰσχυρῶς κινδυνεύων ἐρρύσατο χρήμασι τὴν ἰδίαν
ψυχήν, καὶ πρῶτος Ἀθηναίων δοκεῖ δικαστήριον
δωροδοκῆσαι. οἱ δ' ἐν τῇ Πύλῳ Μεσσήνιοι μέχρι 7

2 ἀπολύσας] ἀπολήψας Palmerius, ἀποκαλέσας Reiske 3 χώραν] πόλιν Pa 11 ἐκ PF, πέντε ἐκ c; πέντε, ἓξ δὲ ἐκ Wess. 13 περιστρατεύσαντες v 14 ἐπόρθουν] ἐπολιόρκουν Wurm 19 τὸν om. A Μαλαῖον Pa ἀπέπλευσεν o, corr. Hert. 20 καὶ om. P 21 κατέστησεν Cobet (at c. 75, 8. XV 27, 3) 22 ἐρύσατο P 23 καστήριον P 24 δωροδ.] δεκάσαι Cobet

μέν τινος ἀντεῖχον, προσδοκῶντες παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν· ὡς δ' οἱ μὲν πολέμιοι τὰς προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς ἐποιοῦντο, τῶν δὲ ἰδίων οἱ μὲν ἐκ τῶν τραυμάτων ἀπέθνησκον, οἱ δ' ἐκ τῆς σιτοδείας κακῶς ἀπήλλαττον, ὑπόσπονδοι τὸν τόπον ἐξέλιπον. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῆς Πύλου, πεντεκαίδεκα ἔτη τῶν Ἀθηναίων αὐτὴν κατεσχηκότων, ἀφ' ὅτου Δημοσθένης αὐτὴν ἐτείχισεν.

65 Τούτων δὲ πραττομένων Μεγαρεῖς μὲν Νίσαιαν ὑπ' Ἀθηναίους οὖσαν εἷλον, Ἀθηναῖοι δ' ἐπ' αὐτοὺς ἀπέστειλαν Λεωτροφίδην καὶ Τίμαρχον μετὰ μὲν πεζῶν χιλίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων. οἷς οἱ Μεγαρεῖς ἀπαντήσαντες μετὰ τῶν ὅπλων πανδημεὶ καὶ παραλαβόντες τινὰς τῶν ἐκ Σικελίας, παρετάξαντο πρὸς τοῖς λόφοις τοῖς Κέρασι καλουμένοις·
2 τῶν δ' Ἀθηναίων λαμπρῶς ἀγωνισαμένων, καὶ πολλαπλασίους ὄντας τοὺς πολεμίους τρεψαμένων, Μεγαρέων ἔπεσον μὲν πολλοί, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων εἴκοσι μόνον· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι βαρέως φέροντες ἐπὶ τῷ τὴν Νίσαιαν κατειλῆφθαι τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους οὐκ ἐδίωξαν, πρὸς δὲ τοὺς 593
Μεγαρεῖς χαλεπῶς διακείμενοι παμπληθεῖς ἀνεῖλον.
3 Λακεδαιμόνιοι δὲ Κρατησιππίδαν ἑλόμενοι ναύαρχον, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων ναῦς αὐτῶν πληρώσαντες εἴκοσι πέντε, προσέταξαν παραβοηθεῖν τοῖς συμμάχοις. οὗτος δὲ χρόνον μέν τινα περὶ

2 τὰς] μὲν add. PAK 6 ἐξέλειπον PA 8 ὅτου] ὅτε PAF 19 μὲν ἔπεσον Dind.; τῶν μὲν Μεγ. fort. Σικελιωτῶν et 22 Σικελιώτας conicio pro Λακεδ. 25 αὐτῶν PAJ

τὴν Ἰωνίαν διέτριψεν οὐθὲν ἄξιον λόγου πράξας·
μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τῶν ἐκ Χίου φυγάδων λαβὼν
χρήματα κατήγαγεν αὐτοὺς καὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν
Χίων κατελάβετο. οἱ δὲ κατελθόντες τῶν Χίων 4
τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτοῖς καὶ τῆς ἐκπτώ-
σεως ... εἰς ἑξακοσίους τὸν ἀριθμὸν ὄντας ἐφυγά-
δευσαν. οὗτοι δὲ τῆς ἀντιπέραν ἠπείρου χωρίον
Ἀταρνέα καλούμενον κατελάβοντο, σφόδρα τῇ φύσει
καθεστηκὸς ὀχυρόν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐκ τούτου τὰς
ἀφορμὰς ἔχοντες ἐπολέμουν τοῖς Χίον ἔχουσιν.

Τούτων δὲ πραττομένων Ἀλκιβιάδης καὶ Θρα- **66**
σύβουλος Λάμψακον τειχίσαντες, ἐν μὲν ταύτῃ τὴν
ἱκανὴν φυλακὴν κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῆς
δυνάμεως ἐξέπλευσαν πρὸς Θηραμένην, ὃς ἐπόρθει
τὴν Χαλκηδόνα ναῦς μὲν ἔχων ἑβδομήκοντα, στρα-
τιώτας δὲ πεντακισχιλίους. ἀθροισθεισῶν δὲ τῶν
δυνάμεων εἰς ἕνα τόπον ἀπετείχισαν τὴν πόλιν ἀπὸ
θαλάττης εἰς θάλατταν ξυλίνῳ τείχει. ὁ δ' ἐν τῇ 2
πόλει καθεσταμένος ὑπὸ Λακεδαιμονίων Ἱπποκράτης
ἡγεμών, ὃν οἱ Λάκωνες ἁρμοστὴν ἐκάλουν, τούς
τ' ἰδίους στρατιώτας προσήγαγε καὶ τοὺς Χαλκη-
δονίους ἅπαντας. γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης,
καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐρρωμένως ἀγωνισα-
μένων, ὅ τε Ἱπποκράτης ἔπεσε καὶ τῶν λοιπῶν οἱ

5 τῶν ἀντιπ.] τἀντιπ. P τοὺς ἀντιπολιτευομένους αὐτοῖς πρὸ τῆς Dind. ἐκπτώσεως] αἰτίους ὄντας add. H; αὐτοῖς τοὺς τῆς καταδίκης αἰτίους καὶ τῆς ἐκπτώσεως Madvig 10 τοῖς Χίον Rhod., τὸ ἴσχιον PA, τοῖς τὸ ἴσχιον c 11 Θρά-συλλος Palmerius 12 Λάμψακον Palm. ex c. 104, 8, λάβδακον o 13 κατέλειπον PA 14 ἐπόρθει] ἐπολιόρκει Wurm 19 καθιστάμενος o, corr. Dind. 21 προήγαγε Dind., ἀντ-εξήγαγε M

μὲν ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ κατατρωθέντες συνέφυγον
3 εἰς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλκιβιάδης μὲν εἰς
Ἑλλήσποντον καὶ Χερρόνησον ἐξέπλευσε, βουλόμενος ἀθροῖσαι χρήματα, οἱ δὲ περὶ τὸν Θηραμένην ὁμολογίαν ἐποιήσαντο πρὸς Χαλκηδονίους φόρον λαμβάνειν παρ' αὐτῶν ὅσον καὶ πρότερον. ἐντεῦθεν δὲ τὰς δυνάμεις ἀπαγαγόντες πρὸς Βυζάντιον ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἀπο-
4 τειχίζειν ἐπεχείρησαν. Ἀλκιβιάδης δὲ ἀθροίσας χρήματα πολλοὺς αὐτῷ τῶν Θρᾳκῶν ἔπεισε συστρατεῦσαι, παρέλαβε δὲ καὶ τοὺς Χερρόνησον οἰκοῦντας πανδημεί, καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας 594
πρῶτον μὲν Σηλυβρίαν διὰ προδοσίας εἷλεν, ἐξ ἧς πολλὰ χρήματα πραξάμενος ἐν μὲν ταύτῃ φρουρὰν κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τάχους ἧκε πρὸς τοὺς περὶ
5 Θηραμένην εἰς Βυζάντιον. ἀθροισθεισῶν δὲ τῶν δυνάμεων, οὗτοι μὲν τὰ πρὸς πολιορκίαν ἡτοιμάζοντο· ἤμελλον γὰρ νικήσειν πόλιν βάρος ἔχουσαν καὶ γέμουσαν τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀμυνομένων· χωρὶς γὰρ τῶν Βυζαντίων, πολλῶν ὄντων, Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἁρμοστὴς εἶχε πολλοὺς ἐν τῇ πόλει
6 τῶν Πελοποννησίων καὶ μισθοφόρους. μέχρι μὲν οὖν τινος προσβολὰς ποιούμενοι, κακὸν οὐδὲν ἀξιόλογον δρῶντες τοὺς ἔνδον διετέλουν· ἐπεὶ δ' ὁ τῆς πόλεως ἐπιστάτης ἀπῆλθε πρὸς Φαρνάβαζον, ὅπως λάβῃ χρήματα, τηνικαῦτά τινες τῶν Βυζαντίων, μισοῦντες τὸ βάρος τῆς ἐπιστασίας — ἦν γὰρ ὁ

7 ἐπαγαγόντες P 10 αὐτῷ AJL, αὐτῷ τῷ P 12 τῆς add. Dind. 13 Σηλυμβρίαν a 15 κατέλειπεν PA 17 ἑτοιμάζοντο P

*Κλέαρχος χαλεπός —, προύδωκαν τὴν πόλιν τοῖς
περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. οὗτοι δὲ ὡς λύσοντες τὴν* 67
*πολιορκίαν καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάξοντες εἰς Ἰωνίαν
δείλης ταῖς ναυσὶ πάσαις ἐξέπλευσαν, καὶ τὸ πεζὸν
στράτευμα μέχρι τινὸς ἀπαγαγόντες, ὡς ἐπέλαβεν ἡ
νύξ, πάλιν ὑπέστρεψαν καὶ περὶ μέσας [τὰς] νύκτας
προσέμιξαν τῇ πόλει, καὶ τὰς μὲν τριήρεις ἀπέ-
στειλαν προστάξαντες ἀφέλκειν τὰ πλοῖα καὶ κραυγὴν
ποιεῖν, ὡς ἁπάσης ἐκεῖ τῆς δυνάμεως οὔσης, αὐτοὶ
δὲ μετὰ τοῦ πεζοῦ στρατεύματος πρὸς τοῖς τείχεσιν
ἐτήρουν τὸ συντεταγμένον παρὰ τῶν ἐνδιδόντων
σύσσημον. τῶν δ' ἐν ταῖς τριήρεσι ποιησάντων τὸ* 2
*προσταχθέν, καὶ τῶν πλοίων τὰ μὲν συντριβόντων
ταῖς ἐμβολαῖς, τὰ δ' ἀποσπώντων ταῖς σιδηραῖς
χερσίν, ἔτι δὲ βοὴν ἐξαίσιον ποιούντων, οἱ μὲν
κατὰ τὴν πόλιν ὄντες Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ
τὴν ἀπάτην ἀγνοοῦντες ἐξεβοήθουν ἐπὶ τοὺς λιμένας.
διόπερ οἱ τὴν πόλιν προδιδόντες ἦραν τὸ σύσσημον* 3
*ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ παρεδέχοντο τοὺς περὶ τὸν
Ἀλκιβιάδην διὰ τῶν κλιμάκων κατὰ πολλὴν ἀσφά-
λειαν, ὡς ἂν τοῦ πλήθους ἐπὶ τὸν λιμένα συνδε-
δραμηκότος. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι πυθόμενοι τὸ* 4
*γεγονός, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τοῦ
λιμένος ἀπέλιπον, τοῖς δὲ λοιποῖς κατὰ σπουδὴν
ἐξεβοήθουν ἐπὶ τὰ κατειλημμένα τείχη. ἤδη* δὲ 5

5 *ὑπέλαβεν* P 6 *τὰς* del. Dind. 11 *ἐνδιδόντων*] *ἔνδον* Wurm (at c. 76, 5) 13 *συντριβόντων* Wess., *συντριβόμενα o* 14 *ἐμβολαῖς* (vel *τοῖς ἐμβόλοις*) Steph., *ἀποστολαῖς o* (et Suidas) *ἀποσπώντων* Wess., *ἀπὸ τῶν χρωμένων o*; *ἀποσπᾶν πειρωμένων* conicio ex c. 50, 5 17 *ἐπὶ τοῦ λιμένος* Reiske 24 *ἀπέλειπον* P 25 *δὲ* add. Reiske

σχεδὸν πάσης τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων παρεισπεπτωκυίας, ὅμως οὐ κατεπλάγησαν, ἀλλὰ πολὺν χρόνον ἀντιστάντες εὐρώστως τοὺς Ἀθηναίους ἠμύνοντο συναγωνιζομένων τῶν Βυζαντίων. καὶ πέρας οὐκ ἂν ἐκράτησαν Ἀθηναῖοι τῆς πόλεως διὰ μάχης, εἰ μὴ συννοήσας τὸν καιρὸν Ἀλκιβιάδης ἐκήρυξε μηδὲν ἀδίκημα ποιεῖν τοῖς Βυζαντίοις· οὕτω γὰρ οἱ πολιτικοὶ μεταβαλλόμενοι τοὺς Πελοποννησίους
6 ἠμύνοντο. ὅθεν οἱ πλεῖστοι μὲν αὐτῶν ἀνῃρέθησαν 595
εὐγενῶς ἀγωνισάμενοι, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς πεντακοσίους κατέφυγον πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς
7 βωμούς. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοῖς μὲν Βυζαντίοις ἀπέδωκαν τὴν πόλιν, συμμάχους αὐτοὺς ποιησάμενοι, πρὸς δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς βωμοῖς ὄντας ἱκέτας ὁμολογίας ἔθεντο, τὰ μὲν ὅπλα παραλαβεῖν, τὰ δὲ σώματα εἰς Ἀθήνας κομίσαντες ἐπιτρέψαι τῷ δήμῳ περὶ αὐτῶν.

68 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθηναῖοι μὲν Εὐκτήμονι παρέδωκαν τὴν ἀρχήν, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Παπίριον καὶ Σπόριον Ναύτιον, ὀλυμπιὰς δ' ἐγένετο τρίτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Εὔβατος Κυρηναῖος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ Βυζαντίου κυριεύσαντες ἐπῆλθον τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ πόλεις πλὴν
2 Ἀβύδου πάσας εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα Διόδωρον καὶ

3 ἀντιστάντων ο-M 7 ποιεῖν τοῖς] ποιεῖσθαι P 8 μεταβαλόμενοι P 11 τοὺς — βωμούς] τοῖς — βωμοῖς PF[2]K 16 κομίσαντας ο-PA 18 τούτου add. Dind. 20 Παπύριον v καὶ om. A 22 Εὐβώτας Xen. Hell. I 2, 1

Μαντίθεον ἐπιμελητὰς μετὰ τῆς ἱκανῆς δυνάμεως
κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῶν νεῶν καὶ τῶν λαφύ-
ρων ἔπλεον εἰς Ἀθήνας, πολλὰ καὶ μεγάλα κατειρ-
γασμένοι τῇ πατρίδι. ὡς δ' ἐγγὺς ἦσαν, ὁ δῆμος
ἅπας ἀπήντα περιχαρὴς ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασι· συν-
έδραμον δ' εἰς τὸν Πειραιέα πολλοὶ καὶ τῶν ξένων,
ἔτι δὲ παίδων καὶ γυναικῶν. εἶχε γὰρ πολλὴν 3
κατάπληξιν τῶν στρατηγῶν ὁ κατάπλους· ἦγον γὰρ
τῶν ἡλωκυιῶν νεῶν οὐκ ἐλάττους διακοσίων, αἰχ-
μαλώτων δὲ ἀνδρῶν καὶ λαφύρων πλῆθος· εἶχον
δὲ τὰς ἰδίας τριήρεις ὅπλοις ἐπιχρύσοις καὶ στεφά-
νοις, ἔτι δὲ λαφύροις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐπι-
μελῶς κεκοσμημένας. πλεῖστοι δ' ἐπὶ τὴν Ἀλκι-
βιάδου θέαν συνέδραμον ἐπὶ τοὺς λιμένας, ὥστε
παντελῶς ἐρημωθῆναι τὴν πόλιν, συμφιλοτιμου-
μένων τοῖς ἐλευθέροις τῶν δούλων. κατ' ἐκείνους 4
γὰρ τοὺς χρόνους οὕτω συνέβη θαυμασθῆναι τὸν
ἄνδρα τοῦτον, ὥσθ' οἱ μὲν ὑπερέχοντες τῶν Ἀθη-
ναίων μόγις ἐνόμιζον εὑρηκέναι δυνατὸν ἄνδρα
τοῦτον φανερῶς καὶ θρασέως ἀντιτάξασθαι τῷ δήμῳ
δυνάμενον, οἱ δ' ἄποροι ὑπειλήφεισαν συναγω-
νιστὴν ἕξειν ἄριστον τὸν ἀπονενοημένως συνταρά-
ξοντα τὴν πόλιν καὶ τὴν ἑαυτῶν ἐπανορθώσοντα
πενίαν. θράσει γὰρ πολὺ διέφερε τῶν ἄλλων, καὶ 5
δεινότατος ἦν εἰπεῖν, καὶ κατὰ μὲν τὴν στρατηγίαν
ἄριστος, κατὰ δὲ τὴν τόλμαν πρακτικώτατος· ἦν δὲ

2 κατέλειπον PA 19 δυνατὸν] del. Reiske, τὸν Wurm 20 τοῦτον] τὸν Hert.; δυνατὸν ἄνδρα τοῦτον del. Dind. 21 ὑπειλήφθησαν PHKL 25 στρατηγίαν Dobraeus, στρατειὰν P, στρατείαν v

καὶ τὴν ὄψιν καθ' ὑπερβολὴν εὐπρεπὴς καὶ τὴν
6 ψυχὴν λαμπρὸς καὶ μεγαλεπίβολος. καθόλου δὲ
τηλικαύτην ὑπόληψιν εἶχον ὑπὲρ αὐτοῦ σχεδὸν
ἅπαντες, ὥσθ' ἅμα τῇ κείνου καθόδῳ καὶ τὴν τῶν
πραγμάτων εὐτυχίαν εἰς τὴν πόλιν ἥκειν διελάμ- 596
βανον. πρὸς δὲ τούτοις, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι
τούτου συναγωνιζομένου προετέρουν, οὕτως ἑαυ-
τοὺς πάλιν κατορθώσειν ἤλπιζον σύμμαχον ἔχοντες
τὸν ἄνδρα τοῦτον.

69 Ἐπεὶ δ' οὖν κατέπλευσεν ὁ στόλος, ἐπέστρεψε
τὸ πλῆθος ἐπὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ναῦν, ἐξ ἧς ἐκβάντα
τὸν ἄνδρα πάντες ἐδεξιοῦντο, τοῖς εὐημερήμασιν
ἅμα καὶ τῇ καθόδῳ συγχαίροντες. ὁ δ' ἀσπασά-
μενος τὰ πλήθη φιλανθρώπως ἐκκλησίαν συνήγαγε,
καὶ πολλὰ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀπολογησάμενος εἰς
τοσαύτην εὔνοιαν τοὺς ὄχλους ἤγαγεν, ὥστε ὁμο-
λογεῖν πάντας τὴν πόλιν αἰτίαν γεγονέναι τῶν
2 κατ' ἐκείνου ψηφισμάτων. διόπερ αὐτῷ τήν τε
οὐσίαν ἀπέδωκαν ἣν ἐδήμευσαν, ἔπειτα δὲ τὰς
στήλας κατεπόντισαν, ἐν αἷς ἦν ἡ καταδίκη καὶ
τἄλλα τὰ κατ' ἐκείνου κυρωθέντα· ἐψηφίσαντο δὲ
καὶ τοὺς Εὐμολπίδας ἆραι τὴν ἀράν, ἣν ἐποιήσαντο
κατ' αὐτοῦ καθ' ὃν καιρὸν ἔδοξεν ἀσεβεῖν περὶ τὰ
3 μυστήρια. τὸ δὲ τελευταῖον αὐτὸν στρατηγὸν
καταστήσαντες αὐτοκράτορα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
θάλατταν, ἁπάσας τὰς δυνάμεις ἐνεχείρισαν αὐτῷ.

4 κείνου PA, ἐκείνου c 7 ἐπροτέρουν Wess. 15 τῶν] περὶ τῶν Dind. (at c. 41, 5) 17 τῶν κατ'] κατὰ τῶν PAFKL ἐν αἷς ἦν ἡ Dobraeus, ἐν δ' ἴσῃ o 20 στήλας Reiske, δίκας o 21 ἐκεῖνον PAL 23 καθ' αὐτοῦ PA

εἵλαντο δὲ καὶ στρατηγοὺς ἑτέρους οὓς ἐκεῖνος
ἤθελεν, Ἀδείμαντον καὶ Θρασύβουλον.

Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἑκατὸν ναῦς πληρώσας ἐξέ- 4
πλευσεν εἰς Ἄνδρον, καὶ καταλαβόμενος Γαύριον
φρούριον ἐτείχισεν. ἐξελθόντων δὲ τῶν Ἀνδρίων
πανδημεὶ μετὰ τῶν παραφυλαττόντων τὴν πόλιν
Πελοποννησίων ἐγενήθη μάχη, καθ' ἣν ἐνίκησαν
Ἀθηναῖοι· τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ μὲν ἀνη-
ρέθησαν, τῶν δὲ διασωθέντων οἱ μὲν κατὰ τὴν
χώραν διεσκεδάσθησαν, οἱ δ' ἐντὸς τῶν τειχῶν
συνέφυγον. αὐτὸς δ' Ἀλκιβιάδης προσβολὰς ποιη- 5
σάμενος τῇ πόλει, ἐν μὲν τῷ πεφρουρημένῳ τείχει
τὴν ἱκανὴν φυλακὴν κατέλιπε καὶ Θρασύβουλον
ἡγεμόνα κατέστησεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
ἐκπλεύσας τήν τε Κῶν καὶ Ῥόδον ἐδῄωσε, καὶ
συχνὰς ὠφελείας ἤθροισε πρὸς τὰς τῶν στρατιωτῶν
διατροφάς.

Λακεδαιμόνιοι δὲ τήν τε ναυτικὴν δύναμιν 70
ἄρδην ἀπολωλεκότες καὶ μετ' αὐτῆς Μίνδαρον τὸν
ἡγεμόνα, ταῖς ψυχαῖς ὅμως οὐκ ἐνέδωκαν, ἀλλὰ
ναύαρχον εἵλαντο Λύσανδρον, δοκοῦντα στρατηγίᾳ
διαφέρειν τῶν ἄλλων καὶ τόλμαν ἔμπρακτον ἔχοντα
πρὸς πᾶσαν περίστασιν· ὃς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν
ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιώτας τε κατέγραφε τοὺς
ἱκανοὺς καὶ ναῦς ἐπλήρωσεν ὅσας ἐδύνατο πλεί-

1 εἵλοντο Dind., εἵλατο P, εἵλετο v   ἐκεῖνος οὓς o, corr. Dind.   2 Ἀδίμαντον PA   4 Γαύριον Rhod. ex Xen. Hell. I 4, 22, Κάτριον o   5 ἐπεξελθόντων fort.   Ἀνδρίων P, ἀνδρῶν v   13 κατέλειπε PA   15 Κόον P, Κῶ v   19 ἄρδην De la Barre, ἀρχὴν AL, καὶ ἀρχὴν PF, καὶ τὴν ἀρχὴν c   24 κατέγραψε Dind.

2 στας. ἐκπλεύσας δὲ εἰς Ῥόδον, καὶ προσλαβόμενος
ἐκεῖθεν ναῦς ὅσας εἶχον αἱ πόλεις, [παραλαβὼν]
ἔπλευσεν εἰς Ἔφεσον καὶ Μίλητον. καταρτίσας δὲ
καὶ τὰς ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι τριήρεις, μετεπέμ- 597
ψατο τὰς ἐκ Χίου, καὶ στόλον ἐξήρτυεν ἐξ Ἐφέσου
3 νεῶν ὑπάρχοντα σχεδὸν ἑβδομήκοντα. ἀκούσας δὲ
Κῦρον τὸν Δαρείου τοῦ βασιλέως υἱὸν ὑπὸ τοῦ
πατρὸς ἀπεσταλμένον συμπολεμεῖν τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις, ἧκεν εἰς Σάρδεις πρὸς αὐτόν, καὶ παροξύνας
τὸν νεανίσκον εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἀθηναίων πόλεμον
μυρίους μὲν δαρεικοὺς παραχρῆμα ἔλαβεν εἰς τὸν
τῶν στρατιωτῶν μισθόν, καὶ [εἰς] τὸ λοιπὸν δὲ ὁ
Κῦρος ἐκέλευσεν αἰτεῖν μηδὲν ὑποστελλόμενον·
ἐντολὰς γὰρ ἔχειν παρὰ τοῦ πατρός, ὅπως ὅσα ἂν
4 προαιρῶνται Λακεδαιμόνιοι χορηγήσαι αὐτοῖς. ἀνα-
κάμψας δὲ εἰς Ἔφεσον ἀπὸ τῶν πόλεων μετεπέμ-
πετο τοὺς δυνατωτάτους, πρὸς οὓς ἑταιρίας συντι-
θέμενος ἐπηγγέλλετο τῶν πραγμάτων κατορθωθέν-
των κυρίους ἑκάστους τῶν πόλεων ποιήσειν. δι'
ἣν αἰτίαν συνέβη τούτους πρὸς ἀλλήλους ἁμιλλω-
μένους ὑπηρετεῖν πλείονα τῶν ἐπιταττομένων, καὶ
ταχὺ παραδόξως εὐπορεῖν τὸν Λύσανδρον πάντων
τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων.

71 Ἀλκιβιάδης δὲ πυθόμενος ἐν Ἐφέσῳ τὸν Λύσαν-
δρον ἐξαρτύειν τὸν στόλον, ἀνήχθη μετὰ πασῶν
τῶν νεῶν εἰς Ἔφεσον. ἐπιπλεύσας δὲ τοῖς λιμέσιν,

2 παραλαβὼν om. M 4 καὶ τὰς ἐν ταύταις ταῖς Reiske, καὶ ταύτας τὰς ἐν ταῖς o 5 ἐν Ἐφέσῳ Wess. 12 εἰς delevi (c. 65, 4. 79, 7) 13 μηδὲν ὑποστελλόμενον om. FM 14 ὅπως om. K 16 μετέπεμπεν P 17 συνθέμενος v

ὡς οὐδεὶς ἀντανήγετο, τὰς μὲν πολλὰς ναῦς καθώρ-
μισε περὶ τὸ Νότιον, τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν παρα-
δοὺς Ἀντιόχῳ τῷ ἰδίῳ κυβερνήτῃ, διακελευσάμενος
αὐτῷ μὴ ναυμαχεῖν, ἕως ἂν αὐτὸς παραγένηται, τὰς
δὲ στρατιώτιδας ναῦς ἀνέλαβε καὶ κατὰ σπουδὴν
ἔπλευσεν εἰς Κλαζομενάς· αὕτη γὰρ ἡ πόλις σύμ-
μαχος Ἀθηναίων οὖσα κακῶς ἔπασχεν ὑπό τινων
φυγάδων πορθουμένη. ὁ δ' Ἀντίοχος ὢν τῇ φύσει 2
πρόχειρος, καὶ σπεύδων δι' ἑαυτοῦ τι πρᾶξαι λαμ-
πρόν, τῶν μὲν Ἀλκιβιάδου λόγων ἠμέλησε, δέκα
δὲ ναῦς τὰς ἀρίστας πληρώσας, καὶ τὰς ἄλλας τοῖς
τριηράρχοις παραγγείλας ἑτοίμας ἔχειν, ἂν ᾖ χρεία
ναυμαχεῖν, ἐπέπλευσε τοῖς πολεμίοις, προκαλεσό-
μενος εἰς ναυμαχίαν. ὁ δὲ Λύσανδρος πεπυσμένος 3
παρά τινων αὐτομόλων τὴν ἄφοδον Ἀλκιβιάδου
καὶ τῶν ἀρίστων μετ' αὐτοῦ στρατιωτῶν, καιρὸν
εἶναι διέλαβε πρᾶξαί τι τῆς Σπάρτης ἄξιον. διόπερ
πάσαις ταῖς ναυσὶν ἀνταναχθεὶς μίαν μὲν τὴν προ-
πλέουσαν τῶν δέκα, καθ' ἣν Ἀντίοχος ἦν ἀντιτε-
ταγμένος, κατέδυσε, τὰς δ' ἄλλας τρεψάμενος ἐδίωξε,
μέχρις οὗ τὰς ἄλλας πληρώσαντες οἱ τριήραρχοι
τῶν Ἀθηναίων παρεβοήθησαν ἐν οὐδεμιᾷ τάξει.
γενομένης δὲ ναυμαχίας ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐ 4
μακρὰν τῆς γῆς, Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἀταξίαν ἡλατ-
τώθησαν καὶ ναῦς ἀπέβαλον δύο πρὸς ταῖς εἴκοσι·
598 τῶν δ' ἐν αὐταῖς ἀνδρῶν ὀλίγοι μὲν ἐζωγρήθησαν,

1 πολλὰς] ἄλλας malim 4 αὐτῷ P, δ' αὐτῷ v 5 δὲ om. v 11 τὰς add. Dind. ταῖς ἄλλαις P 12 τρι-ηράρχαις o 13 προσ- vel προκαλεσάμενος o, corr. Eich. 19 ἦν αὐτὸς τεταγμένος fort. 24 διὰ] δὲ διὰ P

οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὴν γῆν διενήξαντο. Ἀλκιβιάδης
δὲ πυθόμενος τὸ γεγενημένον διὰ σπουδῆς ἀνέ-
καμψεν εἰς τὸ Νότιον, καὶ πάσας τὰς τριήρεις πλη-
ρώσας ἐπέπλευσε τοῖς λιμέσι τῶν πολεμίων· οὐ
τολμῶντος δ' ἀνταναχθῆναι τοῦ Λυσάνδρου τὸν
72 πλοῦν εἰς Σάμον ἐποιήσατο. τούτων δὲ πραττο-
μένων Θρασύβουλος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς
μετὰ νεῶν πεντεκαίδεκα πλεύσας ἐπὶ Θάσον ἐνίκησε
μάχῃ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως καὶ περὶ διακοσίους
αὐτῶν ἀνεῖλεν· ἐγκλείσας δ' αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν
ἠνάγκασε τοὺς φυγάδας τοὺς τὰ τῶν Ἀθηναίων
φρονοῦντας καταδέχεσθαι, καὶ φρουρὰν λαβόντας
2 συμμάχους Ἀθηναίων εἶναι. μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας
εἰς Ἄβδηρα προσηγάγετο πόλιν ἐν ταῖς δυνατω-
τάταις οὖσαν τότε τῶν ἐπὶ Θρᾴκης.
Οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ταῦτα
3 ἔπραξαν μετὰ τὸν οἴκοθεν ἔκπλουν. Ἆγις δ' ὁ τῶν
Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἔτυχε μὲν ἐν τῇ Δεκελείᾳ
διατρίβων μετὰ τῆς δυνάμεως, πυνθανόμενος δὲ
τοὺς κρατίστους τῶν Ἀθηναίων μετ' Ἀλκιβιάδου
στρατευομένους, νυκτὸς ἀσελήνου τὸ στρατόπεδον
4 ἤγαγεν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. εἶχε δὲ πεζοὺς δισμυρίους
ὀκτακισχιλίους, ὧν ἦσαν οἱ μὲν ἡμίσεις ὁπλῖται
κατ' ἐκλογήν, οἱ δ' ἡμίσεις ψιλοί· κατηκολούθουν
δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἱππέων εἰς χιλίους διακοσίους,
ὧν ἐνακοσίους μὲν Βοιωτοὶ παρείχοντο, τοὺς δὲ
λοιποὺς Πελοποννήσιοι συνεξέπεμψαν. ὡς δ' ἐγγὺς
ἐγενήθη τῆς πόλεως, ἔλαθε ταῖς προφυλακαῖς ἐγγί-

5 ἀναχθῆναι ο, corr. Wess. 18 Δεκελείᾳ] δεικελία P

σας, καὶ ῥᾳδίως αὐτοὺς τρεψάμενος διὰ τὸ παρά-
δοξον, ὀλίγους μὲν ἀνεῖλε, τοὺς δ' ἄλλους συν-
εδίωξεν ἐντὸς τῶν τειχῶν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μαθόντες 5
τὸ γεγενημένον, ἅπασι παρήγγειλαν τοῖς πρεσβυτέ-
ροις καὶ τοῖς μεγίστοις παισὶν ἀπαντᾶν μετὰ τῶν
ὅπλων· ὧν ταχὺ τὸ προσταχθὲν ποιησάντων, ὁ
μὲν κύκλος τοῦ τείχους πλήρης ἐγένετο τῶν ἐπὶ
τὸν κοινὸν κίνδυνον συνδεδραμηκότων, οἱ δὲ στρα- 6
τηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἅμ' ἡμέρᾳ θεωροῦντες ἐκτε-
ταγμένην τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν εἰς φάλαγγα
τὸ μὲν βάθος εἰς τέτταρας ἄνδρας, τὸ δὲ μῆκος ἐπὶ
σταδίους ὀκτώ, τότε πρῶτον κατεπλάγησαν, θεω-
ροῦντες τὰ δύο μέρη σχεδὸν τοῦ τείχους ὑπὸ τῶν
πολεμίων περιειλημμένα. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἱππεῖς 7
ἐξαπέστειλαν, ὄντας παραπλησίους τὸν ἀριθμὸν
τοῖς ἐναντίοις· ὧν πρὸ τῆς πόλεως συστησαμένων
ἱππομαχίαν ἐπί τινα χρόνον ἐγένετο καρτερὰ μάχη.
ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ περὶ πέντε σταδίους ἀπεῖχε τοῦ
τείχους, οἱ δ' ἱππεῖς συμπλακέντες ἀλλήλοις πρὸς
αὐτοῖς τοῖς τείχεσι διηγωνίζοντο. οἱ μὲν οὖν 8
Βοιωτοὶ καθ' αὑτοὺς προνενικηκότες ἐπὶ Δηλίῳ τοὺς
Ἀθηναίους, δεινὸν ἡγοῦντο τῶν ἡττημένων φανῆ-
ναι καταδεέστεροι· οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεατὰς ἔχοντες
599 τῆς ἀρετῆς τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐφεστῶτας καὶ κατὰ
ἄνδρα γνωριζόμενοι, πᾶν ὑπέμενον ὑπὲρ τῆς νίκης.
τέλος δὲ βιασάμενοι τοὺς ἀντιτεταγμένους, συχνοὺς 9
μὲν αὐτῶν ἀνεῖλον, τοὺς δ' ἄλλους κατεδίωξαν
μέχρι τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος. μετὰ δὲ ταῦτα

9 ἐκτεταμένην o, corr. Dind. 12 ὀκτώ] πεντήκοντα PL
22 ἡττωμένων o - M

οὗτοι μὲν ἐπιπορευομένων τῶν πεζῶν ἀνεχώρησαν εἰς
73 τὴν πόλιν, Ἆγις δὲ τότε μὲν οὐ κρίνας πολιορ-
κεῖν ἐν Ἀκαδημίᾳ κατεστρατοπέδευσε, τῇ δ' ὑστε-
ραίᾳ τῶν Ἀθηναίων στησάντων τρόπαιον ἐξέταξε
τὴν δύναμιν καὶ προεκαλεῖτο τοὺς ἐν τῇ πόλει περὶ
2 τοῦ τροπαίου διαγωνίσασθαι. τῶν δ' Ἀθηναίων
ἐξαγαγόντων τοὺς στρατιώτας καὶ παρὰ τὸ τεῖχος
παραταττομένων, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Λακεδαιμόνιοι
πρὸς μάχην ὥρμησαν, ἀπὸ δὲ τῶν τειχῶν πολλοῦ
πλήθους βελῶν ἐπ' αὐτοὺς ῥιφέντος ἀπήγαγον τὴν
δύναμιν ἀπὸ τῆς πόλεως· μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λοι-
πὸν τῆς Ἀττικῆς δῃώσαντες εἰς Πελοπόννησον
ἀπηλλάγησαν.
3 Ἀλκιβιάδης δὲ ἐκ Σάμου μετὰ πασῶν τῶν νεῶν
πλεύσας εἰς Κύμην ψευδεῖς αἰτίας ἐπέρριψε τοῖς
Κυμαίοις, βουλόμενος αὐτῶν μετὰ προφάσεως διαρ-
πάσαι τὴν χώραν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον πολλῶν
αἰχμαλώτων σωμάτων κυριεύσας ἀπῆγεν ἐπὶ τὰς
4 ναῦς· ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς πόλεως παν-
δημεὶ καὶ προσπεσόντων ἀπροσδοκήτως, χρόνον μέν
τινα διεκαρτέρουν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, μετὰ δὲ
ταῦτα τοῖς Κυμαίοις προσγενομένων πολλῶν τῶν
ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἠναγκάσθησαν κατα-
λιπόντες τοὺς αἰχμαλώτους καταφυγεῖν ἐπὶ τὰς
5 ναῦς. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασι περι-
αλγὴς γενόμενος ἐκ Μιτυλήνης μετεπέμψατο τοὺς

5 προσεκαλεῖτο PAFJL 6 ἐξαγωνίσασθαι o, corr. Hert. 8 οἱ add. L 12 Ἀττικῆς] δυνάμεως add. A 18 ἀπήγαγεν o-PM 22 προσγινομένων πολιτῶν ἐκ P 23 καταλειπόντες P 26 γινόμενος P

ὁπλίτας, καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἐκτάξας τὴν δύναμιν
προεκαλεῖτο τοὺς Κυμαίους εἰς μάχην· οὐδενὸς δ'
ἐξιόντος δῃώσας τὴν χώραν ἀπέπλευσεν ἐπὶ Μιτυ-
λήνην. Κυμαίων δὲ πεμψάντων εἰς Ἀθήνας πρε- 6
σβείαν καὶ κατηγορούντων Ἀλκιβιάδου, διότι σύμ-
μαχον πόλιν οὐδὲν ἀδικήσασαν ἐπόρθησεν· ἐγίνοντο
δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ διαβολαὶ κατ' αὐτοῦ· τῶν γὰρ
ἐν Σάμῳ τινὲς στρατιωτῶν ἀλλοτρίως τὰ πρὸς αὐτὸν
ἔχοντες ἔπλευσαν εἰς Ἀθήνας, καὶ κατηγόρησαν
ἐν ἐκκλησίᾳ κατ' Ἀλκιβιάδου, ὅτι τὰ Λακεδαιμο-
νίων φρονεῖ καὶ πρὸς Φαρνάβαζον ἔχει φιλίαν,
δι' ἧς ἐλπίζει καταλυθέντος τοῦ πολέμου καταδυ-
ναστεύσειν τῶν πολιτῶν. ταχὺ δὲ τοῦ πλήθους 74
πιστεύοντος ταῖς διαβολαῖς, ἡ μὲν περὶ Ἀλκιβιάδην
ἐθραύετο δόξα διὰ τὸ περὶ τὴν ναυμαχίαν ἐλάτ-
τωμα καὶ τὰ περὶ τὴν Κύμην ἡμαρτημένα, ὁ δὲ τῶν
Ἀθηναίων δῆμος ὑφορώμενος τὴν τἀνδρὸς τόλ-
μαν δέκα στρατηγοὺς εἵλατο, Κόνωνα, Λυσίαν,
Διομέδοντα, Περικλέα, πρὸς δὲ τούτοις Ἐρασινί-
δην, Ἀριστοκράτην, Ἀρχέστρατον, Πρωτόμαχον,
600 Θρασύβουλον, Ἀριστογένην· ἐκ δὲ τούτων προκρίνας
Κόνωνα ταχέως ἐξέπεμψε παρ' Ἀλκιβιάδου τὸ ναυ-
τικὸν παραληψόμενον. Ἀλκιβιάδης δὲ τῆς ἀρχῆς 2
ἐκχωρήσας τῷ Κόνωνι καὶ τὰς δυνάμεις παραδούς,
τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον ἀπέγνω, μετὰ δὲ
τριήρους μιᾶς εἰς Πακτύην τῆς Θρᾴκης ἀπεχώρησε·
χωρὶς γὰρ τῆς τοῦ πλήθους ὀργῆς καὶ τὰς ἐπενη-

2 δ' om. P 8 τινὲς] τῶν add. P 10 ὅτι] διότι exspectas 14 περὶ Dind., πρὸς o 17 τοῦ ἀνδρὸς o - PA 18 Λυσίαν Palmerius ex c. 101, 5, Λυσανίαν o 19 διομέν-δοντα P 21 Θράσυλλον Palmerius 22 ἐξέπεμψαν PAFK

3 νεγμένας αὐτῷ δίκας εὐλαβεῖτο. πολλοὶ γὰρ θεω-
ροῦντες αὐτὸν κακῶς φερόμενον ἐπενηνόχεισαν ἐγ-
κλήματα πολλά· μέγιστον δ' ἦν τὸ περὶ τῶν ἵππων,
τετιμημένον ταλάντων ὀκτώ. Διομήδους γάρ τινος
τῶν φίλων συμπέμψαντος αὐτῷ τέθριππον εἰς Ὀλυμ-
πίαν, ὁ Ἀλκιβιάδης κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τὴν εἰω-
θυῖαν γίνεσθαι τοὺς ἵππους ἰδίους ἀπεγράψατο, καὶ
νικήσαντος τὸ τέθριππον τήν τ' ἐκ τῆς νίκης δόξαν
αὐτὸς ἀπηνέγκατο καὶ τοὺς ἵππους οὐκ ἀπέδωκε
4 τῷ πιστεύσαντι. ταῦτα δὴ πάντα διανοούμενος ἐφο-
βεῖτο, μήποτε καιρὸν λαβόντες Ἀθηναῖοι τιμωρίαν
ἐπιθῶσι περὶ πάντων ὧν εἰς αὐτοὺς ἐξήμαρτεν·
αὐτὸς οὖν αὑτοῦ κατέγνω φυγήν.

75 Προσετέθη δὲ καὶ συνωρὶς κατὰ τὴν αὐτὴν
ὀλυμπιάδα, καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις Πλειστῶναξ
ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη πεντήκοντα, δια-
δεξάμενος δὲ τὴν ἀρχὴν Παυσανίας ἦρξεν ἔτη τετ-
ταρακαίδεκα. οἱ δὲ τὴν Ῥόδον νῆσον κατοικοῦντες
καὶ Ἰηλυσὸν καὶ Λίνδον καὶ Κάμειρον μετῳκίσθη-
σαν εἰς μίαν πόλιν τὴν νῦν καλουμένην Ῥόδον.
2 Ἑρμοκράτης δ' ὁ Συρακόσιος ἀναλαβὼν τοὺς μετ'
αὐτοῦ στρατεύοντας ὥρμησεν ἐκ Σελινοῦντος, καὶ
παραγενόμενος πρὸς τὴν Ἱμέραν κατεστρατοπέ-

3 *τὸ τῶν* (supra lin. *περὶ τὸν*) P *ἱππέων* PAHf 4 *τετιμημένον* Steph., - *μένων* o (?) *ὀκτώ*] *πεντήκοντα* ALJK 6 *ὑπογραφὴν* o, corr. Schäfer 7 *ἀπεγράψατο* Peiresc. (et Plut. Alc. 12), *ὑπεγράψατο* o 8 *νικήσαντας* v, *νικήσας* Steph.; *τοῦ τεθρίππου* fort. 12 *περὶ* om. v 13 *οὖν* add. Steph., *καὶ αὐτὸς* Reiske 14 *αὐτὴν* om. P 15 *Πλειστῶναξ*] *πλειστόνας* PA 16 *πεντήκοντα* PALMf, *ὀκτώ* c 17 *δεκατέσσαρα* v, *ιδ* P 19 *Ἰλυσὸν* AF^{1} 23 *πρὸς* PAL, *εἰς* c

δευσεν ἐν τοῖς προαστείοις τῆς ἀνατετραμμένης
πόλεως. διαπυθόμενος δ' ἐν ᾧ τόπῳ παρετάχθησαν
οἱ Συρακόσιοι, τὰ τῶν τετελευτηκότων ὀστᾶ συνή-
θροιζε, παρασκευάσας δ' ἁμάξας πολυτελῶς κεκο-
σμημένας, ἐπὶ τούτων παρεκόμισεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν
Συράκουσαν. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ὅρων κατέ- 3
μεινε διὰ τὸ κωλύεσθαι τοὺς φυγάδας ὑπὸ τῶν
νόμων συνιέναι, τῶν δὲ μετ' αὐτοῦ τινας ἀπέστειλεν,
601 οἳ τὰς ἁμάξας παρεκόμισαν εἰς τὰς Συρακούσας.
ὁ δ' Ἑρμοκράτης ταῦτα ἔπραττεν, ὅπως ὁ μὲν Διο- 4
κλῆς ἀντιπράττων αὐτῷ περὶ τῆς καθόδου, δοκῶν
δ' αἴτιος εἶναι τοῦ περιεωρᾶσθαι τοὺς τετελευτη-
κότας ἀτάφους, προσκόψαι τοῖς πλήθεσιν, αὐτὸς
δὲ φιλανθρώπως τούτοις προσενεχθεὶς ἐπαγάγοι τὸ
πλῆθος εἰς τὴν προτέραν εὔνοιαν. τῶν οὖν ὀστῶν 5
παρακομισθέντων ἐνέπεσεν εἰς τὰ πλήθη στάσις,
τοῦ μὲν Διοκλέους κωλύοντος θάπτειν, τῶν δὲ
πολλῶν συγκατατιθεμένων. τέλος δ' οἱ Συρακό-
σιοι ἔθαψάν τε τὰ λείψανα τῶν τετελευτηκότων καὶ
πανδημεὶ τὴν ἐκφορὰν ἐτίμησαν. καὶ ὁ μὲν Διοκλῆς
ἐφυγαδεύθη, τὸν δ' Ἑρμοκράτην οὐδ' ὣς προσε-
δέξαντο· ὑπώπτευον γὰρ τὴν τἀνδρὸς τόλμαν, μή-
ποτε τυχὼν ἡγεμονίας ἀναδείξῃ ἑαυτὸν τύραννον.
ὁ μὲν οὖν Ἑρμοκράτης τότε τὸν καιρὸν οὐχ ὁρῶν 6
εὔθετον εἰς τὸ βιάσασθαι, πάλιν ἀνεχώρησεν εἰς

2 δ' om. *v* 5 αὐτὰ fort. del. τὴν] τὰς P[a] 6 Συρακοσίαν Dind. (XIV 14, 2) ὁρῶν *o* 8 εἰσιέναι Wess. 10 ταῦτα ἔπραττεν — p. 116, 5 Ἑρμοκράτης om. A 12 περιεωρακότος PL, περιεωρακέναι *c*, corr. Reiske 14 ἐπαγάγῃ *o*, corr. Dind. 16 στάσους P 19 ἔθαψάν τε Dind., θάψαντες *o* 23 ἀναδείξει P

*Σελινοῦντα. μετὰ δέ τινα χρόνον τῶν φίλων αὐ-
τὸν μεταπεμπομένων ὥρμησε μετὰ τρισχιλίων στρα-
τιωτῶν, καὶ πορευθεὶς διὰ τῆς Γελῴας ἧκε νυκτὸς
7 ἐπὶ τὸν συντεταγμένον τόπον. οὐ δυνηθέντων δὲ
ἁπάντων ἀκολουθῆσαι τῶν στρατιωτῶν, ὁ μὲν Ἑρ-
μοκράτης μετ᾽ ὀλίγων προσελθὼν τῷ κατὰ τὴν
Ἀχραδινὴν πυλῶνι, καὶ τῶν φίλων τινὰς εὑρὼν
προκατειλημμένους τοὺς τόπους, ἀνελάμβανε τοὺς
8 ἀφυστεροῦντας· οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸ γεγενημένον
ἀκούσαντες σὺν τοῖς ὅπλοις ἦλθον εἰς τὴν ἀγοράν,
καθ᾽ ἣν μετὰ πολλοῦ πλήθους ἐπιφανέντες τόν τε
Ἑρμοκράτην καὶ τῶν συμπραττόντων αὐτῷ τοὺς
πλείστους ἀπέκτειναν. τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς μάχης δια-
σωθέντας μεθιστάντες εἰς κρίσιν φυγῇ κατεδίκαζον·
9 διόπερ τινὲς αὐτῶν πολλοῖς περιπεσόντες τραύμα-
σιν ὡς τετελευτηκότες ὑπὸ τῶν συγγενῶν παρεδό-
θησαν, ὅπως μὴ τῇ τοῦ πλήθους ὀργῇ παραδοθῶσιν,
ἐν οἷς ἦν καὶ Διονύσιος ὁ μετὰ ταῦτα τῶν Συρα-
κοσίων τυραννήσας.*

76 *Τῶν δὲ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον πράξεων
τέλος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν Ἀντιγένης τὴν ἀρχὴν
παρέλαβε, Ῥωμαῖοι δ᾽ ὑπάτους κατέστησαν Γάιον
Μάνιον Αἰμίλιον καὶ Γάιον Οὐαλέριον. περὶ δὲ* 602
*τούτους τοὺς χρόνους Κόνων ὁ τῶν Ἀθηναίων
στρατηγός, ἐπειδὴ παρέλαβε τὰς δυνάμεις ἐν Σάμῳ,
τάς τε παρούσας τῶν νεῶν ἐξηρτύετο καὶ τὰς παρὰ*

7 *ἀχραδίνην* P 10 *εἰς* P, *ἐπὶ v* 14 *καθίσταντες* Bekker (c. 64, 6) 16 *παρεσώθησαν* Rhod., *παρελήφθησαν* Wurm 17 *ὅπως — παραδοθῶσιν* om. FJM 18 **ἐν οἷς*] *ὧν ο ἦν* P[b], om. *c*, *εἷς ἦν* Cobet 22 *Γάιον Μάνιον*] *Marcus* Liv. IV 53 26 *ἐξήρτυε* malim

τῶν συμμάχων ἤθροιζε, σπεύδων ἐφάμιλλον κατα-
σκευάσαι τὸν στόλον ταῖς τῶν πολεμίων ναυσίν.
οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, τῷ Λυσάνδρῳ διεληλυθότος ἤδη 2
τοῦ τῆς ναυαρχίας χρόνου, Καλλικρατίδην ἐπὶ τὴν
διαδοχὴν ἀπέστειλαν. οὗτος δὲ νέος μὲν ἦν παν-
τελῶς, ἄκακος δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἁπλοῦς, οὔπω τῶν
ξενικῶν ἠθῶν πεπειραμένος, δικαιότατος δὲ Σπαρ-
τιατῶν· ὁμολογουμένως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν
οὐδὲν ἔπραξεν ἄδικον οὔτ' εἰς πόλιν οὔτ' εἰς ἰδιώ-
την, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιχειροῦσιν αὐτὸν διαφθείρειν
χρήμασι χαλεπῶς ἔφερε καὶ δίκην παρ' αὐτῶν ἐλάμ-
βανεν. οὗτος καταπλεύσας εἰς Ἔφεσον παρέλαβε 3
τὰς ναῦς, μεταπεμψάμενος δὲ . . . τὰς πάσας σὺν ταῖς
παρὰ Λυσάνδρου παρέλαβεν ἑκατὸν τεσσαράκοντα.
ἐν δὲ τῇ Χίων χώρᾳ Δελφίνιον κατεχόντων Ἀθη-
ναίων, ἐπὶ τούτους ἔπλευσε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν,
καὶ πολιορκεῖν ἐπεχείρησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι περὶ 4
πεντακοσίους ὄντες κατεπλάγησαν τὸ μέγεθος τῆς
δυνάμεως, καὶ διεξελθόντες ἐξέλιπον τὸ χωρίον
ὑπόσπονδοι. Καλλικρατίδας δὲ τὸ μὲν φρούριον
παραλαβὼν κατέσκαψεν, ἐπὶ δὲ Τηίους πλεύσας, καὶ
νυκτὸς παρεισπεσὼν ἐντὸς τῶν τειχῶν, διήρπασε
τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας εἰς Λέσβον, τῇ 5
Μηθύμνῃ προσέβαλε μετὰ τῆς δυνάμεως παρ'

8 *καὶ κατὰ* AFK, *καὶ* P, *κατὰ c* 13 *δὲ* om. *v*; *τὰς παρὰ τῶν συμμάχων* add. Stroth *ταῖς*] *αἷς* Reiske *Ἔφεσον*] *παρὰ Λυσάνδρου παρέλαβε τὰς ναῦς, μεταπεμψάμενος δὲ καὶ τὰς παρὰ τῶν συμμάχων ναῦς εἶχε τὰς πάσας ἑκατὸν τεσσαράκοντα* conicio 19 *διαλυθέντες* Wurm 20 *ὑπόσπονδον o*, corr. Wess. 24 *Μιθυμν.* AFK itemque infra *προσέβαλλε* P

Ἀθηναίων ἐχούσῃ φρουράν. ποιησάμενος δὲ συν-
εχεῖς προσβολὰς ἐν ἀρχῇ μὲν οὐδὲν ἤνυε, μετ'
ὀλίγον δέ τινων ἐνδόντων αὐτῷ τὴν πόλιν παρ-
εισέπεσεν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ τὰς μὲν κτήσεις
διήρπασε, τῶν δ' ἀνδρῶν φεισάμενος ἀπέδωκε τοῖς
6 Μηθυμναίοις τὴν πόλιν. τούτων δὲ πραχθέντων
ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ὥρμησε, καὶ τοὺς μὲν ὁπλίτας
Θώρακι τῷ Λακεδαιμονίῳ παραδοὺς ἐκέλευσε πεζῇ
κατὰ σπουδὴν ἐπείγεσθαι, ταῖς δὲ ναυσὶν αὐτὸς
παρέπλευσεν.

77 Κόνων δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἶχε μὲν
ἑβδομήκοντα ναῦς, οὕτως ἐξηρτυμένας δὲ πρὸς ναυ-
μαχίαν ὡς οὐδεὶς ἕτερος τῶν πρότερον στρατηγῶν
ἦν κατεσκευακώς. ἔτυχε μὲν οὖν ἁπάσαις ἀνηγμένος
2 ἐπὶ τὴν βοήθειαν τῆς Μηθύμνης· εὑρὼν δὲ αὐτὴν
ἡλωκυῖαν τότε μὲν ηὐλίσθη πρός τινι νήσῳ τῶν
Ἑκατὸν καλουμένων, ἅμα δ' ἡμέρᾳ κατανοήσας τὰς
τῶν πολεμίων ναῦς προσπλεούσας, τὸ μὲν αὐτοῦ δια-
ναυμαχεῖν ἔκρινεν ἐπισφαλὲς εἶναι πρὸς διπλασίας
τριήρεις, διενοεῖτο δὲ ἔξω πλέων φυγεῖν καὶ προσ-
επισπασάμενός τινας τῶν πολεμίων τριήρων ναυ-
μαχῆσαι πρὸς τῇ Μιτυλήνῃ· οὕτως γὰρ ὑπελάμβανε 603
νικῶν μὲν ἕξειν ἀναστροφὴν εἰς τὸ διώκειν, ἡττώ-
3 μενος δ' εἰς τὸν λιμένα καταφεύξεσθαι. ἐμβιβάσας
οὖν τοὺς στρατιώτας ἔπλει σχολαίως ταῖς εἰρεσίαις
χρώμενος, ὅπως αἱ τῶν Πελοποννησίων ἐγγίσωσιν.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσιόντες ἀεὶ μᾶλλον ἤλαυ-

9 ἐπιγενέσθαι υ 12 *δὲ] τὰ ο 18 τὸ Dind., τότε ο αὐτοῦ Wess., αὐτοὺς ο 22 τὴν Μιτυλήνην ο, corr. Reiske 24 ἐκβιβάσας ο, corr. Rhod. 25 ταῖς εἰρ. σχολαίως ο-PA

νον τὰς ναῦς, ἐλπίζοντες αἱρήσειν τὰς ἐσχάτας τῶν
πολεμίων. τοῦ δὲ Κόνωνος ὑποχωροῦντος οἱ τὰς 4
ἀρίστας ἔχοντες ναῦς τῶν Πελοποννησίων κατὰ
σπουδὴν ἐδίωκον, καὶ τοὺς μὲν ἐρέτας διὰ τὴν
συνέχειαν τῆς εἰρεσίας ἐξέλυσαν, αὐτοὶ δὲ πολὺ τῶν
ἄλλων ἀπεσπάσθησαν. ἃ δὴ συνιδὼν ὁ Κόνων, ὡς
ἤδη τῆς Μιτυλήνης ἤγγιζον, ἦρεν ἀπὸ τῆς ἰδίας
νεὼς φοινικίδα· τοῦτο γὰρ σύσσημον ἦν τοῖς τριη-
ράρχοις. διόπερ αἱ μὲν ναῦς, τῶν πολεμίων ἐξα- 5
πτομένων, ἐξαίφνης πρὸς ἕνα καιρὸν ἐπέστρεψαν,
καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐπαιάνισεν, οἱ δὲ σαλπικταὶ τὸ
πολεμικὸν ἐσήμηναν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι κατα-
πλαγέντες ἐπὶ τῷ γεγονότι ταχέως ἐπεχείρουν ἀντι-
παρατάττειν τὰς ναῦς, τοῦ καιροῦ δ' ἀναστροφὴν
οὐ διδόντος οὗτοι μὲν ἐν πολλῷ θορύβῳ καθει-
στήκεισαν διὰ τὸ τὰς ἀφυστερούσας ναῦς τὴν εἰθι-
σμένην λελοιπέναι τάξιν, ὁ δὲ Κόνων δεξιῶς τῷ 78
καιρῷ χρησάμενος εὐθὺς ἐνέκειτο, καὶ τὴν παρά-
ταξιν αὐτῶν διεκώλυεν, ἃς μὲν τιτρώσκων, ὧν δὲ
τοὺς ταρσοὺς παρασύρων. τῶν μὲν οὖν κατὰ τὸν
Κόνωνα ταχθεισῶν οὐδεμία πρὸς φυγὴν ἐπέστρε-
ψεν, ἀλλὰ πρύμναν ἀνακρουόμεναι διεκαρτέρουν,
προσδεχόμεναι τὰς ἀφυστερούσας· οἱ δὲ τὴν εὐώ- 2
νυμον ἔχοντες τάξιν Ἀθηναῖοι τρεψάμενοι τοὺς καθ'
αὑτοὺς ἐπέκειντο φιλοτιμότερον ἐπὶ πολὺν χρόνον
διώκοντες. ἤδη δὲ πασῶν τῶν νεῶν τοῖς Πελο-
ποννησίοις ἠθροισμένων, ὁ μὲν Κόνων εὐλαβηθεὶς

8 σύσσημον ἦν PA, ἦν τὸ σύσσημον c τριηράρχαις o 11 σαλπιγκταὶ o 13 ἀντιπράττειν o, corr. Wess. 23 τὰς ἀφ. προσδεχόμεναι o - PAL 24 τάξιν ἔχοντες o - PA

τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη,
μετὰ τεσσαράκοντα δὲ νεῶν ἀπέπλευσεν εἰς Μιτυ-
3 λήνην. τοὺς δὲ διώξαντας Ἀθηναίους αἱ τῶν
Πελοποννησίων ναῦς ἅπασαι περιχυθεῖσαι κατεπλή-
ξαντο, καὶ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπανόδου διακλείσα-
σαι φυγεῖν πρὸς τὴν γῆν ἐβιάσαντο. ἐπικειμένων δὲ
τῶν Πελοποννησίων πάσαις ταῖς ναυσίν, Ἀθηναῖοι
θεωροῦντες μηδεμίαν σωτηρίαν ἄλλην ὑποκειμένην,
κατέφυγον πρὸς τὴν γῆν, καὶ καταλιπόντες τὰ
4 σκάφη διεσώθησαν εἰς Μιτυλήνην. Καλλικρατίδας
δὲ τριάκοντα νεῶν κυριεύσας τὸ μὲν ναυτικὸν
ἐθεώρει τῶν πολεμίων καταλελυμένον, πεζῇ δὲ
τοὺς ἀγῶνας ἤλπιζεν ὑπολείπεσθαι. διόπερ οὗτος
μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν διέπλει, Κόνων δ' ἅμα τῷ
καταπλεῦσαι προσδεχόμενος τὴν πολιορκίαν, τὰ
περὶ τὸν εἴσπλουν τοῦ λιμένος κατεσκεύαζεν· εἰς
μὲν γὰρ τὰ βράχη τοῦ λιμένος πλοῖα μικρὰ πλη-
ρώσας λίθων κατεπόντισε, πρὸς δὲ τοῖς βάθεσιν 604
5 ὁλκάδας καθώρμιζεν οὔσας λιθοφόρους. οἱ μὲν
οὖν Ἀθηναῖοι καὶ τῶν Μιτυληναίων ὄχλος πολὺς
ἐκ τῶν ἀγρῶν διὰ τὸν πόλεμον συνεληλυθὼς τα-
χέως κατεσκεύασε τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὁ δὲ
Καλλικρατίδας ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας εἰς τὸν
πλησίον τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐποιήσατο παρεμβο-
λήν, καὶ τρόπαιον ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἔστησεν. τῇ
δ' ὑστεραίᾳ τὰς κρατίστας τῶν νεῶν ἐπιλέξας, καὶ
παρακελευσάμενος μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς ἰδίας νεώς,

9 καταλειπόντες P 14 τῷ] τὸ PA 19 καθορμίζων f
21 διεληλυθὼς o, corr. Eich.

ἀνήχθη, σπεύδων εἰς τὸν λιμένα πλεῦσαι καὶ λῦσαι
τὸ διάφραγμα τῶν πολεμίων. ὁ δὲ Κόνων τοὺς 6
μὲν εἰς τὰς τριήρεις ἐνεβίβασε καὶ κατὰ τὸν διέκ-
πλουν ἀντιπρῴρους κατέστησε, τοὺς δ' ἐπὶ τὰ
μεγάλα πλοῖα διέταξε, τινὰς δ' ἐπὶ τὰς χηλὰς τοῦ
λιμένος παρέπεμψεν, ὅπως πανταχόθεν ᾖ πεφραγ-
μένος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. αὐτὸς 7
μὲν οὖν ὁ Κόνων τὰς τριήρεις ἔχων ἐναυμάχει,
πληρώσας τὸν μεταξὺ τόπον τῶν διαφραγμάτων·
οἱ δ' ἐπὶ τῶν μεγάλων πλοίων ἐφεστῶτες ἐπέρρι-
ψαν ταῖς τῶν πολεμίων ναυσὶ τοὺς ἀπὸ τῶν κε-
ραιῶν λίθους· οἱ δ' ἐπὶ ταῖς χηλαῖς τοῦ λιμένος
τεταγμένοι διεκώλυον τοὺς ἀποτολμῶντας εἰς τὴν
γῆν ἀποβαίνειν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τῆς τῶν Ἀθη- 79
ναίων φιλοτιμίας ἐλείποντο οὐδέν. ταῖς γὰρ ναυσὶν
ἀθρόαις ἐπιπλεύσαντες, καὶ τοὺς ἀρίστους ἄνδρας
ἐπὶ τὰ καταστρώματα τάξαντες, τὴν ναυμαχίαν ἅμα
καὶ πεζὴν ἐποιοῦντο μάχην· βιαζόμενοι γὰρ εἰς τὰς
τῶν ἀντιτεταγμένων ναῦς ταῖς πρῴραις ἐπέβαινον
τετολμηκότως, ὡς οὐχ ὑποστησομένων τὸ δεινὸν
τῶν προηττημένων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι καὶ Μιτυλη- 2
ναῖοι μίαν ὁρῶντες ἀπολειπομένην σωτηρίαν τὴν
ἐκ τῆς νίκης, εὐγενῶς ἀποθνήσκειν ἔσπευδον ὑπὲρ
τοῦ μὴ λιπεῖν τὴν τάξιν. κατεχούσης δὲ φιλοτι-
μίας ἀνυπερβλήτου τὰ στρατόπεδα πολὺς ἐγένετο
φόνος, ἁπάντων ἀφειδῶς τὰ σώματα τοῖς κινδύνοις

1 καὶ λῦσαι om. AL 3 ἀνεβίβασεν o, corr. Dind. 10 ἐπέρριπτον M 15 ἐλίποντο οὐδὲν P, ἐλείποντο AFKL, οὐκ ἐλείποντο c 18 βιαζόμενοι μὲν γὰρ ἅμα o; ἅμα del. Wess., μὲν del. Bek. 20 τετολμηκότες o, corr. Dind. 26 φόνος Madvig, πόλεμος o

3 παραρριπτόντων. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν καταστρω-
μάτων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν εἰς αὐτοὺς φερομένων
βελῶν κατετιτρώσκοντο, καὶ τινὲς μὲν ἐπικαίρως
πληγέντες ἔπιπτον εἰς τὴν θάλατταν, τινὲς δ' οὐκ
αἰσθανόμενοι θερμῶν ἔτι τῶν πληγῶν οὐσῶν διη-
γωνίζοντο· πλεῖστοι δ' ὑπὸ τῶν λιθοφόρων κε-
ραιῶν ἔπιπτον, ὡς ἂν ἐξ ὑπερδεξίων τόπων βαλ-
4 λόντων λίθους ὑπερμεγέθεις τῶν Ἀθηναίων. οὐ
μὴν ἀλλὰ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον γενομένης,
καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις ἀπολλυμένων, ὁ Καλ-
λικρατίδας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώ-
5 τας, βουλόμενος αὐτοὺς διαναπαῦσαι. μετὰ δέ τινα
καιρὸν πάλιν πληρώσας τὰς ναῦς, καὶ πολὺν δια-
γωνισάμενος χρόνον, μόγις τῷ τε πλήθει τῶν νεῶν
καὶ τῇ ῥώμῃ τῶν ἐπιβατῶν ἐξέωσε τοὺς Ἀθηναίους. 605
ὧν συμφυγόντων εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει λιμένα, διέ-
πλευσε τὰ διαφράγματα, καὶ καθωρμίσθη πλησίον
6 τῆς πόλεως τῶν Μιτυληναίων. ὁ γὰρ εἴσπλους ὑπὲρ
οὗ διηγωνίζοντο λιμένα μὲν εἶχε καλόν, ἐκτὸς δὲ
τῆς πόλεώς ἐστιν. ἡ μὲν γὰρ ἀρχαία πόλις μικρὰ
νῆσός ἐστιν, ἡ δ' ὕστερον προσοικισθεῖσα τῆς ἀν-
τιπέραν ἐστὶ Λέσβου· ἀνὰ μέσον δ' αὐτῶν ἐστιν
7 εὔριπος στενὸς καὶ ποιῶν τὴν πόλιν ὀχυράν. ὁ δὲ
Καλλικρατίδας ἐκβιβάσας τὴν δύναμιν περιεστρα-
τοπέδευσε τὴν πόλιν, καὶ πανταχόθεν προσβολὰς
ἐποιεῖτο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Μιτυλήνην ἐν τού-
τοις ἦν.

1 ἐπὶ Dind., ἀπὸ ο 12 διαναπαῦσαι αὐτοὺς P; αὐτοὺς fort. del. 14 μόγις τῷ Dind., μεγίστῳ ο 19 διηγωνίζετο ο-L εἶχε] ἔχει fort. 26 τὴν om. A

Κατὰ δὲ Σικελίαν Συρακόσιοι πέμψαντες εἰς 8
Καρχηδόνα πρέσβεις περί τε τοῦ πολέμου κατεμέμφοντο καὶ [εἰς] τὸ λοιπὸν ἠξίουν παύσασθαι τῆς διαφορᾶς. οἷς οἱ Καρχηδόνιοι τὰς ἀποκρίσεις ἀμφιβόλους δόντες, ἐν μὲν τῇ Λιβύῃ μεγάλας παρεσκευάζοντο δυνάμεις, ἐπιθυμοῦντες ἁπάσας τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις καταδουλώσασθαι· πρὶν ἢ δὲ τὰ στρατόπεδα διαβιβάζειν, καταλέξαντες τῶν πολιτῶν τινας καὶ τῶν ἄλλων Λιβύων τοὺς βουλομένους ἔκτισαν ἐν τῇ Σικελίᾳ πρὸς αὐτοῖς τοῖς θερμοῖς ὕδασι πόλιν, ὀνομάσαντες Θέρμα.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων **80**
τέλος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Καλλίας, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Φούριος καὶ Γναῖος Πομπήιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Καρχηδόνιοι τοῖς περὶ Σικελίαν εὐτυχήμασι μετεωριζόμενοι, καὶ σπεύδοντες ἁπάσης τῆς νήσου κυριεῦσαι, μεγάλας δυνάμεις ἐψηφίσαντο παρασκευάζεσθαι· ἑλόμενοι δὲ στρατηγὸν Ἀννίβαν τὸν κατασκάψαντα τήν τε τῶν Σελινουντίων καὶ τὴν τῶν Ἱμεραίων πόλιν, ἅπασαν αὐτῷ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ἐξουσίαν ἐπέτρεψαν. παραιτουμένου δὲ διὰ 2
τὸ γῆρας, προσκατέστησαν καὶ ἄλλον στρατηγὸν Ἰμίλκωνα τὸν Ἄννωνος, ἐκ τῆς αὐτῆς ὄντα συγγενείας. οὗτοι δὲ κοινῇ συνεδρεύσαντες ἔπεμψάν τινας τῶν ἐν ἀξιώματι παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις ὄντων μετὰ πολλῶν χρημάτων, τοὺς μὲν εἰς Ἰβηρίαν, τοὺς δ' εἰς τὰς Βαλιαρίδας νήσους, παρακελευσάμενοι

3 *εἰς* delevi 15 *Φρούριος* PAFM *Πομπήιος*] *Cornelius* fasti (Liv. IV 54) 20 *καὶ* om. P 21 *ἅπας* P

3 ξενολογεῖν ὡς πλείστους. αὐτοὶ δ' ἐπήεσαν τὴν
Λιβύην καταγράφοντες στρατιώτας Λίβυας καὶ Φοί-
νικας καὶ τῶν πολιτικῶν τοὺς κρατίστους. μετε-
πέμποντο δὲ καὶ παρὰ τῶν συμμαχούντων αὐτοῖς
ἐθνῶν καὶ βασιλέων στρατιώτας Μαυρουσίους καὶ
Νομάδας καί τινας τῶν οἰκούντων τὰ πρὸς τὴν
4 Κυρήνην κεκλιμένα μέρη. ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας μισθω-
σάμενοι Καμπανοὺς διεβίβασαν εἰς Λιβύην· ᾔδεισαν
γὰρ τὴν μὲν χρείαν αὐτῶν μεγάλα συμβαλλομένην,
τοὺς δ' ἐν Σικελίᾳ καταλελειμμένους Καμπανοὺς 606
διὰ τὸ προσκεκοφέναι τοῖς Καρχηδονίοις μετὰ τῶν
5 Σικελιωτῶν ταχθησομένους. τέλος δὲ τῶν δυνά-
μεων ἀθροισθεισῶν εἰς Καρχηδόνα συνήχθησαν
αὐτοῖς οἱ πάντες σὺν ἱππεῦσιν οὐ πολλῷ πλείους,
ὡς μὲν Τίμαιος, τῶν δώδεκα μυριάδων, ὡς δ' Ἔφο-
ρος, τριάκοντα μυριάδες. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν
τὰ πρὸς τὴν διάβασιν ἑτοιμάζοντες τάς τε τριήρεις
πάσας κατήρτιζον καὶ φορτηγὰ πλοῖα συνήγαγον
6 πλείω τῶν χιλίων· προαποστειλάντων δ' αὐτῶν εἰς
Σικελίαν τεσσαράκοντα τριήρεις, οἱ Συρακόσιοι κατὰ
τάχος ταῖς παραπλησίαις ναυσὶν ἐπεφάνησαν ἐν τοῖς
περὶ τὸν Ἔρυκα τόποις. γενομένης δὲ ναυμαχίας
ἐπὶ πολὺν χρόνον πεντεκαίδεκα μὲν τῶν Φοινισ-
σῶν νεῶν διεφθάρησαν, αἱ δ' ἄλλαι νυκτὸς ἐπιγε-
7 νομένης ἔφυγον εἰς τὸ πέλαγος. ἀπαγγελθείσης δὲ
τῆς ἥττης τοῖς Καρχηδονίοις, Ἀννίβας ὁ στρατηγὸς

5 μαρουσίους P 9 συμβαλομένην P 11 τοὺς Καρχηδονίους o, corr. Wess. (πρὸς τοὺς Καρχ. M) 16 μυριάδες Wurm, μυριάδων o 21 ἐφάνησαν P 23 δεκαπέντε P

ἐξέπλευσε μετὰ νεῶν πεντήκοντα· ἔσπευδε γὰρ τοὺς
μὲν Συρακοσίους κωλῦσαι χρήσασθαι τῷ προτερή-
ματι, ταῖς δὲ ἰδίαις δυνάμεσιν ἀσφαλῆ παρασκευ-
άσαι τὸν κατάπλουν. διαβοηθείσης δὲ τῆς Ἀννίβα **81**
βοηθείας κατὰ τὴν νῆσον, ἅπαντες προσεδόκων καὶ
τὰς δυνάμεις εὐθέως διαβιβασθήσεσθαι. αἱ δὲ πό-
λεις τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς ἀκούουσαι, καὶ
συλλογιζόμεναι τὸν ἀγῶνα περὶ τῶν ὅλων ἐσόμε-
νον, οὐ μετρίως ἠγωνίων. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι 2
πρός τε τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας καὶ πρὸς
Λακεδαιμονίους περὶ συμμαχίας διεπέμποντο· ἀπέ-
στελλον δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις τοὺς
παρορμήσοντας τὰ πλήθη πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς
ἐλευθερίας κίνδυνον. Ἀκραγαντῖνοι δέ, ὁμοροῦντες 3
τῇ τῶν Καρχηδονίων ἐπικρατείᾳ, διελάμβανον, ὅπερ
ἦν, ἐπ' αὐτοὺς πρώτους ἥξειν τὸ τοῦ πολέμου
βάρος. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς τόν τε σῖτον καὶ τοὺς
ἄλλους καρπούς, ἔτι δὲ τὰς κτήσεις ἁπάσας, ἀπὸ τῆς
χώρας κατακομίζειν ἐντὸς τῶν τειχῶν. κατ' ἐκεί- 4
νους δὲ τοὺς καιροὺς τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν
τῶν Ἀκραγαντίνων συνέβαινεν εὐδαιμονίας ὑπάρ-
χειν πλήρη· περὶ ἧς οὐκ ἀνάρμοστόν μοι φαίνεται
διελθεῖν. καὶ γὰρ ἀμπελῶνες . . . τοῖς μεγέθεσι καὶ
τῷ κάλλει διαφέροντες, καὶ τὸ πλεῖστον τῆς χώρας
ἐλαίαις κατάφυτον, ἐξ ἧς παμπληθῆ κομιζόμενοι
καρπὸν ἐπώλουν εἰς Καρχηδόνα· οὔπω γὰρ κατ' 5

11 ἐπέστελλον o, corr. Rhod. 12 τοὺς Rhod., πρὸς τοὺς o 14 ὁμοροῦντες τῇ . . ἐπικρατείᾳ Dind., ὁρῶντες τὴν . . ἐπικράτειαν o 16 ἦν] εἰκός add. Dind. 19 ἀποκομίζειν P 20 τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν o-PA 23 ἦσαν vel ὑπῆρχον add. Reiske; εἶχον γὰρ ἀμπελῶνας — διαφέροντας fort.

ἐκείνους τοὺς χρόνους τῆς Λιβύης πεφυτευμένης οἱ τὴν Ἀκραγαντίνην νεμόμενοι τὸν ἐκ τῆς Λιβύης ἀντιφορτιζόμενοι πλοῦτον οὐσίας ἀπίστους τοῖς μεγέθεσιν ἐκέκτηντο. πολλὰ δὲ τοῦ πλούτου παρ' 607
αὐτοῖς διαμένει σημεῖα, περὶ ὧν οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι
82 *βραχέα διελθεῖν. ἥ τε γὰρ τῶν ἱερῶν κατασκευὴ καὶ μάλιστα ὁ τοῦ Διὸς νεὼς ἐμφαίνει τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν τότε ἀνθρώπων· τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἱερῶν τὰ μὲν κατεκαύθη, τὰ δὲ τελείως κατεσκάφη διὰ τὸ πολλάκις ἡλωκέναι τὴν πόλιν, τὸ δ' Ὀλύμπιον μέλλον λαμβάνειν τὴν ὀροφὴν ὁ πόλεμος ἐκώλυσεν· ἐξ οὗ τῆς πόλεως κατασκαφείσης οὐδέποτε ὕστερον ἴσχυσαν Ἀκραγαντῖνοι τέλος ἐπι-*
2 *θεῖναι τοῖς οἰκοδομήμασιν. ἔστι δὲ ὁ νεὼς ἔχων τὸ μὲν μῆκος πόδας τριακοσίους τεσσαράκοντα, τὸ δὲ πλάτος ἑξήκοντα, τὸ δὲ ὕψος ἑκατὸν εἴκοσι χωρὶς τοῦ κρηπιδώματος. μέγιστος δ' ὢν τῶν ἐν Σικελίᾳ καὶ τοῖς ἐκτὸς οὐκ ἀλόγως ἂν συγκρίνοιτο κατὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποστάσεως· καὶ γὰρ εἰ μὴ τέλος λαβεῖν συνέβη τὴν ἐπιβολήν, ἥ γε προαίρεσις*
3 *ὑπάρχει φανερά. τῶν δ' ἄλλων ἢ μέχρι τοίχων τοὺς νεὼς οἰκοδομούντων ἢ κύκλῳ κίοσι τοὺς σηκοὺς περιλαμβανόντων, οὗτος ἑκατέρας τούτων μετέχει τῶν ὑποστάσεων· συνῳκοδομοῦντο γὰρ τοῖς τοίχοις*

8 **μὲν οὖν*] *μὲν γὰρ o* 10 **δ'*] *δ' οὖν o* 16 *ἑξήκοντα*] *ἑκατὸν* add. Kiddius 18 *ἐκτὸς*] *ἐκ τῶς* P 20 *προδιαίρεσις o*, corr. Reiske 21 *μέχρι*] *μετὰ* Reiske *τοίχων*] *θριγκῶν* Dind.; *μεχρὶ τεγῶν* vel *συνεχεῖ τοίχῳ* conicio 22 *ἢ κύκλῳ κίοσι* Wess., *ἢ κίοσι* Steph., *ἡ κύκλωσις o* (*κυκλώσει* M) *σηκοὺς* Reiske, *οἴκους o*; *τοίχους* Steph. 23 *μετέχειν* PA (ex *μετεῖχεν* fort.) 24 *συνοικοδομοῦντο* PA, *συνῳκοδόμηντο* Dind. *οἱ τοῖχοι τοῖς κίοσιν o*, corr. Dind.

οἱ κίονες, ἔξωθεν μὲν στρογγύλοι, τὸ δ' ἐντὸς τοῦ
νεὼ ἔχοντες τετράγωνον· καὶ τοῦ μὲν ἐκτὸς μέρους
ἐστὶν αὐτῶν ἡ περιφέρεια ποδῶν εἴκοσι, καθ'
ἣν εἰς τὰ διαξύσματα δύναται ἀνθρώπινον ἐναρ-
μόζεσθαι σῶμα, τὸ δ' ἐντὸς ποδῶν δώδεκα. τῶν 4
δὲ στοῶν τὸ μέγεθος καὶ τὸ ὕψος ἐξαίσιον ἐχου-
σῶν, ἐν μὲν τῷ πρὸς ἕω μέρει τὴν γιγαντομαχίαν
ἐποιήσαντο γλυφαῖς καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει
διαφερούσαις, ἐν δὲ τῷ πρὸς δυσμὰς τὴν ἅλωσιν
τῆς Τροίας, ἐν ᾗ τῶν ἡρώων ἕκαστον ἰδεῖν ἔστιν
οἰκείως τῆς περιστάσεως δεδημιουργημένον. ἦν 5
δὲ καὶ λίμνη κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐκτὸς τῆς
πόλεως χειροποίητος, ἔχουσα τὴν περίμετρον στα-
δίων ἑπτά, τὸ δὲ βάθος εἴκοσι πηχῶν· εἰς ἣν
ἐπαγομένων ὑδάτων ἐφιλοτέχνησαν πλῆθος ἰχθύων
ἐν αὐτῇ ποιῆσαι παντοίων εἰς τὰς δημοσίας ἑστιά-
σεις, μεθ' ὧν συνδιέτριβον κύκνοι καὶ τῶν ἄλλων
ὀρνέων πολὺ πλῆθος, ὥστε μεγάλην τέρψιν παρα-
σκευάζειν τοῖς θεωμένοις. δηλοῖ δὲ τὴν τρυφὴν 6
αὐτῶν καὶ ἡ πολυτέλεια τῶν μνημείων, ἃ τινὰ
μὲν τοῖς ἀθληταῖς ἵπποις κατεσκεύασαν, τινὰ δὲ
τοῖς ὑπὸ τῶν παρθένων καὶ παίδων ἐν οἴκῳ τρε-
φομένοις ὀρνιθαρίοις, ἃ Τίμαιος ἑωρακέναι φησὶ
μέχρι τοῦ καθ' ἑαυτὸν βίου διαμένοντα. καὶ κατὰ 7
τὴν προτέραν δὲ ταύτης ὀλυμπιάδα, δευτέραν ἐπὶ

2 *νεὼς* PK 5 *τὸ*] *τοῦ* Dind. 6 *ἐχόντων* PAF[2] 8 *γλυφαῖς* Dind., *ταῖς γλυφαῖς* FK, *ταῖς τε γλυφαῖς* c 9 *διαφερούσας* PAK, *διαφέρουσαν* c, corr. Dind. 12 *ἐκτὸς*] *ἐκ* P 15 *ἐπηγομένων* PF[1], *ἐπειγομένων* A (cf. .XI 25, 4) 20 *ἃ*] *ὧν* Steph. 22 *ἀπὸ* P *οἰκίσκῳ* Valckenaer *τρεφομένων* AFHK 25 *προτέραν*] *πρὸ* malim

ταῖς ἐνενήκοντα, νικήσαντος Ἐξαινέτου Ἀκραγαντίνου, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ἐφ' ἅρματος· 608 συνεπόμπευον δ' αὐτῷ χωρὶς τῶν ἄλλων συνωρίδες τριακόσιαι λευκῶν ἵππων, πᾶσαι παρ' αὐτῶν
8 τῶν Ἀκραγαντίνων. καθόλου δὲ καὶ τὰς ἀγωγὰς εὐθὺς ἐκ παίδων ἐποιοῦντο τρυφεράς, τήν τ' ἐσθῆτα μαλακὴν φοροῦντες καθ' ὑπερβολὴν καὶ χρυσοφοροῦντες, ἔτι δὲ στλεγγίσι καὶ ληκύθοις ἀργυραῖς τε καὶ χρυσαῖς χρώμενοι.

83 Ἦν δὲ τῶν Ἀκραγαντίνων σχεδὸν πλουσιώτατος κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον Τελλίας, ὃς κατὰ τὴν οἰκίαν ξενῶνας ἔχων πλείους πρὸς ταῖς πύλαις ἔταττεν οἰκέτας, οἷς παρηγγελμένον ἦν ἅπαντας τοὺς ξένους καλεῖν ἐπὶ ξενίᾳ. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἀκραγαντίνων ἐποίουν τὸ παραπλήσιον, ἀρχαϊκῶς καὶ φιλανθρώπως ὁμιλοῦντες· διόπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγει περὶ αὐτῶν,

ξείνων αἰδοῖοι λιμένες, κακότητος ἄπειροι.

2 καὶ δή ποτε πεντακοσίων ἱππέων παραγενομένων ἐκ Γέλας χειμερίου περιστάσεως οὔσης, καθάπερ φησὶ Τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ βίβλῳ, πάντας αὐτὸς ὑπεδέξατο, καὶ παραχρῆμα πᾶσιν ἱμάτια καὶ
3 χιτῶνας ἔνδοθεν προενέγκας ἔδωκεν. καὶ Πολύκλειτος ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐξηγεῖται περὶ τοῦ κατὰ τὴν

3 συνεπόμπευσε PAF 8 στλεγγίσι A, στέγησιν P, στεγίσι c 10 ἦν Madvig, ὁ o πλουσιώτατος] ἦν add. M 11 Τελλίας Dind., Γελλίας o itemque infra ὃς del. Dind. 14 ξένια Cobet (cf. c. 84, 1 VIII 25, 2 XIV 12, 3) 16 ἐνπεδοκλῆς P 18 ξένων o - PA 22 αὐτὸς Sintenis, αὐτοὺς o 23 προσενέγκας AK πολύκλιτος P

οἰκίαν πιθεῶνος λέγων ὡς διαμείναντος αὐτοῦ
στρατευομένου ἐν Ἀκράγαντι τεθεωρηκέναι· εἶναι
δ' ἐν αὐτῷ τριακοσίους μὲν πίθους ἐξ αὐτῆς τῆς
πέτρας τετμημένους, ἕκαστον ἑκατὸν ἀμφορεῖς χω-
ροῦντα· κολυμβήθραν δὲ παρ' αὐτοῖς ὑπάρχειν κε-
κονιαμένην, χωροῦσαν ἀμφορεῖς χιλίους, ἐξ ἧς τὴν
ῥύσιν εἰς τοὺς πίθους γίνεσθαι. γεγονέναι δέ φασι 4
τὸν Τελλίαν τὸ μὲν εἶδος εὐτελῆ παντελῶς, τὸ δὲ
ἦθος θαυμαστόν. ἀποσταλέντος οὖν αὐτοῦ πρὸς
Κεντοριπίνους κατὰ πρεσβείαν, καὶ παρεληλυθότος
εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ μὲν πλῆθος προέπεσεν εἰς
ἄκαιρον γέλωτα, θεωροῦν καταδεέστερον τῆς περὶ
αὐτοῦ δόξης· ὁ δ' ὑπολαβὼν εἶπε μὴ θαυμάζειν·
ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς Ἀκραγαντίνοις πρὸς μὲν τὰς
ἐπιδόξους πόλεις ἀποστέλλειν τοὺς κρατίστους τῷ
κάλλει, πρὸς δὲ τὰς ταπεινὰς καὶ λίαν εὐτελεῖς
ὁμοίους.

Οὐ μόνον δὲ περὶ τὸν Τελλίαν συνέβαινεν εἶναι 84
τοῦ πλούτου μεγαλοπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ περὶ πολ-
λοὺς ἄλλους Ἀκραγαντίνους. Ἀντισθένης γοῦν ὁ
ἐπικαλούμενος Ῥόδος γάμους ἐπιτελῶν τῆς θυγα-
τρὸς εἱστίασε τοὺς πολίτας ἐπὶ τῶν στενωπῶν ὧν
609 ᾤκουν ἕκαστοι, καὶ ζεύγη τῇ νύμφῃ συνηκολούθησε
πλείω τῶν ὀκτακοσίων· πρὸς δὲ τούτοις οὐ μόνον
οἱ κατ' αὐτὴν τὴν πόλιν ἱππεῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀστυ-

1 λέγων del. Dind. ὡς del. Reiske et Madvig, ὡς περὶ Hert. διαμένοντα αὐτὸν στρατευόμενος Reiske (cf. p. 127, 23) εἶναι del. et ante τεθεωρηκέναι interpunxit Hert. 3 τριακοσίους] τὰ P 7 φησὶ P 8 γελλία P ἀτελῆ P τὸ δὲ] δὲ τὸ PL 11 προσέπεσεν o, corr. Dind. 21 ὁ καλούμενος P

γειτόνων πολλοὶ κληθέντες ἐπὶ τὸν γάμον συμπροέ-
2 πεμψαν τὴν νύμφην. περιττότατον δέ φασι γενέσθαι τὸ περὶ τὴν τοῦ φωτὸς κατασκευήν· τούς τε γὰρ βωμοὺς τοὺς ἐν πᾶσι τοῖς ἱεροῖς καὶ τοὺς ἐν τοῖς στενωποῖς καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπλήρωσε ξύλων, καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων ἔδωκε σχίδακας καὶ κληματίδας, παραγγείλας, ὅταν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἀναφθῇ πῦρ, ἅπαντας ἐπιτελεῖν τὸ παρα-
3 πλήσιον· ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν, καθ' ὃν καιρὸν ἤγετο ἡ νύμφη, προηγουμένων πολλῶν τῶν τὰς δᾷδας φερόντων, ἡ μὲν πόλις ἔγεμε φωτός, τὸ δὲ συνακολουθοῦν πλῆθος οὐκ ἐχώρουν αἱ δημόσιαι κατὰ τὸ ἑξῆς ὁδοί, πάντων συμφιλοτιμουμένων τῇ τἀνδρὸς μεγαλοπρεπείᾳ. κατ' ἐκεῖνον γὰρ τὸν χρόνον Ἀκραγαντῖνοι μὲν ἦσαν πλείους τῶν δισμυρίων, σὺν δὲ τοῖς κατοικοῦσι ξένοις οὐκ ἐλάττους
4 τῶν εἴκοσι μυριάδων. φασὶ δὲ τὸν Ἀντισθένην, ἐπειδὴ τὸν υἱὸν ἑώρα πολεμοῦντά τινα τῶν ἀγρογειτόνων πένητα καὶ βιαζόμενον ἑαυτῷ τὸ ἀγρίδιον πωλῆσαι, μέχρι μέν τινος ἐπιπλήττειν, τῆς δ' ἐπιθυμίας ἐπίτασιν λαμβανούσης, φῆσαι δεῖν μὴ σπεύδειν πῶς ἄπορον ποιήσῃ τὸν γείτονα, ἀλλὰ τοὐναντίον ὅπως πλούσιος ὑπάρχῃ· οὕτως γὰρ αὐτὸν ἐπιθυμήσειν μὲν ἀγροῦ μείζονος, οὐ δυνάμενον δὲ παρὰ τοῦ γείτονος προσαγοράσαι τὸν ὑπάρχοντα

1 τῶν γάμων P; τῷ γάμῳ fort. (c. 83, 1) 2 φησιν P 6 ἔδωκε M, om. *c* 15 πλείω PALf δισμυρίων] δεκακισμυρίων Bochart 18 ἀγρογειτόνων Wurm, ἀπὸ γειτόνων *o* 20 ἐπιπλήττειν Eich., ἐπέπληττεν PA, ἐπέπληττε *c* 22 πῶς] ὅπως Dind. ποιεῖ AL 23 ὑπάρχει L οὕτως] οὗτος PF

πωλήσειν. διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς κατὰ τὴν πόλιν 5
εὐπορίας τοσαύτην συνέβαινε τρυφὴν εἶναι παρὰ
τοῖς Ἀκραγαντίνοις, ὥστε μετ' ὀλίγον τῆς πολιορ-
κίας γινομένης ποιῆσαι ψήφισμα περὶ τῶν ἐν τοῖς
φυλακείοις διανυκτερευόντων, ὅπως μή τις ἔχῃ πλεῖον
τύλης καὶ περιστρώματος καὶ κωδίου καὶ δυεῖν
προσκεφαλαίων. τοιαύτης δὲ τῆς σκληροτάτης στρω- 6
μνῆς ὑπαρχούσης, ἔξεστι λογίζεσθαι τὴν κατὰ τὸν
λοιπὸν βίον τρυφήν. περὶ μὲν οὖν τούτων οὔτε
παραδραμεῖν ἠθελήσαμεν οὔτ' ἐπὶ πλεῖον μακρο-
λογεῖν, ἵνα μὴ τῶν ἀναγκαιοτέρων ἀποπίπτωμεν.
Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὰς δυνάμεις διαβιβάσαντες 85
εἰς τὴν Σικελίαν ἀνέζευξαν ἐπὶ τὴν πόλιν τῶν
Ἀκραγαντίνων, καὶ δύο παρεμβολὰς ἐποιήσαντο,
μίαν μὲν ἐπί τινων λόφων, ἐφ' ὧν τούς τε Ἴβηρας
καί τινας τῶν Λιβύων ἔταξαν εἰς τετρακισμυρίους·
τὴν δ' ἄλλην οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως ποιησάμενοι
610 τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χάρακι περιέλαβον. καὶ πρῶτον 2
μὲν ἀπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνους,
ἀξιοῦντες μάλιστα μὲν συμμαχεῖν αὐτοῖς, εἰ δὲ μή
γε, ἡσυχίαν ἔχειν καὶ φίλους εἶναι Καρχηδονίοις
ἐν εἰρήνῃ μένοντας· οὐ προσδεξαμένων δὲ τῶν ἐν
τῇ πόλει τοὺς λόγους, εὐθὺς τὰ τῆς πολιορκίας
ἐνηργεῖτο. οἱ μὲν οὖν Ἀκραγαντῖνοι τοὺς ἐν ἡλι- 3
κίᾳ πάντας καθώπλισαν, καὶ καταστήσαντες εἰς
τάξιν τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν ἔστησαν, τοὺς δὲ

10 πλέον *v* 15 ἐφ' ὧν M, om. *c* 16 ἔταξαν] ἐκτάξαντες P 17 ἄπωθε P, ἄποθεν *v* 18 περιέλαβον Wess., περιέβαλον *o* 21 ἡσυχίαν] ἡσυχίας AL, συμμαχίας P; τὴν ἡσυχίαν Dind. ex XVI 27, 4

ἐφέδρους πρὸς τὰς τῶν καταπονουμένων διαδοχάς. συνεμάχει δ' αὐτοῖς Δέξιππός τε ὁ Λακεδαιμόνιος προσφάτως ἐκ Γέλας παρὼν μετὰ ξένων χιλίων πεντακοσίων· οὗτος γὰρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὡς Τίμαιός φησιν, ἐν Γέλᾳ διέτριβεν, ἔχων ἀξίωμα διὰ
4 τὴν πατρίδα. διόπερ ἠξίωσαν αὐτὸν οἱ Ἀκραγαντῖνοι μισθωσάμενον στρατιώτας ὡς πλείστους ἐλθεῖν εἰς Ἀκράγαντα· ἅμα δὲ τούτοις ἐμισθώθησαν καὶ οἱ πρότερον Ἀννίβᾳ συμμαχήσαντες Καμπανοί, περὶ ὀκτακοσίους ὄντες. οὗτοι δὲ κατέσχον τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως λόφον, τὸν Ἀθήναιον μὲν ὀνομαζόμε-
5 νον, κατὰ δὲ τῆς πόλεως εὐφυῶς κείμενον. Ἰμίλκας δὲ καὶ Ἀννίβας οἱ τῶν Καρχηδονίων στρατηγοὶ διασκεψάμενοι τὰ τείχη, καὶ καθ' ἕνα τόπον θεωροῦντες εὐέφοδον οὖσαν τὴν πόλιν, δύο πύργους προσήγαγον τοῖς τείχεσιν ὑπερμεγέθεις. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἡμέραν ἐπὶ τούτων τειχομαχήσαντες καὶ συχνοὺς ἀνελόντες ἀνεκαλέσαντο τῇ σάλπιγγι τοὺς μαχομένους· τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἐπεξελθόντες ἐνεπύρισαν τὰς μη-
86 χανάς. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀννίβαν σπεύδοντες κατὰ πλείονα μέρη τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι, παρήγγειλαν τοῖς στρατιώταις καθαιρεῖν τὰ μνήματα καὶ χώματα κατασκευάζειν μέχρι τῶν τειχῶν. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων διὰ τὴν πολυχειρίαν συντελουμένων ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον πολλὴ δεισιδαιμονία.

6 αὐτὸν om. v 8 ἐμισθώθησαν M, ἐμίσθωσαν c 9 Ἀννίβᾳ Wess., ἰμίλκα PA, Ἀμίλκα c 17 ἐπὶ] ἀπὸ Hert. 23 καθαιρεῖν Wess., καθαίρειν o 24 σκευάζειν PAL 26 συνέπεσεν o, corr. Dind.

τὸν γὰρ τοῦ Θήρωνος τάφον ὄντα καθ' ὑπερβολὴν 2
μέγαν συνέβαινεν ὑπὸ κεραυνοῦ διασεῖσθαι· διό-
περ αὐτοῦ καθαιρουμένου τῶν τε μάντεών τινες
προνοήσαντες διεκώλυσαν, εὐθὺ δὲ καὶ λοιμὸς ἐνέ-
πεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ πολλοὶ μὲν ἐτελεύτων,
οὐκ ὀλίγοι δὲ στρέβλαις καὶ δειναῖς ταλαιπωρίαις
περιέπιπτον. ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀννίβας ὁ στρατηγός, 3
καὶ τῶν ἐπὶ τὰς φυλακὰς προπεμπομένων ἤγγελλόν
τινες διὰ νυκτὸς εἴδωλα φαίνεσθαι τῶν τετελευτη-
κότων. Ἰμίλκας δὲ θεωρῶν τὰ πλήθη δεισιδαιμο-
νοῦντα πρῶτον μὲν ἐπαύσατο καθαιρῶν τὰ μνη-
μεῖα, μετὰ δὲ ταῦτα ἱκέτευε τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ
πάτριον ἔθος τῷ μὲν Κρόνῳ παῖδα σφαγιάσας, τῷ
δὲ Ποσειδῶνι πλῆθος ἱερείων καταποντίσας. οὐ μὴν
ἀπέστη γε τῶν ἔργων, ἀλλὰ χώσας τὸν παρὰ τὴν
πόλιν ποταμὸν μέχρι τῶν τειχῶν ἐπέστησε πάσας
τὰς μηχανὰς καὶ καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο.
Οἱ δὲ Συρακόσιοι θεωροῦντες τὴν Ἀκράγαντος 4
611 πολιορκίαν, καὶ φοβούμενοι μὴ τῆς αὐτῆς τοῖς Σελι-
νουντίοις καὶ τοῖς Ἱμεραίοις τύχωσιν οἱ πολιορκού-
μενοι τύχης, πάλαι μὲν ἔσπευδον ἐκπέμψαι τὴν βοή-
θειαν, τότε δὲ παραγενομένων τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ
Μεσσήνης συμμάχων στρατηγὸν Δαφναῖον εἵλαντο.
τὴν δὲ δύναμιν ἀθροίσαντες παρέλαβον κατὰ τὴν 5
ὁδὸν Καμαριναίους καὶ Γελῴους· ἔτι δὲ τῶν ἐκ τῆς
μεσογείου μεταπεμψάμενοί τινας ἐπ' Ἀκράγαντος τὴν

3 καθαιρομένου *o*, corr. Wess. τε] del. aut μὲν Reiske, τότε Steph. 11 καθαιρῶν Wess., καθαίρων *o* 12 τὸ om. P 16 ποταμὸν] τόπον Dind. 17 ἐποιοῦντο P 20 καὶ τοῖς PA, καὶ *c* 21 μὲν] οὖν add. P 25 Καμαρίνους *v* ἔτι] ἐπὶ P, ἐπεὶ AFJ

πορείαν ἐποιοῦντο, συμπαραπλεουσῶν αὐτοῖς καὶ τῶν νεῶν τριάκοντα. εἶχον δὲ τοὺς πάντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισμυρίων, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους
87 *τῶν πεντακισχιλίων. Ἰμίλκων δὲ πυθόμενος τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον, ἀπέστειλεν αὐτοῖς ἀπαντᾶν τούς τε Ἴβηρας καὶ Καμπανοὺς καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἐλάττους τετρακισμυρίων. ἤδη δὲ τῶν Συρακοσίων τὸν Ἱμέραν ποταμὸν διαβεβηκότων ἀπήντησαν οἱ βάρβαροι, καὶ παρατάξεως γενομένης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐνίκησαν οἱ Συρακόσιοι καὶ πλείους τῶν ἑξακισχι-*
2 *λίων ἀνεῖλον. τελέως δὲ ὅλον τὸ στρατόπεδον διέφθειραν καὶ μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν ἀτάκτως διωκόντων ὁ στρατηγὸς εὐλαβήθη, μήποτε μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος Ἰμίλκας ἐπιφανεὶς ἀναλάβῃ τὴν ἧτταν. καὶ γὰρ τοὺς Ἱμεραίους ἐγίνωσκε παρὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τοῖς ὅλοις ἐπταικότας. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν βαρβάρων φευγόντων εἰς τὴν πρὸς Ἀκράγαντι παρεμβολήν, οἱ κατὰ τὴν πόλιν στρατιῶται θεωροῦντες τὴν τῶν Καρχηδονίων ἧτταν ἐδέοντο τῶν στρατηγῶν ἐξάγειν αὐτούς, καιρὸν εἶναι φάσκοντες τοῦ φθεῖραι τὴν*
3 *τῶν πολεμίων δύναμιν. οἱ δ', εἴτε χρήμασιν ἐφθαρμένοι, καθάπερ ἦν λόγος, εἴτε φοβηθέντες μὴ τῆς πόλεως ἐρημωθείσης Ἰμίλκων αὐτὴν καταλάβηται, τῆς ὁρμῆς ἐπέσχον τοὺς στρατιώτας. οἱ μὲν οὖν φεύγοντες μετὰ πάσης ἀσφαλείας διεσώθησαν εἰς*

2 *τριάκοντα*] $\overline{\delta}$ P *τριάκοντα νεῶν ο* - PA *εἶχον* Wurm, *εἶχεν* P, *εἶχε c* 4 *ἑπτακισχιλίων* P 12 *καὶ*] *ἂν καὶ* Hert.; ipse malim *ἄν, εἰ* aut supra *τελέως δ' ἂν* 14 *εὐλαβήθη* PA, *εὐλαβηθεὶς* f, *ηὐλαβήθη c* 24 *ἰμίλκων* PA

τὴν πρὸς τῇ πόλει παρεμβολήν. ὁ δὲ Δαφναῖος μετὰ τῆς δυνάμεως παραγενηθεὶς εἰς τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκλελειμμένην στρατοπεδείαν, ἐν ταύτῃ παρενέβαλεν. εὐθὺ δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως 4 *στρατιωτῶν ἐπιμιχθέντων καὶ τοῦ Δεξίππου συγκαταβάντος αὐτοῖς, ἀπὸ συνδρομῆς εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη συνῆλθεν· πάντων δ' ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ παρεῖσθαι τὸν καιρὸν καὶ κεκρατηκότας τῶν βαρβάρων τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν παρ' αὐτῶν μὴ λαβεῖν, ἀλλὰ δυναμένους τοὺς ἐκ τῆς πόλεως στρατηγοὺς ἐπεξελθεῖν καὶ διαφθεῖραι τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν ἀφεικέναι τοσαύτας μυριάδας· θορύ-* 5 *βου δὲ καὶ πολλῆς κραυγῆς ἐπεχούσης τὴν ἐκκλησίαν, παρελθὼν Μένης ὁ Καμαριναῖος ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένος κατηγόρησε τῶν Ἀκραγαντίνων στρατηγῶν καὶ πάντας οὕτω παρώξυνεν, ὥστε τῶν κατηγορουμένων ἐγχειρούντων ἀπολογεῖσθαι μηδένα προσδέχεσθαι τοὺς λόγους, καὶ τὸ πλῆθος ὁρμῆσαν ἐπὶ τὸ βάλλειν τοῖς λίθοις τέσσαρας αὐτῶν καταλεῦσαι,* 612 *τὸν δὲ πέμπτον, Ἀργεῖον καλούμενον, τὴν δ' ἡλικίαν παντελῶς ὄντα νεώτερον, ἀφεθῆναι· βλασφημίας δὲ τυγχάνειν καὶ τὸν Λακεδαιμόνιον Δέξιππον, ὅτι τεταγμένος ἐφ' ἡγεμονίας καὶ δοκῶν εἶναι τῶν πολεμικῶν ἔργων οὐκ ἄπειρος τοῦτ' ἔπραξε προδοσίας ἕνεκα.*

Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν οἱ περὶ τὸν Δαφναῖον 88 *προαγαγόντες τὰς δυνάμεις ἐπεχείρουν μὲν πολιορ-*

7 *δ'* del. Reiske *ἐπὶ*] *ἐν* P 8 *καὶ* om. P 21 *νεώτερον*] *νέον* Hert. (at XII 75, 7)

κεῖν τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων, πολυτελῶς δ' αὐτὴν ὁρῶντες ὠχυρωμένην ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστησαν, τὰς δ' ὁδοὺς ἱππαζόμενοι τούς τ' ἐν ταῖς προνομαῖς αὐτῶν κατελάμβανον καὶ τῶν σιτοπομπιῶν ἀποκλείοντες εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἦγον.

2 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παρατάττεσθαι μὲν οὐ τολμῶντες, τῇ δὲ σιτοδείᾳ δεινῶς πιεζούμενοι, μεγάλοις ἀτυχήμασι περιέπιπτον. τῶν μὲν γὰρ στρατιωτῶν πολλοὶ διὰ τὴν σπάνιν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ Καμπανοὶ μετὰ τῶν ἄλλων μισθοφόρων σχεδὸν ἅπαντες ἐπὶ τὴν Ἰμίλκα σκηνὴν ὠθούμενοι τὰς σιτομετρίας τὰς προτεταγμένας ᾔτουν· εἰ δὲ μή, διηπειλοῦντο

3 μεταβάλλεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. ὁ δ' Ἰμίλκας ἦν ἀκηκοὼς τινος, ὅτι Συρακόσιοι πλῆθος σίτου παρακομίζοιεν εἰς Ἀκράγαντα κατὰ θάλατταν. διόπερ ταύτην μόνην ἔχων ἐλπίδα σωτηρίας, τοὺς μὲν στρατιώτας ἔπεισεν ὀλίγας ἐπισχεῖν ἡμέρας, ἐνέχυρα δοὺς τὰ παρὰ τῶν ἐκ Καρχηδόνος στρατευομένων

4 ποτήρια. καὶ αὐτὸς μὲν ἐκ Πανόρμου καὶ Μοτύης μεταπεμψάμενος τεσσαράκοντα τριήρεις ἐπέθετο τοῖς τὴν ἀγορὰν παρακομίζουσιν· οἱ δὲ Συρακόσιοι, τὸν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν βαρβάρων τῆς θαλάττης παρακεχωρηκότων καὶ τοῦ χειμῶνος ἐνεστηκότος ἤδη, κατεφρόνουν τῶν Καρχηδονίων, ὡς οὐκέτι

5 τολμησόντων πληροῦν τὰς τριήρεις. διόπερ ὀλι-

1 πολυτελῶς] παντελῶς Bek. 2 ὁρῶντες] τῶν καρχηδονίων ἐμβολην add. P 5 σιτοπομπίων o 7 πιεξόμενοι v 9 σπάνην P 11 ἁμίλκα PA 12 προστεταγμένας PL 13 μεταβαλεῖσθαι Dind. 24 ὡς add. M et Steph. 25 τολμησάντων Pa (cf. c. 79, 1 et XIV 17, 10) διόπερ] ὁρμησάντων πληροῦν τὰς τριήρεις add. P[1]

γώρως αὐτῶν παραπεμψάντων τὴν ἀγοράν, Ἰμίλκας ἐκπλεύσας τεσσαράκοντα τριήρεσιν ἄφνω κατέδυσε μὲν τῶν μακρῶν νεῶν ὀκτώ, τὰς δ' ἄλλας εἰς τὸν αἰγιαλὸν κατεδίωξεν· τῶν δ' ἄλλων πλοίων ἁπάντων κυριεύσας, τοσοῦτον εἰς τοὐναντίον τὰς ἑκατέρων ἐλπίδας μεταπεσεῖν ἐποίησεν, ὥστε τοὺς παρὰ τοῖς Ἀκραγαντίνοις Καμπανοὺς καταγνόντας τῆς τῶν Ἑλλήνων ὑποθέσεως πεντεκαίδεκα ταλάντοις φθαρῆναι καὶ μεταβαλέσθαι πρὸς τοὺς Καρχηδονίους. οἱ δὲ Ἀκραγαντῖνοι τὸ μὲν πρῶτον κακῶς 6 ἀπαλλαττόντων τῶν Καρχηδονίων ἀφθόνως ἀπήλαυον τοῦ τε σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, ἀεὶ προσδοκῶντες ταχέως λυθήσεσθαι τὴν πολιορκίαν· ἐπεὶ δ' αἱ τῶν βαρβάρων ἐλπίδες ἀνέκυψαν καὶ τοσαῦται μυριάδες εἰς μίαν ἠθροίσθησαν πόλιν, ἔλαθεν αὐτοὺς ὁ σῖτος ἐξαναλωθείς. λέγεται δὲ 7 καὶ Δέξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος πεντεκαίδεκα ταλάντοις διαφθαρῆναι· εὐθὺ γὰρ ἀπεκρίνατο πρὸς τοὺς 613 τῶν Ἰταλιωτῶν στρατηγούς, ὅτι συμφέρει τὸν πόλεμον ἐν ἄλλῳ συστήσασθαι τόπῳ· τὴν γὰρ τροφὴν ἐκλιπεῖν. διόπερ οἱ στρατηγοὶ πρόφασιν ἐνέγκαντες ὡς διεληλύθασιν οἱ ταχθέντες τῆς στρατηγίας χρόνοι, τὰς δυνάμεις ἀπήγαγον ἐπὶ τὸν πορθμόν. μετὰ δὲ 8 τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ μετὰ τῶν ἐφ ἡγεμονίας τεταγμένων διέγνωσαν ἐξετάσαι τὸν ἐν τῇ πόλει σῖτον· ὃν εὑρόντες παντελῶς ὀλίγον ἐθεώρουν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ἐκλιπεῖν τὴν

1 Ἀμίλκας FK 11 ἀπήλαυνον PA 13 προσδοκώντων o, corr. Wess. 17 τάλαντα P 18 ἀπεκρίνατο] ἀπεφήνατο Hert.

πόλιν. εὐθὺς οὖν ἐπιγινομένης τῆς νυκτὸς παρήγ-
89 γειλαν ἀναζευγνύειν ἅπαντας. τοσούτου δὲ πλή-
θους ἀνδρῶν γυναικῶν παίδων ἐκλιπόντος τὴν
πόλιν ἄφνω πολὺς οἶκτος καὶ δάκρυα κατεῖχε τὰς
οἰκίας. ἅμα γὰρ ὁ τῶν πολεμίων ἐξέπληττε φόβος,
ἅμα δὲ διὰ τὴν σπουδὴν ἠναγκάζοντο καταλιπεῖν
εἰς διαρπαγὴν τοῖς βαρβάροις ταῦτ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἑαυτοὺς
ἐμακάριζον· ἀφαιρουμένης γὰρ τῆς τύχης τὴν ἐξου-
σίαν τῶν οἴκοι καλῶν, ἀγαπητὸν ἡγοῦντο τὰ σώματα
2 γοῦν αὑτῶν διασῶσαι. οὐ μόνον δὲ τῆς τοιαύτης
πόλεως εὐδαιμονίαν παρῆν ὁρᾶν ἀπολειπομένην,
ἀλλὰ καὶ σωμάτων πλῆθος. οἱ μὲν γὰρ ἐν ἀρρω-
στίαις ὑπὸ τῶν οἰκείων περιεωρῶντο, τῆς καθ᾽
ἑαυτὸν σωτηρίας ἑκάστου φροντίζοντος, οἱ δὲ ταῖς
ἡλικίαις ἤδη προβεβηκότες ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως
ἀσθενείας κατελείποντο· πολλοὶ δὲ καὶ τὴν ἀλλαγὴν
τῆς πατρίδος θανάτου τιμώμενοι τὰς χεῖρας ἑαυτοῖς
προσήνεγκαν, ὅπως ταῖς πατρῴαις οἰκίαις ἐναπο-
3 πνεύσωσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως
ἐξιὸν πλῆθος οἱ στρατιῶται μετὰ τῶν ὅπλων παρέ-
πεμπον εἰς τὴν Γέλαν· ἡ δ᾽ ὁδὸς καὶ πάντα τὰ πρὸς
τὴν Γελῴαν ἀποκεκλιμένα τῆς χώρας μέρη ἔγεμε
γυναικῶν καὶ παίδων ἀναμὶξ παρθένοις, αἳ τὴν
συνήθη τρυφὴν εἰς ὁδοιπορίαν σύντονον καὶ κακο-
πάθειαν ὑπεράγουσαν μεταβαλλόμεναι διεκαρτέρουν,
4 τοῦ φόβου τὰς ψυχὰς ἐντείνοντος. οὗτοι μὲν οὖν

3 * ἐκλιπόντος] ἐκλιπόντων o 12 γὰρ om. Pf 14 ἑαυτῶν PA 22 Γελώαν PAFK, Γέλαν c 24 τροφὴν P 26 ἐντείνοντος Reiske et Madvig, ἐκτείνοντος Dind., ἐκτέμνοντος o; ἐγείροντος fort.

ἀσφαλῶς διασωθέντες εἰς Γέλαν ὕστερον εἰς Λεον-
τίνους κατῴκησαν, Συρακοσίων αὐτοῖς δόντων τὴν
πόλιν ταύτην οἰκητήριον.

Ὁ δ' Ἰμίλκας ἅμα τῷ φωτὶ τὴν δύναμιν ἐντὸς 90
τῶν τειχῶν παρεισαγαγὼν σχεδὸν ἅπαντας τοὺς
ἐγκαταληφθέντας ἀνεῖλεν· ὅτε δὴ καὶ τοὺς ἐν τοῖς
ναοῖς καταπεφευγότας ἀποσπῶντες οἱ Καρχηδόνιοι
ἀνῄρουν. λέγεται δὲ τὸν Τελλίαν τὸν πρωτεύοντα 2
τῶν πολιτῶν πλούτῳ καὶ καλοκἀγαθίᾳ συνατυχῆσαι
τῇ πατρίδι, βουληθέντα καταφυγεῖν σύν τισιν ἑτέ-
ροις εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν, νομίζοντα τῆς εἰς
θεοὺς παρανομίας ἀφέξεσθαι τοὺς Καρχηδονίους·
θεωροῦντα δὲ αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν, ἐμπρῆσαι τὸν
νεὼν καὶ μετὰ τῶν ἐν τούτῳ ἀναθημάτων ἑαυτὸν
614 συγκατακαῦσαι. μιᾷ γὰρ πράξει διελάμβανεν ἀφε-
λέσθαι θεῶν ἀσέβειαν, πολεμίων ἁρπαγὰς πολλῶν
χρημάτων, μέγιστον ἑαυτοῦ τὴν εἰς τὸ σῶμα ἐσο-
μένην ὕβριν. ὁ δὲ Ἰμίλκας τὰ ἱερὰ καὶ τὰς οἰκίας 3
συλήσας καὶ φιλοτίμως ἐρευνήσας, τοσαύτην ὠφέ-
λειαν συνήθροισεν ὅσην εἰκός ἐστιν ἐσχηκέναι πόλιν
οἰκουμένην ὑπὸ ἀνδρῶν εἴκοσι μυριάδων, ἀπόρ-
θητον δὲ ἀπὸ τῆς κτίσεως γεγενημένην, πλουσιω-
τάτην δὲ σχεδὸν τῶν τότε Ἑλληνίδων πόλεων
γεγενημένην, καὶ ταῦτα τῶν ἐν αὐτῇ φιλοκαλη-

2 μετῴκησαν Hert. (ut IV 58, 7) 4 Ἀμίλκας PAFM φωτὶ Reiske, φόβῳ o τὴν add. Dind. 6 ἐγκαταλειφθέντας o, corr. Hert. δὴ Eich., δὲ o 8 ἀνῄρουν] παρεκάλουν AL Γελλίαν o 14 νεὼ P 15 ἀφελεῖσθαι Dind. 17 μέγιστον] καὶ τὸ μέγιστον Steph. 18 Ἀμίλκας F καὶ om. P 22 γεγενημένης P πλουσιωτάτην — γεγενημένην om. L 24 γεγενημένην del. Bek.

σάντων εἰς παντοίων κατασκευασμάτων πολυτέλειαν·
4 καὶ γὰρ γραφαὶ παμπληθεῖς ηὑρέθησαν εἰς ἄκρον
ἐκπεπονημέναι καὶ παντοίων ἀνδριάντων φιλοτέχ-
νως δεδημιουργημένων ὑπεράγων ἀριθμός. τὰ μὲν
οὖν πολυτελέστατα τῶν ἔργων ἀπέστειλεν εἰς Καρ-
χηδόνα, ἐν οἷς καὶ τὸν Φαλάριδος συνέβη κομι-
σθῆναι ταῦρον, τὴν δ' ἄλλην ὠφέλειαν ἐλαφυρο-
5 πώλησεν. τοῦτον δὲ τὸν ταῦρον ὁ Τίμαιος ἐν ταῖς
ἱστορίαις διαβεβαιωσάμενος μὴ γεγονέναι τὸ σύνολον,
ὑπ' αὐτῆς τῆς τύχης ἠλέγχθη· Σκιπίων γὰρ ὕστερον
ταύτης τῆς ἁλώσεως σχεδὸν ἑξήκοντα καὶ διακοσίοις
ἔτεσιν ἐκπορθήσας Καρχηδόνα τοῖς Ἀκραγαντίνοις
μετὰ τῶν ἄλλων τῶν διαμεινάντων παρὰ τοῖς Καρ-
χηδονίοις ἀποκατέστησε τὸν ταῦρον, ὃς καὶ τῶνδε
6 τῶν ἱστοριῶν γραφομένων ἦν ἐν Ἀκράγαντι. περὶ
δὲ τούτου φιλοτιμότερον εἰπεῖν προήχθην, διότι
Τίμαιος ὁ τῶν πρό γε αὐτοῦ συγγραφέων πικρό-
τατα κατηγορήσας καὶ συγγνώμην οὐδεμίαν τοῖς
ἱστοριογράφοις ἀπολιπὼν αὐτὸς εὑρίσκεται σχεδιά-
ζων, ἐν οἷς μάλιστα ἑαυτὸν ἀποπέφαγκεν ἀκριβολο-
7 γούμενον. δεῖ γάρ, οἶμαι, τοὺς συγγραφεῖς ἐν μὲν
τοῖς ἀγνοήμασι τυγχάνειν συγγνώμης, ὡς ἂν ἀνθρώ-
πους ὄντας καὶ τῆς ἐν τοῖς παρῳχομένοις χρόνοις
ἀληθείας οὔσης δυσευρέτου, τοὺς μέντοι γε κατὰ
προαίρεσιν οὐ τυγχάνοντας τοῦ ἀκριβοῦς προση-
κόντως κατηγορίας τυγχάνειν, ὅταν κολακεύοντές

1 παντοίων Dind., παντοίαν o 3 παντοίων ἀνδριάν-των] παντοίαν ἀνδρείαν τῶν P 5 ἀπέστειλαν PAFK 10 Σκηπίων o-PA 14 ὃς] ὡς PAF[1] 17 πρό γε αὐτοῦ PFJ, πρὸ ἑαυτοῦ c

τινας ἢ δι' ἔχθραν πικρότερον προσβάλλοντες
ἀποσφάλλωνται τῆς ἀληθείας.

Ἰμίλκας δὲ ὀκτὼ μῆνας πολιορκήσας τὴν πόλιν, 91
καὶ μικρὸν πρὸ τῆς χειμερινῆς τροπῆς κυριεύσας
αὐτῆς, οὐκ εὐθὺς κατέσκαψεν, ὅπως αἱ δυνάμεις
ἐν ταῖς οἰκίαις παραχειμάσωσιν. τῆς δὲ περὶ τὸν
Ἀκράγαντα συμφορᾶς διαγγελθείσης, τοσοῦτος τὴν
615 νῆσον κατέσχε φόβος, ὥστε τῶν Σικελιωτῶν τοὺς
μὲν εἰς Συρακούσας μεθίστασθαι, τοὺς δὲ εἰς τὴν
Ἰταλίαν τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν
ἀποσκευάζεσθαι. οἱ δὲ διαφυγόντες τὴν αἰχμαλω- 2
σίαν Ἀκραγαντῖνοι παραγενηθέντες εἰς Συρακούσας
κατηγόρουν τῶν στρατηγῶν, φάσκοντες διὰ τὴν
ἐκείνων προδοσίαν ἀπολωλέναι τὴν πατρίδα. συνέ-
βαινε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν ἐπιτιμή-
σεως τυγχάνειν τοὺς Συρακοσίους, ὅτι τοιούτους
προστάτας αἱροῦνται, δι' οὓς ἀπολέσθαι κινδυνεύει
πᾶσα Σικελία. οὐ μὴν ἀλλὰ συναχθείσης ἐκκλησίας 3
ἐν Συρακούσαις, καὶ μεγάλων φόβων ἐπικρεμα-
μένων, οὐθεὶς ἐτόλμα περὶ τοῦ πολέμου συμβου-
λεύειν. ἀπορουμένων δὲ πάντων παρελθὼν Διονύ-
σιος ὁ Ἑρμοκράτους τῶν μὲν στρατηγῶν κατηγόρησεν
ὡς προδιδόντων τὰ πράγματα τοῖς Καρχηδονίοις,
τὰ δὲ πλήθη παρώξυνε πρὸς τὴν αὐτῶν τιμωρίαν,
παρακαλῶν μὴ περιμεῖναι τὸν κατὰ τοὺς νόμους

1 ἢ δι'] ἠδ' P 2 ἀποσφάλλονται P 3 Ἀμίλκας PFK 6 τὸν P, τὴν v 8 κατέσχε τὴν νῆσον o-PAL 12 παραγενηθέντες — τῶν om. P 13 στρατηγῶν] πατηγῶν P 14 προδοσίαν Rhod., παρουσίαν o 18 οὐ μὴν ἀλλὰ P, καὶ μὴν M, οὐ μὲν c 21 προελθὼν P 22 ὁ Ἑρμοκράτους] Θερμοκράτους PAH

κλῆρον, ἀλλ' ἐκ χειρὸς εὐθέως ἐπιθεῖναι τὴν δίκην.
4 τῶν δ' ἀρχόντων ζημιούντων τὸν Διονύσιον κατὰ τοὺς νόμους ὡς θορυβοῦντα, Φίλιστος ὁ τὰς ἱστορίας ὕστερον συγγράψας, οὐσίαν ἔχων μεγάλην, ἐξέτισε τὰ πρόστιμα, καὶ τῷ Διονυσίῳ παρεκελεύετο λέγειν ὅσα προῄρητο. καὶ προσεπειπόντος ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἂν ζημιοῦν θέλωσιν, ἐκτίσει τἀργύριον ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸ λοιπὸν θαρρήσας ἀνέσειε τὰ πλήθη, καὶ τὴν ἐκκλησίαν συνταράττων διέβαλλε τοὺς στρατηγούς, ὅτι χρήμασι πεισθέντες ἐγκατέλιπον τὴν τῶν Ἀκραγαντίνων σωτηρίαν. συγκατηγόρησε δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπισημοτάτων πολιτῶν, συνιστὰς αὐτοὺς οἰκείους ὄντας ὀλιγαρχίας.
5 διόπερ συνεβούλευεν αἱρεῖσθαι στρατηγοὺς μὴ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς εὐνουστάτους καὶ δημοτικοὺς μᾶλλον· ἐκείνους μὲν γὰρ δεσποτικῶς ἄρχοντας τῶν πολιτῶν καταφρονεῖν τῶν πολλῶν, καὶ τὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς ἰδίας ἡγεῖσθαι προσόδους, τοὺς δὲ ταπεινοτέρους οὐδὲν πράξειν τῶν τοιούτων, δεδιότας τὴν περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν.

92 Πάντα δὲ πρὸς τὴν τῶν ἀκουόντων προαίρεσιν καὶ τὴν ἰδίαν ἐπιβολὴν δημηγορήσας οὐ μετρίως ἐξῆρε τὸν τῶν ἐκκλησιαζόντων θυμόν· ὁ γὰρ δῆμος καὶ πάλαι μισῶν τοὺς στρατηγοὺς διὰ τὸ δοκεῖν κακῶς προΐστασθαι τοῦ πολέμου, τότε διὰ τῶν

1 κλῆρον] καιρόν Wess. 3 θορυβοῦντα] τὰ πλήθη καὶ τὴν ἐκκλησίαν add. P (ex v. 9) 6 προῄρητο Dind., προηρεῖτο o προσεπειπόντος Dind., προσέτι εἰπόντος o 7 ἐθέλωσιν o - PAF 10 ἐγκατέλειπον PA 13 ὀλιγαρχίαις o - PAH 14 μὴ τοὺς Dind., τοὺς μὴ o 25 κακῶς add. Rhod.; ἀφίστασθαι Wurm, προίεσθαι τὰ fort.

616 λόγων παροξυνθεὶς παραυτίκα τοὺς μὲν ἔλυσε τῆς
ἀρχῆς, ἑτέρους δ' εἵλατο στρατηγούς, ἐν οἷς καὶ
τὸν Διονύσιον, ὃς ἐν ταῖς πρὸς Καρχηδονίους μάχαις
ἀνδρείᾳ δόξας διενηνοχέναι περίβλεπτος ἦν παρὰ
τοῖς Συρακοσίοις. διὸ καὶ μετεωρισθεὶς ταῖς ἐλπίσι 2
πᾶν ἐμηχανήσατο πρὸς τὸ γενέσθαι τῆς πατρίδος
τύραννος. μετὰ γὰρ τὴν παράληψιν τῆς ἀρχῆς οὔτε
συνήδρευσεν ἅμα τοῖς στρατηγοῖς οὔθ' ὅλως συνῆν·
ταῦτα δὲ πράττων διεδίδου λόγον ὡς διαπεμπομέ-
νων αὐτῶν πρὸς τοὺς πολεμίους. οὕτω γὰρ μάλιστ'
ἤλπιζεν ἐκείνων μὲν περιαιρήσεσθαι τὴν ἐξουσίαν,
ἑαυτῷ δὲ μόνῳ περιστήσειν τὴν στρατηγίαν. ταῦτα 3
δ' αὐτοῦ πράττοντος οἱ μὲν χαριέστατοι τῶν πολι-
τῶν ὑπώπτευον τὸ γινόμενον, καὶ κατὰ πάσας τὰς
συνόδους ἐβλασφήμουν αὐτόν, ὁ δὲ δημοτικὸς
ὄχλος, ἀγνοῶν τὴν ἐπιβουλήν, ἐπῄνει καὶ μόγις
ἔφασκε τὴν πόλιν προστάτην εὑρηκέναι βέβαιον.
οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις ἐκκλησίας συναγομένης περὶ 4
τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς, θεωρήσας τοὺς
Συρακοσίους καταπεπληγμένους τὸν ἀπὸ τῶν πολε-
μίων φόβον, συνεβούλευε κατάγειν τοὺς φυγάδας·
ἄτοπον γὰρ ὑπάρχειν ἐκ μὲν Ἰταλίας καὶ Πελοπον- 5
νήσου μεταπέμπεσθαι βοήθειαν παρὰ τῶν ἀλλο-
τρίων, τοὺς δὲ πολίτας μὴ βούλεσθαι πρὸς τοὺς
ἰδίους κινδύνους συμπαραλαμβάνειν, οὓς — τῶν
πολεμίων μεγάλας δωρεὰς ὑπισχνουμένων, ἂν συστρα-

1 τοὺς] τούτους malim ἀπέλυσε vel ἐξέλυσε Reiske 8 συνήδρευεν M συνῆν P, συνῄει v 11 περιαιρεθήσεσθαι o, περιαιρήσεσθαι aut infra περιστήσεσθαι Reiske 14 *γινόμενον (c. 9, 4), γενησόμενον L, γενόμενον c 16 ἐπιβολὴν v μόγις c. 68, 4] μόλις o 26 συστρατεύσωσι o - PAL

τεύωσιν — προαιρεῖσθαι μᾶλλον ἐπὶ ξένης ἁλωμένους
ἀποθανεῖν ἤπερ ἀλλότριόν τι κατὰ τῆς πατρίδος
6 βουλεύσασθαι. καὶ γὰρ [εἰ] διὰ τὰς γεγενημένας ἐν
τῇ πόλει στάσεις φυγόντας, νῦν γε τυχόντας ταύτης
τῆς εὐεργεσίας προθύμως ἀγωνιεῖσθαι, τοῖς εὖ ποιή-
σασιν ἀποδιδόντας χάριτας. πρὸς δὲ τὴν ὑπόθεσιν
ταύτην πολλὰ διαλεχθεὶς οἰκεῖα τοῖς πράγμασι συμ-
ψήφους ἔλαβε τοὺς Συρακοσίους· οὐδὲ γὰρ τῶν
συναρχόντων οὐδεὶς ἐτόλμα περὶ τούτων ἀντειπεῖν
διά τε τὴν τοῦ πλήθους ὁρμὴν καὶ διὰ τὸ θεωρεῖν
ἑαυτῷ μὲν περιεσομένην τὴν ἀπέχθειαν, ἐκείνῳ δὲ
7 τὴν παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων χάριν. τοῦτο δ'
ἔπραξεν ὁ Διονύσιος ἐλπίζων ἰδίους ἕξειν τοὺς
φυγάδας, ἀνθρώπους μεταβολῆς ἐπιθυμοῦντας καὶ
πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος εὐθέτως διακει-
μένους· ἤμελλον γὰρ ἡδέως ὄψεσθαι τῶν ἐχθρῶν
φόνους, δημεύσεις τῶν οὐσιῶν, ἑαυτοῖς ἀποκαθε-
σταμένα τὰ χρήματα. καὶ τέλος κυρωθείσης τῆς
περὶ τῶν φυγάδων γνώμης, οὗτοι μὲν εὐθὺς εἰς
93 τὴν πατρίδα κατῆλθον· ἐκ δὲ τῆς Γέλας ἐνεχθέντων
γραμμάτων, ὅπως ἀποσταλῶσι στρατιῶται πλείους,
ἔλαβεν ὁ Διονύσιος οἰκείαν ἔφοδον τῆς ἰδίας προ-
αιρέσεως. ἀποσταλεὶς γὰρ μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν
μὲν δισχιλίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων, ἦλθε συν-
τόμως εἰς τὴν πόλιν τῶν Γελῴων, ἣν τότε παρε-
φύλαττε Δέξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, κατασταθεὶς
2 ὑπὸ Συρακοσίων. ὁ δ' οὖν Διονύσιος καταλαβὼν

1 προηρεῖσθαι P μᾶλλον] ἤπερ add. PAf 3 εἰ del. Reiske 4 φυγόντας] φυγεῖν Eich., ἔφυγον Dind. νῦν γε τυχόντας om. P 17 ἀποκατεσταμένα PA

617 τοὺς εὐπορωτάτους στασιάζοντας πρὸς τὸν δῆμον,
καὶ κατηγορήσας αὐτῶν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ κατακρίνας,
αὐτοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τὰς δ' οὐσίας αὐτῶν ἐδή-
μευσεν, ἐκ δὲ τῶν χρημάτων τούτων τοῖς μὲν φρου-
ροῦσι τὴν πόλιν, ὧν ἡγεῖτο Δέξιππος, ἀπέδωκε
τοὺς ὀφειλομένους μισθούς· τοῖς δὲ μετ' αὐτοῦ
παραγεγονόσιν ἐκ Συρακουσῶν ἐπηγγείλατο διπλοῦς
ποιήσειν τοὺς μισθούς, ὧν ἡ πόλις ἔταξε. διὰ δὲ 3
τούτου τοῦ τρόπου τούς τ' ἐν Γέλᾳ στρατιώτας καὶ
τοὺς μετ' αὐτοῦ ταῖς εὐνοίαις ἰδίους κατεσκεύασεν.
ἐπῃνεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Γελῴων ὡς
αἴτιος αὐτοῖς γεγενημένος τῆς ἐλευθερίας· τοῖς γὰρ
δυνατωτάτοις φθονοῦντες τὴν ἐκείνων ὑπεροχὴν
δεσποτείαν αὐτῶν ἀπεκάλουν. διόπερ ἐξέπεμψαν 4
πρέσβεις τοὺς ἐπαινοῦντας ἐν Συρακούσαις καὶ τὰ
ψηφίσματα φέροντας, ἐν οἷς αὐτὸν μεγάλαις δωρεαῖς
ἐτίμησαν. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπεβάλετο μὲν τὸν
Δέξιππον πείθειν κοινωνῆσαι τῆς ἐπιβολῆς· ἐπεὶ
δ' οὐ συγκατετίθετο, μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν
ἕτοιμος ἦν ἀνακάμπτειν εἰς Συρακούσας. οἱ δὲ 5
Γελῷοι πυνθανόμενοι τοὺς Καρχηδονίους μέλλειν
μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ πρώτην στρατεύειν
τὴν Γέλαν, ἐδέοντο τοῦ Διονυσίου μεῖναι καὶ μὴ
περιιδεῖν αὐτοὺς τὰ αὐτὰ τοῖς Ἀκραγαντίνοις
παθόντας. οἷς ἐπαγγειλάμενος ὁ Διονύσιος συν-
τόμως ἥξειν μετὰ πλείονος δυνάμεως, ἐξώρμησεν
ἐκ τῆς Γέλας μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν.

10 μεθ' ἑαυτοῦ *o* - PA κατεσκεύασεν P, κατέστησεν *v* 14 αὐτῶν PAL, ἑαυτῶν *c* 15 ἐπαινέσοντας M 16 οἷς Eich., αἷς *o* 24 παριδεῖν P

94 *Θέας δ' οὔσης ἐν ταῖς Συρακούσαις, τὴν ὥραν τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τοῦ θεάτρου παρῆν εἰς τὴν πόλιν. συνδραμόντων δὲ τῶν ὄχλων ἐπ' αὐτὸν καὶ πυνθανομένων περὶ τῶν Καρχηδονίων, ἀγνοεῖν αὐτοὺς ἔφη, διότι τῶν ἔξωθεν πολεμιωτέρους ἔχουσι τοὺς ἔνδον τῶν κοινῶν προεστῶτας, οἷς οἱ μὲν πολῖται πιστεύοντες ἑορτάζουσιν, αὐτοὶ δὲ διαφοροῦντες τὰ δημόσια τοὺς στρατιώτας ἀμίσθους πεποιήκασι, καὶ τῶν πολεμίων ἀνυπερβλήτους ποιουμένων τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς καὶ μελλόντων ἐπὶ Συρακούσας τὴν δύναμιν ἄγειν, τούτων*
2 *οὐδ' ἡντινοῦν ποιοῦνται φροντίδα. δι' ἣν δ' αἰτίαν ταῦτα πράττουσιν, εἰδέναι μὲν καὶ πρότερον, νῦν δὲ σαφέστερον ἐγνωκέναι· Ἰμίλκωνα γὰρ πρὸς αὐτὸν ἀπεσταλκέναι κήρυκα, πρόφασιν μὲν ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, παρακαλεῖν δὲ — πλῆθος τῶν συναρχόντων περιποιησάμενον μηδὲν τῶν πραττομένων πολυπραγμονεῖν — μή γ' ἀντιπράττειν, ἐπειδὴ συνερ-*
3 *γεῖν οὐ προαιρεῖται. μηκέτ' οὖν βούλεσθαι στρατηγεῖν, ἀλλὰ παρεῖναι τὴν ἀρχὴν ἀποθησόμενος· οὐ γὰρ ἀνεκτὸν εἶναι, τῶν ἄλλων πωλούντων τὴν πατρίδα, μόνον κινδυνεύειν μετὰ τῶν πολιτῶν ἅμα*
4 *καὶ δόξειν μετεσχηκέναι τῆς προδοσίας. παροξυνθέντων δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τοῦ λόγου διὰ*

1 *τὴν*] *κατὰ τὴν* Rhod., *ὑπὸ* vel *περὶ τὴν* Reiske 11 *συρακούσσαις* P *τούτων* Reiske, *τούτων δ' o* 12 *ποιοῦνται* Dind., *ποιούμενοι o* *δ'* add. Reiske 14 *ἀνεγνωκέναι o*, corr. Dind. *ἰμίλκονα* P 16 *πλῆθος* PFJK (FJK in mg. *γρ. πλείω*), *πολλοὺς* M, *πλείω c* 18 **μή γ'*] *μήδ' o* 21 *ἀνεκτέον o* - PAM 22 *μόνον*] *μὴ μόνον* Eich., *οὐ μόνον* Reiske **ἅμα*] *ἀλλὰ o* 23 *δόξειν*] *δοκεῖν* Dind.

πάσης τῆς δυνάμεως ῥυέντος, τότε μὲν εἷς ἕκαστος
618 ἀγωνιῶν εἰς οἶκον ἐχωρίσθη· τῇ δ' ὑστεραίᾳ συν-
αχθείσης ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τῶν ἀρχόντων πολλὰ
κατηγορήσας οὐ μετρίως εὐδοκίμησε, τὸν δὲ δῆμον
κατὰ τῶν στρατηγῶν παρώξυνε. τέλος δὲ τῶν 5
καθημένων τινὲς ἀνεβόησαν στρατηγὸν αὐτὸν αὐτο-
κράτορα καθιστάναι καὶ μὴ περιμένειν, ἄχρις ἂν
οἱ πολέμιοι τοῖς τείχεσιν ἐπεισίωσι· χρείαν γὰρ
ἔχειν τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου τοιούτου στρατηγοῦ,
δι' οὗ δυνατὸν εἶναι εὐπορεῖν τοῖς πράγμασιν· τὰ
δὲ περὶ τῶν προδοτῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἑτέρᾳ βου-
λεύεσθαι· τῶν γὰρ ἐνεστώτων καιρῶν ἀλλότριον
εἶναι· καὶ πρότερον δὲ Καρχηδονίων τὰς τριάκοντα
μυριάδας περὶ τὴν Ἱμέραν νενικῆσθαι στρατηγοῦντος
Γέλωνος αὐτοκράτορος. ταχὺ δὲ τῶν πολλῶν, ὥσπερ 95
εἰώθασιν, ἐπὶ τὸ χεῖρον ῥεπόντων, ὁ Διονύσιος
ἀπεδείχθη στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δ' οὖν
αὐτῷ τὰ πράγματα κατὰ νοῦν ἠκολούθει, ψήφισμα
ἔγραψε τοὺς μισθοὺς διπλασίους εἶναι· πάντας γὰρ
ἔφησε τούτου γενομένου προθυμοτέρους ἔσεσθαι
πρὸς τὸν ἀγῶνα, καὶ περὶ τῶν χρημάτων παρεκάλει
μηθὲν ἀγωνιᾶν· ἔσεσθαι γὰρ αὐτῶν τὸν πόρον
ῥᾴδιον.

Διαλυθείσης δὲ τῆς ἐκκλησίας οὐκ ὀλίγοι τῶν 2
Συρακοσίων κατηγόρουν τῶν πραχθέντων, ὥσπερ
οὐκ αὐτοὶ ταῦτα κεκυρωκότες· τοῖς γὰρ λογισμοῖς

3 ἐν ᾗ del. Reiske 4 δὲ del. Eich. 5 δὲ del. Bek. 8 ἐπεισίωσι P, ἐπισείωσι v 10 εὐπορεῖν] εὑροεῖν Madvig; εὐστοχεῖν τῶν πραγμάτων Bezzel 11 ἑτέρᾳ P, om. c 26 ταῦτα κεκυρωκότες] τὰ κεκυρωμένα πεποιηκότες ταῦτα t

εἰς ἑαυτοὺς ἐρχόμενοι τὴν ἐσομένην δυναστείαν ἀνε-
θεώρουν. οὗτοι μὲν οὖν βεβαιῶσαι βουλόμενοι τὴν
ἐλευθερίαν ἔλαθον ἑαυτοὺς δεσπότην τῆς πατρίδος
3 καθεστακότες· ὁ δὲ Διονύσιος τὴν μετάνοιαν τῶν
ὄχλων φθάσαι βουλόμενος, ἐπεζήτει δι' οὗ τρόπου
δύναιτο φύλακας αἰτήσασθαι τοῦ σώματος· τούτου
γὰρ συγχωρηθέντος ῥᾳδίως ἤμελλε κυριεύσειν τῆς
τυραννίδος. εὐθὺς οὖν παρήγγειλε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ
πάντας ἕως ἐτῶν τεσσαράκοντα λαβόντας ἐπισιτισμὸν
ἡμερῶν τριάκοντα καταντᾶν μετὰ τῶν ὅπλων εἰς
Λεοντίνους. αὕτη δ' ἡ πόλις τότε φρούριον ἦν τῶν
Συρακοσίων, πλῆρες ὑπάρχον φυγάδων καὶ ξένων
ἀνθρώπων. ἤλπιζε γὰρ τούτους συναγωνιστὰς ἕξειν,
ἐπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τῶν δὲ Συρακοσίων τοὺς
4 πλείστους οὐδ' ἥξειν εἰς Λεοντίνους. οὐ μὴν ἀλλὰ
νυκτὸς ἐπὶ τῆς χώρας στρατοπεδεύων, καὶ προσ-
ποιηθεὶς ἐπιβουλεύεσθαι, κραυγὴν ἐποίησε καὶ
θόρυβον διὰ τῶν ἰδίων οἰκετῶν· τοῦτο δὲ πράξας
συνέφυγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διενυκτέρευσε
πυρὰ καίων καὶ τοὺς γνωριμωτάτους τῶν στρατιω-
5 τῶν μεταπεμπόμενος. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τοῦ πλήθους
ἀθροισθέντος εἰς Λεοντίνους, πολλὰ πρὸς τὴν τῆς
ἐπιβολῆς ὑπόθεσιν πιθανολογήσας ἔπεισε τοὺς ὄχλους
δοῦναι φύλακας αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν ἑξακοσίους,
οὓς ἂν προαιρῆται. λέγεται δὲ τοῦτο πρᾶξαι τὸν
Διονύσιον ἀπομιμούμενον Πεισίστρατον τὸν Ἀθη-
6 ναῖον· καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν ἑαυτὸν κατατραυ-

9 σαράκοντα P   12 πλήρης P   15 οὐδ' del. Wurm   23 ἐπιβουλῆς v   πειθανολ. PA   26 ὑπομιμούμενον o, corr. Reiske

619 ματίσαντα προελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐπιβε-
βουλευμένον, καὶ διὰ τοῦτο φυλακὴν λαβεῖν παρὰ
τῶν πολιτῶν, ᾗ χρησάμενον τὴν τυραννίδα περι-
πεποιῆσθαι. καὶ τότε Διονύσιος τῇ παραπλησίᾳ
μηχανῇ τὸ πλῆθος ἐξαπατήσας ἐνήργει τὰ τῆς
τυραννίδος. εὐθὺ γὰρ τοὺς χρημάτων μὲν ἐνδεεῖς, **96**
τῇ δὲ ψυχῇ θρασεῖς ἐπιλέξας, ὑπὲρ τοὺς χιλίους,
ὅπλοις τε πολυτελέσι καθώπλισε καὶ ταῖς μεγίσταις
ἐπαγγελίαις ἐμετεώρισε, τοὺς δὲ μισθοφόρους ἀνα-
καλούμενος καὶ φιλανθρώποις λόγοις χρώμενος ἰδί-
ους κατεσκεύαζεν. μετετίθει δὲ καὶ τὰς τάξεις, τοῖς
πιστοτάτοις τὰς ἡγεμονίας παραδιδούς, καὶ Δέξιπ-
πον τὸν Λακεδαιμόνιον ἀπέλυσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα·
ὑφεωρᾶτο γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον, μὴ καιροῦ λαμ-
βανόμενος ἀνακτήσηται τοῖς Συρακοσίοις τὴν ἐλευ-
θερίαν. μετεπέμψατο δὲ καὶ τοὺς ἐν Γέλᾳ μισθο- 2
φόρους, καὶ πανταχόθεν συνῆγε τοὺς φυγάδας καὶ
ἀσεβεῖς, ἐλπίζων διὰ τούτων βεβαιότατα τηρηθή-
σεσθαι τὴν τυραννίδα. οὐ μὴν ἀλλὰ παραγενό-
μενος εἰς Συρακούσας κατεσκήνωσεν ἐν τῷ ναυ-
στάθμῳ, φανερῶς αὑτὸν ἀναδείξας τύραννον. οἱ
δὲ Συρακόσιοι βαρέως φέροντες ἠναγκάζοντο τὴν
ἡσυχίαν ἔχειν· οὐδὲν γὰρ ἔτι περαίνειν ἠδύναντο·
ἥ τε γὰρ πόλις ἔγεμεν ὅπλων ξενικῶν, τούς τε Καρ-
χηδονίους ἐδεδοίκεισαν τηλικαύτας ἔχοντας δυνά-
μεις. ὁ δ' οὖν Διονύσιος εὐθέως ἔγημε τὴν 3
Ἑρμοκράτους θυγατέρα τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀθη-
ναίους, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἔδωκε Πολυξένῳ τῆς

1 παρελθεῖν malim (c. 91, 3. 101, 6) 14 λαβόμενος v
18 βεβαιοτάτην v (cf. XIV 44, 5) 21 αὑτὸν PA, ἑαυτὸν c

Ἑρμοκράτους γυναικὸς ἀδελφῷ· τοῦτο δ' ἔπραξε βουλόμενος οἰκίαν ἐπίσημον εἰς οἰκειότητα προσλαβέσθαι πρὸς τὸ τὴν τυραννίδα ποιῆσαι βεβαίαν. μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν ἐκκλησίαν τῶν ἀντιπραξάντων αὐτῷ τοὺς δυνατωτάτους ὄντας, Δαφ-
4 ναῖον καὶ Δήμαρχον, ἀνεῖλεν. Διονύσιος μὲν οὖν ἐκ γραμματέως καὶ τοῦ τυχόντος ἰδιώτου τῆς μεγίστης πόλεως τῶν Ἑλληνίδων ἐγενήθη τύραννος· διετήρησε δὲ τὴν δυναστείαν ἄχρι τῆς τελευτῆς, τυραννήσας ἔτη δύο λείποντα τῶν τεσσαράκοντα. τὰς δὲ κατὰ μέρος αὐτοῦ πράξεις καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἀρχῆς ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις διέξιμεν· δοκεῖ γὰρ οὗτος μεγίστην τῶν ἱστορουμένων τυραννίδα περιπεποιῆσθαι δι' ἑαυτοῦ καὶ πολυχρονιωτάτην.

5 Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως τὰ μὲν ἀναθήματα καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ τἄλλα τὰ πολυτελέστατα μετήνεγκαν εἰς Καρχηδόνα, τὰ δ' ἱερὰ κατακαύσαντες καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες αὐτοῦ παρεχείμασαν. ἐπὶ δὲ τὴν ἐαρινὴν ὥραν παρεσκευάζοντο μηχανήματα καὶ βέλη παντοδαπά, διανοούμενοι πρώτην πολιορκῆσαι τὴν τῶν Γελῴων πόλιν.

97 Τούτων δὲ πραττομένων Ἀθηναῖοι μὲν κατὰ τὸ συνεχὲς ἐλαττώμασι περιπίπτοντες, ἐποιήσαντο πολί- 620
τας τοὺς μετοίκους καὶ τῶν ἄλλων ξένων τοὺς βουλομένους συναγωνίσασθαι· ταχὺ δὲ πολλοῦ πλήθους πολιτογραφηθέντος, οἱ στρατηγοὶ κατέγραφον τοὺς

4 τοὺς ἀντιπράξαντας αὐτῷ τῶν δυνατωτάτων o, corr. Reiske 15 τῆς] τῶν Ἀκραγαντίνων add. Hert. 19 ἐπὶ] εἰς Hert. 23 τούτων δὲ πραττομένων om. v μὲν] δὲ v

εὐθέτους εἰς τὴν στρατιάν. παρεσκευάσαντο δὲ
ναῦς ἑξήκοντα, καὶ ταύτας πολυτελῶς καταρτίσαντες
ἐξέπλευσαν εἰς Σάμον, ἐν ᾗ κατέλαβον τοὺς ἄλλους
στρατηγοὺς ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων ὀγδοήκοντα
τριήρεις ἠθροικότας. δεηθέντες δὲ καὶ τῶν Σαμίων 2
προσπληρῶσαι δέκα τριήρεις, ἀνήχθησαν ἁπάσαις
ταῖς ναυσὶν οὔσαις ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ κατέ-
πλευσαν εἰς τὰς Ἀργινούσας νήσους, σπεύδοντες
λῦσαι τὴν Μιτυλήνης πολιορκίαν. ὁ δὲ τῶν Λακε- 3
δαιμονίων ναύαρχος Καλλικρατίδας πυθόμενος τὸν
κατάπλουν τῶν νεῶν, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας κατέ-
λιπεν Ἐτεόνικον μετὰ τῆς πεζῆς δυνάμεως, αὐτὸς
δὲ πληρώσας ναῦς ἑκατὸν τεσσαράκοντα κατὰ σπου-
δὴν ἀνήχθη [καὶ] τῶν Ἀργινουσῶν περὶ θάτερα
μέρη· αἳ νῆσοι τότ' ἦσαν οἰκούμεναι καὶ πολι-
σμάτιον Αἰολικὸν ἔχουσαι, κείμεναι μεταξὺ Μιτυ-
λήνης καὶ Κύμης, ἀπέχουσαι τῆς ἠπείρου βραχὺ
παντελῶς καὶ τῆς ἄκρας τῆς Κανίδος. οἱ δ' Ἀθη- 4
ναῖοι τὸν μὲν κατάπλουν τῶν πολεμίων εὐθέως
ἔγνωσαν, οὐ μακρὰν ὁρμοῦντες, διὰ δὲ τὸ μέγεθος
τῶν πνευμάτων τὸ μὲν ναυμαχεῖν ἀπέγνωσαν, εἰς
δὲ τὴν ἐχομένην ἡμέραν ἡτοιμάζοντο τὰ πρὸς τὴν
ναυμαχίαν, τὸ αὐτὸ ποιούντων καὶ τῶν Λακεδαι-
μονίων, καίπερ ἀμφοτέροις ἀπαγορευόντων τῶν

1 * στρατιάν] στρατείαν o 3 κατέπλευσαν P κατέλαυνον P 4 ἄλλων del. Wurm 5 ἠθροικέναι P[a] δεηθέντων P 9 μιτυλήνην P 12 τῆς PFJ, om. c *πεζῆς] πολλῆς o (c. 100, 5) 14 καὶ] κατὰ P, del. Wess., κάμπτων Wurm περὶ] περιέκαμψε Reiske, ἐπὶ Dind. θάτερον μέρος Reiske 15 μέρη] ὥρμει add. Madvig 18 Κανίδος Casaubonus, κατάνιδος o 21 τὸ] τότε Sintenis 22 τὰ add. L; ἡτοίμαζον τὰ fort. (c. 80, 5) 24 καίπερ P, καὶ

5 μάντεων. τοῖς μὲν γὰρ Λακεδαιμονίοις ἡ τοῦ
θύματος κεφαλὴ κειμένη παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀφανὴς
ἐγεγόνει, προσκλύζοντος τοῦ κύματος· διόπερ ὁ
μάντις προύλεγε, διότι τελευτήσει ναυμαχῶν ὁ
ναύαρχος· οὗ ῥηθέντος φασὶ τὸν Καλλικρατίδαν
εἰπεῖν, ὅτι τελευτήσας κατὰ τὴν μάχην οὐδὲν ἀδο-
6 ξοτέραν ποιήσει τὴν Σπάρτην. τῶν δ' Ἀθηναίων
ὁ στρατηγὸς Θρασύβουλος, ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας
ἐκείνην τὴν ἡμέραν, εἶδε κατὰ τὴν νύκτα τοιαύτην
ὄψιν· ἔδοξεν Ἀθήνησι τοῦ θεάτρου πλήθοντος
αὐτός τε καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἓξ ὑποκρίνεσθαι
τραγῳδίαν Εὐριπίδου Φοινίσσας· τῶν δ' ἀντιπάλων
ὑποκρινομένων τὰς Ἱκέτιδας δόξαι τὴν Καδμείαν 621
νίκην αὐτοῖς περιγενέσθαι, καὶ πάντας ἀποθανεῖν
μιμουμένους τὰ πράγματα τῶν ἐπὶ τὰς Θήβας στρα-
7 τευσάντων. ἀκούσας δ' ὁ μάντις ταῦτα διεσάφει
τοὺς ἑπτὰ τῶν στρατηγῶν ἀναιρεθήσεσθαι. τῶν
δ' ἱερῶν φερόντων νίκην, οἱ στρατηγοὶ περὶ μὲν
τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας ἐκώλυον ἑτέροις ἀπαγγέλλειν,
περὶ δὲ τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς νίκης ἀνήγγειλαν καθ'
ὅλην τὴν δύναμιν.

98 Καλλικρατίδας δ' ὁ ναύαρχος συναγαγὼν τὰ πλήθη καὶ παραθαρσύνας τοῖς οἰκείοις λόγοις, τὸ τελευταῖον εἶπεν· εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον οὕτως εἰμὶ πρόθυμος αὐτός, ὥστε τοῦ μάντεως

παρ' υ, καίπερ παρ' Wurm τῶν om. PA 6 ἀδοξότερον υ 8 Θράσυλλος Wess. 13 Καδμίαν PJ 14 προσγενέσθαι ο, corr. Hert. 16 δ' om. P 18 ἱερῶν Dind., ἱερείων ο 19 ἐκώλυον Wetsten., ἐκέλευον ο ἑταίροις Rhod. 20 ἱερείοις Reiske νίκης] νίκην οἱ στρατηγοὶ P, νίκης οἱ στρατηγοὶ K (ex v. 18) 22 δ' om. P 23 παραθρασύνας ο-PA 25 εἰμὶ Wess., ἐστὶν P, ἐστὶ c; εἶναι Reiske

λέγοντος διὰ τῶν ἱερῶν ὑμῖν μὲν προσημαίνεσθαι
νίκην, ἐμοὶ δὲ θάνατον, ὅμως ἕτοιμός εἰμι τελευτᾶν.
εἰδὼς οὖν μετὰ τὸν τῶν ἡγεμόνων θάνατον [καὶ]
ἐν θορύβῳ τὰ στρατόπεδα γινόμενα, νῦν ἀναδεικνύω
ναύαρχον, ἂν ἐγώ τι πάθω, τὸν διαδεξόμενον Κλέ-
αρχον, ἄνδρα πεῖραν δεδωκότα τῶν κατὰ τὸν πόλε-
μον ἔργων. ὁ μὲν οὖν Καλλικρατίδας ταῦτ' εἰπὼν 2
οὐκ ὀλίγους ἐποίησε ζηλῶσαι τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ
προθυμοτέρους γενέσθαι πρὸς τὴν μάχην. καὶ Λακε-
δαιμόνιοι μὲν παρακαλοῦντες ἀλλήλους ἀνέβαινον
εἰς τὰς ναῦς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, παρακληθέντες ὑπὸ
τῶν στρατηγῶν εἰς τὸν ἀγῶνα, κατὰ σπουδὴν ἐπλή-
ρουν τὰς τριήρεις καὶ πάντες εἰς τάξιν καθίσταντο.
τοῦ μὲν οὖν δεξιοῦ κέρατος Θράσυλλος ἡγεῖτο καὶ 3
Περικλῆς ὁ Περικλέους τοῦ προσαγορευθέντος κατὰ
τὴν δύναμιν Ὀλυμπίου· συμπαρέλαβε δὲ καὶ Θηρα-
μένην εἰς τὸ δεξιὸν κέρας, ἐφ' ἡγεμονίας τάξας·
ὃς ἰδιώτης ὢν μὲν συνεστράτευε τότε, πρότερον δὲ
πολλάκις ἦν ἀφηγημένος δυνάμεων· τοὺς δ' ἄλλους
στρατηγοὺς παρ' ὅλην τὴν φάλαγγα διέταξε, καὶ
τὰς καλουμένας Ἀργινούσας νήσους συμπεριέλαβε
τῇ τάξει, σπεύδων ὅτι πλεῖστον παρεκτεῖναι τὰς
ναῦς. ὁ δὲ Καλλικρατίδας ἀνήχθη τὸ μὲν δεξιὸν 4
μέρος αὐτὸς ἔχων, τὸ δ' εὐώνυμον παρέδωκε Βοι-

1 ἱερείων *o* 3 καὶ om. M; κατὰ θόρυβον fort.; ἐν ταραχῇ (vel στάσει) καὶ ἐν θορύβῳ Steph. 5 διαδεξάμενον PA 6 τῶν] τὸν P τὸν PA, om. *c* 10 ἐνέβαινον Dind. 14 Θράσυλλος PAHLJK, Θρασύβουλος *c* 18 ὢν om. *v* *συνεστράτευε (cf. XV 54, 1), συνεστρατεύετο *o* τότε, πρότερον Stroth, πρότερον, τότε *o* 19 ἀφηγούμενος *o*, corr. Dind. 21 ἀργινούσσας P

ωτοῖς, ὧν Θρασώνδας ὁ Θηβαῖος τὴν ἡγεμονίαν ἔσχεν. οὐ δυνάμενος δὲ τὴν τάξιν ἐξισῶσαι τοῖς πολεμίοις διὰ τὸ τὰς νήσους πολὺν ἐπέχειν τόπον, διείλατο τὴν δύναμιν, καὶ δύο ποιήσας στόλους πρὸς ἑκάτερον μέρος δίχα διηγωνίζετο. διὸ καὶ 622 παρείχετο μεγάλην κατάπληξιν πολλαχῇ τοῖς θεωμένοις, ὡς ἂν τεττάρων μὲν στόλων ναυμαχούντων, τῶν δὲ νεῶν συνηθροισμένων εἰς ἕνα τόπον οὐ πολλαῖς ἐλάττω τῶν τριακοσίων· μεγίστη γὰρ αὕτη μνημονεύεται ναυμαχία γεγενημένη [τοῖς] Ἕλλησι
99 πρὸς Ἕλληνας. ἅμα δ' οἵ τε ναύαρχοι τοῖς σαλπιγκταῖς παρεκελεύοντο σημαίνειν καὶ τὸ παρ' ἑκατέροις πλῆθος ἐναλλὰξ ἐπαλαλάζον ἐξαίσιον ἐποίει βοήν· πάντες δὲ μετὰ σπουδῆς ἐλαύνοντες τὸ ῥόθιον ἐφιλοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους, ἑκάστου σπεύδοντος
2 πρώτου κατάρξασθαι τῆς μάχης. ἔμπειροί τε γὰρ ἦσαν τῶν κινδύνων οἱ πλεῖστοι διὰ τὸ μῆκος τοῦ πολέμου καὶ σπουδὴν ἀνυπέρβλητον εἰσεφέροντο διὰ τὸ τοὺς κρατίστους εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα συνηθροῖσθαι· πάντες γὰρ ὑπελάμβανον τοὺς ταύτῃ τῇ μάχῃ νικήσαντας πέρας ἐπιθήσειν
3 τῷ πολέμῳ. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Καλλικρατίδας ἀκηκοὼς τοῦ μάντεως τὴν περὶ αὐτὸν ἐσομένην τελευτήν, ἔσπευδεν ἐπιφανέστατον ἑαυτῷ περιποιήσασθαι θάνατον. διόπερ πρῶτος ἐπὶ τὴν Λυσίου τοῦ στρατηγοῦ ναῦν ἐπιπλεύσας, καὶ σὺν ταῖς ἅμα πλεούσαις

2 ἔσχεν] εἶχεν Hert. 9 ἔλαττον Dind. 10 γεγονέναι M (XI 61, 7. XV 57, 3); τῶν Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας γεγενημένων c. 102, 4 τοῖς del. Dind. 16 τὴν μάχην P 18 ἐπεφέροντο o, corr. Hert. 19 τὸ add. Steph. εἰς add. M et. Steph. 25 Λυσίου Palmer., Ναυσίου o

τριήρεσιν ἐξ ἐφόδου τρώσας, κατέδυσε· τῶν δ'
ἄλλων τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοις τύπτων ἄπλους ἐποίει,
τῶν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρασύρων *ἀχρήστους ἀπετέλει*
πρὸς τὴν μάχην. τὸ δὲ τελευταῖον δοὺς ἐμβολὴν 4
τῇ τοῦ Περικλέους τριήρει βιαιότερον, τῆς μὲν
τριήρους ἐπὶ πολὺν ἀνέρρηξε τόπον, τοῦ δὲ στό-
ματος ἐναρμοσθέντος εἰς τὴν λακίδα, καὶ μὴ δυνα-
μένων αὐτῶν ἀνακρούσασθαι, Περικλῆς μὲν ἐπέβαλε
τῇ τοῦ Καλλικρατίδα νηὶ σιδηρᾶν χεῖρα, προσ-
αφθείσης δ' αὐτῆς οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιστάντες τὴν
ναῦν εἰσήλλοντο, καὶ περιχυθέντες τοὺς ἐν αὐτῇ
πάντας ἀπέσφαξαν. τότε δή φασι τὸν Καλλικρατί- 5
δαν λαμπρῶς ἀγωνισάμενον καὶ πολὺν ἀντισχόντα
χρόνον, τὸ τελευταῖον ὑπὸ τοῦ πλήθους πανταχόθεν
τιτρωσκόμενον καταπονηθῆναι. ὡς δὲ τὸ περὶ τὸν
ναύαρχον ἐλάττωμα συμφανὲς ἐγένετο, συνέβη τοὺς
Πελοποννησίους δείσαντας ἐγκλῖναι. τοῦ δὲ δεξιοῦ 6
μέρους τῶν Πελοποννησίων φυγόντος, οἱ τὸ λαιὸν
ἔχοντες Βοιωτοὶ χρόνον μέν τινα διεκαρτέρουν
εὐρώστως ἀγωνιζόμενοι· εὐλαβοῦντο γὰρ αὐτοί τε
καὶ *οἱ συγκινδυνεύοντες Εὐβοεῖς καὶ πάντες οἱ τῶν*
Ἀθηναίων ἀφεστηκότες, μήποτε Ἀθηναῖοι τὴν ἀρχὴν
ἀνακτησάμενοι τιμωρίαν παρ' αὐτῶν λάβωσιν ὑπὲρ
τῆς ἀποστάσεως· ἐπειδὴ δὲ τὰς πλείστας ναῦς ἑώρων
τετρωμένας καὶ τὸ πλῆθος τῶν νικώντων ἐπ' αὐτοὺς
ἐπιστραφέν, ἠναγκάσθησαν φυγεῖν. τῶν μὲν οὖν

3 *παρασύρων* add. Wurm et Cobet 4 *ἐμβολὴν* Wess., *ἔμβολον* o 7 *λακίδα* Dobraeus, *ἀκίδα* o 9 *προσαχθεί-σης* o, corr. Reiske 12 *φησὶ* P 15 *καταποντισθῆναι* Palm. 17 *ἐκκλῖναι* v 18 *φυγόντων* o, corr. Eich. 20 *αὐτοί τε καὶ* Wurm, *αὐτοὺς* o; *οἱ αὐτοῖς* Reiske

Πελοποννησίων οἱ μὲν εἰς Χίον, οἱ δ' εἰς Κύμην διεσώθησαν.

100 *Οἱ δ' Ἀθηναῖοι διώξαντες ἐφ' ἱκανὸν τοὺς ἡττη-* 623
μένους πάντα τὸν σύνεγγυς τόπον τῆς θαλάττης ἐπλήρωσαν νεκρῶν καὶ ναυαγίων. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν στρατηγῶν οἱ μὲν ᾤοντο δεῖν τοὺς τετελευτηκότας ἀναιρεῖσθαι διὰ τὸ χαλεπῶς διατίθεσθαι τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοῖς ἀτάφους περιορῶσι τοὺς τετελευτηκότας, οἱ δ' ἔφασαν δεῖν ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην πλεῖν καὶ τὴν ταχίστην λῦσαι τὴν πολιορκίαν.
2 *ἐπεγενήθη δὲ καὶ χειμὼν μέγας, ὥστε σαλεύεσθαι τὰς τριήρεις, καὶ τοὺς στρατιώτας διά τε τὴν ἐκ τῆς μάχης κακοπάθειαν καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν κυμάτων ἀντιλέγειν πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῶν νε-*
3 *κρῶν. τέλος δὲ τοῦ χειμῶνος ἐπιτείνοντος οὔτε ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ἔπλευσαν οὔτε τοὺς τετελευτηκότας ἀνείλαντο, βιασθέντες δὲ ὑπὸ τῶν πνευμάτων εἰς Ἀργινούσας κατέπλευσαν. ἀπώλοντο δὲ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῶν μὲν Ἀθηναίων ναῦς εἴκοσι πέντε καὶ τῶν ἐν αὐταῖς οἱ πλεῖστοι, τῶν δὲ Πελοπον-*
4 *νησίων ἑπτὰ πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα· διόπερ τοσούτων νεῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς γεγενημένων ἀνδρῶν ἀπολωλότων ἐπλήσθη τῆς Κυμαίων καὶ Φωκαέων*
5 *ἡ παραθαλάττιος χώρα νεκρῶν καὶ ναυαγίων. ὁ δὲ τὴν Μιτυλήνην πολιορκῶν Ἐτεόνικος πυθόμενός τινος τὴν τῶν Πελοποννησίων ἧτταν, τὰς μὲν ναῦς εἰς Χίον ἔπεμψε, τὴν δὲ πεζὴν δύναμιν αὐτὸς ἔχων εἰς τὴν Πυρραίων πόλιν ἀπεχώρησεν,*

23 *Φωκαίων* PL, *Φωκέων* c 25 *Ἐτεονίσκος* ALKM 26 *τὴν* om. P 28 *Πυρραίων* Palmer., *Τυρραίων* o, *Ἐρυ-*

οὖσαν σύμμαχον· ἐδεδοίκει γάρ, μήποτε τῷ στόλῳ
πλευσάντων τῶν Ἀθηναίων ἐπ' αὐτοὺς καὶ τῶν
ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντων κινδυνεύσῃ τὴν δύνα-
μιν ἀποβαλεῖν ἅπασαν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων 6
στρατηγοὶ πλεύσαντες εἰς Μιτυλήνην καὶ τὸν
Κόνωνα μετὰ τῶν τεσσαράκοντα νεῶν παραλαβόντες
εἰς Σάμον κατέπλευσαν, κἀκεῖθεν ὁρμώμενοι τὴν
τῶν πολεμίων χώραν ἐπόρθουν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ 7
περὶ τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν καὶ τὰς νήσους
τὰς συμμαχούσας Λακεδαιμονίοις συνῆλθον εἰς
Ἔφεσον, καὶ βουλευομένοις αὐτοῖς ἔδοξεν ἀποστέλ-
λειν εἰς Σπάρτην καὶ Λύσανδρον αἰτεῖσθαι ναύ-
αρχον· οὗτος γὰρ ἔν τε τῷ τῆς ναυαρχίας χρόνῳ
κατωρθωκὼς ἦν πολλὰ καὶ ἐδόκει διαφέρειν στρα-
τηγίᾳ τῶν ἄλλων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι νόμον 8
ἔχοντες δὶς τὸν αὐτὸν μὴ πέμπειν, καὶ τὸ πάτριον
ἔθος μὴ θέλοντες καταλύειν, Ἄρακον μὲν εἵλοντο
ναύαρχον, τὸν δὲ Λύσανδρον ἰδιώτην αὐτῷ συν-
εξέπεμψαν, προστάξαντες ἀκούειν ἅπαντα τούτου.
οὗτοι μὲν ἐκπεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔκ τε
τῆς Πελοποννήσου καὶ παρὰ τῶν συμμάχων τριή-
ρεις ἤθροιζον ὅσας ἠδύναντο πλείστας.

Ἀθηναῖοι δὲ πυθόμενοι τὴν ἐν ταῖς Ἀργινού- **101**
σαις εὐημερίαν ἐπὶ μὲν τῇ νίκῃ τοὺς στρατηγοὺς
ἐπῄνουν, ἐπὶ δὲ τῷ περιιδεῖν ἀτάφους τοὺς ὑπὲρ
624 τῆς ἡγεμονίας τετελευτηκότας χαλεπῶς διετέθησαν.
Θηραμένους δὲ καὶ Θρασυβούλου προαπεληλυθότων 2

θραίων Ortelius 1 τῷ στόλῳ] παντὶ add. Dind. 2 πλεύ-σαντες FK τῶν om. PA 10 λακεδαιμονίοις P² et Wess., Λακεδαιμόνιοι c εἰσῆλθον P 17 Ἄρακον Wess., Ἄρατον o

εἰς Ἀθήνας, ὑπολαβόντες οἱ στρατηγοὶ τούτους εἶναι
τοὺς διαβαλόντας πρὸς τὰ πλήθη ... τῶν τελευ-
τησάντων, ἀπέστειλαν κατ' αὐτῶν ἐπιστολὰς πρὸς
τὸν δῆμον, διασαφοῦντες ὅτι τούτοις ἐπέταξαν
ἀνελέσθαι τοὺς τελευτήσαντας· ὅπερ μάλιστ' αὐτοῖς
3 αἴτιον ἐγενήθη τῶν κακῶν. δυνάμενοι γὰρ ἔχειν
συναγωνιστὰς εἰς τὴν κρίσιν τοὺς περὶ Θηραμένην,
ἄνδρας καὶ λόγῳ δυνατοὺς καὶ φίλους πολλοὺς
ἔχοντας, καὶ τὸ μέγιστον, συμπαραγεγονότας τοῖς εἰς
τὴν ναυμαχίαν πράγμασιν, ἐκ τῶν ἐναντίων ἔσχον
4 ἀντιδίκους καὶ πικροὺς κατηγόρους. ἀναγνωσθεισῶν
γὰρ ἐν τῷ δήμῳ τῶν ἐπιστολῶν εὐθὺς μὲν τοῖς περὶ
Θηραμένην ὠργίζετο τὰ πλήθη, τούτων δὲ ἀπολο-
γησαμένων συνέβη τὴν ὀργὴν πάλιν μεταπεσεῖν εἰς
5 τοὺς στρατηγούς. διόπερ ὁ δῆμος προέθηκεν
αὐτοῖς κρίσιν, καὶ Κόνωνα μὲν ἀπολύσας τῆς
αἰτίας προσέταξε τούτῳ τὰς δυνάμεις παραδί-
δοσθαι, τοὺς δ' ἄλλους ἐψηφίσατο τὴν ταχίστην
ἥκειν. ὧν Ἀριστογένης μὲν καὶ Πρωτόμαχος φοβη-
θέντες τὴν ὀργὴν τοῦ πλήθους ἔφυγον, Θράσυλλος
δὲ καὶ Καλλιάδης, ἔτι δὲ Λυσίας καὶ Περικλῆς καὶ
Ἀριστοκράτης μετὰ τῶν πλείστων νεῶν κατέπλευσαν
εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐλπίζοντες τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶ πολ-
6 λοὺς ὄντας βοηθοὺς ἕξειν ἐν τῇ κρίσει. ὡς δ' εἰς
τὴν ἐκκλησίαν τὰ πλήθη συνῆλθον, τῆς μὲν κατη-
γορίας καὶ τῶν πρὸς χάριν δημηγορούντων ἤκουον,

2 *διαβαλόντας*] *αὐτοὺς* add. M *πρὸς τὰ πλήθη*] *πρὸς τοὺς συγγενεῖς*, aut *τῶν τελευτησάντων* del. Wess.; *ὡς ἀμελήσαντας* add. Palmer., *περὶ* add. Wurm 4 *τούτους* L *ἔταξαν* A 5 *ἑλέσθαι* P 9 *εἰς*] *περὶ* Hert. 21 *Καλλιάδης*] *Ἐρασινίδης* coni. Wess.; *Διομέδων* excidit

τοὺς δ' ἀπολογουμένους συνθορυβοῦντες οὐκ ἠνεί-
χοντο τῶν λόγων. οὐκ ἐλάχιστα δ' αὐτοὺς ἔβλα-
ψαν οἱ συγγενεῖς τῶν τετελευτηκότων, παρελθόντες
μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν πενθίμοις, δεόμενοι δὲ
τοῦ δήμου τιμωρήσασθαι τοὺς περιεωρακότας ἀτά-
φους τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προθύμως τετελευ-
τηκότας. τέλος δ' οἵ τε τούτων φίλοι καὶ οἱ τοῖς 7
περὶ Θηραμένην συναγωνιζόμενοι πολλοὶ καθεστῶ-
τες ἐνίσχυσαν, καὶ συνέβη καταδικασθῆναι τοὺς
στρατηγοὺς θανάτῳ καὶ δημεύσει τῶν οὐσιῶν. τού- **102**
των δὲ κυρωθέντων, καὶ μελλόντων αὐτῶν ὑπὸ
τῶν δημοσίων ἐπὶ τὸν θάνατον ἄγεσθαι, Διομέδων
εἷς τῶν στρατηγῶν παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, ἀνὴρ
καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἔμπρακτος καὶ δικαιοσύνῃ
τε καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς δοκῶν διαφέρειν. σιω- 2
πησάντων δὲ πάντων εἶπεν· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ
μὲν περὶ ἡμῶν κυρωθέντα συνενέγκαι τῇ πόλει·
625 τὰς δὲ ὑπὲρ τῆς νίκης εὐχὰς ἐπειδήπερ ἡ τύχη κε-
κώλυκεν ἡμᾶς ἀποδοῦναι, καλῶς ἔχον ὑμᾶς φρον-
τίσαι, καὶ τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ Ἀπόλλωνι καὶ ταῖς
σεμναῖς θεαῖς ἀπόδοτε· τούτοις γὰρ εὐξάμενοι τοὺς
πολεμίους κατεναυμαχήσαμεν. ὁ μὲν οὖν Διομέ- 3
δων ταῦτα διαλεχθεὶς ἐπὶ τὸν κυρωθέντα θάνατον
ἀπήγετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν, τοῖς ἀγαθοῖς
τῶν πολιτῶν πολὺν οἶκτον παραστήσας καὶ δάκρυα·
τὸν γὰρ ἀδίκως τελευτᾶν μέλλοντα τοῦ μὲν καθ'
αὐτὸν πάθους μηδ' ἡντινοῦν ποιεῖσθαι μνείαν, ὑπὲρ

2 αὐτοῖς P   12 τὸν displicet Wess.   19 ἔχων P, ἔχει Reiske   φροντίσαι Hemsterhuis et Reiske, φρονῆσαι ο

δὲ τῆς ἀδικούσης πόλεως ἀξιοῦν τὰς εὐχὰς ἀποδι-
δόναι τοῖς θεοῖς, ἐφαίνετ' ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἔργον
καὶ μεγαλοψύχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν τύχης ἀνα-
4 ξίου. τούτους μὲν οὖν οἱ ταχθέντες ὑπὸ τῶν νόμων
ἕνδεκα ἄρχοντες ἀπέκτειναν, οὐχ οἷον ἠδικηκότας
τι τὴν πόλιν, ἀλλὰ ναυμαχίαν μεγίστην τῶν Ἕλλησι
πρὸς Ἕλληνας γεγενημένων νενικηκότας καὶ ἐν
ἄλλαις μάχαις λαμπρῶς ἠγωνισμένους, καὶ διὰ τὰς
ἰδίας ἀρετὰς τρόπαια κατὰ τῶν πολεμίων ἑστακότας.
5 οὕτως δ' ὁ δῆμος τότε παρεφρόνησε, καὶ παροξυν-
θεὶς ἀδίκως ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν τὴν ὀργὴν ἀπέ-
σκηψεν εἰς ἄνδρας οὐ τιμωρίας, ἀλλὰ πολλῶν ἐπαί-
103 νων καὶ στεφάνων ἀξίους. ταχὺ δὲ καὶ τοῖς πείσασι
καὶ τοῖς πεισθεῖσι μετεμέλησεν, οἱονεὶ νεμεσήσαντος
τοῦ δαιμονίου· οἱ μὲν γὰρ ἐξαπατηθέντες ἐπίχειρα
τῆς ἀγνοίας ἔλαβον μετ' οὐ πολὺν χρόνον κατα-
πολεμηθέντες οὐχ ὑφ' ἑνὸς δεσπότου μόνον, ἀλλὰ
2 τριάκοντα· ὁ δ' ἐξαπατήσας καὶ τὴν γνώμην εἰπὼν
Καλλίξενος εὐθὺ τοῦ πλήθους μεταμεληθέντος
εἰς αἰτίαν ἦλθεν ὡς τὸν δῆμον ἐξηπατηκώς· οὐκ
ἀξιωθεὶς δ' ἀπολογίας ἐδέθη, καὶ καταβληθεὶς εἰς
τὴν δημοσίαν φυλακὴν ἔλαθε μετά τινων διορύξας
τὸ δεσμωτήριον καὶ διαδρὰς πρὸς τοὺς πολεμίους
εἰς Δεκέλειαν, ὅπως διαφυγὼν τὸν θάνατον μὴ
μόνον Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι
δακτυλοδεικτουμένην ἔχῃ τὴν πονηρίαν παρ' ὅλον
τὸν βίον.

6 τῶν] τοῖς P 11 ὑπὸ P^bM, ὑπὲρ c 13 δὲ καὶ] δὲ P 21 ἐδήθη P καταβληθεὶς PAL, κατακλεισθεὶς c 24 δε-κέλιαν P 26 δακτύλῳ δεικτουμένην P

Τὰ μὲν οὖν κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πραχθέντα 3
σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. τῶν δὲ συγγραφέων Φίλιστος
τὴν πρώτην σύνταξιν τῶν Σικελικῶν εἰς τοῦτον τὸν
ἐνιαυτὸν κατέστροφεν, εἰς τὴν Ἀκράγαντος ἅλωσιν,
ἐν βύβλοις ἑπτὰ διελθὼν χρόνον ἐτῶν πλείω τῶν
ὀκτακοσίων, τῆς δὲ δευτέρας συντάξεως τὴν μὲν
ἀρχὴν ἀπὸ τῆς *τῆς προτέρας τελευτῆς πεποίηται,*
γέγραφε δὲ βύβλους τέσσαρας. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν 4
χρόνον ἐτελεύτησε Σοφοκλῆς ὁ Σοφίλου, ποιητὴς
626 *τραγῳδιῶν, ἔτη βιώσας ἐνενήκοντα, νίκας δ' ἔχων*
ὀκτωκαίδεκα. φασὶ δὲ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὴν ἐσχά-
την τραγῳδίαν εἰσαγαγόντα καὶ νικήσαντα χαρᾷ
περιπεσεῖν ἀνυπερβλήτῳ, δι' ἣν καὶ τελευτῆσαι.
Ἀπολλόδωρος δ' ὁ τὴν χρονικὴν σύνταξιν πραγμα- 5
τευσάμενός φησι καὶ τὸν Εὐριπίδην κατὰ τὸν αὐ-
τὸν ἐνιαυτὸν τελευτῆσαι· τινὲς δὲ λέγουσι παρ'
Ἀρχελάῳ τῷ βασιλεῖ Μακεδόνων κατὰ τὴν χώραν
ἐξελθόντα κυσὶ περιπεσεῖν καὶ διασπασθῆναι μικρῷ
πρόσθεν τούτων τῶν χρόνων.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν **104**
ἦρχεν Ἀλεξίας, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων
τρεῖς χιλίαρχοι κατεστάθησαν, Γάιος Ἰούλιος, Πού-
πλιος Κορνήλιος, Γάιος Σερουίλιος. τούτων δὲ
τὴν ἀρχὴν παραλαβόντων Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἀναί-
ρεσιν τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔταξαν
Φιλοκλέα, καὶ τὸ ναυτικὸν αὐτῷ παραδόντες ἐξέ-

4 *κατέστρεφεν o*, corr. Dind. 5 *πλείω*] *πλέον* Dind. 7 *τῆς* add. Eich. 9 *ὁ Σοφίλου* Meursius, *Θεοφίλου o* 10 *ἔτη*] *ἔτι* P[1] *ἐνενήκοντα*] ϛ̄ P[1], ξ̄ P[2] *ἔχων*] *ἑλὼν* Reiske 14 *δ' ὁ] *δὲ ὁ* J, *δὲ o* 19 *πρόσθε* P 23 *Γάιος* PA, *καὶ Γάιος c*

πεμψαν πρὸς Κόνωνα, προστάξαντες κοινῶς ἀφη-
2 γεῖσθαι τῶν δυνάμεων. ὃς ἐπεὶ κατέπλευσε πρὸς
Κόνωνα εἰς Σάμον, τὰς ναῦς ἁπάσας ἐπλήρωσεν,
οὔσας τρεῖς πρὸς ταῖς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. τούτων
εἴκοσι μὲν ἔδοξεν αὐτοῦ καταλιπεῖν, ταῖς δ' ἄλλαις
ἁπάσαις ἀνήχθησαν εἰς Ἑλλήσποντον, ἡγουμένου
3 Κόνωνος καὶ Φιλοκλέους. Λύσανδρος δ' ὁ τῶν
Λακεδαιμονίων ναύαρχος ἐκ Πελοποννήσου παρὰ
τῶν ἐγγὺς συμμάχων τριάκοντα πέντε ναῦς ἀθροί-
σας κατέπλευσεν εἰς Ἔφεσον. μετεπέμψατο δὲ καὶ
τὸν ἐκ Χίου στόλον .... ἐξήρτυεν· ἀνέβη δὲ καὶ
πρὸς Κῦρον τὸν Δαρείου τοῦ βασιλέως υἱόν, καὶ
χρήματα πολλὰ παρέλαβε πρὸς τὰς τῶν στρατιωτῶν
4 διατροφάς. ὁ δὲ Κῦρος, μεταπεμπομένου τοῦ πα-
τρὸς αὐτὸν εἰς Πέρσας, τῷ Λυσάνδρῳ τῶν ὑφ'
αὐτὸν πόλεων τὴν ἐπιστασίαν παρέδωκε καὶ τοὺς
φόρους τούτῳ τελεῖν συνέταξεν. ὁ δὲ Λύσανδρος
πάντων τῶν εἰς πόλεμον εὐπορήσας εἰς Ἔφεσον
5 ἀνέστρεψεν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἐν τῇ Μιλήτῳ τινὲς
ὀλιγαρχίας ὀρεγόμενοι κατέλυσαν τὸν δῆμον, συμ-
πραξάντων αὐτοῖς Λακεδαιμονίων. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον Διονυσίων ὄντων ἐν ταῖς οἰκίαις τοὺς μάλιστα 627
ἀντιπράττοντας συνήρπασαν καὶ περὶ τεσσαράκοντα
ὄντας ἀπέσφαξαν, μετὰ δέ, τῆς ἀγορᾶς πληθούσης,

3 ἐπλήρωσεν οὔσας P, ἐπλήρωσε v 8 παρὰ] καὶ παρὰ Hert. 9 πέντε P, καὶ πέντε v 10 μεταπεμψάμενος K; μετεπέμψατο δ' Ἐτεόνικον ἐκ Χίου conicio ex Xen. Hell. II 1, 10, aut μετ. δὲ καὶ τὰς ἐκ Χίου ex c. 70, 2 11 στόλον] στόλον καὶ M; καὶ στόλον ἑξήκοντα (?) νεῶν ἐξήρτυεν conicio 16 ἐπιστασίαν Dind., ἐπίστασιν o 18 τῶν] τὸν P 22 μάλιστα] μάλιστ' ἂν Hert.

τριακοσίους ἐπιλέξαντες τοὺς εὐπορωτάτους ἀνεῖλον.
οἱ δὲ χαριέστατοι τῶν τὰ τοῦ δήμου φρονούντων, 6
ὄντες οὐκ ἐλάττους χιλίων, φοβηθέντες τὴν περί-
στασιν ἔφυγον πρὸς Φαρνάβαζον τὸν σατράπην·
οὗτος δὲ φιλοφρόνως αὐτοὺς δεξάμενος, καὶ στα-
τῆρα χρυσοῦν ἑκάστῳ δωρησάμενος, κατῴκισεν εἰς
Βλαῦδα, φρούριόν τι τῆς Λυδίας. Λύσανδρος δὲ 7
μετὰ τῶν πλείστων νεῶν ἐπὶ Ἴασον τῆς Καρίας
πλεύσας, κατὰ κράτος αὐτὴν εἷλεν Ἀθηναίοις συμ-
μαχοῦσαν, καὶ τοὺς μὲν ἡβῶντας ὀκτακοσίους ὄντας
ἀπέσφαξε, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας λαφυροπωλήσας
κατέσκαψε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπὶ τὴν 8
Ἀττικὴν καὶ πολλοὺς τόπους πλεύσας μέγα μὲν
οὐδὲν οὐδ' ἄξιον μνήμης ἔπραξε· διὸ καὶ ταῦτα
μὲν οὐκ ἀναγράφειν ἐσπουδάσαμεν· τὸ δὲ τελευ-
ταῖον Λάμψακον ἑλὼν τὴν μὲν Ἀθηναίων φρουρὰν
ἀφῆκεν ὑπόσπονδον, τὰς δὲ κτήσεις ἁρπάσας τοῖς
Λαμψακηνοῖς ἀπέδωκε τὴν πόλιν.

Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πυθόμενοι τοὺς **105**
Λακεδαιμονίους πάσῃ τῇ δυνάμει πολιορκεῖν Λάμψα-
κον, συνήγαγόν τε πανταχόθεν τριήρεις καὶ κατὰ
σπουδὴν ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς ναυσὶν ἑκατὸν
ὀγδοήκοντα. εὑρόντες δὲ τὴν πόλιν ἡλωκυῖαν, τότε 2
μὲν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καθώρμισαν τὰς ναῦς, μετὰ
δὲ ταῦτ' ἐπιπλέοντες τοῖς πολεμίοις καθ' ἡμέραν
εἰς ναυμαχίαν προεκαλοῦντο. οὐκ ἀνταναγομένων δὲ

5 δεξάμενος P (c. 4, 3), προσδεξάμενος *v* 7 Βλαῦδα Wess., κλαῦδα *o* Λυδίας P, κλυδίας *v* 8 Ἴασον Palmer., Θάσσων P, Θάσον *c* (Κεδρείας Xen. Hell. II 1, 15) 13 Ἀττικὴν] Αἰολικὴν Madvig (at Plut. Lys. 9) καὶ] κατὰ Reiske et Madvig πλεύσας τόπους *o*-P

τῶν Πελοποννησίων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι διηπόρουν
ὅ,τι χρήσωνται τοῖς πράγμασιν, οὐ δυνάμενοι
τὸν πλείω χρόνον ἐκεῖ διατρέφειν τὰς δυνάμεις.
3 Ἀλκιβιάδου δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντος καὶ λέγοντος,
ὅτι Μήδοκος καὶ Σεύθης οἱ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεῖς
εἰσιν αὐτῷ φίλοι, καὶ δύναμιν πολλὴν ὡμολόγησαν
δώσειν, ἐὰν βούληται διαπολεμεῖν τοῖς Λακεδαι-
μονίοις· διόπερ αὐτοὺς ἠξίου μεταδοῦναι τῆς ἡγε-
μονίας, ἐπαγγελλόμενος αὐτοῖς δυεῖν θάτερον, ἢ 628
ναυμαχεῖν τοὺς πολεμίους ἀναγκάσειν ἢ πεζῇ μετὰ
4 Θρᾳκῶν πρὸς αὐτοὺς διαγωνιεῖσθαι. ταῦτα δὲ ὁ
Ἀλκιβιάδης ἔπραττεν ἐπιθυμῶν δι' ἑαυτοῦ τῇ πα-
τρίδι μέγα τι κατεργάσασθαι καὶ διὰ τῶν εὐεργε-
σιῶν τὸν δῆμον ἀποκαταστῆσαι εἰς τὴν ἀρχαίαν
εὔνοιαν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, νομί-
σαντες τῶν μὲν ἐλαττωμάτων ἑαυτοῖς τὴν μέμψιν
ἀκολουθήσειν, τὰ δ' ἐπιτεύγματα προσάψειν ἅπαν-
τας Ἀλκιβιάδῃ, ταχέως αὐτὸν ἐκέλευσαν ἀπιέναι
καὶ μηκέτι προσεγγίζειν τῷ στρατοπέδῳ.

106 Ἐπεὶ δ' οἱ μὲν πολέμιοι ναυμαχεῖν οὐκ ἤθελον,
τὸ δὲ στρατόπεδον σιτοδεία κατεῖχε, Φιλοκλῆς ἐκεί-
νην τὴν ἡμέραν ἀφηγούμενος τοῖς μὲν ἄλλοις τριη-
ράρχοις προσέταξε πληρώσαντας τὰς τριήρεις ἀκο-
λουθεῖν, αὐτὸς δ' ἑτοίμας ἔχων ναῦς τριάκοντα
2 τάχιον ἐξέπλευσεν. ὁ δὲ Λύσανδρος παρά τινων
αὐτομόλων ταῦτ' ἀκούσας, μετὰ πασῶν τῶν νεῶν

2 *χρήσονται* o-PAL 3 *διατρέφειν* Wess., *διατρίβειν* o *ταῖς δυνάμεσι* Reiske 5 *Μήτοκος* Sallet Zeitschr. f. Numism. 5, 95 9 *ἐπαγγελόμενος* PL 13 *τι* om. PAL 17 *ἅπαντα* o, corr. Wess. 21 *δὲ* Wurm, *τε* o 24 *τριάκοντα*] δ̄ P 25 *τάχειον* P

*ἀναχθεὶς καὶ τὸν Φιλοκλέα τρεψάμενος πρὸς τὰς
ἄλλας ναῦς κατεδίωξεν. οὔπω δὲ τῶν τριήρων τοῖς* 3
*Ἀθηναίοις πεπληρωμένων θόρυβος κατεῖχεν ἅπαν-
τας διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπιφάνειαν τῶν πολε-
μίων. ὁ δὲ Λύσανδρος συνιδὼν τὴν τῶν ἐναντίων* 4
*ταραχήν, Ἐτεόνικον μὲν μετὰ τῶν εἰωθότων πεζῇ
μάχεσθαι ταχέως ἀπεβίβασεν· ὁ δὲ ὀξέως τῇ τοῦ
καιροῦ ῥοπῇ χρησάμενος μέρος κατελάβετο τῆς παρ-
εμβολῆς· αὐτὸς δ' ὁ Λύσανδρος ἁπάσαις ταῖς τριή-
ρεσιν ἐξηρτυμέναις ἐπιπλεύσας, καὶ σιδηρᾶς ἐπι-
βαλὼν χεῖρας, ἀπέσπα τὰς ὁρμούσας ἐπὶ τῇ γῇ
ναῦς. Ἀθηναῖοι δὲ τὸ παράδοξον ἐκπεπληγμένοι,* 5
*καὶ μήτ' ἀναχθῆναι ταῖς ναυσὶν ἀναστροφὴν ἔχον-
τες μήτε πεζῇ διαγωνίζεσθαι δυνάμενοι, βραχὺν
ἀντισχόντες χρόνον ἐτράπησαν, εὐθὺ δ' οἱ μὲν
τὰς ναῦς, οἱ δὲ τὴν παρεμβολὴν ἐκλιπόντες ἔφυγον,
ὅπου ποθ' ἕκαστος ἤλπιζε σωθήσεσθαι. τῶν μὲν* 6
*οὖν τριήρων δέκα μόνον διεξέπεσον, ὧν μίαν ἔχων
Κόνων ὁ στρατηγὸς τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον
ἀπέγνω φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ δήμου, πρὸς
Εὐαγόραν δὲ τὸν ἀφηγούμενον τῆς Κύπρου κατέ-
φυγεν, ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν· τῶν δὲ στρατιω-
τῶν οἱ πλεῖστοι μὲν κατὰ γῆν φυγόντες εἰς Ση-
στὸν διεσώθησαν. Λύσανδρος δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς* 7
*παραλαβὼν αἰχμαλώτους, καὶ ζωγρήσας Φιλοκλέα
τὸν στρατηγόν, ἀπαγαγὼν εἰς Λάμψακον ἀπέσφαξεν.
μετὰ δὲ ταῦτ' εἰς Λακεδαίμονα τοὺς τὴν νίκην*

11 *ὁρμώσας* AL   *τῇ γῇ* Reiske, *τὴν γῆν* *o*   14 *πεζοὶ* *o*-PAL   16 *ἐκλειπόντες* P   18 *διεξέπεσαν* P   24 *τοὺς λοιποὺς ναυσὶ* Wurm   25 *Φιλοκλέα ζωγρήσας* *o*-PA

ἀπαγγελοῦντας ἀπέστειλεν ἐπὶ τῆς κρατίστης τριή-
ρους, κοσμήσας τοῖς πολυτελεστάτοις τὴν ναῦν
8 ὅπλοις καὶ λαφύροις. ἐπὶ δὲ τοὺς εἰς Σηστὸν κατα-
φυγόντας Ἀθηναίους στρατεύσας τὴν μὲν πόλιν 629
εἷλε, τοὺς δ' Ἀθηναίους ὑποσπόνδους ἀφῆκεν. εὐ-
θὺς δὲ τῇ δυνάμει πλεύσας ἐπὶ Σάμον αὐτὸς μὲν
ταύτην ἐπολιόρκει, Γύλιππον δὲ τὸν εἰς Σικελίαν
τοῖς Συρακοσίοις τῷ ναυτικῷ συμπολεμήσαντα ἀπέ-
στειλεν εἰς Σπάρτην τά τε λάφυρα κομίζοντα καὶ
μετὰ τούτων ἀργυρίου τάλαντα χίλια καὶ πεντακόσια.
9 ὄντος δὲ τοῦ χρήματος ἐν σακίοις, καὶ ταῦτ' ἐχόν-
τος ἑκάστου σκυτάλην ἔχουσαν τὴν ἐπιγραφὴν τὸ
πλῆθος τοῦ χρήματος δηλοῦσαν, ταύτην ἀγνοήσας
ὁ Γύλιππος τὰ μὲν σακία παρέλυσεν, ἐξελόμενος
δὲ τάλαντα τριακόσια, καὶ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς γνω-
σθεὶς ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ἔφυγε καὶ κατεδικάσθη
10 θανάτῳ. παραπλησίως δὲ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Γυ-
λίππου Κλέαρχον συνέβη φυγεῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
χρόνοις, ὅτι δόξας παρὰ Περικλέους λαβεῖν χρήματα
περὶ τοῦ τὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἀττικὴν μὴ ποιήσα-
σθαι κατεδικάσθη θανάτῳ, καὶ φυγὼν ἐν Θουρίοις
τῆς Ἰταλίας διέτριβεν. οὗτοι μὲν οὖν, ἄνδρες ἱκα-

7 τὸν ἐν Σικελίᾳ τ. Σ. συμπολεμήσαντα ἀπέστειλε τῷ ναυτικῷ εἰς Σπ. Stern 11 ὄντων δὲ τῶν χρημάτων M σακκίοις o ταῦτ'] τούτων Reiske ἔχοντες P 12 ἔχουσαν τὴν ἐπιγραφὴν del. Cobet (τὴν del. Schenkl), ἔχουσαν ἐπιγραφὴν τὴν Reiske, ἔχουσαν del. et τῇ ἐπιγραφῇ Madvig 13 τῶν χρημάτων M δηλοῦσα P ταύτην] τοῦτ' Reiske 14 σακκία v 15 τριάκοντα Plut. Nic. 28 18 Κλέαρχον] Κλέανδρον Ephor. fr. 118, Κλεανδρίδαν Thuc. VI 93, 2 19 ὅτι δόξας om. P 21 θανάτω κατεδικάσθη o-PAL θούροις PHK, θύροις F

νοὶ τἄλλα δόξαντες εἶναι, ταῦτα πράξαντες τὸν ἄλλον βίον αὐτῶν κατῄσχυναν.

Ἀθηναῖοι δὲ τὴν τῶν δυνάμεων φθορὰν ἀκού- 107
σαντες τοῦ μὲν ἀντέχεσθαι τῆς θαλάττης ἀπέστη-
σαν, περὶ δὲ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν ἐγίνοντο
καὶ τοὺς λιμένας ἀπεχώννυον, ἐλπίζοντες, ὅπερ ἦν
εἰκός, εἰς πολιορκίαν καταστήσεσθαι. εὐθὺ γὰρ οἱ 2
μὲν τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς Ἆγις καὶ Παυσα-
νίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν
Ἀττικὴν πρὸς τοῖς τείχεσιν ἐστρατοπέδευον, Λύ-
σανδρος δὲ πλέον ἢ διακοσίαις τριήρεσιν εἰς τὸν
Πειραιέα κατέπλευσεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τηλικούτοις
περιεχόμενοι κακοῖς ὅμως ἀντεῖχον, καὶ ῥᾳδίως τὴν
πόλιν παρεφύλαττον ἐπί τινα χρόνον. τοῖς δὲ Πε- 3
λοποννησίοις ἔδοξεν, ἐπείπερ δυσχερὴς ἦν ἡ πολιορ-
κία, τὰς μὲν δυνάμεις ἀπαγαγεῖν ἐκ τῆς Ἀττικῆς,
ταῖς δὲ ναυσὶ μακρὰν ἐφεδρεύειν, ὅπως αὐτοῖς μὴ
παρακομισθῇ σῖτος. οὗ συντελεσθέντος, οἱ μὲν 4
Ἀθηναῖοι εἰς δεινὴν σπάνιν ἐνέπεσον ἁπάντων μέν,
μάλιστα δὲ τροφῆς διὰ τὸ ταύτην ἀεὶ κατὰ θάλατ-
ταν αὐτοῖς κομίζεσθαι. ἐπιτείνοντος δὲ τοῦ δεινοῦ
καθ' ἡμέραν, ἡ μὲν πόλις ἔγεμε νεκρῶν, οἱ δὲ λοι-
ποὶ διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Λακεδαιμονίους συν-
έθεντο τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰ μακρὰ σκέλη καὶ τὰ
τείχη τοῦ Πειραιέως περιελεῖν, καὶ μακρὰς ναῦς μὴ
πλεῖον ἔχειν δέκα, τῶν δὲ πόλεων πασῶν ἐκχωρῆσαι
καὶ Λακεδαιμονίοις ἡγεμόσι χρῆσθαι. ὁ μὲν οὖν 5
Πελοποννησιακὸς πόλεμος, μακρότατος γενόμενος

2 αὐτῶν JL, αὐτὸν P, αὑτῶν c 6 ἐπεχώννυον o, corr. Reiske (Xen. Hell. II 2, 4) 19 σπάνην P

ὧν ἴσμεν, τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, ἔτη διαμείνας 630
ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσι.

108 Μικρὸν δὲ τῆς εἰρήνης ὕστερον ἐτελεύτησε Δαρεῖος ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεύς, ἄρξας ἔτη ἐννεακαίδεκα, τὴν δ' ἡγεμονίαν διεδέξατο τῶν υἱῶν ὁ πρεσβύτατος Ἀρταξέρξης καὶ ἦρξεν ἔτη τρία πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα. καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ Ἀντίμαχον τὸν ποιητὴν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖός φησιν ἠνθηκέναι.

2 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἰμίλκων ὁ τῶν Καρχηδονίων ἀφηγούμενος ἀρχομένου τοῦ θέρους τὴν μὲν τῶν Ἀκραγαντίνων πόλιν κατέσκαψε, τῶν δ' ἱερῶν, ὅσα μὴ καλῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐδόκει διεφθάρθαι, τὰς γλυφὰς καὶ τὰ περιττοτέρως εἰργασμένα περιέκοψεν· αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν ἅπασαν τὴν δύναμιν ἐνέβαλεν
3 εἰς τὴν τῶν Γελῴων χώραν. ἐπελθὼν δὲ ταύτην πᾶσαν καὶ τὴν Καμαριναίαν, πλήρες ἐποίησε τὸ στράτευμα παντοίας ὠφελείας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Γέλαν πορευθεὶς παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποταμὸν τῇ
4 πόλει κατεστρατοπέδευσεν. ἐχόντων δὲ τῶν Γελῴων ἐκτὸς τῆς πόλεως Ἀπόλλωνος ἀνδριάντα χαλκοῦν σφόδρα μέγαν, συλήσαντες αὐτὸν ἀπέστειλαν εἰς τὴν Τύρον. τοῦτον μὲν οἱ Γελῷοι κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ χρησμὸν ἀνέθηκαν, οἱ δὲ Τύριοι καθ' ὃν καιρὸν ὕστερον ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἐπολιορκοῦντο, καθύβριζον ὡς συναγωνιζόμενον τοῖς πολεμίοις· Ἀλεξάνδρου δ' ἑλόντος τὴν πόλιν,

7 σαράκοντα P   9 Ἰμίλκων PA, Ἀμίλκας FK, Ἰμίλκας c   12 καλῶς] παντελῶς Rhod., ὅλως Wurm, τελέως Cobet   16 Καμάριναν ο, corr. Wess.   22 οἱ μὲν Dind. 23 τοῦ om. P

ὡς Τίμαιός φησι, κατὰ τὴν ὁμώνυμον ἡμέραν καὶ
τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν ᾗ Καρχηδόνιοι τὸν Ἀπόλλωνα
περὶ Γέλαν ἐσύλησαν, συνέβη τιμηθῆναι θυσίαις
καὶ προσόδοις ταῖς μεγίσταις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
ὡς αἴτιον γεγενημένον τῆς ἁλώσεως. ταῦτα μὲν 5
οὖν, καίπερ ἐν ἄλλοις πραχθέντα χρόνοις, οὐκ ἀν-
επιτήδειον ἡγησάμεθα παρ' ἄλληλα θεῖναι διὰ τὸ
παράδοξον. οἱ δ' οὖν Καρχηδόνιοι δενδροτομοῦν-
τες τὴν χώραν τάφρον περιεβάλοντο τῇ στρατο-
πεδείᾳ· προσεδέχοντο γὰρ τὸν Διονύσιον ἥξειν μετὰ
δυνάμεως πολλῆς βοηθήσοντα τοῖς κινδυνεύουσιν.
οἱ δὲ Γελῷοι τὸ μὲν πρῶτον ἐψηφίσαντο τέκνα καὶ 6
γυναῖκας εἰς Συρακούσας ὑπεκθέσθαι διὰ τὸ μέγε-
θος τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου· τῶν δὲ γυναι-
κῶν ἐπὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν βωμοὺς καταφυγου-
σῶν καὶ δεομένων τῆς αὐτῆς τοῖς ἀνδράσι τύχης
κοινωνῆσαι, συνεχώρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τάξεις 7
ποιησάμενοι πλείστας, κατὰ μέρος τοὺς στρατιώτας
ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν χώραν· οὗτοι δ' ἐμπειρίαν ἔχον-
τες ἐπετίθεντο τοῖς πλανωμένοις τῶν πολεμίων, καὶ
πολλοὺς μὲν αὐτῶν καθ' ἡμέραν ἀνῆγον ζῶντας,
οὐκ ὀλίγους δὲ ἀνῄρουν. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἀπὸ 8
μέρους προσβαλλόντων τῇ πόλει καὶ τοῖς κριοῖς
καταβαλλόντων τὰ τείχη γενναίως ἠμύνοντο· τά τε
631 γὰρ ἐφ' ἡμέρας πίπτοντα τῶν τειχῶν νυκτὸς ᾠκο-
δόμουν, συνυπηρετουσῶν τῶν γυναικῶν καὶ παίδων·
οἱ μὲν γὰρ ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις ἐν τοῖς ὅπλοις

4 ταῖς om. f   8 οὖν] οἱ P   15 κατὰ om. P. καταφευγουσῶν PA   23 προσβαλόντων et καταβαλόντων ο, corr. Dind.   25 ἀνῳκοδόμουν malim (XVII 43, 5)

ὄντες διετέλουν μαχόμενοι, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος τοῖς
ἔργοις καὶ ταῖς ἄλλαις παρασκευαῖς προσήδρευε
9 μετὰ πάσης προθυμίας· τὸ δὲ σύνολον οὕτως ἐδέ-
ξαντο τὴν ἔφοδον τῶν Καρχηδονίων εὐρώστως,
ὥστε καὶ πόλιν ἀνώχυρον ἔχοντες καὶ συμμάχων
ὄντες ἔρημοι, πρὸς δὲ τούτοις τὰ τείχη θεωροῦντες
πίπτοντα κατὰ πλείονας τόπους, οὐ κατεπλάγησαν
τὸν περιεστῶτα κίνδυνον.

109 Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος
μεταπεμψάμενος παρὰ τῶν ἐξ Ἰταλίας Ἑλλήνων βοή-
θειαν ἐξῆγε καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων δύνα-
μιν· ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Συρακοσίων τοὺς πλείστους
τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς μισθοφόρους κατέλεξεν εἰς
2 τὸ στρατόπεδον. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας, ὡς μέν
τινες, πεντακισμυρίους, ὡς δὲ Τίμαιος ἀνέγραψε,
πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους, ναῦς δὲ
καταφράκτους πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοσαύτης δυ-
νάμεως ἐξορμήσας ἐπὶ τὴν βοήθειαν τοῖς Γελῴοις,
ὡς ἤγγισε τῆς πόλεως, κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὴν
3 θάλατταν. ἔσπευδε γὰρ μὴ διασπᾶν τὴν στρατιάν,
ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου τὴν ὁρμὴν ποιούμενος κατὰ
γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν ἀγωνίζεσθαι· τοῖς μὲν
γὰρ ψιλοῖς ἠγωνίζετο καὶ τὴν χώραν οὐκ εἴα προνο-
μεύεσθαι, τοῖς δ' ἱππεῦσι καὶ ταῖς ναυσὶν ἐπειρᾶτο
τὰς ἀγορὰς ἀφαιρεῖσθαι τὰς κομιζομένας τοῖς Καρ-
4 χηδονίοις ἐκ τῆς ἰδίας ἐπικρατείας. ἐφ' ἡμέρας μὲν
οὖν εἴκοσι διέτριβον οὐδὲν ἄξιον λόγου πράττοντες·
μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος τοὺς πεζοὺς εἰς τρία μέρη

1 ἐτέλουν P 5 ἀνόχυρον v 18 ἐξόρμησαν P τοῖς Γελῴοις Reiske et Madvig, om. L, τοῖς τόποις c

διεῖλεν, ἓν μὲν τάγμα ποιήσας τῶν Σικελιωτῶν, οἷς
προσέταξεν ἐν ἀριστερᾷ τὴν πόλιν ἔχοντας ἐπὶ τὸν
χάρακα τῶν ἐναντίων πορεύεσθαι· τὸ δ' ἕτερον τάγμα
συμμάχων καταστήσας ἐκέλευσεν ἐν δεξιᾷ τὴν πόλιν
ἔχοντας ἐπείγεσθαι παρ' αὐτὸν τὸν αἰγιαλόν· αὐτὸς
δ' ἔχων τὸ τῶν μισθοφόρων σύνταγμα διὰ τῆς πό-
λεως ὥρμησεν ἐπὶ τὸν τόπον, οὗ τὰ μηχανήματα
τῶν Καρχηδονίων ἦν. καὶ τοῖς μὲν ἱππεῦσι παρήγ- 5
γειλεν, ἐπειδὰν ἴδωσι τοὺς πεζοὺς ὡρμημένους,
διαβῆναι τὸν ποταμὸν καὶ τὸ πεδίον καθιππάζεσθαι,
κἂν μὲν ὁρῶσι τοὺς ἰδίους προτεροῦντας, συνεπι-
λαμβάνεσθαι τῆς μάχης, ἂν δ' ἐλαττωμένους, δέ-
χεσθαι τοὺς θλιβομένους· τοῖς δ' ἐν ταῖς ναυσὶ
παρήγγειλε πρὸς τὴν τῶν Ἰταλιωτῶν ἔφοδον τῇ παρ-
εμβολῇ τῶν πολεμίων ἐπιπλεῦσαι. εὐκαίρως δ' **110**
αὐτῶν ποιησάντων τὸ παραγγελθέν, οἱ μὲν Καρ-
χηδόνιοι πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος παρεβοήθουν, ἀν-
είργοντες τοὺς ἐκ τῶν νεῶν ἀποβαίνοντας· καὶ
γὰρ οὐδ' ὠχυρωμένον τὸ μέρος εἶχον ἅπαν τὸ παρὰ
τὸν αἰγιαλὸν τῆς στρατοπεδείας· οἱ δ' Ἰταλιῶται 2
632 *κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν παρὰ τὴν θάλατταν τὸ*
πᾶν διανύσαντες ἐπέθεντο τῇ παρεμβολῇ τῶν
Καρχηδονίων, τοὺς πλείστους εὑρόντες παραβεβοη-
θηκότας ἐπὶ τὰς ναῦς· τοὺς δ' ἐπὶ τούτου τοῦ
μέρους ὑπολελειμμένους τρεψάμενοι παρεισέπεσον

2 *ἐν* add. Reiske *ἀριστερὰ* P 4 *καταστήσας*] *οὓς* add. Reiske *ἐκέλευε* A, *ἐκέλευσε* c *ἐν* add. Reiske *δεξιὰ* P 5 *παρὰ τὸν αἰγιαλὸν* Dind. 9 *ἴδωσι*] *εἰδὼσ* P 12 *ἠλαττωμένους* o-PA (c. 110, 7) 20 *τῆς στρατοπεδείας* ante *τὸ μέρος* posuit Reiske 21 *παρὰ τ. θ. τὸ πᾶν* cf. XIV 104, 1] *τὸν παρὰ τ. θ. τόπον* Reiske

3 εἰς τὴν στρατοπεδείαν. οὗ γενηθέντος οἱ Καρ-
χηδόνιοι τῷ πλείστῳ μέρει τῆς δυνάμεως ἐπιστρέ-
ψαντες καὶ πολὺν διαγωνισάμενοι χρόνον μόγις
ἐξέωσαν τοὺς ἐντὸς τῆς τάφρου βιασαμένους. οἱ
δὲ Ἰταλιῶται τῷ πλήθει τῶν βαρβάρων καταπο-
νούμενοι κατὰ τὴν ἀναχώρησιν εἰς τὸ τοῦ χάρα-
κος ἀπωξυμμένον ἐνέπιπτον, οὐκ ἔχοντες βοήθειαν·
4 οἵ τε γὰρ Σικελιῶται διὰ τοῦ πεδίου πορευόμενοι
καθυστέρουν τῶν καιρῶν, οἵ τε μετὰ Διονυσίου
μισθοφόροι μόγις διεπορεύοντο τὰς κατὰ τὴν πόλιν
ὁδούς, οὐ δυνάμενοι κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν
ἐπισπεῦσαι. οἱ δὲ Γελῷοι μέχρι τινὸς ἐπεξιόντες
ἐπεβοήθουν κατὰ βραχὺν τόπον τοῖς Ἰταλιώταις,
εὐλαβούμενοι λιπεῖν τὴν τῶν τειχῶν φυλακήν· διό-
5 περ ὑστέρουν τῆς βοηθείας. οἱ δὲ Ἴβηρες καὶ Καμ-
πανοὶ μετὰ τῶν Καρχηδονίων στρατευόμενοι, καὶ
βαρεῖς ἐπικείμενοι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἕλλησι,
κατέβαλον αὐτῶν πλείους τῶν χιλίων. τῶν δ᾽ ἐν
ταῖς ναυσὶν ἀνειργόντων τοξεύμασι τοὺς διώκοντας,
οἱ λοιποὶ μετ᾽ ἀσφαλείας διεσώθησαν πρὸς τὴν
6 πόλιν. ἐκ δὲ θατέρου μέρους οἱ Σικελιῶται πρὸς
τοὺς ἀπαντήσαντας Λίβυας διαγωνισάμενοι συχνοὺς
μὲν αὐτῶν ἀνεῖλον, τοὺς δ᾽ ἄλλους εἰς τὴν στρα-
τοπεδείαν συνεδίωξαν· τῶν δὲ Ἰβήρων καὶ Καμπα-
νῶν, ἔτι δὲ Καρχηδονίων, παραβοηθησάντων τοῖς
Λίβυσι, περὶ ἑξακοσίους ἀποβαλόντες πρὸς τὴν πόλιν
7 ἀπεχώρησαν. οἱ δ᾽ ἱππεῖς ὡς εἶδον τοὺς ἰδίους ἡττη-
μένους, καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν πόλιν ἀπῆλθον, ἐπικει-

7 ἀπὸξυμμένον PA, ἀπωχυρωμένον Reiske 10 μόλις ο 16 τῶν om. PF 27 ἡττωμένους L

μένων αὐτοῖς τῶν πολεμίων. Διονύσιος δὲ μόγις
διελθὼν τὴν πόλιν, ὡς κατέλαβε τὸ στρατόπεδον
ἠλαττωμένον, τότε μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν ἀνεχώρησεν.
Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν φίλων συναγαγὼν συνέ- 111
δριον ἐβουλεύετο περὶ τοῦ πολέμου. πάντων δὲ
λεγόντων ἀνεπιτήδειον εἶναι τὸν τόπον περὶ τῶν
ὅλων διακρίνεσθαι τοῖς πολεμίοις, πρὸς τὴν ἑσπέ-
ραν ἀπέστειλε κήρυκα περὶ τῆς εἰς αὔριον ἀναι-
ρέσεως τῶν νεκρῶν, καὶ τὸν μὲν ἐκ τῆς πόλεως
ὄχλον περὶ πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐξαπέστει-
λεν, αὐτὸς δὲ περὶ μέσας νύκτας ἀφώρμησε, κατα-
λιπὼν τῶν ψιλῶν περὶ δισχιλίους. τούτοις δ' ἦν 2
παρηγγελμένον πυρὰ καίειν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ
θορυβοποιεῖν πρὸς τὸ δόξαν ἐμποιῆσαι τοῖς Καρχη-
δονίοις ὡς μένοντος ἐν τῇ πόλει. οὗτοι μὲν οὖν
ἤδη τῆς ἡμέρας ὑποφωσκούσης ἀφώρμησαν πρὸς
τοὺς περὶ τὸν Διονύσιον, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι διαι-
σθόμενοι τὸ γεγονὸς μετεστρατοπέδευσαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ τὰ περιλειφθέντα κατὰ τὰς οἰκίας διήρ-
πασαν. Διονύσιος δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν Κα- 3
μάριναν, ἠνάγκασε καὶ τοὺς ἐκεῖ μετὰ τέκνων καὶ
γυναικῶν εἰς Συρακούσας ἀπιέναι. τοῦ φόβου δ'
οὐδεμίαν ἀναβολὴν διδόντος τινὲς μὲν ἀργύριον
633 καὶ χρυσίον καὶ τὰ ῥᾳδίως φέρεσθαι δυνάμενα συνε-
σκευάζοντο, τινὲς δὲ γονεῖς καὶ τέκνα [καὶ] τὰ νήπια
λαβόντες ἔφευγον, οὐδεμίαν ἐπιστροφὴν χρημάτων

1 μόλις P 7 διακρίνεσθαι τοῖς πολεμίοις] κρίνεσθαι διὰ (πρὸς Reiske) τοὺς πολεμίους o πρὸς] ὑπὸ Reiske, περὶ Wurm 8 ἀπέστειλε κήρυκα πρὸς τὴν ἑσπέραν o-PAL 16 ὑπὸ φαυσκούσης P, ἐπιφωσκούσης K, (c. 18, 6) 23 τινὲς] τὴν P^1, τὸ P^2 25 καὶ PFJ, om. c; γονεῖς τε καὶ τέκνα νήπια fort.

ποιούμενοι· ἔνιοι δὲ γεγηρακότες ἢ νόσῳ βαρυνόμενοι δι' ἐρημίαν συγγενῶν ἢ φίλων ὑπελείποντο, προσδοκωμένων ὅσον οὔπω παρέσεσθαι τῶν Καρ-
4 χηδονίων· ἡ γὰρ περὶ Σελινοῦντα καὶ Ἱμέραν, ἔτι δὲ Ἀκράγαντα, γενομένη συμφορὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐξέπληττε, πάντων καθάπερ ὑπὸ τὴν ὅρασιν λαμβανόντων τὴν τῶν Καρχηδονίων δεινότητα. οὐδεμία γὰρ ἦν παρ' αὐτοῖς φειδὼ τῶν ἁλισκομένων, ἀλλ' ἀσυμπαθῶς τῶν ἠτυχηκότων οὓς μὲν ἀνεσταύρουν,
5 οἷς δ' ἀφορήτους ἐπῆγον ὕβρεις. οὐ μὴν ἀλλὰ δυεῖν πόλεων ἐξοριζομένων ἔγεμεν ἡ χώρα γυναικῶν καὶ παίδων καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων· ἃ θεωροῦντες οἱ στρατιῶται δι' ὀργῆς μὲν εἶχον τὸν Διονύσιον,
6 ἠλέουν δὲ τὰς τῶν ἀκληρούντων τύχας· ἑώρων γὰρ παῖδας ἐλευθέρους καὶ παρθένους ἐπιγάμους ἀναξίως τῆς ἡλικίας ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν ὁδὸν ὡρμημένας, ἐπειδὴ τὴν σεμνότητα καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους ἐντροπὴν ὁ καιρὸς ἀφῃρεῖτο. παραπλησίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις συνήλγουν, βλέποντες παρὰ φύσιν ἀναγκαζομένους ἅμα τοῖς ἀκμάζουσιν ἐπισπεύδειν.

112 Ἐφ' οἷς ἐξεκάετο τὸ κατὰ τοῦ Διονυσίου μῖσος· καὶ γὰρ ὑπελάμβανον αὐτὸν ἐκ συνθέσεως τοῦτο πεποιηκέναι πρὸς τὸ τῷ Καρχηδονίων φόβῳ τῶν
2 ἄλλων πόλεων ἀσφαλῶς δυναστεύειν. ἀνελογίζοντο γὰρ τὴν βραδυτῆτα τῆς βοηθείας, τὸ μηδένα πε-

5 δὲ PL, δὲ καὶ c 11 δυεῖν] ἐκ δυεῖν M, qui hic desinit ἐξοριζόμενον Reiske, ἐξοικιζομένων Wurm ἔγεμεν ἡ χώρα Wurm, ἐν τῇ χώρᾳ o (c. 89, 3) 12 ὄχλον, et ἃ del. Reiske 19 πρεσβυτάτοις v 21 κατὰ om. P 23 τὸ τῷ Dind., τῷ τῶν PA, τὸ τῶν c 25 βραχύτητα v μηδ' ἀναπεπτωκέναι PHF

πτωκέναι τῶν μισθοφόρων, τὸ μηδενὸς ἁδροῦ πταί-
σματος γεγενημένου φυγεῖν ἀλόγως, τὸ δὲ μέγιστον,
τὸ μηδένα τῶν πολεμίων ἐπηκολουθηκέναι· ὥστε τοῖς
πρότερον ἐπιθυμοῦσι καιρὸν λαβεῖν τῆς ἀποστάσεως
καθάπερ θεῶν προνοίᾳ πάντα ὑπουργεῖν πρὸς τὴν
κατάλυσιν τῆς δυναστείας. οἱ μὲν οὖν Ἰταλιῶται 3
καταλιπόντες αὐτὸν ἐπ' οἴκου διὰ τῆς μεσογείου
τὴν πορείαν ἐποιήσαντο, οἱ δὲ τῶν Συρακοσίων
ἱππεῖς τὸ μὲν πρῶτον ἐπετήρουν, εἰ δύναιντο κατὰ
τὴν ὁδὸν ἀνελεῖν τὸν τύραννον· ὡς δὲ ἑώρων οὐκ
ἀπολείποντας αὐτὸν τοὺς μισθοφόρους, ὁμοθυμαδὸν
ἀφίππευσαν εἰς τὰς Συρακούσας. καταλαβόντες δὲ 4
τοὺς ἐν τοῖς νεωρίοις ἀγνοοῦντας τὰ περὶ τὴν Γέλαν,
εἰσῆλθον οὐδενὸς κωλύσαντος, καὶ τὴν μὲν οἰκίαν
τοῦ Διονυσίου διήρπασαν γέμουσαν ἀργύρου τε καὶ
χρυσοῦ καὶ τῆς ἄλλης πολυτελείας ἁπάσης, τὴν δὲ
γυναῖκα συλλαβόντες οὕτω διέθεσαν κακῶς, ὥστε
καὶ τὸν τύραννον βαρέως ἐνεγκεῖν τὴν ὀργήν, νομί-
ζοντες τὴν ταύτης τιμωρίαν μεγίστην εἶναι πίστιν
τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας κατὰ τὴν ἐπίθεσιν.
ὁ δὲ Διονύσιος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τὸ γεγονὸς 5
καταστοχαζόμενος, ἐπέλεξε τῶν ἱππέων καὶ τῶν
πεζῶν τοὺς πιστοτάτους, μεθ' ὧν ἠπείγετο πρὸς τὴν
πόλιν σπουδῆς οὐδὲν ἐλλείπων· ἐλογίζετο γὰρ οὐκ
ἂν ἄλλως δυνατὸν ἐπικρατῆσαι τῶν ἱππέων, εἰ μὴ
634 σπεύδοι· ὅπερ ἐποίησεν. εἰ γὰρ παραδοξότερον

5 *πάντα* Reiske, *πάντας o* 7 *καταλειπόντες* P[1] 11 *ἀπολειπόντας* P[1], *ἀπολιπόντας c* 18 *τύραννον*] *στρατὸν* Wurm *νομίζοντα* K 19 *ταύτης*] *κατὰ ταύτης* Reiske 25 *ἂν*] *ὃν* Dind. 26 *σπεύδοι* Reiske (*σπεύσοι* Wess.), *πειθοῖ o*; *πύθοιτο ὅπερ ἐποίησαν* Wurm; etiam *ὅπερ ἐποίησεν* corrup-

ἐκείνων ποιήσαιτο τὴν ἄφιξιν, ἤλπιζε ῥᾳδίως κρα-
6 τήσειν τῆς ἐπιβολῆς· ὅπερ καὶ συνέπεσεν. οἱ γὰρ
ἱππεῖς οὔτ' ἀπελθεῖν οὔτε μεῖναι κατὰ τὸ στρατό-
πεδον τὸν Διονύσιον ὑπελάμβανον· διόπερ κεκρα-
τηκέναι τῆς ἐπιβολῆς νομίσαντες, ἔφασαν αὐτὸν ἐκ
μὲν Γέλας προσποιηθῆναι τοὺς Φοίνικας ἀποδιδρά-
σκειν, νυνὶ δὲ ὡς ἀληθῶς ἀποδεδρακέναι τοὺς Συ-
113 ρακοσίους. Διονύσιος δὲ διανύσας σταδίους περὶ
τετρακοσίους παρῆν περὶ μέσας νύκτας πρὸς τὴν
πύλην τῆς Ἀχραδινῆς μεθ' ἱππέων ἑκατὸν καὶ πεζῶν
ἑξακοσίων· ἣν καταλαβὼν κεκλεισμένην, προσέθηκεν
αὐτῇ τὸν κατακεκομισμένον ἐκ τῶν ἑλῶν κάλαμον,
ᾧ χρῆσθαι νομίζουσιν οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὴν τῆς
κονίας σύνδεσιν. ἐν ὅσῳ δὲ συνέβαινε τὰς πύλας
κατακαίεσθαι, προσανελάμβανε τοὺς ἀφυστεροῦντας.
2 ἐπειδὴ δὲ τὸ πῦρ κατέφθειρε τὰς πύλας, οὗτος μὲν
μετὰ τῶν ἠκολουθηκότων εἰσήλαυνε διὰ τῆς Ἀχρα-
δινῆς, τῶν δ' ἱππέων οἱ δυνατώτατοι τὸ γεγονὸς
ἀκούσαντες, τὸ μὲν πλῆθος οὐκ ἀνέμενον, εὐθὺς
δ' ἐξεβοήθουν ὄντες ὀλίγοι παντελῶς — ἦσαν δὲ περὶ
τὴν ἀγοράν — καὶ κυκλωθέντες ὑπὸ τῶν μισθοφόρων
3 ἅπαντες κατηκοντίσθησαν. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπελ-
θὼν τὴν πόλιν τούς τε σποράδην ἐκβοηθοῦντας
ἀνεῖλε, καὶ τῶν ἀλλοτρίως [τῇ πόλει] διακειμένων
ἐπῄει τὰς οἰκίας, ὧν τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ'
ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλε. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τῶν

tum puto παραδοξότερον] παρὰ δόξαν Reiske 3 ἐπελθεῖν Reiske, ἂν ἐλθεῖν Wurm; fort. ἐπανελθεῖν ἱππεῖς ἀπελθεῖν οὐδὲ μεῖναι Madvig 5 νομίσαντες PAFJL, νομίζοντες c 24 τῇ πόλει o, ἐν τῇ πόλει Rhod., τῇ τυραννίδι Reiske, τῇ πολιτείᾳ Dind., τὸ πάλαι Wurm

ἱππέων ἐκπεσὸν ἐκ τῆς πόλεως κατελάβετο τὴν νῦν καλουμένην Αἴτνην. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὸ μὲν πλῆθος 4 *τῶν μισθοφόρων καὶ τὸ στράτευμα τῶν Σικελιωτῶν κατήντησεν εἰς τὰς Συρακούσας, Γελῷοι δὲ καὶ Καμαριναῖοι τῷ Διονυσίῳ διαφόρως ἔχοντες εἰς Λεοντίνους ἀπηλλάγησαν.*

..... διόπερ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀναγκαζό- **114** *μενος Ἰμίλκας ἔπεμψεν εἰς Συρακούσας κήρυκα, παρακαλῶν τοὺς ἡττημένους διαλύσασθαι. ἀσμένως δ' ὑπακούσαντος τοῦ Διονυσίου τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε ἔθεντο· Καρχηδονίων εἶναι μετὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀποίκων Ἐλύμους καὶ Σικανούς· Σελινουντίους δὲ καὶ Ἀκραγαντίνους, ἔτι δ' Ἱμεραίους, πρὸς δὲ τούτοις Γελῴους καὶ Καμαριναίους οἰκεῖν μὲν ἐν ἀτειχίστοις ταῖς πόλεσι, φόρον δὲ τελεῖν τοῖς Καρχηδονίοις· Λεοντίνους δὲ καὶ Μεσσηνίους καὶ Σικελοὺς ἅπαντας αὐτονόμους εἶναι, καὶ Συρακοσίους μὲν ὑπὸ Διονύσιον τετάχθαι, τὰ δὲ αἰχμάλωτα καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι* τοὺς *ἔχοντας τοῖς ἀποβαλοῦσι. τῶν συνθηκῶν δὲ γενομένων Καρχη-* 2 *δόνιοι μὲν εἰς Λιβύην ἐξέπλευσαν, πλεῖον ἢ τὸ ἥμισυ μέρος τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες ὑπὸ τῆς νόσου· οὐδὲν δ' ἧττον καὶ κατὰ Λιβύην διαμείναντος τοῦ λοιμοῦ, παμπληθεῖς αὐτῶν τε τῶν Καρχηδονίων, ἔτι δὲ τῶν συμμάχων διεφθάρησαν.*

2 *Αἴτνην* Wess. ex XIV 7, 7, *Ἀχραδινήν o* 7 ante *διόπερ* lacunam esse docuit Dind. 8 *Ἀμίλκας* F 11 *μετὰ* Madvig, *μὲν o*, *πλὴν* Unger, *χωρὶς* Hert. 12 *ἐποίκων* Dind. *Ἐλύμους* Madvig et Unger, *ἄλλους o*, *ἄλλους τε* Dind. 13 *δὲ* PAF, *τε c* 19 *τοὺς* add. Reiske 24 *τε*] *μὲν* Reiske 25 *δὲ* P, *δὲ καὶ v*

3 Ἡμεῖς δὲ παραγενηθέντες ἐπὶ τὴν κατάλυσιν 635 τῶν πολέμων, κατὰ μὲν τὴν Ἑλλάδα τοῦ Πελοποννησιακοῦ, κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν τοῦ Καρχηδονίοις πρὸς Διονύσιον πρώτου συστάντος, ἡγούμεθα δεῖν ἐπιτετελεσμένης τῆς προθέσεως τὰς ἑξῆς πράξεις εἰς τὴν ἐχομένην βίβλον καταχωρίσαι.

3 τὴν om. v. 5 τὰς ἑξῆς πράξεις εἰς Wess., εἰς τὰς ἑξῆς πράξεις ο 6 καταχωρῆσαι PF
Διοδώρου σικελιώτου ἱστορικῆς βιβλοθήκης ΙΓ subscr. P

---

636 *Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βύβλων.*

Κατάλυσις ἐν Ἀθήναις τῆς δημοκρατίας καὶ κατάστασις ἀνδρῶν τριάκοντα.

Παρανομία τῶν τριάκοντα ἀνδρῶν εἰς τοὺς πολίτας.

Ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος ἀκρόπολιν κατασκευάσας διεμέρισε τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τοῖς πλήθεσιν.

Ὡς Διονύσιος παραλυομένην τὴν τυραννίδα παραδόξως αὐτὴν ἀνεκτήσατο.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι διῴκησαν τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀλκιβιάδου θάνατος, καὶ Κλεάρχου τοῦ Λάκωνος τυραννὶς ἐν Βυζαντίῳ καὶ κατάλυσις.

Ὡς Λύσανδρος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπιβαλόμενος καταλῦσαι τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους ἀπέτυχεν.

Ὡς Διονύσιος Κατάνην μὲν καὶ Νάξον ἐξηνδραποδίσατο, Λεοντίνους δὲ μετῴκισεν εἰς Συρακούσας.

Κτίσις Ἀλαίσης ἐν τῇ Σικελίᾳ.

Λακεδαιμονίων πρὸς Ἠλείους πόλεμος.

Ὡς Διονύσιος τὸ πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις τεῖχος κατεσκεύασεν.

Ὡς Κῦρος στρατεύσας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνῃρέθη.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλλησιν ἐβοήθησαν.

Huius argumenti variae lectiones quas novimus omnes redeunt ad PJL. — 2 *ἀνδρῶν* λ̄ P, *τριάκοντα ἀνδρῶν* v
7 *αὐτὴν*] *αὖτις* aut del. Reiske 9 *Κλεάρχου*] *λεάρχου* P
16 *ἡλίους* P

Κτίσις Ἀδρανοῦ κατὰ τὴν Σικελίαν, καὶ Σωκράτους τοῦ φιλοσόφου θάνατος.

Κατασκευὴ τοῦ περὶ τὴν Χερρόνησον τείχους.

Παρασκευὴ Διονυσίου πρὸς τὸν Καρχηδονιακὸν πόλεμον καὶ ὁπλοποιία, καθ' ἣν εὗρε τὸ καταπελτικὸν βέλος.

Ὡς Καρχηδονίοις καὶ Διονυσίῳ πόλεμος ἐνέστη.

Ὡς Διονύσιος Μοτύην πόλιν ἐπίσημον Καρχηδονίων ἐξεπολιόρκησεν.

Ὡς Αἰγεσταῖοι τὴν Διονυσίου παρεμβολὴν ἐνέπρησαν. 637

Ὡς Καρχηδόνιοι τριάκοντα μυριάσι διαβάντες εἰς τὴν Σικελίαν ἐπολέμουν πρὸς Διονύσιον.

Διονυσίου ἀποχώρησις εἰς τὰς Συρακούσας.

Καρχηδονίων στρατεία ἐπὶ τὸν πορθμόν, καὶ ἅλωσις τῆς Μεσσήνης.

Ναυμαχία Καρχηδονίων πρὸς Διονύσιον μεγάλη καὶ νίκη Καρχηδονίων.

Σύλησις τῶν ναῶν τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ὑπὸ Καρχηδονίων.

Κόλασις ἐκ θεῶν τῶν ἱεροσύλων, καὶ φθορὰ τῆς Καρχηδονίων δυνάμεως ὑπὸ νόσου λοιμικῆς.

Ναυμαχία Συρακοσίων πρὸς Καρχηδονίους καὶ νίκη Συρακοσίων.

Δημηγορία Θεοδώρου περὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ὡς Διονύσιος τοὺς ταραχωδεστάτους χιλίους μισθοφόρους καταστρατηγήσας ἐποίησε κατακοπῆναι.

Ὡς Διονύσιος τὰ φρούρια καὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπολιόρκησεν.

Ὡς Διονύσιος ἐκπολιορκήσας Καρχηδονίους πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐνέπρησεν.

Καρχηδονίων ἧττα κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν.

Δρασμὸς τῶν Καρχηδονίων νυκτὸς Διονυσίου συνεργήσαντος λάθρᾳ τῶν Συρακοσίων ἐπὶ τετρακοσίοις ταλάντοις..

6 ἀνέστη P; συνέστη fort. 13 στρατιὰ P πορθμόν Wess. ex c. 56, 1, πόλεμον o 17 ναῶν P, νεῶν v 31 * δρασμὸς ex c. 75, 5] δόλος o, στόλος Wess. 32 τετρακοσίοις] τριακόσια c. 75, 1. 4

Τὰ συμβάντα Καρχηδονίοις δυσχερῆ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον ἀσέβειαν.

Συνοικισμὸς τῶν κατὰ Σικελίαν ἀναστάτων γεγενημένων πόλεων.

Ὡς Διονύσιος τῶν Σικελικῶν πόλεων ἃς μὲν ἐξεπολιόρκησεν, ἃς δ' εἰς συμμαχίαν προσηγάγετο.

Ὡς πρὸς τοὺς δυνάστας Ἄγυρίν τε τὸν Ἀγυρηναῖον καὶ Νικόδημον τὸν Κεντοριπῖνον φιλίαν συνέθετο.

Ὡς Ἀγησίλαος ὁ Σπαρτιατῶν βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη καὶ τὴν ὑπὸ Πέρσας τεταγμένην χώραν ἐπόρθησεν.

Ὡς Ἀγησίλαος ἐνίκησε μάχῃ τοὺς Πέρσας ἡγουμένου Φαρναβάζου.

Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ τῶν πραχθέντων ἐν αὐτῷ.

Ὡς Κόνων ὑπὸ Περσῶν κατασταθεὶς στρατηγὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων ἀνῳκοδόμησεν.

Ὡς περὶ Κόρινθον Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοὺς ἐνίκησαν καὶ ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κορινθιακός.

Ὡς Διονύσιος μετὰ πολλῶν κινδύνων παρεισπεσὼν εἰς τὸ Ταυρομένιον ἐξέπεσεν.

Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ πόλιν Βάκαιναν ἡττήθησαν ὑπὸ Διονυσίου.

Στρατεία Καρχηδονίων εἰς Σικελίαν καὶ κατάλυσις τοῦ πολέμου.

Ὡς Θίβρος ὁ Λακεδαιμόνιος ὢν στρατηγὸς ὑπὸ Περσῶν ἡττηθεὶς ἀνῃρέθη.

Ὡς Διονύσιος Ῥήγιον ἐπολιόρκησεν.

Ὡς οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες εἰς μίαν πολιτείαν συστάντες ἀντετάξαντο πρὸς Διονύσιον.

7 *Ἀγυριναῖον* Wess. 8 *Νικόδημον*] *Δάμωνα* Wess. ex c. 78, 7 9 *ὡς Ἀγησίλαος* — 11 *ἐπόρθησεν* om. P 9 *ὁ*] *ὁ τῶν* L 12 *ὡς*] *ὥστ'* P *Φαρναβάζου*] *Τισσαφέρνους* Dind. ex c. 80 22 *Ἀβάκαιναν* Wess. ex c. 90, 3 26 *Θρίμβος* L, *Θίβρων* Wess. *ὢν* om. L; *ὁ Λακεδαιμονίων στρ.* Dind.

Ὡς Διονύσιος νικήσας τῇ μάχῃ καὶ μυρίους αἰχμαλώτους λαβών, ἀπέλυσεν ἄνευ λύτρων καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτονομεῖσθαι συνεχώρησεν. 638

Καυλωνίας καὶ Ἱππωνίου ἅλωσις καὶ κατασκαφὴ καὶ μετοίκησις εἰς Συρακούσας.

Ὡς οἱ Ἕλληνες πρὸς Ἀρταξέρξην εἰρήνην ἐποιήσαντο τὴν [ἐπὶ] Ἀνταλκίδου.

Ῥηγίου ἅλωσις καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἀτυχήματα.

Ἅλωσις Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν πλὴν τοῦ Καπετωλίου.

5 *μετοίκισις* Wess. 7 *ἐπὶ* om. P, *περὶ* L 9 *καπετολίου* P

ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Πάντας μὲν ἴσως εἰκός ἐστι προσάντως ἀκούειν **1**
τὰς καθ' ἑαυτῶν βλασφημίας· καὶ γὰρ οἱ κατὰ πᾶν
ἔκδηλον ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν κακίαν, ὥστε μηδ' ἐξαρ-
νεῖσθαι, ὅμως ψόγου τυγχάνοντες διαγανακτοῦσι
καὶ λόγους εἰσφέρειν πειρῶνται πρὸς τὴν κατηγο-
ρίαν. διόπερ εὐλαβητέον ἐκ παντὸς τρόπου τὸ πράτ-
τειν τι φαῦλον πᾶσι, μάλιστα μέντοι τοῖς ἡγεμονίας
ὀρεγομένοις ἤ τινος ἐπισήμου τύχης μεταλαβοῦσιν·
ὁ γὰρ τούτων βίος περίοπτος ὢν διὰ τὴν ἐπιφά- 2
νειαν ἐν πᾶσιν ἀδυνατεῖ κρύπτειν τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν·
ὥστε μηδεὶς ἐλπιζέτω τῶν τυχόντων ὑπεροχῆς τινος,
ἂν ἐξαμαρτάνῃ μεγάλα, λήσεσθαι διὰ τέλους ἀν-
επιτίμητος. καὶ γὰρ ἂν ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸν βίῳ δια-
φύγῃ τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμήσεως λόγον, ὕστερον ἥξειν
ἐπ' αὐτὸν προσδεχέσθω τὴν ἀλήθειαν μετὰ παρρη-
σίας κηρύττουσαν τὰ πάλαι σιωπώμενα. χαλεπὸν 3
οὖν τοῖς φαύλοις τοῦ παντὸς βίου καθάπερ ἀθά-
νατον εἰκόνα μετὰ τὴν ἰδίαν τελευτὴν ἀπολείπειν
τοῖς μεταγενεστέροις· καὶ γὰρ εἰ μηδέν ἐστι πρὸς
ἡμᾶς τὰ μετὰ τὸν θάνατον, καθάπερ ἔνιοι τῶν

7 *μέντοι* Eich. et Schäfer, *μὲν ο*, *δὲ* Reiske 10 *ἐν* om. f 18 *ἀπολιπεῖν v* 19 *ἐστι*] *ἔτι* P

φιλοσόφων θρυλοῦσιν, ὅμως ὅ γε προγεγενημένος βίος γίνεται πολὺ χείρων τὸν ἅπαντα βίον ἐπὶ κακῷ μνημονευόμενος. ἐμφανῆ δὲ τούτων παραδείγματα λαμβάνειν ἔξεστι τοῖς ἀναγνοῦσι τὰ κατὰ μέρος τῆσδε τῆς βίβλου.

2 Παρὰ μὲν γὰρ Ἀθηναίοις τριάκοντα τύραννοι
γενόμενοι διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν τήν τε πατρίδα
μεγάλοις ἀτυχήμασι περιέβαλον καὶ αὐτοὶ ταχὺ τὴν 640
δύναμιν ἀποβαλόντες ἀθάνατον ἑαυτῶν ὄνειδος
καταλελοίπασι, Λακεδαιμόνιοι δὲ περιποιησάμενοι
τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον, τότε ταύτης
ἐστερήθησαν, ὅτε πράξεις ἀδίκους κατὰ τῶν συμ-
μάχων ἐπιτελεῖν ἐπεχείρησαν· αἱ γὰρ τῶν ἡγεμόνων
ὑπεροχαὶ τηροῦνται μὲν εὐνοίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ,
καταλύονται δὲ ἀδικήμασι καὶ μίσει τῶν ὑποταγ-
2 μένων. παραπλησίως δὲ καὶ Διονύσιος ὁ Συρα-
κοσίων τύραννος, καίπερ εὐτυχέστατος τῶν δυνα-
στῶν γεγονώς, ζῶν μὲν οὐ διέλιπεν ἐπιβουλευόμενος,
καὶ διὰ τὸν φόβον ἠναγκάζετο φέρειν ὑπὸ τὸν
χιτῶνα σιδηροῦν θώρακα, τελευτήσας δὲ μέγιστον
εἰς βλασφημίας παράδειγμα καταλέλοιπε τὸν ἑαυτοῦ
3 βίον εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων
ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἕκαστον ἀναγράψομεν
σαφέστερον, νῦν δ' ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς προϊστορη-
4 μένοις τρεψόμεθα, τοὺς χρόνους μόνον διορίζοντες. ἐν
μὲν γὰρ ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ

1 θρυλλοῦσιν o - PA 2 βίον o, αἰῶνα Dobraeus, χρόνον Dind. 3 μαντευόμενος P 9 ἑαυτῶν PAL, ἑαυτοῖς c 16 ὁ PAL, ὁ τῶν c 18 γέγονεν P 19 ὑπὸ Wess., ἐπὶ o 23 ἑκάστων Dind. 26 γὰρ] ἑπτὰ add. Dind.

Τροίας ἁλώσεως πράξεις ἕως ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τε Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀθηναίων ἡγεμονίας, διελθόντες ἔτη ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα ἐννέα· ἐν ταύτῃ δὲ τὰς συνεχεῖς πράξεις προσαναπληροῦντες ἀρξόμεθα ἐκ τῶν κατασταθέντων Ἀθήνησι τριάκοντα τυράννων, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὴν Ῥώμης ἅλωσιν ὑπὸ Γαλατῶν, περιλαβόντες ἔτη δέκα ὀκτώ.

Ἀναρχίας γὰρ οὔσης Ἀθήνησι διὰ τὴν κατά- 3
λυσιν τῆς ἡγεμονίας, ἔτος μὲν ἦν ὀγδοηκοστὸν πρὸς
τοῖς ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν, ἐν δὲ τῇ
Ῥώμῃ χιλίαρχοι διεδέξαντο τὴν ὕπατον ἀρχὴν τέτ-
ταρες, Γάιος Φολούιος καὶ Γάιος Σερουίλιος καὶ
Γάιος Οὐαλέριος καὶ Νουμέριος Φάβιος, ἤχθη δὲ
ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τετάρτη πρὸς
ταῖς ἐνενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Κορκίνας Λαρισαῖος.
κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι μὲν κατα- 2
πεπονημένοι ἐποιήσαντο συνθήκας πρὸς Λακεδαι-
μονίους, καθ' ἃς ἔδει τὰ τείχη τῆς πόλεως καθε-
λεῖν καὶ τῇ πατρίῳ πολιτείᾳ χρῆσθαι. καὶ τὰ
μὲν τείχη περιεῖλον, περὶ δὲ τῆς πολιτείας πρὸς
ἀλλήλους διεφέροντο. οἱ γὰρ τῆς ὀλιγαρχίας ὀρε- 3
γόμενοι τὴν παλαιὰν κατάστασιν ἔφασαν δεῖν ἀνα-
νεοῦσθαι, καθ' ἣν παντελῶς ὀλίγοι τῶν ὅλων
προειστήκεισαν· οἱ δὲ πλεῖστοι δημοκρατίας ὄντες

1 ἕως Sintenis, ὡς o 4 ἐννέα P, καὶ ἐννέα v 5 ἐκ PAFL, ἐπὶ J, ἀπὸ c (cf. XIII 1, 3) 11 τὴν] τῆς P[1], τὴν τῆς A 13 φολούιος P, φλούιος v; *L. Furius* Liv. IV 57 16 ἐνίκα] στάδιον add. L (cf. c. 11, 5) Κροκίνας Xen. Hell. II 3, 1 20 καὶ τὰ] τὰ P; τὰ μὲν οὖν fort. 23 δεῖν ἀνανεοῦσθαι Madvig, διανείμασθαι o, ἀνακτήσασθαι Reiske

ἐπιθυμηταὶ τὴν τῶν πατέρων πολιτείαν προεφέροντο, καὶ ταύτην ἀπέφηναν ὁμολογουμένως οὖσαν
4 δημοκρατίαν. ἀντιλογίας δὲ γενομένης περὶ τούτων ἐπί τινας ἡμέρας, οἱ τὰς ὀλιγαρχίας αἱρούμενοι 641 πρὸς Λύσανδρον διεπρεσβεύσαντο τὸν Σπαρτιάτην — οὗτος γὰρ καταλυθέντος τοῦ πολέμου τὰ κατὰ τὰς πόλεις ἀπέσταλτο διοικῆσαι, καὶ ὀλιγαρχίαι ἐν ταῖς πλείσταις καθίσταντο — ἐλπίζοντες [οὐχ], ὅπερ ἦν εἰκός, συνεπιλήψεσθαι τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῖς. διέπλευσαν οὖν εἰς Σάμον· ἐκεῖ γὰρ ἐτύγχανε διατρίβων ὁ Λύσανδρος, προσφάτως κατειληφὼς τὴν πόλιν.
5 παρακαλούντων δὲ αὐτὸν πρὸς τὸ συνεργῆσαι συνεπένευσε, καὶ τῆς μὲν Σάμου Θώρακα τὸν Σπαρτιάτην ἁρμοστὴν κατέστησεν, αὐτὸς δὲ μετὰ νεῶν ἑκατὸν κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιέα. συναγαγὼν δ' ἐκκλησίαν συνεβούλευσε τοῖς Ἀθηναίοις ἑλέσθαι τριάκοντα ἄνδρας τοὺς ἀφηγησομένους τῆς πολιτείας
6 καὶ πάντα διοικήσοντας τὰ κατὰ τὴν πόλιν. ἀντειπόντος δὲ τοῦ Θηραμένους καὶ τὰς συνθήκας ἀναγινώσκοντος, ὅτι τῇ πατρίῳ συνεφώνησε χρήσεσθαι πολιτείᾳ, καὶ δεινὸν εἶναι λέγοντος, εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἀφαιρεθήσονται τὴν ἐλευθερίαν, ὁ Λύσανδρος ἔφη λελύσθαι τὰς συνθήκας ὑπὸ Ἀθηναίων· ὕστερον γὰρ τῶν συγκειμένων ἡμερῶν καθῃρηκέναι τὰ τείχη. ἀνετείνατο δὲ καὶ τῷ Θηραμένει τὰς μεγίστας ἀπειλάς, ἀποκτενεῖν φήσας, εἰ μὴ παύσεται

1 προσεφέροντο P 4 τὰς] τὰ τῆς fort. 6 τὰ add. Dind. 7 ὀλιγαρχίας ... καθίστα Steph. 8 οὐχ del. Rhod., αὐτὸν Reiske, οὖν Wurm 10 οὖν] μὲν Wurm 11 *προσφάτως κατειληφὼς] καὶ προσφάτως συνειληφώς o

Λακεδαιμονίοις ἐναντιούμενος. διόπερ ὅ τε Θηρα- 7
μένης καὶ ὁ δῆμος καταπλαγεὶς ἠναγκάζετο χειρο-
τονίᾳ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. ᾑρέθησαν οὖν
τριάκοντα ἄνδρες οἱ διοικήσοντες τὰ κοινὰ τῆς
πόλεως, ἁρμόζοντες μὲν τῷ λόγῳ, τύραννοι δὲ τοῖς
πράγμασιν. ὁ δὲ δῆμος θεωρῶν τὴν Θηραμένους 4
ἐπιείκειαν καὶ νομίζων τῇ τούτου καλοκἀγαθίᾳ τὴν
πλεονεξίαν τῶν προεστηκότων ἐπὶ ποσὸν ἀνασταλήσεσθαι,
καὶ τοῦτον ἐν τοῖς τριάκοντ' ἄρχουσιν
ἐχειροτόνησεν. ἔδει δὲ τοὺς ᾑρημένους βουλήν τε
καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς καταστῆσαι, καὶ νόμους συγ-
γράψαι καθ' οὓς ἔμελλον πολιτεύεσθαι. τὰ μὲν 2
οὖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἀνεβάλοντο, προφάσεις
εὐλόγους αἰεὶ ποριζόμενοι, βουλὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας
ἀρχὰς ἐκ τῶν ἰδίων φίλων κατέστησαν, ὥστε τού-
τους καλεῖσθαι μὲν ἄρχοντας, εἶναι δ' ὑπηρέτας
τῶν τριάκοντα. καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραδιδόντες
κρίσει τοὺς πονηροτάτους τῶν ἐν τῇ πόλει κατεδί-
καζον θανάτῳ· καὶ μέχρι τούτου τοῖς ἐπιεικεστά-
τοις τῶν πολιτῶν εὐαρέστει τὰ γινόμενα. μετὰ δὲ 3
ταῦτα βουλόμενοι βιαιότερα καὶ παράνομα πράττειν,
ᾐτήσαντο παρὰ Λακεδαιμονίων φρουράν, λέγοντες
ὅτι τὴν πολιτείαν καταστήσουσιν ἐκείνοις συμφέ-
ρουσαν. ᾔδεισαν γὰρ ὅτι φόνους ἐπιτελεῖν οὐκ ἂν
δύναιντο χωρὶς ξενικῶν ὅπλων· πάντας γὰρ ἀνθ-
έξεσθαι τῆς κοινῆς ἀσφαλείας. Λακεδαιμονίων δὲ 4
64: πεμψάντων φρουρὰν καὶ τὸν ταύτης ἡγησόμενον
Καλλίβιον, τὸν μὲν φρούραρχον ἐξεθεράπευσαν

4 τριάκοντα om. FK 9 τριάκοντα ο - PA 12 ἤμελλον v 20 εὐηρέστει FL 27 ἡγησάμενον PAKL

δώροις καὶ τοῖς ἄλλοις φιλανθρώποις οἱ τριάκοντα,
τῶν δὲ πλουσίων ἐπιλέγοντες τοὺς ἐπιτηδείους συν-
ελάμβανον ὡς νεωτερίζοντας, καὶ θανάτῳ περιβάλ-
5 λοντες τὰς οὐσίας ἐδήμευον. τοῦ δὲ Θηραμένους
ἐναντιουμένου τοῖς συνάρχουσι, καὶ μετὰ τῶν ἀντεχο-
μένων τῆς σωτηρίας ἀπειλοῦντος ἀμύνεσθαι, συν-
ήγαγον τὴν βουλὴν οἱ τριάκοντα. Κριτίου δὲ
προεστῶτος αὐτῶν, καὶ πολλὰ κατηγορήσαντος τοῦ
Θηραμένους, ὅτι προδίδωσι τὴν πολιτείαν ταύτην
ἧς αὐτὸς ἑκουσίως κοινωνεῖ, παραλαβὼν τὸν λόγον
ὁ Θηραμένης καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἀπολογησά-
6 μενος, ἅπασαν ἔσχε τὴν βουλὴν εὔνουν. οἱ δὲ περὶ
τὸν Κριτίαν φοβούμενοι τὸν ἄνδρα μήποτε κατα-
λύσῃ τὴν ὀλιγαρχίαν, περιέστησαν στρατιώτας ἔχοντας
ἐσπασμένα τὰ ξίφη, καὶ τὸν Θηραμένη συνελάμβανον.
7 ὁ δὲ φθάσας ἀνεπήδησε μὲν πρὸς τὴν βουλαίαν
Ἑστίαν, ἔφησε δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς καταφεύγειν, οὐ
σωθήσεσθαι νομίζων, ἀλλὰ σπεύδων τοῖς ἀνελοῦσιν
αὐτὸν περιποιήσασθαι τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν.
5 παρελθόντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἀποσπώντων
αὐτόν, ὁ μὲν Θηραμένης ἔφερε γενναίως τὴν ἀτυ-
χίαν, ἅτε καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ πλεῖον μετεσχηκὼς
παρὰ Σωκράτει, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἠλέει δυστυ-
χοῦντα τὸν Θηραμένη, οὐ μὴν ἐτόλμα βοηθεῖν,
2 περιεστώτων πολλῶν μετὰ ὅπλων. Σωκράτης δὲ ὁ
φιλόσοφος καὶ δύο τῶν οἰκείων προσδραμόντες ἐνε-
χείρουν κωλύειν τοὺς ὑπηρέτας. ὁ δὲ Θηραμένης
ἠξίου μηδὲν τούτων πράττειν· τὴν μὲν γὰρ φιλίαν

6 ἀμυνεῖσθαι Dind. 15 Θηραμένην *v* et v. 24 *ο*-PA

καὶ τὴν ἀνδρείαν ἔφησεν αὐτῶν ἐπαινεῖν, ἑαυτῷ
δὲ μεγίστην συμφορὰν ἔσεσθαι, εἰ τοῖς οὕτως
οἰκείως διακειμένοις αἴτιος ἔσται θανάτου. οἱ δὲ 3
περὶ τὸν Σωκράτην, τῶν μὲν ἄλλων οὐδένα βοηθὸν
ἔχοντες, τὴν δὲ τῶν ὑπερεχόντων ἀνάτασιν ὁρῶντες
αὐξανομένην, ἡσυχίαν ἔσχον. καὶ Θηραμένην μὲν
ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀποσπάσαντες οἷς ἦν προστεταγ-
μένον, διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς εἵλκυσαν ἐπὶ τὸν
θάνατον· οἱ δὲ πολλοὶ τὰ τῆς φρουρᾶς ὅπλα κατα- 4
πεπληγμένοι συνήλγουν τῷ δυστυχοῦντι, καὶ τήν
τε ἐκείνου συμφορὰν ἅμα καὶ τὴν περὶ σφᾶς δου-
λείαν ἐδάκρυον· τῶν γὰρ ταπεινῶν ἕκαστοι τὴν
Θηραμένους ἀρετὴν θεωροῦντες οὕτω προπηλακιζο-
μένην, τὴν περὶ αὑτοὺς ἀσθένειαν οὐδενὶ λόγῳ
παραναλωθήσεσθαι διειλήφεισαν. μετὰ δὲ τὸν 5
643 τούτου θάνατον οἱ τριάκοντα τοὺς πλουσίους ἐπι-
λεγόμενοι, τούτοις ψευδεῖς αἰτίας ἐπερρίπτουν, καὶ
φονεύοντες τὰς οὐσίας διήρπαζον. ἀνεῖλον δὲ καὶ
Νικήρατον τὸν Νικίου τοῦ στρατηγήσαντος ἐπὶ
Συρακοσίους υἱόν, ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ
καὶ φιλάνθρωπον, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν
πρῶτον πάντων Ἀθηναίων· διὸ καὶ συνέβη πᾶσαν 6
οἰκίαν συναλγῆσαι τῇ τἀνδρὸς τελευτῇ, τῆς διὰ τὴν
ἐπιείκειαν μνήμης προαγούσης εἰς δάκρυα. οὐ μὴν
ἔληγόν γε τῆς παρανομίας οἱ τύραννοι, πολὺ δὲ
μᾶλλον ἐπίτασιν λαμβανούσης τῆς ἀπονοίας τῶν

2 ἔσεσθαι συμφοράν A 5 ἀνάστασιν o, corr. Wess. 14 αὐτοὺς PAJL 15 διειλήφεισαν Eich., διειλήφασιν PA, διειλήφασι c 25 γε Reiske, τε o 26 ἐπίτασιν Reiske, ἐν ἅπασιν o ἀπονοίας] τὴν αὔξησιν add. P, ἐπείδοσιν add. cod. Peiresc.; αὔξησιν vel ἐπίδοσιν suppl. Steph.

μὲν ξένων τοὺς πλουσιωτάτους ἑξήκοντα κατέσφαξαν, ὅπως τῶν χρημάτων κυριεύσωσι, τῶν δὲ πολιτῶν καθ' ἡμέραν ἀναιρουμένων οἱ τοῖς βίοις εὐπορούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἔφυγον ἐκ τῆς πόλεως.
7 ἀνεῖλον δὲ καὶ Αὐτόλυκον, ἄνδρα παρρησιαστήν, καὶ καθόλου τοὺς χαριεστάτους ἐπέλεγον. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ κατέφθειραν τὴν πόλιν, ὥστε φυγεῖν τοὺς Ἀθηναίους πλείους τῶν ἡμίσεων.

6 Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν στάσιν τῶν Ἀθηναίων ὁρῶντες, οὐδέποτε ἰσχῦσαι βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους, ἔχαιρον καὶ φανερὰν ἑαυτῶν ἐποίουν τὴν διάθεσιν· ἐψηφίσαντο γὰρ τοὺς Ἀθηναίων φυγάδας ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀγωγίμους τοῖς τριάκοντα εἶναι, τὸν δὲ κωλύσαντα πέντε ταλάντοις
2 ἔνοχον εἶναι. δεινοῦ δ' ὄντος τοῦ ψηφίσματος, αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις καταπεπληγμέναι τὸ βάρος τῶν Σπαρτιατῶν ὑπήκουον, Ἀργεῖοι δὲ πρῶτοι, μισοῦντες μὲν τὴν Λακεδαιμονίων ὠμότητα, κατελεοῦντες δὲ τὰς τύχας τῶν ἀκληρούντων, ὑπε-
3 δέχοντο φιλανθρώπως τοὺς φυγάδας. καὶ Θηβαῖοι δὲ ἐψηφίσαντο ὑπάρχειν πρόστιμον τῷ θεασαμένῳ μὲν ἀγόμενον φυγάδα, μὴ βοηθήσαντι δὲ κατὰ τὸ δυνατόν. τὰ μὲν οὖν περὶ Ἀθηναίους ἐν τούτοις ἦν.

1 ἑξήκοντα] τριάκοντα Dobraeus ex Xen. Hell. II 3, 21 5 παγκρατιαστήν quidam (ἀθλητήν Plut. Lys. 15) 6 τοσούτῳ P 7 τοὺς om. v 9 *στάσιν] πόλιν o; ταπεινήν add. Wurm, οὕτω φερομένην (vel διακειμένην, διαφθαρμένην) Reiske 10 τοὺς om. A 11 αὑτῶν o-PA 14 κωλύσοντα P τάλαντα P 17 πρῶτον PAf 21 ἐψηφίσαντο] τάλαντον add. Reiske ex Plut. Lys. 27 22 μὲν om. P

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Σικε- 7
λῶν τύραννος ἐπειδὴ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην
ἐποιήσατο, περὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος
διενοεῖτο μᾶλλον γίνεσθαι· ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς
Συρακοσίους ἀπολελυμένους τοῦ πολέμου σχολὴν
ἕξειν εἰς τὸ τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτήσασθαι. θεω- 2
ρῶν δὲ τῆς πόλεως τὴν Νῆσον ὀχυρωτάτην οὖσαν
καὶ δυναμένην ῥᾳδίως φυλάττεσθαι, ταύτην μὲν
διῳκοδόμησεν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόλεως τείχει πολυτε-
λεῖ, καὶ πύργους ὑψηλοὺς καὶ πυκνοὺς ἐνῳκοδόμησε,
644 *καὶ πρὸ αὐτῆς χρηματιστήρια καὶ στοὰς δυναμένας*
ὄχλων ἐπιδέχεσθαι πλῆθος. ᾠκοδόμησε δ' ἐν αὐτῇ 3
πολυτελῶς ὠχυρωμένην ἀκρόπολιν πρὸς τὰς αἰφνι-
δίους καταφυγάς, καὶ συμπεριέλαβε τῷ ταύτης τείχει
τὰ πρὸς τῷ μικρῷ λιμένι τῷ Λακκίῳ καλουμένῳ
νεώρια· ταῦτα δ' ἑξήκοντα τριήρεις χωροῦντα πύλην
εἶχε κλειομένην, δι' ἧς κατὰ μίαν τῶν νεῶν εἰσ-
πλεῖν συνέβαινεν. τῆς δὲ χώρας τὴν μὲν ἀρίστην 4
ἐξελόμενος ἐδωρήσατο τοῖς τε φίλοις καὶ τοῖς ἐφ'
ἡγεμονίας τεταγμένοις, τὴν δ' ἄλλην ἐμέρισεν ἐπ'
ἴσης ξένῳ τε καὶ πολίτῃ, συμπεριλαβὼν τῷ τῶν
πολιτῶν ὀνόματι τοὺς ἠλευθερωμένους δούλους, οὓς
ἐκάλει νεοπολίτας. διέδωκε δὲ καὶ τὰς οἰκίας τοῖς 5
ὄχλοις πλὴν τῶν ἐν τῇ Νήσῳ· ταύτας δὲ τοῖς φίλοις
καὶ τοῖς μισθοφόροις ἐδωρήσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ κατὰ
τὴν τυραννίδα καλῶς ἐδόκει διῳκηκέναι, τὴν δύνα-
μιν ἐξήγαγεν ἐπὶ τοὺς Σικελούς, πάντας μὲν

1 *Σικελιωτῶν* Wess. (c. 18, 1); ceteroquin *Συρακοσίων* 4 *διενοεῖτο μᾶλλον* Reiske, *διενόει τὸ μέλλον* o 24 *ταῦτα* AFK *δὲ*] *τε* P 27 *ἐξήγαγεν* Reiske, *ἐξήνεγκεν* o

*σπεύδων τοὺς αὐτονόμους ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι,
μάλιστα δὲ τούτους διὰ τὸ συμμαχῆσαι πρότερον
6 Καρχηδονίοις. οὗτος μὲν οὖν ἐπὶ τὴν τῶν Ἑρβη-
σίνων πόλιν στρατεύσας τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν
παρεσκευάζετο. οἱ δὲ συστρατευόμενοι Συρακόσιοι
κύριοι τῶν ὅπλων ὄντες συστάσεις ἐποιοῦντο καὶ
κατηγόρουν ἀλλήλων, ὅτι τοῖς ἱππεῦσιν οὐ συν-
επελάβοντο τῆς καταλύσεως τῆς τοῦ τυράννου. ὁ
δὲ καθεσταμένος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τῶν στρατιω-
τῶν ἡγεμὼν τὸ μὲν πρῶτον ἠπείλησέ τινι τῶν παρ-
ρησιαζομένων, ἀντειπόντος δ' ἐκείνου θρασέως
7 ἐπῆλθεν ὡς πατάξων. ἐφ' ᾧ παροξυνθέντες οἱ
στρατιῶται τὸν μὲν ἔπαρχον ὄνομα Δωρικὸν ἀπέ-
κτειναν, τοὺς δὲ πολίτας βοῶντες ἐπὶ τὴν ἐλευθε-
ρίαν μετεπέμποντο τοὺς ἐκ τῆς Αἴτνης ἱππεῖς·
οὗτοι γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐκπεπτωκότες
8 ᾤκουν τοῦτο τὸ φρούριον. Διονύσιος δὲ κατα-
πλαγεὶς τὴν ἀπόστασιν τῶν Συρακοσίων, τὴν μὲν
πολιορκίαν ἔλυσεν, εἰς δὲ τὰς Συρακούσας ἠπείγετο,
σπεύδων καταλαβέσθαι τὴν πόλιν. οὗ φυγόντος
οἱ τὴν ἀπόστασιν ποιησάμενοι στρατηγοὺς εἵλαντο
τοὺς ἀποκτείναντας τὸν ἔπαρχον, καὶ παραλαβόντες
τοὺς ἐξ Αἴτνης ἱππεῖς ἐν ταῖς καλουμέναις Ἐπιπο-
λαῖς ἀντεστρατοπέδευσαν τῷ τυράννῳ, καὶ διέ-
2 κλεισαν αὐτὸν τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου. εὐθὺς
δὲ πρός τε Μεσσηνίους καὶ Ῥηγίνους πρέσβεις
ἀπέστειλαν, δεόμενοι κατὰ θάλατταν συναντιλα-*

3 *Ἑρβησσίνων* Dind., *Ἑρβησινῶν o* 4 *στρατοπεδεύσας* Pa 13 *Δώριχον* Dind. 19 *ἔλυσε o* - PA *εἰς δὲ τὰς* (*δὲ* s. l.) P, *τὴν δ' εἰς c* (fort. etiam P[a]) 25 *τῆς χώρας* Pf

βέσθαι τῆς ἐλευθερίας· εἰώθεισαν γὰρ αἱ πόλεις
αὗται κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τριήρεις πληροῦν οὐκ
ἐλάττους ὀγδοήκοντα. ἃς τότε τοῖς Συρακοσίοις
αἱ πόλεις ἀπέστειλαν, σπεύδουσαι συνεπιλαβέσθαι
τῆς ἐλευθερίας. ἐπεκήρυξαν δὲ καὶ χρημάτων πλῆ- 3
θος τοῖς ἀνελοῦσι τὸν τύραννον, καὶ τοῖς μετα-
βαλομένοις τῶν ξένων ἐπηγγείλαντο μεταδώσειν τῆς
645 *πολιτείας. κατεσκεύασαν δὲ καὶ μηχανήματα, δι'*
ὧν τὰ τείχη σαλεύοντες ἐξελοῦσι, καὶ προσέβαλλον
καθ' ἡμέραν τῇ Νήσῳ, καὶ τοὺς μεταβαλλομένους
τῶν ξένων φιλανθρώπως ἀπεδέχοντο. Διονύσιος 4
δὲ τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου διακεκλεισμένος καὶ
ὑπὸ τῶν μισθοφόρων ἐγκαταλειπόμενος, συνήγαγε
τοὺς φίλους βουλευσόμενος περὶ τῶν ἐνεστώτων·
οὕτω γὰρ τελέως ἀπήλπιστο τὰ τῆς δυναστείας,
ὥστε οὐ ζητεῖν αὐτόν, πῶς καταπολεμήσῃ τοὺς
Συρακοσίους, ἀλλὰ ποῖον ὑπομείνας θάνατον μὴ
παντελῶς ἄδοξον ποιήσῃ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς.
Ἕλωρις μὲν οὖν, εἷς τῶν φίλων, ὡς δ' ἔνιοί φασιν, 5
ὁ ποιητὸς πατήρ, εἶπεν αὐτῷ, διότι καλὸν ἐντάφιόν
ἐστιν ἡ τυραννίς· Πολύξενος δὲ ὁ κηδεστὴς ἀπεφή-
νατο δεῖν λαβόντα τὸν ὀξύτατον ἵππον εἰς τὴν
τῶν Καρχηδονίων ἐπικράτειαν ἀφιππεῦσαι πρὸς
τοὺς Καμπανούς· τούτους γὰρ Ἰμίλκων ἀπελελοίπει

1 *εἰώθεισαν* Reiske, *εἰώθασιν* o 3 *ἐλάττους*] *τῶν* add. A 6 *μεταβαλομ.* P, *μεταλαβομ.* AL, *μεταβαλλομ.* c 9 *ἐξελοῦσι* Hert., *ἐξέλωσι* o *προσέβαλον* P 10 *μεταβαλομένους* P 15 *οὕτω*] *οὗτος* P 16 *πῶς* Bek., *ὡς* P, *ὥστε* v; *ὅπως* Reiske *καταπολεμῆσαι* o, corr. Bek., *καταπολεμήσει* Dind. 18 *ποιήσει* Dind. 19 *ἕλωρις* P 20 *ποιητὸς* Wess., *ποιητὴς* o 23 *ἐφ' ἱππεῦσαι* P 24 *Ἀμίλκας* FK

φυλακῆς ἕνεκα τῶν κατὰ Σικελίαν τόπων· Φίλιστος
δ' ὁ μετὰ ταῦτα τὰς ἱστορίας συνταξάμενος, ἀντει-
πὼν τῷ Πολυξένῳ, προσήκειν ἔφησεν [δεῖν] οὐκ ἐφ'
ἵππου θέοντος ἐκπηδᾶν ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀλλὰ
6 τοῦ σκέλους ἑλκόμενον ἐκπίπτειν. ᾧ προσσχὼν ὁ
Διονύσιος ἔκρινε πᾶν ὑπομεῖναι πρότερον ἢ τὴν
δυναστείαν ἐκλιπεῖν ἑκουσίως. διόπερ ἀποστείλας
πρέσβεις πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας, τούτους μὲν παρε-
κάλει δοῦναι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ μετὰ τῶν ἰδίων
ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως, πρὸς δὲ τοὺς Καμπανοὺς
λάθρᾳ διαπεμψάμενος ὡμολόγησεν αὐτοῖς δώσειν
χρήματα ὅσα ἂν αἰτήσωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν.
9 Τούτων δὲ πραχθέντων οἱ μὲν Συρακόσιοι τὴν
ἐξουσίαν δόντες τῷ τυράννῳ μετὰ πέντε νεῶν ἀπο-
πλεῖν, ῥαθυμότεροι καθειστήκεσαν, καὶ τοὺς μὲν
ἱππεῖς ἀπέλυσαν οὐδὲν χρησίμους ὄντας πρὸς τὴν
πολιορκίαν, τῶν δὲ πεζῶν οἱ πλεῖστοι κατὰ τὴν
χώραν ἐξήεσαν, ὡς ἤδη καταλελυμένης τῆς τυραν-
2 νίδος. οἱ δὲ Καμπανοὶ ταῖς ἐπαγγελίαις μετεω-
ρισθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἐπ' Ἀγύριον παρεγενή-
θησαν· ἐκεῖ δὲ τὴν ἀποσκευὴν Ἄγυρι παραθέμενοι

2 τὰς om. AL 3 ἔφησε Steph., ἔφησοι o δεῖν delevi 4 θέοντος Rhod. (cf. Plut. Dion. 35 εἰπόντα μὴ δεῖν ἐκ τυραννίδος φεύγειν Διονύσιον ἵππῳ ταχεῖ χρώμενον, ἀλλὰ τοῦ σκέλους ἑλκόμενον), θέλοντος o, θέλοντα aut ἐθελόντως Reiske (= ἑκουσίως v. 7 et κατὰ προαίρεσιν XX 78, 3) 5 ἐκπίπτειν P (et XX 78, 3), προσπίπτειν v, προπίπτειν Dind. 12 ἂν] ἐὰν PFK εἰς] ἐὰν λύσωσι Wurm πολιορκίαν] ἐπικουρίαν fort. 15 ῥαθυμότερον o, corr. Steph. 16 ἱππεῖς add. Reiske ἀπέλυσαν] εἰς add. P, ὡς fort. πρὸς τὴν πολιορκίαν (om. A ?) οὐδὲν χρ. ὄντας v 18 ἐπεξήεσαν L, ἀντεξήεσαν c, corr. Reiske 21 Ἀγύρι v, Ἀγύρει Steph.

τῷ δυναστεύοντι τῆς πόλεως ἐξώρμησαν ἐπὶ Συρα-
κούσας εὔζωνοι, τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἱππεῖς χίλιοι
διακόσιοι. ταχὺ δὲ διανύσαντες τὴν ὁδὸν ἀπροσδο- 3
κήτως ἐπεφάνησαν τοῖς Συρακοσίοις, καὶ πολλοὺς
αὐτῶν ἀνελόντες εἰσεβιάσαντο πρὸς τὸν Διονύσιον.
κατέπλευσαν δὲ καὶ τριακόσιοι μισθοφόροι τῷ
τυράννῳ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, ὥστε αὐτὸν ἀνα-
κῦψαι ταῖς ἐλπίσιν. οἱ δὲ Συρακόσιοι πάλιν τῆς 4
δυναστείας ἰσχυροποιουμένης ἐστασίασαν πρὸς ἀλ-
λήλους, τῶν μὲν ἀποφαινομένων μένειν καὶ πολιορ-
κεῖν, τῶν δὲ λύειν τὸ στρατόπεδον καὶ τὴν πόλιν
646 ἐκλιπεῖν. ἃ δὴ συνιδὼν ὁ Διονύσιος ἐξήγαγεν ἐπ' 5
αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ τεταραγμένοις ἐπιπεσὼν
ῥᾳδίως ἐτρέψατο περὶ τὴν Νέαν πόλιν καλουμένην.
ἀνῃρέθησαν μὲν οὖν οὐ πολλοί· παριππεύων γὰρ
ὁ Διονύσιος ἐκώλυσε φονεύειν τοὺς φεύγοντας·
οἱ δὲ Συρακόσιοι παραχρῆμα μὲν κατὰ τὴν χώραν
ἐσκεδάσθησαν, μετ' ὀλίγον δὲ πρὸς τοὺς ἱππεῖς εἰς
Αἴτνην ἠθροίσθησαν ὑπὲρ τοὺς ἑπτακισχιλίους.
Διονύσιος δὲ τοὺς πεσόντας τῶν Συρακοσίων θάψας 6
ἀπέστειλε πρέσβεις εἰς Αἴτνην, ἀξιῶν τοὺς φυγάδας
διαλύεσθαι καὶ τὴν πατρίδα κατοικεῖν, διδοὺς
πίστιν μὴ μνησικακήσειν αὐτοῖς. τινὲς μὲν οὖν 7
τέκνα καὶ γυναῖκας ἀπολελοιπότες ἠναγκάσθησαν
πεισθῆναι τοῖς παρακαλουμένοις· οἱ δὲ λοιποί, προ-
φερομένων τῶν πρεσβευτῶν τὴν τοῦ Διονυσίου περὶ
τὴν ταφὴν τῶν πεσόντων εὐεργεσίαν, ἔφασαν αὐτὸν
ἄξιον εἶναι τυχεῖν τῆς ὁμοίας χάριτος, καὶ τοῖς

5 εἰσεβιβάσαντο *o*, corr. Steph. 12 ἐκλείπειν fort. 18 εἰς Αἴτνην om. *v*

θεοῖς ηὔχοντο τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐπιδεῖν ταύτης
8 τυγχάνοντα. οὗτοι μὲν οὖν οὐδενὶ τρόπῳ βουλη-
θέντες πιστεῦσαι τῷ τυράννῳ κατέμειναν ἐν Αἴτνῃ,
καιρὸν ἐπιτηροῦντες κατ' αὐτοῦ· Διονύσιος δὲ τοῖς
μὲν κατελθοῦσι φυγάσι φιλανθρώπως ἐχρήσατο,
βουλόμενος καὶ τοὺς ἄλλους προτρέψασθαι κατελ-
θεῖν εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δὲ Καμπανοὺς ταῖς
καθηκούσαις δωρεαῖς τιμήσας ἐξαπέστειλεν ἐκ τῆς
9 πόλεως, ὑφορώμενος αὐτῶν τὴν ἀβεβαιότητα. οἳ
πορευθέντες εἰς Ἔντελλαν, καὶ πείσαντες τοὺς ἐν
τῇ πόλει λαβεῖν ἑαυτοὺς συνοίκους, νυκτὸς ἐπιθέ-
μενοι τοὺς μὲν ἡβῶντας ἀπέσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖ-
κας τῶν παρασπονδηθέντων γήμαντες κατέσχον τὴν
πόλιν.

10 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμόνιοι καταλελυ-
κότες τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ὁμολογου-
μένην ἔσχον τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ
τὴν κατὰ θάλατταν. καταστήσαντες δὲ ναύαρχον
Λύσανδρον, τούτῳ προσέταξαν ἐπιπορεύεσθαι τὰς
πόλεις, ἐν ἑκάστῃ τοὺς παρ' αὐτοῖς καλουμένους
ἁρμοστὰς ἐγκαθιστάντα· ταῖς γὰρ δημοκρατίαις
προσκόπτοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι δι' ὀλιγαρχίας
2 ἐβούλοντο τὰς πόλεις διοικεῖσθαι. ἔταξαν δὲ καὶ
φόρους τοῖς καταπολεμηθεῖσι, καὶ τὸν πρὸ τοῦ
χρόνου οὐ χρώμενοι νομίσματι, τότε συνήθροιζον
ἐκ τοῦ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν πλείω τῶν χιλίων
ταλάντων. ἐπεὶ δὲ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα

8 δωρεαῖς] τιμαῖς καὶ δωρεαῖς cod. Peiresc. 10 Αἴτελλαν A et Peiresc., ἤτελλαν F

κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν διῴκησαν, ἀπέστειλαν Ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν εἰς Συρακούσας, τῷ μὲν λόγῳ προσποιούμενοι καταλύειν τὴν δυναστείαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ σπεύδοντες αὐξῆσαι τὴν τυραννίδα· ἤλπιζον γὰρ συγκατασκευάζοντες τὴν ἀρχὴν ὑπήκοον ἕξειν τὸν Διονύσιον διὰ τὰς εὐεργεσίας. ὁ δ' Ἄριστος 3 καταπλεύσας εἰς Συρακούσας καὶ τῷ τυράννῳ λάθρᾳ περὶ τούτων διαλεχθείς, τούς τε Συρακοσίους ἀνασείων καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν
647 ἐπαγγειλάμενος, Νικοτέλην μὲν τὸν Κορίνθιον ἀνεῖλεν ἀφηγούμενον τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ πιστεύσαντας προδοὺς τὸν μὲν τύραννον ἰσχυρὸν κατέστησε, διὰ δὲ τῆς πράξεως ταύτης ἀσχημονεῖν ἐποίησεν αὑτὸν ἅμα καὶ τὴν πατρίδα. Διονύσιος δὲ 4 τοὺς Συρακοσίους ἐπὶ τὸν θερισμὸν ἀποστείλας ἐπῆλθε τὰς οἰκίας, καὶ τὰ μὲν ὅπλα πάντων ἀφείλετο, μετὰ δὲ ταῦθ' ἕτερον τεῖχος ᾠκοδόμει περὶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ναῦς τε κατεσκευάζετο, συνῆγε δὲ καὶ μισθοφόρων πλῆθος, καὶ τὰ λοιπὰ παρεσκευάζετο πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς τυραννίδος, ὡς ἂν ἔργοις ἤδη πεῖραν εἰληφὼς ὅτι πᾶν ὑπομένουσιν οἱ Συρακόσιοι χάριν τοῦ μὴ δουλεύειν.

Τούτων δὲ πραττομένων Φαρνάβαζος ὁ Δαρείου **11** τοῦ βασιλέως σατράπης Ἀλκιβιάδην τὸν Ἀθηναῖον συλλαβὼν ἀνεῖλε, χαρίσασθαι βουλόμενος Λακεδαιμονίοις. τοῦ δ' Ἐφόρου δι' ἄλλας αἰτίας ἐπιβουλευθῆναι γεγραφότος, οὐκ ἄχρηστον εἶναι νομίζω παραθεῖναι τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως

1 ἀξίαν] ἀξίωσιν Reiske   Ἄριστον] Ἀρέτης c. 70, 3
16 πάντων] παναυτῶν P[1]   21 ὑπομενὂῦσιν J   22 οἱ] οὐ P

2 ἐπιβουλὴν κατ᾽ Ἀλκιβιάδου. φησὶ γὰρ κατὰ τὴν
ἑπτακαιδεκάτην βίβλον Κῦρον μὲν καὶ Λακεδαι-
μονίους λάθρᾳ παρασκευάζεσθαι ἅμα πολεμεῖν πρὸς
Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, Ἀλκιβιάδην δὲ διά τινων
αἰσθόμενον τὴν Κύρου προαίρεσιν ἐλθεῖν πρὸς
Φαρνάβαζον καὶ περὶ τούτων ἐξηγήσασθαι κατὰ
μέρος, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν δοῦναι ἀναβάσεως ὁδὸν
πρὸς Ἀρταξέρξην· βούλεσθαι γὰρ ἐμφανίσαι πρῶτον
3 τὴν ἐπιβουλὴν τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Φαρνάβαζον
ἀκούσαντα τῶν λόγων, σφετερίσασθαι τὴν ἀπαγγε-
λίαν καὶ πέμψαι πιστοὺς ἄνδρας ὑπὲρ τούτων τῷ
βασιλεῖ δηλώσοντας. οὐ διδόντος δὲ τοῦ Φαρνα-
βάζου τοὺς παραπέμψοντας εἰς τὰ βασίλεια, φησὶ
τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην ὁρμῆσαι πρὸς τὸν σατράπην
τῆς Παφλαγονίας, ὅπως δι᾽ ἐκείνου ποιήσαιτο τὴν
ἀνάβασιν· τὸν δὲ Φαρνάβαζον φοβηθέντα μὴ περὶ
τούτων ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ βασιλεύς, ἐπαπο-
στεῖλαι τοὺς ἀνελοῦντας κατὰ τὴν ὁδὸν τὸν Ἀλκι-
4 βιάδην. τοὺς δὲ καταλαβόντας αὐτὸν τῆς Φρυγίας
ἔν τινι κώμῃ κατεσκηνωκότα νυκτὸς περιθεῖναι
ξύλων πλῆθος· ἀναφθέντος οὖν πολλοῦ πυρὸς τὸν
Ἀλκιβιάδην ἐπιχειρῆσαι μὲν ἀμύνεσθαι, κρατηθέντα
δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀκοντιζόντων
τελευτῆσαι.

5 Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Δημόκριτος ὁ φιλό-

1 κατ᾽ PA, κατὰ τοῦ c 5 πρὸς PA, πρὸς τὸν c 6 κατὰ] τὰ κατὰ Dind. 7 ὁδὸν] ὁδηγὸν aut ἐφόδιον aut ἐξουσίαν Reiske 8 βουλεύεσθαι o - PJK 10 τὸν λόγον P (c. 26, 6) ἐπαγγελίαν PAF 18 ἀνελοῦντας P^1, ἀνελόντας c 19 αὐτὸν P^2, om. c 20 ἔν τινι κώμῃ τῆς Φρυγίας o - PAL νυκτὶ P^2

σοφος ἐτελεύτησε βιώσας ἔτη ἐνενήκοντα. Λασθένην
δὲ τὸν Θηβαῖον τὸν νενικηκότα ταύτην τὴν ὀλυμ-
πιάδα λέγεται πρὸς ἵππον ἀθλητὴν δραμόντα νικῆ-
σαι· τὸν δὲ δρόμον ἀπὸ τῆς Κορωνείας μέχρι τῆς
Θηβαίων πόλεως γενέσθαι.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίων φρουρούντων 6
Ἔρρουκαν πόλιν Οὐόλσκων ἐπελθόντες οἱ πολέμιοι
τῆς τε πόλεως ἐκράτησαν καὶ τῶν φρουρῶν τοὺς
πλείστους ἀνεῖλαν.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων **12**
648 τέλος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Εὐκλείδης,
ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο χιλί-
αρχοι τέσσαρες, Πόπλιος Κορνήλιος, Νουμέριος
Φάβιος, Λεύκιος Οὐαλέριος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν 2
παρειληφότων Βυζάντιοι πρὸς μὲν ἀλλήλους στα-
σιάζοντες, πρὸς δὲ τοὺς παροικοῦντας Θρᾷκας πόλε-
μον ἔχοντες, κακῶς ἀπήλλαττον· οὐ δυνάμενοι δὲ
λύσιν πορίσασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας,
στρατηγὸν ᾐτήσαντο παρὰ Λακεδαιμονίων. ἐξέπεμ-
ψαν οὖν οἱ Σπαρτιᾶται Κλέαρχον καταστήσοντα τὰ
κατὰ τὴν πόλιν· οὗτος δὲ πιστευθεὶς περὶ τῶν 3
ὅλων καὶ μισθοφόρους πολλοὺς ἀθροίσας, οὐκέτι
προστάτης ἦν, ἀλλὰ τύραννος. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐπί τινι θυσίᾳ καλέσας ἀνεῖλε,
μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας οὔσης ἐν τῇ πόλει, τριά-
κοντα μὲν τοὺς ὀνομαζομένους Βυζαντίους συνήρ-

2 δὲ P, τε v 3 διαδραμόντα Hert. 7 Ἔρρουκαν] cf. c. 98, 5 οὐάλσκων P, οὐάλκων F 13 Κορνήλιος] *Cn. Cornelius* add. J. Weber 14 Οὐαλέριος] καὶ Τερέντιος Μάξιμος add. *o*-PA 26 Βυζαντίους] Βοιωτοὺς a, βοηθοὺς vel τοὺς ὀνομαστοτάτους Βυζαντίων Reiske, βου-

πασε καὶ περιθεὶς κάλων ἀπεστραγγάλισε· πάντων
δὲ τῶν διαφθαρέντων τὰς οὐσίας σφετερισάμενος
ἐπελέγετο καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εὐπόρους, καὶ ψευ-
δεῖς αἰτίας ἐπιρρίπτων οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δ'
ἐφυγάδευσε. πολλῶν δὲ χρημάτων κυριεύσας καὶ
μισθοφόρων ἀθροίσας πλῆθος τὰ κατὰ τὴν δυνα-
4 στείαν ἠσφαλίσατο. διαβοηθείσης δὲ τῆς κατὰ τὸν
τύραννον ὠμότητός τε καὶ δυνάμεως, Λακεδαι-
μόνιοι τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν
πρέσβεις τοὺς πείσοντας ἀποθέσθαι τὴν δυναστείαν·
οὐ προσέχοντος δὲ τοῖς ἀξιουμένοις ἔπεμψαν δύνα-
5 μιν ἐπ' αὐτὸν καὶ στρατηγὸν Πανθοίδαν. οὗ τὴν
ἔφοδον αἰσθόμενος ὁ Κλέαρχος εἰς Σηλυμβρίαν
μετήγαγε τὴν δύναμιν, κύριος ὢν καὶ ταύτης τῆς
πόλεως· πολλὰ γὰρ εἰς τοὺς Βυζαντίους ἡμαρτηκὼς
ὑπελάμβανεν οὐ μόνον τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ
6 καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει πολεμίους ἕξειν. διόπερ ἐκ
Σηλυμβρίας κρίνας ἀσφαλέστερον διαπολεμήσειν, τά
τε χρήματα καὶ τὴν δύναμιν μετέστησεν. ὡς δ'
ἐπύθετο τοὺς Λακεδαιμονίους ἐγγὺς ὄντας, ἀπήν-
τησεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τὸν καλούμενον πόρον
7 συνῆψε μάχην τοῖς περὶ τὸν Πανθοίδαν. γενο-
μένου δ' ἐπὶ πολὺν χρόνον τοῦ κινδύνου, καὶ
λαμπρῶς ἀγωνισαμένων τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ τοῦ
τυράννου διεφθάρησαν. ὁ δὲ Κλέαρχος τὸ μὲν
πρῶτον μετ' ὀλίγων συγκλεισθεὶς εἰς Σηλυμβρίαν
ἐπολιορκεῖτο· μετὰ δὲ ταῦτα φοβηθεὶς διέδρα νυκτὸς
καὶ διέπλευσεν εἰς τὴν Ἰωνίαν· ἐκεῖ δ' εἰς συν-

λευτὰς Wess., πρώτους Wurm 3 καὶ om. v; ψευδεῖς δ' Eich. 4 ἐπιρριπτῶν Dind. 13 Σηλυβρίαν f (et infra)

ἤθειαν ἐλθὼν Κύρῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ
649 δυνάμεων ἀφηγήσατο. ὁ γὰρ Κῦρος, ἄρχων ἀπο- 8
δεδειγμένος τῶν ἐπὶ θαλάττῃ σατραπειῶν καὶ φρο-
νήματος πλήρης ὤν, διενοεῖτο στρατεύειν ἐπὶ τὸν
ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην. ὁρῶν οὖν τὸν Κλέαρχον τόλμαν 9
ἔχοντα καὶ θράσος πρόχειρον, ἔδωκεν αὐτῷ χρήματα
καὶ προσέταξεν ὡς πλείστους ξενολογεῖν, νομίζων εὔθε-
τον ἕξειν συναγωνιστὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ τολμωμένοις.

Λύσανδρος δὲ ὁ Σπαρτιάτης ἐπειδὴ πάσας τὰς **13**
ὑπὸ Λακεδαιμονίους πόλεις διῴκησε κατὰ τὴν τῶν
ἐφόρων γνώμην, ἐν αἷς μὲν δεκαδαρχίας, ἐν αἷς
δ' ὀλιγαρχίας καταστήσας, περίβλεπτος ἦν ἐν τῇ
Σπάρτῃ. καταλύσας γὰρ τὸν Πελοποννησιακὸν
πόλεμον τῇ πατρίδι περιτεθεικὼς ἦν τὴν ἡγεμονίαν
ὁμολογουμένην καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ
θάλατταν. διόπερ ἐπὶ τούτοις πεφρονηματισμένος 2
διενοεῖτο καταλῦσαι τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν βασιλείαν
καὶ κοινὴν ἐκ πάντων Σπαρτιατῶν ποιῆσαι τὴν
αἵρεσιν τῶν βασιλέων· ἤλπιζε γὰρ εἰς ἑαυτὸν
τάχιστα τὴν ἀρχὴν ἥξειν διὰ τὸ μεγίστας καὶ καλ-
λίστας πράξεις κατειργάσθαι. θεωρῶν δὲ τοὺς 3
Λακεδαιμονίους μάλιστα τοῖς μαντείοις προσέχοντας,
ἐπεχείρησε τὴν ἐν Δελφοῖς προφῆτιν διαφθεῖραι
χρήμασιν· ἐνόμιζε γάρ, εἰ χρησμὸν λάβοι σύμμαχον
ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς, ῥᾳδίως ἄξειν ἐπὶ τέλος τὴν
προαίρεσιν. ἐπεὶ δὲ παμπληθῆ [χρόνον] χρήματα 4
τοῖς περὶ τὸ μαντεῖον διατρίβουσιν ὑπισχνούμενος

3 θαλάττῃ] θαλάττης o (sed σ del. in P) cf. c. 35, 2 σατραπιῶν P, σατραπῶν v 4 ὤν s. l. add. P[1], om. v 15 ὡμολογουμένην PA (c. 10, 1) 25 ἄξειν Dind., ἥξειν o 26 χρόνον del. Reiske

οὐκ ἔπειθε, ταῖς ἐν Δωδώνῃ περὶ τὸ μαντεῖον
οὔσαις ἱερείαις προσήνεγκε λόγους περὶ τῶν αὐτῶν
διά τινος Φερεκράτους, Ἀπολλωνιάτου μὲν τὸ γένος,
ἔχοντος δὲ συνήθειαν πρὸς τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν δια-
5 τρίβοντας. οὐδὲν δὲ πρᾶξαι δυνάμενος ἐξεδήμησεν
εἰς Κυρήνην, πρόφασιν μὲν ὡς εὐχὰς ἀποδιδοὺς
Ἄμμωνι, τῇ δ' ἀληθείᾳ διαφθεῖραι βουλόμενος τὸ
μαντεῖον· ἐκόμισε δὲ καὶ χρημάτων πλῆθος, δι' ὧν
ἤλπιζε τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν διατρίβοντας πεῖσαι.
6 καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τῶν περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους
Λίβυς ξένος ἦν αὐτῷ πατρικός, καὶ τὸν ἀδελφὸν
τοῦ Λυσάνδρου συνέβαινεν ὀνομάζεσθαι Λίβυν ἀπὸ
7 τῆς πρὸς ἐκεῖνον φιλίας. διὰ δὴ τούτου καὶ τῶν
κομιζομένων χρημάτων ἐλπίσας πείσειν, οὐ μόνον
ἀπέτυχε τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ καὶ συνεξέπεμψαν οἱ
τοῦ μαντείου προεστῶτες πρέσβεις τοὺς κατηγορή-
σοντας τοῦ Λυσάνδρου περὶ τῆς τοῦ χρηστηρίου
διαφθορᾶς. ὁ δὲ Λύσανδρος παραγενηθεὶς εἰς 650
Λακεδαίμονα, κρίσεως αὐτῷ προτεθείσης ἀπελογή-
8 σατο πιθανῶς ὑπὲρ αὐτοῦ. τότε μὲν οὖν οὐδὲν
ᾔδεισαν οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τῆς τοῦ Λυσάνδρου
προαιρέσεως εἰς τὸ καταλῦσαι τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους
βασιλεῖς· μετὰ δέ τινα χρόνον τελευτήσαντος αὐτοῦ,
καί τινων χρηματισμῶν ζητουμένων κατὰ τὴν οἰκίαν,
εὗρον λόγον γεγραμμένον πολυτελῶς, ὃν ἐπραγμα-
τεύσατο πρὸς τὰ πλήθη, πείσων ἐξ ἁπάντων τῶν
πολιτῶν αἱρετοὺς γίνεσθαι βασιλεῖς.

1 ἔπεισε malim 3 Φερεκλέους Plut. Lys. 25 9 πεί-σειν Dind. 25 πολυτελῶς] φιλοτίμως vel ἐπιμελῶς Bezzel (περὶ τῆς πολιτείας Plut. Lys. 30) 26 πείσων P^b, πείθων c

Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἐπειδὴ 14
τὴν πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο, τῶν δὲ
κατὰ τὴν πόλιν στάσεων ἀπήλλακτο, τὰς ὁμόρους
τῶν Χαλκιδέων πόλεις ἔσπευδε προσαγαγέσθαι·
αὗται δ' ἦσαν Νάξος, Κατάνη, Λεοντῖνοι. τούτων 2
δ' ἐπεθύμει κυριεῦσαι διὰ τὸ συνορίζειν αὐτὰς τῇ
Συρακούσῃ καὶ πολλὰς ἀφορμὰς ἔχειν πρὸς τὴν
αὔξησιν τῆς δυναστείας. πρῶτον μὲν οὖν τῇ Αἴτνῃ
προσστρατοπεδεύσας παρέλαβε τὸ φρούριον, τῶν
φυγάδων οὐκ ὄντων ἀξιομάχων πρὸς τηλικαύτην
δύναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνους ἀναζεύξας 3
ἐγγὺς τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν
Τηρίαν ποταμόν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκτάξας τὴν
δύναμιν ἐξαπέστειλε κήρυκα πρὸς τοὺς Λεοντίνους,
κελεύων παραδοῦναι τὴν πόλιν καὶ νομίζων τῷ
φόβῳ καταπλῆξαι τοὺς ἔνδον· οὐ προσεχόντων δὲ 4
τῶν Λεοντίνων, ἀλλὰ πάντα παρεσκευασμένων τὰ
πρὸς τὴν πολιορκίαν, Διονύσιος οὐκ ἔχων μηχανή-
ματα τὴν μὲν πολιορκίαν κατὰ τὸ παρὸν ἀπέγνω,
τὴν δὲ χώραν ἅπασαν ἐλεηλάτησεν. ἐκεῖθεν δ' 5
ἀνέζευξεν ἐπὶ τοὺς Σικελούς, προσποιούμενος τὸν
πρὸς τούτους πόλεμον ἐπαναιρεῖσθαι πρὸς τὸ τοὺς
Καταναίους καὶ Ναξίους ῥᾳθυμοτέρους γενέσθαι
περὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακήν. διατρίβων δὲ περὶ 6
τὴν Ἔνναν Ἀείμνηστον τὸν Ἐνναῖον ἔπεισεν ἐπι-
θέσθαι τυραννίδι, συνεπιλήψεσθαι τῆς προθέσεως

7 *συρακούσσῃ* P, *Συρακοσίᾳ* Dind. (XIII 75, 2) 8 *τῇ Αἴτνῃ* P[2], *τὴν Αἴτνην* c; *ἐπὶ τὴν Αἴτνην* Steph. 9 * *προσστρατοπεδεύσας* c. 17, 9] *στρατεύσας* o 13 *Τυρίαν* f 16 *καταπλήξειν usitatior forma* Steph. 26 *τυραννίδι*] *καὶ* add. P

7 ἐπαγγελλόμενος. κρατήσαντος δ' ἐκείνου τῆς ἐπι-
βολῆς, καὶ τὸν Διονύσιον οὐκ εἰσαγαγόντος εἰς τὴν
πόλιν, διοργισθεὶς μετεβάλετο καὶ τοὺς Ἐνναίους
παρεκάλει καταλύειν τὸν τύραννον. ὧν συνδρα-
μόντων εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῶν ὅπλων καὶ τῆς
ἐλευθερίας ἀντιποιουμένων, πλήρης ἦν ἡ πόλις
8 ταραχῆς. Διονύσιος δὲ πυθόμενος τὴν στάσιν,
ἀνέλαβε τοὺς ψιλοὺς καὶ ταχέως διά τινος ἐρήμου
τόπου [ἐλθὼν] παρεισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸν
μὲν Ἀείμνηστον συλλαβὼν παρέδωκε τοῖς Ἐνναίοις
πρὸς τὴν τιμωρίαν, αὐτοὺς δ' οὐδὲν ἀδικήσας ἀπῆλ-
θεν ἐκ τῆς πόλεως. τοῦτο δ' ἔπραξεν οὐχ οὕτως
τοῦ δικαίου φροντίζων, ὡς βουλόμενος προτρέψα-
σθαι τὰς ἄλλας πόλεις αὐτῷ πιστεύειν.

15 Ἐκεῖθεν δ' ἀναζεύξας τὴν τῶν Ἑρβιταίων πόλιν
πορθεῖν ἐπεχείρησεν· οὐδὲν δὲ πράσσων πρὸς μὲν 651
τούτους εἰρήνην ἐποιήσατο, τὴν δὲ δύναμιν ἤγαγεν
ἐπὶ Κατάνην· Ἀρκεσίλαος γὰρ στρατηγὸς ὢν τῶν
Καταναίων ἐπηγγέλλετο αὐτῷ προδώσειν τὴν πόλιν.
διόπερ ὑπὸ τούτου περὶ μέσας νύκτας παρεισαχθεὶς
κύριος τῆς Κατάνης ἐγένετο. ἀφελόμενος δὲ τῶν
πολιτῶν τὰ ὅπλα, φρουρὰν ἐν αὐτῇ κατέστησεν
2 ἱκανήν. μετὰ δὲ ταῦτα Προκλῆς ὁ τῶν Ναξίων
ἀφηγούμενος ἐπαγγελιῶν μεγέθει πεισθεὶς παρέδωκε
τὴν πατρίδα τῷ Διονυσίῳ· ὃς τὰς δωρεὰς ἀποδοὺς
τῷ προδιδόντι καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῷ χαρισά-

1 ἐπαγγελόμενος PJL 4 καταλύειν] καταλαβεῖν f 8 ψιλοὺς Hert., φίλους *o* 9 ἐλθὼν om. JK 11 αὐτοὺς P, αὐτὸς *v* 15 Ἐρβ. *o* 22 ἐν] τὴν ἐν P 23 ἱκανήν] τὴν ἱκανήν FJ 25 ἀποδιδοὺς *o*-PA

μενος τὴν πόλιν ἐξηνδραποδίσατο, καὶ τὰς μὲν
κτήσεις ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι, τὰ δὲ
τείχη καὶ τὰς οἰκίας κατέσκαψεν. παραπλησίως δὲ 3
καὶ τοῖς Καταναίοις χρησάμενος ἐλαφυροπώλησε
τοὺς αἰχμαλώτους ἐν Συρακούσαις. τὴν μὲν οὖν
τῶν Ναξίων χώραν Σικελοῖς τοῖς ὁμοροῦσιν ἐδωρή-
σατο, τοῖς δὲ Καμπανοῖς τὴν πόλιν τῶν Καταναίων
οἰκητήριον ἔδωκεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λεοντίνους 4
στρατεύσας ἁπάσῃ τῇ δυνάμει τὴν πόλιν περιεστρα-
τοπέδευσε, καὶ πρὸς τοὺς ἔνδον διαπρεσβευσάμενος
ἐκέλευσεν αὐτοὺς παραδιδόναι τὴν πόλιν καὶ μετ-
έχειν τῆς ἐν Συρακούσαις πολιτείας. οἱ δὲ Λεον-
τῖνοι, βοήθειαν μὲν οὐδεμίαν ἕξειν προσδοκῶντες,
τὰς δὲ Ναξίων καὶ Καταναίων συμφορὰς ἀναλογι-
ζόμενοι, κατεπλήττοντο, φοβούμενοι μὴ τοῖς αὐτοῖς
περιπέσωσι δυστυχήμασιν. διόπερ εἴξαντες τῷ καιρῷ
συνεχώρησαν, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες εἰς Συρα-
κούσας μετῴκησαν.

Ἀρχωνίδης δ' ὁ τῆς Ἑρβίτης ἐπιστάτης, ἐπειδὴ 16
πρὸς Διονύσιον εἰρήνην ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἑρβιταίων
συνέθετο, διενοεῖτο κτίσαι πόλιν. εἶχε γὰρ μισθο-
φόρους τε πλείους καὶ σύμμικτον ὄχλον, ὃς τῷ πρὸς
Διονύσιον πολέμῳ συνέδραμεν εἰς τὴν πόλιν· πολ-
λοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑρβιταίων ἐπηγγέλλοντο
αὐτῷ κοινωνήσειν τῆς ἀποικίας. ἀναλαβὼν οὖν τὸ 2
συνδραμὸν πλῆθος κατελάβετό τινα τῶν λόφων ὀκτὼ

13 ἥξειν Wess. 17 εἰς om. P 19 Ἐρβ. o semper 24 *τῶν ἄλλων aut τῶν πολιτῶν] τῶν ἀπὸ τῶν o; τῶν ἀπὸ τῆς Ἑρβίτης Eich. 26 συνδραμὸν Dind., συνεδρεῦον o τῶν λόφων PAF[2], λόφον c

σταδίους ἀπέχοντα τῆς θαλάττης, ἐν ᾧ πόλιν ἔκτι-
σεν Ἄλαισαν· οὐσῶν δὲ καὶ ἄλλων πόλεων κατὰ
τὴν Σικελίαν ὁμωνύμων, Ἀρχωνίδιον αὐτὴν προσ-
3 ηγόρευσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. ἐν δὲ τοῖς ὕστερον χρό-
νοις τῆς πόλεως πολλὴν ἐπίδοσιν λαμβανούσης διά
τε τὰς ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐργασίας καὶ διὰ τὴν ὑπὸ
Ῥωμαίων δοθεῖσαν ἀτέλειαν, οἱ Ἀλαισῖνοι τὴν τῶν
Ἑρβιταίων συγγένειαν ἀπηρνήσαντο, αἰσχρὸν ἡγού-
μενοι καταδεεστέρας πόλεως ἑαυτοὺς ἀποίκους νομί-
4 ζεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ μέχρι νῦν παρ' ἀμφοτέραις
συγγένειαί τε πλείονες διαμένουσι καὶ τὰς κατὰ τὸ
Ἀπολλώνιον θυσίας τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι διοικοῦσιν.
τινὲς δέ φασιν ὑπὸ Καρχηδονίων ἐκτίσθαι τὴν
Ἄλαισαν, καθ' ὃν καιρὸν Ἰμίλκων τὴν πρὸς τὸν
Διονύσιον εἰρήνην ἐποιήσατο.
5 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Βηίους
πόλεμος συνέστη διὰ τοιαύτας αἰτίας. τότε πρώτως 652
ἐπεψηφίσαντο Ῥωμαῖοι τοῖς στρατιώταις καθ' ἕκα-
στον ἐνιαυτὸν εἰς ἐφόδια διδόναι χρήματα. ἐξεπο-
λιόρκησαν δὲ καὶ τὴν Οὐόλσκων πόλιν, ἣ τότε μὲν
Ἄνξωρ ἐκαλεῖτο, νῦν δ' ὀνομάζεται Ταρρακίνη.

17 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
νησι μὲν ἦρχε Μικίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατι-

2 Ἄλισαν P, Ἄλεσαν v 3 Ἀρχονίδιον P 7 Ἀλισινοὶ P, Ἀλεσινοὶ v 8 Ἐρβιτῶν o, corr. Wess. 12 Ἀπολλώνειον v; τὰ Ἀπολλώνια Reiske 14 Ἄλισαν P, Ἄλεσαν v Ἀμίλκας o-PAL 16 Βοιοὺς o, corr. Wess. 17 ἐνέστη PA τοιαύτας] τινας conicio; lacunam significat Steph. πρώτως Dind., πρώτοις o 20 Οὐόλκων AF, τοὐόλκων P[a], τούσκλων P[b]K 21 ὀνομάζεται om. JK Ταρακίνη v 22 ἐνιαυσιαίου PJ 23 Μίκων marm. Parium

κὴν ἀρχὴν μετέλαβον χιλίαρχοι τρεῖς, Τίτος Κοΐν-
τιος καὶ Γάιος Ἰούλιος καὶ Αὖλος Μαμίλος. τούτων
δὲ τὰς ἀρχὰς λαβόντων οἱ τὸν Ὠρωπὸν οἰκοῦντες
πρὸς ἀλλήλους στασιάσαντες ἐφυγάδευσαν τῶν πολι-
τῶν τινας. οἱ δὲ φυγάδες μέχρι μέν τινος δι' 2
ἑαυτῶν ἐπεβάλοντο κατελθεῖν, οὐ δυνάμενοι δὲ τὴν
προαίρεσιν ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν, ἔπεισαν τοὺς Θη-
βαίους ἑαυτοῖς συναποστεῖλαι δύναμιν. Θηβαῖοι δὲ 3
στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς Ὠρωπίους καὶ κυριεύσαντες
τῆς πόλεως, μετῴκισαν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὐτοὺς
ὡς ἑπτὰ σταδίους, καὶ χρόνους μέν τινας εἴασαν
καθ' αὑτοὺς πολιτεύεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα δόντες
πολιτείαν τὴν χώραν Βοιωτίαν ἐποιήσαντο.

Τούτων δὲ πραττομένων Λακεδαιμόνιοι καὶ ἄλλα 4
μὲν πλείονα τοῖς Ἠλείοις ἐνεκάλουν, μάλιστα δ' ὅτι
Ἆγιν αὐτῶν τὸν βασιλέα διεκώλυσαν τῷ θεῷ θῦσαι
καὶ διότι τοῖς Ὀλυμπίοις Λακεδαιμονίους οὐκ εἴα-
σαν ἀγωνίσασθαι. διόπερ κρίναντες πρὸς αὐτοὺς 5
ἐκφέρειν πόλεμον, δέκα πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν,
πρῶτον μὲν κελεύοντες τὰς περιοίκους πόλεις ἐᾶν
αὐτονόμους εἶναι, ἔπειτα τὰς δαπάνας τοῦ πρὸς
Ἀθηναίους πολέμου κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτοῖς μέρος
ἀπῄτουν. ταῦτα δ' ἔπραττον προφάσεις αὐτοῖς 6
εὐλόγους καὶ πιθανὰς ἀρχὰς ζητοῦντες πολέμου.

1 *παρέλαβον v* *τρεῖς* P, *ἕξ v* *Κόιντος* f 2 *Μαμίλος* PK², *Μαμίλιος* AHLK¹; *Manlius* fasti (Liv. IV, 61) 3 *παραλαβόντων* Dind. 6 *ἐπεβάλλοντο* P 12 *καθ' αὑτοὺς* P 16 *Ἆγιν* Reiske ex Xen. Hell. III 2, 22, *Παυσανίαν o* *αὐτῶν τὸν βασιλέα* PA, *αὐτὸν τ. β.* FJ, *τ. β. αὐτῶν c* 20 *κελεύοντας o*, corr. Dind. 22 *κατὰ* Rhod., *καὶ κατὰ o* 23 *αὐτοὺς* P

οὐ προσεχόντων δὲ τῶν Ἠλείων, ἀλλὰ καὶ προσ-
εγκαλούντων ὅτι τοὺς Ἕλληνας καταδουλοῦνται, τὸν
ἕτερον τῶν βασιλέων Παυσανίαν ἐπ' αὐτοὺς ἀπέ-
7 στειλαν μετὰ στρατιωτῶν τετρακισχιλίων. συνηκο-
λούθουν δ' αὐτῷ πολλοὶ στρατιῶται καὶ παρὰ τῶν
συμμάχων σχεδὸν ἁπάντων πλὴν Βοιωτῶν καὶ
Κορινθίων· οὗτοι δὲ δυσχεραίνοντες τοῖς ὑπὸ Λακε-
δαιμονίων πραττομένοις οὐ μετέσχον τῆς ἐπὶ τὴν
8 Ἦλιν στρατείας. ὁ δ' οὖν Παυσανίας κατ' ἔφοδον
τῆς Ἀρκαδίας ἐμβαλὼν εἰς τὴν Ἦλιν Λασίωνα μὲν
φρούριον εὐθὺς εἷλεν ἐξ ἐφόδου, μετὰ δὲ ταῦτα
διὰ τῆς Ἀκρωρείας ἀγαγὼν τὸ στρατόπεδον τέττα-
ρας πόλεις προσηγάγετο, Θραῖστον, Ἅλιον, Ἐπιτά- 653
9 λιον, Ὀποῦντα. ἐκεῖθεν δὲ τῇ Πύλῳ προσστρατο-
πεδεύσας εὐθὺς καὶ τοῦτο τὸ χωρίον παρέλαβεν,
ἀπέχον τῆς Ἤλιδος σταδίους ὡς ἑβδομήκοντα. μετὰ
δὲ ταῦτ' ἐπ' αὐτὴν πορευθεὶς τὴν Ἦλιν ἐπὶ τῶν
πέραν τοῦ ποταμοῦ λόφων κατεστρατοπέδευσεν.
Ἠλεῖοι δὲ μικρὸν ἔμπροσθεν ἦσαν παρ' Αἰτωλῶν
εἰληφότες συμμάχους ἐπιλέκτους ἄνδρας χιλίους, οἷς
τὸν περὶ τὸ γυμνάσιον τόπον δεδώκεισαν φυλάτ-
10 τειν. τοῦ δὲ Παυσανίου τοῦτον τὸν τόπον πρῶτον
ἐπιχειρήσαντος πολιορκεῖν καταπεφρονηκότως, ὡς
οὐδέποτ' ἂν τολμησάντων Ἠλείων ἐπεξελθεῖν, ἐξαί-

8 ἐπὶ L, ὑπὸ c   9 στρατιᾶς P   κατ' ἔφοδον] κατὰ Τριφυλίαν aut Φολόην Reiske, κατὰ Ψωφίδα Madvig; Ἆγις ἐνέβαλε διὰ τῆς Ἀχαίας εἰς τὴν Ἠλείαν κατὰ Λάρισον Xen. Hell. III 2, 23; fort. κατ' Ἀλφειὸν διὰ (Paus. III 8, 4)   13 Θραιστόν v   Ἅλιον v, Ἀλείσιον Wess.   Ἐπιτάλιον Wess., Εὐπάγιον o   14 ὁποῦντα P   προσστρ. Eich., προστρ. o   21 ἐδεδώκεισαν o - PAK

φνης οἵ τε Αἰτωλοὶ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐκχυ-
θέντες ἐκ τῆς πόλεως κατεπλήξαντο τοὺς Λακεδαι-
μονίους, καὶ σχεδὸν τριάκοντα αὐτῶν κατέβαλον.
ὁ δὲ Παυσανίας τότε μὲν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, 11
μετὰ δὲ ταῦθ' ὁρῶν ἐργώδη τὴν ἅλωσιν οὖσαν,
ἐπῄει πορθῶν καὶ φθείρων τὴν χώραν ἱερὰν οὖσαν,
καὶ παμπληθεῖς ὠφελείας ἤθροισεν. ἤδη δὲ τοῦ 12
χειμῶνος συνεγγίζοντος κατὰ μὲν τὴν Ἠλείαν ἐτεί-
χισε φρούρια, καὶ τὴν ἱκανὴν ἐν αὐτοῖς κατέλιπε
δύναμιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ὑπολοίπου στρατιᾶς ἐν
Δύμῃ παρεχείμασεν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Σι- 18
κελῶν τύραννος, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν
αὐτῷ προεχώρει κατὰ γνώμην, διενοεῖτο μὲν πρὸς
Καρχηδονίους ἐκφέρειν πόλεμον· οὔπω δὲ ταῖς
παρασκευαῖς ἱκανὸς ὢν τὴν μὲν προαίρεσιν ταύτην
ἔκρυπτε, πρὸς δὲ τοὺς μέλλοντας κινδύνους τὰ χρή-
σιμα διῴκει. εἰδὼς οὖν κατὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον 2
τὴν πόλιν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀποτετειχι-
σμένην, εὐλαβεῖτο μήποτε παραπλησίοις ἐλαττώμασι
περιπεσὼν ἀποκλεισθῇ τῆς εἰς τὴν χώραν ἐξόδου·
εὐφυῶς γὰρ ἑώρα κειμένας τὰς καλουμένας Ἐπιπο-
λὰς κατὰ τῆς πόλεως τῶν Συρακοσίων. διόπερ 3
τοὺς ἀρχιτέκτονας παραλαβών, ἀπὸ τῆς τούτων
γνώμης ἔκρινε δεῖν τειχίσαι τὰς Ἐπιπολάς, ᾗ νῦν τὸ
πρὸς τοῖς Ἑξαπύλοις ὑπάρχει τεῖχος. ὁ γὰρ τόπος 4
οὗτος τετραμμένος ἐστὶ πρὸς ἄρκτον, ὑπόκρημνος

6 ἐπῄει — οὖσαν om. P 8 Ἠλείαν P, Ἦλιν v
12 Σικελῶν PAf, Σικελιωτῶν c (c. 7, 1) 26 ἄρχει Schubring 27 ἀπόκρημνος v

δὲ πᾶς καὶ διὰ τὴν τραχύτητα δυσπρόσοδος ἐκ τῶν
ἔξωθεν μερῶν. βουλόμενος οὖν ταχεῖαν τὴν κατα-
σκευὴν τῶν τειχῶν γίνεσθαι, τὸν ἀπὸ τῆς χώρας
ὄχλον ἤθροισεν, ἐξ οὗ τοὺς εὐθέτους ἄνδρας [ἐλευ-
θέρους] ἐπιλέξας εἰς ἑξακισμυρίους ἐπιδιεῖλε τού- 654
5 τοις τὸν τειχιζόμενον τόπον. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν
στάδιον ἀρχιτέκτονας ἐπέστησε, κατὰ δὲ πλέθρον
ἐπέταξεν οἰκοδόμους, καὶ τοὺς τούτοις ὑπηρετήσον-
τας ἐκ τῶν ἰδιωτῶν εἰς ἕκαστον πλέθρον διακο-
σίους. χωρὶς δὲ τούτων ἕτεροι παμπληθεῖς τὸν
ἀριθμὸν ἔτεμνον τὸν ἀνέργαστον λίθον· ἑξακισχίλια
δὲ ζεύγη βοῶν ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον παρεκόμιζεν.
6 ἡ δὲ τῶν ἐργαζομένων πολυχειρία πολλὴν παρεί-
χετο τοῖς θεωμένοις κατάπληξιν, ἁπάντων σπευ-
δόντων τελέσαι τὸ τεταγμένον. ὁ γὰρ Διονύσιος
τὴν προθυμίαν τοῦ πλήθους ἐκκαλούμενος μεγάλας
προέθηκε δωρεὰς τοῖς προτερήσασι, δίχα μὲν τοῖς
ἀρχιτέκτοσι, χωρὶς δὲ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ πάλιν
τοῖς ἐργαζομένοις· καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων
προσήδρευε τὰς ἡμέρας ὅλας τοῖς ἔργοις, ἐπὶ πάντα
τόπον ἐπιφαινόμενος καὶ τοῖς κακοπαθοῦσιν αἰεὶ
7 προσλαμβάνων. καθόλου δ' ἀποθέμενος τὸ τῆς
ἀρχῆς βάρος ἰδιώτην αὐτὸν ἀπεδείκνυε, καὶ τοῖς
βαρυτάτοις τῶν ἔργων προσιστάμενος ὑπέμενε τὴν
αὐτὴν τοῖς ἄλλοις κακοπάθειαν, ὥστε πολλὴ μὲν
ἔρις ἐγίνετο καὶ τοῖς τῆς ἡμέρας ἔργοις ἔνιοι προσ-

4 ἐλευθέρους om. f, ἐλευθερωθέντας Reiske 6 ἐπιτει-
χιζόμενον o-PAK 12 παρεκόμιζεν Dind., παρεσκεύαζεν o
13 παρέσχετο o-PA 17 προσέθηκε PA 23 αὑτὸν PA
24 προιστάμενος o, corr. Dind.

ετίθεσαν καὶ μέρη τῶν νυκτῶν· τοσαύτη σπουδὴ
τοῖς πλήθεσιν ἐνεπεπτώκει. διόπερ ἀνελπίστως 8
ἐν ἡμέραις εἴκοσι τέλος ἔσχε τὸ τεῖχος, τὸ μὲν
μῆκος κατασκευασθὲν ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, τὸ δὲ
ὕψος σύμμετρον, ὥστε τῷ τοίχῳ τῆς ὀχυρότητος
προσγενομένης ἀνάλωτον ἐκ βίας ὑπάρξαι· τοῖς γὰρ
πύργοις διείληπτο πυκνοῖς καὶ ὑψηλοῖς, ἔκ τε λίθων
ᾠκοδόμητο τετραπέδων φιλοτίμως συνειργασμένων.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι **19**
μὲν ἦν ἄρχων Ἐξαίνετος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν
ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Κορνήλιος,
Καίσων Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος, Γάιος Οὐαλέ-
ριος, Μάνιος Σέργιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς 2
χρόνους Κῦρος ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπειῶν
ἡγούμενος διενοεῖτο μὲν πάλαι στρατεύειν ἐπὶ τὸν
ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην· ἦν γὰρ ὁ νεανίσκος φρονή-
ματος πλήρης καὶ προθυμίαν ἔχων οὐκ ἄπρακτον
εἰς τοὺς κατὰ πόλεμον ἀγῶνας. ἐπεὶ δ' αὐτῷ μι- 3
σθοφόρων πλῆθος ἱκανὸν συνῆκτο καὶ τὰ πρὸς
τὴν στρατείαν εὐτρέπιστο, τοῖς μὲν πλήθεσιν οὐκ
ἐδήλου τἀληθές, ἔφασκε δ' εἰς Κιλικίαν ἀνάγειν
τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας τοῦ βασιλέως
τυράννους. ἀπέστειλε δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους 4

5 *τοίχῳ*] *τείχει* Rhod., *πάχει* Wurm 6 *προσγενομένης* Reiske, *γενομένης o* 8 *ᾠκοδόμηντο o*, corr. Eich. *τετραπόδων o*, corr. Dind. *συνεργασμένων* P, *συνηρμοσμένων* Reiske 9 *διελθόντος o*-PA 10 *Ξεναίνετος* Diog. L. II 55; Lys. 17, 3 11 *Κορνήλιος*] *Cn. Cornelius* add. J. Weber 13 *Σέργιος* PAL, *Σέργιος καὶ Ἰούνιος Λούκουλλος c* 14 *σατραπιῶν* P (c. 12, 8) 21 *ἀνάγειν* P, *ἄγειν v*

πρεσβευτὰς τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς κατὰ τὸν
πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον εὐεργεσίας καὶ παρα-
καλέσοντας ἑαυτῷ συμμαχεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι,
νομίσαντες αὐτοῖς συνοίσειν τὸν πόλεμον, ἔγνωσαν
τῷ Κύρῳ βοηθεῖν, καὶ παραχρῆμα ἐξέπεμψαν πρε- 655
σβευτὰς πρὸς τὸν ἑαυτῶν ναύαρχον Σάμον ὀνομαζό-
5 *μενον, ὅπως ὅ,τι ἂν κελεύῃ ὁ Κῦρος πράττῃ. ὁ*
δὲ Σάμος εἶχε μὲν τριήρεις εἴκοσι καὶ πέντε, μεθ'
ὧν πλεύσας εἰς Ἔφεσον πρὸς τὸν Κύρου ναύαρχον
ἕτοιμος ἦν αὐτῷ πάντα συμπράττειν. ἐξέπεμψαν δὲ
καὶ πεζοὺς στρατιώτας ὀκτακοσίους, ἡγεμόνα Χει-
ρίσοφον καταστήσαντες. ἀφηγεῖτο δὲ τοῦ βαρβα-
ρικοῦ στόλου Ταμώς, ἔχων τριήρεις πεντήκοντα
πολυτελῶς ἐξηρτυμένας· καὶ καταπλευσάντων τῶν
Λακεδαιμονίων ἀνήχθησαν οἱ στόλοι τὸν πλοῦν
6 *ὡς ἐπὶ Κιλικίας ποιούμενοι. Κῦρος δὲ τούς τε*
ἀπὸ τῆς Ἀσίας στρατολογηθέντας καὶ μισθοφόρους
μυρίους τρισχιλίους ἀθροίσας εἰς Σάρδεις, Λυδίας
μὲν καὶ Φρυγίας κατέστησεν ἐπιμελητὰς Πέρσας
ἑαυτοῦ συγγενεῖς, Ἰωνίας δὲ καὶ τῆς Αἰολίδος, ἔτι
δὲ τῶν σύνεγγυς τόπων Ταμώ, φίλον μὲν ὄντα
πιστόν, τὸ δὲ γένος ὑπάρχοντα Μεμφίτην· αὐτὸς
δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως προῆγεν ὡς ἐπὶ τῆς Κιλικίας
καὶ Πισιδίας, διαδιδοὺς λόγον ὅτι τινὲς τῶν ἐκεῖ
7 *κατοικούντων ἀφεστήκασιν. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας*
ἀπὸ μὲν τῆς Ἀσίας ἑπτακισμυρίους, ὧν ἦσαν

4 *αὐτοῖς* PJL 6 *Σάμιον* Wess. ex Xen. Hell. III 1, 1 7 *κελεύῃ* P[b]A, *κελεύει* P[a]K, *κελεύοι c* 13 *στόλου*] *παντὸς* add. f *Ταμῶς* P 14 *ἐξηρτισμένας o*, corr. Wess. 17 *ἀπὸ*] *κατὰ* P 18 *μυρίους*] *εἰς μυρίους* Reiske 21 *Ταμῶ* P

ἱππεῖς τρισχίλιοι, ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου καὶ τῆς
ἄλλης Ἑλλάδος μισθοφόρους μυρίους τρισχιλίους.
ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου χωρὶς Ἀχαιῶν 8
Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, τῶν δ' ἀπὸ Βοιωτίας
Πρόξενος Θηβαῖος, τῶν δ' Ἀχαιῶν Σωκράτης
Ἀχαιός, τῶν δ' ἀπὸ Θεσσαλίας Μένων ὁ Λαρισσαῖος.
τῶν δὲ βαρβάρων τὰς μὲν κατὰ λεπτὸν ἡγεμονίας 9
εἶχον Πέρσαι, τῶν δὲ συμπάντων αὐτὸς ἡγεῖτο
Κῦρος, ὃς τοῖς μὲν ἡγεμόσιν ἐδεδηλώκει τὴν ἐπὶ
τὸν ἀδελφὸν ἀνάβασιν, τὸ δὲ πλῆθος ἔκρυπτεν,
εὐλαβούμενος μήποτε διὰ τὸ μέγεθος τῆς στρατείας
ἐγκαταλίπῃ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. διὸ καὶ κατὰ
τὴν ὁδοιπορίαν προορώμενος τὸ μέλλον ἐξεθερά-
πευσε τοὺς στρατιώτας, κοινὸν ἑαυτὸν παρεχόμενος
καὶ δαψιλεῖς ἀγορὰς ἑτοιμάζων.

Ἐπεὶ δὲ διῆλθε Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, ἔτι δὲ **20**
Καππαδοκίας τὰ συνορίζοντα, παρεγενήθη πρὸς τοὺς
ὅρους τῆς Κιλικίας καὶ τὴν πρὸς ταῖς Κιλικίαις
πύλαις εἰσβολήν· αὕτη δ' ἐστὶ στενὴ καὶ παράκρη-
μνος ἐπὶ σταδίους μὲν εἴκοσι παρατείνουσα, πλησίον
δ' αὐτῆς ἐστιν ἐξ ἀμφοτέρων καθ' ὑπερβολὴν ὄρη
μεγάλα καὶ δυσπρόσιτα· ἀπὸ δὲ τῶν ὀρῶν ἐξ ἑκατέ-
ρου μέρους τείχη κατατείνει μέχρι τῆς ὁδοῦ, καθ'
ἣν ἐνῳκοδόμηνται πύλαι. διεξαγαγὼν δὲ διὰ τού- 2
των τὴν δύναμιν εἰσέβαλεν εἴς τι πεδίον τῶν κατὰ
τὴν Ἀσίαν οὐδενὸς τῷ κάλλει λειπόμενον· δι' οὗ

12 ἐγκαταλίπῃ] ἐκλίπῃ P 13 ἐξεθεράπευε Dind. 17 *Καππαδοκίας* Wurm, *καὶ τὰ* (s. l. *κατὰ*) *τῆς Κιλικίας* P, *καὶ κατὰ τῆς Κιλικίας* f, *καὶ τὰ τῆς Κιλικίας* c; *τὰ τῇ Κιλικίᾳ* Madvig 25 *τι πεδίον* Steph., *τὸ πεδίον* Palmer., *τενέβιον* o

πορευθεὶς εἰς Ταρσόν, μεγίστην τῶν ἐν Κιλικίᾳ πόλεων, ταχέως αὐτῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο. Συέννεσις δ' ὁ τῆς Κιλικίας δυναστεύων ὡς ἤκουσε τὸ 656 μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως, εἰς ἀπορίαν 3 πολλὴν ἐνέπιπτεν, οὐκ ὢν ἀξιόμαχος. μεταπεμπομένου δ' αὐτὸν Κύρου καὶ τὰ πιστὰ δόντος ἐπορεύθη πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πολέμου πυθόμενος ὡμολόγησε συμμαχήσειν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην, καὶ τὸν ἕνα τῶν υἱῶν τῷ Κύρῳ συνεξαπέστειλεν, αὐτῷ δοὺς τῶν Κιλίκων τοὺς ἱκανοὺς συστρατευσομένους· πανοῦργος γὰρ ὢν τὴν φύσιν καὶ πρὸς τὸ τῆς τύχης ἄδηλον ἀρτισάμενος, τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν ἐξέπεμψε λάθρᾳ πρὸς τὸν βασιλέα, δηλώσοντα καὶ τὰς δυνάμεις ἐπ' ἐκεῖνον ἠθροισμένας καὶ διότι τῆς μὲν συμμαχίας δι' ἀνάγκην τῷ Κύρῳ μετέχει, τῇ δ' εὐνοίᾳ πρὸς ἐκεῖνον ..., ἂν καιρὸς γένηται, καταλιπὼν ἐκεῖ- 4 νον τῷ βασιλεῖ συστρατεύσεσθαι. Κῦρος δ' εἴκοσι μὲν ἡμέρας ἐν Ταρσῷ τὴν δύναμιν ἀνέλαβε· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναζευγνύντος αὐτοῦ, τὸ πλῆθος ὑπώπτευσε τὴν στρατείαν ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην γίνεσθαι. ἀναλογιζόμενος δὲ ἕκαστος τὰ μήκη τῶν ὁδῶν καὶ τὰ πλήθη τῶν πολεμίων ἐθνῶν, δι' ὧν ἀναγκαῖον ἦν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, τελέως ἠγωνία· διαβεβόητο γὰρ ἡ μὲν ἕως Βάκτρων ὁδὸς οὖσα στρατοπέδῳ τετραμήνου, δύναμις δ' ἠθροισμένη τῷ βασιλεῖ

9 δοὺς αὐτῷ ο-PA 10 στρατευσομένους ο, corr. Reiske 13 πρὸς τὸν β. λάθρα ο-PA 14 ἐπ'] τὰς ἐπ' Reiske, 16 ἐκεῖνον] ἀποκλίνων add. Dind., προσμένων Wurm, ῥέπει καὶ [vel κἂν] ipse (cf. XIII 4, 3) 17 συστρατεύσεται Steph. 20 στρατίαν PA 23 διεβεβόητο P²

πλείω τῶν τετταράκοντα μυριάδων. διὸ δὴ περιδεεῖς 5
ὄντες ἐκεῖνοι ἠγανάκτουν, καὶ τοὺς ἡγεμόνας δι'
ὀργῆς ἔχοντες ἐνεχείρησαν ἀναιρεῖν ὡς προδότας
ἑαυτῶν ὄντας. τοῦ δὲ Κύρου δεομένου πάντων,
καὶ διαβεβαιουμένου τὴν στρατιὰν ἀνάγειν οὐκ ἐπ'
'Αρταξέρξην, ἀλλ' ἐπί τινα σατράπην τῆς Συρίας,
ἐπείσθησαν οἱ στρατιῶται, καὶ λαβόντες πλείω
μισθὸν ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς εὔνοιαν.

῾Ο δὲ Κῦρος ἐπειδὴ διῆλθε τὴν Κιλικίαν, [καὶ] 21
παρεγενήθη πρὸς πόλιν 'Ισσόν, ἐπὶ θαλάττης μὲν
κειμένην, ἐσχάτην δ' οὖσαν τῆς Κιλικίας. κατα-
πλεύσας εἰς αὐτὴν περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ
στόλος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ... ἐξέβησαν καὶ συν-
τυχόντες τῷ Κύρῳ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν εἰς αὐτὸν
εὔνοιαν ἀπήγγειλαν, καὶ τοὺς μετὰ Χειρισόφου
πεζοὺς ὀκτακοσίους ἐκβιβάσαντες παρέδωκαν. τού- 2
τους δὲ προσεποιοῦντο μὲν οἱ φίλοι τοῦ Κύρου
πέμψαι μισθοφόρους, τῇ δ' ἀληθείᾳ μετὰ τῆς τῶν
ἐφόρων γνώμης ἅπαντ' ἐπράττετο· οἱ δὲ Λακεδαι-
μόνιοι φανερὸν οὔπω τὸν πόλεμον ἐπανηροῦντο,
κατέκρυπτον δὲ τὴν προαίρεσιν, ἐπιτηροῦντες τὴν
ῥοπὴν τοῦ πολέμου. ὁ δὲ Κῦρος μετὰ τῆς δυνά-
μεως ἀνέζευξεν ἐπὶ Συρίας τὴν πορείαν ποιούμενος,
καὶ τοὺς ναυάρχους ἐκέλευσε συμπαραπλεῖν ἁπάσαις

1 πλείων Dind. 5 στρατείαν v ἀνάγειν Dind., ἀναγαγεῖν o 9 καὶ del. Wurm 10 ἰσσόν P 11 κατέπλευσε δ' εἰς Bezzel 13 Λακεδαιμονίων] καθωρμίσθη κατὰ τὴν Κύρου σκηνήν· εὐθὺς δ' οἱ ἡγεμόνες τῶν Λακεδαιμονίων suppl. Wurm (ex Xen. An. I 4, 3); καὶ οἱ στρατηγοῦντες ἐξέβησαν καὶ τῷ Κύρῳ ... Bezzel 15 χειροσόφου P 18 μισθοφόρους πέμψαι P 21 ἀποτηροῦντες o, corr. Dind.

3 *ταῖς ναυσίν. ὡς δ' ἦλθεν ἐπὶ τὰς Πύλας καλου-*
μένας καὶ τὸν τόπον εὗρεν ἔρημον τῶν φυλαττόν-
των, περιχαρὴς ἦν· ἠγωνία γὰρ σφόδρα, μή τινες
αὐτὰς εἶεν προκατειλημμένοι. ἔστι δὲ ἡ φύσις τοῦ 657
τόπου στενὴ καὶ παράκρημνος, ὥστε δι' ὀλίγων
4 *ῥᾳδίως παραφυλάττεσθαι. ὄρη γὰρ πλησίον ἀλλή-*
λων κεῖται, τὸ μὲν τραχὺ καὶ κρημνοὺς ἔχον ἀξιο-
λόγους, ἐπ' αὐτῆς δ' ἄρχεται τῆς ὁδοῦ ἕτερον ὄρος
μέγιστον τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, καὶ κα-
λεῖται μὲν Ἄμανος, παρεκτείνει δὲ παρὰ τὴν Φοι-
νίκην· ὁ δ' ἀνὰ μέσον τόπος τῶν ὀρῶν, ὑπάρχων
ὡς τριῶν σταδίων, παντελῶς τετειχισμένος καὶ
5 *πύλας ἔχων εἰς στενὸν συγκλειομένας. διελθὼν*
οὖν ὁ Κῦρος ταύτας ἀκινδύνως, τὸν μὲν λοιπὸν
στόλον ἀπέστειλεν ἀνακάμψαι εἰς Ἔφεσον· οὐκέτι
γὰρ αὐτῷ χρήσιμος ἦν μέλλοντι διὰ μεσογείου τὴν
πορείαν ποιεῖσθαι· ὁδοιπορήσας δ' ἡμέρας εἴκοσι
παρεγενήθη πρὸς Θάψακον πόλιν, ἣ κεῖται παρὰ
6 *τὸν ποταμὸν τὸν Εὐφράτην. ἐνταῦθα δὲ πένθ*
ἡμέρας διατρίψας, καὶ τὴν δύναμιν ἐξιδιοποιησά-
μενος ταῖς τε τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαις καὶ ταῖς
ἐκ τῶν προνομῶν ὠφελείαις, συνήγαγεν ἐκκλησίαν,
καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς στρατείας ἐδήλωσεν. προ-
σάντως δὲ δεξαμένων τὸν λόγον τῶν στρατιωτῶν,
ἐδεῖτο πάντων μὴ καταλιπεῖν ἑαυτόν, ἐπαγγελ-

8 *ἐπ'*] *ἀπ'* Reiske *ὄρος* Wess., *μέρος o* 9 **μέγι-στον*] *μία δ' ἐστὶν o, σπιλωδέστατον* Dind., *ὑλωδέστατον* Madvig (cf. c. 20, 2. 31, 2) 10 *Ἄμανος* Wess., *Λίβανος o* 11 *ὑπάρχει* Steph. 12 *παντελῶς*] *πολυτελῶς* Dind. 13 *εἰς*] *τὸ* add. P. 19 *τὸν Εὐφράτην* PAL, *Εὐφράτην c* 23 *τῆς στρατιᾶς* P, *τοῖς στρατιώταις* f

λόμενος ἄλλας τε μεγάλας δωρεὰς καὶ ὅτι παρα-
γενομένοις αὐτοῖς εἰς Βαβυλῶνα κατ' ἄνδρα ἕκα-
στον δώσει πέντε μνᾶς ἀργυρίου. οἱ μὲν οὖν
στρατιῶται ταῖς ἐλπίσι μετεωρισθέντες ἐπείσθησαν
ἀκολουθεῖν· ὁ δὲ Κῦρος ὡς διέβη τῇ δυνάμει τὸν 7
Εὐφράτην, ἠπείγετο κατὰ τὸ συνεχὲς ὁδοιπορῶν,
καὶ παραγενηθεὶς ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Βαβυλωνίας
ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης καὶ πάλαι μὲν ἦν 22
παρὰ Φαρναβάζου πεπυσμένος ὅτι στρατόπεδον ἐπ'
αὐτὸν ἀθροίζει λάθρᾳ Κῦρος, καὶ τότε δὴ πυθόμε-
νος αὐτοῦ τὴν ἀνάβασιν μετεπέμπετο τὰς πανταχόθεν
δυνάμεις εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας. ἐπεὶ δὲ αἵ τε 2
παρ' Ἰνδῶν καί τινων ἄλλων ἐθνῶν καθυστέρουν
διὰ τὸ μακρὰν ἀφεστάναι τοὺς τόπους, μετὰ τῆς
συναχθείσης στρατιᾶς ὥρμησεν ἀπαντήσων τῷ Κύρῳ.
εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας στρατιώτας σὺν ἱππεῦσιν οὐκ
ἐλάττους τετταράκοντα μυριάδων, καθά φησιν Ἔφο-
ρος. ὡς δ' εἰς τὸ Βαβυλώνιον ἧκε πεδίον, παρὰ 3
τὸν Εὐφράτην στρατοπεδείαν ἐβάλετο, διανοούμε-
νος ἐν ταύτῃ καταλιπεῖν τὴν ἀποσκευήν· ἐπυνθά-
νετο γὰρ τοὺς πολεμίους οὐ μακρὰν ὄντας, καὶ τὸ
παράβολον αὐτῶν τῆς τόλμης ὑπώπτευεν. ὀρύξας 4
οὖν τάφρον τὸ μὲν πλάτος ποδῶν ἑξήκοντα, τὸ δὲ
μῆκος ποδῶν δέκα, περιέθηκε κύκλῳ τὰς συνακο-
λουθούσας ἁρμαμάξας καθαπερεὶ τεῖχος. κατα-

1 *παραγενόμενος αὐτὸς o*, corr. Sintenis 11 *δὴ* PA, *δὲ c* 13 *Μηδείας* F *αἵ τε* Steph.] *οἵ τε* Rhod., *ἔτι v*, *ἔτι τὰ* P 14 *καθυστερούντων* P 15 *τοῖς τόποις* Wess. 25 *μῆκος*] *βάθος* Palmer., *μῆκος σταδίων τετρακοσίων, τὸ δὲ βάθος* malim (Xen. An. I 7, 14. Plut. Artax. 7)

*λιπὼν δ' ἐν τῇ παρεμβολῇ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὸν
ἀχρεῖον ὄχλον, ἐπὶ μὲν ταύτης ἱκανὴν φυλακὴν
παρέστησεν, αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν εὔζωνον προ-* 658
αγαγὼν ἀπήντα τοῖς πολεμίοις ἐγγὺς ὑπάρχουσιν.
5 *ὁ δὲ Κῦρος ὡς εἶδε προϊοῦσαν τὴν τοῦ βασιλέως
στρατιάν, εὐθὺς εἰς τάξεις κατέστησε τὸ σφέτερον
στρατόπεδον. τὸ μὲν οὖν δεξιὸν κέρας παρὰ τὸν
Εὐφράτην παρεκτεῖνον πεζοὶ μὲν ἐπεῖχον Λακεδαι-
μόνιοι καί τινες τῶν μισθοφόρων, ὧν ἁπάντων
Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀφηγεῖτο· συνηγωνίζοντο
δ' αὐτῷ τῶν ἱππέων οἱ συναχθέντες ἀπὸ Παφλα-
γονίας, ὄντες ὑπὲρ τοὺς χιλίους· τὸ δὲ θάτερον
μέρος ἐπεῖχον οἵ τ' ἀπὸ Φρυγίας καὶ Λυδίας, ἔτι
δὲ τῶν ἱππέων περὶ χιλίους, ὧν εἶχε τὴν ἡγεμο-*
6 *νίαν Ἀριδαῖος. αὐτὸς δὲ ὁ Κῦρος ἐτέτακτο κατὰ
μέσην τὴν φάλαγγα τοὺς κρατίστους ἔχων Περσῶν
τε καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὡς μυρίους· προ-
ηγοῦντο δ' αὐτῷ τῶν ἱππέων οἱ κάλλιστα διεσκευα-
σμένοι χίλιοι, θώρακας ἔχοντες καὶ μαχαίρας Ἑλ-*
7 *ληνικάς. Ἀρταξέρξης δὲ πρὸ μὲν τῆς φάλαγγος
πάσης ἔστησεν ἅρματα δρεπανηφόρα τὸν ἀριθμὸν
οὐκ ὀλίγα· καὶ τῶν μὲν κεράτων Πέρσας ἡγεμόνας
κατέστησε, κατὰ δὲ [τὸ] μέσον αὐτὸς ἐτάχθη τῶν
ἐπιλέκτων ἔχων οὐκ ἐλάττους πεντακισμυρίων.*

23 *Ὡς δὲ τρεῖς σχεδὸν σταδίους ἀπεῖχον ἀλλήλων
αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Ἕλληνες παιανίσαντες τὸ μὲν
πρῶτον ἡσυχῇ προῆγον· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἦσαν,
ἔθεον κατὰ πολλὴν σπουδήν. παρηγγελκὼς δ' αὐ-*

15 *ἀρριδαῖος* P (*Ἀριαῖος* Xen. An. I 8, 5 sq.) 23 *τὸ* om. PA

τοῖς Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἦν τοῦτο πράττειν·
τὸ μὲν γὰρ ἐκ διαστήματος πολλοῦ μὴ τρέχειν ἤμελ-
λεν ἀκεραίους τοῖς σώμασι τοὺς ἀγωνιζομένους τη-
ρήσειν εἰς τὴν μάχην, τὸ δ' ἐγγὺς ὄντας δρόμῳ
προσιέναι τὰς τῶν τόξων βολὰς καὶ τῶν ἄλλων
βελῶν ὑπερπετεῖς ἐδόκει ποιήσειν. ἐπεὶ δ' ἤγγισαν 2
οἱ μετὰ Κύρου τῷ τοῦ βασιλέως στρατοπέδῳ, τοσοῦτ'
ἐπ' αὐτοὺς ἐρρίφη βελῶν πλῆθος, ὅσον εἰκός ἐστιν
ἐκ δυνάμεως ἐνεχθῆναι συνεστώσης ἐκ μυριάδων
τετταράκοντα. οὐ μὴν ἀλλὰ βραχὺν χρόνον παν-
τελῶς τοῖς παλτοῖς διαγωνισάμενοι, τὸ λοιπὸν ἐκ
χειρὸς ἤδη τὴν μάχην συνίσταντο. Λακεδαιμόνιοι 3
δὲ μετὰ τῶν ἄλλων μισθοφόρων εὐθὺς ἐκ τῆς πρώ-
της συστάσεως ἐξέπληξαν τοὺς ἀντιτεταγμένους
βαρβάρους τῇ τε τῶν ὅπλων λαμπρότητι καὶ ταῖς
εὐχειρίαις. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν ὅπλοις τε μικροῖς 4
ἐσκεπασμένοι καὶ τὰ πολλὰ τῶν ταγμάτων ἔχοντες
ψιλικά, πρὸς δὲ τούτοις ἄπειροι τῶν κατὰ πόλεμον
κινδύνων· οἱ δ' Ἕλληνες διὰ τὸ μῆκος τοῦ Πελο-
ποννησιακοῦ πολέμου κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν μάχαις
γεγενημένοι πολὺ ταῖς ἐμπειρίαις διέφερον. διόπερ
εὐθὺ τρεψάμενοι τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐδίωκον, καὶ
πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἀνῄρουν. κατὰ δὲ μέσην 5
τὴν τάξιν ἔτυχε μὲν ἀμφοτέρους τοὺς ὑπὲρ τῆς
βασιλείας ἀγωνιζομένους ταχθῆναι· διὸ καὶ κατα-
νοήσαντες τὸ γεγενημένον ὥρμησαν ἐπ' ἀλλήλους,
659 φιλοτιμούμενοι δι' ἑαυτῶν κρῖναι τὴν μάχην· συν-
ήγαγε γάρ, ὡς ἔοικεν, ἡ τύχη τὴν ὑπὲρ τῆς ἡγεμο-

3 ακαιρέως P 7 τοσοῦτον ἐπ' Dind. 8 αὐτοῖς P 16 εὐχει-ρίαις P[1], εὐχερίαις P[2]A, εὐχερείαις c 22 καθ' αὐτοὺς P

νίας τοῖς ἀδελφοῖς ἔριν εἰς μονομαχίαν καθάπερ εἰς ἀπομίμημα τῆς παλαιᾶς ἐκείνης καὶ τραγῳδουμένης τῆς περὶ τὸν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην τόλμης.
6 Κῦρος μὲν οὖν φθάσας ἐκ διαστήματος ἠκόντισε, καὶ τυχὼν τοῦ βασιλέως ἔσφηλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν· ὃν ταχέως οἱ περὶ αὐτὸν ἁρπάσαντες ἀπήνεγκαν ἐκ τῆς μάχης. καὶ τὴν μὲν τοῦ βασιλέως ἡγεμονίαν διαδεξάμενος Τισσαφέρνης ἀνὴρ Πέρσης παρεκάλει τε τὰ πλήθη καὶ αὐτὸς λαμπρῶς ἠγωνίζετο· ἀναμαχόμενος δὲ τὸ περὶ τὸν βασιλέα γεγονὸς ἐλάττωμα καὶ μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ πάντα τόπον ἐπιφαινόμενος πολλοὺς ἀνῄρει τῶν ἀντιτεταγμένων, ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ πόρρωθεν ὑπάρχειν
7 ἐπίσημον. ὁ δὲ Κῦρος ἐπαρθεὶς τῷ προτερήματι τῶν περὶ αὐτὸν εἰς μέσους ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφειδῶς τῇ τόλμῃ χρώμενος πολλοὺς ἀνῄρει, μετὰ δὲ ταῦτα προχειρότερον κινδυνεύων ὑπό τινος τῶν τυχόντων Περσῶν πληγεὶς ἐπικαίρως ἔπεσεν. τούτου δ' ἀναιρεθέντος οἱ τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν μάχην ἐπερρώσθησαν, καὶ τέλος τῷ τε πλήθει καὶ τῇ τόλμῃ κατεπόνησαν
24 τοὺς ἀνθεστηκότας. ἐκ δὲ θατέρου μέρους Ἀριδαῖος ὁ Κύρου σατράπης τεταγμένος ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τὸ μὲν πρῶτον εὐρώστως ἐδέξατο τοὺς ἐπιόντας βαρβάρους· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς φάλαγγος ἐπὶ πολὺ παρεκτεινούσης κυκλούμενος καὶ τὴν Κύρου τελευτὴν πυθόμενος, ἔφυγε μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν πρός τινα τῶν ἰδίων σταθμῶν, ἔχοντα κατα-

3 Πολυνίκην PA   15 τῶν] τῷ Dind.

φυγὴν οὐκ ἀνεπιτήδειον. Κλέαρχος δὲ θεωρῶν τήν 2
τε μέσην τάξιν καὶ τἄλλα μέρη τῶν συμμάχων
τετραμμένα, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη, τοὺς δὲ
στρατιώτας ἀνακαλούμενος καθίστα· εὐλαβεῖτο γὰρ
μήποτε πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας
ἐλθούσης κυκλωθῶσι καὶ πάντες ἀπόλωνται. οἱ 3
δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως ταχθέντες ἐπειδὴ τὰ καθ'
αὑτοὺς ἐτρέψαντο, πρῶτον μὲν τὴν ἀποσκευὴν
τοῦ Κύρου διήρπασαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη νυκτὸς
ἐπελθούσης ἀθροισθέντες ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὥρμη-
σαν· ὧν δεξαμένων τὴν ἔφοδον εὐγενῶς, ὀλίγον
μὲν χρόνον ὑπέμενον οἱ βάρβαροι, μετ' ὀλίγον δὲ
ταῖς τόλμαις καὶ ταῖς εὐχειρίαις νικώμενοι πρὸς
φυγὴν ὥρμησαν. οἱ δὲ περὶ Κλέαρχον πολλοὺς τῶν 4
βαρβάρων ἀνελόντες, ὡς ἤδη νὺξ ἦν, ἀναχωρήσαν-
τες τρόπαιον ἔστησαν, καὶ περὶ δευτέραν σχεδὸν
φυλακὴν ἔφθασαν εἰς τὴν παρεμβολήν. τῆς δὲ μάχης 5
τοιοῦτον τέλος λαβούσης ἀνῃρέθησαν τῶν τοῦ βα-
σιλέως πλείους τῶν μυρίων πεντακισχιλίων, ὧν
τοὺς πλείστους ἀνεῖλον οἱ μετὰ Κλεάρχου ταχθέντες
Λακεδαιμόνιοί τε καὶ μισθοφόροι. ἐκ δὲ θατέρου 6
660 *μέρους τῶν Κύρου στρατιωτῶν ἔπεσον περὶ τρισχι-*
λίους· τῶν δὲ Ἑλλήνων φασὶν ἀναιρεθῆναι μὲν
οὐδένα, τρωθῆναι δ' ὀλίγους.

Τῆς δὲ νυκτὸς παρελθούσης Ἀριδαῖος ὁ πεφευ- 7
γὼς εἰς τὸν σταθμὸν ἀπέστειλέ τινας πρὸς τὸν Κλέ-
αρχον, παρακαλῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀπαγαγεῖν τοὺς
στρατιώτας καὶ κοινῇ διασώζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπὶ

8 ἑαυτοὺς o-PL 25 Ἀρριδαῖος PA

θάλατταν τόπους· ἀνῃρημένου γὰρ Κύρου καὶ τῶν τοῦ βασιλέως δυνάμεων ὑπερεχουσῶν, ἀγωνία πολλὴ κατέσχε τοὺς τετολμηκότας ἐπὶ τῇ καταλύσει τῆς
25 Ἀρταξέρξου βασιλείας στρατεύεσθαι. ὁ δὲ Κλέαρχος ἀνακαλεσάμενος τούς τε στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένους ἐβουλεύετο περὶ τῶν παρόντων. ὄντων δ' αὐτῶν περὶ ταῦτα παρεγενήθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως πρέσβεις, ὧν ἦν ἀρχιπρεσβευτὴς ἀνὴρ Ἕλλην, ὄνομα μὲν Φάλυνος, γένος δὲ Ζακύνθιος. εἰσαχθέντες δ' εἰς τὸ συνέδριον εἶπον, ὅτι λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης· Ἐπειδὴ νενίκηκα Κῦρον ἀποκτείνας, παράδοτε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς τὰς θύρας αὐτοῦ βαδίσαντες ζητεῖτε, πῶς ἂν αὐτὸν
2 ἐκθεραπεύσαντες ἀγαθοῦ τινος μεταλάβητε. ῥηθέντων δὲ τούτων ἀπόκρισιν ἔδωκεν ἕκαστος τῶν στρατηγῶν τοιαύτην οἵαν Λεωνίδης, καθ' ὃν καιρὸν περὶ Θερμοπύλας αὐτοῦ φυλάττοντος τὰς παρόδους Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγγέλους, κελεύων τῶν
3 ὅπλων παραχωρῆσαι. καὶ γὰρ τότε Λεωνίδης εἶπεν ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ διότι νομίζομεν, κἂν φίλοι γενώμεθα τῷ Ξέρξῃ, μετὰ τῶν ὅπλων ὄντες ἀμείνους ἔσεσθαι σύμμαχοι, κἂν πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἀναγκασθῶμεν, βέλτιον μετὰ τούτων ἀγωνιεῖσθαι.
4 παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ Κλεάρχου περὶ τούτων ἀποκριναμένου, Πρόξενος ὁ Θηβαῖος εἶπεν, ὅτι νῦν τὰ μὲν ἄλλα σχεδὸν ἀποβεβλήκαμεν, λέλειπται δ' ἡμῖν ἥ τ' ἀρετὴ καὶ τὰ ὅπλα. νομίζομεν οὖν, ἂν

1 γὰρ P, om. v 9 Φαλῖνος f (et Xen.) 16 Λεωνίδας Dind. (XI 5, 5) 20 ἀπάγγειλε K 25 Πρόξενος ὁ Θηβαῖος] Θεόπομπος Ἀθηναῖος Xen. An. II 1, 12

μὲν ταῦτα φυλάττωμεν, χρησίμην ἡμῖν ἔσεσθαι καὶ τὴν ἀρετήν, ἂν δὲ παραδῶμεν, οὐδὲ ταύτην ἡμῖν ἔσεσθαι βοηθόν. διόπερ ἐκέλευσε τῷ βασιλεῖ λέγειν, ὡς ἂν περὶ ἡμῶν κακόν τι βουλεύηται, διὰ τούτων πρὸς αὐτὸν διαγωνιούμεθα .... περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν κοινῶν. λέγεται δὲ καὶ Σώφιλον τὸν ἐφ' ἡγε- 5
μονίας τεταγμένον εἰπεῖν, ὅτι θαυμάζει τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως λόγους· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸν δοκεῖ κρείσσονα τῶν Ἑλλήνων εἶναι, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐλθὼν λαβέτω τὰ παρ' ἡμῶν ὅπλα· εἰ δὲ πείσας βούλεται, λεγέτω, τίνα χάριν ἡμῖν ἀντὶ τούτων ἀξίαν δώσει. μετὰ δὲ τούτους Σωκράτης Ἀχαιὸς 6
εἶπεν, ὅτι λίαν αὐτοῖς ἐκπληκτικῶς ὁ βασιλεὺς προσφέρεται· ἃ μὲν γὰρ παρ' ἡμῶν βούλεται λαβεῖν παραχρῆμ' ἀπαιτεῖ, τὰ δ' ἀντὶ τούτων δοθησόμενα
661 μετὰ ταῦτ' ἀξιοῦν[τας αἰτεῖν] προστάττει. καθόλου δ' εἰ μὲν ἀγνοῶν τοὺς νενικηκότας ὡς ἡττημένους κελεύει τὸ προσταττόμενον ποιεῖν, μαθέτω ποτέρων ἐστὶν ἡ νίκη παραγενηθεὶς μετὰ τῆς πολυαρίθμου δυνάμεως· εἰ δὲ σαφῶς ἡμᾶς εἰδὼς νενικηκότας ψεύδεται, πῶς αὐτῷ περὶ τῶν εἰς ὕστερον ἐπαγγελιῶν πιστεύσομεν; — Οἱ μὲν οὖν ἄγγελοι τοιαύτας 7
ἀποκρίσεις λαβόντες ἐχωρίσθησαν· οἱ δὲ περὶ Κλέαρχον ἀνέζευξαν πρὸς τὸν σταθμόν, ὅπου τὸ διασε-

1 ἔσεσθαι ἡμῖν P 4 ἂν] τι add. P, μὲν fort. 5 διαγων. PAFK, ἀγων. c; ἂν δ' ἀγαθόν τι, μετ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγωνιούμεθα add. Madvig 6 κοινῶν] λοιπῶν vel μόνων Wurm 8 αὐτὸν o-PAL 10 ἡμῖν v 12 δώσειν PAF 13 ἐμπλήκτως Reiske, ἐμπληκτικῶς Bek. 16 *ἀξιοῦν] ἀξιοῦντας αἰτεῖν o; ἀξ. ἥκειν aut ἔχειν Reiske ταῦτ' ἀξιοῦντας] ταῦτα ζητοῦντας Wurm, ταῦτ' ἀξιοῖ ἰόντας (del. προστάττει) Madvig 20 εἰδὼς ἡμᾶς o-PA 22 οὖν om. v

σωσμένον στρατόπεδον ἦν ἀνακεχωρηκός. εἰς ταὐτὸ
δὲ πάσης τῆς δυνάμεως ἐλθούσης, περὶ τῆς ἐπὶ
θάλατταν καταβάσεως ἐβουλεύοντο κοινῇ καὶ περὶ
8 τῆς πορείας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ τὴν αὐτὴν
ἀναχώρησιν ἧπερ ἦλθον ποιεῖσθαι· πολὺ γὰρ αὐτῆς
ἦν ἔρημον, ἐν ᾧ τροφὰς οὐχ ὑπελάμβανον ἕξειν,
δυνάμεως πολεμίας ἀκολουθούσης. γνόντες δ' ἐπὶ
Παφλαγονίας ἀναζευγνύειν, οὗτοι μὲν ὥρμησαν ἐπὶ
Παφλαγονίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, κατὰ σχολὴν ὁδοι-
ποροῦντες, ὡς ἂν ἅμα τὰς τροφὰς ποριζόμενοι·
26 ὁ δὲ βασιλεὺς βέλτιον ἔχων ἀπὸ τοῦ τραύματος,
ὡς ἐπύθετο τὴν τῶν ἐναντίων ὑποχώρησιν, νομίσας
αὐτοὺς φεύγειν, ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ
2 σπουδήν. καταλαβὼν δ' αὐτοὺς διὰ τὸ βραδέως
ὁδοιπορεῖν, τότε μὲν ἤδη νυκτὸς οὔσης ἐγγὺς τὴν
στρατοπεδείαν ἐποιήσατο, ἅμα δ' ἡμέρᾳ διατασσόν-
των τῶν Ἑλλήνων τὸ στρατόπεδον εἰς μάχην, πέμ-
ψας τοὺς ἀγγέλους κατὰ μὲν τὸ παρὸν εἰς τρεῖς
3 ἡμέρας ἀνοχὰς ἐποιήσατο· ἐν δὲ ταύταις συνεφώ-
νησαν, ὥστε αὐτὸν μὲν φιλίαν παρασχέσθαι τὴν
χώραν καὶ τοὺς ἡγησομένους ἐπὶ θάλατταν δοῦναι
καὶ τοῖς διεξιοῦσιν ἀγορὰν παρέχειν, τοὺς δὲ μετὰ
Κλεάρχου μισθοφόρους καὶ τοὺς μετ' Ἀριδαίου
πάντας πορεύεσθαι διὰ τῆς χώρας μηδὲν ἀδίκημα
4 ποιοῦντας. μετὰ δὲ ταῦθ' οὗτοι μὲν περὶ τὰς
ὁδοιπορίας ἐγίνοντο, τὴν δὲ δύναμιν ὁ βασιλεὺς

1 ταὐτὸ Reiske, τοῦτο o 4 τὴν αὐτὴν] τῇ αὐτῇ τὴν Reiske 5 ἥνπερ f; ᾗ περιῆλθον α 12 ἀποχώρησιν o-PAF 19 συνεφώνησεν o, corr. Dind. 20 παρέχεσθαι o-PAL 23 Ἀρριδαίου PA 25 περὶ Steph., ἐπὶ o

ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δὲ τῶν κατὰ τὴν
μάχην ἀνδραγαθησάντων κατ' ἀξίαν ἕκαστον τιμήσας
ἔκρινε πάντων ἄριστον γεγενῆσθαι Τισσαφέρνην. διὸ
καὶ μεγάλαις αὐτὸν τιμήσας δωρεαῖς ἔδωκε τὴν ἑαυ-
τοῦ θυγατέρα πρὸς συμβίωσιν, καὶ τὸ λοιπὸν διε-
τέλει πιστότατον αὐτὸν ἔχων φίλον· ἔδωκε δ' αὐτῷ
καὶ τὴν ἡγεμονίαν ὧν Κῦρος ἐπὶ θαλάττης ἦρχε
σατραπειῶν. ὁ δὲ Τισσαφέρνης θεωρῶν τὸν βασι- 5
λέα δι' ὀργῆς ἔχοντα τοὺς Ἕλληνας, ἐπηγγείλατ'
αὐτῷ ἅπαντας ἀνελεῖν, ἐὰν αὐτῷ μὲν δυνάμεις δῷ,
πρὸς δὲ Ἀριδαῖον διαλλαγῇ· προδοθήσεσθαι γὰρ
ὑπὸ τούτου τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.
ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως τοὺς λόγους δεξάμενος
τούτῳ μὲν ἔδωκεν ἐξ ἁπάσης τῆς δυνάμεως ἐπιλέξαι
τοὺς κρατίστους ὅσους προαιροῖτο. ...... ἄλλοις 6
662 γε ἡγεμόσιν ἐλθεῖν καὶ κατὰ πρόσωπον ἀκοῦσαι τῶν
λόγων. διόπερ οἵ τε στρατηγοὶ σχεδὸν ἅπαντες
μετὰ Κλεάρχου καὶ τῶν λοχαγῶν ὡς εἴκοσι πρὸς
Τισσαφέρνην ἦλθον· καὶ στρατιωτῶν δὲ πρὸς ἀγο-
ρὰν ἐλθεῖν βουλομένων ἠκολούθησαν ὡς διακόσιοι.
Τισσαφέρνης δὲ τοὺς μὲν στρατηγοὺς εἰς τὴν σκη- 7
νὴν ἐκάλεσεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ πρὸς ταῖς θύραις
διέτριβον. καὶ μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς Τισσαφέρνους
σκηνῆς ἀρθείσης φοινικίδος ὁ μὲν τοὺς στρατηγοὺς
ἔνδον συνέλαβε, τοὺς δὲ λοχαγοὺς οἷς ἦν συντεταγ-
μένον ἐπελθόντες ἀνεῖλον, ἄλλοι δὲ τοὺς ἐπὶ τὴν

3 Τισαφέρνην P^1 11 Ἀρριδαῖον PA 13 τοὺς λόγους ἀσμένως o-PAF 14 ἐπιλέξας o, corr. Dind. 15 lacunae indicium est in FK 16 γε om. K, τε Dind. 18 ὡς del. Wurm εἴκοσι Wess. ex Xen. An. II 5, 30, εἰκὸς o 23 Τισσαφέρνου o-PA

ἀγορὰν ἥκοντας τῶν στρατιωτῶν ἀνῄρουν· ἐξ ὧν εἷς φυγὼν εἰς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐδήλωσε τὴν συμφοράν.

27 *Οἱ δὲ στρατιῶται πυθόμενοι τὰ γεγενημένα παρ' αὐτὸν μὲν τὸν καιρὸν ἐξεπλάγησαν καὶ πάντες ἐχώρουν εἰς ὅπλα μετὰ πολλῆς ἀταξίας, ὡς* ἂν *ἀναρχίας οὔσης· μετὰ δὲ ταῦτα, οὐδενὸς αὐτοῖς παρενοχλοῦντος, εἵλοντο στρατηγοὺς μὲν πλείους, ἑνὶ δὲ τῶν ὅλων τὴν ἡγεμονίαν ἀπέδωκαν Χειρισόφῳ τῷ Λα-*
2 *κεδαιμονίῳ. οὗτοι δὲ διατάξαντες τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ὥς ποτ' αὐτοῖς ἐδόκει κάλλιστα προῆγον ἐπὶ Παφλαγονίαν. Τισσαφέρνης δὲ τοὺς στρατηγοὺς δήσας ἀπέστειλε πρὸς Ἀρταξέρξην· ἐκεῖνος δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνεῖλε, Μένωνα δὲ μόνον ἀφῆκεν· ἐδόκει γὰρ μόνος οὗτος στασιάζων πρὸς*
3 *τοὺς συμμάχους προδώσειν τοὺς Ἕλληνας. Τισσαφέρνης δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπακολουθῶν τοῖς Ἕλλησιν ἐξήπτετο, καὶ κατὰ στόμα μὲν οὐκ ἐτόλμα παρατάττεσθαι, φοβούμενος ἀπεγνωσμένων ἀνδρῶν θράσος καὶ ἀπόνοιαν, ἐν δὲ τοῖς εὐθέτοις τόποις παρενοχλῶν μεγάλῳ μὲν οὐδενὶ κακῷ περιβάλλειν αὐτοὺς ἠδύνατο, μικρὰ δὲ βλάπτων μέχρι τοῦ τῶν*
4 *Καρδούχων καλουμένων ἔθνους ἐπηκολούθησεν. καὶ Τισσαφέρνης μὲν οὐδὲν ἔτι δυνάμενος πρᾶξαι, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἰωνίας ἀνέζευξεν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐφ' ἑπτὰ μὲν ἡμέρας διεπορεύοντο τὰ τῶν Καρδούχων ὄρη, πολλὰ κακὰ πάσχοντες ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀλκίμων τε ὄντων καὶ τῆς χώρας ἐμπείρων.*

6 *ἂν* add. Hert. 16 *συμμάχους*] *συνάρχοντας* conicio *Τισαφέρνης* A 21 *περιβαλεῖν* FJ 23 *καλουμένου* o, corr. Hert.

ἦσαν δ' οὗτοι πολέμιοι μὲν τοῦ βασιλέως, ἐλεύθε- 5
ροι δὲ καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ἀσκοῦντες, μάλιστα δ'
ἐκπονοῦντες σφενδόναις ὡς μεγίστους λίθους ἐμ-
βάλλειν καὶ τοξεύμασιν ὑπερμεγέθεσι χρῆσθαι, δι'
ὧν τοὺς Ἕλληνας κατατιτρώσκοντες ἐξ ὑπερδεξίων
τόπων πολλοὺς μὲν ἀνεῖλον, οὐκ ὀλίγους δὲ κακῶς
διέθεσαν. τὰ γὰρ βέλη μείζω καθεστῶτα δυεῖν 6
πηχῶν ἔδυνε διά τε τῶν ἀσπίδων καὶ θωράκων,
ὥστε μηδὲν τῶν ὅπλων ἰσχύειν τὴν βίαν αὐτῶν
ὑπομένειν· οὕτω γάρ φασι μεγάλοις κεχρῆσθαι
663 οἰστοῖς, ὥστε τοὺς Ἕλληνας ἐναγκυλοῦντας τὰ
ῥιπτόμενα βέλη τούτοις σαυνίοις χρωμένους ἐξα-
κοντίζειν. διελθόντες οὖν τὴν προειρημένην χώραν 7
ἐπιπόνως παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Κεντρίτην πο-
ταμόν· ὃν διαβάντες εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀρμενίαν.
ταύτης δ' ἦν σατράπης Τιρίβαζος, πρὸς ὃν σπεισά-
μενοι διεπορεύοντο τὴν χώραν ὡς φίλοι.

Ὁδοιποροῦντες δὲ διὰ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν 28
ἐλήφθησαν ὑπὸ χιόνος πολλῆς, καὶ παρεκινδύνευ-
σαν ἀπολέσθαι πάντες. τοῦ γὰρ ἀέρος τεταραγμέ-
νου τὸ μὲν πρῶτον κατ' ὀλίγον ἤρξατο χιὼν πί-
πτειν ἐκ τοῦ περιέχοντος, ὥστε τοὺς ὁδοιποροῦντας
μηδὲν ἐμποδίζεσθαι τῆς εἰς τοὔμπροσθεν πορείας·
μετὰ δὲ ταῦτα πνεύματος ἐπιγινομένου μᾶλλον
αἰεὶ κατερρίπτετο καὶ τὴν χώραν ἐπεκάλυπτεν, ὥστε
μηκέτι δύνασθαι μήτε τὰς ὁδοὺς μήτε ὁλοσχερῶς

10 φησιν P μεγάλοις] αὐτοῖς add. L, unde αὐτοὺς Wess. 11 ἐναγκυλῶντες Xen. An. IV 2, 28 12 ῥιπτούμενα FJ 16 Τιριβ. P, Τειριβ. A, Τηριβ. c 24 ἐπιγενομένου v 25 κατερίττετο P

2 τὰς ἰδιότητας τῶν τόπων θεωρεῖσθαι. διόπερ ἀθυ-
μία τὸ στρατόπεδον ὑπεδύετο καὶ δέος, ἀνακάμπτειν
μὲν εἰς ἀπώλειαν οὐ βουλομένων, προάγειν δὲ διὰ
τὸ πλῆθος τῶν χιόνων οὐ δυναμένων. τοῦ δὲ χει-
μῶνος ἐπίτασιν λαμβάνοντος ἐπεγενήθη πνευμά-
των μέγεθος μετὰ πολλῆς χαλάζης, ὥστε τοῦ συρ-
μοῦ κατὰ πρόσωπον ὄντος ἀναγκασθῆναι καθίσαι
τὴν δύναμιν ἅπασαν· ἕκαστος γὰρ τὴν ἐκ τῆς
ὁδοιπορίας κακοπάθειαν ὑπομένειν ἀδυνατῶν, οὔ
3 ποτε τύχοι, μένειν ἠναγκάζετο. ἀποροῦντες δὲ πάν-
των τῶν ἀναγκαίων ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ
τὴν νύκτα διεκαρτέρουν ὑπαίθριοι, πολλοῖς συνεχό-
μενοι κακοῖς· διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῆς κατὰ τὸ συνε-
χὲς ἐκχεομένης χιόνος τά τε ὅπλα πάντα συνεκα-
λύφθη καὶ τὰ σώματα διὰ τὸν ἀπὸ τῆς αἰθρίας
πάγου περιεψύχετο. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῶν
κακῶν ὅλην τὴν νύκτα διηγρύπνουν· καὶ τινὲς μὲν
πῦρ ἐκκαύσαντες τῆς ἀπὸ τούτου βοηθείας ἐτύγχα-
νον, τινὲς δὲ περικαταληφθέντες ὑπὸ τοῦ πάγου τὰ
σώματα πᾶσαν ἀπεγίνωσκον ἐπικουρίαν, τῶν ἀκρω-
τηρίων αὐτοῖς σχεδὸν ἁπάντων ἀπονεκρουμένων.
4 διόπερ ὡς ἡ νὺξ διῆλθε, τῶν θ' ὑποζυγίων τὰ
πλεῖστα εὑρέθη διεφθαρμένα καὶ τῶν ἀνδρῶν πολ-
λοὶ μὲν τετελευτηκότες, οὐκ ὀλίγοι δὲ τὴν μὲν
ψυχὴν ἔχοντες ἔμφρονα, τὸ δὲ σῶμα διὰ τὸν πάγον
ἀκίνητον· ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτυφλώθη-

4 οὔτε δυναμένων AL, οὐ δεδυνημένων c; οὐδὲ δυναμένων fort. 9 οὔ ποτε] ουπωτε P[1], ὅπου τε P[2], ὅπου ποτε f 10 πάντες o, corr. Dind. 15 αἰθρίας PFJ, αἴθρας c 16 δὲ P, τε v 17 τὴν om. P[1] 19 περικαυθέντες Reiske 20 ἀκροτηρίων P

σαν διά τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν ἀνταύγειαν τῆς χιόνος. καὶ τελείως ἂν ἅπαντες διεφθάρησαν, εἰ μὴ βραχὺ 5
διελθόντες εὗρον κώμας γεμούσας τῶν ἐπιτηδείων. αὗται δὲ τὰς μὲν τοῖς ὑποζυγίοις καταβάσεις εἶχον ὀρυκτάς, τὰς δὲ τοῖς ἀνδράσι κατὰ κλιμάκων . . .
664 *ταῖς οἰκίαις τά τε βοσκήματα τρεφόμενα χόρτῳ, τοῖς δ' ἀνδράσι πολλὴν ἀφθονίαν πάντων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.*

Ἐμμείναντες δὲ ταῖς κώμαις ἡμέρας ὀκτὼ παρε- **29**
γενήθησαν πρὸς τὸν Φᾶσιν ποταμόν. ἐκεῖ δὲ τέτταρας ἡμέρας διανύσαντες διεπορεύοντο τὴν Χάων καὶ Φασιανῶν χώραν. ἐπιθεμένων δ' αὐτοῖς τῶν ἐγχωρίων, τούτους μὲν ἐν τῇ μάχῃ νικήσαντες πολλοὺς ἀνεῖλον, αὐτοὶ δὲ καταλαμβάνοντες τὰς τῶν ἐγχωρίων κτήσεις γεμούσας ἀγαθῶν ἐνδιέτριψαν ἐν αὐταῖς ἡμέρας πεντεκαίδεκα. ἀναζεύξαντες δ' ἐκεῖ- 2
θεν διῆλθον τὴν Χαλδαίων καλουμένων χώραν ἐν ἡμέραις ἑπτά, καὶ παρεγενήθησαν πρὸς τὸν Ἅρπαγον ὀνομαζόμενον ποταμόν, ὄντα τὸ πλάτος πλέθρων τεττάρων. ἐντεῦθεν δὲ διὰ τῆς Σκυτίνων πορευ-

6 *ταῖς οἰκίαις* PAL, *ταῖς οἰκίαις ἐγκαταβαίνουσι* c; *ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις* Rhod., *ταῖς δ' οἰκίαις ἐγκαταβιοῦσι* Reiske, *ἐς τὰς οἰκίας· ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦν καταβαίνουσι* Madvig; mihi locus potius auctus et interpolatus videtur ex Xen. An. IV 5, 25: *αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες . . . . πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο* 7 *πολλὴ ἦν ἀφθονία* Reiske 9 *δὲ* om. A, *τε* P 10 *πρὸς* PAL, *εἰς* c 11 *διανύσαντες*] *διαμείναντες* P: neutrum convenit cum Xen. An. IV 7, 1 13 *ἐν* del. Rhod., *ἐν τῇ* del. malim (at c. 86, 3) 17 *Χαλκιδαίων* P[1], *Χαλκιδέων* c, corr. Wess. * *καλουμένην* o 18 *Ἅρπασον* Xen. An. IV 7, 18 20 *διὰ τ' ασκυτίνων* P, *διὰ τασκουτίνων* c; *διὰ Σκυθηνῶν* Xen.

όμενοι διῆλθον ὁδὸν πεδινήν, ἐν ᾗ τρεῖς ἡμέρας αὐτοὺς ἀνέλαβον, εὐποροῦντες ἁπάντων τῶν ἀναγκαίων. μετὰ δὲ ταῦτ' ἀναζεύξαντες τεταρταῖοι παρεγενήθησαν πρὸς πόλιν μεγάλην Γυμνασίαν
3 ὀνομαζομένην. ἐκ δὲ ταύτης ὁ τῶν τόπων τούτων ἀφηγούμενος ἐσπείσατο πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ὁδηγήσοντας ἐπὶ θάλατταν συνέστησεν. ἐν ἡμέραις δὲ πεντεκαίδεκα παραγενόμενοι ἐπὶ τὸ Χήνιον ὄρος, ὡς εἶδον πορευόμενοι οἱ πρῶτοι τὴν θάλατταν, περιχαρεῖς ἦσαν καὶ τοιαύτην ἐποίουν κραυγήν, ὥστε τοὺς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ὄντας ὑπολαμβάνοντας
4 πολεμίων ἔφοδον εἶναι χωρεῖν εἰς ὅπλα. ὡς δ' ἅπαντες ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τόπον, ἐξ οὗ τὴν θάλατταν ἦν ὁρᾶν, τοῖς θεοῖς ἀνατείναντες τὰς χεῖρας ηὐχαρίστουν ὡς ἤδη διασεσωσμένοι· συνενέγκαντες δ' εἰς ἕνα τόπον λίθους παμπληθεῖς, καὶ ποιήσαντες ἐξ αὐτῶν ἀναστήματα μεγάλα, σκῦλα τῶν βαρβάρων ἀνέθεσαν, βουλόμενοι τῆς στρατείας ἀθάνατον ὑπόμνημα καταλιπεῖν. καὶ τῷ μὲν ὁδηγήσαντι φιάλην ἀργυρᾶν καὶ στολὴν Περσικὴν ἐδωρήσαντο· ὃς δείξας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ Μάκρωνας ὁδὸν ἀπηλλάγη.
5 οἱ δ' Ἕλληνες εἰσβαλόντες εἰς τὴν τῶν Μακρώνων χώραν ἐσπείσαντο, καὶ πρὸς πίστιν παρὰ μὲν ἐκείνων λόγχην ἔλαβον βαρβαρικήν, αὐτοὶ δ' Ἑλληνικὴν ἔδωκαν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν αὐτοῖς οἱ βάρβαροι διὰ προγόνων παραδεδόσθαι πρὸς πίστιν βεβαιότατα. ὡς δὲ τοὺς τούτων ὅρους διῆλθον, παρεγενήθησαν 665

2 αὐτοὺς P 8 δεκαπέντε P; πέντε Xen. An. IV 7, 20 Χήνιον] Θήχης Xen. 9 οἱ πρῶτοι πορ. Kälker 13 τὸν om. ο-L 18 στρατιᾶς PA 25 αὐτοῖς P

εἰς τὴν τῶν Κόλχων χώραν. εἰς ἣν ἀθροισθέντων 6
τῶν ἐγχωρίων ἐπ' αὐτούς, τούτους μὲν κρατήσαντες
μάχῃ πολλοὺς ἀνεῖλαν, αὐτοὶ δὲ λόφον ὀχυρὸν κατα-
λαβόμενοι τὴν χώραν ἐπόρθουν, καὶ τὰς ὠφελείας
εἰς τοῦτον ἀθροίσαντες ἀφθόνως ἑαυτοὺς ἀνελάμ-
βανον. εὑρίσκετο δὲ καὶ σμήνη παμπληθῆ περὶ **30**
τοὺς τόπους, ἐξ ὧν πολυτελῆ προσεφέρετο κηρία.
τούτων δ' οἱ γευσάμενοι παραλόγῳ περιέπιπτον
συμπτώματι· οἱ γὰρ μεταλαβόντες αὐτῶν ἄφρονες
ἐγίνοντο καὶ πίπτοντες ἐπὶ τὴν γῆν ὅμοιοι τοῖς
τετελευτηκόσιν ὑπῆρχον. πολλῶν δὲ φαγόντων διὰ 2
τὴν γλυκύτητα τῆς ἀπολαύσεως, ταχὺ τὸ πλῆθος
ἐγεγόνει τῶν πεπτωκότων οἱονεὶ τροπῆς ἐν πολέμῳ
γεγενημένης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἠθύ-
μησεν ἡ δύναμις, καταπεπληγμένη τό τε παράδοξον
καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἠτυχηκότων· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
περὶ τὴν αὐτὴν ὥραν ἅπαντες ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον
καὶ κατ' ὀλίγον ἀνακτώμενοι τὸ φρονεῖν ἀνέστησαν,
καὶ τὸ σῶμα διετέθησαν ὁμοίως τοῖς ἐκ φαρμακο-
ποσίας διασωθεῖσιν. ὡς δ' ἀνέλαβον ἑαυτοὺς ἐν 3
τρισὶν ἡμέραις, ἐπορεύθησαν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν
Ἑλληνίδα, Σινωπέων μὲν ἄποικον, κειμένην δ' ἐν
τῇ Κόλχων χώρᾳ. ἐνταῦθα δὲ διατρίψαντες ἡμέρας
τριάκοντα, παρὰ μὲν τοῖς ἐγχωρίοις λαμπρῶς ἐξε-
νίσθησαν, αὐτοὶ δὲ τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ Διὶ σωτηρίῳ
θυσίαν ἐποίησαν καὶ γυμνικὸν ἀγῶνα, καθ' ὃν τόπον
φασὶ προσπλεῦσαι τὴν Ἀργὼ καὶ τοὺς περὶ Ἰάσονα.

12 ταχὺ] ἀμύθητον aut ἀναρίθμητον add. Reiske
25 δὲ Eich., τε ο σωτῆρι Cobet (σωτήρια Xen. An. IV 8, 25)
27 ἰάσωνα P

4 *ἐκεῖθεν δὲ Χειρίσοφον μὲν τὸν ἀφηγούμενον ἀπέστειλαν εἰς Βυζάντιον ἐπὶ πλοῖα καὶ τριήρεις· ἔλεγε γὰρ εἶναι φίλος Ἀναξιβίῳ τῷ Βυζαντίων ναυάρχῳ. τοῦτον μὲν οὖν ἐπὶ κέλητος ἐξέπεμψαν· λαβόντες δὲ τῶν ἐπικώπων δύο πλοιάρια παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἐλῄστευον τοὺς περιοικοῦντας βαρβάρους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.*

5 *ἐφ' ἡμέρας μὲν οὖν τριάκοντα περιέμειναν τὸν Χειρίσοφον· ὡς δ' ἐκεῖνος ἐβράδυνεν, αἱ δὲ τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐσπάνιζον, ἀνέζευξαν ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ τριταῖοι παρεγενήθησαν εἰς Κερασοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον. ἐν ταύτῃ δὲ ἡμέρας διατρίψαντές τινας παρεγενήθησαν εἰς τὸ τῶν Μοσυνοίκων ἔθνος.*

6 *τῶν δὲ βαρβάρων συστρα-* 666
φέντων ἐπ' αὐτοὺς ἐκράτησαν μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον. συμφυγόντων δ' εἴς τι χωρίον, ἐν ᾧ κατῴκουν ἑπτορόφους ἔχοντες ξυλίνους πύργους, συνεχεῖς προσβολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἷλαν. ἦν δὲ τὸ χωρίον τοῦτο μητρόπολις τῶν ἄλλων ἐρυμάτων, ἐν ᾧ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν κατῴκει τὸν ὑψηλότατον τόπον ἔχων.

7 *ἔθος δ' ἔχει πάτριον μένειν ἐν αὐτῷ τὸν πάντα βίον, κἀκεῖθεν διαδιδόναι τοῖς ὄχλοις τὰ προστάγματα. βαρβαρώτατον δ' ἔφασαν οἱ στρατιῶται τοῦτο διεληλυθέναι τὸ ἔθνος, καὶ ταῖς μὲν γυναιξὶν αὐτοὺς πλησιάζειν*

2 *ἔλεγε* Dind., *ἐλέγετο o* 3 *Βυζαντίῳ* A, *ἐν Βυζαντίῳ* Hert. 5 *ἐπὶ κόπων* P 11 *Κερασοῦντα — παρεγενήθησαν* om. A 13 *τινὰς* om. P; *δέκα διατρίψαντες* conicio ex Xen. An. V 3, 3 14 *Μοσσυνοίκων* Xen. 16 *ἐμφυγόντων* P[1] 17 *ἑπτωρόφους* L; *ἑπταρόφους* A, *ἑπτοφόρους* P (cf. Strab. XII 3, 18) 22 *διαδοῦναι o*-PL

ἁπάντων ὁρώντων, τοὺς δὲ παῖδας τῶν πλουσιω-
τάτων τρέφεσθαι καρύοις ἑφθοῖς, ἅπαντας δ' ἐκ
παιδὸς στίγμασι τόν τε νῶτον καὶ τὰ στήθη κατα-
πεποικίλθαι. ταύτην μὲν οὖν τὴν χώραν ἐν ἡμέ-
ραις ὀκτὼ διεπορεύθησαν, τὴν δ' ἐχομένην ἐν τρισίν,
ἣν ἐκάλουν Τιβαρηνήν. κἀκεῖθεν εἰς Κοτύωρα 31
πόλιν παρεγενήθησαν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποι-
κον. ἐν ταύτῃ δὲ πεντήκονθ' ἡμέρας διέτριψαν
τοὺς περιοίκους τῆς Παφλαγονίας τε καὶ τοὺς
ἄλλους βαρβάρους ληστεύοντες. Ἡρακλεῶται δὲ
καὶ Σινωπεῖς ἀπέστειλαν αὐτοῖς πλοῖα, δι' ὧν
αὐτοί τε καὶ τὰ σκευοφόρα διεκομίσθησαν. ἡ δὲ 2
Σινώπη Μιλησίων μὲν ἦν ἄποικος, κειμένη δ' ἐν
τῇ Παφλαγονίᾳ μέγιστον εἶχεν ἀξίωμα τῶν περὶ
τοὺς τόπους· ἐν ᾗ δὴ καθ' ἡμᾶς ἔσχε Μιθριδάτης
ὁ πρὸς Ῥωμαίους διαπολεμήσας τὰ μέγιστα βασίλεια.
παρεγενήθη δὲ καὶ ἐνταῦθα Χειρίσοφος ὁ πρὸς τὰς 3
τριήρεις ἀπεσταλμένος ἄπρακτος. οὐ μὴν ἀλλ' οἱ
Σινωπεῖς φιλοφρόνως αὐτοὺς ξενίσαντες ἀπέπεμψαν
αὐτοὺς κατὰ θάλατταν εἰς Ἡράκλειαν, Μεγαρέων
ἄποικον· καὶ καθωρμίσθη πᾶς ὁ στόλος πρὸς τὴν
Ἀχερουσίαν χερρόνησον, ὅπου φασὶν Ἡρακλέα τὸν
ἐξ ᾅδου Κέρβερον ἀναγαγεῖν. ἐκεῖθεν δὲ πεζῇ διὰ 4
Βιθυνίας πορευόμενοι κινδύνοις περιέπιπτον, τῶν
ἐγχωρίων ἐξαπτομένων κατὰ τὴν πορείαν. μόγις
οὖν διεσώθησαν εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλκηδονίας

2 ἅπαντα P 5 τρισί PA 6 Τιβαρήν PL, Τιμάρην A 8 πεντήκονθ'] τετταράκοντα πέντε Xen. An. V 5, 5 9 τῆς Παφλαγονίας] Παφλαγόνας Wurm 17 ἐνταῦθα καὶ Hert. 18 οὐ μὴν ἀλλ' οἱ Dind., οἱ μὲν ἄλλοι P[1], οἱ μὲν οὖν ἄλλοι c 22 φησὶν P 25 μόγις] δ' add. F 26 Καλχηδονίας Dind.

οἱ περιλειφθέντες ἀπὸ μυρίων ὀκτακισχίλιοι τρια-
5 *κόσιοι. ἐκεῖθεν δὲ ῥᾳδίως ἤδη τὸ λοιπὸν τινὲς*
μὲν διεσώθησαν εἰς τὰς πατρίδας, οἱ δὲ λοιποὶ περὶ
τὴν Χερρόνησον ἀθροισθέντες ἐπόρθουν τὴν παρα-
κειμένην Θρᾳκῶν χώραν. ἡ μὲν οὖν ἐπ' Ἀρταξέρ-
ξην Κύρου στρατεία τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.
32 *Οἱ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις δυναστεύοντες τριάκοντα* 667
τύραννοι καθ' ἡμέραν οὐκ ἐπαύοντο τοὺς μὲν φυγα-
δεύοντες, τοὺς δὲ ἀναιροῦντες. τῶν δὲ Θηβαίων
ἀγανακτούντων ἐπὶ τοῖς γινομένοις καὶ φιλοφρόνως
τοὺς φυγάδας ὑποδεχομένων, Θρασύβουλος Στι-
ριεὺς ὀνομαζόμενος, ὢν Ἀθηναῖος, ὑπὸ δὲ τῶν
τριάκοντα πεφυγαδευμένος, συνεργούντων αὐτῷ
λάθρᾳ τῶν Θηβαίων κατελάβετο τῆς Ἀττικῆς χωρίον
ὀνομαζόμενον Φυλήν. ἦν δὲ τὸ φρούριον ὀχυρόν
τε σφόδρα καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχον σταδίους ἑκατόν,
ὥστε πολλὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς παρέχεσθαι πρὸς τὴν
2 *ἔφοδον. οἱ δὲ τριάκοντα τύραννοι πυθόμενοι τὸ*
γεγονός, τὸ μὲν πρῶτον ἐξήγαγον ἐπ' αὐτοὺς τὴν
δύναμιν ὡς πολιορκήσοντες τὸ χωρίον· πλησίον δὲ
τῆς Φυλῆς αὐτῶν στρατοπεδευόντων ἐπεγενήθη
3 *πολὺς νιφετός. καί τινων ἐπιχειρησάντων μετασκη-*
νοῦν, οἱ πολλοὶ φεύγειν αὐτοὺς ὑπέλαβον καὶ πλη-
σίον τινὰ πολεμίαν δύναμιν εἶναι· ἐμπεσόντος δὲ
εἰς τὸ στρατόπεδον θορύβου τοῦ καλουμένου Πα-

1 *ὀκτακισχίλιοι τριακόσιοι* Dind. (c. 37, 1), *τρισχίλιοι ὀκτακόσιοι o*; *ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι* Xen. An. V 3, 3   5 *χώραν* Wess., *πόλιν o*, del. Madvig   6 *στρατιά* AF   11 * *Στιριεὺς*] *ὁ τιριεὺς* P, *ὁ τηριεὺς* AL, *ὁ τυριεὺς c*; *ὁ Στειριεὺς* Schott   14 *χωρίον τῆς Ἀττικῆς o*-PA   16 *Ἀθηναίων* PA   22 *ὑποχωρησάντων μετὰ σκευῶν* Wurm

νικοῦ μετεστρατοπέδευσαν εἰς ἕτερον τόπον. οἱ δὲ 4
τριάκοντα θεωροῦντες τοὺς πολίτας ἐν Ἀθήναις,
ὅσοι μὴ μετεῖχον τῆς τῶν τρισχιλίων πολιτείας,
μετεώρους ὄντας πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δυνα-
στείας, μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ τοῖς
ξενικοῖς ὅπλοις διακατεῖχον τὴν πόλιν· Ἐλευσινίους
δὲ καὶ Σαλαμινίους αἰτιασάμενοι τὰ τῶν φυγάδων
φρονεῖν, ἅπαντας ἀνεῖλον. τούτων δὲ πραττο- 5
μένων πολλοὶ τῶν φυγάδων συνέρρεον πρὸς τοὺς
περὶ Θρασύβουλον . . . . . φανερῶς μὲν περί τινων
αἰχμαλώτων διαλεξόμενοι, λάθρᾳ δὲ συμβουλεύειν
αὐτῷ [τὸ] διαλῦσαι τὸ συνεστηκὸς φυγαδικὸν καὶ
μεθ' ἑαυτῶν τῆς πόλεως δυναστεύειν ἀντὶ Θηραμέ-
νους προσαιρεθέντα, λαβεῖν δ' ἐξουσίαν δέκα τῶν
φυγάδων οὓς ἂν προαιρῆται κατάγειν εἰς τὴν
πατρίδα. ὁ μὲν Θρασύβουλος ἔφησε προκρίνειν 6
τὴν ἑαυτοῦ φυγὴν τῆς τῶν τριάκοντα δυναστείας,
καὶ τὸν πόλεμον οὐ καταλύσειν, εἰ μὴ πάντες οἱ
πολῖται κατέλθωσι καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν ὁ
δῆμος ἀπολάβῃ. οἱ δὲ τριάκοντα θεωροῦντες πολ-
λοὺς μὲν ἀφ' ἑαυτῶν ἀφισταμένους διὰ τὸ μῖσος,
τοὺς δὲ φυγάδας ἀεὶ πλείους γινομένους, ἀπέστειλαν
εἰς Σπάρτην πρέσβεις περὶ βοηθείας, αὐτοὶ δ'
ὅσους ἠδύναντο πλείστους ἀθροίσαντες ἐν ὑπαίθρῳ

5 *ἑαυτοὺς*-PFL 9 *φυγάδων*] *τυράννων* vel *τρισχιλίων* Wurm, *δυνατῶν* Bezzel 10 excidisse videntur fere haec: *διόπερ ἀπέστειλαν οἱ τριάκοντα πρέσβεις πρὸς Θρασύβουλον* 11 *συμβουλεύσοντες* Steph.; *συμβουλευσάντων* (del. *αὐτῷ*) Wurm 12 *τὸ* del. Dind. 13 *αὐτῶν* *o*-PJL 14 *προσαιρεθέντα* Dind., om. f, *προαιρεθέντα* *c* 15 *προήρηται* PA 18 *εἰ*] *ἐὰν* Dind. 21 *μὲν* om. *o*-PL

περιεστρατοπέδευσαν περὶ τὰς ὀνομαζομένας Ἀχαρ-
33 νάς. ὁ δὲ Θρασύβουλος τὴν ἱκανὴν φυλακὴν τοῦ 668
χωρίου καταλιπὼν ἐξήγαγε τοὺς φυγάδας, ὄντας
χιλίους καὶ διακοσίους· ἐπιθέμενος δὲ τῇ τῶν ἐναν-
τίων παρεμβολῇ νυκτὸς ἀπροσδοκήτως καὶ συχνοὺς
ἀποκτείνας, τοὺς ἄλλους διὰ τὸ παράδοξον ἐξέπληξε
2 καὶ φυγεῖν εἰς Ἀθήνας ἠνάγκασεν. μετὰ δὲ τὴν
μάχην ὁ Θρασύβουλος εὐθὺς μὲν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν
Πειραιᾶ καὶ κατελάβετο τὴν Μουνυχίαν, λόφον
ἔρημον καὶ καρτερόν, οἱ δὲ τύραννοι τῇ δυνάμει
πάσῃ καταβάντες εἰς τὸν Πειραιᾶ προσέβαλον τῇ
Μουνυχίᾳ, Κριτίου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος. ἐπὶ
πολὺν δὲ χρόνον τῆς μάχης καρτερᾶς γενομένης, οἱ
μὲν τύραννοι τοῖς πλήθεσιν ὑπερεῖχον, οἱ δὲ φυγά-
3 δες τῇ τῶν τόπων ὀχυρότητι. τέλος δὲ Κριτίου
πεσόντος οἱ μετὰ τῶν τριάκοντα κατεπλάγησαν καὶ
πρὸς τοὺς ὁμαλωτέρους τόπους κατέφυγον, οὐ τολ-
μώντων τῶν φυγάδων εἰς ἐκείνους καταβαίνειν.
μετὰ δὲ ταῦτα συχνῶν ἀφισταμένων πρὸς τοὺς
φυγάδας, οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἐξαίφνης ἐπέ-
θεντο τοῖς ἐναντίοις, καὶ μάχῃ κρατήσαντες ἐκυ-
4 ρίευσαν τοῦ Πειραιῶς. εὐθὺ δὲ πολλοὶ μὲν τῶν
ἐκ τῆς πόλεως ἐπιθυμοῦντες ἀπαλλαγῆναι τῆς τυραν-
νίδος συνέρρεον εἰς τὸν Πειραιᾶ, πάντες δ' οἱ
κατὰ τὰς πόλεις διερριμμένοι φυγάδες ἀκούοντες
τὰ προτερήματα τῶν περὶ Θρασύβουλον, ἧκον εἰς
Πειραιᾶ, καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη πολὺ ταῖς δυνάμεσιν
οἱ φυγάδες ὑπερεῖχον· διὸ καὶ πολιορκεῖν τὴν

2 τοῦ χ. καταλιπὼν φυλακὴν o-PA 10 ἔρημον] ἐρυμνὸν Reiske

πόλιν ἐπεχείρησαν. οἱ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις τοὺς 5
μὲν τριάκοντα τῆς ἀρχῆς παύσαντες ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεμψαν, δέκα δ' ἄνδρας κατέστησαν αὐτοκράτορας, εἰ δύναιντο, μάλιστα φιλικῶς διαλύεσθαι τὸν πόλεμον. οὗτοι δὲ παραλαβόντες τὴν ἀρχὴν τούτων μὲν ἠμέλησαν, ἑαυτοὺς δὲ τυράννους ἀποδείξαντες ἀπὸ Λακεδαίμονος τετταράκοντα ναῦς μετεπέμψαντο καὶ στρατιώτας χιλίους, ὧν ἦρχε Λύσανδρος. Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων 6
βασιλεύς, φθονῶν μὲν τῷ Λυσάνδρῳ, θεωρῶν δὲ τὴν Σπάρτην ἀδοξοῦσαν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἀνέζευξε μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ παραγενηθεὶς εἰς Ἀθήνας διήλλαξε τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς τοὺς φυγάδας. διόπερ Ἀθηναῖοι μὲν ἐκομίσαντο τὴν πατρίδα καὶ τὸ λοιπὸν τοῖς ἰδίοις νόμοις ἐπολι-
669 τεύοντο, τοῖς δ' εὐλαβουμένοις, μή τι πάθωσι διὰ τὰ γενόμενα κατὰ τὸ συνεχὲς αὐτῶν ἀδικήματα, τὴν Ἐλευσῖνα κατοικεῖν συνεχώρησαν.

Ἠλεῖοι δὲ φοβηθέντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων 34
ὑπεροχήν, κατέλυσαν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ἐφ' ᾧ τὰς τριήρεις δοῦναι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰς περιοικούσας πόλεις αὐτονόμους ἀφεῖναι. Λακεδαι- 2
μόνιοι δὲ καταλελυκότες τοὺς πολέμους καὶ σχολὴν ἔχοντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Μεσσηνίους, ὧν οἱ μὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ φρούριόν τι κατῴκουν, οἱ δὲ Ναύπακτον ἐν τοῖς προσεσπερίοις λεγομένοις Λοκροῖς, δόντων Ἀθηναίων. ἐκβαλόντες δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν τόπων ἀπέδωκαν τὰ φρούρια, τὸ μὲν τοῖς τὴν

4 εἰ] ἢ Dind. 25 Κεφαληνίᾳ PJ

3 *Κεφαλληνίαν οἰκοῦσι, τὸ δὲ τοῖς Λοκροῖς. οἱ δὲ Μεσσήνιοι διὰ τὸ παλαιὸν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας μῖσος πανταχόθεν ἐλαυνόμενοι, μετὰ τῶν ὅπλων ἀπηλλάγησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν πλεύσαντες εἰς Σικελίαν ἐγένοντο Διονυσίου μισθοφόροι, τινὲς δ' εἰς Κυρήνην ἔπλευσαν, περὶ τρισχιλίους ὄντες, καὶ μετὰ τῶν ἐκεῖ φυγάδων ἐτάχθησαν.*
4 *οἱ γὰρ Κυρηναῖοι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν ταραχῇ καθειστήκεισαν, Ἀρίστωνος καί τινων ἑτέρων κατειληφότων τὴν πόλιν. προσφάτως μὲν πεντακόσιοι οἱ δυνατώτατοι τῶν Κυρηναίων ἀνῄρηντο, τῶν δ'*
5 *ἄλλων ἐπεφεύγεισαν οἱ χαριέστατοι. οὐ μὴν ἀλλ' οἱ φυγάδες προσλαμβανόμενοι τοὺς Μεσσηνίους παρετάξαντο πρὸς τοὺς τὴν πόλιν κατειληφότας, καὶ τῶν μὲν Κυρηναίων πολλοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον, οἱ δὲ Μεσσήνιοι σχεδὸν ἅπαντες ἀνῃρέθησαν.*
6 *μετὰ δὲ τὴν παράταξιν οἱ Κυρηναῖοι πρὸς ἀλλήλους διαπρεσβευσάμενοι διηλλάγησαν, καὶ παραχρῆμα ὁρκωμοτήσαντες μὴ μνησικακήσειν, κοινῇ τὴν πόλιν κατῴκησαν.*

7 *Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ῥωμαῖοι προσέθηκαν οἰκήτορας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Οὐελίτρας.*

35 *Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λάχης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι, Μάνιος Κλώδιος, Μάρκος Κοΐντιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Λεύκιος*

1 *Κεφαληνίαν* F 3 *εὐλαβούμενοι* P 12 *οὐ μὴν ἀλλ' οἱ* Dind., *οἱ μὲν ἄλλοι ο* 22 *Οὐελίτρας* Rhod., *οὐέντρας ο* 23 *διεληλυθότος* malim (19, 1. 82, 1) 25 *Κλαύδιος* JK *Μᾶρκος Κοίντιος Λεύκιος Ἰούλιος* om. P 26 *Φρούριος* PF *Λεύκιος* P, om. A, *καὶ Λεύκιος c*

Οὐαλέριος, ἐγενήθη δὲ καὶ ὀλυμπιὰς πέμπτη πρὸς
ταῖς ἐνενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Μίνως
Ἀθηναῖος. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρτα- 2
670 ξέρξης μὲν ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς καταπεπολεμηκὼς
Κῦρον ἀπεστάλκει Τισσαφέρνην παραληψόμενον
πάσας τὰς ἐπὶ θαλάττῃ σατραπείας. διόπερ οἱ Κύρῳ
συμμαχήσαντες σατράπαι καὶ πόλεις ἐν ἀγωνίᾳ
πολλῇ καθειστήκεισαν, μήποτε δῶσι τιμωρίαν ὑπὲρ
ὧν ἐξήμαρτον εἰς τὸν βασιλέα. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι 3
σατράπαι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Τισσαφέρνην ἐξε-
θεράπευον καὶ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐτίθεντο πρὸς αὐτόν,
ὅπως ποτ' ἦσαν δυνατοί· Ταμὼς δέ, μέγιστος ὢν
αὐτῶν καὶ τῆς Ἰωνίας ἀφηγούμενος, εἰς τὰς τριή-
ρεις ἐνέθετο τὰ χρήματα καὶ τοὺς υἱοὺς ἅπαντας
πλὴν ἑνὸς τοῦ καλουμένου μὲν Γλοῦ, μετὰ δέ τινας
χρόνους ἀφηγησαμένου τῶν βασιλικῶν δυνάμεων.
εὐλαβηθεὶς οὖν ὁ Ταμὼς τὸν Τισσαφέρνην ἀπῆρεν 4
εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ στόλου, καὶ κατέφυγε πρὸς
Ψαμμήτιχον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων, ἀπόγονον
ὄντα τοῦ Ψαμμητίχου. οὔσης δ' αὐτῷ προγεγενη-
μένης εὐεργεσίας εἰς τὸν βασιλέα, διελάμβανε τοῦτον
ἕξειν οἷόν τινα λιμένα τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως κιν-
δύνων. ὁ δὲ Ψαμμήτιχος τήν τε εὐεργεσίαν καὶ 5
τὸ πρὸς τοὺς ἱκέτας ὅσιον παρ' οὐδὲν ἡγησάμενος
ἀπέσφαξε τὸν ἱκέτην καὶ φίλον μετὰ τῶν τέκνων,

2 *Μίνως*] *Μένων* Dind. 5 *Τισσαφέρνην* Wess., *Φαρνάβαζον* o 6 *θαλάττης* L *σατραπίας* P 8 *δώσειν* P 15 *Γλοῦ* Wess., *γάου* o 17 *οὖν* eras. P, *οὖν ὁ* om. F 19 *Ψαμμητειχ.* P[1], *Ψαμμιτιχ.* c (item infra) 22 *οἷόν* PAK, *οἱονεί* c

*ὅπως τῶν τε χρημάτων καὶ τοῦ στόλου γένηται
κύριος.*

6 *Αἱ δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδες πόλεις πυν-
θανόμεναι τὴν τοῦ Τισσαφέρνους κατάβασιν, περὶ
σφῶν ἀγωνιῶσαι πρὸς Λακεδαιμονίους ἔπεμψαν
πρέσβεις, δεόμεναι μὴ περιιδεῖν ἑαυτὰς ὑπὸ τῶν
βαρβάρων ἀναστάτους γινομένας. οἱ δὲ Λακεδαι-
μόνιοι βοηθήσειν ἐπαγγειλάμενοι, πρὸς Τισσαφέρνην
ἔπεμψαν πρέσβεις τοὺς ἐροῦντας μὴ ὅπλα πολέμια
7 ἐπιφέρειν ταῖς Ἑλληνίσι πόλεσιν. Τισσαφέρνης δὲ
μετὰ δυνάμεως ἐπὶ πρώτην ἐλθὼν τὴν Κυμαίων
πόλιν τήν τε χώραν ἐπόρθησεν ἅπασαν καὶ πολλῶν
αἰχμαλώτων ἐγκρατὴς ἐγένετο· μετὰ δὲ ταῦτα συγ-
κλείσας αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν, ὡς ὁ μὲν χειμὼν
συνήγγισε, τὴν δὲ πόλιν ἑλεῖν οὐκ ἠδύνατο, τοὺς
αἰχμαλώτους πολλῶν χρημάτων ἀπελύτρωσε καὶ τὴν
36 πολιορκίαν ἔλυσεν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ τὸν πρὸς
βασιλέα πόλεμον Θίβρωνα καταστήσαντες ἡγεμόνα
χιλίους μὲν τῶν πολιτῶν ἔδωκαν, παρὰ δὲ τῶν
συμμάχων ἐκέλευσαν στρατολογεῖν ὅσους ἂν αὐτῷ
2 φαίνηται συμφέρειν. ὁ δὲ Θίβρων πορευθεὶς εἰς
Κόρινθον, κἀκεῖ παρὰ τῶν συμμάχων μεταπεμψά- 671
μενος στρατιώτας, ἐξέπλευσεν εἰς Ἔφεσον ἔχων οὐ
πλείους πεντακισχιλίων. ἐκεῖ δὲ ἔκ τε τῶν ἰδίων
πόλεων καὶ τῶν ἄλλων ὡς δισχιλίους καταγράψας,
ἀνέζευξε τοὺς πάντας ἔχων πλείους ἑπτακισχιλίων.*

3 *πόλεις Ἑλληνίδες* o-PA 4 *τοῦ* om. *v* 6 *αὐτὰς v*
7 *γινομένας ἀναστάτους* o-PAF 17 *πρὸς*] *πρὸς τὸν* Dind.
20 *ὅσους*] *οὓς v* 24 *ἰδίων*] *Ἰάδων* Cobet; *ἐκ τῶν ἐν τῇ
ἠπείρῳ Ἑλληνίδων πόλεων* Xen. Hell. III 1, 5 26 *ἔχων*] *οὐ*
add. Hert. (c. 39, 5)

*διελθὼν δ' ὡς ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους πρὸς Μαγνη-
σίαν ἧκεν, ἧς ἦρχε Τισσαφέρνης· ταύτην δ' ἐξ
ἐφόδου παραλαβών, καὶ ταχέως ἐπὶ Τράλλεις τῆς
Ἰωνίας πορευθείς, ἐπεχείρησε πολιορκεῖν τὴν πόλιν·
οὐδὲν δὲ δυνάμενος πρᾶξαι δι' ὀχυρότητα, πάλιν
εἰς Μαγνησίαν ἀπεχώρησεν. ταύτης δ' οὔσης ἀτει-* 4
*χίστου, καὶ διὰ τοῦτο φοβούμενος μήποτε χωρι-
σθέντος αὐτοῦ κυριεύσῃ τῆς πόλεως ὁ Τισσαφέρνης,
μετῴκισεν αὐτὴν πρὸς τὸ πλησίον ὄρος, ὃ καλοῦσι
Θώρακα· αὐτὸς δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων
χώραν τοὺς στρατιώτας ἐνέπλησε παντοίας ὠφελείας.
Τισσαφέρνους δὲ μετὰ πολλῆς ἵππου παραγενομένου
διευλαβηθεὶς ἀνέστρεψεν εἰς Ἔφεσον.*

Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τῶν ἐστρατευμένων 37
*μετὰ Κύρου καὶ διασωθέντων εἰς τὴν Ἑλλάδα τινὲς
μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ
πλεῖστοι στρατιωτικὸν εἰθισμένοι ζῆν βίον, καὶ σχε-
δὸν ὄντες πεντακισχίλιοι, στρατηγὸν αὐτῶν εἵλαντο
Ξενοφῶντα. ὃς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ὥρμησε* 2
*πολεμήσων Θρᾷκας τοὺς περὶ τὸν Σαλμυδησσὸν
οἰκοῦντας· οὗτος δ' ἔστι μὲν ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ
Πόντου, παρεκτείνων δ' ἐπὶ πολὺ πλεῖστα ποιεῖ
ναυάγια. οἱ μὲν οὖν Θρᾷκες εἰώθεισαν περὶ τούτους* 3
*τοὺς τόπους ἐφεδρεύοντες τοὺς ἐκπίπτοντας τῶν
ἐμπόρων αἰχμαλωτίζειν· ὁ δὲ Ξενοφῶν μετὰ τῶν
συνηθροισμένων στρατιωτῶν ἐμβαλὼν αὐτῶν εἰς
τὴν χώραν μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τὰς πλείστας τῶν*

2 *ἧκεν* s. l. add. P^b, om. *c* 5 *δι'*] *διὰ τὴν* Dind. 9 *μετ-ῴκησεν* PK 12 *Τισσαφέρνης* P *παραγενόμενος* P^b 18 *αὐτῶν* PA 21 *ἀριστερῶ* P

4 κωμῶν ἐνέπρησεν· μετὰ δὲ ταῦτα Θίβρωνος αὐτοὺς μεταπεμπομένου καὶ μισθοὺς ἐπαγγελλομένου δώσειν, πρὸς ἐκεῖνον ἀπεχώρησαν καὶ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐπολέμουν τοῖς Πέρσαις.

5 Τούτων δὲ πραττομένων Διονύσιος μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλιν ἔκτισεν ὑπ' αὐτὸν τὸν τῆς Αἴτνης λόφον, καὶ ἀπό τινος ἐπιφανοῦς ἱεροῦ προσηγό-
6 ρευσεν αὐτὴν Ἄδρανον. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλλαξε, βασιλεύσας ἔτη ἑπτά· τὴν δ' ἀρχὴν διεδέξατο Ὀρέστης παῖς ὤν, ὃν ἀνελὼν Ἀέροπος ἐπίτροπος 672
7 ὢν κατέσχε τὴν βασιλείαν ἔτη ἕξ. Ἀθήνησι δὲ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος ὑπ' Ἀνύτου καὶ Μελήτου κατηγορηθεὶς ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ φθορᾷ τῶν νέων, θανάτῳ κατεδικάσθη καὶ πιὼν κώνειον ἐτελεύτησεν. ἀδίκου δὲ τῆς κατηγορίας γεγενημένης ὁ δῆμος μετεμελήθη, τηλικοῦτον ἄνδρα θεωρῶν ἀνῃρημένον· διόπερ τοὺς κατηγορήσαντας δι' ὀργῆς εἶχε καὶ τέλος ἀκρίτους ἀπέκτεινεν.

38 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν τὴν ἀρχὴν Ἀριστοκράτης παρέλαβεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἓξ χιλίαρχοι διεδέξαντο, Γάιος Σερουίλιος καὶ Λούκιος Οὐεργίνιος, Κόιντος Σουλπίκιος, Αὖλος Μουτίλιος, Μάνιος Σέργιος.

1 Θήβρωνος P[1] 11 ἑπτά] ἑπτὰ καὶ δέκα Palmer. ex VII 15, 2 (cf. XIII 49, 1 et 103, 5); τέσσαρες καὶ δέκα H. Prideaux et H. Dodwell 19 εἶχον AF (εἶχεν P) 20 ἀκρίτους om. F 24 καὶ om. K, καὶ Κόιντος J. Weber ex Liv. V 8 25 σουλουπίκιος P, ὀλουπίκιος A, οὐλπίκιος F Μουτίλιος P, Ματίλιος v, Μάνλιος Pighius Μάνιος Σέργιος

τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων Λακεδαιμόνιοι 2
πυθόμενοι τὸν Θίβρωνα κακῶς διοικοῦντα τὰ κατὰ
τὸν πόλεμον, Δερκυλίδαν στρατηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν
ἐξέπεμψαν· ὃς παραλαβὼν τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν
ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Τρῳάδι πόλεις. Ἁμάξιτον μὲν οὖν 3
καὶ Κολώνας καὶ Ἀρίσβαν εἷλεν ἐξ ἐφόδου· μετὰ
δὲ ταῦτα Ἴλιον καὶ Κεβρηνίαν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας
τὰς κατὰ τὴν Τρῳάδα ἃς μὲν δόλῳ παρέλαβεν, ἃς
δ' ἐκ βίας ἐχειρώσατο. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς Φαρνά-
βαζον ὀκταμηνιαίους ἀνοχὰς ποιησάμενος, ἐστράτευ-
σεν ἐπὶ Θρᾷκας τοὺς περὶ Βιθυνίαν τότε κατοι-
κοῦντας· πορθήσας δ' αὐτῶν τὴν χώραν ἀπήγαγε
τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν. ἐν Ἡρακλείᾳ δὲ 4
τῇ περὶ Τραχῖνα στάσεως γενομένης, Ἡριππίδαν
ἐξέπεμψαν Λακεδαιμόνιοι καταστήσοντα τὰ πράγ-
ματα. ὃς παραγενόμενος εἰς Ἡράκλειαν συνήγαγεν
εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη, καὶ περιστήσας ἐν τοῖς
ὅπλοις συνέλαβε τοὺς αἰτίους καὶ πάντας ἀνεῖλεν,
ὄντας περὶ πεντακοσίους. τῶν δὲ περὶ τὴν Οἴτην 5
κατοικούντων ἀποστάντων ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ
πολλοῖς περιβαλὼν κακοῖς ἠνάγκασεν ἐκλιπεῖν τὴν
χώραν· ὧν οἱ πλεῖστοι μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναι-
κῶν ἔφυγον εἰς Θεσσαλίαν, καὶ μετὰ πέντε ἔτη
κατήχθησαν ὑπὸ Βοιωτῶν. τούτων δὲ πραττομένων 6

Rhod., *μανίλιος καὶ αέργιος* P, om. A, *Κάπιτος Κλώδιος καὶ Μάρκος Ἄγκος c* 3 *Δερκυλλίδαν o* - PAK 5 *Ἁμάξιτον* Rhod., *ἀνάξιτον o* 6 *Ἀρίσκαν* A; *Λάρισαν* Xen. Hell. III 1, 13 9 *πρὸς Φαρνάβαζον*] *Φαρνάβαζος* P 10 *ὀκταμηναίους* P (cf. XI 80, 6. XII 78, 4) 14 *Ηριπίδαν v* 17 *ἐν τοῖς ὅπλοις*] *τοὺς ὁπλίτας* Polyaen. II 21, *αὐτοῖς ὁπλίτας* Hert. (cf. c. 4, 6. XV 75, 1) 24 *ὑπὸ Βοιωτῶν* Dind. ex c. 82, 7, *εἰς Βοιωτίαν o*; *εἰς Οἰταίαν* fort.

*Θρᾷκες πολλοῖς πλήθεσιν ἐνέβαλον εἰς τὴν Χερρό-
νησον, καὶ τὴν χώραν πᾶσαν πορθήσαντες τειχήρεις
συνεῖχον τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις. οἱ δὲ Χερρονησῖται
πιεζόμενοι τῷ πολέμῳ μετεπέμψαντο Δερκυλίδαν*
7 *τὸν Λακεδαιμόνιον ἐκ τῆς Ἀσίας. οὗτος δὲ διαβὰς
μετὰ τῆς δυνάμεως τοὺς μὲν Θρᾷκας ἐξήλασεν ἐκ
τῆς χώρας, τὴν δὲ Χερρόνησον ἀπὸ θαλάττης ἀρξά-* 673
*μενος μέχρι θαλάττης διετείχισεν. τοῦτο δὲ πράξας
τοὺς μὲν Θρᾷκας ἐκώλυσε τῆς εἰς τὸν μετὰ ταῦτα
χρόνον καταδρομῆς, αὐτὸς δὲ μεγάλαις δωρεαῖς
τιμηθεὶς διεβίβασε τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν Ἀσίαν.*
39 *Φαρνάβαζος δὲ τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀνο-
χῶν γενομένων ἀνέβη πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συνέ-
πεισεν αὐτὸν στόλον ἑτοιμάσαι καὶ ναύαρχον ἐπι-
στῆσαι Κόνωνα τὸν Ἀθηναῖον· οὗτος γὰρ ἦν ἔμπειρος
τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώνων, καὶ μάλιστα τῶν πολε-
μίων· πολεμικώτατος δ' ὢν ἐν Κύπρῳ διέτριβε
παρ' Εὐαγόρᾳ τῷ βασιλεῖ. πεισθέντος δὲ τοῦ βασι-
λέως, Φαρνάβαζος λαβὼν ἀργυρίου τάλαντα πεντα-*
2 *κόσια παρεσκευάζετο κατασκευάζειν ναυτικόν. δια-
πλεύσας οὖν εἰς Κύπρον τοῖς μὲν ἐκεῖ βασιλεῦσι
παρήγγειλεν ἑκατὸν τριήρεις ἑτοιμάζειν, τῷ δὲ
Κόνωνι περὶ τῆς ναυαρχίας διαλεχθεὶς ἐπέστησεν
αὐτὸν ἐπὶ τὴν θάλατταν ἡγεμόνα, μεγάλας ὑποφαί-*
3 *νων παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλπίδας. ὁ δὲ Κόνων ἅμα
μὲν ἐλπίζων ἀνακτήσεσθαι τῇ πατρίδι τὴν ἡγεμονίαν,*

1 *πολλοὶ* P 4 *πιεζούμενοι* P[1] *Δερκυλλίδα* PA, *Δερκυλλίδαν* c 14 *ἐπιστῆσαι* PaF, *καταστῆσαι* c 16 *πολεμίων*] *ναυτικῶν* Wess., *πελαγίων* Dind. 17 *πολεμικώτατος*] *φυγὰς* Reiske 24 *τῶν κατὰ θάλατταν* Reiske (c. 36, 1) 26 *ἀνακτήσασθαι* PAFJL

εἰ Λακεδαιμόνιοι καταπολεμηθεῖεν, ἅμα δ' αὐτὸς
μεγάλης τεύξεσθαι δόξης, προσεδέξατο τὴν ναυαρ-
χίαν. οὔπω δὲ τοῦ στόλου παντὸς παρεσκευα- 4
σμένου, τὰς ἑτοίμους ναῦς τετταράκοντα λαβὼν διέ-
πλευσεν εἰς Κιλικίαν, κἀκεῖ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον
ἡτοιμάζετο. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Τισσαφέρνης ἐκ
τῶν ἰδίων σατραπειῶν ἀθροίσαντες στρατιώτας ἀνέ-
ζευξαν, ἐπὶ τῆς Ἐφέσου τὴν πορείαν ποιούμενοι
διὰ τὸ τοὺς πολεμίους ἔχειν ἐνταῦθα τὴν δύναμιν.
καὶ συνηκολούθουν αὐτοῖς πεζοὶ μὲν δισμύριοι, 5
ἱππεῖς δὲ μύριοι. ἀκούων δὲ τῶν Περσῶν τὴν ἔφο-
δον Δερκυλίδας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφηγού-
μενος ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, ἔχων τοὺς πάντας οὐ
πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων. ὡς δ' ἐγγὺς ἀλλήλων 6
ἐγενήθη τὰ στρατόπεδα, σπονδὰς ἐποιήσαντο καὶ
χρόνον ὥρισαν, ἐν ᾧ Φαρνάβαζος μὲν πρὸς τὸν
βασιλέα πέμψει περὶ συνθηκῶν, εἰ βούλοιτο κατα-
λῦσαι τὸν πόλεμον, Δερκυλίδας δὲ τοῖς Σπαρτιάταις
δηλώσει περὶ τούτων. οὗτοι μὲν οὖν οὕτω διέ-
λυσαν τὰ στρατόπεδα.

Ῥηγῖνοι δὲ Χαλκιδέων ὄντες ἄποικοι τὴν αὔξησιν **40**
τοῦ Διονυσίου χαλεπῶς ἑώρων. Ναξίους μὲν γὰρ καὶ
Καταναίους συγγενεῖς ὄντας ἐξηνδραποδίσατο, τοῖς
δὲ Ῥηγίνοις, γένους τοῦ αὐτοῦ μετέχουσι τοῖς ἠτυχη-
κόσιν, οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν παρεῖχε τὸ γεγο-
674 νός, πάντων εὐλαβουμένων μὴ ταῖς αὐταῖς συμφο-

2 τεύξασθαι PAJ 6 ἑτοιμάζετο P 7 σατραπιῶν P 12 Δερκυλλίδας o (= v. 18) 21 Χαλκιδαίων P[1] 24 γένους add. Reiske; ipse μετέχουσι mutare malim in γένους οὖσι, sed totus locus aegrotat τοὺς ἠτυχηκότας P 25 παρείχετο (τὸ γεγονός del.) Reiske (c. 43, 1)

2 ραῖς περιπέσωσιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, πρὶν τελείως
ἰσχυρὸν γενέσθαι τὸν τύραννον, στρατεύειν ἐπ' αὐτὸν
κατὰ τάχος. παρὰ τοῦ Ῥηγίνου λαβόντας πρὸς
τὸν πόλεμον οὐκ ἐλάχιστα καὶ οἱ φυγαδευθέντες
τῶν Συρακοσίων ὑπὸ Διονυσίου· τότε γὰρ οἱ πλεῖ-
στοι διατρίβοντες ἐν Ῥηγίῳ διετέλουν περὶ τούτων
διαλεγόμενοι, διδάσκοντες ὅτι συνεπιθήσονται τῷ
3 καιρῷ πάντες οἱ Συρακόσιοι. τέλος δὲ καταστή-
σαντες στρατηγούς, ἐξέπεμψαν μετ' αὐτῶν πεζοὺς
μὲν ἑξακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους, τριήρεις δὲ
πεντήκοντα. οὗτοι δὲ διαπλεύσαντες τὸν πορθμὸν
ἔπεισαν τοὺς τῶν Μεσσηνίων στρατηγοὺς κοινω-
νῆσαι τοῦ πολέμου, φάσκοντες δεινὸν εἶναι περιιδεῖν
ἀστυγείτονας Ἑλληνίδας πόλεις ἄρδην ἀνῃρημένας
4 ὑπὸ τοῦ τυράννου. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ πεισθέν-
τες τοῖς Ῥηγίνοις ἄνευ τῆς τοῦ δήμου γνώμης ἐξή-
γαγον τοὺς στρατιώτας· ἦσαν δ' οὗτοι πεζοὶ μὲν
τετρακισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ τετρακόσιοι, τριήρεις δὲ
τριάκοντα. ἐπεὶ δὲ προῆλθον αἱ προειρημέναι
δυνάμεις πρὸς τοὺς ὅρους τῆς Μεσσήνης, ἐνέπεσεν
εἰς τοὺς στρατιώτας στάσις, Λαομέδοντος τοῦ Μεσ-
5 σηνίου δημηγορήσαντος· οὗτος γὰρ συνεβούλευε
μὴ κατάρχεσθαι πολέμου πρὸς τὸν Διονύσιον μηδὲν
αὐτοὺς ἠδικηκότα. οἱ μὲν οὖν τῶν Μεσσηνίων

3 παρὰ τοῦ Ῥηγίνου PAFL, παρὰ τῶν Ῥηγίνων c; παραχρῆμα δὲ Bezzel λαβόντας] συνεβάλοντο Bezzel; προσέθεντο δ' αὐτοῖς παρὰ τῶν Ῥηγίνων λαβόντες Rhod., προθύμους δὲ τοὺς Ῥηγίνους λαβόντες παρόρμων Reiske, παρώρμων δὲ τῶν Ῥηγίνων τοὺς παρακαλοῦντας Madvig 4 τοὺς φυγαδευθέντας P 7 συνεπιθήσονται Wess., συνεπείσθησαν o 20 Μεσσηνίας Madvig

στρατιῶται, τὸν πόλεμον οὐκ ἐπικεκυρωκότος τοῦ δήμου, παραχρῆμ' ἐπείσθησαν, καὶ τοὺς στρατηγοὺς καταλιπόντες ἀνέκαμψαν εἰς τὴν πατρίδα· Ῥηγῖνοι δ' οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι καθ' ἑαυτούς, ἐπειδὴ 6 τοὺς Μεσσηνίους ἑώρων διαλύοντας τὸ στρατόπεδον, καὶ αὐτοὶ ταχέως ἀνέκαμψαν εἰς Ῥήγιον. Διονύσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Συρακοσίας ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, προσδεχόμενος τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον· ὡς δ' ἤκουσε τὴν ἀνάζευξιν αὐτῶν, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν εἰς τὰς Συρακούσας· διαπρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥηγίνων καὶ τῶν Μεσ- 7 σηνίων περὶ εἰρήνης, κρίνων συμφέρον εἶναι διαλύεσθαι τὴν ἔχθραν πρὸς τὰς πόλεις, συνέθετο τὴν εἰρήνην.

Ὁρῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων τινὰς εἰς τὴν ἐπικράτειαν 41 τῶν Καρχηδονίων ἀποτρέχοντας τάς τε πόλεις καὶ τὰς κτήσεις κομιζομένους, ἐνόμιζε τῆς πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνης μενούσης πολλοὺς τῶν ὑφ' αὐτὸν ταττομένων βουλήσεσθαι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνων ἐπιστασίας, ἐὰν δὲ πόλεμος γένηται, πάντας τοὺς καταδεδουλωμένους ὑπὸ Καρχηδονίων ἀποστήσεσθαι πρὸς αὐτόν· ἤκουσε δὲ καὶ τῶν Καρχηδονίων πολ-
675 λοὺς ἐν Λιβύῃ διεφθάρθαι λοιμικῇ καταστάσει περιπεσόντας. διὸ καὶ νομίζων εὔθετον ἔχειν καιρὸν 2 τοῦ πολέμου, κατασκευὴν ἔκρινε δεῖν πρῶτον γίνεσθαι· ὑπελάμβανε γὰρ ἔσεσθαι μέγαν καὶ πολυχρό-

1 ἐπικεκηρυκότος o, corr. Wess. 2 παραχρῆμα o - A 12 κρίνων περὶ εἰρήνης o, corr. Steph. 17 πρὸς PF, πρὸς τοὺς c 20 *ἐπιστασίας c. 82, 2] ἐπιστάσεως o, ἀποστάσεως Wurm

νιον τὸν πόλεμον, ὡς ἂν πρὸς τοὺς δυνατωτάτους
τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέλλων διαγωνίζεσθαι.
3 εὐθὺς οὖν τοὺς τεχνίτας ἤθροιζεν ἐκ μὲν τῶν ὑπ'
αὐτὸν ταττομένων πόλεων κατὰ πρόσταγμα, τοὺς
δ' ἐξ Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἔτι δὲ τῆς Καρχη-
δονίων ἐπικρατείας, μεγάλοις μισθοῖς προτρεπό-
μενος. διενοεῖτο γὰρ ὅπλα μὲν παμπληθῆ καὶ βέλη
παντοῖα κατασκευάσαι, πρὸς δὲ τούτοις ναῦς τετρή-
ρεις καὶ πεντήρεις, οὐδέπω κατ' ἐκείνους τοὺς χρό-
4 νους σκάφους πεντηρικοῦ νεναυπηγημένου. συν-
αχθέντων δὲ πολλῶν τεχνιτῶν, διελὼν αὐτοὺς κατὰ
τὰς οἰκείας ἐργασίας κατέστησε τῶν πολιτῶν τοὺς
ἐπισημοτάτους, προθεὶς δωρεὰς μεγάλας τοῖς κατα-
σκευάσασιν ὅπλα. διέδωκε δὲ καὶ τῶν ὅπλων τοῦ
γένους ἑκάστου τύπον διὰ τὸ τοὺς μισθοφόρους ἐκ
5 πολλῶν ἐθνῶν συνεστηκέναι· ἔσπευδε γὰρ ἕκαστον
τῶν στρατευομένων κοσμῆσαι τοῖς οἰκείοις ὅπλοις,
καὶ διελάμβανε τὸ στρατόπεδον πολλὴν ἕξειν κατά-
πληξιν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ κατὰ τὰς μάχας
κάλλιστα χρήσεσθαι τῷ συνήθει καθοπλισμῷ πάν-
6 τας τοὺς συναγωνιζομένους. συμπροθυμουμένων δὲ
καὶ τῶν Συρακοσίων τῇ τοῦ Διονυσίου προαιρέσει,
πολλὴν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν φιλοτιμίαν περὶ τὴν
τῶν ὅπλων κατασκευήν. οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς προ-
νάοις καὶ τοῖς ὀπισθοδόμοις τῶν ἱερῶν, ἔτι δὲ τοῖς

8 τετρήρεις Wess. (c. 42, 2), τε τριήρεις o 12 ἐπέστησε Eich. 13 προσθεὶς o - PA τοῖς] ἄριστα add. Reiske 14 δέδωκε v τοῦ (τὸν malim) γένους Wess., τὸ γένος o, πρὸς γένος Reiske 18 διελαμβάνετο o, corr. Steph. 20 κάλλιστον o, corr. Dind., κάλλιον malim χρήσασθαι o, corr. Bek. 23 γενέσθαι o, corr. Dind.

γυμνασίοις καὶ ταῖς κατὰ τὴν ἀγορὰν στοαῖς, ἔγεμε
πᾶς τόπος τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῶν
δημοσίων τόπων ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις οἰκίαις
ὅπλα παμπληθῆ κατεσκευάζετο. καὶ γὰρ τὸ κατα- **42**
πελτικὸν εὑρέθη κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν Συρα-
κούσαις, ὡς ἂν τῶν κρατίστων τεχνιτῶν πανταχόθεν
εἰς ἕνα τόπον συνηγμένων. τὴν γὰρ προθυμίαν τό
τε μέγεθος τῶν μισθῶν ἐξεκαλεῖτο καὶ τὸ πλῆθος
τῶν προκειμένων ἄθλων τοῖς ἀρίστοις κριθεῖσι·
χωρὶς δὲ τούτων περιπορευόμενος τοὺς ἐργαζομένους
ὁ Διονύσιος καθ' ἡμέραν λόγοις τε φιλανθρώποις
ἐχρῆτο καὶ τοὺς προθυμοτάτους ἐτίμα δωρεαῖς καὶ
πρὸς τὰ συνδείπνια παρελάμβανε. διόπερ ἀνυπέρ- 2
βλητον φιλοτιμίαν εἰσφέροντες οἱ τεχνῖται πολλὰ
προσεπενοοῦντο βέλη καὶ μηχανήματα ξένα καὶ
δυνάμενα παρέχεσθαι μεγάλας χρείας. ἤρξατο δὲ
ναυπηγεῖσθαι τετρήρεις καὶ πεντηρικὰ σκάφη, πρῶ-
τος ταύτην τὴν κατασκευὴν τῶν νεῶν ἐπινοήσας.
676 ἀκούων γὰρ ὁ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ ναυπηγη- 3
θῆναι τριήρη πρώτως, ἔσπευδε κατὰ τὴν ἀποικι-
σθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων πόλιν αὐξῆσαι τὸ μέγεθος τῆς
τῶν νεῶν κατασκευῆς. λαβὼν δ' ἐκ τῆς Ἰταλίας 4
ἐξαγωγὴν ὕλης, τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν ὑλοτόμων εἰς
τὸ κατὰ τὴν Αἴτνην ὄρος ἀπέστειλε, γέμον κατ'
ἐκείνους τοὺς χρόνους πολυτελοῦς ἐλάτης τε καὶ
πεύκης, τοὺς δ' ἡμίσεις εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀποστείλας

13 τὰ σύνδειπνα aut τὰς συνδειπνίας Reiske 15 πρὸς ἐπενοοῦν τὰ βέλη P[1] 17 τετρήρεις Wess., τε τριήρεις ο πεντηρικὰ PAL, πεντήρεις καὶ c 20 *πρώτως c. 50, 4] πρῶτος PA, πρῶτον c κατὰ] καὶ Reiske

παρεσκευάσατο ζεύγη μὲν τὰ πρὸς τὴν θάλατταν κατακομιοῦντα, πλοῖα δὲ καὶ τοὺς ὑπηρέτας πρὸς τὸ τὰς σχεδίας ἀπάγεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὰς Συρα-
5 κούσας. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπειδὴ τὴν ἱκανὴν ὕλην ἤθροισεν, ὑφ' ἕνα καιρὸν ἤρξατο ναυπηγεῖσθαι ναῦς πλείους τῶν διακοσίων, ἐπισκευάζειν δὲ τὰς προϋπαρχούσας δέκα πρὸς ταῖς ἑκατόν· ᾠκοδόμει δὲ καὶ νεωσοίκους πολυτελεῖς κύκλῳ τοῦ νῦν ... καλουμένου λιμένος ἑκατὸν ἑξήκοντα, τοὺς πλείστους δύο ναῦς δεχομένους, καὶ τοὺς προϋπάρχον-
43 τας ἐθεράπευεν, ὄντας ἑκατὸν πεντήκοντα. διόπερ τοσούτων ὅπλων καὶ νεῶν κατασκευαζομένων ἐν ἑνὶ τόπῳ, τὸ γινόμενον πολλὴν παρεῖχε τοῖς θεωμένοις κατάπληξιν· ὅτε μὲν γάρ τις ἴδοι τὴν περὶ τὰς ναῦς σπουδήν, ἐνόμιζε περὶ ταύτας ἅπαντας πραγματεύεσθαι τοὺς Σικελιώτας· ὅτε δὲ πάλιν τοῖς τῶν ὁπλοποιῶν καὶ μηχανοποιῶν ἔργοις συμπαραγενηθείη, περὶ τούτους μόνους ἐνόμιζεν ἅπασαν
2 εἶναι τὴν τῆς ὑπηρεσίας παρασκευήν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς ἀνυπερβλήτου γινομένης, κατεσκευάσθησαν ἀσπίδων μὲν τεσσαρεσκαίδεκα μυριάδες, ἐγχειριδίων δὲ καὶ περικεφαλαιῶν ὁ παραπλήσιος ἀριθμός· ἡτοιμάσθησαν δὲ καὶ θώρακες, παντοῖοι μὲν ταῖς κατασκευαῖς, περιττῶς δὲ κατὰ τὴν τέχνην εἰργασμένοι, πλείους τῶν μυρίων
3 τετρακισχιλίων. τούτους δὲ διενοεῖτο διαδιδόναι τοῖς

1 παρεσκεύαστο o, corr. Wess. 2 δὲ Eich., τε o 8 νῦν] μεγάλου add. Wess., Λακκίου Schubring (ex c. 7, 3) 12 ὅπλων Reiske, οἴκων o 13 παρείχετο cf. c. 18, 6. 40, 1. XIII 98, 5. I 98, 8 20 γενομένης L 26 διδόναι o, corr. Hert.

ἱππεῦσι καὶ τῶν πεζῶν τοῖς ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις, ἔτι δὲ τῶν μισθοφόρων τοῖς σωματοφυλακεῖν μέλλουσιν. κατεσκευάσθησαν δὲ καὶ καταπέλται παντοῖοι καὶ τῶν ἄλλων βελῶν πολύς τις ἀριθμός. τῶν δὲ παρασκευασθεισῶν νεῶν μακρῶν αἱ μὲν 4
ἡμίσεις αὐτῶν εἶχον πολιτικοὺς κυβερνήτας καὶ πρῳρεῖς, ἔτι δὲ τοὺς ταῖς κώπαις χρησομένους, ταῖς δ' ἄλλαις ὁ Διονύσιος ξένους ἐμισθώσατο. ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν ὁπλοποιίαν αὐτῷ συντέλειαν ἐλάμβανε, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρασκευὴν ἐγίνετο· τούτους γὰρ ἔκρινε συμφέρειν μὴ πρὸ πολλοῦ μισθοῦσθαι πρὸς τὸ μὴ πολλὰς γίνεσθαι δαπάνας.

Ἀστυδάμας δ' ὁ τραγῳδιογράφος τότε πρῶτον 5
ἐδίδαξεν· ἔζησε δὲ ἔτη ἑξήκοντα.

Ῥωμαῖοι δὲ πολιορκοῦντες τοὺς Βηίους, ἐξελθόντων τῶν *ἐκ τῆς πόλεως οἱ μὲν κατεκόπησαν ὑπὸ τῶν Βηίων, οἱ δ' ἐξέφυγον αἰσχρῶς.*

677 *Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι* 44
μὲν ἦρξεν Ἰθυκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι πέντε κατεστάθησαν, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Μάρκος Αἰμίλιος, Γάιος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος. Διονύσιος δ' ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος, ἐπειδὴ τῶν περὶ τὴν ὁπλο-

5 *παρασκευασθέντων* PAF 6 *αὐτῶν* dele aut *τῶν δὲ νεῶν μ. παρασκ.* scribe 8 *δ'* add. Reiske *ἄλλαις*] *ἀλκαῖς* P 10 *κατασκευὴν* P 16 *Βηίους* Wess., *Βοιούς o* 17 *τῶν* add. Eich. 18 *Βοιῶν o* 21 *πέντε* P, *ξξ v* 22 *Φρούριος* P[1]AK *μάρκος αἰμίλιος* P, *Μάρκος* om. AH, *Αἰμίλιος Μάρκος c* *Γάιος*] *Γναῖος* AH (et Liv. V 10) 23 *Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος* om. AH *Φάβιος*] *καὶ Παῦλος Σέξστος* add. *c*

ποιίαν καὶ ναυπηγίαν ἔργων τὰ πλεῖστα συν-
τέλειαν εἰλήφει, περὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν παρα-
2 σκευὴν εὐθὺς ἐγένετο. τῶν οὖν Συρακοσίων κατέ-
λεγε τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τάξεις, καὶ παρὰ τῶν ὑπ'
αὐτὸν ταττομένων πόλεων μετεπέμπετο τοὺς εὐθέ-
τους. συνήγαγε δὲ καὶ μισθοφόρους ἐκ τῆς Ἑλλά-
δος καὶ μάλιστα παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων· οὗτοι
γὰρ αὐτῷ συναύξοντες τὴν ἀρχὴν ἔδωκαν ἐξουσίαν
ὅσους βούλοιτο παρ' αὐτῶν ξενολογεῖν. καθόλου
δ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν σπεύδων τὸ ξενικὸν στρατό-
πεδον συνηθροικέναι, καὶ μισθοὺς πολλοὺς ἐπαγ-
3 γελλόμενος, εὕρισκε τοὺς ὑπακούοντας. μέλλων
δὲ μέγαν ἐξεγείρειν πόλεμον, ταῖς κατὰ τὴν νῆσον
πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέρετο, τὴν εὔνοιαν
αὐτῶν ἐκκαλούμενος. τοὺς δὲ παρὰ τὸν πορθμὸν
κατοικοῦντας Ῥηγίνους τε καὶ Μεσσηνίους ὁρῶν
ἱκανὴν δύναμιν ἔχοντας συντεταγμένην, εὐλα-
βεῖτο μήποτε τῶν Καρχηδονίων διαβάντων εἰς
Σικελίαν ἐκείνοις πρόσθωνται· οὐ μικρὰν γὰρ αἱ
πόλεις αὗται ῥοπὴν εἶχον, ὁποτέροις εἰς τὸν πόλεμον
4 συμμαχήσειαν. ἃ δὴ λίαν ἀγωνιῶν ὁ Διονύσιος,
τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε πολλὴν τῆς ὁμόρου χώραν,
ἰδίους αὐτοὺς κατασκευάζων ταῖς εὐεργεσίαις· πρὸς
δὲ Ῥηγίνους ἀπέστειλε πρεσβευτάς, παρακαλῶν
ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι καὶ δοῦναι τῶν πολιτικῶν
παρθένων αὐτῷ μίαν συμβιώσασθαι· ἐπηγγέλλετο
δ' αὐτοῖς πολλὴν τῆς συνοριζούσης χώρας κατακτή-

5 τεταγμένων o-PAL 11 συναθροῖσαι fort.; καὶ om. P 13 ἐγείρειν (= A?) aut ἐξενεγκεῖν Reiske 24 πρεσβευτάς] καὶ add. v 26 μίαν αὐτῷ o-PA 27 κατακτήσασθαι o

σεσθαι, τὴν πόλιν δ' αὐξήσειν ἐφ' ὅσον ἂν αὐτὸς
ἰσχύῃ. τῆς γὰρ γυναικὸς αὐτοῦ, θυγατρὸς δ' Ἑρ- 5
μοκράτους, κατὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ἱππέων ἀνῃρη-
μένης, ἔσπευδε τεκνοποιήσασθαι, διαλαμβάνων τῇ
τῶν γεννηθέντων εὐνοίᾳ βεβαιότατα τηρήσειν τὴν
δυναστείαν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ συναχθεί-
σης περὶ τούτων ἐκκλησίας, καὶ πολλῶν ῥηθέντων
λόγων, ἔδοξε τοῖς Ῥηγίνοις μὴ δέξασθαι τὴν ἐπι-
γαμίαν. Διονύσιος δ' ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπι- 6
βολῆς, περὶ τῶν αὐτῶν ἀπέστειλε τοὺς πρεσβευτὰς
πρὸς τὸν δῆμον τῶν Λοκρῶν. ὧν ψηφισαμένων τὴν
ἐπιγαμίαν, ἐμνήστευεν ὁ Διονύσιος Δωρίδα τὴν
Ξενέτου θυγατέρα, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὄντος
ἐνδοξοτάτου τῶν πολιτῶν. ὀλίγαις δ' ἡμέραις πρὸ 7
τῶν γάμων ἀπέστειλεν εἰς Λοκροὺς πεντήρη πρῶ-
τον νεναυπηγημένην, ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς κατα-
σκευάσμασι κεκοσμημένην· ἐφ' ἧς διακομίσας τὴν
παρθένον εἰς τὰς Συρακούσας εἰσήγαγεν εἰς τὴν
ἀκρόπολιν. ἐμνηστεύσατο δὲ καὶ τῶν πολιτικῶν 8
678 τὴν ἐπισημοτάτην Ἀριστομάχην, ἐφ' ἣν ἀποστείλας
λευκὸν τέθριππον ἤγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. περὶ **45**
δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέρας γήμας συνεχεῖς
ἑστιάσεις ἐποιεῖτο τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πλείστων
πολιτῶν· ἀπετίθετο γὰρ ἤδη τὸ πικρὸν τῆς τυραν-
νίδος, καὶ μεταβαλλόμενος εἰς ἐπιείκειαν φιλαν-

1 ἂν om. L 2 ἰσχύει AFJL 5 γενηθέντων P, συγγενῶν vel ἐπιγαμηθέντων Reiske 12 τὴν Steph., τε τὴν o 13 Ξενέτου] Ἐξαινέτου Cobet 17 ἧς] οἷς PAF 19 πολιτικῶν Eich., πολιτῶν o, πολιτίδων Bek. 24 πολιτῶν Eich., πόλεων o

θρωπότερον ἦρχε τῶν ὑποτεταγμένων, οὔτε φονεύων
οὔτε φυγάδας ποιῶν, καθάπερ εἰώθει.
2 Μετὰ δὲ τοὺς γάμους ὀλίγας ἐπιμείνας ἡμέρας
συνήγαγεν ἐκκλησίαν καὶ παρεκάλει τοὺς Συρακο-
σίους πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους,
ἀποφαίνων αὐτοὺς καθόλου μὲν τοῖς Ἕλλησιν ἐχθρο-
τάτους ὄντας, μάλιστα δὲ τοῖς Σικελιώταις διὰ παν-
3 τὸς ἐπιβουλεύοντας. καὶ νῦν μὲν ἐφ' ἡσυχίας αὐ-
τοὺς μένειν ἀπεδείκνυε διὰ τὸν ἐμπεσόντα λοιμόν,
ὃν τοὺς πλείστους τῶν κατὰ Λιβύην διεφθαρκέναι·
ἰσχύσαντας δ' αὐτοὺς οὐκ ἀφέξεσθαι τῶν Σικελιω-
τῶν, οἷς ἐξ ἀρχαίων ἐπιβουλεύουσιν. διὸ αἱρετώ-
τερον νῦν εἶναι πρὸς ἀσθενεῖς αὐτοὺς ὄντας δια-
πολεμεῖν ἢ μετὰ ταῦτα πρὸς ἰσχυροὺς διαγωνίζεσθαι.
4 ἅμα δὲ συνίστα δεινὸν εἶναι περιορᾶν τὰς Ἑλλη-
νίδας πόλεις ὑπὸ βαρβάρων καταδεδουλωμένας, ἃς
ἐπὶ τοσοῦτον συνεπιλήψεσθαι τῶν κινδύνων, ἐφ'
ὅσον τῆς ἐλευθερίας τυχεῖν ἐπιθυμοῦσιν. οὐ μὴν
ἀλλὰ πολλοὺς λόγους πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν
διαλεχθεὶς ταχὺ συγκαταίνους ἔλαβε τοὺς Συρακο-
5 σίους. οὐ γὰρ ἧττον ἐκείνου τὸν πόλεμον ἔσπευ-
δον γενέσθαι, πρῶτον μὲν μισοῦντες τοὺς Καρχη-
δονίους, [καὶ] δι' ἐκείνους ἠναγκασμένοι ποιεῖν τὸ
προσταττόμενον ὑπὸ τοῦ τυράννου· ἔπειτα δὲ καὶ
τὸν Διονύσιον φιλανθρωπότερον ἑαυτοῖς ἤλπιζον
χρήσεσθαι, φοβούμενον τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ἀπὸ
τῶν καταδεδουλωμένων ἐπίθεσιν· τὸ δὲ μέγιστον,

3 ὑπομείνας P 5 πρὸς τοὺς P, πρὸς ν 19 ἀλλὰ] ἀλλ' οὐ Reiske 22 μὲν om. P 23 καὶ PAL, om. c, ὡς Steph. (praestat ὡς ἂν) 26 χρῆσθαι o, corr. Eich.

*ἤλπιζον ἑαυτοὺς κυριεύσαντας ὅπλων, ἐὰν ἡ τύχη
δῷ καιρόν, ἀντιλήψεσθαι τῆς ἐλευθερίας.*

Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν, τοῦ Διονυσίου τὴν ἐξου- **46**
*σίαν δόντος, οἱ Συρακόσιοι τὰ Φοινικικὰ χρήματα
διήρπασαν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν Καρχηδονίων ᾤκουν
ἐν ταῖς Συρακούσαις ἁδρὰς ἔχοντες κτήσεις, πολλοὶ
δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων εἶχον ἐν τῷ λιμένι τὰς ναῦς
γεμούσας φορτίων, ἃ πάντα διεφόρησαν οἱ Συρα-
κόσιοι. παραπλησίως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Σικελιῶται* 2
*τοὺς παρ' αὐτοῖς οἰκοῦντας τῶν Φοινίκων ἐκβα-
λόντες τὰς κτήσεις διήρπασαν· καίπερ γὰρ τὴν
Διονυσίου τυραννίδα μισοῦντες, ὅμως ἡδέως ἐκοι-
νώνουν τοῦ πρὸς Καρχηδονίους πολέμου διὰ τὴν
ὠμότητα τῶν ἀνδρῶν. ὧν δὴ χάριν καὶ οἱ τὰς* 3
*Ἑλληνίδας πόλεις οἰκοῦντες ὑπὸ Καρχηδονίους,
ἐπειδὴ φανερῶς ὁ Διονύσιος ἐξέφερε τὸν πόλεμον,*
679 *ἐναπεδείξαντο τὸ πρὸς τοὺς Φοίνικας μῖσος· οὐ
μόνον γὰρ αὐτῶν τὰς οὐσίας διήρπασαν, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὺς συλλαμβάνοντες πᾶσαν αἰκίαν καὶ ὕβριν εἰς
τὰ σώματ' αὐτῶν ἀπετίθεντο, μνημονεύοντες ὧν
αὐτοὶ κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἔπαθον. ἐπὶ τοσοῦτον* 4
*δὲ τῆς κατὰ τῶν Φοινίκων τιμωρίας προέβησαν καὶ
τότε καὶ κατὰ τὸν ὕστερον χρόνον, ὥστε τοὺς Καρ-
χηδονίους διδαχθῆναι μηκέτι παρανομεῖν εἰς τοὺς
ὑποπεσόντας· οὐ γὰρ ἠγνόουν, δι' αὐτῶν τῶν ἔρ-
γων μαθόντες, ὅτι τοῖς διαπολεμοῦσι κοινῆς τῆς
τύχης ὑπαρχούσης ἀμφοτέρους κατὰ τὰς ἥττας τοι-*

4 *φοινικὰ* P 8 *φορτίων, ἃ πάντα* Madvig et Cobet, *φορτίων ὧν ἅπαντα* o 12 *ὁμοίως* PFJ 15 *ὑπὸ*] *τὰς ὑπὸ* Dind. 19 *συλλαβάνοντες* P 22 *προσέβησαν* PALf

αὖτα ἀνάγκη πάσχειν, οἷα ἂν αὐτοὶ πράξωσιν εἰς
5 *τοὺς ἀτυχήσαντας. ὁ δ' οὖν Διονύσιος, ἐπειδὴ*
πάντ' αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἡτοίμαστο, διε-
νοεῖτο πέμπειν ἀγγέλους εἰς Καρχηδόνα τοὺς ἐροῦν-
τας, ὅτι Συρακόσιοι καταγγέλλουσι πόλεμον Καρχη-
δονίοις, ἐὰν μὴ τὰς ὑπ' αὐτῶν καταδεδουλωμένας
Ἑλληνίδας πόλεις ἐλευθερώσωσιν. Διονύσιος μὲν
οὖν περὶ ταῦτ' ἐγίνετο.

6 *Κτησίας δ' ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως. ἤκμασαν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν οἱ ἐπισημότατοι διθυραμβοποιοί, Φιλόξενος Κυθήριος, Τιμόθεος Μιλήσιος, Τελέστης Σελινούντιος, Πολύειδος, ὃς καὶ ζωγραφικῆς καὶ μουσικῆς εἶχεν ἐμπειρίαν.*

47 *Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι*
μὲν παρειλήφει τὴν ἀρχὴν Λυσιάδης, ἐν δὲ τῇ
Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ,
Πόπλιος Μάλλιος, Πούπλιος Μαίλιος, Σπόριος
Φούριος, Λεύκιος Πούπλιος. Διονύσιος δ' ὁ τῶν
Συρακοσίων τύραννος, ἐπειδὴ πάντα τὰ πρὸς [τὸν]
πόλεμον αὐτῷ κατεσκεύαστο κατὰ τὴν ἰδίαν προαί-
ρεσιν, ἐξέπεμψεν εἰς Καρχηδόνα κήρυκα, δοὺς ἐπι-
2 *στολὴν πρὸς τὴν γερουσίαν· ἐν ταύτῃ δὲ γεγραμ-*

3 *πάντα* PA 7 *πόλεις Ἑλληνίδας* ο‿PA 10 *κατέστροφεν* P, *κατέστραφεν* AF, *κατέστρεφεν* c 13 *Μιλήσιος* Meursius, *Φιλήσιος* o 14 *τελεστὴς* P 16 *ἐνιαυσιαίου* L 17 *Λυσιάδης*] *Σουνιάδης* Böckh 19 *Πούπλιος* om. v *Μαίλιος*] *Μάννιος* PA, *Μάνιος* c 20 *Φρούριος* PA *Πούπλιος* P (*Poblilius* fasti, *Popilius* Liv. V 12), om. A, *καὶ ἕτεροι τρεῖς* c 21 *τὸν* om. PF (cf. v. 3)

μένον ἦν ὅτι Συρακοσίοις δεδογμένον εἴη πολεμεῖν
πρὸς Καρχηδονίους, ἐὰν μὴ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων
ἐκχωρήσωσιν. οὗτος μὲν οὖν κατὰ τὸ παραγγελθὲν
πλεύσας εἰς Λιβύην τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδωκε τῇ
γερουσίᾳ. ἧς ἀναγνωσθείσης ἔν τε τῇ συγκλήτῳ
καὶ μετὰ ταῦτ' ἐν τῷ δήμῳ συνέβη τοὺς Καρχη-
δονίους οὐ μετρίως ἀγωνιᾶν περὶ τοῦ πολέμου·
ὅ τε γὰρ λοιμὸς αὐτῶν παμπληθεῖς ἀπεκτάγκει καὶ
τοῖς ὅλοις ἦσαν ἀπαρασκεύαστοι. οὐ μὴν ἀλλ' 3
οὗτοι μὲν ἐκαραδόκουν τὴν τῶν Συρακοσίων προ-
αίρεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν χρημάτων ἀπέστειλάν
τινας τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τοὺς ξενολογήσοντας
ἀπὸ τῆς Εὐρώπης· Διονύσιος δ' ἀναλαβὼν τοὺς 4
Συρακοσίους καὶ τοὺς μισθοφόρους, ἔτι δὲ τοὺς
680 συμμάχους, ἀνέζευξεν ἐκ Συρακουσῶν, ἐπ' Ἔρυκος
τὴν πορείαν ποιούμενος. οὐ μακρὰν γὰρ τοῦ λό-
φου τούτου Μοτύη πόλις ἦν ἄποικος Καρχηδονίων,
ᾗ μάλιστα ἐχρῶντο κατὰ τῆς Σικελίας ὁρμητηρίῳ·
ταύτης γὰρ κρατήσας ἤλπιζεν οὐκ ὀλίγα προτερή-
σειν τῶν πολεμίων. κατὰ δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ἀεὶ 5
παρελάμβανε τοὺς ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, παν-
δημεὶ καθοπλίζων· συνεστρατεύοντο γὰρ αὐτῷ προ-
θύμως ἅπαντες, μισοῦντες μὲν τὸ βάρος τῆς τῶν
Φοινίκων ἐπικρατείας, ἐπιθυμοῦντες δὲ τυχεῖν ποτε
τῆς ἐλευθερίας. καὶ πρώτους μὲν Καμαριναίους 6
παρέλαβεν, εἶτα Γελῴους καὶ Ἀκραγαντίνους· μεθ'
οὓς Ἱμεραίους μετεπέμψατο, κατοικοῦντας ἐπὶ θά-
τερα μέρη τῆς Σικελίας· Σελινουντίους δ' ἐν

1 εἴη Hert., ἦν o 4 ἐπέδωκε o - PLA 6 ταῦτ' ἐν] ταῦτα P
8 παμπληθεῖς om. P 28 δ' ἐν] δὲ P, τε v; ἐν add. Steph.

παρόδῳ προσαγαγόμενος παρεγενήθη πρὸς τὴν Μο-
7 τύην μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς
μὲν ὀκτακισμυρίους, ἱππεῖς δὲ [πολὺ] πλείους τῶν
τρισχιλίων, ναῦς δὲ μακρὰς οὐ πολὺ λειπούσας τῶν
διακοσίων· συνηκολούθει δὲ καὶ φορτηγὰ πλοῖα
γέμοντα πολλῶν μηχανημάτων, ἔτι δὲ τῆς ἄλλης
χορηγίας ἁπάσης, ὄντα τὸν ἀριθμὸν οὐκ ἐλάττω
πεντακοσίων.

48 Τηλικαύτης δὲ τῆς παρασκευῆς οὔσης, Ἐρυκῖνοι
μὲν καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ
μισοῦντες Καρχηδονίους προσεχώρησαν τῷ Διο-
νυσίῳ, οἱ δὲ τὴν Μοτύην κατοικοῦντες προσδε-
χόμενοι τὴν ἐκ Καρχηδονίων βοήθειαν οὐ κατεπλήτ-
τοντο τὴν Διονυσίου δύναμιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν
πολιορκίαν παρεσκευάζοντο· οὐ γὰρ ἠγνόουν τοὺς
Συρακοσίους ὅτι πρώτην τὴν Μοτύην πορθήσουσι
2 διὰ τὸ πιστοτάτην εἶναι τοῖς Καρχηδονίοις. αὕτη
δ' ἡ πόλις ἦν ἐπί τινος νήσου κειμένη, τῆς Σικε-
λίας ἀπέχουσα σταδίους ἕξ, τῷ δὲ πλήθει καὶ τῷ
κάλλει τῶν οἰκιῶν εἰς ὑπερβολὴν πεφιλοτεχνη-
μένη διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν κατοικούντων. εἶχε δὲ
καὶ ὁδὸν στενὴν χειροποίητον φέρουσαν ἐπὶ τὸν
τῆς Σικελίας αἰγιαλόν, ἣν οἱ Μοτυηνοὶ τότε διέ-
σκαψαν, ὡς μὴ προσόδους ἔχοιεν κατ' αὐτῶν οἱ
3 πολέμιοι. Διονύσιος δὲ μετὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων
κατασκεψάμενος τοὺς τόπους, ἤρξατο χώματα κατα-

1 προσαγόμενος *o*, corr. Eich. 2 δὲ om. P 3 πολὺ del. Dind. 9 Ἐρύκινοι *v* 13 βοήθειαν Rhod., δύναμιν *o* 14 δύναμιν Rhod., βοήθειαν *o* 16 πρώτην Hert., πρῶτοι PAL, πρῶτον *c* πολιορκήσουσι fort. 23 κατέσκαψαν *o*-PAL 24 προόδοις P, προόδους *v*; corr. Wess.

σκευάζειν ἐπὶ τὴν Μοτύην, καὶ τὰς μὲν μακρὰς
ναῦς παρὰ τὸν εἴσπλουν τοῦ λιμένος ἐνεώλκησε,
τὰ δὲ φορτηγὰ τῶν πλοίων ὥρμισε παρὰ τὸν
αἰγιαλόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ μὲν τῶν ἔργων κατ- 4
έλιπεν ἐπιστάτην Λεπτίνην τὸν ναύαρχον, αὐτὸς δὲ
681 μετὰ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ὥρμησεν ἐπὶ τὰς τοῖς Καρ-
χηδονίοις συμμαχούσας πόλεις. Σικανοὶ μὲν οὖν
πάντες εὐλαβούμενοι τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως
προσεχώρησαν τοῖς Συρακοσίοις, τῶν δὲ ἄλλων
πόλεων πέντε μόνον διέμειναν ἐν τῇ πρὸς Καρχη-
δονίους φιλίᾳ· αὗται δὲ ἦσαν Ἁλικύαι, Σολοῦς,
Αἴγεστα, Πάνορμος, Ἔντελλα. τὴν μὲν οὖν τῶν 5
Σολουντίνων καὶ Πανορμιτῶν, πρὸς δὲ τούτοις
Ἁλικυαίων χώραν ὁ Διονύσιος λεηλατήσας ἐδενδρο-
τόμησε, τὴν δὲ Αἴγεσταν καὶ Ἔντελλαν πολλῇ δυνά-
μει περιστρατοπεδεύσας συνεχεῖς ἐποιεῖτο προσβο-
λάς, σπεύδων αὐτῶν μετὰ βίας κυριεῦσαι. καὶ τὰ
μὲν περὶ Διονύσιον ἐν τούτοις ἦν.

Ἰμίλκων δὲ ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς αὐτὸς 49
μὲν περὶ τὸν τῶν δυνάμεων ἀθροισμὸν καὶ τὴν
ἄλλην ἐγίνετο παρασκευήν, τὸν δὲ ναύαρχον μετὰ
δέκα τριήρων ἀπέστειλε, κελεύσας κατὰ τάχος λά-
θρᾳ πλεῖν ὡς ἐπὶ Συρακοσίους, καὶ νυκτὸς εἰς τὸν
λιμένα πλεύσαντα ˌδιαφθεῖραι τὰ καταλελειμμένα

3 ὥρμησεν PAF 7 οὖν πάντες Steph., πάντες v, πάναυτῶν P 10 ἐν add. Eich. 11 Ἁλικύαι Jac. Gronovius, ἄγκυραι o Σόλος o-PAJ 13 Σελεντίνων P, Σολεντίνων v, corr. Wess. 14 ἀγκυραίων o 15 τήν τε (δὲ Rhod.) τῶν Αἰγεσταίων καὶ Ἐντελλάνων o, corr. Dind. 19 Ἀμίλκας JK 23 Συρακούσας praestat 24 διαφθεῖραι — Διονύσιον bis A, contra ὁ δὲ πεμφθεὶς — λιμένα om. A

2 τῶν πλοίων. τοῦτο δ' ἔπραξε νομίζων ἀντιπερισπασμόν τινα ποιήσειν καὶ τὸν Διονύσιον ἀναγκάσειν μέρος τῶν πλοίων ἀποστέλλειν ἐπὶ Συρακοσίους. ὁ δὲ πεμφθεὶς ναύαρχος συντόμως πράξας τὸ παραγγελθέν, κατέπλευσε νυκτὸς εἰς τὸν τῶν Συρακοσίων λιμένα, πάντων ἀγνοούντων τὸ γεγενημένον. ἀπροσδοκήτως δ' ἐπιθέμενος καὶ τοῖς παρορμοῦσι πλοίοις ἐμβολὰς δοὺς καὶ σχεδὸν ἅπαντα καταδύσας, ἀν-
3 έκαμψεν εἰς Καρχηδόνα. Διονύσιος δὲ πᾶσαν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν δῃώσας καὶ τοὺς πολεμίους τειχήρεις ποιήσας, ἐπὶ τὴν Μοτύην ἅπασαν ἤγαγε τὴν δύναμιν· ἤλπιζε γὰρ ταύτης ἐκπολιορκηθείσης τὰς ἄλλας εὐθέως αὑτὰς παραδώσειν. εὐθὺς οὖν πολλαπλασίους ἄνδρας τοῖς ἔργοις τε προστιθεὶς ἐχώννυε τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ τὰς μηχανὰς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἅμα τῇ τοῦ χώματος αὐξήσει προσήγαγε τοῖς τείχεσιν.

50 Περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰμίλκων ὁ τῶν Καρχηδονίων ναύαρχος ἀκούσας ὅτι Διονύσιος ἐνεώλκησε τὰς ναῦς, εὐθὺς ἐπλήρου τὰς ἀρίστας τῶν τριήρων ἑκατόν· ὑπελάμβανε γὰρ ἀπροσδοκήτως ἐπιφανεὶς ῥᾳδίως κρατήσειν τῶν νενεωλκημένων ἐν τῷ λιμένι σκαφῶν, κυριεύων τῆς θαλάττης· τοῦτο δὲ πράξας ἐνόμιζε τήν τε τῆς Μοτύης πολιορκίαν λύσειν καὶ τὸν πόλεμον μετάξειν ἐπὶ τὴν τῶν Συ-
2 ρακοσίων πόλιν. ἐκπλεύσας οὖν μετὰ νεῶν ἑκατὸν

6 γινόμενον Hert. 8 καταλύσας o, corr. Wess. 10 Καρχηδονίοις P 13 αὐτὰς PJ 16 κατολίγον P, κατὰ λόγον v 17 προσῆγε Dind. 18 Ἰμίλκων] καὶ μίλκων P, Ἀμίλκας f semper 19 νενεώλκησε P 25 τὴν τ. Σ. πόλιν Wess., τὸν τ. Σ. πόλεμον o

κατήχθη ἐπὶ τὴν τῶν Σελινουντίων χώραν νυκτός,
682 καὶ περιπλεύσας τὴν περὶ Λιλύβαιον ἄκραν ἅμ'
ἡμέρᾳ παρῆν ἐπὶ τὴν Μοτύην. ἀνελπίστως δ' ἐπι-
φανεὶς τοῖς πολεμίοις τῶν παρορμούντων πλοίων
τὰ μὲν συνέτριψε, τὰ δ' ἔκαυσεν, οὐ δυναμένων
βοηθεῖν τῶν περὶ Διονύσιον. μετὰ δὲ ταῦτ' εἰσ- 3
πλεύσας εἰς τὸν λιμένα διέταξε τὰς ναῦς ὡς ἐπι-
θησόμενος ταῖς νενεωλκημέναις ὑπὸ τῶν πολεμίων.
Διονύσιος δὲ συναγαγὼν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ στόμα
τοῦ λιμένος, καὶ θεωρῶν τοὺς πολεμίους τὸν ἐκ
τοῦ λιμένος ἔκπλουν παραφυλάττοντας, εὐλαβεῖτο
καθέλκειν εἰς τὸν λιμένα τὰ σκάφη· οὐ γὰρ ἠγνόει
διότι στενοῦ τοῦ στόματος ὄντος ἀναγκαῖον ἦν
ὀλίγαις ναυσὶ πρὸς πολλαπλασίους διακινδυνεύειν.
διόπερ τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ῥᾳδίως διελκύσας 4
τὰ σκάφη διὰ τῆς γῆς εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ λιμένος
θάλατταν διέσωσε τὰς ναῦς. Ἰμίλκων δὲ ταῖς πρώ-
ταις τριήρεσιν ἐπιθέμενος τῷ πλήθει τῶν βελῶν
ἀνείργετο· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν νεῶν ἐπεβεβήκει πλῆ-
θος τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν, ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τοῖς
ὀξυβελέσι καταπέλταις οἱ Συρακόσιοι χρώμενοι συ-
χνοὺς τῶν πολεμίων ἀνῄρουν· καὶ γὰρ κατάπληξιν
εἶχε μεγάλην τοῦτο τὸ βέλος διὰ τὸ πρώτως εὑρε-
θῆναι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν· ὥστε Ἰμίλκων οὐ
δυνάμενος κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς ἀπέπλευσεν εἰς
τὴν Λιβύην, ναυμαχεῖν οὐ κρίνων συμφέρειν διὰ
τὸ διπλασίας εἶναι τὰς ναῦς τῶν πολεμίων.

2 τὴν περὶ Hert., περὶ τὴν o   14 πολλαπλασίας fort.
17 πρώταις] ταῖς add. P   23 πρῶτος P

51 *Διονύσιος δὲ τῇ πολυχειρίᾳ τῶν ἐργαζομένων συντελέσας τὸ χῶμα, προσήγαγε παντοίας μηχανὰς τοῖς τείχεσι, καὶ τοῖς μὲν κριοῖς ἔτυπτε τοὺς πύργους, τοῖς δὲ καταπέλταις ἀνέστελλε τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων μαχομένους· προσήγαγε δὲ καὶ τοὺς ὑποτρόχους πύργους τοῖς τείχεσιν, ἑξωρόφους ὄντας,*
2 *οὓς κατεσκεύασε πρὸς τὸ τῶν οἰκιῶν ὕψος. οἱ δὲ τὴν Μοτύην κατοικοῦντες ἐν χερσὶ τοῦ κινδύνου καθεστῶτος ὅμως οὐ κατεπλάγησαν τὴν τοῦ Διονυσίου δύναμιν, καίπερ ὄντες ἔρημοι συμμάχων κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν. ὑπερτιθέμενοι δὲ τῇ φιλοδοξίᾳ τοὺς πολιορκοῦντας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν μεγίστων ἱστῶν κεραίαις ἱσταμέναις ἐβάσταζον ἄνδρας ἐν θωρακίοις, οὗτοι δ' ἀφ' ὑψηλῶν τόπων δᾷδας ἡμμένας ἠφίεσαν καὶ στυππεῖα καιόμενα μετὰ*
3 *πίττης εἰς τὰς τῶν πολεμίων μηχανάς. ταχὺ δὲ τῆς φλογὸς ἐπινεμομένης τὴν ὕλην, ὀξέως οἱ Σικελιῶται παραβοηθήσαντες ταύτην μὲν ἀπέσβεσαν, τοῖς δὲ κριοῖς πυκνὰς τὰς ἐμβολὰς διδόντες κατέβαλον μέρος τοῦ τείχους. συνδραμόντων δ' ἐπὶ τὸν τόπον ἀθρόων ἐξ ἑκατέρου μέρους ἰσχυρὰν συνέβαινε*
4 *τὴν μάχην γίνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ Σικελιῶται κεκρατηκέναι τῆς πόλεως ἤδη νομίζοντες, πᾶν ὑπέμενον ἕνεκεν τοῦ τοὺς Φοίνικας ἀμύνεσθαι, περὶ ὧν πρότερον εἰς αὐτοὺς ἡμαρτήκεισαν· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντες τὰ τῆς αἰχμα-* 683

5 *ὑποτρόχους* Wess., codicum lectionem *ὑπὸ τῶν τροχῶν* non damnans 6 *ἑξορόφους ο*-PAL 15 *στυμπία* P, *στυπία* A 18 *μὲν* om. P 21 *ἀθρόως ο*, corr. Reiske *τὴν μάχην συνέβαινε ο*-PA 24 *ἀμύνασθαι v*

λωσίας δεινά, καὶ φυγὴν οὐδεμίαν ὁρῶντες ὑπάρχου-
σαν οὔτε κατὰ γῆν οὔτε κατὰ θάλατταν, οὐκ ἀγε-
νῶς ὑπέμενον τὸν θάνατον. θεωροῦντες δὲ τὴν 5
ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐπικουρίαν περιῃρημένην, ἐνέφρατ-
τον τοὺς στενωπούς, καὶ ταῖς ἐσχάταις οἰκίαις
ἐχρῶντο καθάπερ τειχίῳ πολυτελῶς ᾠκοδομημένῳ.
ὅθεν εἰς μείζονα δυσχέρειαν οἱ περὶ τὸν Διονύσιον
παρεγενήθησαν. παρεισπεσόντες γὰρ ἐντὸς τοῦ 6
τείχους, καὶ δοκοῦντες ἤδη κυριεύειν τῆς πόλεως,
ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις ὄντων ἐξ ὑπερδεξίων τό-
πων κατετιτρώσκοντο. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς ξυλίνους 7
πύργους προσαγαγόντες ταῖς πρώταις οἰκίαις ἐπι-
βάθρας κατεσκεύασαν. ἴσων δ' ὄντων τῶν μηχανη-
μάτων τοῖς οἰκοδομήμασι, τὸ λοιπὸν ἐκ χειρὸς συνέ-
βαινεν εἶναι τὴν μάχην. οἱ μὲν γὰρ Σικελιῶται
τὰς ἐπιβάθρας ἐπιρριπτοῦντες, διὰ τούτων ἐπὶ τὰς
οἰκίας ἐβιάζοντο· οἱ δὲ Μοτυηνοὶ τὸ μέγεθος τοῦ **52**
κινδύνου λογιζόμενοι, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν
τέκνων ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντων, τῷ περὶ τούτων φόβῳ
προθυμότερον ἠγωνίζοντο. οἱ μὲν γὰρ γονέων παρε-
στώτων καὶ δεομένων μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς τῇ τού-
των ὕβρει παραδιδομένους ἐπηγείροντο ταῖς ψυχαῖς,
οὐδεμίαν φειδὼ τοῦ ζῆν ποιούμενοι, οἱ δὲ γυναι-
κῶν καὶ νηπίων τέκνων θρῆνον ἀκούοντες ἔσπευ-
δον εὐγενῶς ἀποθανεῖν, πρὶν ἐπιδεῖν τὴν τῶν τέ-
κνων αἰχμαλωσίαν· οὐδὲ γὰρ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως 2
ἦν, ὡς ἂν περιεχούσης μὲν θαλάττης, τῶν δὲ πολε-

2 ἀγεννῶς ο-PJL 7 δυσχωρίαν fort. (XIII 55, 8) 18 γυναικῶν] γονέων καὶ τῶν γυναικῶν Eich. 25 ἐφιδεῖν PA τέκνων] νεκρῶν P 26 οὐδὲ] οὔτε Dind.

μίων θαλαττοκρατούντων. ἐξέπληττέ τε [αὐτοὺς]
καὶ μάλιστα ἀπογινώσκειν ἐποίει τοὺς Φοίνικας τὸ
ὠμῶς κεχρῆσθαι τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἡλωκόσιν, οἷς
ταὐτὸ προσεδόκων πείσεσθαι. ἀπελείπετ' οὖν αὐτοῖς
3 εὐγενῶς μαχομένοις ἢ νικᾶν ἢ τελευτᾶν. τοιαύτης
δὲ παραστάσεως ἐμπεσούσης εἰς τὰς τῶν πολιορκου-
μένων ψυχάς, συνέβαινε τοὺς Σικελιώτας εἰς πολ-
4 λὴν ἀπορίαν ἐμπίπτειν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐπερεισθει-
σῶν σανίδων μαχόμενοι κακῶς ἀπήλλαττον διά τε
τὴν στενοχωρίαν καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐναντίους ἀπονε-
νοημένως κινδυνεύειν, ὡς ἂν ἀπογινώσκοντας τὸ ζῆν·
ὥσθ' οἱ μὲν εἰς χεῖρας συμπλεκόμενοι καὶ τραύματα
διδόντες καὶ λαμβάνοντες ἀπέθνησκον, οἱ δ' ὑπὸ
τῶν Μοτυαίων ἐξωθούμενοι καὶ ἀπὸ τῶν σανίδων
5 ἀποπίπτοντες εἰς τὴν γῆν ἀπώλλυντο. τέλος δ' ἐφ'
ἡμέρας τοιαύτης τινὸς τῆς πολιορκίας γινομένης,
Διονύσιος αἰεὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν τῇ σάλπιγγι τοὺς
μαχομένους ἀνακαλούμενος ἔλυε τὴν πολιορκίαν.
εἰς τοιαύτην δὲ συνήθειαν τοὺς Μοτυαίους ἀγαγών,
ἐπειδὴ παρ' ἑκατέρων οἱ κινδυνεύοντες ἀπῆλθον,
ἀπέστειλεν Ἀρχύλον τὸν Θούριον μετὰ τῶν ἐπι-
6 λέκτων· οὗτος δ' ἤδη νυκτὸς οὔσης προσήρεισε
ταῖς πεπτωκυίαις οἰκίαις κλίμακας, δι' ὧν ἀναβὰς 684
καὶ καταλαβόμενός τινα τόπον εὔκαιρον παρεδέχετο
7 τοὺς περὶ τὸν Διονύσιον. οἱ δὲ Μοτυαῖοι τὸ

1 καὶ αὐτοὺς PA, αὐτοὺς καὶ c; αὐτοὺς del. Reiske 3 κεχρῆσθαι Wurm, κεχρημένους o οἷς Wurm, οἳ o 4 ταὐτῷ P, ταὐτὸν A 9 τε om. P 14 τῶν add. Eich. 16 τοιαύτης τινὸς] τινὰς τοιαύτης Eich. (at ἐφ' ἡμέρας = interdiu, cf. XIII 108, 8) 21 Ἄρχυλον o 22 προσείρεισε P 24 προσεδέχετο P (XIII 67, 3)

γεγενημένον αἰσθόμενοι παραυτίκα μετὰ πάσης σπου-
δῆς παρεβοήθουν, καὶ τῶν καιρῶν ὑστεροῦντες
οὐδὲν ἧττον ὑπέστησαν τὸν κίνδυνον. γενομένης
δὲ τῆς μάχης ἰσχυρᾶς καὶ πολλῶν προσαναβάντων,
μόγις οἱ Σικελιῶται τῷ πλήθει κατεπόνησαν τοὺς
ἀνθεστηκότας. εὐθὺς δὲ καὶ διὰ τοῦ χώματος ἡ **53**
δύναμις ἅπασα τοῦ Διονυσίου παρεισέπεσεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν ἀναιρουμένων· οἱ
γὰρ Σικελιῶται ὠμότητα ὠμότητι σπεύδοντες ἀμύ-
νεσθαι, πάντας ἑξῆς ἀνῄρουν, ἁπλῶς οὐ παιδός, οὐ
γυναικός, οὐ πρεσβύτου φειδόμενοι. Διονύσιος δὲ 2
βουλόμενος ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν, ὅπως
ἀθροισθῇ χρήματα, τὸ μὲν πρῶτον ἀνεῖργε τοὺς
στρατιώτας τοῦ φονεύειν τοὺς αἰχμαλώτους· ὡς δ'
οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν, ἀλλ' ἑώρα τὴν τῶν Σικελιω-
τῶν ὁρμὴν ἀκατάσχετον οὖσαν, παρεστήσατο κήρυκας
τοὺς μετὰ βοῆς δηλώσοντας τοῖς Μοτυαίοις φυγεῖν
εἰς τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱερὰ τιμώμενα. οὗ γενη- 3
θέντος οἱ μὲν στρατιῶται τοῦ φονεύειν ἔληγον, ἐπὶ
δὲ τὴν τῶν κτήσεων διαρπαγὴν ὥρμησαν· καὶ διε-
φορεῖτο πολὺς μὲν ἄργυρος, οὐκ ὀλίγος δὲ χρυσός,
καὶ ἐσθῆτες πολυτελεῖς καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας
πλῆθος. τὴν δὲ τῆς πόλεως διαρπαγὴν ἔδωκεν ὁ
Διονύσιος τοῖς στρατιώταις, βουλόμενος προθύμους
αὐτοὺς ποιῆσαι πρὸς τοὺς ἐπιφερομένους κινδύ-
νους. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος Ἀρχύλον τὸν 4

5 μόγις Dind., μόλις ο 6 καὶ om. P 9 ὠμότητα ὠμότητι Madvig; ὠμότητι PK, ὠμότητα c 10 ἑξῆς PA, ἐφεξῆς c 24 αὐτοὺς προθύμους ο-PA 26 Ἀρχύλον] χαιρῦλον P, χάριλον FJ

ἀναβάντα πρῶτον ἐπὶ τὸ τεῖχος ἑκατὸν μναῖς ἐστεφάνωσεν, τῶν δ' ἄλλων κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τῶν ἠνδραγαθηκότων ἐτίμησεν, καὶ τῶν Μοτυαίων τοὺς περιλειφθέντας ἐλαπυροπώλησεν· Δαϊμένην δὲ καί τινας τῶν Ἑλλήνων συμμαχοῦντας Καρχηδο-
5 νίοις λαβὼν αἰχμαλώτους ἀνεσταύρωσεν. μετὰ δὲ ταῦτα φύλακας τῆς πόλεως καταστήσας, Βίτωνα τὸν Συρακόσιον φρούραρχον ἀπέδειξε· τὸ δὲ πλεῖον μέρος ἐκ τῶν Σικελῶν ὑπῆρχεν. καὶ Λεπτίνην μὲν τὸν ναύαρχον μετὰ νεῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν παρατηρεῖν τὴν διάβασιν τῶν Καρχηδονίων ... συνέταξε δ' αὐτῷ τὴν Αἴγεσταν καὶ τὴν Ἔντελλαν πολιορκεῖν, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς πορθεῖν αὐτὴν ἐνεστήσατο· αὐτὸς δὲ τοῦ θέρους ἤδη λήγοντος ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Συρακούσας.
6 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Σοφοκλῆς [ὁ Σοφοκλέους] τραγῳδίαν διδάσκειν ἤρξατο, καὶ νίκας ἔσχε δεκαδύο.
54 Τοῦ δ' ἐνιαυσιαίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν Φορμίων, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἐγένοντο χιλίαρχοι ἕξ, Γναῖος Γενούκιος [καὶ] Λεύκιος Ἀτίλιος, Μάρκος Πομπώνιος, Γάιος Δυίλιος, Μάρκος Οὐετούριος, Οὐαλέριος Ποπλίλιος, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἐνενηκοστὴ καὶ ἕκτη, καθ'
2 ἣν ἐνίκα Εὔπολις Ἠλεῖος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν 685

5 ἑλληνίδων P 10 ἑκατὸν] ἐκέλευσεν fort. add. 12 δ' αὐτῷ] ἄλλῳ δὲ Reiske (συνέταξε cum antecedentibus coniungens), δ' Ἀρχύλῳ conicio 13 αὐτὴν PA, αὐτὰς c 16 ὁ Σοφοκλέους om. P 17 δυοκαίδεκα v 18 ἐνιαυσίου o-PL 21 καὶ om. f Μάρκος om. A 22 Δουίλιος Sigonius, Δίυμος o; Δυίλιος — Ποπλίλιος om. A οὐετήριος o; καὶ add. v Ποπιάλιος P, Πόπλιος v 23 καθ' add. Hert. 24 Εὔπολις] Εὐπόλεμος Wess. (ex Paus. VIII, 45, 4)

*παραλαβόντων Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύ-
ραννος μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας ἐκ
Συρακουσῶν ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων
ἐπικράτειαν. πορθοῦντος δ' αὐτοῦ τὴν χώραν, Ἁλι-
κυαῖοι μὲν καταπλαγέντες διεπρεσβεύσαντο πρὸς
αὐτὸν καὶ συμμαχίαν ἐποιήσαντο, Αἰγεσταῖοι δὲ τοῖς
πολιορκοῦσι νυκτὸς ἀπροσδοκήτως ἐπιθέμενοι, καὶ
πῦρ ἐνέντες ταῖς κατὰ τὴν παρεμβολὴν σκηναῖς, εἰς
πολλὴν ταραχὴν ἤγαγον τοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ·
ἐπινεμηθείσης δὲ τῆς φλογὸς ἐπὶ πολὺν τόπον, καὶ* 3
*τοῦ πυρὸς ἀκατασχέτου γενηθέντος, τῶν μὲν παρα-
βοηθούντων στρατιωτῶν ὀλίγοι διεφθάρησαν, τῶν
δ' ἵππων οἱ πλεῖστοι ταῖς σκηναῖς συγκατεκαύθη-
σαν. καὶ Διονύσιος μὲν ἐδῄου τὴν χώραν οὐδενὸς* 4
*ὑφισταμένου, Λεπτίνης δ' ὁ ναύαρχος περὶ Μοτύην
διατρίβων ἐπετήρει τὸν τῶν πολεμίων κατάπλουν.
οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς τοῦ
Διονυσίου δυνάμεως, ἔκριναν πολὺ ταῖς παρασκευαῖς
αὐτὸν ὑπερθέσθαι. διόπερ Ἰμίλκωνα βασιλέα κατὰ* 5
*νόμον καταστήσαντες, ἐκ τῆς Λιβύης ὅλης, ἔτι δ'
ἐκ τῆς Ἰβηρίας συνήγαγον δυνάμεις, τὰς μὲν παρὰ
τῶν συμμάχων μεταπεμπόμενοι, τὰς δὲ μισθούμε-
νοι· καὶ πέρας ἤθροισαν πεζῶν μὲν ὑπὲρ τὰς τριά-
κοντα μυριάδας, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους χωρὶς
τῶν ἁρμάτων· ταῦτα δ' ἦσαν τετρακόσια· ναῦς δὲ
μακρὰς μὲν τετρακοσίας, τὰς δὲ τὸν σῖτον καὶ τὰ
μηχανήματα καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν παρακο-
μιζούσας πλείους τῶν ἑξακοσίων, καθάπερ φησὶν*

4 *ἀλικυιαῖοι* P 13 *ἵππων* Reiske, *ἱππέων* o 22 *μεταπεμπομένοις* PA 23 *μὲν πεζῶν* v 26 *τὰ* om. PA

6 Ἔφορος. Τίμαιος μὲν γὰρ τὰς ἐκ τῆς Λιβύης
περαιωθείσας [δυνάμεις] οὐ πλείω φησὶν εἶναι δέκα
μυριάδων, καὶ πρὸς ταύταις ἑτέρας τρεῖς ἀποφαί-
νεται κατὰ Σικελίαν στρατολογηθείσας.

55 Ἰμίλκων δὲ τοῖς κυβερνήταις ἅπασι δοὺς βυβλίον
ἐπεσφραγισμένον, ἐκέλευσεν ἀνοίγειν ὅταν ἐκπλεύ-
σωσι καὶ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. τοῦτο δ' ἐμηχα-
νήσατο πρὸς τὸ μηδένα τῶν κατασκόπων ἀπαγγεῖλαι
τὸν κατάπλουν τῷ Διονυσίῳ· ἦν δὲ γεγραμμένον,
2 ὅπως ἐς Πάνορμον καταπλεύσωσιν. διόπερ ἐπιγε-
νομένου πνεύματος οὐρίου, καὶ πάντων λυσάντων
τὰ πρυμνήσια, τὰ μὲν φορτηγὰ τῶν πλοίων ἔπλει
διὰ τοῦ πελάγους, αἱ δὲ τριήρεις ἔπλευσαν εἰς τὴν
Λιβύην, παρελέγοντό τε τὴν γῆν. φοροῦ δὲ πνεύ-
ματος ὄντος, ὡς ἤδη καταφανεῖς ἦσαν ἀπὸ τῆς Σι-
κελίας αἱ πρῶται πλέουσαι τῶν φορτηγῶν νεῶν,
Διονύσιος ἀπέστειλε Λεπτίνην μετὰ τριάκοντα τριή-
ρων, παρακελευσάμενος τύπτειν τοῖς ἐμβόλοις καὶ
3 διαφθείρειν ἁπάσας τὰς καταλαμβανομένας. ὃς μετὰ
σπουδῆς ἐκπλεύσας καὶ ταῖς πρώταις προσμίξας
εὐθέως τινὰς αὐτάνδρους κατέδυσεν· αἱ δὲ λοιπαὶ
πλήρεις οὖσαι καὶ τὸν ἄνεμον τοῖς ἱστίοις δεχόμεναι 686
ῥᾳδίως ἐξέφυγον· ὅμως κατέδυσε πεντήκοντα ναῦς
στρατιώτας ἐχούσας πεντακισχιλίους, ἅρματα δὲ
4 διακόσια. Ἰμίλκων δὲ καταπλεύσας εἰς Πάνορμον

2 δυνάμεις om. PAL   πλείω PAL, πλείους c   3 ταύτας PA   6 ἐκπλεύσων P   10 ἐς Πάνορμον] ἐπάνορμον P   14 Λιβύην] Μοτύην Eich.; τὸ Λιλύβαιον Dobraeus   22 πλήρεις] πλήρης P, οὐ πλησίον vel κωπήρεις Wess., εὐήρεις Reiske, τριήρεις Wurm; πλήρεσι τοῖς ἱστίοις (c. 57, 2) confert Dind.   24 σχούσας P

καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας ἦγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ τὰς μὲν τριήρεις παραπλεῖν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δ' ἐν παρόδῳ διὰ προδοσίας ἑλὼν Ἔρυκα πρὸς τὴν Μοτύην κατεστρατοπέδευσεν. ὄντος δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον τοῦ Διονυσίου περὶ τὴν Αἴγεσταν μετὰ τῆς δυνάμεως, Ἰμίλκων τὴν Μοτύην ἐξεπολιόρκησεν. τῶν δὲ Σικελιωτῶν προθύμων ὄντων 5 διαμάχεσθαι, Διονύσιος ἅμα μὲν μακρὰν τῶν συμμαχίδων πόλεων ἀπεωσμένος, ἅμα δὲ τῆς σιτοπομπίας ἐπιλειπούσης, διέλαβε συμφέρειν ἐφ' ἑτέρων τόπων συστήσασθαι τὸν πόλεμον. κρίνας οὖν ἀναζευγνύειν 6 τοὺς μὲν Σικανοὺς ἔπειθε καταλιπεῖν τὰς πόλεις κατὰ τὸ παρὸν καὶ μετ' αὐτοῦ στρατεύεσθαι· ἀντὶ δὲ τούτων ἐπηγγέλλετο δώσειν χώραν βελτίονα καὶ τῷ πλήθει παραπλησίαν, καὶ μετὰ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν κατάξειν τοὺς βουλομένους εἰς τὰς πατρίδας. τῶν δὲ Σικανῶν ὀλίγοι, καταπλαγέντες 7 μήποτε ἀντιλέγοντες διαρπασθῶσιν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, συγκατέθεντο τοῖς ἀξιουμένοις ὑπὸ Διονυσίου. ἀπέστησαν δὲ παραπλησίως καὶ Ἁλικυαῖοι, καὶ πέμψαντες πρέσβεις εἰς τὸ τῶν Καρχηδονίων στρατόπεδον συμμαχίαν ἐποιήσαντο. καὶ Διονύσιος μὲν ἀφώρμησεν ἐπὶ Συρακουσσῶν, καταφθείρων τὴν χώραν δι' ἧς ἦγε τὴν δύναμιν. Ἰμίλκων 56 δὲ τῶν πραγμάτων προχωρούντων κατὰ γνώμην παρεσκευάζετο τὴν στρατιὰν ἀνάγειν ἐπὶ Μεσσήνης, σπεύδων αὐτῆς κυριεῦσαι διὰ τὴν εὐκαιρίαν

10 ἐπιλιπούσης o-PAL 15 βελτίον P 18 ἀπὸ PA 20 Διονυσίου] οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέστησαν add. Reiske 26 ἀνάγων o, corr. Eich.

τῶν τόπων· ὅ τε γὰρ ἐν αὐτῇ λιμὴν εὔθετος ἦν,
δυνάμενος δέχεσθαι πάσας τὰς ναῦς, οὔσας πλείω
τῶν ἑξακοσίων, τά τε περὶ τὸν πορθμὸν οἰκεῖα ποιη-
σάμενος Ἰμίλκων ἤλπιζε τὰς τῶν Ἰταλιωτῶν βοη-
θείας ἐμφράξειν καὶ τοὺς ἐκ Πελοποννήσου στόλους
2 ἐπισχεῖν. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς πράττειν, πρὸς τοὺς
μὲν Ἱμεραίους καὶ τοὺς τὸ Κεφαλοίδιον φρούριον
κατοικοῦντας φιλίαν ἐποιήσατο, Λιπάρας δὲ τῆς
πόλεως ἐγκρατὴς γενόμενος τριάκοντα τάλαντα παρὰ
τῶν κατοικούντων τὴν νῆσον ἐπράξατο· αὐτὸς δὲ
μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ὥρμησεν ἐπὶ Μεσσήνης,
3 συμπαραπλεουσῶν αὐτῷ τῶν νεῶν. καὶ ταχὺ
διανύσας τὴν ὁδὸν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς
Πελωρίδος, ἀπέχων τῆς Μεσσήνης σταδίους ἑκατόν.
οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες ὡς ἐπύθοντο
τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων, οὐ τὰς αὐτὰς ἀλλή-
4 λοις ἐννοίας εἶχον περὶ τοῦ πολέμου. τινὲς μὲν
γὰρ αὐτῶν τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως
ἀκούοντες, καὶ τὴν ἐρημίαν τῶν συμμάχων ὁρῶν-
τες, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἱππέων ἐν Συρακούσαις
ὄντων, ἀπεγνώκεισαν τὴν ἐκ τῆς πολιορκίας σωτη- 687
ρίαν. μάλιστα δ' αὐτοὺς εἰς ἀθυμίαν ἦγε τὰ τείχη
καταπεπτωκότα καὶ ὁ καιρὸς εἰς παρασκευὴν οὐ
διδοὺς ἄνεσιν. διόπερ ἐξεκόμιζον ἐκ τῆς πόλεως
τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὰ πολυτελέστατα τῶν χρη-
5 μάτων εἰς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις. τινὲς δὲ τῶν

2 πλείους Dind. 3 οἰκεῖα ποιησάμενος] ἰδιοποιησάμενος conicio (XV, 13, 1) 6 ἐπισχεῖν] ἐπισχήσειν Dind. *τοὺς μὲν] τοὺς P, μὲν v 13 ἐπὶ] ἀπὸ PA 17 εὐνοίας PA

*Μεσσηνίων ἀκούοντές τι παλαιὸν αὐτοῖς εἶναι λό-
γιον, ὅτι δεῖ Καρχηδονίους ὑδροφορῆσαι κατὰ τὴν
πόλιν, ἐξεδέχοντο* τὸ *κατὰ τὴν φήμην πρὸς τὸ συμ-
φέρον ἑαυτοῖς, νομίζοντες δουλεύσειν ἐν Μεσσήνῃ
τοὺς Καρχηδονίους. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς εὐθαρσεῖς* 6
*ὄντες πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων προθύμους ἐποιοῦντο
εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνους. εὐθέως δὲ
τῶν νεωτέρων ἐπιλέξαντες τοὺς ἀρίστους ἀπέστειλαν
ἐπὶ τὴν Πελωρίδα, κωλύσοντας τοὺς πολεμίους ἐπι-
βαίνειν τῆς χώρας. περὶ ταῦτα δ' ὄντων αὐτῶν,* 57
*Ἰμίλκων θεωρῶν ἐκβοηθοῦντας τοὺς Μεσσηνίους περὶ
τὴν ἀπόβασιν, ἀπέστειλε τῶν νεῶν διακοσίας ἐπὶ
τὴν πόλιν· ἤλπιζε γάρ, ὅπερ ἦν εἰκός, τῶν στρα-
τιωτῶν τὴν ἀπόβασιν κωλυόντων τοὺς ἐν ταῖς
ναυσὶ κυριεύσειν ῥᾳδίως τῆς Μεσσήνης οὔσης ἐρή-
μου τῶν ἀμυνομένων. πνεύσαντος δὲ βορέου τὰς* 2
*μὲν ναῦς συνέβη ταχέως πλήρεσι τοῖς ἱστίοις εἰς τὸν
λιμένα κατενεχθῆναι, τοὺς δ' ἐπὶ τῇ Πελωρίδι παρα-
φυλάττοντας Μεσσηνίους ὑστερῆσαι τῆς τῶν νεῶν
παρουσίας, καίπερ κατὰ σπουδὴν ἐπειγομένους. διό-* 3
*περ οἱ Καρχηδόνιοι περιστρατοπεδεύσαντες τὴν
Μεσσήνην καὶ διὰ τῶν πεπτωκότων τειχῶν εἰσβιασά-
μενοι τῆς πόλεως ἐκυρίευσαν. τῶν δὲ Μεσσηνίων* 4
*οἱ μὲν μαχόμενοι γενναίως ἀνῃρέθησαν, οἱ δ' εἰς
τὰς ἐγγυτάτω κειμένας πόλεις ἔφυγον, ὁ δὲ πολὺς
ὄχλος διὰ τῶν παρακειμένων ὀρῶν ὁρμήσας εἰς τὰ*

1 *τι* Dind., *τὸν* P, *τὸ υ* 3 *τὸ* add. Reiske; *κατὰ* del. Wess. 4 *δουλεύειν ο*, corr. Reiske 6 * *προθύμους ἐποιοῦντο*] *προεθυμοῦντο* Pa, *προεθυμοποιοῦντο* f (c. 53, 3) 11 *περὶ*] *πρὸς* Eich. 15 *κυριεύειν* PA 21 *οἱ* om. P 26 *ὁρμήσας*] *ὁρμὰς* P[1], *ὁρμεῖν* P[2]

5 κατὰ τὴν χώραν φρούρια διεσπάρη· τῶν δὲ ἄλλων
τινὲς μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων συνελαμβάνοντο, τινὲς
δὲ ἀποληφθέντες εἰς τὸ πρὸς τὸν λιμένα μέρος ἔρρι-
ψαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν θάλατταν, ἐλπίζοντες διανήξα-
σθαι τὸν μεταξὺ πόρον. τούτων δὲ ὄντων πλειόνων
ἢ διακοσίων, οἱ πλεῖστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ῥοῦ διε-
φθάρησαν, πεντήκοντα δὲ πρὸς τὴν Ἰταλίαν διεσώ-
6 θησαν. Ἰμίλκων δὲ τὴν δύναμιν ἅπασαν μετα-
γαγὼν εἰς τὴν πόλιν, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε
πορθεῖν τὰ κατὰ τὴν χώραν φρούρια, τούτων δ'
ὀχυρῶν ὄντων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ συμπεφευγότων
γενναίως ἀγωνιζομένων, ἀνέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν,
ἀδυνατήσας αὐτῶν κυριεῦσαι. μετὰ δὲ ταῦτα τήν
τε δύναμιν ἀνελάμβανε καὶ παρεσκευάζετο τὴν
πορείαν ἐπὶ Συρακούσας ποιεῖσθαι.

58 Οἱ δὲ Σικελοί, πάλαι μὲν μισοῦντες τὸν Διο-
νύσιον, τότε δὲ καιρὸν τῆς ἀποστάσεως ἔχοντες,
μετεβάλοντο πρὸς Καρχηδονίους πλὴν Ἀσσωρίνων
ἅπαντες. Διονύσιος δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις τοὺς
δούλους ἐλευθερώσας, ἐπλήρωσεν ἐξ αὐτῶν ναῦς
ἑξήκοντα· μετεπέμψατο δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων 688
μισθοφόρους πλείω τῶν χιλίων, καὶ τὰ κατὰ τὴν
χώραν φρούρια περιπορευόμενος ὠχύρου καὶ σῖτον
παρεκόμιζεν· ἐπιμελέστατα δὲ τὰς ἐν Λεοντίνοις
ἀκροπόλεις ἐτείχισε καὶ τὸν ἐκ τῶν πεδίων σῖτον
2 εἰς ταύτας συνήθροισεν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς τὴν

3 ἀπολειφθέντες PF²JKL 4 διανήξεσθαι Dind. 10 χώραν (aut περὶ τὴν πόλιν) Wess., πόλιν o 11 καὶ om. P 15 ποιῆσθαι P 18 αὐσορίνων P 22 πλείω PAL, πλείους c

*Κατάνην οἰκοῦντας Καμπανοὺς εἰς τὴν νῦν καλου-
μένην Αἴτνην μεταστῆναι διὰ τὸ λίαν εἶναι τὸ φρού-
ριον ὀχυρόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν
ἑκατὸν ἑξήκοντα σταδίους προαγαγὼν ἅπασαν τὴν
δύναμιν κατεστρατοπέδευσε περὶ τὸν Ταῦρον κα-
λούμενον. εἶχε δὲ [καὶ] κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν
πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν τρισ-
χιλίων, ναῦς δὲ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα· τούτων δ' ὀλίγαι
μὲν ἦσαν τριήρεις. Ἰμίλκων δὲ τὰ τείχη τῆς Μεσσήνης* 3
*κατασκάψας προσέταξε τοῖς στρατιώταις καταβαλεῖν
τὰς οἰκίας εἰς ἔδαφος, καὶ μήτε κέραμον μήθ' ὕλην
μήτ' ἄλλο μηδὲν ὑπολιπεῖν, ἀλλὰ τὰ μὲν κατακαῦ-
σαι, τὰ δὲ συντρῖψαι. ταχὺ δὲ τῇ τῶν στρατιωτῶν
πολυχειρίᾳ λαβόντων τῶν ἔργων συντέλειαν, ἡ πόλις
ἄγνωστος ἦν ὅτι πρότερον αὐτὴν οἰκεῖσθαι συνέ-
βαινεν. ὁρῶν γὰρ τὸν τόπον πόρρω μὲν ἀπὸ τῶν* 4
*συμμαχίδων πόλεων κεχωρισμένον, εὐκαιρότατον δὲ
τῶν περὶ Σικελίαν ὄντα, προῄρητο δυεῖν θάτερον,
ἢ τελέως ἀοίκητον διατηρεῖν ἢ δυσχερῆ καὶ πολυ-
χρόνιον τὴν κτίσιν αὐτῆς γίνεσθαι.*

Ἐναποδειξάμενος οὖν τὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας **59**
*μῖσος ἐν τῇ τῶν Μεσσηνίων ἀτυχίᾳ, Μάγωνα μὲν
τὸν ναύαρχον ἀπέστειλε μετὰ τῆς ναυτικῆς δυνά-
μεως, προστάξας παραπλεῖν ἐπὶ τὸν λόφον τὸν κα-
λούμενον Ταῦρον. τοῦτον δὲ κατειληφότες ἦσαν
Σικελοί, συχνοὶ μὲν τὸ πλῆθος ὄντες, οὐδένα δ' ἔχον-*

6 *καὶ* om. F 9 *τῆς Μ. τὰ τείχη* o - PA 10 *κατα-
λαβεῖν* P 15 *ὅτι* Wess., *ὅτε* PaF[1], *ὅτε που* c; *ὅπου* Reiske
18 *προηρεῖτο* P 26 *οὐδένα δ' ἔχοντες ἡγεμόνα*] *οὔτ' ἂν
δέχοντες ἡγεμόνα* PA(L), *ἡγεμόνα δὲ οὐκ ἔχοντες* c; in *οὔτ'
ἂν* ducis nomen latere censet Wess.

2 *τες ἡγεμόνα. τούτοις δὲ τὸ μὲν πρότερον Διονύσιος*
δεδώκει τὴν τῶν Ναξίων χώραν, τότε δ' ὑπ' Ἰμίλ-
κου πεισθέντες ἐπαγγελίαις τὸν λόφον κατελάβοντο.
ὀχυροῦ δ' ὄντος τούτου, καὶ τότε καὶ μετὰ τὸν
πόλεμον ᾤκουν αὐτὸν τεῖχος περιβαλόμενοι, καὶ τὴν
πόλιν διὰ τὸ μεῖναι τοὺς ἐπὶ τὸν Ταῦρον ἀθροι-
3 *σθέντας Ταυρομένιον ὠνόμασαν. Ἰμίλκων δὲ ἀνα-*
λαβὼν τὴν πεζὴν στρατιὰν εὔτονον τὴν πορείαν
ἐποιεῖτο, καὶ κατήντησε τῆς Ναξίας ἐπὶ τὸν προει-
ρημένον τόπον, ἅμα καὶ Μάγωνος καταπλεύσαντος.
προσφάτως δὲ πυρὸς ἐκραγέντος ἐκ τῆς Αἴτνης
μέχρι τῆς θαλάττης, οὐκέτι δυνατὸν ἦν τὴν πεζὴν
στρατιὰν συμπαράγειν παραπλεούσαις ταῖς ναυσίν·
ἐφθαρμένων γὰρ τῶν παρὰ τὴν θάλατταν τόπων
ὑπὸ τοῦ καλουμένου ῥύακος, ἀναγκαῖον ἦν τὸ 689
πεζὸν στρατόπεδον περιπορεύεσθαι τὸν τῆς Αἴτνης
4 *λόφον. διόπερ Μάγωνι προσέταξε καταπλεῖν ἐπὶ*
τῆς Κατάνης, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου ταχέως
ὁρμήσας ἔσπευδε συμμῖξαι ταῖς ναυσὶ περὶ τὸν τῶν
Καταναίων αἰγιαλόν· εὐλαβεῖτο γὰρ μήποτε διε-
σπαρμένης τῆς δυνάμεως οἱ Σικελιῶται τοῖς περὶ
τὸν Μάγωνα διαναυμαχήσωσιν· ὅπερ καὶ συνετε-
5 *λέσθη. Διονύσιος γὰρ τὸν μὲν πλοῦν εἰδὼς τῷ*
Μάγωνι βραχὺν ὄντα, τὴν δὲ πορείαν τοῖς πεζοῖς
ἐργώδη καὶ μακράν, ἔσπευδεν ἐπὶ τῆς Κατάνης,

2 *ἐδεδώκει* o-PAF *ὑπ'*] *ἐπ'* P *Ἰμίλκου* PA, *Ἀμίλκα* JK, *Ἰμίλκωνος* c 5 *περιβαλλόμενοι* P 10 *παραπλεύσαντος* Eich. 12 *τὴν* om. P 17 *καταπλεῖν*] *πλεῖν* f 20 *κατανέων* P 22 *συνετελέσθη* Reiske (XIX 2, 9), *συνετέλεσεν* P, *συνετέλεσαν* A, *συνετέλεσε* c; *συνέπεσεν* conicio ex XIII 112, 6 24 *βραχὺν* Dind., *βραδύν* o

βουλόμενος ναυμαχῆσαι πρὸς Μάγωνα, πρὶν ἐλθεῖν
τοὺς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα. ἤλπιζε γὰρ τῶν πεζῶν 6
ἐκτεταγμένων παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῖς μὲν ἰδίοις
θάρσος παρέξεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους δειλοτέρους
ἔσεσθαι· τὸ δὲ μέγιστον, εἴ τι συμβαίη γενέσθαι
πταῖσμα, ταῖς θλιβομέναις ναυσὶν ἐξῆν καταφυγεῖν
πρὸς τὸ τῶν πεζῶν στρατόπεδον. ταῦτα δὲ διανοη- 7
θεὶς Λεπτίνην μὲν ἀπέστειλε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν,
παραγγείλας ἀθρόοις τοῖς σκάφεσι ναυμαχεῖν καὶ
μὴ λύειν τὴν τάξιν, ὅπως μὴ κινδυνεύσωσιν ὑπὸ
τοῦ πλήθους τῶν ἐναντίων· εἶχον γὰρ οἱ περὶ τὸν
Μάγωνα σὺν ταῖς ὁλκάσι καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐπι-
κώποις, οὔσαις χαλκεμβόλοις, ναῦς οὐκ ἐλάττους
πεντακοσίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ὡς εἶδον τὸν **60**
αἰγιαλὸν τῶν πεζῶν πλήρη καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ναῦς
ἐπιφερομένας, παραχρῆμα μὲν οὐ μετρίως ἠγωνία-
σαν, καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐπεχείρησαν καταπλεῖν· μετὰ
δὲ ταῦτα λογισάμενοι, διότι κινδυνεύσουσιν ἀπο-
λέσθαι πρὸς τὰς ναῦς ἅμα καὶ τοὺς πεζοὺς μαχό-
μενοι, ταχέως μετενόησαν. κρίναντες οὖν ναυμα-
χεῖν, διέταττον τὰς ναῦς καὶ τὸν τῶν πολεμίων
ἐπίπλουν ἐκαραδόκουν. Λεπτίνης δὲ τριάκοντα ναυσὶ 2
ταῖς ἀρίσταις πολὺ τῶν ἄλλων προάγων, οὐκ ἀνάν-
δρως μέν, ἀβούλως δὲ διηγωνίσατο. εὐθὺς γὰρ …
ταῖς πρώταις τῶν Καρχηδονίων, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ
ὀλίγας κατέδυσε τῶν ἀντιτεταγμένων τριήρων· τοῦ

6 *ἐξ'*, *καταφυγήν* P 15 *αἰγιαλὸν παραχρῆμα μὲν τῶν νεῶν* [*πεζῶν* Palmerius, *πολεμίων* Reiske] *πλήρη καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ναῦς ἐπιφερομένας* [PAL, *ἐπιφαινομένας* c] *o*, transposuit Wess. 24 *γὰρ*] *προσμίξας* add. Wess. (c. 55, 3), *ἐπενεχθεὶς* (*συμπλακεὶς*) Reiske, *ἐπιπλεύσας* Wurm; * *ἐπιθέμενος γὰρ* (c. 50, 4)

δὲ Μάγωνος ἀθρόαις ταῖς ναυσὶ ταῖς τριάκοντα
περιχυθέντος, ταῖς μὲν ἀρεταῖς ὑπερεῖχον οἱ περὶ
τὸν Λεπτίνην, τοῖς δὲ πλήθεσιν οἱ Καρχηδόνιοι.
3 *διὸ καὶ τῆς μάχης ἰσχυροτέρας γινομένης, καὶ τῶν*
κυβερνητῶν ἐκ παραβολῆς τὸν ἀγῶνα συνισταμένων,
ὅμοιος ὁ κίνδυνος ταῖς ἐπὶ τῆς γῆς παρατάξεσιν
ἐγίνετο. οὐ γὰρ ἐκ διαστήματος τοῖς ἐμβόλοις εἰς
τὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἐνέσειον, ἀλλὰ συμπλεκο-
μένων τῶν σκαφῶν ἐκ χειρὸς διηγωνίζοντο. τινὲς
μὲν ἐπὶ τὰς τῶν ἐναντίων ναῦς ἐπιπηδῶντες ἔπι-
πτον εἰς τὴν θάλατταν, τινὲς δὲ κρατήσαντες τῆς
ἐπιβολῆς ἐν ταῖς τῶν πολεμίων ναυσὶν ἠγωνίζοντο.
4 *τέλος δὲ ὁ μὲν Λεπτίνης ἐκβιασθεὶς ἠναγκάσθη* 690
φυγεῖν εἰς τὸ πέλαγος, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν νεῶν ἀτά-
κτως τὸν ἐπίπλουν ποιούμεναι ὑπὸ τῶν Καρχηδο-
νίων ἐχειροῦντο· καὶ γὰρ τὸ περὶ τὸν ναύαρχον
ἐλάττωμα τοὺς Φοίνικας εὐθαρσεστέρους ἐποίησεν,
τοὺς δὲ Σικελιώτας οὐκ εἰς τὴν τυχοῦσαν ἀθυμίαν
5 *ἤγαγεν. τῆς δὲ μάχης τοιοῦτον λαβούσης τὸ τέλος,*
οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς ἀτάκτως φεύγοντας σφᾶς φιλο-
τιμότερον διώξαντες διέφθειραν μὲν ναῦς πλείους
τῶν ἑκατόν, τὰ δ' ὑπηρετικὰ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
καταστήσαντες ἀνῄρουν τῶν ναυτῶν τοὺς διανηχο-
6 *μένους πρὸς τὸ πεζὸν στρατόπεδον. πολλῶν δ'*
ἀπολλυμένων οὐ μακρὰν τῆς γῆς, τῶν περὶ τὸν
Διονύσιον οὐδαμῶς δυναμένων βοηθῆσαι, πᾶς ὁ

2 *ἀρεταῖς ὑπερεῖχον* [*ὑπερείχοντο* Palmerius, *ὑπεῖκον* Reiske] *οἱ Καρχηδόνιοι, τοῖς δὲ πλήθεσιν οἱ περὶ Λεπτίνην o*, corr. Wess. 9 *διηγωνίζον·* P *τινὲς μὲν*] coniunctionem desideravit Dind. 16 *περὶ* Wess., *παρὰ o* 20 *σφᾶς* fort. ex dittographia ortum

*τόπος ἔγεμε νεκρῶν καὶ ναυαγίων. ἀπώλοντο μὲν
οὖν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῶν μὲν Καρχηδονίων οὐκ ὀλί-
γοι, τῶν δὲ Σικελιωτῶν ναῦς μὲν πλείω τῶν ἑκα-
τόν, ἄνδρες δ' ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους. ἀπὸ δὲ τῆς* 7
*μάχης οἱ μὲν Φοίνικες περὶ τὴν Κατάνην ὁρμί-
σαντες τὰς τριήρεις, ἀνήψαντο τὰς αἰχμαλώτους
ναῦς, καὶ ἀνελκύσαντες αὐτὰς ἐθεράπευον, ὥστε
τοῖς Καρχηδονίοις μὴ μόνον ἀκουστόν, ἀλλὰ καὶ
θεωρητὸν ποιῆσαι τὸ μέγεθος τοῦ προτερήματος.*
Οἱ δὲ Σικελιῶται τὴν πορείαν μὲν ἐπὶ Συρακου- **61**
σῶν ἐποιήσαντο, νομίζοντες δὲ *πάντως εἰς ἐργώδη
πολιορκίαν συγκλεισθήσεσθαι, παρεκάλουν τὸν Διο-
νύσιον εὐθέως ἀπαντᾶν τοῖς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα
διὰ τὴν γεγενημένην νίκην· τάχα γὰρ τῷ παρα-
δόξῳ τῆς ἐπιφανείας καταπλήξεσθαι τοὺς βαρβάρους
καὶ τὸ πρότερον ἐλάττωμα διορθώσεσθαι. Διονύ-* 2
*σιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῖς παρακαλοῦσι πειθό-
μενος ἕτοιμος ἦν ἄγειν τὴν δύναμιν ἐπὶ* [*τὸν*]
*Ἰμίλκωνα· ὡς δέ τινες τῶν φίλων ἔλεγον αὐτῷ, ὅτι
κινδυνεύσει τὴν πόλιν ἀποβαλεῖν, ἐὰν Μάγων ἀναχθῇ
μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐπὶ Συρακουσῶν, εὐθέως
μετενόησε· καὶ γὰρ τὴν Μεσσήνην ᾔδει τῷ παρα-
πλησίῳ τρόπῳ τοῖς βαρβάροις ὑποχείριον γεγενη-
μένην. ὥστε οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι νομίζων ἔρημον*

3 *πλείω* PAL, *πλείους c* 7 *καὶ καθελκύσαντες o*, corr. Eich., *κἀνελκύσαντες* conicio 8 *Καρχηδονίοις* i. e. *τοῖς περὶ τὸν Ἰμίλκωνα*] *Καταναίοις* Dind. 10 *τὴν*] *κατὰ τὴν* Wess. *μὲν* Dind., *ἦν v*, om. P *ἐπὶ* PA, *ἐπὶ τῶν c* 11 *δὲ* add. Dind. *πάντα* P, *πάντες* J 14 *διὰ*] *ῥαθυμοτέροις* aut *μετεωρισθεῖσι διὰ* Wess.; *πρὶν ἀκοῦσαι* Wurm 15 *καταπλήξασθαι o*, corr. Dind. 16 *διορθώσασθαι v* 18 *τὸν* om. P 23 *ὑποχείριον*] *χείριον* PA

ποιῆσαι τὴν πόλιν τῶν ἀμυνομένων, ἀνέζευξεν ἐπὶ
3 Συρακουσῶν. τῶν δὲ Σικελιωτῶν οἱ πλεῖστοι χαλεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ μὴ βούλεσθαι τοῖς πολεμίοις ἀπαντᾶν, καταλιπόντες τὸν Διονύσιον οἱ μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας, οἱ δ' εἰς τὰ σύνεγγυς τῶν
4 φρουρίων ἀπεχώρησαν. Ἰμίλκων δὲ δυσὶν ἡμέραις κατανύσας εἰς τὸν τῶν Καταναίων αἰγιαλόν, τὰς μὲν ναῦς ἁπάσας ἐνεώλκησε, μεγάλου πνεύματος ἐπιγενομένου, τὴν δὲ δύναμιν ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἀναλαμβάνων πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς τὴν Αἴτνην κατέχοντας Καμπανούς, παρακαλῶν ἀποστῆ-
5 ναι τοῦ Διονυσίου. ἐπηγγέλλετο δ' αὐτοῖς χώραν τε δωρήσεσθαι πολλὴν καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων κοινωνοὺς ποιήσεσθαι· ἐδίδασκε δὲ καὶ τοὺς τὴν Ἔντελλαν κατοικοῦντας Καμπανοὺς εὐδοκοῦντας Καρχηδονίοις καὶ συμμαχοῦντας κατὰ τῶν Σικελιωτῶν, [καὶ] καθόλου δὲ τὸ τῶν Ἑλλήνων 691 ἀπεδείκνυε πολέμιον ὑπάρχον τῶν ἄλλων ἐθνῶν.
6 οἱ δὲ Καμπανοὶ δεδωκότες ὁμήρους τῷ Διονυσίῳ, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν ἀπεσταλκότες εἰς Συρακούσας, ἠναγκάσθησαν διατηρῆσαι τὴν πρὸς Διονύσιον συμμαχίαν, καίπερ ἐπιθυμοῦντες μεταβαλέσθαι πρὸς Καρχηδονίους.

62 Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν καταπεπληγμένος τοὺς Καρχηδονίους, ἀπέστειλε πρεσβευτὴν πρός τε

3 τῷ] τὸ PA 5 *τὰ σύνεγγυς] τὰς ἐγγὺς o, τὰ ἐγγὺς Steph. 13 δωρήσασθαι et ποιήσασθαι o, corr. Dind. 15 Ἔτελλαν P εὐδοκεῖν τοῖς K. Reiske 16 συμμαχεῖν αὐτοῖς κατὰ Reiske 17 καὶ delevi Ἑλλήνων] ἔθνος vel γένος add. Steph. 21 πρὸς PA, πρὸς τὸν c

τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας καὶ πρὸς Λακεδαιμο-
νίους, ἔτι δὲ Κορινθίους, Πολύξενον τὸν κηδεστήν,
δεόμενος βοηθεῖν καὶ μὴ περιιδεῖν τὰς ἐν Σικελίᾳ
πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἄρδην ἀναιρουμένας. ἔπεμψε
δὲ καὶ ξενολόγους εἰς Πελοπόννησον μετὰ πολλῶν
χρημάτων, ἐντειλάμενος ὡς πλείστους ἀθροίζειν
στρατιώτας, μὴ φειδομένους τῶν μισθῶν. Ἰμίλκων 2
δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν πολεμίων σκύλοις κοσμήσας τὰς
ναῦς κατέπλευσεν εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρα-
κοσίων, καὶ πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει κατάπληξιν
ἐπέστησεν. διακόσιαι μὲν γὰρ καὶ πεντήκοντα μακραὶ
ναῦς εἰσέπλεον ἐν τάξει τὰς εἰρεσίας ποιούμεναι
καὶ τοῖς ἐκ τοῦ πολέμου λαφύροις πολυτελῶς κεκο-
σμημέναι, μετὰ δὲ ταῦτα αἱ φορτηγοὶ ναῦς εἰσθεό-
μεναι μὲν ὑπὲρ τρισχιλίας, φέρουσαι δὲ
πλείους τῶν πεντακοσίων, αἱ δὲ πᾶσαι σχεδὸν δισ-
χίλιαι. διὸ καὶ συνέβαινε τὸν [μὲν] λιμένα τῶν
Συρακοσίων, καίπερ ὄντα μέγαν, ἐμπεφράχθαι μὲν
τοῖς σκάφεσι, συγκαλύπτεσθαι δὲ σχεδὸν ἅπαντα
τοῖς ἱστίοις. τούτων δὲ καθορμισθεισῶν εὐθὺς καὶ 3
τὸ πεζὸν στρατόπεδον ἐκ θατέρου μέρους ἀντι-
παρῆγε, συνεστηκός, ὡς μέν τινες ἀνέγραψαν, ἐκ
τριάκοντα μυριάδων πεζῶν, ἱππέων δὲ τρισχιλίων
[νεῶν δὲ μακρῶν διακοσίων]. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς

11 πεντήκοντα PL, ὀκτώ c 14 εἰσθεόμεναι] εἰσέθεον κεναὶ Sintenis et Madvig, εἰς πόλεμον (vel λιμένα) Wurm, οἰσόμεναι Stroth 15 μὲν] σίτου add. Reiske ὑπὲρ τρισχιλίας] ὑπὲρ τὰς χιλίας Stroth, ὑπηρεσίας πολλάς Wurm φέρουσαι] γέμουσαι Hert.; στρατιώτας add. Rhod. δὲ om. AF (P ?); locum graviter corruptum esse docent ipsi numeri (cf. c. 47, 7. 54, 5. 56, 1. 59, 7) atque glossema v. 24 ineptissimum 18 μὲν del. Dind. 24 νεῶν δὲ μ. διακοσίων del. Wess.

τῶν δυνάμεων Ἰμίλκων κατεσκήνωσεν ἐν τῷ τοῦ Διὸς νεῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐν τῷ παρακειμένῳ τόπῳ κατεστρατοπέδευσεν, ἀπέχον τῆς πόλεως
4 σταδίους δώδεκα. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰμίλκων ἐξήγαγε τὴν στρατιὰν ἅπασαν, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ἐξέταξε τὴν δύναμιν, εἰς μάχην προκαλούμενος τοὺς Συρακοσίους. ἐπέπλευσε δὲ καὶ τοῖς λιμέσιν ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἀρίσταις, ὅπως καταπλήξηται τοὺς κατὰ τὴν πόλιν καὶ συναναγκάσῃ συγχωρεῖν ἥττους εἶναι
5 καὶ κατὰ θάλατταν. οὐδενὸς δ' ἐπεξιέναι τολμῶντος τότε μὲν ἀπῆγε τὴν δύναμιν εἰς τὴν στρατοπεδείαν, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα τὴν χώραν ἐπήει δενδροτομῶν καὶ πᾶσαν φθείρων, ὅπως ἅμα μὲν τοὺς στρατιώτας πληρώσῃ παντοίας ὠφελείας, ἅμα δὲ τοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν εἰς ἀθυμίαν καταστήσῃ.
63 κατελάβετο δὲ καὶ τὸ τῆς Ἀχραδινῆς προάστειον, καὶ τοὺς νεὼς τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης ἐσύλησεν· ὑπὲρ ὧν ταχὺ τῆς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβείας ἀξίαν ὑπέσχε τιμωρίαν. ταχὺ γὰρ αὐτῷ τὰ πράγ- 692
ματα καθ' ἡμέραν ἐγίνετο χείρω, καὶ τοῦ Διονυσίου θαρροῦντος ἀκροβολισμοὺς συνίστασθαι συν-
2 έβαινε προτερεῖν τοὺς Συρακοσίους. ἐγίνοντο δὲ καὶ τὰς νύκτας ἐν τῷ στρατοπέδῳ παράλογοι ταραχαί, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων συνέτρεχον, ὡς τῶν πολεμίων ἐπιθεμένων τῷ χάρακι. ἐπεγενήθη δὲ καὶ νόσος, ἣ πάντων αὐτοῖς αἰτία κακῶν κατέστη· περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν, ἵνα μὴ προλαμβάνωμεν τῇ γραφῇ τοὺς καιρούς.

5 ἐξέταξε Hert., ἔταξε ο 7 λιμέσιν] τείχεσιν Wurm 16 ἀχραδίνης P

Ἰμίλκων μὲν οὖν τεῖχος περιβαλὼν τῇ παρεμ- 3
βολῇ, τοὺς τάφους σχεδὸν πάντας τοὺς σύνεγγυς
καθεῖλεν, ἐν οἷς τόν τε Γέλωνος καὶ τῆς γυναικὸς
αὐτοῦ Δημαρέτης, πολυτελῶς κατεσκευασμένους.
ᾠκοδόμησε δὲ καὶ τρία φρούρια παρὰ θάλατταν, τὸ
μὲν ἐπὶ τοῦ Πλημμυρίου, τὸ δ' ἐπὶ μέσου τοῦ
λιμένος, τὸ δὲ κατὰ τὸν νεὼν τοῦ Διός· εἰς δὲ ταῦτα
τόν τε οἶνον καὶ τὸν σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπι-
τηδείων κατεκόμιζε, νομίζων χρονιωτέραν ἔσεσθαι
τὴν πολιορκίαν. ἀπέστειλε δὲ καὶ τὰς ὁλκάδας ναῦς 4
ἔς τε Σαρδῶνα καὶ Λιβύην, ὅπως σῖτον καὶ τὰς
ἄλλας τροφὰς παρακομίζωσιν. Πολύξενος δὲ ὁ
Διονυσίου κηδεστὴς ἔκ τε Πελοποννήσου καὶ τῆς
Ἰταλίας παρεγενήθη ναῦς μακρὰς ἄγων τριάκοντα
παρὰ τῶν συμμάχων καὶ ναύαρχον Φαρακίδαν Λακε-
δαιμόνιον.

Μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος μὲν καὶ Λεπτίνης μετὰ **64**
μακρῶν νεῶν ἀγορὰν βουλόμενοι παρακομίσαι, οἱ
Συρακόσιοι καθ' αὑτούς τε γενόμενοι καὶ κατὰ
τύχην ἰδόντες σιτηγὸν πλοῖον προσφερόμενον, πέντε
ναυσὶν ἐπέπλευσαν αὐτῷ, καὶ κατακυριεύσαντες
κατῆγον εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἐπ' 2
αὐτοὺς ἀναχθέντων τετταράκοντα ναυσίν, οἱ Συρα-
κόσιοι πάσας ἐπλήρωσαν τὰς ναῦς, καὶ ναυμαχή-
σαντες τῆς τε στρατηγίδος νεὼς ἐκυρίευσαν καὶ τῶν
ἄλλων εἴκοσι καὶ τέτταρας διέφθειραν· καταδιώ-

3 *τῆς*] *τὸν τῆς* Eich. 4 *Δημαραίτης v* 6 *πλημμύ-ρου* P *μέσον* A, *μέσῳ c* 7 *νεὼ* PA 11 *Σαρδὼ* f 15 *Φαρκίδαν* PFJ 18 *ἀπῆραν* vel *ἐξέπλεον* add. Reiske *οἱ*] *δὲ* add. A

ξαντες δὲ τὰς φευγούσας μέχρι τοῦ ναυστάθμου τῶν πολεμίων, προεκαλοῦντο τοὺς Καρχηδονίους εἰς
3 ναυμαχίαν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὸ παράδοξον τεταραγμένοι τὴν ἡσυχίαν ἔσχον, οἱ δὲ Συρακόσιοι τὰς αἰχμαλώτους ναῦς ἀναψάμενοι κατήγαγον εἰς τὴν πόλιν. μετεωρισθέντες δὲ τῷ προτερήματι, καὶ διαλογιζόμενοι τὸν μὲν Διονύσιον πλεονάκις ἡττημένον, αὐτοὺς δὲ χωρὶς ἐκείνου νενικηκότας Καρ-
4 χηδονίους, φρονήματος ἐπληροῦντο. ἀθροιζόμενοι δὲ διελάλουν, ὅτι περιορῶσιν αὐτοὺς δουλεύοντας Διονυσίῳ, καὶ ταῦτα καιρὸν ἔχοντες τῆς καταλύσεως αὐτοῦ· τὸν μὲν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον ἦσαν ἀφωπλισμένοι, τότε δὲ διὰ τὸν πόλεμον τῶν ὅπλων
5 ἦσαν κύριοι. οὐ μὴν ἀλλὰ τοιούτων λόγων γινομένων Διονύσιος κατέπλευσε, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν ἐπῄνει τοὺς Συρακοσίους καὶ παρεκάλει θαρρεῖν, ἐπαγγελλόμενος ταχέως καταλύσειν τὸν πόλεμον. ἤδη δ' αὐτοῦ μέλλοντος διαλύειν τὴν ἐκκλησίαν 693
ἀναστὰς Θεόδωρος ὁ Συρακόσιος, ἐν τοῖς ἱππεῦσιν εὐδοκιμῶν καὶ δοκῶν εἶναι πρακτικός, ἀπετόλμησε περὶ τῆς ἐλευθερίας τοιούτοις χρήσασθαι λόγοις.

65 Εἰ καί τινα προσέψευσται Διονύσιος, τό γε ῥηθὲν ὑπ' αὐτοῦ τὸ τελευταῖον ἀληθὲς ἦν, ὅτι ταχέως καταλύσει τὸν πόλεμον. τοῦτο δὲ πρᾶξαι δύναιτ' ἂν οὐκ αὐτὸς ἀφηγούμενος, ἥττηται γὰρ πολλάκις, ἀλλὰ τὴν πάτριον ἐλευθερίαν ἀποδοὺς
2 τοῖς πολίταις. νῦν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἡμῶν προθύμως ὑπομένει τοὺς κινδύνους, ὅταν ἡ νίκη μηδὲν ἧττον

4 τὴν add. Dind. 5 ἐναψάμενοι o, corr. Wess. 8 αὑτοὺς v 10 αὑτοὺς PJL 27 ὑμῶν AL

*ἢ τῆς ἥττης· λειφθέντας γὰρ Καρχηδονίοις δεήσει
ποιεῖν τὸ προσταττόμενον, νικήσαντας δὲ Διονύσιον
ἔχειν βαρύτερον ἐκείνων δεσπότην. Καρχηδόνιοι μὲν
γάρ, κἂν πολέμῳ κρατήσωσι, φόρον ὡρισμένον λα-
βόντες οὐκ ἂν ἡμᾶς ἐκώλυσαν τοῖς πατρίοις νόμοις
διοικεῖν τὴν πόλιν· οὗτος δὲ τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας,
τοὺς δὲ τῶν ἰδιωτῶν πλούτους ἅμα ταῖς τῶν κεκτη-
μένων ψυχαῖς ἀφελόμενος, τοὺς οἰκέτας μισθοδοτεῖ
κατὰ τῆς τῶν δεσποτῶν δουλείας· καὶ τὰ συμβαί-
νοντα κατὰ τὰς τῶν πόλεων ἁλώσεις δεινά, ταῦτ' ἐν
εἰρήνῃ πράττων καταλύσειν ἐπαγγέλλεται τὸν πρὸς
Καρχηδονίους πόλεμον. ἡμῖν δ', ὦ ἄνδρες, οὐχ* 3
*ἧττον τοῦ Φοινικικοῦ πολέμου καταλυτέον ἐστὶ τὸν
ἐντὸς τοῦ τείχους τύραννον. ἡ μὲν γὰρ ἀκρόπο-
λις δούλων ὅπλοις τηρουμένη κατὰ τῆς πόλεως ἐπι-
τετείχισται, τὸ δὲ τῶν μισθοφόρων πλῆθος ἐπὶ δου-
λείᾳ τῶν Συρακοσίων ἤθροισται. καὶ κρατεῖ τῆς
πόλεως οὐκ ἐπ' ἴσης βραβεύων τὸ δίκαιον, ἀλλὰ
μόναρχος πλεονεξίᾳ κρίνων πράττειν πάντα. καὶ
νῦν μὲν οἱ πολέμιοι βραχὺ μέρος ἔχουσι τῆς χώρας,
Διονύσιος δὲ πᾶσαν ποιήσας ἀνάστατον τοῖς τὴν
τυραννίδα συναύξουσιν ἐδωρήσατο. μέχρι τίνος οὖν* 4
*καρτερήσομεν ταῦτα πάσχοντες, ὑπὲρ ὧν οἱ ἀγαθοὶ
χάριν τοῦ μὴ λαβεῖν πεῖραν ἀποθνήσκειν ὑπομέ-
νουσιν; καὶ πρὸς μὲν Καρχηδονίους ἀγωνιζόμενοι
τοὺς ἐσχάτους κινδύνους εὐψύχως ὑπομένομεν, πρὸς*

1 *τῆς ἥττης*] *τις ἧττα* Dind. *ληφθέντας v* *Καρχηδονίοις* PA, *-ονίων* F²JK, *-ονίους c* 5 *ὑμᾶς* AL 9 *τῆς* et *δουλείας* del. Reiske 12 *δ'* om. P 13 *φοινικοῦ o*, corr. Wess. 20 *οἱ μὲν* Dind. 23 *καρτερήσωμεν* P

δὲ πικρὸν τύραννον ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ περὶ
πατρίδος οὐδὲ λόγῳ παρρησίαν ἔτι ἄγειν τολμῶμεν·
καὶ ταῖς μὲν τοσαύταις μυριάσι τῶν πολεμίων ἀντι-
ταττόμεθα, μόναρχον δὲ οὐδ' ἀνδραπόδου γενναίου
66 τὴν ἀρετὴν ἔχοντα πεφρίκαμεν. οὐ γὰρ δήπουθεν
ἀξιώσαι τις ἂν παραβάλλειν Διονύσιον τῷ παλαιῷ
Γέλωνι. ἐκεῖνος μὲν γὰρ μετὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς,
μετὰ τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν
ἠλευθέρωσε τὴν Σικελίαν ἅπασαν, ὁ δ' ἐν ἐλευθε-
ρίᾳ παραλαβὼν τὰς πόλεις τῶν μὲν ἄλλων ἁπασῶν
κυρίους πεποίηκε τοὺς πολεμίους, αὐτὸς δὲ τὴν 694
2 πατρίδα καταδεδούλωται. κἀκεῖνος μὲν πολὺ πρὸ
τῆς Σικελίας ἀγωνισάμενος τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν
ὄντας συμμάχους οὐδὲ ἰδεῖν τοὺς πολεμίους ἐποίησεν,
ὁ δ' ἀπὸ Μοτύης διὰ πάσης τῆς νήσου φυγὼν συγκέ-
κλεικεν ἑαυτὸν ἐντὸς τῶν τειχῶν, πρὸς μὲν τοὺς
πολίτας θρασυνόμενος, τοὺς δὲ πολεμίους οὐδὲ κατ
3 ὄψιν ἰδεῖν ὑπομένων. τοιγαροῦν ἐκεῖνος μὲν διά
τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων οὐ
μόνον τῶν Συρακοσίων, ἀλλὰ καὶ τῶν Σικελιωτῶν
ἑκουσίων παρέλαβε τὴν ἡγεμονίαν, ὁ δ' ἐπ' ὀλέθρῳ
μὲν τῶν συμμάχων, ἐπὶ δουλείᾳ δὲ τῶν πολιτῶν
στρατηγήσας, πῶς οὐκ ἂν δικαίως ὑπὸ πάντων
μισοῖτο; οὐ γὰρ μόνον ἡγεμονίας ἀνάξιος, ἀλλὰ καὶ
4 μυρίων θανάτων τυχεῖν δίκαιος. Γέλα καὶ Καμά-
ρινα διὰ τοῦτον κατεστράφησαν, Μεσσήνη ἄρδην
ἀνῄρηται, κατὰ ναυμαχίαν δισμύριοι τῶν συμμά-

2 ἔτι ἄγειν Dind., ἐπάγειν o 5 ἔχοντα om. P 7 μετὰ τῆς] διὰ τῆς Reiske 8 μετὰ τῶν] τῶν s. l. P, om. c 21 ἑκουσίως o, corr. Wess. 27 ναυμαχίαν Wurm (ex c. 60, 6 et

χων ἀπολώλασι, τὸ σύνολον εἰς μίαν κατακεκλείσμεθα πόλιν, τῶν κατὰ Σικελίαν Ἑλληνίδων πασῶν ἀνῃρημένων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀδικήμασι Νάξον καὶ Κατάνην ἐξηνδραποδίσατο, πόλεις συμμαχίδας, ἐπικαίρους πόλεις, ἄρδην ἀνῄρηκεν. καὶ 5 πρὸς μὲν Καρχηδονίους δύο μάχας ἐνστησάμενος ἐν ἑκατέραις ἥττηται, παρὰ δὲ τοῖς πολίταις πιστευθεὶς ἅπαξ στρατηγίας εὐθέως ἀφείλετο τὴν ἐλευθερίαν, φονεύων μὲν τοὺς παρρησίαν ἄγοντας ὑπὲρ τῶν νόμων, φυγαδεύων δὲ τοὺς ταῖς οὐσίαις προέχοντας, καὶ τὰς μὲν τῶν φυγάδων γυναῖκας οἰκέταις καὶ μιγάσιν ἀνθρώποις συνοικίζων, τῶν δὲ πολιτικῶν ὅπλων βαρβάρους καὶ ξένους ποιῶν κυρίους. καὶ ταῦτ' ἔπραξεν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες, ὑπηρέτης ἀρχείων, ἀπεγνωσμένος ἄνθρωπος. 67 καὶ ποῦ τὸ φιλελεύθερον τῶν Συρακοσίων; ποῦ δ' αἱ τῶν προγόνων πράξεις; ἐῶ τὰς ἐφ' Ἱμέρᾳ τριάκοντα μυριάδας ἄρδην ἀναιρεθείσας Καρχηδονίων, παρίημι τὴν τῶν μετὰ Γέλωνα τυράννων κατάλυσιν· ἀλλ' [εἰ] ἐχθὲς καὶ πρῴην, Ἀθηναίων τηλικαύταις δυνάμεσιν ἐπὶ Συρακούσας στρατευσάντων, οἱ πατέρες ἡμῶν οὐδὲ τὸν ἀπαγγελοῦντα τὴν συμφορὰν ἀπέλιπον. ἡμεῖς δὲ τηλικαῦτ' ἔχοντες 2 πατέρων παραδείγματ' ἀρετῆς, τοῦ Διονυσίου προσ-

68, 6), συμμαχίαν o 1 σύνολον Dind., οὖν ὅλον o 2 κατὰ PAF, κατὰ τὴν c 3 ἀδικήμασι Wurm, ἀτυχήμασι o 5 πόλεις del. Rhod. 10 ταῖς del. P 15 ἀρχίων P 17 δ' αἱ] δὲ P ἐῶ τὰς Wess., ὦ ταῦτ' PAL, ὧν ταῦτ' c Ἱμέρᾳ] ἡμέρᾳ Pa 19 μετὰ Γέλωνα Wess., καταγέλων P, κατὰ Γέλωνα c 20 εἰ om. A; ἢ fort. 23 *τηλικαῦτ'] τηλικοῦτ' o 24 *παραδείγματ'] παραδείγματα P, παράδειγμα c τοῦ] τοῖς Reiske

τάγμασιν ὑπακούομεν, καὶ ταῦτα τῶν ὅπλων ὄντες
κύριοι; θεῶν γάρ τις πρόνοια μετὰ τῶν συμμάχων
ἐν τοῖς ὅπλοις ἡμᾶς συνήγαγε πρὸς τὸ τὴν ἐλευθε-
ρίαν ἀνακτήσασθαι, καὶ πάρεστι τήμερον ἄνδρας
ἀγαθοὺς γενομένους καὶ συμφρονήσαντας ἀπαλλα-
3 γῆναι τῆς βαρείας ἀνάγκης. τὸν μὲν γὰρ ἔμπρο-
σθεν χρόνον παρωπλισμένοι .... συμμάχων ὄντες,
τῷ δὲ τῶν μισθοφόρων πλήθει τηρούμενοι, σχεδὸν
εἴκομεν τῷ τῆς ἀνάγκης καιρῷ· νῦν δὲ τῶν ὅπλων
κυριεύοντες καὶ τοὺς συμμάχους ἅμα βοηθοὺς καὶ 695
θεατὰς ἔχοντες τῆς ἀρετῆς, μὴ παραχωρήσωμεν
ἀλλὰ ποιήσωμεν φανερόν, ὡς διὰ καιρόν, οὐ δι'
4 ἀνανδρίαν ὑπεμείναμεν δουλεύειν. οὐκ αἰσχυνό-
μεθα τῶν πολέμων ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν τὰ κατὰ
τὴν πόλιν ἱερὰ σεσυληκότα, καὶ τηλικούτων πραγμά-
των ποιοῦντες προστάτην, ᾧ βίον ἰδιωτικὸν οὐδεὶς
ἂν εὖ φρονῶν διοικεῖν ἐπιτρέψειεν; καὶ τῶν ἄλλων
ἐν τοῖς πολέμοις μάλιστα τηρούντων τὰ πρὸς τοὺς
θεοὺς ὅσια διὰ τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων, ἡμεῖς
τὸν ἐπ' ἀσεβείᾳ διωνομασμένον ἐλπίζομεν κατα-
68 λύσειν τὸν πόλεμον; καίτοι γε εἴ τις βούλεται τἀκρι-
βὲς ζητεῖν, εὑρήσει Διονύσιον οὐχ ἧττον τοῦ πολέ-
μου τὴν εἰρήνην εὐλαβούμενον. νῦν μὲν γὰρ διὰ
τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβον νομίζει τοὺς Συρα-
κοσίους μηθὲν ἐπιχειρήσειν κατ' αὐτοῦ πρᾶξαι,
καταπονηθέντων δὲ τῶν Καρχηδονίων ἀντιλήψεσθαι

4 πάρεστη P 7 καὶ ἔρημοι adde (ex c. 51, 2. XIII 108, 9. XV 46, 5. 51, 2) 8 τηρούμενοι Wess., πληρούμενοι o 14 τῶν πολεμίων A, τὸν πολέμιον c; corr. Dind. τὰ om. P 16 οὐδε εἷς PA; οὐδ' ἂν εἷς L 18 πολέμοις Reiske, πολεμίοις o 21 τὸν add. Eich. 26 τῶν om. P

*τῆς ἐλευθερίας, τῶν μὲν ὅπλων κυριεύοντας, διὰ
δὲ τὰς πράξεις πεφρονηματισμένους. διὰ τοῦτο γάρ,* 2
*οἶμαι, κατὰ μὲν τὸν πρῶτον πόλεμον προδοὺς Γέλαν
καὶ Καμάριναν ταύτας ἀοικήτους ἐποίησεν, ἐν δὲ
ταῖς συνθήκαις ἐκδότους τὰς πλείστας [ἀοικήτους]
Ἑλληνίδας πόλεις συνέθετο. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐν* 3
*εἰρήνῃ Νάξον καὶ Κατάνην παρασπονδῶν ἐξανδρα-
ποδισάμενος ἣν μὲν κατέσκαψεν, ἣν δὲ τοῖς ἐξ
Ἰταλίας Καμπανοῖς οἰκητήριον ἔδωκεν. ἐπειδὴ δὲ* 4
*ἐκείνων ἀπολομένων οἱ περιλειφθέντες πολλάκις
ἐπεβάλοντο καταλῦσαι τὴν τυραννίδα, πάλιν τοῖς
Καρχηδονίοις πόλεμον κατήγγειλεν· οὐ γὰρ οὕτως
εὐλαβεῖτο λῦσαι τὰς συνθήκας παρὰ τοὺς ὅρκους,
ὡς ἐφοβεῖτο τὰ περιλελειμμένα συστήματα τῶν Σικε-
λιωτῶν. καὶ δὴ φαίνεται διὰ παντὸς ἐπηγρυπνηκὼς
τῇ τούτων ἀπωλείᾳ. καὶ πρῶτον μὲν περὶ Πάνορ-* 5
*μον δυνάμενος παρατάξασθαι τοῖς πολεμίοις, ἀπο-
βαινόντων ἐκ τῶν νεῶν καὶ τὰ σώματα κακῶς
ἐχόντων διὰ τὸν σάλον, οὐκ ἠβουλήθη· μετὰ δὲ
ταῦτα τὴν Μεσσήνην ἐπίκαιρον καὶ τηλικαύτην πόλιν
ἀβοήθητον περιιδὼν εἴασε κατασκαφῆναι, ὅπως μὴ
μόνον ὡς πλεῖστοι διαφθείρωνται τῶν Σικελιωτῶν,
ἀλλὰ καὶ Καρχηδόνιοι τὰς ἐξ Ἰταλίας βοηθείας καὶ
τοὺς ἐκ Πελοποννήσου στόλους ἐμφράξωσιν. τὸ δὲ* 6
*τελευταῖον ἐν τῷ Καταναίων αἰγιαλῷ διηγωνίσατο,
παρεὶς πρὸς τῇ πόλει τὴν μάχην συστήσασθαι πρὸς
τὸ τοὺς ἐλαττουμένους καταφεύγειν εἰς τοὺς οἰκείους*

5 *ἀοικήτους* del. Reiske 9 *δέδωκεν* P 14 *παρα-λελειμμένα o*, corr. Reiske 19 *διὰ*] *καὶ διὰ* P 24 *ἐν Πελοποννήσῳ o*, corr. Reiske 27 *τὸ*] *μὴ* add. Reiske

λιμένας. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν, μεγάλων πνευ-
μάτων ἐπιγενομένων καὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναγ-
κασθέντων νεωλκῆσαι τὸν στόλον, καιρὸν εἶχε τοῦ
7 νικᾶν κάλλιστον· τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στράτευμα τῶν
πολεμίων οὔπω κατηντηκὸς ἦν, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ
χειμῶνος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν αὐτοῖς τὰς ναῦς ἐξέβρατ-
τεν. τότε συνεπιθεμένων ἡμῶν πεζῇ πάντων ἠναγ- 696
κάσθησαν ἂν ἀποβαίνοντες ἁλίσκεσθαι ῥᾳδίως ἢ
πρὸς τὰ κύματα βιαζόμενοι τὸν αἰγιαλὸν πληρῶσαι
69 ναυαγίων. Ἀλλὰ τὸ μὲν Διονυσίου κατηγορεῖν ἐν
Συρακοσίοις ἐπὶ πλεῖον οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω.
εἰ γὰρ οἱ δι' αὐτῶν τῶν ἔργων ἀνήκεστα παθόντες
οὐκ ἐγείρονται τοῖς θυμοῖς, ἦπου τοῖς λόγοις προ-
αχθήσονται πρὸς τὴν κατὰ τούτου τιμωρίαν, καὶ
ταῦτ' ἰδόντες αὐτὸν πολίτην μὲν γεγονότα πονη-
ρότατον, τύραννον δὲ πικρότατον, στρατηγὸν δὲ
2 πάντων ἀγενέστατον; ὁσάκις μὲν γὰρ σὺν τούτῳ
παρεταξάμεθα, τοσαυτάκις ἡττήθημεν· νυνὶ δὲ καθ'
αὑτοὺς ὀλίγαις ναυσὶ τὴν πᾶσαν τῶν πολεμίων
δύναμιν κατεναυμαχήσαμεν. διόπερ ἕτερον ἡγεμόνα
ζητητέον, ὅπως μὴ τὸν σεσυληκότα τοὺς τῶν θεῶν
ναοὺς στρατηγὸν ἔχοντες ἐν τῷ πολέμῳ θεομαχῶμεν.
3 φανερῶς γὰρ τὸ δαιμόνιον ἀντιπράττει τοῖς τὸν
ἀσεβέστατον προχειρισαμένοις ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν.
τὸ γὰρ μετὰ μὲν τούτου πάσας τὰς δυνάμεις ἡττῆ-
σθαι, χωρὶς δὲ τούτου καὶ βραχὺ μέρος ἱκανὸν
εἶναι καταπολεμῆσαι Καρχηδονίους, πῶς οὐ πᾶσιν

6 αὐτοὶ P 8 ἂν add. Reiske 15 μὲν γεγονότα] προσγεγονότα P 17 ἀγεννέστατον ο-PJL

ὁρατὴν ἔχει τὴν τῶν θεῶν ἐπιφάνειαν; διόπερ, ὦ 4
ἄνδρες, ἐὰν μὲν ἑκὼν ἀποτίθηται τὴν ἀρχήν, ἐάσω-
μεν αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι μετὰ τῶν ἰδίων ἐκ τῆς
πόλεως· ἐὰν δὲ μὴ βούληται, καιρὸν ἔχομεν κάλ-
λιστον τὸν παρόντα πρὸς τὸ τῆς ἐλευθερίας ἀντι-
λαμβάνεσθαι. πάντες συνεληλύθαμεν, κύριοι τῶν
ὅπλων ἐσμέν, συμμάχους ἔχομεν παρόντας οὐ μόνον
τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ
Πελοποννήσου. τὴν δὲ ἡγεμονίαν δοτέον κατὰ τοὺς 5
νόμους πολίταις ἢ τοῖς κατὰ τὴν μητρόπολιν
οἰκοῦσι Κορινθίοις ἢ τοῖς ἀφηγουμένοις τῆς Ἑλλά-
δος Σπαρτιάταις.

Τοιούτοις τοῦ Θεοδώρου χρησαμένου λόγοις, **70**
οἱ μὲν Συρακόσιοι μετέωροι ταῖς ψυχαῖς ἐγένοντο
καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους ἀπέβλεπον, Φαρακίδου
δὲ τοῦ Λακεδαιμονίου ναυαρχοῦντος τῶν συμμά-
χων [καὶ] παρελθόντος ἐπὶ τὸ βῆμα, πάντες προσ-
εδόκων ἀρχηγὸν ἔσεσθαι τῆς ἐλευθερίας. ὁ δὲ τὰ 2
πρὸς τὸν τύραννον ἔχων οἰκείως ἔφησεν αὐτὸν ὑπὸ
Λακεδαιμονίων ἀπεστάλθαι Συρακοσίοις καὶ Διο-
νυσίῳ συμμαχεῖν πρὸς Καρχηδονίους, ἀλλ᾽ οὐ
Διονυσίου τὴν ἀρχὴν καταλύειν. παρὰ δὲ τὴν
προσδοκίαν γενομένης τῆς ἀποφάσεως, οἱ μὲν
μισθοφόροι συνέδραμον πρὸς τὸν Διονύσιον, οἱ δὲ
Συρακόσιοι καταπλαγέντες τὴν ἡσυχίαν εἶχον, πολλὰ
τοῖς Σπαρτιάταις καταρώμενοι· καὶ γὰρ τὸ πρότερον 3
Ἀρέτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἀντιλαμβανομένων αὐτῶν

1 ὦ ἄνδρες om. f 15 Φαρκίδου P 17 καὶ del. Hert. 19 αὐτὸν ο - PAJ 27 Ἀρέτης] Ἄριστος c. 10, 2 ἀντιλαμβανόμενος ο, corr. Reiske

*τῆς ἐλευθερίας ἐγένετο προδότης, καὶ τότε Φαρα-
κίδας ἐνέστη ταῖς ὁρμαῖς τῶν Συρακοσίων. ὁ δὲ
Διονύσιος τότε μὲν ἐγένετο περίφοβος καὶ διέλυσε
τὴν ἐκκλησίαν, μετὰ δὲ ταῦτα φιλανθρώποις λόγοις
χρησάμενος καθωμίλει τὰ πλήθη, καὶ τινὰς μὲν* 697
*δωρεαῖς ἐτίμα, τινὰς δ' ἐπὶ τὰ συσσίτια παρε-
λάμβανε.*

4 *Καρχηδονίοις δὲ μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ προ-
αστείου καὶ τὴν σύλησιν τοῦ τε τῆς Δήμητρος καὶ
Κόρης ἱεροῦ ἐνέπεσεν εἰς τὸ στράτευμα νόσος· συν-
επελάβετο δὲ καὶ τῇ τοῦ δαιμονίου συμφορᾷ τὸ
μυριάδας εἰς ταὐτὸ συναθροισθῆναι καὶ τὸ τῆς ὥρας
εἶναι πρὸς τὰς νόσους ἐνεργότατον, ἔτι δὲ τὸ ἔχειν
5 ἐκεῖνο τὸ θέρος καύματα παρηλλαγμένα. ἔοικε δὲ
καὶ ὁ τόπος αἴτιος γεγονέναι πρὸς τὴν ὑπερβολὴν
τῆς συμφορᾶς· καὶ γὰρ Ἀθηναῖοι πρότερον τὴν
αὐτὴν ἔχοντες παρεμβολὴν πολλοὶ διεφθάρησαν ὑπὸ
τῆς νόσου, ἑλώδους ὄντος τοῦ τόπου καὶ κοίλου.
6 πρῶτον μὲν πρὶν ἥλιον ἀνατεῖλαι διὰ τὴν ψυχρό-
τητα τὴν ἐκ τῆς αὔρας τῶν ὑδάτων φρίκη κατεῖχε
τὰ σώματα· κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν [ἡ] θερμότης
ἔπνιγεν, ὡς ἂν τοσούτου πλήθους ἐν στενῷ τόπῳ
71 συνηθροισμένου. ἥψατο μὲν οὖν ἡ νόσος πρῶτον
τῶν Λιβύων, ἐξ ὧν πολλῶν ἀποθνησκόντων τὸ
μὲν πρῶτον ἔθαπτον τοὺς τετελευτηκότας, μετὰ δὲ
ταῦτα διά τε τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν καὶ διὰ τὸ τοὺς*

5 *τῷ πλήθει* o, corr. Reiske 8 *κατάλυσιν* o, corr. Wess. 11 *τῇ*] *ἀπὸ* vel *παρὰ* add. Reiske *συμφορᾷ*] *τιμωρίᾳ* Wurm *τὸ* add. Eich. 19 *μὲν*] *γὰρ* add. Dind. 21 *ἡ* om. P

νοσοκομοῦντας ὑπὸ τῆς νόσου διαρπάζεσθαι, οὐδεὶς ἐτόλμα προσιέναι τοῖς κάμνουσιν. παραιρεθείσης οὖν καὶ τῆς θεραπείας ἀβοήθητος ἦν ἡ συμφορά.
διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀθάπτων δυσωδίαν καὶ τὴν ἀπὸ 2
τῶν ἑλῶν σηπεδόνα πρῶτον μὲν ἤρχετο τῆς νόσου κατάρρους, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐγίνετο περὶ τὸν τράχηλον οἰδήματα· ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ἠκολούθουν πυρετοὶ καὶ περὶ τὴν ῥάχιν νεύρων πόνοι καὶ τῶν σκελῶν βαρύτητες· εἶτ' ἐπεγίνοντο δυσεντερία καὶ φλύκταιναι περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ὅλην τοῦ σώματος.
τοῖς μὲν οὖν πλείστοις τοιοῦτον ἦν τὸ πάθος, 3
τινὲς δ' εἰς μανίαν καὶ λήθην τῶν ἁπάντων ἔπιπτον, οἳ περιπορευόμενοι τὴν παρεμβολὴν ἐξεστῶτες τοῦ φρονεῖν ἔτυπτον τοὺς ἀπαντῶντας. καθόλου δὲ συνέβη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰατρῶν βοήθειαν ἄπρακτον εἶναι [καὶ] διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ θανάτου· πεμπταῖοι γὰρ ἢ τὸ πλεῖστον ἑκταῖοι μετήλλαττον, δεινὰς ὑπομένοντες τιμωρίας, ὥσθ' ὑπὸ πάντων μακαρίζεσθαι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ
τετελευτηκότας. καὶ γὰρ οἱ τοῖς κάμνουσι παρε- 4
δρεύοντες ἐνέπιπτον εἰς τὴν νόσον ἅπαντες, ὥστε δεινὴν εἶναι τὴν συμφορὰν τῶν ἀρρωστούντων, μηδενὸς θέλοντος ὑπηρετεῖν τοῖς ἀτυχοῦσιν. οὐ γὰρ μόνον οἱ μηδὲν προσήκοντες ἀλλήλους ἐγκατέλειπον, ἀλλ' ἀδελφοὶ μὲν ἀδελφούς, φίλοι δὲ τοὺς συνήθεις ἠναγκάζοντο προΐεσθαι διὰ τὸν ὑπὲρ αὐτῶν φόβον.
Διονύσιος δ' ἐπειδὴ τὴν περὶ Καρχηδονίους συμ- 72

7 τοῦ Eich., τούτου o 8 ῥάχην P 9 δυσεντερίαι v 10 φλυκτέναι P, φλυκτένεις f 12 ἐνέπιπτον Hert. 16 καὶ del. Dind. 17 ἢ om. P 18 τημορίας P

φορὰν ἤκουσεν, ὀγδοήκοντα μὲν ναῦς πληρώσας Φαρακίδᾳ καὶ Λεπτίνῃ τοῖς ναυάρχοις ἐπέταξεν ἅμ' ἡμέρᾳ τὸν ἐπίπλουν ταῖς πολεμίαις ναυσὶ ποιήσασθαι, αὐτὸς δ' ἀσελήνου τῆς νυκτὸς οὔσης περιήγαγε τὴν δύναμιν, καὶ περιελθὼν ἐπὶ τὸ τῆς Κυάνης ἱερὸν ἔλαθε τοὺς πολεμίους ἅμ' ἡμέρᾳ προσιὼν 698

2 τῇ παρεμβολῇ. τοὺς μὲν οὖν ἱππεῖς καὶ μισθοφόρων πεζοὺς χιλίους προαπέστειλεν εἰς τὸ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατεῖνον μέρος τῆς τῶν Καρχηδονίων στρατοπεδείας. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μισθοφόροι τῷ Διονυσίῳ παρὰ πάντας ἀλλοτριώτατοι καὶ πλεονά-

3 κις στάσεις καὶ ταραχὰς ποιοῦντες. διόπερ ὁ μὲν Διονύσιος τοῖς ἱππεῦσιν ἦν παρηγγελκώς, ὅταν ἐξάπτωνται τῶν πολεμίων, φεύγειν καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐγκαταλιπεῖν· ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν οὗτοι μὲν ἅπαντες κατεκόπησαν, ὁ δὲ Διονύσιος ἅμα τήν τε παρεμβολὴν καὶ τὰ φρούρια πολιορκεῖν ἐπεχείρησε· καὶ τῶν βαρβάρων διὰ τὸ παράδοξον καταπεπληγμένων καὶ παραβοηθούντων τεταραγμένως, αὐτὸς μὲν φρούριον τὴν καλουμένην Πολίχναν εἷλε κατὰ κράτος, ἐκ δὲ θατέρου μέρους οἱ ἱππεῖς καί τινες τῶν τριήρων προσπλεύσασαι τὸ πρὸς τῷ Δάσκωνι χωρίον ἐξεπολιόρκησαν.

4 εὐθὺ δ' αἵ τε ναῦς ἅπασαι τὸν ἐπίπλουν ἐποιήσαντο, καὶ κατὰ τὰς τῶν φρουρίων ἁλώσεις ἐπαλαλάξαντος τοῦ στρατοπέδου περιδεεῖς οἱ βάρβαροι καθειστήκεισαν. ἐξ ἀρχῆς μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ πεζὸν

2 Λεπτίνην PF 3 πολεμίαις Dind., πολεμικαῖς o 8 τὴν] τὸ P 11 ἀλλοτριώτεροι Hert. 12 στάσεις Dind., ἀποστάσεις o 25 τῶν om. o-PAF

στράτευμα πάντες συνέδραμον, ἀμυνόμενοι [ἐπὶ]
τοὺς τὴν παρεμβολὴν πολιορκοῦντας· ὡς δὲ καὶ τὸν
τῶν νεῶν ἐπίπλουν εἶδον, πάλιν ἐξεβοήθουν ἐπὶ
τὸν ναύσταθμον· καταταχούμενοι δ' ὑπὸ τῆς ὀξύτητος
τοῦ καιροῦ τὴν ἑαυτῶν σπουδὴν εἶχον ἄπρακτον.
ἔτι γὰρ αὐτῶν ἀναβαινόντων ἐπὶ τὰ καταστρώματα 5
καὶ πληρούντων τὰς τριήρεις, αἱ πολέμιαι ναῦς ταῖς
εἰρεσίαις ἐλαυνόμεναι πλαγίαις ἐνέσειον μόγις. ἐκ
μὲν οὖν μιᾶς ἐπικαίρου πληγῆς κατέδυον τὰς τιτρω-
σκομένας ναῦς· αἱ δὲ πλείοσιν ἐμβολαῖς ἀναρρήτ-
τουσαι τὰς συγγεγομφωμένας σανίδας δεινὴν ἔκ-
πληξιν τοῖς ἀντιταττομένοις παρείχοντο. πάντῃ δὲ 6
τῶν ἐξοχωτάτων νεῶν θραυομένων, αἱ μὲν ἐκ τῶν
ἐμβολῶν ἀναρρηττόμεναι λακίδες ἐξαίσιον ἐποι-
οῦντο ψόφον, ὁ δὲ παρὰ τὴν μάχην παρήκων
αἰγιαλὸς ἔγεμε νεκρῶν. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῷ προτε- 73
ρήματι συμφιλοτιμούμενοι κατὰ πολλὴν σπουδὴν ἀλ-
λήλους ἔφθανον ἐπιπηδῶντες ταῖς πολεμίαις ναυσί,
καὶ τοὺς βαρβάρους καταπεπληγμένους τὸ μέγεθος
τῆς περιστάσεως περιχυθέντες ἐφόνευον. οὐ μὴν 2
οὐδ' οἱ πεζῇ τῷ ναυστάθμῳ προσβάλλοντες ἐλεί-
ποντο τῆς τούτων σπουδῆς· ἐν οἷς συνέβαινεν εἶναι
καὶ αὐτὸν τὸν Διονύσιον, παριππευκότα πρὸς τὸ
κατὰ Δάσκωνα μέρος. εὑρόντες γὰρ πεντηκοντό-

1 ἐπὶ del. Wess. 2 τὸν] τούτων P 4 τὸν] τὸ P 7 ταῖς] τ' αιστ' P 8 πλαγίως f μόγις] τὰς ἐμβολὰς Rhod. (cf. XIII 40, 2); μόγις inter καὶ et πληρούντων posuit Eich.; ἐνέσειον. ὀλίγαι μὲν οὖν ἐκ μιᾶς . . . αἱ δὲ πλεῖσται πλείοσι Reiske; τινὲς vel πολλάκις μὲν οὖν ἐκ Dind. 14 ἐμβόλων υ ἐποίουν Hert. 16 ἔγεμε] ναυαγίων καὶ add. Wurm 21 πεζοὶ ο - PAL τῶν ναυστάθμων P, τὸν ναύσταθμον A προσβάλοντες ἐλίποντο P 24 δάσκονα P

ρους τετταράκοντα νενεωλκημένας, καὶ κατὰ τὸ συν-
εχὲς ναῦς παρορμούσας ὁλκάδας καί τινας τῶν
3 τριήρων, πῦρ εἰς αὐτὰς ἐνῆκαν. ταχὺ δὲ τῆς φλο-
γὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης καὶ χεομένης ἐπὶ πολὺν τόπον
ἐφλέγετο τὰ σκάφη, καὶ τῶν ἐμπόρων τε καὶ ναυ-
κλήρων οὐδεὶς ἐδύνατο παραβοηθῆσαι διὰ τὸ πλῆ- 699
θος τοῦ πυρός. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου πνεύματος
ἐκ τῶν νενεωλκημένων σκαφῶν ἐφέρετο τὸ πῦρ ἐπὶ
4 τὰς ὁρμούσας ὁλκάδας. τῶν δ' ἀνδρῶν ἐκκολυμ-
βώντων διὰ τὸν ἀπὸ τῆς πνιγῆς φόβον, καὶ τῶν
ἀγκυρίων ἀποκαιομένων, διὰ τὸν κλύδωνα συνέ-
κρουον αἱ ναῦς, καὶ τινὲς μὲν ὑπ' ἀλλήλων συν-
τριβόμεναι διεφθείροντο, τινὲς δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύ-
ματος ὠθούμεναι, αἱ πλεῖσται δ' ὑπὸ τοῦ πυρὸς
5 ἀπώλλυντο. ἔνθα δὴ τῶν φορτηγῶν πλοίων ἀνα-
φερομένης τῆς φλογὸς διὰ τῶν ἱστίων καὶ τὰς
κεραίας καταφλεγούσης, τοῖς ἐκ τῆς πόλεως θεατρι-
κὴν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν θέαν καὶ τοῖς δι
ἀσέβειαν κεραυνωθεῖσι φαίνεσθαι παραπλησίαν τὴν
74 ἀπώλειαν τῶν βαρβάρων. διόπερ τοῖς εὐτυχήμασι
μετεωριζόμενοι τὰ πορθμεῖα συνεπλήρουν οἵ τε
πρεσβύτατοι τῶν παίδων καὶ τῶν παρηκμακότων
ταῖς ἡλικίαις οἱ μὴ τελείως ὑπὸ τοῦ γήρως κατα-
πονούμενοι· πρὸς δὲ τὰς κατὰ τὸν λιμένα ναῦς ὡς
ἔτυχε προσπλέοντες ἀθρόοι, τὰς μὲν προδιεφθαρ-
μένας ὑπὸ τοῦ πυρὸς διήρπαζον, ἐκλέγοντες τῶν

7 δὲ add. Steph. 8 νεωλκημένων P 10 πνιγῆς (vel τοῦ πνίγους) Reiske, πληγῆς o; φλογός Wess., πνιγός Eich. 11 ἀπὸ καωμένων P κλύδονα P 14 αἱ add. Reiske πλεῖσται Wess., πλεῖστον o 16 ἱστίων Wurm et Hert. (c. 74, 4), ἱστῶν o 21 πορθμία P

χρησίμων τὰ δυνάμενα βοηθείας τυχεῖν, τὰς δ' ἀκε-
ραίους ἐξαπτόμενοι κατῆγον εἰς τὴν πόλιν. οὕτως 2
οὐδὲ οἱ τῶν κατὰ πόλεμον ἀφιέμενοι διὰ τὰς ἡλι-
κίας καρτερεῖν ἐδύναντο, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
χαρᾶς ἡ φιλοτιμία τῆς ψυχῆς κατίσχυε τὴν ἡλικίαν.
τοῦ δὲ περὶ τὴν νίκην λόγου διαρρυέντος κατὰ τὴν
πόλιν, τὰς οἰκίας ἐξέλειπον ὁμοῦ τοῖς οἰκέταις παῖ-
δες καὶ γυναῖκες, καὶ πάντων σπευδόντων ἐπὶ τὰ
τείχη πᾶς τόπος ἔγεμε τῶν θεωμένων. τούτων δ' 3
οἱ μὲν εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας ἐκτείναντες
εὐχαρίστουν τοῖς θεοῖς, οἱ δὲ τῆς τῶν ἱερῶν συλή-
σεως ἔφασαν εἰληφέναι τοὺς βαρβάρους τὴν παρὰ
τοῦ δαιμονίου τιμωρίαν. ἐφαίνετο γὰρ διὰ μακροῦ 4
θεομαχίᾳ παραπλήσιος ἡ θέα, τοσούτων μὲν νεῶν
πυρπολουμένων, τῆς δὲ φλογὸς διὰ τῶν ἱστίων εἰς
ὕψος ἀναφερομένης, καὶ τῶν μὲν Ἑλλήνων καθ'
ἕκαστον τῶν προτερημάτων ἐπισημαινομένων ἐξαι-
σίῳ βοῇ, τῶν δὲ βαρβάρων διὰ τὴν ἔκπληξιν τοῦ
δεινοῦ πολὺν θόρυβον καὶ κραυγὴν σύμμικτον
ποιούντων.

Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπιγενομένης 5
ἡ μάχη διελύθη, καὶ Διονύσιος ἐπεστρατοπέδευσε
τοῖς βαρβάροις πρὸς τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν παρεμβολὴν
ποιησάμενος. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι κατὰ γῆν ἅμα 75
καὶ κατὰ θάλατταν ἡττημένοι διεπρεσβεύσαντο πρὸς
Διονύσιον λάθρᾳ τῶν Συρακοσίων· ἠξίουν δὲ

1 τὰς δυναμένας *o*, corr. Wess. 3 ἀφειμένοι Dind. 5 κατίσχυε Wurm, κατῆρχε *o*; κατήρτυε Eich., κατεῖργε Madvig 8 καὶ ante πάντων om. P 9 πᾶς ὁ τόπος *o*-PAL (c. 53, 1. 60, 6) 10 ἐκτείναντες PFJL, ἐκτείνοντες *c* (c. 29, 4) 14 παρὰ πλησίως P 23 τῷ .. ἱερῷ *v*

αὐτὸν ἀφιέναι τοὺς περιλειπομένους εἰς Λιβύην
διακομισθῆναι, καὶ τὰ κατὰ τὴν παρεμβολὴν αὐτοῖς
2 ὄντα τριακόσια τάλαντα δώσειν ἐπηγγέλλοντο. ὁ δὲ
Διονύσιος ἅπαντας μὲν ἀδύνατον εἶναι φυγεῖν ἀπέ-
φαίνετο, τοὺς δὲ [Καρχηδονίους] πολιτικοὺς συνεχώ-
ρησε μόνους νυκτὸς ἀπελθεῖν λάθρᾳ κατὰ θάλατταν·
ᾔδει γὰρ τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς συμμάχους 700
οὐκ ἐπιτρέψοντας αὐτῷ περὶ τούτων συγχωρεῖν τοῖς
3 πολεμίοις. ταῦτα δ' ἔπραττεν ὁ Διονύσιος οὐ βου-
λόμενος τελείως ἀπολέσθαι τὴν τῶν Καρχηδονίων
δύναμιν, ὅπως οἱ Συρακόσιοι διὰ τὸν ἀπὸ τούτων
φόβον μηδέποτε σχολὴν λάβωσιν ἀντέχεσθαι τῆς
ἐλευθερίας. ὁ μὲν οὖν Διονύσιος συνθέμενος εἰς
ἡμέραν τετάρτην ὑπὸ νύκτα τὴν φυγὴν τοῖς Καρ-
χηδονίοις, τὸ στρατόπεδον ἀπήγαγεν εἰς τὴν πόλιν·
4 ὁ δ' Ἰμίλκων νυκτὸς παρακομίσας εἰς τὴν ἀκρό-
πολιν τὰ τριακόσια τάλαντα παρέδωκε τοῖς ἐν τῇ
Νήσῳ τεταγμένοις ὑπὸ τοῦ τυράννου, αὐτὸς δ',
ἐπεὶ παρῆν ὁ συγκείμενος χρόνος, νυκτὸς ἐπλήρωσε
τετταράκοντα τριήρεις τῶν πολιτικῶν, καὶ καταλι-
πὼν τὸ λοιπὸν ἅπαν στρατόπεδον ὥρμησε φεύγειν.
5 ἤδη δ' αὐτοῦ τὸν λιμένα διεκπεπλευκότος ᾔσθοντό
τινες [τῶν Κορινθίων τὸν δρασμόν, καὶ ταχέως
ἀπήγγειλαν τῷ Διονυσίῳ. τοῦ δὲ τοὺς στρατιώτας
τε καλοῦντος εἰς τὰ ὅπλα καὶ κατὰ σχολὴν τοὺς
ἡγεμόνας ἀθροίζοντος, οὐκ ἀνέμειναν αὐτὸν οἱ
Κορίνθιοι, ταχὺ δ' ἀναχθέντες ἐπὶ τοὺς Καρχηδο-

3 τριακόσια: cf. p. 180, 32 τοῦ δὲ διονυσίου P 5 Καρχηδονίους del. Eich. (v. 20) 14 ὑπὸ Reiske, ἐπὶ ο 21 τὸ λοιπὸν ἅπαν] ἅπαν τὸ f 25 τε Dind., τότε ο, οὐδὲ Wurm

νίους καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς εἰρεσίαις φιλοτι-
μούμενοι τὰς ἐσχάτας Φοινίσσας ναῦς κατέλαβον,
ἃς τοῖς ἐμβόλοις συντρίψαντες κατέδυσαν. μετὰ δὲ 6
ταῦτα Διονύσιος μὲν ἐξήγαγε τὴν δύναμιν, οἱ δὲ
συμμαχοῦντες τοῖς Καρχηδονίοις Σικελοὶ φθάσαντες
τοὺς Συρακοσίους ἔφυγον διὰ τῆς μεσογείου, καὶ
σχεδὸν πάντες διεσώθησαν εἰς τὰς πατρίδας. καὶ 7
Διονύσιος μὲν τὰς ὁδοὺς διαλαβὼν φυλακαῖς ἀπήγαγε
τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν τῶν πολεμίων στρατοπεδείαν
ἔτι νυκτὸς οὔσης· οἱ δὲ βάρβαροι καταλειφθέντες
ὑπό τε τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν Καρχηδονίων, ἔτι
δὲ τῶν Σικελῶν, ἠθύμησαν καὶ καταπλαγέντες ἔφευ-
γον. οἱ μὲν ἐν ταῖς ὁδοῖς [καὶ] ταῖς προφυλακαῖς 8
ἐμπίπτοντες συνελαμβάνοντο, οἱ δὲ πλεῖστοι τὰ ὅπλα
ῥιπτοῦντες συνήντων, δεόμενοι φείσασθαι τοῦ βίου·
μόνοι δὲ Ἴβηρες ἠθροισμένοι μετὰ τῶν ὅπλων ἐπε-
κηρυκεύοντο περὶ συμμαχίας. Διονύσιος δὲ πρὸς 9
μὲν τούτους σπεισάμενος κατέταξε τοὺς Ἴβηρας εἰς
τοὺς μισθοφόρους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐξώγρησε
καὶ τὴν [λοιπὴν] ἀποσκευὴν ἐφῆκε τοῖς στρατιώ-
ταις διαρπάσαι.

Οὕτως μὲν οὖν τοῖς Καρχηδονίοις ἡ τύχη ταχεῖαν 76
τὴν μεταβολὴν ἐποίησε, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξεν,
ὡς οἱ μεῖζον τοῦ καθήκοντος ἐπαιρόμενοι ταχέως
ἐξελέγχουσι τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν. ἐκεῖνοι γὰρ τῶν 2

11 ὑπό τε P, ὑπὸ v 13 οἱ μὲν] ὧν οἱ μὲν aut καὶ οἱ μὲν aut οἱ μὲν οὖν Dind.; καὶ καταπλαγέντες οἱ μὲν ἔφευγον καὶ ἐν ταῖς conicio καὶ del. Wess. 14 ἐκπί-πτοντες P 19 τοὺς om. P 20 λοιπὴν] λοπὴν P', del. Dind.; ὅλην fort. 22 οὖν L, om. c ταχεῖαν Dind., τάχιον o (cf. XIII 21, 5)

κατὰ Σικελίαν πόλεων *σχεδὸν ἁπασῶν πλὴν Συρακουσῶν κρατοῦντες, καὶ ταύτην ἁλώσεσθαι προσδοκῶντες, ἐξαίφνης ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀγωνιᾶν ἠναγκάσθησαν, καὶ τοὺς τάφους τῶν Συρακοσίων ἀνατρέψαντες πεντεκαίδεκα μυριάδας ἐπεῖδον ἀτάφους διὰ τὸν λοιμὸν σεσωρευμένους, πυρπολήσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν Συρακοσίων ἐκ μεταβολῆς εὐθὺς εἶδον τὸν ἴδιον στόλον ἐμπυρισθέντα, εἰς δὲ τὸν* 701 *λιμένα πάσῃ τῇ δυνάμει καταπλέοντες ὑπερηφάνως, καὶ τοῖς Συρακοσίοις ἐπιδεικνύμενοι τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας, ἠγνόουν ἑαυτοὺς μέλλοντας νυκτὸς ἀποδράσεσθαι καὶ τοὺς συμμάχους ἐκδότους καταλιπεῖν*
3 *τοῖς πολεμίοις. αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς ὁ ποιησάμενος σκηνὴν μὲν τὸ τοῦ Διὸς ἱερόν, πρόσοδον δὲ τὸν ἐκ τῶν ἱερῶν συληθέντα πλοῦτον, αἰσχρῶς μετ' ὀλίγων εἰς Καρχηδόνα διέφυγεν, ὅπως μὴ τὸν ὀφειλόμενον τῇ φύσει θάνατον ἀποδοὺς ἀθῷος γένηται τῶν ἀσεβημάτων, ἀλλ' ἐν τῇ πατρίδι περιβόητον ἔχῃ τὸν βίον ὑπὸ πάντων ὀνειδιζόμενος.*
4 *εἰς τοσοῦτο δ' ἦλθεν ἀτυχίας, ὥστε μετὰ τῆς εὐτελεστάτης ἐσθῆτος περιῄει τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ναοὺς κατηγορῶν τῆς ἰδίας ἀσεβείας καὶ περὶ τῶν εἰς θεοὺς ἁμαρτημάτων· ὁμολογουμένην διδοὺς τιμωρίαν τῷ δαιμονίῳ. τὸ δὲ τέλος ἑαυτοῦ καταγνοὺς θάνατον ἀπεκαρτέρησε, πολλὴν τοῖς πολίταις ἀπο-*

1 *κατὰ* PA, *κατὰ τὴν c* *πόλεων* add. Dind. 5 *ἐπεῖδον*] *τῶν ἰδίων* add. Wurm 14 *μὲν τὸ . . ἱερόν* Dind., *ἐν τῷ . . ἱερῷ o* 16 *μετολίγον* P 19 *ἔχει* P *ὑπὸ τῶν ὀνειδιζομένων* P 21 *τὴν* PA et cod. Peiresciann., om. *c* 25 *ἐπεκαρτέρησεν* P

λιπὼν δεισιδαιμονίαν· εὐθὺ γὰρ καὶ τἄλλα τὰ πρὸς
τὸν πόλεμον αὐτοῖς ἡ τύχη συνήθροισεν.

Τῆς γὰρ συμφορᾶς διακηρυχθείσης κατὰ τὴν 77
Λιβύην, οἱ σύμμαχοι καὶ πάλαι [μὲν] μισοῦντες τὸ
βάρος τῆς τῶν Καρχηδονίων ἡγεμονίας, τότε [δὲ]
διὰ τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐν Συρακούσαις προδοσίαν
πολὺ μᾶλλον ἐξέκαυσαν τὸ κατ' αὐτῶν μῖσος. διό- 2
περ ἅμα μὲν ὑπὸ τῆς ὀργῆς προαχθέντες, ἅμα δὲ
καταφρονήσαντες αὐτῶν διὰ τὴν ἀτυχίαν, ἀντείχοντο
τῆς ἐλευθερίας. διαπρεσβευσάμενοι δὲ πρὸς ἀλλή-
λους ἤθροισαν δύναμιν, καὶ προελθόντες ἐν ὑπαί-
θρῳ κατεστρατοπέδευσαν. ταχὺ δ' οὐ μόνον ἐλευ- 3
θέρων, ἀλλὰ καὶ δούλων συντρεχόντων, ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ μυριάδες εἴκοσι συνηθροίσθησαν. καταλα-
βόμενοι δὲ Τύνητα, πόλιν οὐ μακρὰν τῆς Καρχη-
δόνος κειμένην, ἐκ ταύτης παρετάττοντο, καὶ πλεο-
νεκτοῦντες ἐν ταῖς μάχαις τειχήρεις τοὺς Φοίνικας
συνεῖχον. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φανερῶς ὑπὸ τῶν θεῶν 4
πολεμούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον κατ' ὀλίγους ξυνιόν-
τες ἐξεταράττοντο καὶ τὸ δαιμόνιον ἱκέτευον λῆξαι
τῆς ὀργῆς· μετὰ δὲ ταῦτα πᾶσαν τὴν πόλιν δεισι-
δαιμονία κατέσχε καὶ δέος, ἑκάστου τὸν τῆς πόλεως
ἀνδραποδισμὸν τῇ διανοίᾳ προλαμβάνοντος. διόπερ
ἐψηφίσαντο παντὶ τρόπῳ τοὺς ἀσεβηθέντας θεοὺς
ἐξιλάσασθαι. οὐ παρειληφότες δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς 5

1 καὶ τὰ κατὰ τὴν Λιβύην πρὸς Reiske 4 καὶ om. f μὲν delevi (cf. XIII 92, 1) 5 δὲ om. PA 7 κατ' αὐτῶν] κατὰ τῶν αὐτῶν P 8 προσαχθέντες ο, corr. Wess. 11 προσελθόντες L 19 ὀλίγους Reiske, ὀλίγον ο συνιόντες Dind., συνιδόντες Wurm 25 ἐξιλάσκεσθαι AL, ἐξιλάσεσθαι F

οὔτε Κόρην οὔτε Δήμητρα, τούτων ἱερεῖς τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν πολιτῶν κατέστησαν, καὶ μετὰ πάσης σεμνότητος τὰς θεὰς ἱδρυσάμενοι τὰς θυσίας τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἤθεσιν ἐποίουν, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντων Ἑλλήνων τοὺς χαριεστάτους ἐπιλέξαντες ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν ἔταξαν. μετὰ δὲ ταῦτα ναῦς τε κατεσκεύαζον καὶ τὰ πρὸς τὸν
6 πόλεμον ἐπιμελῶς ἡτοίμαζον. οἱ δ' ἀποστάται μιγάδες ὄντες οὔθ' ἡγεμόνας ἀξιοχρέους εἶχον, τὸ δὲ μέγιστον, αὐτοῖς μὲν διὰ τὸ πλῆθος ἐξέλειπον αἱ τροφαί, τοῖς δὲ Καρχηδονίοις κατὰ θάλατταν ἐκ 702
Σαρδοῦς παρεκομίζοντο, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐστασίαζον περὶ τῆς ἡγεμονίας, καί τινες αὐτῶν χρήμασιν ὑπὸ Καρχηδονίων διαφθαρέντες ἐγκατέλειπον τὰς κοινὰς ἐλπίδας. ὅθεν διά τε τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς καί τινων προδοσίαν, οὗτοι μὲν διαλυθέντες εἰς τὰς πατρίδας ἀπήλλαξαν τοῦ μεγίστου φόβου Καρχηδονίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.

78 Διονύσιος δὲ θεωρῶν τοὺς μισθοφόρους ἀλλοτριώτατα πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, καὶ φοβούμενος μὴ διὰ τούτων καταλυθῇ, τὸ μὲν πρῶτον Ἀριστοτέλην
2 τὸν ἀφηγούμενον αὐτῶν συνέλαβε, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ πλήθους συντρέχοντος μετὰ τῶν ὅπλων καὶ τοὺς μισθοὺς πικρότερον ἀπαιτούντων, τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἔφησεν ἀποστέλλειν εἰς Λακεδαίμονα κρίσιν ἐν τοῖς ἰδίοις πολίταις ὑφέξοντα, τοῖς δὲ

1 κόρη PAF 4 ἔθεσιν Eich. 10 ἐξέλιπον PFK τὸ δὲ μέγιστον — παρεκομίζοντο post ἐλπίδας (v. 15) posuit Eich. 14 ἐγκατέλιπον f 15 σπάνην P 26 ἀποστελεῖν Dind.

μισθοφόροις ὡς μυρίοις οὖσι τὸν ἀριθμὸν ἔδωκεν ἐν τοῖς μισθοῖς τὴν τῶν Λεοντίνων πόλιν τε καὶ χώραν. ἀςμένως *δ' αὐτῶν ὑπακουσάντων διὰ τὸ* 3
κάλλος τῆς χώρας, οὗτοι μὲν κατακληρουχήσαντες ᾤκουν ἐν Λεοντίνοις, ὁ δὲ Διονύσιος ἄλλους μισθοφόρους ξενολογήσας, τούτοις τε καὶ τοῖς ἠλευθερωμένοις οἰκέταις ἐνεπίστευσε τὴν ἀρχήν.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Καρχηδονίων συμφορὰν οἱ 4
διασωζόμενοι τῶν ἐξηνδραποδισμένων κατὰ Σικελίαν πόλεων ἠθροίζοντο, καὶ τὰς ἰδίας κομιζόμενοι πατρίδας ἑαυτοὺς ἀνελάμβανον. Διονύσιος δ' εἰς 5
Μεσσήνην κατῴκισε χιλίους μὲν Λοκρούς, τετρακισχιλίους δὲ Μεδμαίους, ἑξακοσίους δὲ τῶν ἐκ Πελοποννήσου Μεσσηνίων, ἔκ τε Ζακύνθου καὶ Ναυπάκτου φευγόντων. θεωρῶν δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους προσκόπτοντας ἐπὶ τῷ τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἐκβεβλημένους Μεσσηνίους ἐν ἐπισήμῳ πόλει κατοικίζεσθαι, μετήγαγεν ἐκ Μεσσήνης αὐτούς, καὶ χωρίον τι παρὰ θάλατταν δοὺς τῆς Ἀβακαινίνης χώρας ἀπετέμετο καὶ προσώρισεν ὅσον αὐτὸς μέρος ἀπετέμετο. οἱ δὲ Μεσσήνιοι τὴν μὲν πόλιν ὠνόμασαν 6
Τυνδαρίδα, πολιτευόμενοι δὲ πρὸς αὐτοὺς εὐνοϊκῶς καὶ *πολλοὺς πολιτογραφοῦντες ταχὺ πλείους πεντακισχιλίων ἐγένοντο.*

3 **ἀσμένως* cf. XIII 114, 1] *ὡς o*, *ῥαδίως* Eich. 6 *ἐλευθερωμένοις* P 12 *κατώκησεν* PF 13 *Μεδμαίους* Cluverius et Wess., *Μεδιμναίους o* 14 *Μεσσηνίων* Palmerius, *Μιλισίων* P, *Μιλησίων v* *ζακώθου* P 19 *Ἀβακηνῆς o*, corr. Cluverius 20 *προσώρισεν* JK, *προώρησεν* P, *προώρισεν c* *αὐτῆς* Reiske, *αὐτοῖς* Wurm *ἀπενέμετο* Wurm 21 *μὲν* om. P 22 *αὐτοὺς v* 23 *καὶ* add. Dind.

7 *Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν τῶν Σικελῶν χώραν πλεονάκις στρατεύσας Μέναινον μὲν καὶ Μοργαντῖνον εἷλε, πρὸς Ἄγυριν δὲ τὸν Ἀγυριναίων τύραννον καὶ Δάμωνα τὸν δυναστεύοντα Κεντοριπίνων, ἔτι δ' Ἑρβιταίους τε καὶ Ἀσσωρίνους συνθήκας ἐποιήσατο· παρέλαβε δὲ διὰ προδοσίας Κεφαλοίδιον* 703 *καὶ Σολοῦντα καὶ τὴν Ἔνναν· πρὸς δὲ τούτοις πρὸς Ἑρβησσίνους εἰρήνην ἐποιήσατο. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.*

79 *Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμόνιοι προορώμενοι
τὸ μέγεθος τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου, τὸν ἕτερον
τῶν βασιλέων Ἀγησίλαον ἐπέστησαν τοῖς πράγμασιν.
οὗτος δ' ἑξακισχιλίους στρατιώτας ἐπιλέξας, τριάκοντα δὲ τῶν πολιτῶν εἰς τὸ συνέδριον τοὺς ἀρίστους κατατάξας, διεβίβασε* τὴν *δύναμιν* [*ἐκ*] *τῆς*
2 *Ἀσίας εἰς Ἔφεσον. ἐκεῖ δὲ στρατολογήσας τετρακισχιλίους, προήγαγε τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, οὖσαν πεζῶν μὲν μυρίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων· ἠκολούθει δ' ἀγοραῖος αὐτοῖς ὄχλος καὶ τῆς ἁρπαγῆς*
3 *χάριν οὐκ ἐλάττων τοῦ προειρημένου. διεξιὼν δὲ τὸ Καΰστριον πεδίον, διέφθειρε τὴν χώραν τὴν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οὖσαν, μέχρι ὅτου κατήντησεν εἰς Κύμην. ἐκεῖθεν δ' ὁρμηθεὶς τὸ πλεῖστον τοῦ θέρους τήν τε Φρυγίαν καὶ τὰ συνεχῆ διετέλεσε πορθῶν, καὶ τὴν*

2 *στρατεύσας Μέναινον* Wess., *ἐστράτευσαν σμένεον o Μοργαντίνην* Dind. (*Μοργαντίναν* c. 95, 2. XI 78, 5) 3 *εἷλον — ἐποιήσαντο — παρέλαβον — ἐποιήσαντο o*, corr. Wess. *ἀγυριναῖον* P 4 *Δάμωνα*] *Νικόδημον* p. 181, 8 5 *ἔτι*] *ἐπὶ* PAK *ερβηταίους* P *ασωρίνους* PJ 6 *κεφαλοειδιον* P 8 *ἐρβισίνους* P 15 *τὴν* add. Eich. *ἐκ* del. Dind. 16 *Ἀσίας* PAH, *Εὐρώπης c*; *Αὐλίδος* fort. 19 *αὐτοῖς ἀγοραῖος o*-PA *καὶ* del. Reiske 20 *ἐλάττω* PA 22 *μέχρις v*

δύναμιν ἐμπλήσας ὠφελείας ὑπὸ τὸ φθινόπωρον
ἀνέκαμψεν εἰς Ἔφεσον. τούτων δὲ πραττομένων 4
Λακεδαιμόνιοι μὲν πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς Νεφε-
ρέα τὸν Αἰγύπτου βασιλέα περὶ συμμαχίας, ὃς ἀντὶ
τῆς βοηθείας ἐδωρήσατο σκευὴν τοῖς Σπαρτιάταις
ἑκατὸν τριήρεσι, σίτου δὲ μυριάδας πεντήκοντα.
Φάραξ δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος ἀναχθεὶς
ἐκ Ῥόδου ναυσὶν ἑκατὸν εἴκοσι κατέπλευσε τῆς
Καρίας πρὸς Σάσανδα, φρούριον ἀπέχον τῆς
Καύνου σταδίους ἑκατὸν πεντήκοντα. ἐκεῖθεν δὲ 5
ὁρμώμενος ἐπολιόρκει τὴν Καῦνον, καὶ Κόνωνα μὲν
τὸν τοῦ βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα,
διατρίβοντα δ' ἐν Καύνῳ μετὰ νεῶν τεσσαράκοντα.
Ἀρταφέρνους δὲ καὶ Φαρναβάζου μετὰ πολλῆς δυνά-
μεως παραβοηθήσαντος τοῖς Καυνίοις, ὁ Φάραξ
ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ μετὰ τοῦ στόλου παντὸς
ἀπῆρεν εἰς Ῥόδον. μετὰ δὲ ταῦτα Κόνων μὲν ἀθροί- 6
σας ὀγδοήκοντα τριήρεις ἔπλευσεν εἰς Χερρόνησον,
Ῥόδιοι δ' ἐκβαλόντες τὸν τῶν Πελοποννησίων στό-
λον ἀπέστησαν ἀπὸ Λακεδαιμονίων, καὶ τὸν Κόνωνα
προσεδέξαντο μετὰ τοῦ στόλου παντὸς εἰς τὴν πόλιν.
οἱ δ' ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸν δωρηθέντα σῖτον κατα- 7
κομίζοντες Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀπόστασιν τῶν Ῥοδίων
ἀγνοοῦντες τεθαρρηκότες προσέπλεον τῇ νήσῳ·
Ῥόδιοι δὲ καὶ Κόνων ὁ τῶν Περσῶν ναύαρχος
704 καταγαγόντες τὰς ναῦς εἰς τοὺς λιμένας ἐπλήρωσαν

3 *Νεφρέα* o - PAL 5 *σκεύη* Cobet 10 *πεντήκοντα* om. FJ, *καὶ ὀκτόν* K², *εἴκοσι* L 12 *τὸν τοῦ μὲν* Reiske 14 *Ἀρταφέρνου* o, corr. Dind. 15 *φάραγξ* P 17 *ἀπῆρεν* Dind., *ἀπῆγγεν* P, *ἀπῆγεν* v 18 *Χερρόνησον*] *τὴν νῆσον* Wurm 24 *τεθαρρηκότως* Wess.

8 σίτου τὴν πόλιν. παρεγενήθησαν δὲ τῷ Κόνωνι τριήρεις ἐνενήκοντα, δέκα μὲν ἀπὸ Κιλικίας, ὀγδοήκοντα δ' ἀπὸ Φοινίκης, ὧν ὁ Σιδωνίων δυνάστης εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.

80 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγησίλαος μὲν ἐξαγαγὼν τὴν δύναμιν εἰς τὸ Καΰστρου πεδίον καὶ τὴν περὶ Σίπυλον χώραν, ἐδῄωσε τὰς τῶν ἐγχωρίων κτήσεις· Τισσαφέρνης δὲ μυρίους μὲν ἱππεῖς, πεντακισμυρίους δὲ πεζοὺς ἀθροίσας, ἐπηκολούθει τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοὺς ἀποσπωμένους τῆς τάξεως ἐν ταῖς προνομαῖς ἀνῄρει. Ἀγησίλαος δὲ εἰς πλινθίον συντάξας τοὺς στρατιώτας ἀντείχετο τῆς παρὰ τὸν Σίπυλον παρωρείας, ἐπιτηρῶν καιρὸν εὔθετον εἰς
2 τὴν τῶν πολεμίων ἐπίθεσιν. ἐπελθὼν δὲ τὴν χώραν μέχρι Σάρδεων ἔφθειρε τούς τε κήπους καὶ τὸν παράδεισον τὸν Τισσαφέρνους, φυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένον εἰς τρυφὴν καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπιστρέψας, ὡς ἀνὰ μέσον ἐγενήθη τῶν τε Σάρδεων καὶ Θυβάρνων, ἀπέστειλε Ξενοκλέα τὸν Σπαρτιάτην μετὰ χιλίων καὶ τετρακοσίων στρατιωτῶν νυκτὸς εἴς τινα δασὺν τόπον, ὅπως ἐνεδρεύσῃ
3 τοὺς βαρβάρους. αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρᾳ πορευόμενος μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἐνέδραν παρήλλαξεν, οἱ δὲ βάρβαροι προσπίπτοντες ἀτάκτως τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἐξήπτοντο, παραδόξως ἐξαίφνης

6 Καΰστρου] κά στρου P, Ἑρμοῦ Volquardsen 7 σιπύλων P 12 παρὰ] κατὰ aut περὶ Reiske 13 παρωρίας o 20 θυφάρνων P 23 τοῖς βαρβάροις v 26 ἐξαίφνης del. Reiske; δ' add. v

ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. γενομένης δὲ καρ-
τερᾶς μάχης, καὶ τοῦ συσσήμου τοῖς κατὰ τὴν
ἐνέδραν οὖσιν ἀρθέντος, ἐκεῖνοι μὲν παιανίσαντες
ἐπεφέροντο τοῖς πολεμίοις, οἱ δὲ Πέρσαι θεωροῦν-
τες αὐτοὺς ἀπολαμβανομένους εἰς μέσον κατεπλά-
γησαν καὶ παραχρῆμα ἔφευγον. οἱ δὲ περὶ τὸν 4
Ἀγησίλαον μέχρι μέν τινος ἐπιδιώξαντες ἀνεῖλαν
μὲν ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους, αἰχμαλώτων δὲ πολὺ
πλῆθος ἤθροισαν, τὴν δὲ παρεμβολὴν διήρπασαν,
γέμουσαν πολλῶν ἀγαθῶν. ἀπὸ δὲ τῆς μάχης 5
Τισσαφέρνης μὲν εἰς Σάρδεις ἀπεχώρησε κατα-
πεπληγμένος τὴν τόλμαν τῶν Λακεδαιμονίων,
Ἀγησίλαος δ' ἐπεχείρησε μὲν εἰς τὰς ἄνω σατρα-
πείας, ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς οὐ δυνάμενος καλλιερῆσαι
πάλιν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ θάλατταν. Ἀρτα- 6
ξέρξης δὲ ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς τά τε ἐλαττώματα
πυθόμενος καὶ κατορρωδῶν τὸν πρὸς τοὺς Ἕλλη-
νας πόλεμον, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν Τισσαφέρνην. τοῦ-
τον γὰρ αἴτιον τοῦ πολέμου γεγονέναι ὑπελάμβανε·
καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς δὲ Παρυσάτιδος ἦν ἠξιωμένος
τιμωρήσασθαι τὸν Τισσαφέρνην· εἶχε γὰρ αὕτη δια-
φόρως πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ διαβεβληκέναι τὸν υἱὸν
αὐτῆς Κῦρον, ὅτε τὴν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν στρατείαν
ἐποιεῖτο. καταστήσας οὖν Τιθραύστην ἡγεμόνα, 7
705 τούτῳ μὲν παρήγγειλε συλλαμβάνειν Τισσαφέρνην,
πρὸς δὲ τὰς πόλεις καὶ τοὺς σατράπας ἔπεμψεν ἐπι-

5 αὐτοὺς PAJL 11 σάρδην P 13 σατραπίας P; στρατεύειν add. Steph.; ταῖς σατραπείαις Reiske 18 Τισσαφέρνη P 19 ὑπελάμβανε· καὶ P (= Wurm), om. v 20 δὲ om. v 23 στρατιὰν PA 24 τιθραυστὴν P

8 στολὰς ὅπως [ἂν] πάντες τούτῳ ποιῶσι τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ Τιθραύστης παραγενόμενος εἰς Κολοσσὰς τῆς Φρυγίας συνέλαβε τὸν Τισσαφέρνην διά τινος Ἀριαίου σατράπου λουόμενον, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψας ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα· αὐτὸς δὲ τὸν Ἀγησίλαον πείσας εἰς λόγους ἐλθεῖν ἑξαμηνιαίους ἀνοχὰς ἐποιήσατο.

81 Τῶν δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῦτον τὸν τρόπον διῳκημένων, Φωκεῖς πρὸς Βοιωτοὺς ἔκ τινων ἐγκλημάτων εἰς πόλεμον καταστάντες ἔπεισαν τοὺς Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν κατὰ τῶν Βοιωτῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς ἀπέστειλαν Λύσανδρον μετὰ στρατιωτῶν ὀλίγων, ὃς εἰσελθὼν εἰς τὴν Φωκίδα συνήγαγε δύναμιν· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Παυσανίας ὁ βασιλεὺς
2 ἐξεπέμφθη μετὰ στρατιωτῶν ἑξακισχιλίων. Βοιωτοὶ δὲ πείσαντες Ἀθηναίους συνεπιλαβέσθαι τοῦ πολέμου, τότε μὲν καθ' αὑτοὺς ὥρμησαν, καὶ κατέλαβον Ἁλίαρτον ὑπὸ Λυσάνδρου καὶ Φωκέων πολιορκουμένην. γενομένης δὲ μάχης ὅ τε Λύσανδρος ἔπεσε καὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πολλοί, τῶν δὲ Βοιωτῶν ἡ μὲν ὅλη φάλαγξ ταχέως ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, τῶν δὲ Θηβαίων ὡς διακόσιοι προχειρότερον εἰς τόπους τραχεῖς ἑαυτοὺς
3 δόντες ἀνῃρέθησαν. ὁ μὲν οὖν πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Βοιωτικός, Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς πυθόμενος τὴν ἧτταν ἀνοχὰς ἐποιή-

1 ἂν del. (vel ἅπαντες) Dind. τοῦτο ποιῶσι PA, ποιῶσι τούτῳ *c* (c. 65, 2) 3 τὸν om. *v* 4 Ἀριαίου Palmerius ex Polyaen. VII 16, Λαρισσαίου *o* 18 ἁλιάρτὸν P 21 ὅλη] ἄλλη fort.

σατο πρὸς Βοιωτοὺς καὶ τὴν δύναμιν ἀπήγαγε πρὸς
Πελοπόννησον.

Κόνων δ' ὁ τῶν Περσῶν ναύαρχος ἐπὶ μὲν 4
τοῦ στόλου κατέστησεν Ἱερώνυμον καὶ Νικόδημον
Ἀθηναίους ὄντας, αὐτὸς δὲ σπεύδων ἐντυχεῖν τῷ
βασιλεῖ παρέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, κἀκεῖθεν εἰς
Θάψακον τῆς Συρίας πορευθεὶς ἀνὰ τὸν Εὐφρά-
την ποταμὸν ἔπλευσεν εἰς Βαβυλῶνα. ἐκεῖ δ' ἐν- 5
τυχὼν τῷ βασιλεῖ καταναυμαχήσειν ἐπηγγείλατο
τοὺς Λακεδαιμονίους, ἂν αὐτῷ χρήματα καὶ τὴν
ἄλλην παρασκευὴν ἑτοιμάσῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προ-
αίρεσιν. ὁ δ' Ἀρταξέρξης ἐπαινέσας αὐτὸν καὶ 6
δωρεαῖς μεγάλαις τιμήσας, συνέστησε ταμίαν τὸν
χορηγήσοντα χρημάτων πλῆθος ὅσον ἂν προστάττῃ
Κόνων, καὶ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ λαβεῖν εἰς
τὸν πόλεμον συνηγησόμενον ὃν ἂν προαιρῆται Περ-
σῶν. Κόνων μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἑλόμενος τὸν
σατράπην κατέβαινεν εἰς τὴν θάλατταν, ἅπαντα
διῳκηκὼς κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι 82
μὲν τὴν ἀρχὴν ἔλαβε Διόφαντος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ
706 τῶν ὑπάτων ἓξ χιλίαρχοι τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴ-
κουν, Λεύκιος Οὐαλέριος, Μάρκος Φούριος, Κόιν-
τος Σερουίλιος, Κόιντος Σουλπίκιος. τούτων δὲ τὴν
ἀρχὴν παρειληφότων Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς
δὲ τούτοις Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, συμμαχίαν πρὸς

3 δ' ὁ] δὲ P, δὲ ὁ v 7 ἀνὰ] κατὰ Hert. 19 διάνοιαν Reiske, δύναμιν o; γνώμην Wurm 21 παρέλαβε Dind. 23 φρούριος o-FJ 24 Κόιντος om. A σολπίκιος P; Κλαύδιος Οὔγων καὶ Μάριος Ἄππιος add. o-PA

2 ἀλλήλους ἐποιήσαντο. μισουμένων γὰρ τῶν Λακε-
δαιμονίων ὑπὸ τῶν συμμάχων διὰ τὸ βάρος τῆς
ἐπιστασίας, ᾤοντο ῥᾳδίως καταλύσειν αὐτῶν τὴν ἡγε-
μονίαν, τὰς μεγίστας πόλεις συμφρονούσας ἔχοντες.
καὶ πρῶτον μὲν συνέδριον κοινὸν ἐν τῇ Κορίνθῳ
συστησάμενοι τοὺς βουλευσομένους ἔπεμπον καὶ
κοινῶς διῴκουν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, μετὰ δὲ ταῦτα
πρέσβεις εἰς τὰς πόλεις ἀποστέλλοντες πολλοὺς
3 συμμάχους ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀπέστησαν· εὐθὺ
γὰρ αὐτοῖς ἥ τε Εὔβοια ἅπασα προσέθετο καὶ Λευ-
κάδιοι, πρὸς δὲ τούτοις Ἀκαρνᾶνές τε καὶ Ἀμβρα-
4 κιῶται καὶ Χαλκιδεῖς οἱ πρὸς τῇ Θρᾴκῃ. ἐπεβά-
λοντο δὲ καὶ τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ κατοικοῦντας
πείθειν ἀποστῆναι Λακεδαιμονίων, οὐδεὶς δ' αὐ-
τοῖς ὑπήκουσεν· ἡ γὰρ Σπάρτη κατὰ πλευρὰν
κειμένη καθαπερεί τις ἀκρόπολις ἦν καὶ φρουρὰ
5 πάσης Πελοποννήσου. Μηδίου δὲ τοῦ τῆς Λαρίσ-
σης τῆς ἐν Θετταλίᾳ δυναστεύοντος διαπολεμοῦντος
πρὸς Λυκόφρονα τὸν Φερῶν τύραννον, καὶ δεομέ-
νου πέμψαι βοήθειαν, ἀπέστειλεν αὐτῷ τὸ συνέ-
6 δριον στρατιώτας δισχιλίους· ὁ δὲ Μήδιος τῆς
συμμαχίας αὐτῷ παραγενομένης Φάρσαλον εἷλεν
ὑπὸ Λακεδαιμονίων φρουρουμένην καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
κατοικοῦντας ἐλαφυροπώλησεν. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ
Βοιωτοὶ μετ' Ἀργείων Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι
κατελάβοντο, χωρισθέντες ἀπὸ Μηδίου· καὶ νυκτὸς
ἐντὸς τῶν τειχῶν ὑπό τινων εἰσαχθέντες Λακεδαι-

3 ἐπιστάσεως o, corr. Dind. αὐτῶν ῥᾳδίως καταλύσειν o-PAFL 6 βουλευσομένους Wess., βουλομένους o 15 * κατὰ πλευρὰν] κατάπλευρ P, κατὰ τὰ πλευρὰ v 20 ἀπέστειλαν (del. τὸ συνέδριον) malim 25 μετ' Ἀργείων om. f

μονίους μὲν τοὺς καταληφθέντας ἀπέσφαξαν, τοὺς
δ' ἀπὸ Πελοποννήσου τὰ σφῶν ἔχοντας εἴασαν
ἀπελθεῖν. εἰς δὲ τὴν πόλιν τοὺς Τραχινίους φεύ- 7
γοντας ἐκ τῶν πατρίδων ὑπὸ Λακεδαιμονίων μετα-
πεμπόμενοι, τούτοις ἔδωκαν τὴν πόλιν οἰκεῖν, οἳ
καὶ παλαιότατοι τῆς χώρας ταύτης ἦσαν οἰκήτορες.
μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ τῶν Βοιωτῶν ἀφηγούμενος Ἰσμη-
νίας τοὺς μὲν Ἀργείους ἐν τῇ πόλει κατέλιπε φυ-
λακῆς ἕνεκα, αὐτὸς δὲ πείσας ἀποστῆναι ἀπὸ Λακε-
δαιμονίων Αἰνιᾶνας καὶ Ἀθαμᾶνας ἤθροισε παρά
τε τούτων καὶ τῶν συμμάχων στρατιώτας· τοὺς
πάντας δ' ἔχων μικρὸν ἀπολείποντας τῶν ἑξακισ-
χιλίων ἐστράτευσεν εἰς Φωκεῖς. καταστρατοπεδεύ- 8
οντος δ' αὐτοῦ εἰς Νάρυκα τῆς Λοκρίδος, ἐξ ἧς
707 φασι τὸν Αἴαντα γεγενῆσθαι, τὸ πλῆθος τῶν Φω-
κέων ἀπήντησε μετὰ τῶν ὅπλων, τὴν ἡγεμονίαν
ἔχοντος Ἀλκισθένους τοῦ Λάκωνος. γενομένης δὲ 9
μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρᾶς ἐκράτησαν οἱ Βοι-
ωτοί, καὶ μέχρι νυκτὸς διώξαντες τοὺς φεύγοντας
ἀνεῖλον οὐ πολὺ λείποντας τῶν χιλίων, τῶν δ'
ἰδίων ἀπέβαλον ἐν τῇ μάχῃ περὶ πεντακοσίους. μετὰ 10
δὲ τὴν παράταξιν ἀμφότεροι διαλύσαντες τὸ στρα-
τόπεδον, οἱ μὲν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας .... οἱ δ'
εἰς Κόρινθον τὸ συνέδριον ἀγαγόντες, ἐπεὶ κατὰ
νοῦν αὐτοῖς προεχώρει τὰ πράγματα, συνήγαγον ἐξ

1 ἐγκαταληφθέντας Hert. 5 τούτους PAFK 8 κατέλειπεν PA 10 Ἀθαμανεῖς o, corr. Wess. 12 ἀπὸλιπόντας P 14 δ' om. P Νάρυκα Salmasius, ἄρυκας o 17 Ἀλκισθένους Dind., Λακισθένους o 21 ἐν om. f 22 στρατόπεδον Rhod., συνέδριον o (XIII 62, 5); ἀμφότεροι μὲν διέλυσαν τὸ στρατόπεδον εἰς malim (c. 77, 6) 23 ἰδίας] οἰκείας f πατρίδας] ἀπήεσαν add. Reiske; cf. c. 37, 1 et 61, 3

ἁπασῶν τῶν πόλεων στρατιώτας εἰς Κόρινθον, πεζοὺς μὲν πλείους μυρίων πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ περὶ πεντακοσίους.

83 Λακεδαιμόνιοι δ' ὁρῶντες τὰς μεγίστας τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων ἐφ' ἑαυτοὺς συνισταμένας, ἐψηφίσαντο τόν τε Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας μεταπέμψασθαι καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν, αὐτοὶ δὲ ἐν τοσούτῳ παρά τε σφῶν καὶ τῶν συμμάχων ἀθροίσαντες πεζοὺς μὲν δισμυρίους τρισχιλίους, ἱππεῖς
2 δὲ πεντακοσίους, ἀπήντησαν τοῖς πολεμίοις. γενομένης δὲ παρατάξεως παρὰ τὸν Νεμέαν ποταμὸν μέχρι νυκτός, ἑκατέρων προετέρησε τὰ μέρη τοῦ στρατεύματος· καὶ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἔπεσον ἑκατὸν πρὸς τοῖς χιλίοις, Βοιωτῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων περὶ δισχιλίους
3 ὀκτακοσίους. Ἀγησίλαος δὲ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς Ἀσίας διαβιβάσας εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸ μὲν πρῶτον Θρᾳκῶν τινων ἀπαντησάντων αὐτῷ πολλῇ στρατιᾷ, μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ τοὺς πλείστους τῶν βαρβάρων ἀνεῖλε· μετὰ δὲ ταῦτα διὰ Μακεδονίας τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, τὴν αὐτὴν διεξιὼν χώραν ἣν καὶ Ξέρξης ἐπορεύθη, καθ' ὃν καιρὸν ἐστρά-
4 τευσεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀγησίλαος μὲν οὖν διὰ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας πορευθείς, ὡς διῆλθε τὰ περὶ Θερμοπύλας στενά, ... τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. Κόνων δὲ ὁ Ἀθηναῖος καὶ Φαρνάβαζος ἀφηγοῦντο μὲν τοῦ βασιλικοῦ στόλου, διέτριβον δὲ περὶ

18 *πολλῇ στρατιᾷ] πολλῆς στρατιᾶς PA, μετὰ πολλῆς στρατιᾶς c (cf. p. 313, 1) 25 τὰ περὶ A, τὰς περὶ P, τὰ περὶ τὰς c στενά Reiske, στενήν o] σύντομον vel ὀξεῖαν vel διὰ τῆς Φωκίδος add. Reiske, εὔτονον Bezzel

Δώρυμα τῆς Χερρονήσου, τριήρεις ἔχοντες πλείους
τῶν ἐνενήκοντα. πυθόμενοι δὲ ἐν Κνίδῳ τὸ ναυ- 5
τικὸν τῶν πολεμίων εἶναι, τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν
παρεσκευάζοντο. Πείσανδρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμο-
νίων ναύαρχος ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κνίδου τριήρεσιν
ὀγδοήκοντα πέντε, καὶ κατηνέχθη πρὸς Φύσκον τῆς
Χερρονήσου. ἐκεῖθεν δ' ἐκπλεύσας περιέπεσε τῷ 6
στόλῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ταῖς μὲν προπλεούσαις
ναυσὶ συμβαλὼν προετέρει, τῶν δὲ Περσῶν ἅμα
ταῖς τριήρεσιν ἀθρόαις παραβοηθησάντων, ἐπειδὴ
πάντες οἱ σύμμαχοι πρὸς τὴν γῆν ἔφυγον, τὴν ἰδίαν
708 *ναῦν ἐπέστρεψεν, αἰσχρὸν εἶναι νομίσας καὶ τῆς*
Σπάρτης ἀνάξιον τὸ φυγεῖν ἀγεννῶς. ἀγωνισάμε- 7
νος δὲ λαμπρῶς καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνελών,
τὸ τελευταῖον ἀξίως τῆς πατρίδος ἀνῃρέθη μαχόμε-
νος. οἱ δὲ περὶ τὸν Κόνωνα μέχρι τῆς γῆς κατα-
διώξαντες τοὺς Λακεδαιμονίους πεντήκοντα μὲν
τριήρων ἐκυρίευσαν, τῶν δ' ἀνδρῶν οἱ πλεῖστοι
μὲν ἐκκολυμβήσαντες κατὰ γῆν ἔφυγον, ἑάλωσαν
δὲ περὶ πεντακοσίους· αἱ δὲ λοιπαὶ τριήρεις εἰς
Κνίδον διεσώθησαν.

Ἀγησίλαος δὲ προσλαβόμενος ἐκ Πελοποννήσου **84**
στρατιώτας, ἐπειδὴ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπέβαινεν
εἰς Βοιωτίαν, εὐθὺς οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τῶν συμμά-
χων ἀπήντησαν εἰς Κορώνειαν. γενομένης δὲ παρα-
τάξεως Θηβαῖοι μὲν τὸ καθ' αὑτοὺς μέρος τρεψά-

1 *Δώρυμα o*, corr. Ortelius 2 *πυνθανόμενοι* P 4 *Πείσανδρος*] *Περίαρχος o* 7 *δ'* om. P 8 *προσπλεούσαις o*, corr. Reiske 9 *Περσῶν* Steph., *Περσικῶν o*; *Φοινίκων* Wurm (ex Xen. Hell. IV 3, 11) 13 *ἀγωνισάμενος — ἀνελών* om. P 24 *εἰς Β.*] *τῆς Βοιωτίας* Hert. 25 *δὲ* om. P

μενοι μέχρι τῆς παρεμβολῆς κατεδίωξαν, οἱ δ' ἄλλοι
μικρὸν ἀντισχόντες χρόνον ὑπ' Ἀγησιλάου καὶ τῶν
2 *ἄλλων φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. διὸ καὶ* νενικηκέναι
τῇ μάχῃ Λακεδαιμόνιοι διαλαβόντες ἔστησαν τρό-
παιον καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς πολεμίοις ὑποσπόνδους
ἀπέδωκαν. ἀπέθανον δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν
συμμάχων πλείους τῶν ἑξακοσίων, Λακεδαιμονίων
δὲ καὶ τῶν συναγωνισαμένων τριακόσιοι πεντήκοντα·
καὶ αὐτὸς Ἀγησίλαος πολλοῖς περιπεπτωκὼς τραύ-
μασιν εἰς Δελφοὺς ἐκομίσθη, κἀκεῖ τὴν ἐπιμέλειαν
τοῦ σώματος ἐποιεῖτο.

3 *Φαρνάβαζος δὲ καὶ Κόνων μετὰ τὴν ναυμαχίαν*
ἀνήχθησαν ἁπάσαις ταῖς ναυσὶν ἐπὶ τοὺς τῶν Λακε-
δαιμονίων συμμάχους. καὶ πρῶτον μὲν Κῴους
ἀπέστησαν, εἶτα Νισυρίους καὶ Τηίους. μετὰ δὲ
ταῦτα Χῖοι τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντες προσέθεντο
τοῖς περὶ Κόνωνα· παραπλησίως δὲ μετέβαλον καὶ
4 *Μιτυληναῖοι καὶ Ἐφέσιοι καὶ Ἐρυθραῖοι. τοιαύτη δὲ*
τῆς μεταστάσεως σπουδή τις εἰς τὰς πόλεις ἐνέπεσεν,
ὧν αἱ μὲν ἐκβάλλουσαι τὰς φρουρὰς τῶν Λακεδαι-
μονίων τὴν ἐλευθερίαν διεφύλαττον, αἱ δὲ τοῖς περὶ
Κόνωνα προσετίθεντο. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀπὸ
τούτου τοῦ χρόνου τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέ-

2 *καὶ τῶν ἄλλων*] *ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα* Wurm (Xen. Hell. IV 3, 17) 3 *νενικηκέναι* add. (post *Λακεδαιμόνιοι*) L[2] 5 *ὑποσπόνδους* om. *v* 6 *ἀπέδωκαν* Dind., *ἔδωκαν o* 11 *τοῦ* om. P 15 *Νισυραίους* Palmerius, *Νισαίους o* *Τίους v* 16 *ἐκβάλλοντες* P 17 *μετεβάλοντο* fort. *καὶ* om. *o* - PAL 18 *μιτυληνέοι* P *ερυθρέοι* P *τοιαύτη τῆς μετάστασεως σπουδή* Reiske (cf. c. 18, 7. XVI 54, 2), *τοιαύτης δὲ τῆς καταστάσεως οὔσης σπουδή o* 19 *τις*] *τῆς* P 20 *ἐκβάλουσαι* P, *ἐκβαλοῦσαι* Dind.

βαλον, οἱ δὲ περὶ Κόνωνα κρίναντες παντὶ τῷ
στόλῳ πλεῖν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀνέζευξαν, καὶ τὰς
Κυκλάδας νήσους προσαγαγόμενοι κατέπλευσαν ἐπὶ
Κύθηρα τὴν νῆσον. εὐθὺ δὲ ταύτης ἐξ ἐφόδου 5
κυριεύσαντες τοὺς μὲν Κυθηρίους ὑποσπόνδους
ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Λακωνικήν, αὐτοὶ δὲ καταλι-
πόντες τῆς πόλεως τὴν ἱκανὴν φρουρὰν ἔπλεον ἐπὶ
Κορίνθου. ἐκεῖ δὲ καταπλεύσαντες τοῖς συνέδροις
διελέχθησαν ὑπὲρ ὧν ἤθελον, καὶ συμμαχίαν ποι-
ησάμενοι τούτοις μὲν χρήματα κατέλιπον, αὐτοὶ δ
εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπλευσαν.

709 Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀέροπος ὁ τῶν Μακε- 6
δόνων βασιλεὺς ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη
ἕξ· τὴν δ' ἡγεμονίαν διαδεξάμενος Παυσανίας
υἱὸς ἦρξεν ἐνιαυτόν. Θεόπομπος δ' ὁ Χῖος τὴν τῶν 7
Ἑλληνικῶν σύνταξιν κατέστροφεν εἰς τοῦτον τὸν
ἐνιαυτὸν καὶ εἰς τὴν περὶ Κνίδον ναυμαχίαν, γρά-
ψας βύβλους δώδεκα. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἦρ-
κται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ Κυνὸς σῆμα ναυμαχίας, εἰς
ἣν Θουκυδίδης κατέληξε τὴν πραγματείαν, ἔγραψε
δὲ χρόνον ἐτῶν δεκαεπτά.

Ἐπεὶ δὲ ὁ ἐνιαυσιαῖος χρόνος διεληλύθει, Ἀθή- 85
νησι μὲν Εὐβουλίδης ἦρξεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπα-

1 περὶ P, περὶ τὸν v κρίναντες παντὶ τῷ στόλῳ PAF(L), σὺν παντὶ τ. στ. κρίναντες c 3 προσαγόμενοι o, corr. Eich. 6 κατὰ λειπόντες P 8 Κορινθίους o, corr. Dind. συνεδρίοις P 9 διηλέχθ. P, διειλέχθ. v ἤθελον] ἦλθον Dobraeus 10 κατέλειπον PA 11 κατέπλευσαν P (c. 90, 7) 12 δὲ om. P 15 υἱός P (et Wess.), ὁ υἱός (v? et) Steph. 16 κατέστρεφεν o, corr. Dind. 17 κνίδου P 19 κυνόσημα PA 20 τὴν add. Reiske 22 ἐνιαύσιος Dind.

τικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Σέργιος,
Αὖλος Ποστούμιος, Πόπλιος Κορνήλιος, Κόιντος
2 *Μάνλιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κόνων τοῦ*
βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, ὀγδοήκοντα
τριήρεσι καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιέα τοῖς πολί-
ταις ὑπέσχετο τὸν περίβολον τῆς πόλεως ἀνοικοδο-
μήσειν· τοῦ γὰρ Πειραιέως τὰ τείχη καὶ τὰ μακρὰ
σκέλη καθῄρητο κατὰ τὰς Λακεδαιμονίων συνθήκας,
ὅτε κατεπονήθησαν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ.
3 *ὁ δ' οὖν Κόνων μισθωσάμενος πλῆθος τεχνιτῶν,*
καὶ τὸν ἐκ τῶν πληρωμάτων ὄχλον εἰς ὑπηρεσίαν
παραδούς, ταχέως τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τείχους
ἀνῳκοδόμησε· καὶ γὰρ Θηβαῖοι πεντακοσίους τεχνί-
τας καὶ λιθοτόμους ἀπέστειλαν, καί τινες ἄλλαι τῶν
4 *πόλεων παρεβοήθησαν. Τιρίβαζος δ' ὁ τῶν κατὰ*
τὴν Ἀσίαν πεζῶν δυνάμεων ἀφηγούμενος ἐφθόνει
ταῖς τοῦ Κόνωνος εὐπραξίαις, καὶ πρόφασιν μὲν
λαβὼν ὅτι ταῖς βασιλικαῖς δυνάμεσι τὰς πόλεις
Ἀθηναίοις κατακτᾶται, προαγαγόμενος δ' αὐτὸν εἰς
Σάρδεις συνέλαβε καὶ δήσας εἰς φυλακὴν κατέθετο.
86 *Ἐν δὲ τῇ Κορίνθῳ τινὲς τῶν ἐπιθυμούντων*
δημοκρατίας συστραφέντες ἀγώνων ὄντων ἐν τῷ
θεάτρῳ φόνον ἐποίησαν καὶ στάσεως ἐπλήρωσαν τὴν

2 *Αὖλος* om. A *Κορνήλιος*] *Σέξστος Κένσιος* add. *o*-PA *Κόιντος* om. A; *Aulus* fasti (Liv. V 16) 3 *Μάνλιος* P, *Μάλιος* AFK, *Μάλλιος c*; *καὶ Ἀνίτιος Κάμιλλος* add. *o*-PA 7 *τοῦ* PA, *τοῦ τε c* 15 *Τηρίβαζος o*-PA 17 *μὲν* del. Reiske 19 *προαγόμενος o*, corr. Eich. 21 *ἐπιθυμούντων* (*ἐπιθυμητῶν* c. 3, 3) *δημοκρατίας* Wurm, *ἐπιθυμίᾳ κρατούντων o*; *τῆς δημοκρατίας ἐπιθυμούντων* Madvig, *τῶν ἐπικρατούντων τοῦ δήμου* Bezzel

πόλιν· συνεπιλαβομένων δὲ αὐτοῖς τῆς τόλμης Ἀρ-
γείων, ἑκατὸν μὲν καὶ εἴκοσι τῶν πολιτῶν ἀπέσφα-
ξαν, πεντακοσίους δ' ἐφυγάδευσαν. Λακεδαιμονίων 2
δὲ παρασκευαζομένων κατάγειν καὶ δύναμιν ἀθροι-
ζόντων, Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ παρεβοήθουν τοῖς
σφαγεῦσιν, ὅπως τὴν πόλιν ἐξιδιοποιήσωνται. καὶ 3
οἱ μὲν φυγάδες μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμ-
μάχων ἐπὶ τὸ Λέχαιον καὶ τὸν ναύσταθμον ἐπελ-
θόντες νυκτὸς κατὰ κράτος εἷλαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
710 τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντων, ὧν Ἰφικράτης
ἡγεῖτο, συνέβη γενέσθαι μάχην, ἐν ᾗ Λακεδαιμό-
νιοι νικήσαντες οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν. μετὰ δὲ 4
ταῦτα οἵ τε Βοιωτοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις
Ἀργεῖοι καὶ Κορίνθιοι πάσῃ τῇ δυνάμει παρελθόντες
εἰς τὸ Λέχαιον, τὸ μὲν πρῶτον πολιορκήσαντες τὸ
χωρίον [τὸ] ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος εἰσεβιάζοντο·
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν φυγάδων
λαμπρῶς ἀγωνισαμένων ἐξεώσθησαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ
οἱ μετ' αὐτῶν ἅπαντες. οὗτοι μὲν οὖν περὶ χιλίους
τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπε-
χώρησαν. εὐθὺ δὲ τῶν Ἰσθμίων ἐπελθόντων διε- 5
φέροντο περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος· καὶ πολλὰ
φιλονεικησάντων ἐκράτησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ
τοὺς φυγάδας ἐποίησαν θεῖναι τὸν ἀγῶνα. τῶν δὲ 6
κατὰ τὸν πόλεμον δεινῶν σχεδόν τι περὶ τὴν Κό-
ρινθον γενομένων ὁ πόλεμος οὗτος ἐκλήθη Κοριν-
θιακός, καὶ διέμεινεν ἔτη ὀκτώ.

1 δὲ αὐτοῖς] δ' ἐπαυτῶ P 2 μὲν ἑκατὸν PAF 6 σφαγίσιν P, σφαγεῖσιν A 8 λεχαῖον P (et infra) 15 ἐκπολιορκήσαντες malim 16 τὸ del. Eich., εἰς τὸ Rhod. 23 φιλονεικήσαντες P

87 *Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ῥηγῖνοι κατηγοροῦντες
Διονυσίου ὅτι Μεσσήνην τειχίζων ἐπ' αὐτοὺς κατα-
σκευάζεται, πρῶτον μὲν τοὺς ὑπὸ Διονυσίου φυγα-
δευομένους καὶ τἀναντία πράττοντας ὑπεδέξαντο,
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ναξίων καὶ Καταναίων τοὺς
ὑπολειπομένους εἰς Μύλας κατοικίσαντες, δύναμιν
παρεσκευάζοντο καὶ στρατηγὸν Ἕλωριν ἐξέπεμψαν
2 πολιορκήσοντα Μεσσήνην. τούτου δὲ τὴν ἐπίθεσιν
κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ποιησαμένου παραβόλως, οἱ
κατέχοντες τὴν πόλιν Μεσσήνιοι καὶ Διονυσίου μι-
σθοφόροι συστραφέντες ἀπήντησαν. γενομένης δὲ
μάχης ἐνίκων οἱ Μεσσήνιοι καὶ πλείους τῶν πεν-
3 τακοσίων ἀπέκτειναν. εὐθὺ δ' ἐπὶ τὰς Μύλας ἐπελ-
θόντες εἷλον τὴν πόλιν, καὶ τοὺς οἰκισθέντας ἐν
αὐτῇ Ναξίους ὑποσπόνδους ἀφῆκαν. οὗτοι μὲν οὖν
εἴς τε Σικελοὺς καὶ [τὰς ἄλλας] τὰς Ἑλληνίδας πό-
λεις ἀπελθόντες ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους κατῴ-
4 κησαν· ὁ δὲ Διονύσιος, τῶν περὶ* τὸν *πορθμὸν
αὐτῷ τόπων κατεσκευασμένων φιλίων, διενοεῖτο
μὲν ἐπὶ Ῥήγιον στρατιὰν ἄγειν, παρηνωχλεῖτο δ'
ὑπὸ τῶν τὸ Ταυρομένιον κατειληφότων Σικελῶν.
5 διόπερ κρίνας συμφέρειν τούτοις ἐπιθέσθαι πρώτοις,
ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν, καὶ στρατοπεδεύ-
σας ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Νάξον μέρους προσεκαρτέρει
τῇ πολιορκίᾳ τὸν χειμῶνα, νομίζων τοὺς Σικελοὺς
ἐκλείψειν τὸν λόφον διὰ τὸ μὴ πάλαι κατῳκηκέ-*

2 *αὐτοὺς] ἐπιτείχισμα* add. Reiske 5 *τῶν ἀξίων* P 7 *ἐλώριον* P 15 *Ναξίους] καὶ Καταναίους* add. Wurm *οὗτοι* Eich., *αὐτοὶ o* 16 *τὰς ἄλλας* del. Wurm, (cf. 84, 1. 110, 4), *τὰς* del. Reiske 17 *ἐπελθόντες o*, corr. Eich. 18 *τῶν] τὸν* P *τὸν* add. Reiske (c. 56, 1) 21 *τὸ* om. *v*

ναι. οἱ δὲ Σικελοὶ παρὰ τῶν πατέρων ἐκ παλαιοῦ 88
παρειληφότες ὅτι τὰ μέρη ταῦτα τῆς νήσου Σικε-
711 λῶν κατεχόντων Ἕλληνες πρώτως καταπλεύσαντες
ἔκτισαν μὲν Νάξον, ἐξέβαλον δ' ἐκ τούτου τοῦ λόφου
τοὺς τότε κατοικοῦντας Σικελούς· διὸ δὴ φάσκον-
τες πατρῴαν ἀνακτήσασθαι χώραν καὶ περὶ ὧν εἰς
τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐξήμαρτον Ἕλληνες ἀμύνα-
σθαι δικαίως, ἐφιλοτιμοῦντο κατασχεῖν τὸν λόφον.
ὑπερβαλλούσης δὲ φιλονεικίας παρ' ἀμφοτέροις 2
οὔσης, ἔτυχον μὲν οὖσαι τροπαὶ χειμεριναί, καὶ διὰ
τοὺς ἐπιγινομένους χειμῶνας ὁ περὶ τὴν ἀκρόπολιν
τόπος πλήρης ἦν χιόνος. ἐνταῦθα δὴ Διονύσιος
τοὺς Σικελοὺς διὰ τὴν ὀχυρότητα καὶ τὴν ὑπερβο-
λὴν τοῦ τείχους ῥαθυμοῦντας περὶ τὴν κατὰ τὴν
ἀκρόπολιν φυλακὴν εὑρών, ὥρμησε νυκτὸς ἀσελή-
νου καὶ χειμερίου πρὸς τοὺς ἀνωτάτω τόπους. πολλὰ 3
δὲ κακοπαθήσας διά τε τὴν τῶν κρημνῶν δυσχέ-
ρειαν καὶ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος, μιᾶς μὲν ἀκροπό-
λεως ἐκυρίευσε, καὶ τὸ πρόσωπον ἐξήλκωσε καὶ τὰς
ὄψεις ἔβλαψε διὰ τὸ ψῦχος· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὸ
ἕτερον μέρος παρεισπεσὼν εἰσήγαγε τὴν δύναμιν
εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Σικελῶν ἀθρόων βοηθησάν-
των ἐξεώσθησαν οἱ μετὰ τοῦ Διονυσίου, καὶ αὐτὸς
ἐν τῇ φυγῇ τυπτόμενος εἰς τὸν θώρακα περιε-
κυλίσθη, καὶ παρ' ὀλίγον συνελήφθη ζῶν. τῶν δὲ 4

3 πρῶτος P   4 * ἐκ τούτου τοῦ λόφου] ἐκ τουτου στόλου P, ἐκτὸς τοῦ στόλου AHF, ἐκτὸς τοῦ τόπου c   7 ἀμύνασθαι PAJKL, ἀμύνεσθαι c   9 ὑπερβαλούσης PF   παρ'] καὶ παρ' P   10 καὶ διὰ] διὰ δὲ fort.   11 ἐπιγενομένους v   14 τείχους] ψύχους Madvig ex XVII 82, 2   16 ἀγνωτάτους P   18 καὶ om. P   22 ἀθρόων Dind., ἀθρόως o

*Σικελῶν ἐπικειμένων ἐξ ὑπερδεξίων τόπων, ἀνῃρέ-
θησαν μὲν τῶν μετὰ Διονυσίου πλείους τῶν ἑξα-
κοσίων, ἀπέβαλον δὲ τὰς πανοπλίας οἱ πλεῖστοι·
καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Διονύσιος μόνον τὸν θώρακα διέ-
σωσεν. μετὰ δὲ τὴν ἀτυχίαν ταύτην Ἀκραγαντῖνοι
καὶ Μεσσήνιοι τοὺς τὰ Διονυσίου φρονοῦντας μετα-
στησάμενοι, τῆς ἐλευθερίας ἀντείχοντο καὶ τῆς τοῦ
τυράννου συμμαχίας ἀπέστησαν.*

89 *Παυσανίας δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς
ἐγκαλούμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἔφυγεν, ἄρξας ἔτη
δεκατέτταρα· τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς*
2 *Ἀγησίπολις ἦρξε τὸν ἴσον τῷ πατρὶ χρόνον. ἐτε-
λεύτησε δὲ καὶ Παυσανίας ὁ τῶν Μακεδόνων βα-
σιλεύς, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Ἀμύντου δόλῳ, ἄρξας ἐνιαυ-
τόν· τὴν δὲ βασιλείαν κατέσχεν Ἀμύντας, καὶ
ἦρξεν ἔτη εἴκοσι τέσσαρα.*

90 *Τοῦ δὲ ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν
παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν
ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Τι-*
2 *τίνιος, Πόπλιος Λικίνιος, Πόπλιος Μελαῖος, Κόιν-
τος Μάλλιος, Γναῖος Γενύκιος, Λεύκιος Ἀτίλιος.
τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων Μάγων ὁ τῶν
Καρχηδονίων στρατηγὸς διέτριβε μὲν ἐν Σικελίᾳ,* 712
τὰ δὲ πράγματα τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς γεγενη-
3 *μένης συμφορᾶς ἀνελάμβανε· ταῖς τε γὰρ ὑποτεταγ-
μέναις πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέρετο καὶ τοὺς*

1 *ἐξ* om. PA 12 *Ἀγησίλαος* FK 19 *Τιτίνιος* om. A 20 *Μελαῖος*] *Μενελαῖος* (omisso *Πόπλιος*) A, *Μαίλιος* Rhod. ex fastis, (Liv. V 18) *Κόιντος Μάλλιος* om. A; *Q. Manlius* fasti 21 *Γενούκιος καὶ Λεύκιος v* (om. A)

ὑπὸ Διονυσίου πολεμουμένους ὑπεδέχετο. ἐποιή-
σατο δὲ καὶ πρὸς τοὺς πλείστους τῶν Σικελῶν συμ-
μαχίας, καὶ δυνάμεις ἀθροίσας ἐστράτευσεν εἰς τὴν
Μεσσηνίαν. λεηλατήσας δὲ τὴν χώραν καὶ πολλῆς
ὠφελείας ἐγκρατὴς γενόμενος ἀνέζευξε καὶ πρὸς
Ἀβακαίνῃ πόλει συμμαχίδι κατεστρατοπέδευσεν. Διο- 4
νυσίου δὲ ἐπελθόντος μετὰ τῆς δυνάμεως παρε-
τάχθησαν, καὶ γενομένης καρτερᾶς μάχης ἐνίκησαν
οἱ περὶ Διονύσιον. καὶ οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πλείους
ὀκτακοσίων ἀποβαλόντες ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν, Διο-
νύσιος δὲ τότε μὲν εἰς Συρακούσας ἀνέζευξε, μετὰ
δέ τινας ἡμέρας ἑκατὸν τριήρεις πληρώσας ἐστρά-
τευσεν ἐπὶ Ῥηγίνους. ἀπροσδοκήτως δὲ νυκτὸς ἐπι- 5
φανεὶς τῇ πόλει τὰς πύλας ἐνέπρησε καὶ τοῖς τείχεσι
προσήρεισε κλίμακας. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι τὸ μὲν πρῶ-
τον ὀλίγοι προσβοηθήσαντες ἐπεχείρουν σβεννύναι
τὴν φλόγα, μετὰ δὲ ταῦτα Ἑλώριδος τοῦ στρατη-
γοῦ παραγενομένου καὶ συμβουλεύσαντος τἀναντία
πράττειν ἔσωσαν τὴν πόλιν. σβεννύντες μὲν γὰρ 6
τὸ πῦρ οὐκ ἂν ἴσχυσαν Διονύσιον κωλῦσαι εἰσελ-
θεῖν, ὀλίγοι παντελῶς ὄντες, ἐκ δὲ τῶν ἐγγὺς
οἰκιῶν ἐνέγκαντες φρύγανα καὶ ξύλα τὴν φλόγα
κατεσκεύαζον μείζονα, μέχρι ὅτου τὸ πλῆθος ἐν τοῖς
ὅπλοις ἀθροισθὲν παρεβοήθησεν. Διονύσιος δὲ τῆς 7
ἐπιβολῆς ἀποτυχὼν ἐπῆλθε τὴν χώραν ἐμπυρίζων
καὶ δενδροτομῶν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἐνιαυσίους ἀνο-
χὰς ποιησάμενος ἐξέπλευσεν ἐπὶ Συρακουσῶν. οἱ **91**
δὲ τὴν Ἰταλίαν κατοικοῦντες Ἕλληνες ἑώρων μὲν

6 Ἀβακαίνῳ a, cf. p. 181, 22 15 προσέρισσε P
23 μέχρις v 26 ἐνιαυσιαίους o-PL

μέχρι τῆς ἑαυτῶν χώρας προβαίνουσαν τὴν Διονυσίου πλεονεξίαν, συμμαχίαν δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐποιήσαντο καὶ συνέδριον ἐγκατεσκεύαζον. ἤλπιζον γὰρ τὸν Διονύσιον ῥᾳδίως ἀμυνεῖσθαι καὶ τοῖς παροικοῦσι Λευκανῶν ἀντιτάξεσθαι· καὶ γὰρ οὗτοι τότε διεπολέμουν πρὸς αὐτούς.

2 Οἱ δὲ τὸ Λέχαιον τῆς Κορινθίας κατέχοντες φυγάδες νυκτὸς ὑπό τινων εἰσαχθέντες ἐνεχείρησαν μὲν καταλαμβάνειν τὰ τείχη, τῶν δὲ μετ' Ἰφικράτους ἐκβοηθησάντων τριακοσίους ἐξ αὐτῶν ἀποβαλόντες ἔφυγον ἐπὶ τὸν ναύσταθμον. μετὰ δέ τινας ἡμέρας τῶν Λακεδαιμονίων μέρος τῆς στρατιᾶς διῄει διὰ τῆς Κορινθίας χώρας, οἷς Ἰφικράτης καί τινες τῶν ἐν Κορίνθῳ συμμάχων ἐπιπεσόντες 713
3 τοὺς πλείστους ἀνεῖλον. Ἰφικράτης δὲ μετὰ τῶν πελταστῶν ἐπὶ Φλιασίαν στρατεύσας, καὶ μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως συνάψας, τούτων μὲν πλείους τριακοσίων ἀπέκτεινε· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Σικυῶνα αὐτοῦ πορευθέντος, οἱ Σικυώνιοι παραταξάμενοι πρὸ τῶν τειχῶν ἀπέβαλον περὶ πεντακοσίους καὶ συνέφυγον εἰς τὴν πόλιν.

92 Τούτων δὲ πραχθέντων Ἀργεῖοι μετὰ τῶν ὅπλων πανδημεὶ στρατεύσαντες εἰς Κόρινθον τήν τ' ἀκρόπολιν κατελάβοντο καὶ τὴν πόλιν ἐξιδιοποιησάμενοι
2 τὴν Κορινθίων χώραν Ἀργείαν ἐποίησαν. ἐπεβάλετο δὲ καὶ Ἰφικράτης ὁ Ἀθηναῖος καταλαβέσθαι

3 γὰρ] οὕτω add. Reiske   5 ἀντιτάξασθαι ο, corr. Steph.   7 λεχαῖον P   Κορίνθου ο-PAL   14 ἐν Κορίνθῳ om. υ   16 Φλιασίαν Wess., Φλίας P, Φλιὰς υ   18 σικυῶνοι P   23 Κόρινθον] τήν τε Κόρινθον add. υ   τ'] τε PAF

τὴν πόλιν, ἐπιτήδειον οὖσαν εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίαν· τοῦ δὲ δήμου κωλύσαντος οὗτος μὲν ἀπέθετο τὴν ἀρχήν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι Χαβρίαν ἀντ' αὐτοῦ στρατηγὸν εἰς τὴν Κόρινθον ἐξέπεμψαν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀμύντας ὁ Φιλίππου 3
πατὴρ Ἰλλυριῶν ἐμβαλόντων εἰς Μακεδονίαν ἐξέπι-
πτεν ἐκ τῆς χώρας· ἀπογνοὺς δὲ τὴν ἀρχὴν Ὀλυν-
θίοις μὲν τὴν σύνεγγυς χώραν ἐδωρήσατο, αὐτὸς
δὲ τότε μὲν ἀπέβαλε τὴν βασιλείαν, μετ' ὀλίγον
δὲ χρόνον ὑπὸ Θετταλῶν καταχθεὶς ἀνεκτήσατο τὴν
ἀρχήν, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι τέτταρα. ἔνιοι 4
δέ φασι μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τὴν Ἀμύντου διετῆ
χρόνον Ἀργαῖον βασιλεῦσαι τῶν Μακεδόνων, καὶ
τότε τὸν Ἀμύνταν ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν.

Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Σάτυρος ὁ Σπαρ- **93**
τάκου μὲν υἱός, βασιλεὺς δὲ Βοσπόρου, ἐτελεύτησεν,
ἄρξας ἔτη τετταράκοντα [τέτταρα]· τὴν ἡγεμονίαν
δὲ διεδέξατο ὁ υἱὸς Λεύκων ἐπ' ἔτη τετταράκοντα.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες 2
ἑνδέκατον ἔτος Βηίους κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν
Μάρκον Φούριον, ἵππαρχον δὲ Πόπλιον Κορνήλιον.
οὗτοι δὲ ἀναλαβόντες τὰς δυνάμεις Βηίους ἐξεπο-
λιόρκησαν διώρυγα κατασκευάσαντες, καὶ τὴν πόλιν
ἐξανδραποδισάμενοι τούς τε ἄνδρας καὶ τὴν ἄλλην

1 πόλιν Dind., χώραν o 6 ἰλυρίων P 7 χώρας Dind., πόλεως o; βασιλείας Wess. 12 τὴν Ἀ. P, τῆς Ἀ. v, τοῦ Ἀ. Steph. 13 Ἀργέον o βασιλεῦσαι τῶν Reiske et Eich., βασιλεύσαντα o καὶ om. v 17 τετταράκοντα τέτταρα P (correxi ex XII 36, 1), δεκατέσσαρα v 18 ὁ om. P 20 ἑνδέκατον om. f ἔτος om. F Βοίους o (= v. 22) 21 φρούριον o-FK

3 λείαν ἐλαφυροπώλησαν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
θρίαμβον ἤγαγεν, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων δῆμος ἐκ
τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενος χρυσοῦν κατε-
4 σκεύασε κρατῆρα καὶ εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκεν. οἱ δὲ
κομίζοντες αὐτὸν πρεσβευταὶ λῃσταῖς Λιπαραίοις
περιέπεσον, καὶ πάντες αἰχμαλωτισθέντες κατήχθη-
σαν εἰς Λιπάραν. Τιμασίθεος δ' ὁ τῶν Λιπαραίων
στρατηγὸς γνοὺς τὸ γεγενημένον, τούς τε πρεσβευ-
τὰς ἀνέσωσε καὶ τὸ χρυσίον ἀποδοὺς εἰς Δελφοὺς 714
τοὺς πρέσβεις ἀποκατέστησεν. οἱ δὲ τὸν κρατῆρα
κομίζοντες, ἀναθέντες αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασ-
5 σαλιητῶν θησαυρόν, εἰς Ῥώμην ἀνέστρεψαν. διό-
περ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων πυθόμενος τὴν τοῦ
Τιμασιθέου καλοκἀγαθίαν, παραχρῆμα αὐτὸν ἐτί-
μησε δημόσιον δοὺς κατάλυμα, καὶ μετὰ ταῦτ' ἔτε-
σιν ἑκατὸν τριάκοντα ἑπτὰ τὴν Λιπάραν ἀφελόμενος
τῶν Καρχηδονίων τοὺς ἐγγόνους τοῦ Τιμασιθέου
τῶν τε εἰσφορῶν ἀτελεῖς ἀφῆκε καὶ ἐλευθέρους
ἐποίησεν.

94 Ἐπεὶ δ' ὁ ἐνιαύσιος διεληλύθει χρόνος, Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν μετέλαβον ἓξ χιλίαρχοι, Πόπλιος καὶ Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος, Λεύκιος Φούριος, Κόιντος Σερουίλιος, Μάρκος Οὐαλέριος· ἤχθη δὲ καὶ ὀλυμ-

4 καὶ om. P 5 λιπαρέοις P[a] 6 κατήχθησαν Sintenis, κατήντησαν o 11 ἀναθέντες] ἀνέθεντ' P μεσαλιήτων A, μεσαλίκτων P 12 θησαυρόν] στρατηγὸν καὶ P (καὶ add. m. 2) 17 τοῦ om. P 20 διεληλύθη P 22 Πόπλιος καὶ Κορνήλιος P, Πόπλιος Κορνήλιος A, Πόπλιος Σέξστος Κορνήλιος Κράσσος c; *P. Cornelius Cossus P. Cornelius Scipio* ex Liv. V 24 23 Λεύκιος om. A Φρούριος P[1]A 24 Σερουίλιος P, om. A, Σερουίλιος καὶ c Μ. Οὐαλέριος om. A

πιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἑβδόμη πρὸς ταῖς
ἐνενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Τερίρης. κατὰ δὲ τού- 2
τους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἑλόμενοι
Θρασύβουλον ἐξέπεμψαν μετὰ τριήρων τετταρά-
κοντα. οὗτος δὲ πλεύσας εἰς Ἰωνίαν καὶ χρήματα
λαβὼν παρὰ τῶν συμμάχων ἀνέζευξε, καὶ δια-
τρίβων περὶ Χερρόνησον Μήδοκον καὶ Σεύθην τοὺς
τῶν Θρᾳκῶν βασιλεῖς συμμάχους ἐποιήσατο. μετὰ 3
δέ τινα χρόνον ἐξ Ἑλλησπόντου πλεύσας εἰς Λέσβον,
ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἔρεσον αἰγιαλῷ καθώρμει. ἐπιγε-
νομένων δὲ πνευμάτων μεγάλων εἴκοσι μὲν καὶ
τρεῖς τριήρεις διεφθάρησαν· μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν
διασωθεὶς ἐπῄει τὰς κατὰ τὴν Λέσβον πόλεις προσ-
αγόμενος· ἀφειστήκεισαν γὰρ πᾶσαι πλὴν Μιτυλή-
νης. καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ Μέθυμναν παραγενόμε- 4
νος ἐπισυνῆψε μάχην τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, ὧν ἦρχε
Θηρίμαχος ὁ Σπαρτιάτης. ἀγωνισάμενος δὲ λαμ-
πρῶς αὐτόν τε τὸν Θηρίμαχον ἀνεῖλε καὶ τῶν Με-
θυμναίων οὐκ ὀλίγους, τοὺς δὲ λοιποὺς συνέκλει-
σεν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ τὴν μὲν τῶν Μεθυμναίων
χώραν ἔφθειρε, τὴν δ' Ἔρεσον καὶ τὴν Ἄντισσαν
καθ' ὁμολογίαν παρέλαβεν. μετὰ δὲ ταῦτα παρά τε
Χίων καὶ Μιτυληναίων συμμάχων ἀθροίσας ναῦς
ἔπλευσεν ἐπὶ Ῥόδον.

Καρχηδόνιοι δὲ βραδέως ἑαυτοὺς ἐκ τῆς περὶ 95
Συρακούσας συμφορᾶς ἀναλαβόντες, ἔγνωσαν ἀντέ-

2 καθ' add. Dind. δὲ Dind., δὴ ο Τερίρης] Περιήρης Gutschmid 7 Γεύθην PAH (XIII 105, 3) 10 ἐρεσιν P, ἐρεσσόν υ 15 Μηθυμν. υ (et infra) 16 συνῆψε malim 18 τὸν om. P 21 Ἐρεσσὸν FJL 26 καταλαβόντες P

χεσθαι τῶν κατὰ Σικελίαν πραγμάτων. κρίναντες δὲ
διαγωνίζεσθαι, ναυσὶ μὲν μακραῖς ὀλίγαις διέβησαν,
δύναμιν δὲ συνήγαγον ἀπό τε Λιβύης καὶ Σαρδοῦς,
ἔτι δὲ τῶν ἐξ Ἰταλίας βαρβάρων. πάντας δ' ἐπιμελῶς
καθοπλίσαντες μετὰ τῆς οἰκείας χορηγίας ἐπεραιώθη-
σαν εἰς τὴν Σικελίαν, οὐκ ἐλάττους ὄντες τῶν ὀκτὼ
2 μυριάδων, ὧν ἡγεῖτο Μάγων. οὗτος μὲν οὖν διὰ Σι-
κελῶν πορευθείς, καὶ τὰς πλείστας πόλεις ἀποστήσας
τοῦ Διονυσίου, κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ τῶν Ἀγυ- 715
ριναίων χώρᾳ παρὰ τὸν Χρύσαν ποταμὸν ἐγγὺς τῆς
ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς Μοργαντίναν· τοὺς γὰρ
Ἀγυριναίους οὐ δυνάμενος εἰς συμμαχίαν προσλα-
βέσθαι, τῆς εἰς τοὔμπροσθεν ἀπέστη πορείας, ἀκούων
3 τοὺς πολεμίους ἐκ Συρακουσῶν ὡρμηκέναι. Διο-
νύσιος δὲ πυθόμενος τοὺς Καρχηδονίους διὰ τῆς
μεσογείου τὴν πορείαν ποιουμένους, ταχὺ συλλέξας
οὓς ἠδύνατο τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν μισθοφόρων
ὥρμησε, τοὺς πάντας ἔχων οὐκ ἐλάττους δισμυ-
4 ρίων. παραγενόμενος δ' ἐγγὺς τῶν πολεμίων διε-
πρεσβεύσατο πρὸς Ἄγυριν τὸν δυναστεύοντα τῶν
Ἀγυριναίων. οὗτος δὲ τῶν τότε τυράννων τῶν ἐν
Σικελίᾳ μεγίστην εἶχε δύναμιν μετὰ Διονύσιον·
τῶν τε γὰρ περικειμένων ἐρυμάτων σχεδὸν ἁπάν-
των ἐκυρίευε καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀγυριναίων ἦρχε
πολυοχλουμένης κατ' ἐκείνους τοὺς καιρούς· εἶχε
5 γὰρ πολίτας οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. ἦν δὲ καὶ

4 δ' om. o - PAL 11 Μοργαντίνην Dind. 13 ἀπέστη Hert., ἐπέστη o; ἐπέσχε Dind. 17 οὓς] ὅσους fort. 21 αγυρηναίων PF τῶν add. L 23 τε Eich., τότε o, del. Wess. 24 ἐκυρίευσε o, corr. Eich.

εἰς τοῦτο τὸ πλῆθος ἐν τῇ πόλει συνηθροισμένον
χρημάτων πολλῶν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν παράθεσις,
ἣν Ἄγυρις ἠθροίκει πεφονευκὼς τοὺς εὐπορωτάτους
τῶν πολιτῶν. ἀλλ' ὁ Διονύσιος μετ' ὀλίγων εἰσ- 6
ελθὼν ἐντὸς τοῦ τείχους ἔπεισε τὸν Ἄγυριν συμ-
μαχῆσαι γνησίως, καὶ πολλὴν ἐπηγγείλατο χώραν
τῆς ὁμόρου δωρήσεσθαι κατορθωθέντος τοῦ πολέ-
μου. ὁ δ' Ἄγυρις πρῶτον μὲν πάσῃ τῇ Διονυσίου 7
δυνάμει σῖτον καὶ τἄλλα ὅσα ἦν χρεία προθύμως
ἐδωρήσατο, καὶ πανδημεὶ τὴν δύναμιν ἐξαγαγὼν
ἐστράτευσε μετὰ Διονυσίου καὶ κοινῇ πρὸς Καρ-
χηδονίους διεπολέμει.

Μάγων δ' ἐν πολεμίᾳ χώρᾳ στρατοπεδεύων, καὶ **96**
τῶν ἀναγκαίων ἐνδεὴς ἀεὶ μᾶλλον γινόμενος, οὐ
μετρίως ἠλαττοῦτο· καὶ γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἄγυριν τῆς
χώρας ἔμπειροι καθεστῶτες ἐν ταῖς ἐνέδραις ἐπλε-
ονέκτουν καὶ τὰς ἀγορὰς τῶν πολεμίων ἀφῃροῦντο.
λεγόντων δὲ τῶν Συρακοσίων διὰ μάχης κρίνειν 2
ὡς τάχιστα τὰ πράγματα, Διονύσιος ἠναντιοῦτο
λέγων χωρὶς κινδύνων τῷ χρόνῳ καὶ τῇ σπάνει
καταφθαρήσεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐφ' οἷς παροր-
γισθέντες οἱ Συρακόσιοι κατέλιπον τὸν Διονύσιον.
ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον εὐλαβούμενος ἐπ' ἐλευθερίαν 3
ἐκάλει τοὺς οἰκέτας, μετὰ δὲ ταῦτα διαπρεσβευσα-
μένων τῶν Καρχηδονίων ὑπὲρ εἰρήνης ὑπακούσας
ἀναπομπίμους τοῖς κυρίοις ἐποίησε, πρὸς δὲ τοὺς

1 *συνηθροισμένων* o, corr. Rhod. 4 *μετ' ὀλίγον* o, corr. Rhod. 7 *δωρήσασθαι* o, corr. Dind. 9 *ὅσα*] *ὅσων* Rhod. 11 *ἐστρατοπέδευσεν* P *πρὸς Κ.*] *τοῖς Καρχηδονίοις* f 22 *κατέλειπον* P

4 Καρχηδονίους εἰρήνην ἐποιήσατο. ἦσαν δ' αἱ συν-
θῆκαι τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσιαι ταῖς πρότερον,
Σικελοὺς δὲ δεῖν ὑπὸ Διονύσιον τετάχθαι καὶ παρα-
λαβεῖν αὐτὸν τὸ Ταυρομένιον. μετὰ δὲ τὰς συν-
θήκας Μάγων μὲν ἀπέπλευσε, Διονύσιος δὲ παρα-
λαβὼν τὸ Ταυρομένιον τοὺς μὲν πλείστους τῶν ἐκεῖ
Σικελῶν ἐξέβαλεν, τῶν δ' ἰδίων μισθοφόρων τοὺς
ἐπιτηδειοτάτους ἐπιλέξας κατῴκισεν. 716
5 Καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν, κατὰ
δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι Φαλίσκον πόλιν ἐκ τοῦ
Φαλίσκων ἔθνους ἐξεπόρθησαν.
97 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι
μὲν ἦν ἄρχων Νικοτέλης, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατι-
κὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι τρεῖς, Μάρκος Φού-
ριος, Γάιος Αἰμίλιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρει-
ληφότων οἱ λακωνίζοντες τῶν Ῥοδίων ἐπαναστάντες
τῷ δήμῳ τοὺς τὰ τῶν Ἀθηναίων φρονοῦντας
2 ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως. συνδραμόντων δ' αὐτῶν
ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ πειρωμένων ἀντέχεσθαι τῶν
πραγμάτων, ἐπεκράτησαν οἱ Λακεδαιμονίοις συμ-
μαχοῦντες, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ
διαφυγόντας ἐξεκήρυξαν. εὐθὺς δὲ καὶ πρέσβεις
ἀπέστειλαν εἰς Λακεδαίμονα περὶ βοηθείας, εὐλα-
3 βούμενοι μή τινες τῶν πολιτῶν νεωτερίσωσιν. Λα-
κεδαιμόνιοι δ' αὐτοῖς ἀπέστειλαν ἑπτὰ τριήρεις καὶ

1 δ' αἱ Eich., δὲ o 2 παραπλήσια PA 3 διονυσίου P 10 φιλίσκον P, φίλισκον v ἐκ del. Dind. (c. 106, 4) 11 φαλέκων P, φαλαικῶν v; Αἰκῶν Salmasius 14 φρούριος o-FK 15 Αἰμίλιος] καὶ Κάτλος Βῆρος add. o-PA; *M. et L. Furius* ex Liv. V 26 17 τὰ om. P 18 ἐξέβαλλον Hert. 20 Λακεδαιμόνιοι o, corr. Wess.

τοὺς ἀφηγησομένους τῶν πραγμάτων τρεῖς ἄνδρας, Εὐδόκιμον καὶ Φιλόδοκον καὶ Διφίλαν. οὗτοι δὲ πρῶτον εἰς Σάμον κομισθέντες ἀπέστησαν τὴν πόλιν Ἀθηναίων, ἔπειτα καταπλεύσαντες εἰς Ῥόδον τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν. οἱ δὲ 4 *Λακεδαιμόνιοι, προχωρούντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, ἔγνωσαν ἀντέχεσθαι τῆς θαλάττης, καὶ πάλιν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐκράτουν τῶν συμμάχων ἀθροίσαντες ναυτικόν. οὗτοι μὲν οὖν εἴς τε Σάμον καὶ Κνίδον καὶ Ῥόδον κατέπλευσαν, καὶ πανταχόθεν ναῦς τε καὶ τοὺς ἀρίστους καταγράφοντες ἐπιβάτας ἐξήρτυον πολυτελῶς τριήρεις εἴκοσιν ἑπτά. Ἀγη-* 5 *σίλαος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεύς, ἀκούων τοὺς Ἀργείους περὶ τὴν Κόρινθον διατρίβοντας, ἐξήγαγε τοὺς Λακεδαιμονίους πανδημεὶ πλὴν μιᾶς μόρας. ἐπελθὼν δὲ τὴν Ἀργείαν πᾶσαν τὰς μὲν κτήσεις διήρπασεν, τὴν δὲ χώραν δενδροτομήσας εἰς τὴν Σπάρτην ἀπεχώρησεν.*

Κατὰ δὲ τὴν Κύπρον Εὐαγόρας ὁ Σαλαμίνιος, 98 *ὃς ἦν μὲν εὐγενέστατος, τῶν γὰρ κτισάντων τὴν πόλιν ἦν ἀπόγονος, πεφευγὼς δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις διά τινας στάσεις, καὶ μετὰ ταῦτα κατελθὼν μετ' ὀλίγων, τὸν μὲν δυναστεύοντα τῆς πόλεως Ἀβδήμονα τὸν Τύριον ἐξέβαλε, φίλον ὄντα* 717 *τοῦ Περσῶν βασιλέως, αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν κατα-*

2 *Εὐδόκιμον*] *Ἔκδικον* Xen. Hell. IV 8, 20 *καὶ* om. *v* *Φιλόδικον* FK *Διφρίδαν* Xen.; *φήλαν* A 8 *ἐκράτων* P; *ἐκ* add. Reiske 11 **καταγράφοντες*] *κατέγραφον o*; *καταγράψαντες* aut *ἐπιβάτας καὶ ἐξ.* Reiske 12 *Ἀγησίπολις* Wess. ex Xen. Hell. IV 7, 3 16 *μοίρας o* 23 *ὀλίγον v* 24 *Τύρσιον o*, corr. Rhod.

σχὼν τὸ μὲν πρῶτον ἐβασίλευσε τῆς Σαλαμῖνος,
μεγίστης οὔσης καὶ δυνατωτάτης τῶν ἐν Κύπρῳ
πόλεων· ταχὺ δὲ χρημάτων [πλῆθος] πολλῶν εὐπο-
ρήσας καὶ δύναμιν προχειρισάμενος ἐπεχείρησεν
2 ἅπασαν τὴν νῆσον σφετερίσασθαι. τῶν δὲ πόλεων
ἃς μὲν βίᾳ χειρωσάμενος, ἃς δὲ πειθοῖ προσλαβό-
μενος, τῶν μὲν ἄλλων πόλεων ταχὺ τὴν ἡγεμονίαν
παρέλαβεν, Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ Κιτιεῖς
ἀντέχοντες τῷ πολέμῳ πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς
Ἀρταξέρξην τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα περὶ βοηθείας·
καὶ τοῦ μὲν Εὐαγόρου κατηγόρουν, ὅτι τὸν Ἄγυριν
βασιλέα σύμμαχον ὄντα Περσῶν ἀνεῖλε, τὴν δὲ
3 νῆσον ὡμολόγησαν αὐτῷ συγκατακτήσασθαι. ὁ δὲ
βασιλεύς, οὐ βουλόμενος ἅμα μὲν τὸν Εὐαγόραν
ἐπὶ πλεῖον προκόπτειν, ἅμα δὲ διανοούμενος τὴν
Κύπρον εὐφυῶς εἶναι κειμένην καὶ ναυτικὴν δύναμιν
[δύνασθαι] μεγάλην ἔχειν, ᾗ δυνήσεται προπολεμεῖν
τῆς Ἀσίας, ἔκρινε συμμαχεῖν, καὶ τούτους μὲν ἐξέ-
πεμψεν, αὐτὸς δὲ πρὸς μὲν τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις
καὶ τοὺς ἀφηγουμένους τῶν πόλεων σατράπας ἔπεμ-
ψεν ἐπιστολὰς ναυπηγεῖσθαι τριήρεις καὶ τὰ πρὸς
τὸν στόλον χρήσιμα ὄντα κατὰ σπουδὴν παρασκευ-
άζεσθαι, Ἑκατόμνῳ δὲ τῷ Καρίας δυνάστῃ προσέταξε

2 καὶ om. P 3 πλῆθος del. Dind.; πλήθους Wess. 8 Κιτιεῖς] κίτρεις PA, Ὠτιεῖς Meursius ex Ephori frag. 134: Ἀμαθούσιοι δὲ καὶ Σόλιοι καὶ Ὠτιεῖς ἀντέχοντες ἔτι τῷ πολέμῳ 10 τῶν om. v 11 Εὐαγόρου] ἀγόρου P Ἄγυριν] Ἄκοριν Reiske, Τύριον vel delere malim 13 συγκατακτήσεσθαι Dind. 14 οὐ om. P; ἅμα μὲν οὐ β. praestat 15 προκόπτειν ἐπὶ πλεῖον v 16 * εἶναι κειμένην] om. A, διακειμένην c; κεῖσθαι Reiske, κειμένὴν Dind. 17 δύνασθαι del. Reiske ᾗ Wess., ἣ ο 19 αὐτοὺς P

πολεμεῖν τῷ Εὐαγόρᾳ. οὗτος δὲ τὰς ἐν ταῖς ἄνω 4
σατραπείαις πόλεις ἐπιπορευόμενος μεγάλαις δυνά-
μεσι διαβαίνει εἰς τὴν Κύπρον.
Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν, 5
κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Φαλίσκους εἰρή-
νην ποιησάμενοι, πρὸς δὲ Αἰκίκλους πόλεμον τὸ
τέταρτον, καὶ Σούτριον μὲν ᾤκισαν, ἐκ δὲ Οὐερ-
ρηγῖνος πόλεως ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξεβλήθησαν.
Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν **99**
ἦρχε Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι τὴν ἀρχὴν
παρειλήφεισαν Λεύκιος Λουκρήτιος καὶ Σερουίλιος.
κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρταξέρξης μὲν
Στρούθαν στρατηγὸν κατέπεμψεν ἐπὶ θάλατταν
μετὰ δυνάμεως Λακεδαιμονίοις πολεμήσοντα, Σπαρ-
τιᾶται δὲ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ πυθόμενοι Θίβρωνα
718 *στρατηγὸν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψαν. ὃς κατελάβετο*
χωρίον Ἴονδα καὶ Κόρησσον ὄρος ὑψηλόν, τῆς
Ἐφέσου ἀπέχον σταδίους τετταράκοντα. οὗτος μὲν 2
οὖν ὀκτακισχιλίους ἔχων στρατιώτας σὺν τοῖς κατὰ
τὴν Ἀσίαν ἀθροισθεῖσιν ἐπῄει τὴν τοῦ βασιλέως
χώραν φθείρων, Στρούθας δὲ σὺν ἵππῳ τε βαρβα-
ρικῇ πολλῇ καὶ στρατιώταις ὁπλίταις μὲν πεντα-

1 *οὗτος* Dind., *αὐτὸς o* 6 *Αἰκίκλους* Cluverius, *Αἰτωλούς o*; *Αἴκλους* Niebuhr *πρὸς Αἰκίκλους ἐπολέμουν* Wurm 7 *ᾤκισαν* (cuius loco plerumque *ᾤκησαν* in cod. scriptum est) Wurm ex c. 117,4] *ὥρμησαν o*; *ἐπόρθησαν* Rhod. 11 *παρειλήφασιν o*, corr. Eich. *Σερουίλιος* PAL, *Σερουίλιος Κόσσων c*; *Σερούιος Σουλπίκιος* Rhod. ex Liv. V 29 (cf. XV 8, 1) 13 * *κατέπεμψεν*] *καταπέμψας ἔπεμψε o*, *καταστήσας ἔπεμψε* Dind. 15 *Θίβρωνα* AJK, *Θίβρονα* P, *Θίμβρωνα c* semper 16 *κατέλαβε τὸ o*, corr. Eich. 17 *χωρίονίονδα καὶ*] *χωρίον* (*τι*) *κατὰ* vel *τὸ χωρίον Πίονα* conicio *Κόρνισσον* P, *Κόρνισον* f 21 *φθείρων* PAL, *διαφθείρων c*

κισχιλίοις, ψιλοῖς δὲ πλείοσι δισμυρίων, οὐ μακρὰν
3 *τῶν Λακεδαιμονίων κατεστρατοπέδευσεν. τέλος δὲ τοῦ Θίβρωνος μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως ἐξελθόντος καὶ πολλὴν περιβαλομένου λείαν, ἐπελθὼν ὁ Στρούθας τόν τε Θίβρωνα μαχόμενον ἀνεῖλε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐζώγρησεν, ὀλίγοι δ' εἰς τὸ Κνιδίνιον φρούριον διεσώθησαν.*

4 *Θρασύβουλος δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐκ τῆς Λέσβου κομιζόμενος μετὰ τοῦ στόλου πρὸς Ἄσπενδον, ὥρμισε τὰς τριήρεις εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμόν. χρήματα δ' εἰληφότος αὐτοῦ παρὰ τῶν Ἀσπενδίων, ὅμως τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἐδῄωσαν τὴν χώραν. γενομένης δὲ νυκτὸς οἱ μὲν Ἀσπένδιοι χαλεπῶς ἐνεγκόντες ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν ἐπέθεντο τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τόν τε Θρασύβουλον καί τινας τῶν ἄλλων ἀνεῖλαν· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων τριήραρχοι περιδεεῖς γενόμενοι καὶ ταχὺ πληρώσαντες τὰς*
5 *ναῦς, εἰς Ῥόδον ἐξέπλευσαν. ἀφεστηκυίας δὲ τῆς πόλεως, καὶ τῶν φυγάδων φρούριόν τι κατειληφότων, μετὰ τούτων διεπολέμουν πρὸς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὴν Θρασυβούλου τοῦ στρατηγοῦ τελευτήν, Ἀγύριον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.*

100 *Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος Διονύσιος σπεύδων τῇ κατὰ τὴν νῆσον δυνα-*

4 *ἀπελθὼν o*-PAF 5 *μαχόμενος o* - FJL 7 *Κνιδίνιον*] *Κορήσσιον* fort. 14 *οἱ μὲν* om. P 17 *τῶν* (ante *ἄλλων*) om. P 23 *Ἀγύρριον* Xen. Hell. IV 8, 31 26 *τὴν* ... *δυναστείαν o*, corr. Eich. (cf. XV 79, 2)

στείᾳ καὶ τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας προσλαβέ-
σθαι, τὴν μὲν ἐπ' ἐκείνους κοινὴν στρατείαν εἰς
ἕτερον καιρὸν ἀνεβάλετο, κρίνας δὲ συμφέρειν ἐπι-
χειρεῖν πρώτῃ τῇ τῶν Ῥηγίνων πόλει διὰ τὸ προ-
πολεμητήριον αὐτὴν εἶναι τῆς Ἰταλίας, ὥρμησεν ἐκ
Συρακουσῶν μετὰ τῆς δυνάμεως. εἶχε δὲ πεζοὺς 2
μὲν δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους, ναῦς δ' ἑκατὸν
εἴκοσι. περαιώσας δὲ τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς ὅρους
τῆς Λοκρίδος, ἐκεῖθεν διὰ τῆς μεσογείου τὴν πορείαν
ἐποιεῖτο, τέμνων καὶ πυρπολῶν τὴν τῶν Ῥηγίνων
χώραν· συμπαρέπλευσε δὲ καὶ ὁ στόλος ἐπὶ θάτερα
μέρη τῆς θαλάττης, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει περὶ τὸν
πορθμὸν κατεστρατοπέδευσεν. οἱ δ' Ἰταλοὶ πυθό- 3
μενοι τὴν τοῦ Διονυσίου διάβασιν ἐπὶ τὸ Ῥήγιον,
ἀπέστειλαν ἐκ Κρότωνος ναῦς ἑξήκοντα, σπεύδοντες
παραδοῦναι τοῖς Ῥηγίνοις. μετεώρων δὲ πλεουσῶν
αὐτῶν ὁ Διονύσιος πεντήκοντα ναῦς ἔχων ἐπέ-
πλευσε, καὶ φυγόντων αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν οὐδὲν
ἧττον ἐπέκειτο, καὶ συνδήσας ἀπέσπα τὰς παρορ-
μούσας ἐν τῇ γῇ. κινδυνευουσῶν δὲ τῶν ἑξήκοντα 4
719 τριήρων ἁλῶναι Ῥηγῖνοι πανδημεὶ παρεβοήθησαν,
καὶ ἀπὸ τῆς γῆς τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνεῖρξαν
τὸν Διονύσιον. ἐπιγενομένων δὲ πνευμάτων μεγά-
λων οἱ μὲν Ῥηγῖνοι τὰς ναῦς ἀνείλκυσαν ἐπὶ τὴν
γῆν, Διονύσιος δ' ἰσχυρῶς χειμασθεὶς ἑπτὰ ναῦς
ἀπώλεσε καὶ σὺν αὐταῖς ἄνδρας οὐκ ἐλάττους χιλίων

2 ἐπ' ἐκείνους (vel κατ' ἐκείνων) Steph., κατ' ἐκείνους o 4 τῇ om. PA 12 τῇ θαλάττῃ o, corr. Eich. 15 Κρότονος P 16 παραδῦναι vel παρεισδῦναι Madvig 17 ἐπέπλευσε Eich., ἔπλευσε o 25 χειμασθεὶς Kuhn et Wess., μαχεσθεὶς o

5 πεντακοσίων. τούτων δ' ἅμα ταῖς ναυσὶν ἐκβρασθέντων ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην, οἱ Ῥηγῖνοι πολλοὺς τῶν ναυτῶν ἐζώγρησαν. Διονύσιος δ' ἐπὶ πεντήρους πλέων, καὶ πολλάκις παρ' ὀλίγον ἐλθὼν ὑποβρύχιος, μόγις περὶ μέσας νύκτας εἰς τὸν ἐν Μεσσήνῃ λιμένα κατέφυγεν. ἤδη δὲ καὶ τῆς χειμερινῆς ὥρας ἐνισταμένης οὗτος μὲν πρὸς Λευκανοὺς συμμαχίαν ποιησάμενος ἀπήγαγε τὰς δυνάμεις εἰς Συρακούσας.

101 μετὰ δὲ ταῦτα Λευκανῶν τὴν Θουρίαν καταδραμόντων οἱ Θούριοι παρήγγειλαν τοῖς συμμάχοις κατὰ τάχος ἀπαντᾶν μετὰ τῶν ὅπλων· αἱ γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Ἑλληνίδες πόλεις ἐν [τε] ταῖς συνθήκαις εἶχον οὕτως, ἵν' ἥτις ἂν ὑπὸ τῶν Λευκανῶν λεηλατηθῇ χώρα, πρὸς ταύτην ἅπαντες παραβοηθῶσιν· ἧς δ' ἂν πόλεως μὴ καταστῇ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τεθνάναι τοὺς ἐκείνης
2 τῆς πόλεως στρατηγούς. διόπερ τῶν Θουρίων τοὺς βιβλιαφόρους ἀποστειλάντων ἐπὶ τὰς πόλεις πρὸς τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν, ἅπαντες παρεσκευάζοντο πρὸς τὴν ἀνάζευξιν. αὐτοὶ δὲ προεξαναστάντες ταῖς ὁρμαῖς καὶ τὸ τῶν συμμάχων πλῆθος οὐκ ἀναμείναντες, ἀνέζευξαν ἐπὶ τοὺς Λευκανούς, ἔχοντες πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυρίων τετρακισχιλίων,
3 ἱππεῖς δὲ σχεδὸν χιλίους. καὶ Λευκανοὶ μὲν ἀκούσαντες τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἀπεχώρησαν εἰς

1 πεντακοσίων ἐπὶ τὴν Ῥηγίνην. τούτων .... o, transposuit Wess. 4 ἐλθὼν] εἶναι vel ἀπολέσθαι add. Wess., γενέσθαι Reiske 5 μόλις o-PAL 12 τε del. Reiske 14 ἐλεηλατήθη PAF 15 καταντήσῃ Hert. 20 ἀνάζευξιν postremum est vocabulum fol. 208 in P, prima verba fol. 209 sunt ἅπαν νεκρῶν p. 350, 1; cetera omnia desunt

τὴν ἰδίαν χώραν· οἱ δὲ Θούριοι κατὰ σπουδὴν
ἐμβαλόντες εἰς τὴν Λευκανίαν, τὸ μὲν πρῶτον
φρούριον ἐξεῖλον, καὶ πολλῆς ὠφελείας κυριεύσαν-
τες καθαπερεὶ δέλεαρ ἔλαβον τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας.
φρονηματισθέντες γὰρ ἐπὶ τῷ προτερήματι κατα-
πεφρονηκότως διά τινων στενῶν καὶ ἀποκρήμνων
ὁδῶν ἐπορεύθησαν, βουλόμενοι Λᾶον πόλιν εὐδαί-
μονα πολιορκῆσαι. ἐπειδὴ δὲ παρεγενήθησαν εἴς 4
τι πεδίον κύκλῳ λόφοις ὑψηλοῖς καὶ κρημνοῖς
περιειλημμένον, ἐνταῦθα οἱ Λευκανοὶ πάσῃ τῇ
δυνάμει διέκλεισαν αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὰς πατρίδας
ἐπανόδου. παράδοξον δ' ἐπὶ τῷ λόφῳ [καὶ φανε-
ρὰν] ποιήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐπιφάνειαν ἐξέπληξαν
τοὺς Ἕλληνας διά τε τὸ μέγεθος τοῦ στρατοπέδου
καὶ τὴν τῶν τόπων δυσχωρίαν· εἶχον γὰρ Λευκανοὶ
τότε πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάτ-
τους τετρακισχιλίων. τῶν δ' Ἑλλήνων ἀνελπίστως **102**
τηλικούτῳ περιεχομένων κινδύνῳ, κατέβαινον εἰς τὸ
πεδίον οἱ βάρβαροι. γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ
τῶν Ἰταλιωτῶν καταπολεμηθέντων ὑπὸ τοῦ πλήθους
720 τῶν Λευκανῶν, ἔπεσον μὲν πλείους τῶν μυρίων·
παρήγγελλον γὰρ οἱ Λευκανοὶ μηθένα ζωγρεῖν· τῶν
δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἐπί τινα πρὸς τῇ θαλάσσῃ λόφον
ἔφυγον, οἱ δὲ θεωροῦντες ναῦς μακρὰς προσπλεού-
σας καὶ νομίζοντες τὰς τῶν Ῥηγίνων εἶναι, συνέ-

7 *Λᾶον* Reiske, *λαὸν καὶ υ* 9 *ὑψηλοῖς*] *ψιλοῖς* FK 11 *τῆς πατρίδος* fort. 12 *ἐπανόδου* Wess., *ἐλπίδα* A, *ἐλπίδος* c *καὶ φανερὰν* delevi, *καὶ* om. AL; *καὶ φοβερὰν* Reiske 15 *δυσχέρειαν* fort. (c. 51, 5. 88, 3) 20 *καταπονηθέντων* Reiske (c. 103, 6) 25 *τὰς* om. JK

φυγον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ διενήχοντο ἐπὶ τὰς
2 τριήρεις. ἦν δὲ ὁ στόλος ὁ προσπλέων Διονυσίου
τοῦ τυράννου, καὶ ναύαρχος ὑπῆρχεν αὐτῷ Λεπτί-
νης ὁ ἀδελφός, ἀπεσταλμένος τοῖς Λευκανοῖς ἐπὶ
βοήθειαν. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης δεξάμενος φιλαν-
θρώπως τοὺς νηχομένους ὡς ἐπὶ τὴν γῆν ἀπεβί-
βασε καὶ ἔπεισε τοὺς Λευκανοὺς ὑπὲρ ἑκάστου τῶν
αἰχμαλώτων λαβεῖν ἀργυρίου μνᾶν· οὗτοι δ' ἦσαν
3 τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τοὺς χιλίους. γενόμενος δὲ τῶν
χρημάτων ἐγγυητὴς καὶ διαλλάξας τοὺς Ἰταλιώτας
τοῖς Λευκανοῖς ἔπεισεν εἰρήνην ποιήσασθαι, καὶ
μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις, συμ-
φερόντως αὑτῷ, οὐ λυσιτελῶς δὲ Διονυσίῳ συντε-
θεικὼς τὸν πόλεμον. ἤλπιξε γὰρ ὁ Διονύσιος τῶν
Ἰταλιωτῶν πολεμούντων πρὸς Λευκανοὺς ἐπελθὼν
ῥᾳδίως ἂν κρατῆσαι τῶν κατ' Ἰταλίαν πραγμάτων,
ἀπολελυμένων δὲ τηλικούτου πολέμου δυσχερῶς ἂν
περιγενέσθαι. διόπερ τοῦτον μὲν ἀπήλλαξε τῆς
ναυαρχίας, Θεαρίδην δὲ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν ἡγε-
μόνα τοῦ στόλου κατέστησεν.
4 Τούτων δὲ πραχθέντων Ῥωμαῖοι τὴν τῶν Οὐε-
ξίων χώραν κατεκληρούχησαν, κατ' ἄνδρα δόντες
πλέθρα τέτταρα, ὡς δέ τινες, εἴκοσι ὀκτώ· καὶ
πρὸς μὲν Αἰκούσους διαπολεμοῦντες Λίφλον πόλιν

1 καὶ J, οἱ δὲ A, οἱ δὲ καὶ c 2 ὁ στόλος ὁ Dind., ὁ στόλος v 7 καὶ A, om. c; aut ὡς (ὡς ἐπὶ = usque ad!) aut καὶ del. Reiske 13 αὑτῷ] αὐτοῖς Reiske 18 παραγενέσθαι o, corr. Rhod. 21 Οὐεξίων] Οὐηίων Wess. 24 Αἰκούσους] εκυστους sive εκούσσους A; Αἰκούς Steph. Λίφλον] cf. c. 106, 4 Λιφοίκουαν, quod ex AIQVIKOVΛON ortum esse censet Reiske, Αἶκλον Mommsen

κατὰ κράτος εἷλον, Οὐελιτρίνων δ' ἀποστάντων πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἐνεστήσαντο. ἀπέστη δὲ καὶ Σάτρικον ἀπὸ Ῥωμαίων, καὶ εἰς Κερκίους ἀποικίαν ἀπέστειλαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- **103**
νησι μὲν ἦρχεν Ἀντίπατρος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν
ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ
Αὖλος Μάλλιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους
Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων δυνάστης φανερῶς
ἑαυτὸν ἀναδείξας ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν στρατευσόμενον,
μετὰ πλείστης δυνάμεως ὥρμησεν ἀπὸ Συρακου-
σῶν. εἶχε δὲ πεζοὺς μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, 2
ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς μὲν
τεσσαράκοντα, τὰς δὲ τὸν σῖτον κομιζούσας οὐκ
ἐλάττους τριακοσίων. πεμπταῖος δὲ κατανύσας εἰς
τὴν Μεσσήνην, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει τὴν δύναμιν
721 *ἀνελάμβανε, Θεαρίδην δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τὰς*
Λιπαραίων νήσους ἀπέστειλε μετὰ νεῶν τριάκοντα·
πεπυσμένος γὰρ ἦν δέκα ναῦς τῶν Ῥηγίνων περὶ
ἐκείνους τοὺς τόπους οὔσας. ὁ δὲ Θεαρίδης ἐκ- 3
πλεύσας καὶ καταλαβὼν τὴν Ῥηγίνων δεκαναΐαν ἔν
τισιν εὐθέτοις τόποις, αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυ-
ρίευσε καὶ ταχέως εἰς Μεσσήνην πρὸς Διονύσιον
ἐπέστρεψε. Διονύσιος δὲ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς

1 *Οὐελιτράνων* Bader 2 *συνεστήσαντο* Bek. 3 *Κιρκαίους* Wess. 7 *καὶ* om. A 8 *Μάλιος* FK; *M. Manlius* fasti (cf. XV 14, 1) 10 *στρατευσόμενος ο* - A 11 *ἀπὸ* Rhod., *ἐπὶ ο* 13 *μὲν*] *ἑκατὸν* add. Sintenis 17 *τὰς Λιπαρέων νήσους* A, *τὰς νήσους τῶν Λιπαραίων c* (XII 54, 4) 18 *ἀπέστειλε*] *ἀπέλειπεν* AL 24 *ἀπέστρεψε* L, *ὑπέστρεψε* Reiske

δεσμὰ καταθέμενος τοῖς Μεσσηνίοις ἔδωκε φυλάτ-
τειν, αὐτὸς δὲ περαιώσας τὴν δύναμιν εἰς Καυλω-
νίαν περιεστρατοπέδευσε τὴν πόλιν, καὶ τὰς μηχανὰς
4 προσερείσας πυκνὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο. οἱ δὲ κατὰ
τὴν Ἰταλίαν Ἕλληνες ὡς ἐπύθοντο τὰς τοῦ Διονυ-
σίου δυνάμεις περαιουμένας τὸν διείργοντα πορθ-
μόν, καὶ αὐτοὶ στρατόπεδα συνήθροιζον. τῆς δὲ
τῶν Κροτωνιατῶν πόλεως μάλιστα πολυοχλουμένης
καὶ πλείστους ἐχούσης Συρακοσίους φυγάδας, τού-
5 τοις τὴν ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου παρέδωκαν· οἱ δὲ
Κροτωνιᾶται τὰς πανταχόθεν δυνάμεις ἀθροίσαν-
τες στρατηγὸν Ἕλωριν τὸν Συρακόσιον εἵλοντο.
οὗτος δὲ πεφευγὼς Διονύσιον καὶ δοκῶν τόλμαν
ἔχειν ἔμπρακτον, πιστότατα πρὸς τὸν τύραννον
πολεμήσειν διὰ τὸ μῖσος ὑπείληπτο. ὡς δὲ πάντες
οἱ σύμμαχοι παρεγενήθησαν εἰς Κρότωνα, [καὶ] κατὰ
τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν Ἕλωρις διατάξας ὥρμησε μετὰ
6 πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ Καυλωνίας· ἅμα γὰρ ἐνό-
μιζεν ἐπιφανεὶς λύσειν τὴν πολιορκίαν, ἅμα δὲ
καταπεπονημένους τοὺς πολεμίους ὑπὸ τῶν καθ'
ἡμέραν προσβολῶν διαγωνιεῖσθαι. εἶχε δὲ τοὺς
ἅπαντας πεζοὺς μὲν περὶ δισμυρίους πεντακισχιλίους,
104 ἱππεῖς δὲ περὶ δισχιλίους. διανυσάντων δ' αὐτῶν
τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ καὶ στρατοπεδευσάντων πρὸς
τὸν Ἐλέπορον ποταμόν, ἀνέζευξεν ὁ Διονύσιος ἀπὸ
τῆς πόλεως καὶ συνήντα τοῖς Ἰταλιώταις. ὁ μὲν οὖν

11 πανταχοῦ f 14 πρὸς τὸν τύραννον om. FK 16 καὶ del. Reiske 18 ἅμα] μὲν add. Dind. (cf. XIII 89, 1) 20 καταπεπολεμημένους v, corr. Rhod. 25 Ἐλέπορον Polyaen. V 3, 2 (Polyb. I 6, 2), Ἕλωριν o, Ἕλωρον Wess.

Ἔλωρις μετὰ τῶν ἀρίστων πεντακοσίων προηγεῖτο
τῆς δυνάμεως, ὁ δὲ Διονύσιος ἔτυχε μὲν ἀπὸ τεσ-
σαράκοντα σταδίων ἐστρατοπεδευκὼς τῶν ἐναντίων,
διὰ δὲ τῶν κατασκόπων μαθὼν ἐγγὺς ὄντας τοὺς
πολεμίους, ὄρθρου τὴν δύναμιν ἐγείρας προήγαγεν
εἰς τοὔμπροσθεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τοῖς περὶ τὸν 2
Ἔλωριν ὀλίγοις οὖσιν ἀπαντήσας ἄφνω προσεμάχετο,
καὶ διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν ἀνοχὴν οὐδ'
722 ἡντινοῦν ἐδίδου τοῖς πολεμίοις. ὁ δ' Ἔλωρις εἰς 3
πολλὴν ἐμπεσὼν ἀπορίαν, αὐτὸς μὲν μεθ' ὧν εἶχεν
ὑπέστη τοὺς ἐπιφερομένους, τῶν δὲ φίλων τινὰς
ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐπισπεῦσαι τὰ πλήθη
παρακελευόμενος. ὧν ταχέως ποιησάντων τὸ προσ-
ταχθέν, οἱ μὲν Ἰταλιῶται πυθόμενοι τὸν στρατηγὸν
καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ κινδυνεύοντας δρομαῖοι παρῆ-
σαν ἐπὶ τὴν βοήθειαν, ὁ δὲ Διονύσιος ἀθρόᾳ τῇ
δυνάμει περιχυθεὶς τόν θ' Ἔλωριν καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους σχεδὸν ἅπαντας
ἀνεῖλε. τῶν δ' Ἰταλιωτῶν σποράδην διὰ τὴν σπου- 4
δὴν ἐκβοηθούντων, οἱ Σικελιῶται τὰς τάξεις δια-
φυλάττοντες ῥᾳδίως τῶν πολεμίων περιεγίνοντο.
οὐ μὴν ἀλλ' ἐπὶ μέν τινα χρόνον οἱ κατὰ τὴν Ἰτα-
λίαν Ἕλληνες ὑπέμενον τὸν κίνδυνον, καίπερ ἑαυ-
τῶν πολλοὺς ὁρῶντες ἀναιρουμένους· ὡς δὲ τὴν
τοῦ στρατηγοῦ τελευτὴν ἐπύθοντο καὶ διὰ τὸν
θόρυβον ἀλλήλοις ἐμπίπτοντες ἠλαττοῦντο μεγάλως,
τότε δὴ τελέως ἀθυμήσαντες ἐτράπησαν. πολλῶν **105**
δ' ἀναιρουμένων ἐν τῇ κατὰ τὸ πεδίον τροπῇ, κατέ-

18 ἅπαντας A, πάντας c 24 ἀναιρουμένους ὁρῶν-
τες v - A 27 δὴ Eich., δὲ v

φυγε τὸ πλῆθος ἐπί τινα λόφον, ἐρυμνὸν ὄντα πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἄνυδρον δὲ καὶ δυνάμενον ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν πολεμίων φυλάττεσθαι. ὃν ὁ Διονύσιος περιστρατοπεδεύσας τήν τε ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα διηγρύπνησεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐπιμελῶς ταῖς φυλακαῖς χρησάμενος. τῇ δ' ὑστεραίᾳ διὰ τὸ καῦμα καὶ τὴν ἀνυδρίαν οἱ συμπεφευγότες κακῶς ἀπήλλατ-
2 τον. ἐπικηρυκευσαμένων δ' αὐτῶν πρὸς τὸν Διονύσιον καὶ παρακαλούντων λύτρα πράξασθαι, οὐ μέτριος ἐν τοῖς εὐημερήμασι γενόμενος προσέταττεν ἀποθέσθαι τὰ ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίσαι τῷ κρατοῦντι. σκληροῦ δὲ τοῦ προστάγματος ὄντος, μέχρι μέν τινος διεκαρτέρουν, ὡς δ' ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἀνάγκης κατεβαροῦντο, παρέδωκαν αὐτοὺς περὶ
3 ὀγδόην ὥραν, ἤδη τὰ σώματα παρειμένοι. Διονύσιος δὲ λαβὼν ῥάβδον καὶ πατάξας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἠρίθμει τοὺς καταβαίνοντας αἰχμαλώτους, ὄντας πλείους τῶν μυρίων. καὶ πάντων αὐτοῦ ὑποπτευόντων τὸ θηριῶδες, τοὐναντίον ἐφάνη πάντων ἐπιεικέστα-
4 τος· τούς τε γὰρ αἰχμαλώτους ἀφῆκεν αὐτεξουσίους χωρὶς λύτρων καὶ πρὸς τὰς πλείστας τῶν πόλεων εἰρήνην συνθέμενος ἀφῆκεν αὐτονόμους. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπαίνου τυχὼν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων χρυσοῖς στεφάνοις ἐτιμήθη, καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἔδοξε πρᾶξαι ἐν τῷ ζῆν κάλλιστον.

1 ἐρυμνὸν] adde μὲν 2 τὴν πολιορκίαν K, τῇ πολιορκίᾳ c 7 ἀπηλλάττοντο v, corr. Dind. 9 οὐ μετρίως v, τότε μέτριος Rhod., οὗτος μέτριος Dind.; ὡς μετέωρος ἐπὶ Wurm 12 προστάγματος Wess., πράγματος v 16 ἐδάφους Reiske, λόφου v 18 ὑποπτευόντων αὐτοῦ malim 20 αὐτεξουσίους] αὐτοὺς A, om. cod. Peirescian. 25 πρᾶξαι Dind.,

Ἐπὶ δὲ Ῥήγιον ἀναζεύξαντος αὐτοῦ, καὶ μετὰ 106
τῆς δυνάμεως παρεσκευασμένου πολιορκεῖν διὰ τὴν
περὶ τῆς ἐπιγαμίας ὕβριν, ἀγωνία πολλὴ κατεῖχε
τοὺς Ῥηγίνους· οὔτε γὰρ συμμάχους οὔτε δύναμιν
ἀξιόμαχον εἶχον, πρὸς δὲ τούτοις ᾔδεισαν ὅτι τῆς
723 πόλεως ἁλούσης οὔτ' ἔλεος οὔτε δέησις αὐτοῖς ἀπε-
λείπετο. διόπερ ἔκριναν ἀποστεῖλαι πρέσβεις τοὺς 2
δεησομένους μετρίως αὐτοῖς χρήσασθαι καὶ παρα-
καλέσαι μηδὲν περὶ αὐτῶν ὑπὲρ ἄνθρωπον βουλεύ-
σασθαι. ὁ δὲ Διονύσιος τριακόσια τάλαντα πρα- 3
ξάμενος καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας παραλαβὼν οὔσας
ἑβδομήκοντα, προσέταξεν ἑκατὸν ὁμήρους δοῦναι·
δοθέντων δὲ πάντων ἀνέζευξεν ἐπὶ Καυλωνίαν.
ταύτης δὲ τοὺς μὲν ἐνοικοῦντας εἰς Συρακούσας
μετῴκισε καὶ πολιτείαν δοὺς πέντε ἔτη συνεχώρη-
σεν ἀτελεῖς εἶναι, τὴν δὲ πόλιν κατασκάψας τοῖς
Λοκροῖς τὴν χώραν τῶν Καυλωνιατῶν ἐδωρήσατο.
Ῥωμαῖοι δὲ Λιφοίκουαν πόλιν ἐκ τοῦ τῶν 4
Αἰκῶν ἔθνους ἑλόντες, κατὰ τὰς τῶν ὑπάτων εὐχὰς
μέγαν ἀγῶνα τῷ Διὶ συνετέλεσαν.
Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι 107
μὲν ἦρχε Πυργίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον
ἀρχὴν μετέλαβον χιλίαρχοι τέσσαρες, Λεύκιος Λου-
κρήτιος, Σερούιος Σουλπίκιος, Γάιος Αἰμίλιος [καὶ

πράξειν A et Peir., πράττειν c 6 ἀπελίπετο FK 8 παρακαλέσαι del. Bek. 14 ταύτης δὲ] κυριεύσας add. Wurm ἐν Συρακούσαις v, corr. Wess. 15 κατῴκισε FK 16 καταστρέψας v, corr. Eich. 17 τῶν Καυλωνιατῶν] τὴν Καυλωνίαν A, Καυλωσίνων H 18 Λιφοίκαν JK (c. 102, 4) 22 Πυρρίων v, corr. Wess. et U. Köhler 24 Γάιος — Ῥοῦφος om. A καὶ Γάιος Ῥοῦφος delevi (XV 15, 1. Liv. V 32)

Γάιος Ῥοῦφος], ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Σώσιππος Ἀθηναῖος.
2 τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων δυνάστης πορευθεὶς εἰς Ἱππώνιον μετὰ τῆς δυνάμεως, τοὺς μὲν κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ μετῴκισεν εἰς τὰς Συρακούσας, τὴν δὲ πόλιν κατα-
3 σκάψας τοῖς Λοκροῖς προσεμέρισε τὴν χώραν. κατὰ τὸ συνεχὲς γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο τοὺς Λοκροὺς εὖ ποιεῖν διὰ τὴν συγχωρηθεῖσαν ἐπιγαμίαν· τοὺς δὲ Ῥηγίνους ἐπεθύμει τιμωρήσασθαι διὰ τὴν περὶ τῆς οἰκειότητος δίκην. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς πρέσβεις ἀξιῶν αὐτῷ συγχωρηθῆναι τῶν πολιτικῶν παρθένων γαμῆσαι, φασὶ τοὺς Ῥηγίνους ἀποκριθῆναι δημοσίᾳ τοῖς πρέσβεσιν, ὡς μόνην αὐτῷ συγχωρῆσαι γαμεῖν τὴν τοῦ δημίου
4 θυγατέρα. διὰ τοῦτο βαρέως φέρων καὶ δοκῶν ὑπερβαλλόντως ὑβρίσθαι, πολὺς ἦν ἐπὶ τῇ κατ' αὐτῶν τιμωρίᾳ. καὶ γὰρ ἐν τῷ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν εἰρήνην συνέθετο πρὸς αὐτοὺς οὐ τῆς φιλίας ὀρεγόμενος, ἀλλὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν παρελέσθαι βουλόμενος, οὖσαν τριήρων ἑβδομήκοντα· διελάμβανε γὰρ τῆς κατὰ θάλατταν βοηθείας ἀποκλει-
5 σθείσης ῥᾳδίως ἐκπολιορκήσειν τὴν πόλιν. διόπερ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐνδιατρίβων ἐζήτει πρόφασιν εὔλογον, δι' ἧς οὐ παρὰ τὴν ἀξίαν τὴν ἰδίαν δόξει

1 Ῥοῦφος] Φούριος Rhod. 7 τοῖς Λοκροῖς add. Rhod. 8 συνεχὲς] συγγενὲς Reiske 11 δίκην (= ἀπόκρισιν Reiske)] ὕβριν (c. 106, 1) vel ἀτιμίαν Wurm, αἰκίαν Döhner, ἀδικίαν Bezzel 13 παρθένων] scil. τινὰ Wess., μίαν c. 44, 4; παρθένον fort. γῆμαι Dind. 15 συγχωροῦσι Reiske 17 τὴν . . τιμωρίαν L 23 πολιορκήσειν v, corr. Dind. 25 παρὰ] κατὰ conicio ex c. 10, 2 ἀξίαν] αἰτίαν Reiske

λελυκέναι τὰς συνθήκας. ἀγαγὼν οὖν πρὸς τὸν 108
πορθμὸν τὰς δυνάμεις, τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρε-
σκευάζετο. καὶ πρῶτον μὲν ᾔτει τοὺς Ῥηγίνους
ἀγοράς, ἐπαγγελλόμενος ταχέως τὰς δοθείσας ἀπο-
στέλλειν ἐκ Συρακουσῶν. τοῦτο δ' ἔπραττεν, ὅπως
μὴ διδόντων μὲν αὐτῶν δικαίως δόξῃ τὴν πόλιν
ἑλεῖν, δόντων δ' ἐνόμιζεν ἐξαναλώσειν αὐτῶν τὸν
σῖτον καὶ προσκαθίσας τὴν πόλιν διὰ τὴν σπάνιν
724 ταχὺ κυριεύσειν αὐτῆς. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι τούτων μὲν 2
οὐδὲν ὑπονοοῦντες τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινὰς
ἐχορήγουν τὰς τροφὰς λαμπρῶς· ὡς δὲ πλείονα
χρόνον ἐνδιέτριβε, ποτὲ μὲν ἀρρωστίαν, ποτὲ δὲ
ἄλλας προφάσεις πορι ζόμενος, ὑπονοήσαντες αὐτοῦ
τὴν ἐπιβολήν, οὐκέτι παρεῖχον τὰς τροφὰς τῷ στρα-
τοπέδῳ. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπὶ τούτῳ προσποιηθεὶς 3
ἀγανακτεῖν, τοὺς μὲν ὁμήρους τοῖς Ῥηγίνοις ἀπέ-
δωκε, τὴν δὲ πόλιν περιστρατοπεδεύσας καθ' ἡμέ-
ραν προσβολὰς ἐποιεῖτο. κατεσκεύασε δὲ καὶ μηχανη-
μάτων πολὺ πλῆθος ἀπίστων τοῖς μεγέθεσι, δι' ὧν
τὰ τείχη σαλεύων ἐφιλοτιμεῖτο κατὰ κράτος ἑλεῖν
τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι στρατηγὸν ἑλόμενοι 4
Φύτωνα, καὶ πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες,
ταῖς τε φυλακαῖς ἐπιμελῶς ἐχρῶντο καὶ κατὰ τὰς
εὐκαιρίας ἐξιόντες ἐνεπύριζον τὰς τῶν πολεμίων
μηχανάς. οὗτοι μὲν οὖν πολλάκις ὑπὲρ τῆς πατρί- 5
δος λαμπρῶς ἀγωνιζόμενοι πρὸ τῶν τειχῶν, τήν τε

2 παρεσκεύαζε A(?)FJ 4 ἀποστελεῖν (Wess.) Dind. 7 δὲ ἐνόμιζεν Steph., δὲ νομίζειν v 8 τῇ πόλει Dind. 14 ἐπιβουλὴν Wess. 19 ἄπιστον v, corr. Wess. 22 Φοίτωνα f semper

τῶν πολεμίων ὀργὴν ἐξέκαυσαν καὶ πολλοὺς μὲν
ἑαυτῶν ἀπέβαλον, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν Σικελιω-
6 τῶν ἀνεῖλον. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Διονύσιον συνέβη
λόγχῃ πληγέντα παρὰ τὸν βουβῶνα παρ' ὀλίγον
μὲν τελευτῆσαι, μόγις δὲ αὐτὸν ἀναλαβεῖν ἐκ τοῦ
τραύματος. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας διὰ τὸ
τοὺς Ῥηγίνους ἀνυπέρβλητον εἰσφέρεσθαι σπουδὴν
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, Διονύσιος τὰς μὲν δυνάμεις
συνεῖχεν ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν προσβολαῖς καὶ τὴν
109 ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν οὐκ ἐγκατέλειπεν. τῶν δ' Ὀλυμ-
πίων ἐγγὺς ὄντων ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἀγῶνα τέθριππα
πλείω, διαφέροντα πολὺ τῶν ἄλλων τοῖς τάχεσι, καὶ
σκηνὰς εἰς τὴν πανήγυριν διαχρύσους καὶ πολυ-
τελέσι ποικίλοις ἱματίοις κεκοσμημένας. ἔπεμψε δὲ
καὶ ῥαψῳδοὺς τοὺς κρατίστους, ὅπως ἐν τῇ πανη-
γύρει τὰ ποιήματα αὐτοῦ προφερόμενοι ποιήσωσιν
ἔνδοξον τὸν Διονύσιον· σφόδρα γὰρ εἰς τὴν ποιη-
2 τικὴν ὑπῆρχε μεμηνώς. τούτων δ' ἐπιμελητὴν συν-
εξέπεμψε Θεαρίδην τὸν ἀδελφόν· ὃς ἐπεὶ παρεγέ-
νετο εἰς τὴν πανήγυριν, ἐπὶ μὲν τῷ κάλλει τῶν
σκηνῶν καὶ τῷ πλήθει τῶν τεθρίππων ἦν περί-
βλεπτος· ὡς δ' ἐπεβάλονθ' οἱ ῥαψῳδοὶ προφέρεσθαι
τοῦ Διονυσίου τὰ ποιήματα, κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τὴν
εὐφωνίαν τῶν ὑποκριτῶν συνέδραμε τὰ πλήθη καὶ
πάντες ἐθαύμαζον· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναθεωροῦντες
τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων, διεγέλων τὸν Διονύ-
σιον καὶ κατεγίνωσκον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τινὰς
3 τολμῆσαι διαρπάζειν τὰς σκηνάς. καὶ γὰρ Λυσίας ὁ

10 ἐγκατέλιπε F 22 ἐπεβάλοντο Dind., ἐπέβαλον v

ῥήτωρ τότε διατρίβων ἐν Ὀλυμπίᾳ προετρέπετο τὰ
πλήθη μὴ προσδέχεσθαι τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι τοὺς ἐξ
ἀσεβεστάτης τυραννίδος ἀπεσταλμένους θεωρούς·
725 ὅτε καὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν λόγον ἐπιγραφόμενον ἀνέ-
γνω. τοῦ δ' ἀγῶνος συντελουμένου συνέβη κατὰ 4
τύχην τῶν Διονυσίου τεθρίππων τὰ μὲν ἐκπεσεῖν
ἐκ τοῦ δρόμου, τὰ δ' ἀλλήλοις ἐμπεσόντα συντρι-
βῆναι, παραπλησίως δὲ καὶ τὴν παρακομίζουσαν
ναῦν τοὺς θεωροὺς ἀπὸ τῶν ἀγώνων ἀναχθεῖσαν
εἰς τὴν Σικελίαν ἐκπεσεῖν τῆς Ἰταλίας εἰς Τάραντα
διά τινας χειμῶνας. διὸ καί φασι σωθέντας τοὺς 5
ναύτας εἰς Συρακούσας διαγγέλλειν κατὰ τὴν πόλιν,
ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ποιημάτων οὐ μόνον οἱ
ῥαψῳδοῦντες, ἀλλὰ σὺν τούτοις τά τε τέθριππα καὶ
ἡ ναῦς ἐξέπεσον. ὁ δὲ Διονύσιος πυθόμενος τὸν 6
τῶν ποιημάτων διασυρμόν, καὶ τῶν κολάκων λεγόν-
των ὅτι πᾶσι τοῖς καλῶς πραττομένοις φθονοῦντες
ἐξ ὑστέρου θαυμάζουσιν, οὐκ ἀφίστατο τῆς περὶ
τὴν ποίησιν σπουδῆς.

Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Οὐολσινίτας περὶ Γουράσιον 7
παραταξάμενοι πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον.

Τούτων δὲ πραχθέντων ὁ μὲν ἐνιαύσιος χρό- **110**
νος παρεληλύθει, παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἦρχε
Θεόδοτος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν εἶχον
χιλίαρχοι ἕξ, Κόιντος [Καίσων] Σουλπίκιος, Αἶνος

3 θεωροὺς om. F 11 τινας] δεινοὺς Reiske (at XIII 64, 6) 14 ἀλλὰ] καὶ add. Reiske τά τε add. Reiske 15 ἐξέπεσεν FK 16 διασυρμόν AFJL, διασυριγμὸν c 17 ὅτι] οἱ add. Dind. 20 Οὐολσανίτας AL, Οὐαλσανίτας c Γουράσιον] Τρόσιλλον Cluverius 25 Καίσων delevi ex XV 20, 1 et Liv. V 36 Σούλπ. — Καίσων om. A Αἶνος

Καίσων Φάβιος, Κόιντος Σερουίλιος, Πόπλιος
2 Κορνήλιος. τούτων δὲ τὴν ἀρχὴν παρειληφότων
Λακεδαιμόνιοι κακοπαθοῦντες τῷ πολέμῳ τῷ τε
πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τῷ πρὸς τοὺς Πέρσας,
Ἀνταλκίδαν τὸν ναύαρχον ἐξαπέστειλαν πρὸς Ἀρτα-
3 ξέρξην ὑπὲρ εἰρήνης. διαλεχθέντος δ' αὐτοῦ περὶ
ὧν ἦν ἀπεσταλμένος ἐνδεχομένως, ὁ βασιλεὺς ἔφη-
σεν ἐπὶ τοῖσδε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην· τὰς μὲν
κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ὑπὸ βασιλέα
τετάχθαι, τοὺς δ' ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας αὐτο-
νόμους εἶναι· τοῖς δὲ ἀπειθοῦσι καὶ μὴ προσδε-
χομένοις τὰς συνθήκας διὰ τῶν εὐδοκούντων
4 πολεμήσειν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τούτοις
εὐδοκήσαντες ἡσυχίαν ἦγον, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θη-
βαῖοι καί τινες ἕτεροι τῶν Ἑλλήνων βαρέως ἔφε-
ρον ἐπὶ τῷ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἐγκαταλε-
λεῖφθαι· καθ' αὑτοὺς δὲ οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι,
κατ' ἀνάγκην συνεχώρησαν καὶ προσεδέξαντο τὴν
εἰρήνην.

5 Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς διαλυθείσης τῆς πρὸς τοὺς
Ἕλληνας διαφορᾶς παρεσκευάζετο τὰς δυνάμεις εἰς
τὸν Κυπριακὸν πόλεμον· ὁ γὰρ Εὐαγόρας σχεδὸν
ὅλην τὴν Κύπρον ἦν κεκτημένος καὶ δυνάμεις

Καίσων] Γάιος XV 20, 1 1 Φάκιος A Κόιντος om. A 2 Κορνήλιος A, Κορνήλιος καὶ Μάρκος Κλώδιος c 8 ποιήσεσθαι Wess. 12 διὰ] μετὰ Hert. ex Xen. Hell. V 1, 31 15 ἕτεροι om. L Ἑλλήνων Dind. (cf. XVI 77, 2), ἄλλων v (cf. c. 87, 3) 17 κατ' αὐτοὺς A 20 διαλυθείσης Sintenis, διαλυθεὶς v; ἀπολυθεὶς Dind. 23 κεκτημένος Wess., ἐκβεβλημένος A, ἐκκεκλημένος c; συγκεκτημένος aut ἐκπεπληγμένος Reiske; ἀνακεκτημένος malim

ἀδρὰς συνηθροίκει διὰ τὸ τὸν Ἀρταξέρξην [ἐν] τῷ
πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ διεσπάσθαι.
Διονυσίου δὲ σχεδὸν ἑνδέκατον μῆνα Ῥήγιον 111
πολιορκοῦντος καὶ τὰς πανταχόθεν βοηθείας ἀποκε-
κλεικότος, εἰς δεινὴν σπάνιν τῶν ἀναγκαίων οἱ κατὰ
τὴν πόλιν παρεγενήθησαν· φασὶ γὰρ παρὰ τοῖς
726 Ῥηγίνοις κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πέντε μνῶν γενέ-
σθαι τὸν μέδιμνον τοῦ σίτου. καταπονούμενοι δὲ 2
τῇ σιτοδείᾳ τὸ μὲν πρῶτον τούς τε ἵππους καὶ
τἄλλα ὑποζύγια κατέφαγον, μετὰ δὲ ταῦτα δέρματα
καθέψοντες ἐσιτοῦντο, τὸ δὲ τελευταῖον ἐκ τῆς
πόλεως ἐξιόντες τὴν πρὸς τοῖς τείχεσι βοτάνην
ἤσθιον καθαπερεί τινα θρέμματα· οὕτως ἡ τῆς
φύσεως ἀνάγκη τὴν ἀνθρωπίνην δίαιταν εἰς ἀλόγων
ζῴων τροφὰς καταφυγεῖν ἐβιάζετο. ὁ δὲ Διονύσιος 3
πυθόμενος τὸ γινόμενον, οὐχ ὅπως ἠλέησε τοὺς
ὑπὲρ ἄνθρωπον πάσχειν ἀναγκαζομένους, ἀλλὰ πᾶν
τοὐναντίον ἐπαγαγὼν ζεύγη εἷλε τὴν πόαν τοῦ
τόπου, ὥστε τὴν ὕλην ἅπασαν ἀφανισθῆναι. διόπερ 4
ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν κακῶν νικώμενοι παρέδωκαν
τὴν πόλιν οἱ Ῥηγῖνοι τῷ τυράννῳ, τὴν πᾶσαν κατ'
αὐτῶν ἐπιτρέψαντες ἐξουσίαν. ὁ δὲ Διονύσιος κατὰ
μὲν τὴν πόλιν εὗρε σωροὺς νεκρῶν, οἳ διὰ τὴν
ἔνδειαν τῆς τροφῆς ἐτετελευτήκεισαν· καὶ τοὺς
ζῶντας δὲ νεκρῶν ἔχοντας διάθεσιν καὶ παρειμένους
τὰ σώματα καταλαβών, ἤθροισεν αἰχμαλώτους πλεί-
ους τῶν ἑξακισχιλίων. τὸ μὲν οὖν πλῆθος ἀποστεί-

1 ἐν del. Hert. 11 καθεψῶντες v, corr. Reiske 17 ὑπὲρ] τὰ ὑπὲρ Steph. 18 εἷλε] ἔκειρε Reiske 21 καθ' αὑτῶν Dind. 24 τετελευτήκασι o, corr. Eich.

λας εἰς Συρακούσας ἐκέλευσε τοὺς δόντας ἀργυρίου μνᾶν ἀπολυτροῦσθαι, τοὺς δ' εὐπορῆσαι μὴ δυνηθέντας ἐλαφυροπώλησε.

112 *Φύτωνα δὲ τὸν τῶν Ῥηγίνων στρατηγὸν συλλαβών, τὸν μὲν υἱὸν αὐτοῦ κατεπόντισεν, αὐτὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔδησε πρὸς τὰς ὑψηλοτάτας μηχανάς, οἱονεὶ τραγικήν τινα τιμωρίαν λαμβάνων, προσέπεμψε δέ τινα τῶν ὑπηρετῶν ἐροῦντα πρὸς αὐτόν, ὡς ἐχθὲς αὐτοῦ τὸν υἱὸν Διονύσιος κατεπόντισε· πρὸς ὃν εἶπε Φύτων, διότι γέγονεν εὐτυ-*
2 *χέστερος τοῦ πατρὸς ἡμέρᾳ μιᾷ. μετὰ δὲ ταῦτα περιῆγεν αὐτὸν Διονύσιος τὴν πόλιν μαστίζων καὶ κατὰ πάντα τρόπον αἰκιζόμενος, ἅμα κήρυκος συνακολουθοῦντος ὅτι τὸν ἄνδρα Διονύσιος τιμωρεῖται παρηλλαγμένως, ὅτι τὴν πόλιν ἔπεισεν ἑλέσθαι τὸν*
3 *πόλεμον. ὁ δὲ Φύτων κατὰ τὴν πολιορκίαν στρατηγὸς ἀγαθὸς γεγενημένος καὶ κατὰ τὸν ἄλλον βίον ἐπαινούμενος, οὐκ ἀγεννῶς ὑπέμενε τὴν ἐπὶ τῆς τελευτῆς τιμωρίαν, ἀλλ' ἀκατάπληκτον τὴν ψυχὴν φυλάξας καὶ βοῶν ὅτι τὴν πόλιν οὐ βουληθεὶς προδοῦναι Διονυσίῳ τυγχάνει τῆς τιμωρίας, ἣν αὐτῷ τὸ δαιμόνιον ἐκείνῳ συντόμως ἐπιστήσει· ὥστε τὴν ἀρετὴν τἀνδρὸς καὶ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοῦ Διο-*
4 *νυσίου κατελεεῖσθαι καί τινας ἤδη θορυβεῖν. ὁ δὲ Διονύσιος εὐλαβηθείς, μή τινες τῶν στρατιωτῶν ἀποτολμήσωσιν ἐξαρπάζειν τὸν Φύτωνα, παυσάμε-* 727

2 *δὲ πορίσαι* vel *δ' ἐκτῖσαι* conicio 4 *Φοίτωνα* f semper 5 *κατεπόντωσεν* F² 6 *ἔδησεν εἰς τὰς* f 9 *ἐχθὲς* A, *χθὲς* c 10 *ὃν* om. A 12 *αὐτὸν* om. A *τὴν*] *κατὰ τὴν* Dind. 21 *αὐτὸ* Wess. et Madvig 22 *ἐπιθήσει* Cobet

νος τῆς τιμωρίας κατεπόντισε τὸν ἀτυχῆ μετὰ τῆς
συγγενείας. οὗτος μὲν οὖν ἀναξίως τῆς ἀρετῆς 5
ἐκνόμοις περιέπεσε τιμωρίαις, καὶ πολλοὺς ἔσχε καὶ
τότε τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀλγήσαντας τὴν συμφορὰν
καὶ μετὰ ταῦτα ποιητὰς τοὺς θρηνήσαντας τὸ τῆς
περιπετείας ἐλεεινόν.

Καθ' ὃν δὲ καιρὸν μάλιστα Ῥήγιον ἐπολιόρκει **113**
Διονύσιος, οἱ κατοικοῦντες τὰ πέραν τῶν Ἄλπεων
Κελτοὶ τὰ στενὰ διελθόντες μεγάλαις δυνάμεσι κατε-
λάβοντο τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε Ἀπεννίνου καὶ
τῶν Ἄλπεων ὀρῶν, ἐκβάλλοντες τοὺς κατοικοῦντας
[Τυρρηνούς]. τούτους δ' ἔνιοί φασιν ἀπὸ τῶν ἐν 2
Τυρρηνίᾳ δώδεκα πόλεων ἀποικισθῆναι· τινὲς δέ
φασι Πελασγοὺς πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐκ Θετταλίας
φυγόντας τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον κατα-
κλυσμὸν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ κατοικῆσαι. τῶν οὖν 3
Κελτῶν κατ' ἔθνη διελομένων τὴν χώραν, οἱ καλού-
μενοι Σέννωνες ἔτυχον λαβόντες τὸν πορρωτάτω
κείμενον τόπον τῶν ὀρῶν παρὰ θάλατταν. ὄντος
δ' αὐτοῦ καυματώδους, δυσθετοῦντες ἔσπευδον
μετοικῆσαι, καὶ τοὺς νεωτέρους καθοπλίσαντες
ἀπέστειλαν ζητεῖν χώραν, ἐν ᾗ κατοικήσουσιν.
εἰσβαλόντες οὖν εἰς Τυρρηνίαν, καὶ τὸν ἀριθμὸν
ὄντες περὶ τρισμυρίους, τὴν τῶν Κλουσίνων χώραν
ἐπόρθουν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ δῆμος ὁ τῶν 4

1 κατεπόντωσε ALf (ex κατεπόντησε puto natum) 5 θρηνήσοντας *v*, corr. Steph. 11 ἐκβαλόντες Dind. 12 Τυρρηνούς delevi; Τυρρηνοὺς τοὺς κατοικοῦντας A 13 πόλεων δώδεκα F 18 Σένωνες JK 19 τόπον Cluverius et Madvig, λόφον *v* 24 Κλουσίνων Cluverius, Καυλοσίνων A, Καυλωσίνων JK, Καυλοσίων F, Καυλωνίων *c*

*Ῥωμαίων πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς Τυρρηνίαν τοὺς
κατασκεψομένους τὴν στρατιὰν τῶν Κελτῶν. παρα-
γενόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις εἰς Κλούσιον καὶ θεω-
ρήσαντες παράταξιν γενομένην, ἀνδρειότεροι μᾶλ-
λον ἢ φρονιμώτεροι γενηθέντες παρετάξαντο τοῖς*
5 *Κλουσίνοις πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας. εὐημερήσαν-
τος δὲ θατέρου τῶν πρεσβευτῶν καί τινα τῶν ἐνδο-
ξοτέρων ἐπάρχων ἀποκτείναντος, γνόντες οἱ Κελτοὶ
τὸ γεγονὸς εἰς Ῥώμην πρέσβεις ἀπέστειλαν τοὺς
ἐξαιτήσοντας τὸν πρεσβευτὴν τὸν ἀδίκου πολέμου*
6 *προκαταρξάμενον. ἡ δὲ γερουσία τὸ μὲν πρῶτον
ἔπειθε τοὺς πρεσβευτὰς τῶν Κελτῶν χρήματα λα-
βεῖν περὶ τῶν ἠδικημένων· ὡς δ' οὐ προσεῖχον,
ἐψηφίσαντο παραδοῦναι τὸν κατηγορούμενον. ὁ δὲ
πατὴρ τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι, τῶν χιλιάρχων
εἷς ὢν τῶν τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν ἐχόντων, προε-
καλέσατο τὴν δίκην ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ δυνατὸς ὢν
ἐπὶ τοῖς πλήθεσιν ἔπεισεν ἄκυρον ποιῆσαι τὴν*
7 *κρίσιν τῆς συγκλήτου. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἐν τοῖς
ἔμπροσθεν χρόνοις πάντα πειθόμενος τῇ γερουσίᾳ,
τότε πρῶτον ἤρξατο διαλύειν τὸ κριθὲν ὑπὸ τῆς* 728
συγκλήτου.

114 *Οἱ δὲ τῶν Κελτῶν πρέσβεις παραγενηθέντες εἰς τὸ σφέτερον στρατόπεδον ἀπήγγειλαν τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀπόκρισιν. ἐφ' ᾗ μεγάλως ἀγανακτήσαντες, καὶ προσλαβόμενοι παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν δύναμιν, ἐπ' αὐτὴν ἠπείγοντο τὴν Ῥώμην, ὄντες πλείους*

3 *Καλούσιον* v 4 *γινομένην* Dind. 5 *συμπαρετάξαντο* Reiske 6 *Καλουσίοις* v 8 *ὑπάρχων* L, *ἱππάρχων* Niebuhr 19 *οὖν* om. A *ἐν* add. Hert.

τῶν ἑπτακισμυρίων. οἱ δὲ χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων
ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐξουσίας ὄντες, καὶ τὴν τῶν Κελτῶν
ἔφοδον ἀκούοντες, ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθώ-
πλισαν. ἐξελθόντες δὲ πανδημεὶ καὶ διαβάντες τὸν 2
Τίβεριν παρὰ τὸν ποταμὸν ἤγαγον τὴν δύναμιν
σταδίους ὀγδοήκοντα, καὶ τῶν Γαλατῶν ἀπαγγελ-
λομένων προσιέναι διέταττον τὸ στρατόπεδον. τοὺς 3
μὲν οὖν ἀνδρειοτάτους δισμυρίους καὶ τετρακισχι-
λίους ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τῶν λόφων διέταξαν,
ἐπὶ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων λόφων τοὺς ἀσθενεστάτους
ἔστησαν. οἱ δὲ Κελτοί, μακρὰν τὴν φάλαγγα παρεκ-
τείνοντες, εἴτε κατὰ τύχην εἴτε κατὰ πρόνοιαν
τοὺς ἀρίστους ἔστησαν ἐπὶ τῶν λόφων. ἅμα δ' αἱ 4
σάλπιγγες παρ' ἀμφοτέροις ἐσήμαινον καὶ τὰ στρα-
τόπεδα συνῄεσαν εἰς μάχην μετὰ πολλῆς κραυγῆς.
οἱ δ' ἐπίλεκτοι τῶν Κελτῶν ἀντιτεταγμένοι τοῖς
ἀσθενεστάτοις τῶν Ῥωμαίων ῥᾳδίως αὐτοὺς ἀπὸ
τῶν λόφων ἐτρέψαντο. διόπερ τούτων ἀθρόων φευ- 5
γόντων πρὸς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ Ῥωμαίους, αἵ τε
τάξεις ἐπεταράττοντο καὶ τῶν Κελτῶν ἐπικειμένων
καταπλαγέντες ἔφευγον. τῶν δὲ πλείστων παρὰ
τὸν ποταμὸν ὁρμησάντων καὶ διὰ τὴν ταραχὴν
ἀλλήλοις ἐμπιπτόντων, οὐχ ὑπηρέτουν οἱ Κελτοὶ
τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ φονεύοντες· διὸ καὶ τὸ πεδίον

2 ἰδίας] ἐνιαυσίας aut ὑπάτης Reiske ὄντες om. K, μένοντες Wurm 9 ἔταξαν Wurm 11 παρεκτείναντες A 13 δ' αἱ Dind., δὲ v 18 ἀθρόων Dind., ἀθρόως v 21 παρὰ] πρὸς Reiske 23 ὑπηρέτουν] ὑστέρουν aut ἀπήρκουν aut ἐπήρκουν Reiske, ὑπεχώρουν Wess., ὑπερέθεσαν Rhod.; οὐκ ἀπηγόρευον fort., καιρῷ ὑπηρέτουν Wetsten.

6 ἅπαν νεκρῶν κατεστρώθη. τῶν δὲ φευγόντων ἐπὶ
τὸν ποταμὸν οἱ μὲν ἀνδρειότατοι μετὰ τῶν ὅπλων
διενήχοντο, τὴν πανοπλίαν ἐν ἴσῳ καὶ τὴν ψυχὴν
προτιμῶντες· σφοδροῦ δὲ τοῦ ῥεύματος ὄντος, τινὲς
μὲν ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ὅπλων καταδυόμενοι διε-
φθείροντο, τινὲς δὲ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἐφ
ἱκανὸν διάστημα παρενεχθέντες μόγις ἐσώθησαν.
7 ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων καὶ παρὰ τὸν ποτα-
μὸν πολλοὺς ἀναιρούντων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπολει-
πομένων ῥιπτοῦντες τὰ ὅπλα διενήχοντο τὸν Τίβε-
115 ριν. οἱ δὲ Κελτοί, πολλοὺς καὶ παρ' αὐτὸν τὸν
ποταμὸν ἀνῃρηκότες, οὐδ' οὕτως ἀφίσταντο τῆς
φιλοτιμίας, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς διανηχομένους ἠκόντιζον.
καὶ πολλῶν βελῶν ἀφιεμένων εἰς ἀθρόους τοὺς ἐν
τῷ ποταμῷ, συνέβαινε μὴ διαμαρτάνειν τοὺς βάλ-
λοντας. ὅθεν οἱ μὲν καιρίαις περιπεσόντες πλη-
γαῖς εὐθέως ἐτελεύτων, οἱ δὲ κατατραυματιζόμενοι
καὶ διὰ τὴν περὶ τὸ αἷμα ῥύσιν καὶ σφοδρότητα τοῦ
2 ῥεύματος ἐκλυόμενοι παρεφέροντο. τοιαύτης δὲ
συμφορᾶς γενομένης περὶ τοὺς Ῥωμαίους, οἱ μὲν
πλεῖστοι τῶν διασωθέντων πόλιν Βηίους κατελά-
βοντο, προσφάτως ὑφ' ἑαυτῶν κατεσκαμμένην, καὶ 729
τόν τε τόπον ὠχύρουν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ τοὺς
ἐκ τῆς φυγῆς σωζομένους ἀνελάμβανον· ὀλίγοι δὲ
τῶν διανηξαμένων ἄνοπλοι φυγόντες εἰς Ῥώμην

1 *ἅπαν*] hinc pergit P (c. 101, 2) 11 *αὐτὸν τὸν ἐν τῷ πεδίῳ κίνδυνον καὶ παρὰ τὸν* (cf. XIII 109, 4) *ποταμόν* Reiske; *καίπερ πολλοὺς παρὰ τὸν* malim 21 *Βοίους* P, *Βοιοὺς* v 22 *κατεσκαμμένην* Rhod. (c. 116, 8), *κατεσκευασμένην* o (Plut. Cam. 31 *Οὐηίους, πόλιν ἅπασι κατεσκευασμένην καὶ διαμένουσαν*) 23 *τε* PAJ, *τότε* c

*ἀπήγγειλαν πάντας ἀπολωλέναι. τηλικούτων δ' ἀτυ-
χημάτων ἠγγελμένων τοῖς ἐν τῇ πόλει καταλελειμ-
μένοις, εἰς ἀπορίαν ἅπαντες ἐνέπιπτον· ἀνθίστα-* 3
*σθαι μὲν γὰρ ἀδύνατον εἶναι διελάμβανον, ἁπάν-
των τῶν νέων ἀπολωλότων, φεύγειν δὲ μετὰ τέκνων
καὶ γυναικῶν ἐπικίνδυνον ἦν λίαν, τῶν πολεμίων
ἐγγὺς ὑπαρχόντων. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἰδιωτῶν
πανοίκιοι πρὸς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἔφευγον,
οἱ δ' ἄρχοντες τῆς πόλεως παραθαρσύνοντες τὰ
πλήθη προσέταττον ταχέως ἐπὶ τὸ Καπετώλιον τόν
τε σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναγκαίων ἀποκομίζειν.
οὗ γενηθέντος ἔγεμεν ἡ [τ'] ἀκρόπολις [καὶ τὸ* 4
*Καπετώλιον] χωρὶς τῶν εἰς τροφὴν ἀνηκόντων ἀρ-
γυρίου τε καὶ χρυσίου καὶ τῆς πολυτελεστάτης ἐσθῆ-
τος, ὡς ἂν ἐξ ὅλης τῆς πόλεως εἰς ἕνα τόπον τῶν
ἀγαθῶν συνηθροισμένων. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δυ-
νατὰ τῶν χρημάτων μετεκόμιζον καὶ τὸν προειρη-
μένον τόπον ὠχύρουν, ἀναστροφὴν ἔχοντες τρεῖς
ἡμέρας. οἱ γὰρ Κελτοὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν διε-* 5
*τέλεσαν ἀποκόπτοντες τὰς κεφαλὰς τῶν τετελευτη-
κότων κατὰ τὸ πάτριον ἔθος· τὰς δὲ δύο παρὰ τὴν
πόλιν στρατοπεδεύοντες, καὶ τὰ μὲν τείχη θεω-
ροῦντες ἔρημα, κραυγὴν δὲ αἰσθόμενοι γινομένην,
ἣν ἐποίουν οἱ τὰ χρησιμώτατα μεταφέροντες εἰς τὴν*

2 *ἠγγελμένων* Dind., *γενομένων* P, *γεγενημένων* *v*; *λεγομένων* fort. 4 *ἀδύνατον* om. A *εἶναι* om. P 8 *πανοίκιοι* PAL, *πανοικὶ* *c* 10 *προσέταττεν* P 12 *ἔγεμον* *v* *τ'* et *καὶ τὸ Καπετώλιον* delevi; *ἔγεμεν ἡ ἀκρόπολις, τὸ Καπετώλιον* Reiske 14 *τῆς*] *τῆς ἄλλης* FK 20 *ἀνακόπτοντες* *o*, corr. Reiske 21 *τὸ* P, *τι* *v* (XIII 57, 3) 23 *γινομένην* P[b] in marg., *κινδυνεύειν* P[a]

ἀκρόπολιν, ὑπελάμβανον ἐνεδρεύειν ἑαυτοῖς τοὺς
6 *Ῥωμαίους. τῇ τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ γνόντες τὴν ἀλή-*
θειαν, τάς τε πύλας ἐξέκοψαν καὶ τὴν πόλιν ἐλυ-
μαίνοντο, χωρὶς ὀλίγων οἰκιῶν ἐν τῷ Παλατίῳ. μετὰ
δὲ ταῦτα προσβολὰς ποιούμενοι καθ' ἡμέραν πρὸς
ὀχυροὺς τόπους, οὐθὲν μὲν ἀξιόλογον ἔβλαπτον τοὺς
ὑπεναντίους, ἑαυτῶν δὲ πολλοὺς ἀπέβαλλον· ὅμως
δ' [οὖν] οὐκ ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας, ἐλπίζοντες,
ἐὰν μὴ βίᾳ κρατήσωσι, τῷ γε χρόνῳ πάντως τῶν
ἀναγκαίων ἐκλιπόντων καταπονήσειν.

116 *Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύταις ταραχαῖς ὄντων,*
οἱ παροικοῦντες Τυρρηνοὶ μετὰ δυνάμεως ἁδρᾶς
ἐπεπορεύοντο τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν λεηλατοῦν-
τες, καὶ πολλῶν μὲν σωμάτων, οὐκ ὀλίγης δ' ὠφε-
λείας ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. οἱ δ' εἰς τοὺς Βηίους
τῶν Ῥωμαίων πεφευγότες ἀπροσδοκήτως τοῖς Τυρ-
ρηνοῖς ἐπιπεσόντες ἐτρέψαντο, καὶ τήν τε λείαν
2 *ἀφείλαντο καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐκυρίευσαν. ἐγκρα-*
τεῖς δὲ γενόμενοι πολλῶν ὅπλων τοῖς τε ἀνόπλοις
οὖσι διέδωκαν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀθροίζοντες
καθώπλιζον· ἐβούλοντο γὰρ τοὺς εἰς τὸ Καπετώ-
λιον συμπεφευγότας ἐκ τῆς πολιορκίας ἐξελέσθαι.
3 *ἀπορούντων δ' αὐτῶν, ᾧ τρόπῳ δηλώσειαν τοῖς*
συγκεκλειμένοις διὰ τὸ τοὺς Κελτοὺς μεγάλαις δυ-
νάμεσι περιστρατοπεδεύειν, Κομίνιός τις Πόντιος 730
ὑπέσχετο παραθαρρύνειν τοὺς ἐν τῷ Καπετωλίῳ.

8 *οὖν* del. Dind. 9 *γε*] *τε* PAF 13 *ἐπορεύοντο* P 15 *Βοίους* P, *Βοιούς* v (ut infra) 21 *ἠβούλοντο* v 25 *Πόν-τιος*] *σόντιος* P; *Πόντιός τις Κομίνιος* Rhod. ex Liv. V 46 26 *παραθαρρυνεῖν* Dind.

ὁρμήσας οὖν μόνος καὶ διανηξάμενος νυκτὸς τὸν 4
ποταμόν, ἔλαθε προσελθών τινα πέτραν τοῦ Καπετωλίου δύσβατον, καὶ ταύτῃ μόγις ἑαυτὸν ἑλκύσας ἐδήλωσε τοῖς ἐν τῷ Καπετωλίῳ περὶ τῶν συνηθροισμένων εἰς Βηίους καὶ διότι καιρὸν τηρήσαντες ἐπιθήσονται τοῖς Κελτοῖς. οὗτος μὲν οὖν καταβὰς ᾗπερ ἀνέβη καὶ διακολυμβήσας τὸν Τίβεριν, εἰς
Βηίους ἀνέστρεψεν· οἱ δὲ Κελτοὶ κατανοήσαντες 5
τὰ ἴχνη τοῦ προσφάτως ἀναβεβηκότος, συνετάξαντο κατὰ τῆς αὐτῆς πέτρας ἀναβῆναι νυκτός. διὸ καὶ περὶ μέσας νύκτας οἱ μὲν φύλακες παρερρᾳθυμηκότες ἦσαν τῆς φυλακῆς διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου, τῶν δὲ Κελτῶν τινες κατὰ τῆς πέτρας προσ-
ανέβησαν. τοὺς μὲν οὖν φύλακας ἔλαθον, χῆνες 6
δ' ἱεροὶ τῆς Ἥρας τρεφόμενοι, καὶ θεωρήσαντες ἀναβαίνοντας κραυγὴν ἐποίουν. συνδραμόντων δὲ τῶν φυλάκων ἐπὶ τὸν τόπον, οὗτοι μὲν καταπλαγέντες οὐκ ἐτόλμων προσελθεῖν, Μάρκος δέ τις Μάλλιος, ἔνδοξος ἀνήρ, ἐκβοηθήσας ἐπὶ τὸν τόπον τῷ μὲν ξίφει τὴν χεῖρα τοῦ προσαναβαίνοντος ἀπέκοψε, τῷ δὲ θυρεῷ πατάξας εἰς τὸ στῆθος ἀπεκύ-
λισεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας. παραπλησίως δὲ καὶ 7
τοῦ δευτέρου προσαναβαίνοντος ἀπολομένου, οἱ λοιποὶ ταχέως πάντες ἔφυγον· ἀπορρῶγος δὲ τῆς πέτρας οὔσης ἅπαντες κατακρημνισθέντες ἐτελεύ-

2 τινα] ἐπί τινα Steph. 3 ἀνελκύσας Reiske 4 τοῖς] τούς P περὶ] τὰ περὶ fort. 5 καιρῷ P 10 κατὰ] διὰ Reiske 11 παραρεραθυμηκότες P 15 τῇ Ἥρᾳ Madvig (at Plut. Cam. 27) καὶ θεωρήσαντες] κατανοήσαντες vel αἰσθόμενοι τοὺς conicio 19 ἐκβοήσας ο, corr. Steph. 20 τοῦ] τοῦ πρώτου Reiske (cf. c. 53, 4)

*τησαν. διόπερ πρεσβευομένων τῶν Ῥωμαίων περὶ
διαλύσεως, ἐπείσθησαν χιλίας λαβόντες λίτρας χρυ-
σίου τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν καὶ ἐκ τῆς Ῥωμαίων χώρας*
8 *ἀπαλλαγῆναι. Ῥωμαῖοι δέ, τῶν μὲν οἰκιῶν κατε-
σκαμμένων, τῶν δὲ πλείστων πολιτῶν ἀπολωλότων,
ἔδωκαν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ καθ' ὃν προῄρηται
τόπον οἰκίαν οἰκοδομεῖν, καὶ δημοσίας κεραμῖδας
ἐχορήγουν, αἳ μέχρι τοῦ νῦν πολιτικαὶ καλοῦνται.*
9 *ἁπάντων οὖν πρὸς τὴν ἰδίαν προαίρεσιν οἰκοδο-
μούντων, συνέβη τὰς κατὰ πόλιν ὁδοὺς στενὰς
γενέσθαι καὶ καμπὰς ἐχούσας· διόπερ ὕστερον
αὐξηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν εὐθείας ποιῆσαι τὰς
ὁδούς. λέγουσι δέ τινες καὶ διότι τὸν χρυσοῦν
κόσμον αἱ γυναῖκες εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν εἰσ-
ενέγκασαι ταύτης ἔτυχον παρὰ τοῦ δήμου τιμῆς,
ὥστ' ἐξουσίαν ἔχειν ἐφ' ἁρμάτων ὀχεῖσθαι κατὰ
τὴν πόλιν.*

117 *Ταπεινῶν δ' ὄντων τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν προει-
ρημένην συμφοράν, οἱ Οὐόλσκοι πρὸς αὐτοὺς
πόλεμον ἐξήνεγκαν. οἱ μὲν οὖν χιλίαρχοι τῶν
Ῥωμαίων καταγράψαντες στρατιώτας, καὶ προαγα-
γόντες τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, ἐν τῷ καλου-* 731
μένῳ Μαρκίῳ κατεστρατοπέδευσαν, ἀπέχοντες ἀπὸ
2 *Ῥώμης σταδίους διακοσίους. τῶν δὲ Οὐόλσκων
μετὰ μείζονος στρατιᾶς ἀντικαθημένων καὶ τῇ παρεμ-
βολῇ προσβαλλόντων, οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην φοβηθέν-*

1 *διαπρεσβευομένων* malim 4 *κατεσκασμένων* P 7 *δημοσίᾳ* Dind. 10 *κατὰ*] *κατὰ τὴν* Dind. 15 *δήμου* PAL, *δημοσίου c* 19 *ολούσκοι* PA, *Οὐολοῦσκοι c* 23 *Μαι-κίῳ* Sigonius (Liv. IV 2, 8) 24 *Οὐολούσκων o* 26 *προσ-βαλόντων v*

τες ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κατέστησαν αὐτο-
κράτορα μὲν Μάρκον Φούριον .... οὗτοι δὲ πάντας 3
τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες νυκτὸς ἐξῆλθον, καὶ
καταλαβόντες ἅμ' ἡμέρᾳ τοὺς Οὐόλσκους τῇ παρ-
εμβολῇ προσμαχομένους, ἐπιφανέντες κατὰ νώτου
ῥᾳδίως ἐτρέψαντο. ἐξελθόντων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς
παρεμβολῆς, εἰς μέσον ἀποληφθέντες οἱ Οὐόλσκοι
σχεδὸν ἅπαντες κατεκόπησαν. διόπερ τὸν ἔμπρο-
σθεν χρόνον ἰσχυροὶ δοκοῦντες εἶναι, διὰ τὴν συμ-
φορὰν ταύτην ἀσθενέστατοι τῶν περιοικούντων
ἐθνῶν ἐγενήθησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀκούσας ὁ 4
αὐτοκράτωρ πορθεῖσθαι Βώλας [πόλιν] ὑπὸ Αἰκου-
λανῶν, τῶν νῦν Αἰκίκλων καλουμένων, ἀγαγὼν τὴν
δύναμιν τοὺς πλείστους τῶν πολιορκούντων ἀνεῖλεν.
ἐκεῖθεν δ' ἀνέζευξεν εἰς Σουτριανήν, οὖσαν ἀποι-
κίαν, ἣν οἱ Τυρρηνοὶ βίᾳ κατειλήφεισαν. προσπε-
σὼν οὖν ἄφνω τοῖς Τυρρηνοῖς πολλοὺς μὲν αὐτῶν
ἀνεῖλε, τὴν δὲ πόλιν ἀνέσωσε τοῖς Σουτριαίοις.
τῶν δ' ἀπεληλυθότων Γαλατῶν ἀπὸ Ῥώμης Οὐεά- 5
σκιον τὴν πόλιν σύμμαχον οὖσαν Ῥωμαίων πορ-
θούντων, ἐπιθέμενος αὐτοῖς ὁ αὐτοκράτωρ καὶ
τοὺς πλείστους ἀποκτείνας τῆς ἀποσκευῆς πάσης
ἐκυρίευσεν, ἐν ᾗ καὶ τὸ χρυσίον ἦν [ὃ εἰλήφεισαν
εἰς Ῥώμην] καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ διηρπασμένα κατὰ

2 Φρούριον ο-P²K, καὶ ἵππαρχον Σερβίλιον aut ὃς ἵππαρχον παρελαμβάνετο Σερβίλιον add. Reiske ex Liv. VI 2, 6 4 ὀλούσκους P¹A, Οὐολούσκους c (= v. 7) 12 πόλιν add. in mg. P²; πόλιν Βώλας F Αἰκουλανῶν P, Αἴκλων v, Αἰκῶν Wess. 13 Αἰκικλῶν P προσαγαγὼν Dind. 15 σουτριώνην P; Σούτριον, Ῥωμαίων fort. 19 Οὐεάσκιον] Οὐολσίνιον vel Θύσκλον Niebuhr, Φαλίσκων A. Schäfer 23 ὃ εἰλήφεισαν εἰς Ῥώμην delevi

6 τὴν τῆς πόλεως ἅλωσιν. τοσαῦτα δὲ διαπραξάμε-
νος διὰ τὸν φθόνον τῶν δημάρχων ἐκωλύθη θρίαμ-
βον καταγαγεῖν. ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν ἀπὸ Τούσκων
θρίαμβον ἀγαγεῖν ἐπὶ λευκοῦ τεθρίππου, καὶ διὰ
τοῦτο δυσὶν ὕστερον ἔτεσιν ὑπὸ τοῦ δήμου πολ-
λοῖς χρήμασι καταδικασθῆναι· περὶ οὗ κατὰ τοὺς
7 οἰκείους χρόνους ἐπιμνησθησόμεθα. οἱ δ' εἰς τὴν
Ἰαπυγίαν τῶν Κελτῶν ἐληλυθότες ἀνέστρεψαν διὰ
τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας· καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ
Κερίων ἐπιβουλευθέντες νυκτὸς ἅπαντες κατεκό-
πησαν ἐν τῷ Τραυσίῳ πεδίῳ.
8 Καλλισθένης δ' ὁ ἱστοριογράφος [τὴν τῶν Ἑλλή-
νων σύνταξιν] ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν
γενομένης εἰρήνης τοῖς Ἕλλησι πρὸς Ἀρταξέρξην
τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα τὴν ἱστορίαν ἦρκται
γράφειν· διελθὼν δὲ τριακονταετῆ χρόνον ἔγραψε
μὲν βύβλους δέκα, τὴν δὲ τελευταίαν κατέπαυσε τῆς
συντάξεως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Φιλομήλου τοῦ Φωκέως
9 κατάληψιν τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ
πάρεσμεν ἐπὶ τὴν γενομένην τοῖς Ἕλλησιν εἰρήνην
πρὸς Ἀρταξέρξην καὶ τὸν τῆς Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν
κίνδυνον, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τοῦτο τέλος
ποιησόμεθα τῆσδε τῆς βύβλου.

3 καταγαγεῖν P, ἀγαγεῖν v ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν ἀπὸ τούσκλων θρίαμβον ἀγαγεῖν in marg. P 10 Καιρίων Ortelius, Καιρίτων Ed. Meyer 11 Τραυσίῳ] Γαυράσιον c. 109, 7 confert Reiske 12 τὴν . . σύνταξιν del. Dind., cf. c. 84, 7 XV 60, 6. 89, 3. 95, 4 Ἑλληνικῶν Steph. 18 Φιλομήλου Scaliger, μήλου ο 22 τοῦτο Hert., τοῦτο τὸ ο Διοδώρου σικελιώτου ἱστορικῆς βιβλιοθήκης ΙΔ subscr. PJ.

Wess. vol. II p. 1

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βύβλων.

Ὡς Πέρσαι Εὐαγόραν ἐν τῇ Κύπρῳ διεπολέμησαν.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι παρὰ τὰς κοινὰς ὁμολογίας Μαντινεῖς μετῴκισαν ἐκ τῆς πατρίδος.

Περὶ τῶν Διονυσίου τοῦ τυράννου ποιημάτων.

Περὶ τῆς Τιριβάζου συλλήψεως καὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ Γλῶ θανάτου καὶ τῆς Ὀρόντου καταγνώσεως.

Ὡς Ἀμύντας καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ὀλυνθίους ἐπολέμησαν.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμείαν κατελάβοντο.

Ὡς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις παρὰ τὰς συνθήκας κατεδουλώσαντο.

Κτίσις Φάρου νήσου κατὰ τὸν Ἀδρίαν.

Διονυσίου στρατεία εἰς τὴν Τυρρηνίαν καὶ σύλησις τοῦ ἱεροῦ.

Στρατεία Διονυσίου ἐπὶ Καρχηδονίους, καὶ νίκη καὶ ἧττα.

Ὡς Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν ἀνεκτήσαντο.

Ὡς Καρχηδόνιοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες ἐκινδύνευσαν.

Περὶ τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ τῶν πραχθέντων ἐν αὐτῷ.

Τριβαλλῶν στρατεία ἐπὶ Ἄβδηρα.

Στρατεία Περσῶν ἐπ' Αἴγυπτον.

5 *Τειρεβάζου* A, *Τηριβάζου* c 6 *Γλῶ* Wess., *Γαῶ* P, *Γαὼ* v *καὶ τῆς Ὀρόντου καταγνώσεως* post *αὐτοῦ* (v. 5) posuit Dind. 7 *Ὀλυνθίους* Wess., *Ἀθηναίους* o 9 et 17 *καδμίαν* P *ἀπεκτήσαντο* o, corr. Wess.

v. 7—11 post v. 12—16, v. 17 post v. 18 posuit Dind.

Ὡς Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἐπιφανεστάτῃ μάχῃ νικήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀντεποιήσαντο τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας.

Τὰ πραχθέντα Θηβαίοις κατὰ τὰς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολάς.

Περὶ τῆς Ἰφικράτους ἀγωγῆς καὶ τῶν εὑρημένων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὰς στρατείας.

Στρατεία Λακεδαιμονίων ἐπὶ Κόρκυραν.

Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ καὶ κατακλυσμοῦ περὶ τὴν Πελοπόννησον καὶ τῆς φανείσης ἐν οὐρανῷ λαμπάδος.

Ὡς παρὰ τοῖς Ἀργείοις ἐγένετο πολὺς φόνος ὁ κληθεὶς σκυταλισμός.

Περὶ Ἰάσονος τοῦ Φερῶν τυράννου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.

Μεσσήνης συνοικισμὸς ὑπὸ Θηβαίων.

Στρατεία Βοιωτῶν εἰς Θετταλίαν.

13 Ἰάσωνος o, corr. Dind.
v. 1—3 post v. 9—10, v. 4—5 post v. 11—14 posuit Dind.

ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν εἰωθότες χρῆσθαι 1
τῇ συνήθει τῆς ἱστορίας παρρησίᾳ, καὶ τοῖς μὲν
ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐπὶ τῶν καλῶν ἔργων τὸν δί-
καιον ἐπιλέγειν ἔπαινον, τοὺς δὲ φαύλους, ὅταν
ἐξαμαρτάνωσιν, ἀξιοῦν δικαίας ἐπιτιμήσεως, διὰ
τοῦ τοιούτου τρόπου νομίζομεν τοὺς μὲν εὖ πεφυ-
κότας πρὸς ἀρετὴν τῷ διὰ τῆς δόξης ἀθανατισμῷ
προτρέψεσθαι ταῖς καλλίσταις ἐγχειρεῖν πράξεσι,
τοὺς δὲ τὴν ἐναντίαν ἔχοντας διάθεσιν ταῖς ἁρμοτ-
τούσαις βλασφημίαις ἀποτρέψειν τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν
ὁρμῆς. διὸ καὶ τῇ γραφῇ παρόντες ἐπ' ἐκείνους 2
τοὺς χρόνους, ἐν οἷς Λακεδαιμόνιοι περὶ Λεῦκτρα
παραδόξως ἡττηθέντες μεγάλῃ περιέπεσον συμφορᾷ,
καὶ πάλιν περὶ Μαντίνειαν πταίσαντες ἀνελπίστως
ἀπέβαλον τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ἡγούμεθα
δεῖν τὴν ὑπόστασιν τῆς γραφῆς διαφυλάττειν καὶ
τὴν ἁρμόττουσαν ἐπιτίμησιν τοῖς Λακεδαιμονίοις
ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν οὐχ ἡγήσαιτο κατηγορίας 3
αὐτοὺς ἀξίους ὑπάρχειν, οἵτινες παρὰ τῶν προγό-
4 *νων παραλαβόντες ἡγεμονίαν κάλλιστα τεθεμελιω-*

1 *χρήσασθαι* o-AJK 8 *προτρέψασθαι* PFJL 19 *ἀξίους αὐτοὺς* AFL; *αὐτοὺς* fort. del.

μένην, καὶ ταύτην διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν προγόνων
διαφυλαχθεῖσαν ἔτη πλείω τῶν πεντακοσίων, οἱ
τότε Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀβουλίαν κατα-
λυθεῖσαν ἐπεῖδον, οὐκ ἀλόγως. οἱ μὲν γὰρ πρὸ
αὐτῶν βεβιωκότες πολλοῖς πόνοις καὶ μεγάλοις
κινδύνοις τὴν τηλικαύτην κατεκτήσαντο δόξαν,
ἐπιεικῶς καὶ φιλανθρώπως προσφερόμενοι τοῖς
ὑποτεταγμένοις· οἱ δὲ μεταγενέστεροι βιαίως καὶ
χαλεπῶς χρώμενοι τοῖς συμμάχοις, ἔτι δὲ πολέμους
ἀδίκους καὶ ὑπερηφάνους ἐνιστάμενοι πρὸς τοὺς
Ἕλληνας, οὐκ ἀλόγως ἀπέβαλον τὴν ἀρχὴν διὰ τὰς
4 ἰδίας ἀβουλίας. ἐν γὰρ ταῖς συμφοραῖς αὐτῶν τὸ
μῖσος τῶν ἀδικουμένων ἔλαβε καιρὸν ἀμύνασθαι
τοὺς προηδικηκότας, καὶ τοῖς ἐκ προγόνων ἀνική-
τοις γεγονόσι τοσαύτη καταφρόνησις ἐπηκολούθη-
σεν, ὅσην εἰκός ἐστι γενέσθαι κατὰ τῶν ἀναιρούν-
5 των τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς. τοιγαροῦν Θηβαῖοι
μὲν οἱ πρότερον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τοῖς κρείττοσιν
ὑποτεταγμένοι, τότε τούτους ἀνελπίστως νικήσαντες
ἡγεμόνες κατέστησαν τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμόνιοι
δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἡγεμονίας οὐδέποτ'
ἐδυνήθησαν ἀναλαβεῖν τὸ τῶν προγόνων ἀξίωμα.
6 ἡμεῖς δὲ τούτοις ἀρκούντως ἐπιτετιμηκότες ἐπὶ τὸ
συνεχὲς τῆς ἱστορίας μεταβησόμεθα πρὸς .... τῇ

1 *τῆς ἀρετῆς* Reiske 2 *οἱ τότε Λακεδαιμόνιοι*] scholium esse putat Wess., verba pluscula deesse Steph.; ipse etiam *οὐκ ἀλόγως* (v. 4 = 11) delere malim 3 *συμβουλίαν* P 5 *πόνοις* (vel *φόβοις*) Reiske, *φόνοις* o 19 **τούτους* (vel *τότ' αὐτοὺς*)] *τοὺς* P et Peirescian., *τοὺς Λακεδαιμονίους* c *νικήσαντας* P et Peir. 20 *ἡγεμόνας* Peir. 24 *τὸ συνεχὲς* Wess. (c. 39, 3. XI 1, 1. XVIII 19, 1), *τοὺς συνεχεῖς* o *πρὸς* del. Rhod., *προδιορίσαντες τοὺς οἰκείους*

γραφῇ χρόνους. ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βύβλος, οὖσα τῆς ὅλης συντάξεως τεσσαρεσκαιδεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων εἰς τὸν Ῥηγίνων ἀνδραποδισμὸν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Ῥώμης ὑπὸ Γαλατῶν, ἥτις ἐγένετο κατὰ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Περσῶν στρατείας εἰς Κύπρον ἐπ' Εὐαγόραν τὸν βασιλέα· ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τούτου τοῦ πολέμου ποιησάμενοι καταλήξομεν ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου βασιλείας.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Μυστιχίδου Ῥωμαῖοι **2**
μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς κατέστησαν, Μάρκον Φούριον, ἔτι δὲ Γάιον καὶ Αἰμίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλέα. πολὺν δὲ χρόνον ἀσχοληθεὶς περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς συνεστήσατο δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζὴν μεγάλην· τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στράτευμα μυριάδων ἦν τριάκοντα σὺν ἱππεῦσι, τριήρεις δὲ κατ-
εσκεύασε πλείους τῶν τριακοσίων. στρατηγοὺς δ' 2
ἀπέδειξε τῆς πεζῆς δυνάμεως Ὀρόνταν κηδεστήν, τῆς δὲ ναυτικῆς Τιρίβαζον, ἄνδρα μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντα παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτοι δὲ παραλαβόντες τὰς δυνάμεις ἐν Φωκαίᾳ καὶ Κύμῃ κατήντησαν εἰς Κιλικίαν, καὶ περαιωθέντες εἰς Κύπρον
ἐνεργῶς διῴκουν τὸν πόλεμον. ὁ δ' Εὐαγόρας 3

Wess. (XII 2, 2) 3 τὸν] τῶν P 13 Φρούριον o-F καὶ del. Unger (cf. XIV 97, 1) 18 πεξικὴν o πεζῶν P 21 πεξικῆς L Ὀρόντην FJ 22 Τιρίβαζον A, Τειρίβαζον P, Τηρίβαζον c A (item infra) 24 φωκέα PA

πρὸς μὲν τὸν Ἄκοριν τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα, πολέμιον ὄντα Περσῶν, συμμαχίαν ἐποιήσατο καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παρ' αὐτοῦ προσελάβετο, παρ' Ἑκατόμνου δὲ τοῦ Καρίας δυνάστου, λάθρᾳ συμπράττοντος αὐτῷ, χρημάτων ἔλαβε πλῆθος εἰς διατροφὴν ξενικῶν δυνάμεων· ὁμοίως δὲ καὶ [πρὸς] τοὺς ἄλλους τοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς Πέρσας, τοὺς μὲν λαθραίως, τοὺς δὲ καὶ φανερῶς ἐπεσπάσατο
4 κοινωνήσοντας τοῦ Περσικοῦ πολέμου. ἐκυρίευε δὲ κατὰ μὲν τὴν Κύπρον τῶν πόλεων σχεδόν τι πασῶν, κατὰ δὲ τὴν Φοινίκην Τύρου καί τινων ἑτέρων. εἶχε δὲ τριήρεις μὲν ἐνενήκοντα, καὶ τούτων ὑπῆρχον Τύριαι μὲν εἴκοσι, Κύπριαι δ' ἑβδομήκοντα, στρατιώτας δ' ἰδίους μὲν ἑξακισχιλίους, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πολλῷ τούτων πλείους. πρὸς δὲ τούτοις μισθοφόρους πολλοὺς ἐξενολόγει, ἔχων χρημάτων δαψίλειαν. ἔπεμψε δ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Ἀράβων βασιλεὺς στρατιώτας οὐκ ὀλίγους καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ ἐν ὑποψίαις ὄντες τῷ τῶν Περσῶν βασιλεῖ.

3 Οὗτος μὲν οὖν τοσαύτας ἀφορμὰς ἔχων τεθαρρηκότως συγκατέβαινεν εἰς τὸν πόλεμον. καὶ πρῶτον μὲν λῃστρικὰς ἔχων ναῦς οὐκ ὀλίγας ἐφήδρευσε ταῖς κομιζομέναις τῶν πολεμίων ἀγοραῖς, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν ἐν θαλάττῃ, τὰς δὲ διεκώλυσεν, ἐνίας δὲ ἀφείλατο. διὸ καὶ τῶν ἐμπόρων μὴ τολμώντων εἰς τὴν Κύπρον παρακομίζειν

6 πρὸς del. Wess.; διαπεμψάμενος post ἄλλους add. Reiske 11 πασῶν Dind., πλέον PA, τὸ πλέον c (cf. XVI 11, 3) 14 δ' om. P 18 Ἀράβων Rhod., βαρβάρων o

σῖτον, μεγάλων δὲ δυνάμεων ἠθροισμένων εἰς τὴν
νῆσον, ταχὺ σιτοδεία κατέσχε τὸ τῶν Περσῶν στρα-
τόπεδον. τῆς δ' ἀπορίας γενομένης εἰς στάσιν, οἱ 2
μισθοφόροι τῶν Περσῶν ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ὁρμή-
σαντες καί τινας ἀνελόντες ταραχῆς καὶ στάσεως
ἐνέπλησαν τὸ στρατόπεδον. μόγις δ' οἱ στρατηγοὶ
τῶν Περσῶν καὶ ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡγού-
μενος, ὀνομαζόμενος δὲ Γλῶ, κατέπαυσαν τὴν στά-
σιν. πλεύσαντες δὲ τῷ παντὶ στόλῳ καὶ σίτου 3
πλῆθος ἐκ τῆς Κιλικίας παρακομίσαντες, πολλὴν
παρεῖχον τῆς τροφῆς δαψίλειαν. τῷ δ' Εὐαγόρᾳ
σίτου πλῆθος ἱκανὸν ὁ βασιλεὺς Ἄκορις ἐκ τῆς
6 Αἰγύπτου παρεκόμισε, καὶ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην
παρασκευὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν. ὁ δ' Εὐαγόρας ὁρῶν 4
ἑαυτὸν πολὺ λειπόμενον τῇ ναυτικῇ δυνάμει, ἑξή-
κοντα μὲν ναῦς ἄλλας προσεπλήρωσε, πεντήκοντα
δὲ παρὰ Ἀκόριδος ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψατο, ὥστε
τὰς πάσας ἔχειν τριήρεις διακοσίας. ταύτας δὲ
κοσμήσας πρὸς ναυμαχίαν καταπληκτικῶς, καὶ συν-
εχεῖς διαπείρας καὶ γυμνασίας ποιούμενος, ἡτοιμά-
ζετο πρὸς ναυμαχίαν. διὸ καὶ τοῦ βασιλικοῦ
στόλου παραπλέοντος εἰς Κίτιον, ἀπροσδοκήτως
ἐπιπλεύσας ταῖς ναυσὶ [συντεταγμέναις] πολλὰ τῶν
Περσῶν ἐπλεονέκτει. ἐπέβαλε γὰρ συντεταγμέναις 5

8 Γλῶς Wess., Γαῶ P, Γαώ v 11 παρεῖχον AFJL, παρέχων P, παρέσχον c τροφῆς PAF, τροφῆς τὴν c 12 πλῆθος σίτου o-PAFJ 17 ακώριδος P 18 ἔχων τριήρεις P, τριήρεις ἔχειν v 20 ἀναπείρας Cobet 21 ναυμαχίαν] καταπληκτικῶς ⸌καὶ συνεχεῖς διαπείρας καὶ γυμνασίας ποιούμενος⸍ διὸ καὶ P, καταπληκτικῶς add. A 23 συντεταγμέναις del. Hert.

ναυσὶν ἐπὶ ἀσυντάκτους, καὶ προβεβουλευμένοις ἀνδράσι πρὸς ἀπροσδοκήτους ἀγωνιζόμενος εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ συστάσει τὴν νίκην προκατεσκεύασεν· ἀθρόαις γὰρ ταῖς τριήρεσιν ἐπιπλεύσας ἐπὶ διεσπαρμένας καὶ τεταραγμένας, ἃς μὲν διέφθειρεν, ἃς δ'
6 ἐχειροῦτο. ὅμως δὲ τοῦ τε ναυάρχου τῶν Περσῶν Γλῶ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων γενναίως ὑποστάντων, ἐγένετο ναυμαχία καρτερά, καθ' ἣν ὁ Εὐαγόρας τὸ μὲν πρῶτον ὑπερεῖχεν, ὕστερον δὲ τοῦ Γλῶ μετὰ τοῦ βάρους ἐπενεχθέντος καὶ γενναίως ἀγωνισαμένου συνέβη φυγεῖν τοὺς περὶ τὸν Εὐα-
4 γόραν, καὶ πολλὰς τῶν τριήρων ἀποβαλεῖν. οἱ δὲ Πέρσαι τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες εἰς Κίτιον πόλιν ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ἤθροισαν. ἐκ ταύτης δ' ὁρμώμενοι πολιορκίαν συνεστήσαντο πρὸς τῇ Σαλαμῖνι, καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθουν κατὰ γῆν ἅμα καὶ
2 κατὰ θάλατταν. καὶ Τιρίβαζος μὲν μετὰ τὴν ναυμαχίαν διαβὰς εἰς Κιλικίαν, κἀκεῖθεν πορευθεὶς πρὸς τὸν βασιλέα, τήν τε νίκην ἀπήγγειλε καὶ δισχίλια τάλαντα πρὸς τὸν πόλεμον ἀπεκόμισεν· Εὐαγόρας δὲ πρὸ μὲν τῆς ναυμαχίας παρὰ θάλατταν πεζῇ συμβαλὼν μέρει τῆς πεζῆς δυνάμεως προετέρησε καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐθαρσὴς καθειστήκει, τῇ δὲ ναυμαχίᾳ πταίσας καὶ συγκλεισθεὶς εἰς πολιορ-
3 κίαν ἀθύμως εἶχεν. ὅμως δὲ κρίνας ἔχεσθαι τοῦ πολέμου, Πυνταγόραν μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἡγε-

7 et 10 Γαῶ PJ, Γαὼ c 10 τοῦ βάρους] τοὺς βαρβάρους P; βάρους Reiske 11 ευαγῶρα P 13 πόλιν] πάλιν P 15 πολιορκίας P σαλαμίνη P 16 ἅμα om. P 17 μετὰ] κατά PF[1] 25 ἀντέχεσθαι malim 26 Πυθαγόραν o, corr. Wess.

μόνα τῶν ὅλων ποιήσας ἐν τῇ Κύπρῳ, αὐτὸς δ'
ἀναλαβὼν δέκα τριήρεις νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολε-
μίους ἐκπλεύσας ἐκ τῆς Σαλαμῖνος. κομισθεὶς δ'
εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ συντυχὼν τῷ βασιλεῖ, παρε-
κάλεσεν αὐτὸν ἐρρωμένως ἀντέχεσθαι τοῦ πολέ-
μου καὶ κοινὸν ἡγεῖσθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας
πόλεμον.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λακεδαιμόνιοι μὲν 5
ἔγνωσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Μαντίνειαν, οὐδὲν
φροντίσαντες τῶν γεγενημένων σπονδῶν, διὰ τοιαύ-
τας αἰτίας. προϋπαρχούσης τοῖς Ἕλλησι κοινῆς
εἰρήνης τῆς ἐπὶ Ἀνταλκίδου, καθ' ἣν αἱ πόλεις
7 ἅπασαι τὰς μὲν φρουρὰς ἀπετρίψαντο, τὴν δ' αὐτο-
νομίαν καθ' ὁμολογίαν παρέλαβον, Λακεδαιμόνιοι
φύσει φιλαρχοῦντες καὶ πολεμικοὶ ταῖς αἱρέσεσιν
ὄντες, τὴν εἰρήνην ὥσπερ βαρὺ φορτίον οὐχ ὑπέ-
μενον, τὴν δὲ προγεγενημένην τῆς Ἑλλάδος δυνα-
στείαν ἐπιποθοῦντες μετέωροι ταῖς ὁρμαῖς ὑπῆρχον
πρὸς καινοτομίαν. εὐθὺς οὖν τὰς μὲν πόλεις συνε- 2
τάραττον καὶ διὰ τῶν ἰδίων φίλων στάσεις ἐγκατ-
εσκεύαζον ἐν αὐταῖς, ὧν ἔνιαι πιθανὰς ἀφορμὰς
αὐτοῖς παρέσχοντο τῆς ταραχῆς. ἀπολαβοῦσαι γὰρ
τὰς αὐτονομίας λόγον ἀπῄτουν παρὰ τῶν ἐπεστα-
τηκότων ἐπὶ τῆς Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας· πικρῶν
δὲ τῶν ἐλέγχων γινομένων διὰ τὸ μνησικακεῖν τοὺς
δήμους, καὶ πολλῶν φυγαδευομένων, ἀπέδειξαν
ἑαυτοὺς βοηθοὺς τοῖς καταστασιαζομένοις. ὑποδε- 3
χόμενοι δὲ τούτους καὶ μετὰ δυνάμεως ἐκπέμπον-

11 τοῖς Ἑλληνικοῖς κοινῆς PALF[1], τῆς Ἑλληνικῆς κοινῆς c; corr. Dind. 23 ἐπιστατηκότων PAFL

τες ἐπὶ τὰς καθόδους, κατεδουλοῦντο τὸ μὲν πρῶτον τὰς ἀσθενεστέρας πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἀξιολογωτέρας καταπολεμοῦντες ὑπηκόους ἐποίουν, οὐδὲ δύο ἔτη φυλάξαντες τὰς κοινὰς σπονδάς. πλησιόχωρον δ' ὁρῶντες οὖσαν τὴν τῶν Μαντινέων πόλιν καὶ πλήθουσαν ἀνδρῶν ἀλκίμων, ὑπώπτευσαν αὐτῆς τὴν αὔξησιν τὴν γινομένην ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν ἔσπευδον ταπεινῶσαι.
4 διὸ καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀποστείλαντες πρὸς
τὴν Μαντίνειαν προσέταττον τὰ μὲν τείχη καθελεῖν,
αὐτοὺς δὲ μετοικῆσαι πάντας εἰς τὰς ἀρχαίας πέντε
κώμας, ἐξ ὧν εἰς τὴν Μαντίνειαν τὸ παλαιὸν συνῴκησαν· οὐδενὸς δὲ αὐτοῖς προσέχοντος, δύνα-
5 μιν ἐκπέμψαντες ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν. οἱ δὲ
Μαντινεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἀποστείλαντες ἠξίουν ἑαυτοῖς βοηθῆσαι. οὐ προαιρουμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων παραβαίνειν τὰς κοινὰς συνθήκας, ὅμως καθ' αὐτοὺς ὑποστάντες τὴν πολιορκίαν εὐρώστως ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα τοῦτον τὸν τρόπον καινῶν πολέμων ἀρχὴν ἐλάμβανεν.

6 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἀπολελυμένος τῶν πρὸς Καρχηδονίους πολέμων πολλὴν εἰρήνην καὶ σχολὴν εἶχεν. διὸ καὶ ποιήματα γράφειν ὑπεστήσατο μετὰ πολλῆς σπουδῆς, καὶ τοὺς ἐν τούτοις δόξαν ἔχοντας μετεπέμπετο καὶ προτιμῶν αὐτοὺς συνδιέτριβε καὶ τῶν

5 ὁρῶντες add. Wurm, ἰδόντες Reiske (c. 20, 1) 6 πλήθουσαν K, πλήθους A, πλῆθος c ἀλκίμων PAK, ἀλκίμων ἔχουσαν c

ποιημάτων ἐπιστάτας καὶ διορθωτὰς εἶχεν. ὑπὸ δὲ
τούτων διὰ τὰς εὐεργεσίας τοῖς πρὸς χάριν λόγοις
μετεωριζόμενος ἐκαυχᾶτο πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς
ποιήμασιν ἢ τοῖς ἐν πολέμῳ κατωρθωμένοις. τῶν 2
δὲ συνόντων αὐτῷ ποιητῶν Φιλόξενος ὁ διθυραμ-
βοποιός, μέγιστον ἔχων ἀξίωμα κατὰ τὴν κατα-
σκευὴν τοῦ ἰδίου ποιήματος, κατὰ τὸ συμπόσιον
ἀναγνωσθέντων τῶν τοῦ τυράννου ποιημάτων μο-
8 χθηρῶν ὄντων ἐπηρωτήθη περὶ τῶν ποιημάτων τίνα
κρίσιν ἔχοι. ἀποκριναμένου δ' αὐτοῦ παρρησιωδέ-
στερον, ὁ μὲν τύραννος προσκόψας τοῖς ῥηθεῖσι,
καὶ καταμεμψάμενος ὅτι διὰ φθόνον ἐβλασφήμησε,
προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις παραχρῆμα ἀπάγειν εἰς
τὰς λατομίας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῶν φίλων παρακα- 3
λούντων συγγνώμην δοῦναι τῷ Φιλοξένῳ, διαλλα-
γεὶς αὐτῷ πάλιν τοὺς αὐτοὺς παρέλαβεν ἐπὶ τὸ
συμπόσιον. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου, καὶ πάλιν
τοῦ Διονυσίου καυχωμένου περὶ τῶν ἰδίων ποιημά-
των, καί τινας στίχους τῶν δοκούντων ἐπιτετεῦχθαι
προενεγκαμένου, καὶ ἐπερωτῶντος Ποῖά τινά σοι
φαίνεται τὰ ποιήματα ὑπάρχειν; ἄλλο μὲν οὐδὲν
εἶπε, τοὺς δ' ὑπηρέτας τοῦ Διονυσίου προσκαλεσά-
μενος ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαγαγεῖν εἰς τὰς λατομίας.
τότε μὲν οὖν διὰ τὴν εὐτραπελίαν τῶν λόγων μει- 4
διάσας ὁ Διονύσιος ἤνεγκε τὴν παρρησίαν, τοῦ γέ-
λωτος τὴν μέμψιν ἀμβλύνοντος· μετ' ὀλίγον δὲ τῶν

1 ἐπιστάτας] ἐπικριτάς Bezzel 6 κατὰ τὴν] διὰ τὴν malim 9 ἐπερωτήθη o 17 πάλιν] πάλαι PAHK 18 χαυνομένου PJL 20 προσενεγκ. f 23 αὑτὸν PAJL ἀπάγειν AF 25 τοῦ] τὴν τοῦ P; τὴν μέμψιν τοῦ γέλωτος F 26 ὀλίγων AFK τῶν om. AF

γνωρίμων ἅμ' ἐκείνου καὶ τοῦ Διονυσίου παραιτουμένων τὴν ἄκαιρον παρρησίαν, ὁ Φιλόξενος ἐπηγγείλατο παράδοξόν τινα ἐπαγγελίαν. ἔφη γὰρ διὰ τῆς ἀποκρίσεως τηρήσειν ἅμα καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εὐδόκησιν τοῦ Διονυσίου, καὶ οὐ διεψεύσθη. τοῦ γὰρ τυράννου προενεγκαμένου τινὰς στίχους ἔχοντας ἐλεεινὰ πάθη, καὶ ἐρωτήσαντος Ποῖά τινα φαίνεται τὰ ποιήματα; εἶπεν Οἰκτρά, διὰ τῆς ἀμφιβολίας ἀμφότερα τηρήσας. ὁ μὲν γὰρ Διονύσιος ἐδέξατο τὰ οἰκτρὰ εἶναι ἐλεεινὰ καὶ συμπαθείας πλήρη, τὰ δὲ τοιαῦτα εἶναι ποιητῶν ἀγαθῶν ἐπιτεύγματα, ὅθεν ὡς ἐπῃνεκότα αὐτὸν ἀπεδέχετο· οἱ δ' ἄλλοι τὴν ἀληθινὴν διάνοιαν ἐκδεξάμενοι πᾶν τὸ οἰκτρὸν
7 ἀποτεύγματος φύσιν εἰρῆσθαι διελάμβανον. παραπλήσιον δὲ συνέβη καὶ περὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον γενέσθαι. μεταπεμψάμενος γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὸ μὲν πρῶτον ἀποδοχῆς ἠξίου τῆς μεγίστης, ὁρῶν αὐτὸν παρρησίαν ἔχοντα ἀξίαν τῆς φιλοσοφίας· ὕστερον δ' ἔκ τινων λόγων προσκόψας αὐτῷ παντελῶς ἀπηλλοτριώθη, καὶ προαγαγὼν εἰς τὸ πρατήριον ὡς ἀνδράποδον ἀπέδοτο μνῶν εἴκοσι. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οἱ φίλοι συνελθόντες ἐξηγόρασαν καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φιλικὴν νουθεσίαν ἐπιφθεγξάμενοι, διότι δεῖ τὸν σοφὸν τοῖς
2 τυράννοις ἢ ὡς ἥκιστα ἢ ὡς ἥδιστα ὁμιλεῖν· ὁ δὲ Διονύσιος τῆς εἰς τὰ ποιήματα σπουδῆς οὐκ ἀφι-

1 *ἅμ' ἐκείνου sive ἅμα κείνου] ἅμα ο; ἅμα αὐτοῦ Madvig, ἅμα καὶ αὐτοῦ Hert.; ἅμα — Διονυσίου del. Cobet 6 προσενεγκ. PAf 17 ὑποδοχῆς P 22 φίλοι Reiske, φιλόσοφοι ο 24 σοφὸν] φιλόσοφον f 25 τυράννοις ὡς (om. ἢ) AF, cf. IX 28

στάμενος εἰς μὲν τὴν Ὀλυμπιακὴν πανήγυριν ἐξαπ-
9 *έστειλε τοὺς εὐφωνοτάτους τῶν ὑποκριτῶν διαθη-*
σομένους ἐν τοῖς ὄχλοις μετ' ᾠδῆς τὰ ποιήματα.
οὗτοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὴν εὐφωνίαν ἐξέπλητ-
τον τοὺς ἀκούοντας, μετὰ δὲ ταῦτα ἀναθεωρήσεως
γενομένης κατεφρονήθησαν καὶ πολὺν ἀπηνέγκαντο
γέλωτα. ὁ δὲ Διονύσιος ἀκούσας τὴν τῶν ποιη- 3
μάτων καταφρόνησιν ἐνέπεσεν εἰς ὑπερβολὴν λύπης·
αἰεὶ δὲ μᾶλλον τοῦ πάθους ἐπίτασιν λαμβάνοντος,
μανιώδης διάθεσις κατέσχε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ
φθονεῖν αὐτῷ φάσκων ἅπαντας τοὺς φίλους ὑπώ-
πτευεν ὡς ἐπιβουλεύοντας. καὶ πέρας ἐπὶ τοσοῦτο
προῆλθε λύττης καὶ παρακοπῆς, ὥστε τῶν φίλων
πολλοὺς μὲν ἐπὶ ψευδέσιν αἰτίαις ἀνελεῖν, οὐκ
ὀλίγους δὲ καὶ ἐφυγάδευσεν· ἐν οἷς ἦν Φίλιστος
καὶ Λεπτίνης ὁ ἀδελφός, ἄνδρες διαφέροντες ἀν-
δρείᾳ καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας ἐν τοῖς πολέ-
μοις αὐτῷ παρεσχημένοι. οὗτοι μὲν οὖν φυγόντες 4
εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας, καὶ παρὰ τοῖς Ἰταλιώταις
μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνοντες, ὕστερον δεηθέντος
τοῦ Διονυσίου διηλλάγησαν, καὶ κατελθόντες εἰς
τὰς Συρακούσας εἰς τὴν προϋπάρξασαν εὔνοιαν
ἀποκατεστάθησαν· ὁ δὲ Λεπτίνης ἔγημε τὴν Διο-
νυσίου θυγατέρα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ
τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δεξιθέου Ῥωμαῖοι 8
κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Λουκρήτιον καὶ Σε-

6 *ἀπήνεγκαν τὸν γ.* P 11 *αὐτῷ* Dind. 13 *λύττης* Schäfer, *λύπης* o 27 *Σερούιον* PAKL, *Σερουίλιον* c; cf. XIV 99, 1

*ρούιον Σουλπίκιον. ἐπὶ δὲ τούτων Εὐαγόρας μὲν
ὁ τῶν Σαλαμινίων βασιλεὺς ἧκεν εἰς Κύπρον ἐξ
Αἰγύπτου, κομίζων χρήματα παρὰ Ἀκόριδος τοῦ
βασιλέως Αἰγύπτου ἐλάττονα τῶν προσδοκηθέντων.
καταλαβὼν δὲ τὴν Σαλαμῖνα πολιορκουμένην ἐνερ-
γῶς, καὶ ὑπὸ τῶν συμμάχων καταλειπόμενος, ἠναγ-*
2 *κάσθη πρεσβεῦσαι περὶ συλλύσεως. ὁ δὲ Τιρίβαζος
τῶν ὅλων ἔχων τὴν ἡγεμονίαν ἔφησε συγχωρῆσαι
τὴν σύλλυσιν, ἐὰν Εὐαγόρας ἐκχωρήσῃ πασῶν τῶν
κατὰ τὴν Κύπρον πόλεων, αὐτῆς δὲ μόνης τῆς
Σαλαμῖνος βασιλεύων τελῇ τῷ Περσῶν βασιλεῖ κατ'
ἐνιαυτὸν φόρον ὡρισμένον καὶ ποιῇ τὸ προσταττό-*
3 *μενον ὡς δοῦλος δεσπότῃ. ὁ δ' Εὐαγόρας, καίπερ
βαρείας οὔσης τῆς αἱρέσεως, τὰ μὲν ἄλλα πάντα
συνεχώρει, τὸ δ' ὡς δοῦλον δεσπότῃ ποιεῖν τὸ
προσταττόμενον ἀντέλεγεν, ἔφη δὲ [δεῖν] αὐτὸν ὡς
βασιλέα βασιλεῖ δεῖν ὑποτετάχθαι. οὐ συγχωροῦν-
τος δὲ τοῦ Τιριβάζου, Ὀρόντης ὁ ἕτερος στρατηγός,
φθονῶν τῇ δόξῃ τοῦ Τιριβάζου, γράμματα λάθρᾳ
πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἔπεμψε κατὰ τοῦ Τιριβάζου.* 10
4 *κατηγόρει δ' αὐτοῦ πρῶτον μὲν ὅτι δυνάμενος ἑλεῖν
τὴν Σαλαμῖνα τοῦτο μὲν οὐ συντελεῖ, πρεσβείας δὲ
προσδέχεται παρ' αὐτοῦ καὶ συλλαλεῖ περὶ κοινο-
πραγίας, ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους συν-
τίθεται συμμαχίαν ἰδίᾳ, φίλος ὢν αὐτῶν· ὡς καὶ*

1 *Σελπίκιον* P 8 *συγχωρήσειν* Steph. 10 *αὐτῆς* Dind., *αὐτός o* *μόνος o*-J 11 *τελεῖ* PAK 12 *ποιεῖ* P 14 *αἱρέσεως*] *ἀποκρίσεως* conicio ex c. 16, 1 16 *δεῖν* om. K *αὐτὸν* Dind. 17 *δεῖν* PAFK, om. *c* 18 *ορόντις* P 22 *συνετέλει* AJK 23 *αὐτοῦ*] *Εὐαγόρου* Reiske *συνελάλει* Af *καινοπρ. o*-PAJL 25 *ἰδίᾳ* Cobet, *ἰδίαν o* *ὡς* PAL, *ὃς c*

Πυθώδε τινὰς ἔπεμψεν ἐρησομένους τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπαναστάσεως, τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι τοὺς ἡγεμόνας τῶν δυνάμεων ἰδίους εὐνοίαις κατασκευάζει, τιμαῖς καὶ δωρεαῖς, ἔτι δ' ἐπαγγελίαις προσαγόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν καὶ 5
πιστεύσας ταῖς διαβολαῖς, ἔγραψε τῷ Ὀρόντῃ συλλαβεῖν τὸν Τιρίβαζον καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀποστεῖλαι. οὗ πράξαντος τὸ προσταχθέν, ὁ μὲν Τιρίβαζος ἀναχθεὶς ὡς τὸν βασιλέα καὶ κρίσεως τυχεῖν ἀξιώσας κατὰ μὲν τὸ παρὸν παρεδόθη εἰς φυλακήν, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως ἔχοντος πόλεμον πρὸς Καδουσίους καὶ τὴν κρίσιν ἀναβαλλομένου, διείλκετο τὰ περὶ τοῦ δικαστηρίου. ὁ δ' Ὀρόντης δια- **9**
δεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν τῇ Κύπρῳ δυνάμεων, καὶ τὸν Εὐαγόραν πάλιν τεθαρρηκότως ὁρῶν ὑπομένοντα τὴν πολιορκίαν, πρὸς δὲ τούτοις τῶν στρατιωτῶν χαλεπῶς ὑπομενόντων τὴν σύλληψιν τοῦ Τιριβάζου, καὶ διὰ τοῦτο ἀπειθούντων καὶ τὴν πολιορκίαν ἐγκαταλειπόντων, δείσας Ὀρόντης τὸ τῆς περιστάσεως παράλογον, ἐξέπεμψε πρὸς τὸν Εὐαγόραν τοὺς διαλεξομένους περὶ τῆς συλλύσεως καὶ κελεύσοντας συντίθεσθαι τὴν εἰρήνην, ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἠξίου συντίθεσθαι πρὸς Τιρίβαζον. ὁ μὲν 2
οὖν Εὐαγόρας παραδόξως ἐξιάσατο τὴν ἅλωσιν, καὶ συνέθετο τὴν εἰρήνην, ὥστε βασιλεύειν τῆς Σαλαμῖνος καὶ τὸν ὡρισμένον διδόναι φόρον κατ'

1 *Πυθώδε*] *ἐν πυθῶ δὲ* P 3 *ἰδίους*] *ταῖς* add. Dind. *κατασκευάζεται o* - J 12 *καλουσίους* PA 13 *ὀρόντας* P 19 *Ὀρόντης* PA, *ὁ Ὀρόντης c* 24 * *ἐξιάσατο* (cf. Eurip. El. 1024)] *ἐξοσιοῦται o*, *ἐξωθεῖται* Steph. in mg., *ἐξέστη τε* Reiske

ἐνιαυτὸν καὶ ὑπακούειν ὡς βασιλεὺς βασιλεῖ προσ-
τάττοντι. ὁ μὲν οὖν Κυπριακὸς πόλεμος δεκαετὴς
σχεδὸν γεγενημένος καὶ τὸ πλέον τοῦ χρόνου περὶ
παρασκευὰς ἀσχοληθείς, διετῆ χρόνον τὸν ἐπὶ πᾶσι
συνεχῶς πολεμηθεὶς τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθη.
3 ὁ δὲ τοῦ στόλου τὴν ναυαρχίαν ἔχων Γλῶς, γεγα-
μηκὼς τοῦ Τιριβάζου τὴν θυγατέρα, περίφοβος ὢν
μήποτε συνεργεῖν δόξας τῷ Τιριβάζῳ περὶ τῆς
ὑποθέσεως τύχῃ τιμωρίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔγνω
καινῇ πραγμάτων ἐπιβολῇ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀσφαλί-
ζεσθαι. εὐπορῶν δὲ χρημάτων καὶ στρατιωτῶν,
ἔτι δὲ τοὺς τριηράρχους ταῖς εὐνοίαις ἰδίους
πεποιημένος, διέγνω τοῦ βασιλέως ἀφίστασθαι.
4 εὐθὺς οὖν πρὸς μὲν Ἄκοριν τὸν βασιλέα τῶν
Αἰγυπτίων διαπρεσβευσάμενος συμμαχίαν συνέθετο
κατὰ τοῦ βασιλέως, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους
γράφων ἐπῆρε κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ χρημάτων 11
πλῆθος ἐπηγγέλλετο δώσειν καὶ τὰς ἄλλας ἐπαγγε-
λίας μεγάλας ἐποιεῖτο, ὑπισχνούμενος συμπράξειν
αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἡγεμονίαν
5 αὐτοῖς τὴν πάτριον συγκατασκευάσειν. οἱ δὲ Σπαρ-
τιᾶται καὶ πάλαι μὲν διεγνώκεισαν ἀνακτᾶσθαι τὴν
ἡγεμονίαν, τότε δὲ συνετάραττον ἤδη τὰς πόλεις
καὶ πᾶσιν ὑπῆρχον φανεροὶ τὰς πόλεις καταδουλού-
μενοι. πρὸς δὲ τούτοις ἀδοξοῦντες ἐπὶ τῷ δοκεῖν
ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα συνθέσει τοὺς κατὰ τὴν
Ἀσίαν Ἕλληνας ἐκδότους πεποιηκέναι, μετεμέλοντο

2 δέκα ἔτη P   6 Γαῶς PA, Γαὼς c   7 ὢν Schäfer, ἦν o   10 αὑτὸν Af   12 ἔτι δὲ Dind., ἐπὶ PAFK, ἐπεὶ c   16 πρὸς δὲ — βασιλέως om. P   27 μετεμελῶντο PA

τοῖς πεπραγμένοις καὶ πρόφασιν εὔλογον ἐζήτουν τοῦ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην πολέμου. διόπερ ἄσμενοι συνέθεντο πρὸς τὸν Γλῶ τὴν συμμαχίαν.

Ἀρταξέρξης δὲ καταλύσας τὸν πρὸς Καδουσίους **10**
πόλεμον προέθηκε κρίσιν Τιριβάζῳ, καὶ δικαστὰς τρεῖς ἀπέδωκε τῶν μάλιστα εὐδοκιμούντων παρὰ τοῖς Πέρσαις. κατὰ τούτους δὲ τοὺς χρόνους ἕτεροι δικασταὶ δόξαντες κακῶς κρίνειν ζῶντες ἐξεδάρησαν, καὶ ὑπὲρ τῶν δικαστικῶν δίφρων περιταθέντων τῶν δερμάτων ἐπὶ τούτων ἐδίκαζον οἱ δικασταί, παρ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες παράδειγμα τῆς ἐν τῷ κακῶς κρίνειν τιμωρίας. οἱ μὲν οὖν κατηγοροῦντες τὴν 2
ἐπιστολὴν ἀναγνόντες τὴν πεμφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρόντου, ταύτην ἱκανὴν ἔφασαν ἔχειν πρὸς κατηγορίαν· ὁ δὲ Τιρίβαζος πρὸς μὲν τὴν κατὰ τὸν Εὐαγόραν διαβολὴν [ἀνεγίνωσκε] τὴν ὑπ' Ὀρόντου γεγενημένην .... ὑπακούσειν ὡς βασιλέα βασιλεῖ προήνεγκεν· ἑαυτὸν δὲ τὴν εἰρήνην συντεθεῖσθαι, ὥστε ὑπακούειν Εὐαγόραν τῷ βασιλεῖ ὡς δοῦλον δεσπότῃ· περὶ δὲ τῶν χρησμῶν ἔφησε μὴ χρηματίζειν τὸν θεὸν καθόλου περὶ θανάτου, καὶ τούτου μάρτυρας παρείχετο πάντας τοὺς παρόντας Ἕλληνας. περὶ δὲ τῆς φιλίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀπελογεῖτο, λέγων οὐκ ἐπὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ

3 *Γαὼ o* 4 *καλουσίους* P 6 **εὐδοκιμούντων*] *εὐδοκουμένων o* 9 *περιτεθέντων o*, corr. Reiske 11 *ἐν*] *ἐπὶ* malim 14 *ἱκανῶς*, aut *εἶναι* pro *ἔχειν*, aut *πρός* del. Hert. 16 *ἀνεγίνωσκε* del. Dind. 17 *γεγενημένην*] *συνθήκην τὸν Εὐαγόραν* add. Rhod., *σύλλυσιν ὥστε αὐτὸν* add. Dind. *ὑπάκουσιν v*, *ὑπακούειν* Dind. *προσήνεγκεν o*; *προήνεγκε δὲ ἑαυτὸν* Rhod. 18 *συντίθεσθαι o*, corr. Reiske 21 *θανάτου*] *ἀποστάτου* Wurm, *τῶν στάσεων* Bezzel ex c. 8, 4

τοῦ βασιλέως λυσιτελεῖ πεποιῆσθαι τὴν φιλίαν· καὶ διὰ ταύτης παρεδείκνυε τῶν μὲν Λακεδαιμονίων παρηρῆσθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, τῷ δὲ βασιλεῖ παραδεδόσθαι ἐκδότους. ἐπὶ τελευτῆς δὲ τῆς ἀπολογίας ὑπέμνησε τοὺς δικαστὰς ὧν τὸν βασι-
3 λέα πρότερον ἦν εὐεργετηκώς. λέγεται δὲ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας χρείας ἐνδεδεῖχθαι τῷ βασιλεῖ, μίαν δὲ μεγίστην, ἐξ ἧς αὐτὸν θαυμασθῆναι συνέβη καὶ μέγιστον γενέσθαι φίλον· κατὰ γάρ τινα κυνηγίαν ἐφ' ἅρματος ὀχουμένου τοῦ βασιλέως δύο λέοντας ἐπ' αὐτὸν ὁρμῆσαι, καὶ τῶν μὲν ἵππων τῶν ἐν τῷ τεθρίππῳ δύο διασπάσαι, τὴν δ' ὁρμὴν ἐπ' αὐτὸν ποιεῖσθαι τὸν βασιλέα· καθ' ὃν δὴ καιρὸν ἐπιφανέντα τὸν Τιρίβαζον τοὺς μὲν λέοντας ἀποκτεῖναι,
4 τὸν δὲ βασιλέα ἐκ τῶν κινδύνων ἐξελέσθαι. ἔν τε 12
τοῖς πολέμοις ἀνδρείᾳ διενεγκεῖν φασιν αὐτὸν καὶ κατὰ τὰς συμβουλὰς οὕτως εὐστοχεῖν, ὥστε τὸν βασιλέα χρώμενον ταῖς ἐκείνου παραγγελίαις μηδέποτε διαμαρτεῖν. τοιαύτῃ δ' ἀπολογίᾳ χρησάμενος ὁ Τιρίβαζος ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων ὁμολογημένως
11 ὑπὸ πάντων τῶν δικαστῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς καθ' ἕνα τῶν δικαστῶν προσκαλούμενος ἐπηρώτησε, τίσι δικαίοις προσσχὼν ἕκαστος ἀπέλυσε τὸν κατηγορούμενον. ὁ μὲν οὖν πρῶτος ἔφησε, θεωρῶν τὰ μὲν ἐγκλήματα ἀμφισβητούμενα, τὰς δ' εὐεργεσίας ὁμολογουμένας οὔσας· ὁ δὲ δεύτερος ἔφησε, καὶ τιθεμένων ἀληθινῶν τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως τὰς εὐερ-

6 πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας P, καὶ ἄλλας μὲν πολλὰς v
16 πολέμοις Rhod., πολεμίοις o (XIV 67, 4) διενέγκαι ALf
17 τὰς add. Dind. 23 προσχὼν o

γεσίας μείζους εἶναι τῆς ἁμαρτίας· ὁ δὲ τρίτος
εἶπεν ὅτι τὰς μὲν εὐεργεσίας οὐ τίθεται πρὸς λόγον
διὰ τὸ τὰς περὶ αὐτῶν χάριτας καὶ τιμὰς πολλα-
πλασίας ἀπειληφέναι παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν Τιρί-
βαζον, αὐτῶν δὲ τῶν ἐγκλημάτων κατ' ἰδίαν θεω-
ρουμένων μὴ φαίνεσθαι τούτοις ἔνοχον εἶναι τὸν
κατηγορούμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν δικαστὰς 2
ἐπῄνεσεν, ὡς δικαίως κεκρικότας, τὸν δὲ Τιρίβαζον
ταῖς νομιζομέναις μεγίσταις τιμαῖς ἐκόσμησεν. τοῦ
δὲ Ὀρόντου καταγνοὺς ὡς ψευδῆ κατηγορίαν πεπλα-
κότος ἔκ τε τῶν φίλων ἐξέκρινε καὶ ταῖς ἐσχάταις
ἀτιμίαις περιέβαλεν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν
ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λακεδαιμονίων πορθούν- 12
των Μαντίνειαν, τὸ μὲν θέρος διετέλεσαν οἱ Μαν-
τινεῖς γενναίως ἀγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους·
ἐδόκουν γὰρ ἀνδρείᾳ διαφέρειν τῶν Ἀρκάδων, καὶ
διὰ τοῦθ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πρότερον εἰώθεισαν ἐν
ταῖς μάχαις τούτους παραστάτας ἔχειν καὶ πιστο-
τάτους τῶν συμμάχων· τοῦ δὲ χειμῶνος ἐνστάντος,
καὶ τοῦ παρὰ τὴν Μαντίνειαν ποταμοῦ μεγάλην
αὔξησιν ἐκ τῶν ὄμβρων λαβόντος, οἱ Λακεδαιμόνιοι
τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ διαλαβόντες μεγάλοις χώμα-
σιν ἀπέστρεψαν τὸν ποταμὸν εἰς τὴν πόλιν καὶ
πάντα τὸν σύνεγγυς τόπον ἐποίησαν λιμνάζειν. διὸ 2
καὶ τῶν οἰκιῶν πιπτουσῶν καταπλαγέντες οἱ Μαν-
τινεῖς ἠναγκάσθησαν τὴν πόλιν παραδοῦναι τοῖς
Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ παραλαβόντες ἄλλο μὲν οὐθὲν

3 αὐτῶν L, αὐτὸν c 10 καταγνόντος PAf 11 τε] δὲ P

κακὸν εἰργάσαντο τοὺς Μαντινεῖς, προσέταξαν δὲ εἰς τὰς ἀρχαίας κώμας μετοικισθῆναι. διόπερ ἠναγκάσθησαν τὴν μὲν ἰδίαν πατρίδα κατασκάπτειν, εἰς δὲ τὰς κώμας μετοικῆσαι.

13 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Σικελίαν*
Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος ἔγνω κατὰ 13
τὸν Ἀδρίαν πόλεις οἰκίζειν. τοῦτο δὲ ἔπραττε δια-
νοούμενος τὸν Ἰόνιον καλούμενον πόρον ἰδιοποιεῖ-
σθαι, ἵνα τὸν ἐπὶ τὴν Ἤπειρον πλοῦν ἀσφαλῆ
κατασκευάσῃ καὶ πόλεις ἔχῃ ἰδίας εἰς τὸ δύνασθαι
ναυσὶ καθορμισθῆναι. ἔσπευδε γὰρ ἄφνω μεγάλαις
δυνάμεσιν ἐπιπλεῦσαι τοῖς κατὰ τὴν Ἤπειρον τόποις
καὶ συλῆσαι τὸ ἐν Δελφοῖς τέμενος, γέμον πολλῶν
2 *χρημάτων. διὸ καὶ πρὸς Ἰλλυριοὺς ἐποιήσατο συμ-*
μαχίαν δι' Ἀλκέτου τοῦ Μολοττοῦ, ὃς ἐτύγχανε
φυγὰς ὢν καὶ διατρίβων ἐν ταῖς Συρακούσαις. τῶν
δ' Ἰλλυριῶν ἐχόντων πόλεμον, ἐξαπέστειλεν αὐτοῖς
συμμάχους στρατιώτας δισχιλίους καὶ πανοπλίας
Ἑλληνικὰς πεντακοσίας. οἱ δ' Ἰλλυριοὶ τὰς μὲν
πανοπλίας ἀνέδωκαν τοῖς ἀρίστοις τῶν στρατιωτῶν,
τοὺς δὲ στρατιώτας κατέμιξαν τοῖς ἰδίοις στρατιώ-
3 *ταις. πολλὴν δὲ δύναμιν ἀθροίσαντες ἐνέβαλον εἰς*
τὴν Ἤπειρον καὶ κατῆγον τὸν Ἀλκέταν ἐπὶ τὴν
τῶν Μολοττῶν βασιλείαν. οὐδενὸς δ' αὐτοῖς προσ-
έχοντος, τὸ μὲν πρῶτον ἐπόρθησαν τὴν χώραν, μετὰ
δὲ ταῦτα τῶν Μολοττῶν ἀντιταττομένων ἐγένετο
μάχη καρτερά, καθ' ἣν νικήσαντες οἱ Ἰλλυριοὶ

2 *διόπερ — μετοικῆσαι* om. A 10 *ἔχει* P, *ἔχειν* A 13 *συλήσειν o*, corr. Steph. 14 *συμμαχίαν*] *τὴν συμμαχίαν* P 20 *διέδωκαν* fort. 23 *κατήγαγον o*, corr. Dind.

κατέκοψαν τῶν Μολοττῶν πλείους τῶν μυρίων πεν-
τακισχιλίων. τοιαύτῃ δὲ συμφορᾷ τῶν Ἠπειρωτῶν
περιπεσόντων, Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι τὰ συμβε-
βηκότα συμμαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Μολοττοῖς, δι'
ἧς τοῦ πολλοῦ θράσους ἔπαυσαν τοὺς βαρβάρους.
ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πάριοι κατά τινα χρη- 4
σμὸν ἀποικίαν ἐκπέμψαντες εἰς τὸν Ἀδρίαν ἔκτισαν
ἐν αὐτῷ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον, συμπρά-
ξαντος αὐτοῖς Διονυσίου τοῦ τυράννου. οὗτος γὰρ
ἀποικίαν ἀπεσταλκὼς εἰς τὸν Ἀδρίαν οὐ πολλοῖς
πρότερον ἔτεσιν ἐκτικὼς ἦν τὴν πόλιν τὴν ὀνο-
μαζομένην Λίσσον. ἐκ ταύτης οὖν ὁρμώμενος Διο- 5
νύσιος . . . . σχολὴν ἄγων κατεσκεύασε νεώρια
διακοσίαις τριήρεσι, καὶ τεῖχος περιέβαλε τῇ πόλει
τηλικοῦτο τὸ μέγεθος, ὥστε τῇ πόλει γενέσθαι τὸν
περίβολον μέγιστον τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. κατε-
σκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα παρὰ τὸν Ἄναπον
ποταμόν, θεῶν τε ναοὺς κατεσκεύασε καὶ τἄλλα τὰ
συντείνοντα πρὸς αὔξησιν πόλεως καὶ δόξαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- **14**
νησι μὲν ἦρχε Διοτρέφης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατε-
στάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος Μάλλιος,
παρὰ δ' Ἠλείοις ὀλυμπιὰς ἤχθη ἐνενηκοστὴ ἐνάτη,
14 καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δίκων Συρακόσιος. ἐπὶ δὲ
τούτων Πάριοι μὲν τὴν Φάρον οἰκίσαντες τοὺς [τε]
προενοικοῦντας βαρβάρους ἔν τινι χωρίῳ καθ' ὑπερ-
βολὴν ὀχυρῷ ὄντι εἴασαν κατοικεῖν ἀσινεῖς, αὐτοὶ

12 λίσον P 13 deest cum multis aliis nomen Syracusarum 20 ἐνιαυσιαίου o-PJL 22 cf. XIV 103, 1 25 μὲν] πρῶτον μὲν fort. τε o, μὲν Schäfer 27 εἴασαν

2 δὲ παρὰ θάλατταν κτίσαντες πόλιν ἐτείχισαν. μετὰ
δὲ ταῦτα τῶν προοικούντων ἐν τῇ νήσῳ βαρβάρων
δυσχεραινόντων ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν Ἑλλήνων, καὶ
μεταπεμπομένων τοὺς πέραν κατοικοῦντας Ἰλλυρι-
ούς, μικροῖς πλοίοις πολλοῖς διέβησαν εἰς τὴν
Φάρον, ὄντες ὑπὲρ τοὺς μυρίους, καὶ τοὺς Ἕλληνας
πορθοῦντες πολλοὺς ἀνῄρουν. ὁ δ' ἐν τῇ Λίσσῳ
καθεσταμένος ἔπαρχος ὑπὸ Διονυσίου τριήρεις πλεί-
ους ἔχων ἐπέπλευσε τοῖς τῶν Ἰλλυριῶν πλοιαρίοις,
καὶ τὰ μὲν βυθίσας, τὰ δὲ χειρωσάμενος, ἀπέκτεινε
τῶν βαρβάρων πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἐζώ-
3 γρησε δὲ περὶ δισχιλίους. Διονύσιος δὲ χρημάτων
ἀπορούμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ Τυρρηνίαν, ἔχων τριή-
ρεις ἑξήκοντα, πρόφασιν μὲν φέρων τὴν τῶν λῃστῶν
κατάλυσιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ συλήσων ἱερὸν ἅγιον,
γέμον μὲν ἀναθημάτων πολλῶν, καθιδρυμένον δ'
ἐν ἐπινείῳ πόλεως Ἀγύλλης Τυρρηνίδος· τὸ δ' ἐπί-
4 νειον ὠνομάζετο Πύργοι. καταπλεύσας δὲ νυκτὸς
καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας, ἅμ' ἡμέρᾳ προσπεσὼν
ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς· ὀλίγων γὰρ ὄντων ἐν τῷ
χωρίῳ φυλάκων, βιασάμενος αὐτοὺς ἐσύλησε τὸ ἱερὸν
καὶ συνήθροισεν οὐκ ἔλαττον ταλάντων χιλίων. τῶν
δὲ Ἀγυλλαίων ἐκβοηθησάντων, μάχῃ τε ἐκράτησεν
αὐτῶν καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν καὶ τὴν
χώραν πορθήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας.
ἀποδόμενος δὲ τὰ λάφυρα συνήγαγεν οὐκ ἐλάττω
ταλάντων πεντακοσίων. εὐπορήσας δὲ χρημάτων,
ἐμισθοῦτο στρατιωτῶν παντοδαπῶν πλῆθος, καὶ

om A, post ἀσινεῖς f αὐτοὶ om. A 7 λίσση A, λίση P
17 Ἀγύλης PAF 23 ἀγυλαίων P

δύναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος φανερὸς ἦν πολεμήσων Καρχηδονίοις. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φανοστράτου Ῥωμαῖοι **15**
κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τέτταρας, Λεύκιον Λοκρήτιον, Σέντιον Σολπίκιον, Λεύκιον Αἰμίλιον, Λεύκιον Φούριον. ἐπὶ δὲ τούτων Διονύσιος ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος παρασκευασάμενος πολεμεῖν Καρχηδονίοις, ἐζήτει λαβεῖν πρόφασιν εὔλογον τοῦ πολέμου. ὁρῶν οὖν τὰς ὑπὸ Καρχηδονίους τεταγμένας πόλεις οἰκείως ἐχούσας πρὸς ἀπόστασιν, προσεδέχετο τὰς βουλομένας ἀφίστασθαι, καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτὰς συντιθέμενος ἐπιεικῶς
προσεφέρετο ταύταις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὸ μὲν 2
πρῶτον πρέσβεις ἀποστέλλοντες πρὸς τὸν δυνάστην ἀπήτουν τὰς πόλεις, μὴ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ συνέβη ταύτην ἀρχὴν γενέσθαι τοῦ πολέμου. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας συμμαχίαν
15 ποιησάμενοι κοινῇ τὸν πόλεμον ἐπανείλαντο πρὸς τὸν τύραννον· προορώμενοι δ' ἐμφρόνως τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τῶν τε πολιτῶν τοὺς εὐθέτους κατέλεγον στρατιώτας καὶ χρημάτων προχειρισάμενοι πλῆθος ξενικὰς δυνάμεις μεγάλας ἐμισθοῦντο. καταστήσαντες δὲ στρατηγὸν Μάγωνα τὸν βασιλέα, πολλὰς μυριάδας στρατιωτῶν ἐπεραίωσαν εἰς τὴν

6 *Λουκρίτιον* F   *Σουλπίκιον* v   *Λεύκιον — Φούριον* om. A   7 *φρούριον* P; cf. XIV 107, 1   *δὲ* om. PAFK   14 *τὸ μὲν — ἀπήτουν* om. P   18 *οὖν* add. Dind   *Ἰταλιώτας* Wess. et Dind., *παρόντας* o   20 *εὐφρόνως* P   22 *πλῆθος προχειρισάμενοι* AF; *πορισάμενοι* Reiske

Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, διαπολεμεῖν ἐξ ἀμφοτέ-
3 *ρας βουλόμενοι. ὁ δὲ Διονύσιος καὶ αὐτὸς τὰς*
δυνάμεις διελόμενος, τῷ μὲν ἑνὶ μέρει πρὸς τοὺς
Ἰταλιώτας διηγωνίζετο, τῷ δὲ ἑτέρῳ πρὸς τοὺς Φοί-
νικας. πολλαὶ μὲν οὖν κατὰ μέρος ἐγίνοντο μάχαι
τοῖς στρατοπέδοις καὶ συμπλοκαὶ μικραὶ καὶ συνε-
χεῖς, ἐν αἷς οὐδὲν ἀξιόλογον ἔργον συνετελέσθη,
δύο δὲ παρατάξεις ἐγένοντο μεγάλαι καὶ περιβόητοι.
καὶ τῇ μὲν πρώτῃ Διονύσιος θαυμαστῶς ἀγωνισά-
μενος περὶ τὰ καλούμενα Κάβαλα προετέρησε, καὶ
πλείους μὲν τῶν μυρίων ἀνεῖλε τῶν βαρβάρων, οὐκ
ἐλάττους δὲ τῶν πεντακισχιλίων ἐζώγρησε· τὸ δ'
ἄλλο πλῆθος ἠνάγκασε καταφυγεῖν ἐπί τινα λόφον
ἐρυμνὸν καὶ ἄνυδρον παντελῶς. ἔπεσε δὲ καὶ
Μάγων ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀγωνισάμενος λαμπρῶς.
4 *οἱ δὲ Φοίνικες καταπλαγέντες τὸ μέγεθος τῆς συμ-*
φορᾶς εὐθὺς διεπρεσβεύσαντο περὶ διαλύσεων. ὁ
δὲ Διονύσιος ἀπεφήνατο [τῷ] μίαν αὐτοῖς εἶναι
σύλλυσιν, ἐὰν ἐκχωρήσωσι τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν
πόλεων καὶ τὰ δαπανηθέντα χρήματα κατὰ τὸν
16 *πόλεμον ἐκτίσωσιν. βαρείας δὲ καὶ ὑπερηφάνου τῆς*
ἀποκρίσεως δοκούσης ὑπάρχειν, οἱ Καρχηδόνιοι τῇ
συνήθει πανουργίᾳ κατεστρατήγησαν τὸν Διονύσιον.
προσποιηθέντες οὖν εὐδοκεῖν ταῖς ὁμολογίαις, ἔφη-
σαν αὐτοὺς μὲν μὴ ὑπάρχειν κυρίους τῆς τῶν
πόλεων παραδόσεως, ἵνα δὲ τοῖς ἄρχουσι διαλεχθῶσι

1 ἐξ add. Wess.; *ἐν ἀμφοτέρᾳ* fort. 8 *ἐγίνοντο* P 14 *ἔρημον* fort. (XIV 33, 2) 17 *διαλύσεως* fort. 18 *τῷ* PAF[2], om. *c* 19 *τὴν* om. F 24 * *εὐδοκεῖν* vel *εὐδοκῆσαι*] *εὐδοκεῖσθαι o* 25 *αὐτοὺς* Dind.

περὶ τούτων, ἠξίωσαν τὸν Διονύσιον ὀλίγας ἡμέρας
ἀνοχὰς ποιήσασθαι. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ δυνά- 2
στου καὶ τῶν ἀνοχῶν γενομένων, ὁ μὲν Διονύσιος
περιχαρὴς ἦν, ὡς αὐτίκα μάλα τὴν Σικελίαν πᾶσαν
παραληψόμενος, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι Μάγωνα μὲν
τὸν βασιλέα μεγαλοπρεπῶς ἔθαψαν, ἀντὶ δ' ἐκείνου
στρατηγὸν κατέστησαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, νέον μὲν
παντελῶς ὄντα, φρονήματος δὲ γέμοντα καὶ διάφο-
ρον ἀνδρείᾳ. οὗτος δὲ πάντα τὸν τῶν ἀνοχῶν
χρόνον διετέλεσε διατάσσων καὶ γυμνάζων τὴν
δύναμιν, διὰ δὲ τῆς τῶν ἔργων ἀθλήσεως καὶ τῆς
τῶν λόγων παρακλήσεως καὶ γυμνασίας ἐν τοῖς
ὅπλοις εὐπειθῆ καὶ δυνατὴν ἐποίησε τὴν στρατιάν.
ὡς δ' ὁ τῆς ὁμολογίας διῆλθε χρόνος, ἀμφότεροι 3
τὰς δυνάμεις ἐκτάξαντες συγκατέβησαν προθύμως
ἐπὶ τὴν μάχην. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς
περὶ τὸ καλούμενον Κρόνιον, τὸ δαιμόνιον ἐναλλὰξ
τῇ νίκῃ τὴν ἧτταν τῶν Καρχηδονίων διωρθώσατο·
16 οἱ μὲν γὰρ προνενικηκότες διὰ τὴν προγεγενημένην
εὐημερίαν μεγαλαυχοῦντες παραδόξως ἐσφάλησαν,
οἱ δὲ διὰ τὴν ἧτταν πεπτωκότες ταῖς ἐλπίσιν,
ἀπροσδόκητον καὶ μεγάλην εὐημερίαν ἀπηνέγκαντο.
Λεπτίνης μὲν γὰρ ἐπὶ θατέρου κέρως τεταγμένος 17
καὶ διαφέρων ἀνδρείᾳ, μαχόμενος ἡρωικῶς καὶ πολ-
λοὺς ἀνελὼν τῶν Καρχηδονίων ἐπιφανῶς κατέστρεψε
τὸν βίον· τούτου δὲ πεσόντος οἱ Φοίνικες θαρρήσαν-

2 ποιῆσθαι P; ποιεῖσθαι fort. 8 *δὲ γέμοντα] δ' εὐγενοῦς ὄντα o; δ' εὐγενοῦς πλήρη Dind., δ' εὐγενοῦς γέμοντα Hert. (XI 86, 4) 12 παρακλήσεως καὶ δυνατὴν ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ εὐπειθῆ ἐποίησε Madvig

τες καὶ βιασάμενοι τοὺς ἀντιτεταγμένους ἐτρέψαντο.
2 Διονύσιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔχων ἐπιλέκτους τοὺς συντεταγμένους προετέρει τῶν ἀντιτεταγμένων· ὡς δ' ὁ τοῦ Λεπτίνου θάνατος ἐγνώσθη καὶ τὸ ἕτερον κέρας συνετέτριπτο, κατεπλάγησαν οἱ τοῦ Διονυ-
3 σίου καὶ πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. τροπῆς δὲ παντελοῦς γενομένης, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι φιλοτιμότερον καταδιώξαντες παρήγγελλον ἀλλήλοις μηδένα ζωγρεῖν· διὸ καὶ πάντων τῶν περικαταλαμβανομένων ἀναιρουμένων πᾶς ὁ πλησίον τόπος νεκρῶν ἐπλη-
4 ρώθη. τοσοῦτος δ' ἐγένετο φόνος, μνησικακούντων τῶν Φοινίκων, ὥστε τοὺς ἀναιρεθέντας εὑρεθῆναι τῶν Σικελιωτῶν πλείους τῶν μυρίων καὶ τετρακισχιλίων. οἱ δὲ περιλειφθέντες καταφυγόντες εἰς τὴν παρεμβολὴν τῆς νυκτὸς ἐπιγενομένης διεσώθησαν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι μεγάλῃ παρατάξει
5 νικήσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Πάνορμον. ἀνθρωπίνως δὲ τὴν εὐημερίαν ἐνεγκόντες ἀπέστειλαν πρεσβευτάς, δόντες ἐξουσίαν τῷ Διονυσίῳ καταλύσασθαι τὸν πόλεμον. ἀσμένως δὲ τοῦ τυράννου προσδεξαμένου τοὺς λόγους ἐγένοντο διαλύσεις, ὥστ' ἔχειν ἀμφοτέρους ὧν πρότερον ὑπῆρχον κύριοι· ἐξαίρετον δ' ἔλαβον οἱ Καρχηδόνιοι τὴν τῶν Σελινουντίων πόλιν τε καὶ χώραν καὶ τῆς Ἀκραγαντίνης μέχρι τοῦ Ἁλύκου καλουμένου ποταμοῦ. ἔτισε δὲ Διονύσιος τοῖς Καρχηδονίοις τάλαντα χίλια. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

3 προσετέρει P 5 συνετέτρεπτο P, συνετέτραπτο v; corr. Reiske 9 τῶν om. P 12 ἀναιρεθέντας εὑρεθῆναι Wess., εὑρεθέντας ἀναιρεθῆναι o 25 αλυκοῦ P ἔκτισε P 26 χίλια om. P 27 κατὰ PA, κατὰ τὴν c

Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Γλῶς ὁ ναυαρχήσας τῶν 18
Περσῶν ἐν τῷ Κυπριακῷ πολέμῳ, ἀποστάτης ὢν
τοῦ βασιλέως καὶ τούς τε Λακεδαιμονίους καὶ τὸν
Αἰγυπτίων βασιλέα παρακεκληκὼς εἰς τὸν πρὸς Πέρ-
σας πόλεμον, δολοφονηθεὶς ὑπό τινων οὐ συνετέ-
λεσε τὴν προαίρεσιν. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν
Ταχὼς διαδεξάμενος τὰς τούτου πράξεις συνεστή-
σατο περὶ αὑτὸν δύναμιν, καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον
τῆς θαλάσσης ἐπί τινος κρημνοῦ τὴν ὀνομαζομένην
Λεύκην, ἔχουσαν ἱερὸν ἅγιον Ἀπόλλωνος. μετ᾽ ὀλί- 2
γον δὲ χρόνον αὐτοῦ τελευτήσαντος ἠμφισβήτησαν
τῆς πόλεως ταύτης Κλαζομένιοι καὶ Κυμαῖοι. τὸ
μὲν οὖν πρῶτον ἐπεχείρησαν αἱ πόλεις πολέμῳ δια-
κρίνεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα εἰπόντος τινὸς ἐρωτῆσαι
τὸν θεόν, ποτέραν τῶν πόλεων κρίνει κυρίαν εἶναι
δεῖν τῆς Λεύκης, ἔκρινεν ἡ Πυθία ταύτην ὑπάρ-
17 *χειν, ἥτις ἂν πρώτη θύσῃ ἐν τῇ Λεύκῃ· ὁρμηθῆναι*
δὲ ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως ἅμ᾽ ἡλίῳ ἀνιόντι κατὰ τὴν
ἡμέραν, ἣν ἀμφότεροι συμφώνως ὑποστήσονται.
ταχθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, οἱ μὲν Κυμαῖοι ὑπελάμβα- 3
νον ἑαυτοὺς πλεονεκτεῖν διὰ τὸ τὴν αὑτῶν πόλιν
ἐγγυτέρω κεῖσθαι, οἱ δὲ Κλαζομένιοι, διάστημα
πλέον ἀπέχοντες, τεχνάζονταί τι τοιοῦτο πρὸς τὴν
νίκην· κληρώσαντες ἐξ ἑαυτῶν ἀποίκους ἔκτισαν
πλησίον τῆς Λεύκης πόλιν, ἐξ ἧς ὁρμηθέντες ἅμ᾽
ἡλίῳ ἀνατέλλοντι ἔφθασαν τοὺς Κυμαίους τὴν

1 *Γαῶς* P, *Γαὼς* *v* 2 *ἀποστάτης ὢν* *o*, *ἀποστατήσων* Dind. 8 *αὐτὸν* P 20 *μὲν*] *μὲν οὖν* P 21 **πλεονεκτεῖν*] *πολεμεῖν* PA, *προλέγειν* *c*; *προέχειν* Wess., *προτερήσειν* Reiske 21 *αὐτῶν* *o* 22 *κεῖσθαι* om. P

4 θυσίαν ἐπιτελέσαντες. τούτῳ δὲ τῷ φιλοτεχνήματι
γενόμενοι κύριοι τῆς Λεύκης, ἐπώνυμον ἑορτὴν
ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν ἐνεστήσαντο, τὴν πανήγυριν
ὀνομάσαντες προφθάσειαν. τούτων δὲ πραχθέντων
αἱ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπαναστάσεις αὐτομάτως
κατελύθησαν.

19 Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τὸν τοῦ Γλῶ καὶ τοῦ
Ταχῶ θάνατον τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν πράξεις
ἀπέγνωσαν, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα συσκευαζόμε-
νοι, καὶ τῶν πόλεων ἃς μὲν πειθοῖ προσαγόμενοι,
ἃς δὲ διὰ τῆς τῶν φυγάδων καθόδου βίᾳ χειρού-
μενοι, φανερῶς ἤδη τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς
ἑαυτοὺς μεθίστασαν παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας τὰς
ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένας συνεπιλαβομένου τοῦ
2 Περσῶν βασιλέως. κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀμύν-
του τοῦ βασιλέως ἡττηθέντος ὑπὸ Ἰλλυριῶν καὶ τὰ
κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀπογνόντος, πρὸς δὲ τούτοις τῷ
δήμῳ τῶν Ὀλυνθίων δωρησαμένου πολλὴν τῆς
ὁμόρου χώρας διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ἑαυτοῦ δυνα-
στείας, τὸ μὲν πρῶτον ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὀλυνθίων
τὰς προσόδους ἐλάμβανε τὰς ἐκ τῆς δοθείσης χώρας,
μετὰ δὲ ταῦτ' ἀνελπίστως τοῦ βασιλέως ἀναλαβόντος
ἑαυτὸν καὶ τὴν ὅλην ἀρχὴν ἀνακτησαμένου οἱ μὲν
Ὀλύνθιοι τὴν χώραν ἀπαιτηθέντες οὐχ οἷοι ἦσαν
3 ἀποδιδόναι. διόπερ Ἀμύντας ἰδίαν τε δύναμιν
συνεστήσατο καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ποιησάμενος

3 ἐπεστήσαντο *o*, corr. Reiske 4 προφθασίαν *v*, προφθάσια Reiske δὲ om. PA 7 Γαῶ P, Γαὼ *v* Ταχὼ *v* 9 συσκευαζόμενοι Unger, σκευασάμενοι *o*; συσκευασάμενοι Wess. 13 μεθιστᾶσιν P, -ᾶσι *v*, corr. Dind. 17 δὲ] δὴ PA 24 οἷοί τ' ἦσαν Steph.

συμμάχους ἔπεισεν ἐξαποστεῖλαι στρατηγὸν καὶ δύναμιν ἀξιόλογον ἐπὶ τοὺς Ὀλυνθίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες ἀντέχεσθαι τῶν ἐπὶ Θρᾴκης τόπων, κατέλεξαν στρατιώτας ἔκ τε τῶν πολιτῶν καὶ παρὰ τῶν συμμάχων τοὺς ἅπαντας ὑπὲρ μυρίους· παραδόντες δὲ τὴν δύναμιν Φοιβίδᾳ τῷ Σπαρτιάτῃ προσέταξαν συμμαχεῖν τῷ Ἀμύντᾳ καὶ μετ' ἐκείνου πολεμῆσαι τοὺς Ὀλυνθίους. ἑτέραν δὲ δύναμιν ἐπὶ Φλιουντίους ἐκπέμψαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες ἠνάγκασαν ὑποταγῆναι τοὺς Φλιουντίους τοῖς Λακεδαιμονίοις. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον οἱ βασιλεῖς 4
τῶν Λακεδαιμονίων διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους ταῖς αἱρέσεσιν· Ἀγησίπολις μὲν γάρ, εἰρηνικὸς ὢν καὶ δίκαιος, ἔτι δὲ καὶ συνέσει διαφέρων, ἔφη δεῖν ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις καὶ παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας μὴ καταδουλοῦσθαι τοὺς Ἕλληνας· ἀδοξεῖν γὰρ
18 ἀπεφήνατο τὴν Σπάρτην τοῖς μὲν Πέρσαις ἐκδότους πεποιημένην τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας, αὐτὴν δὲ συσκευαζομένην τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις, ἐν ταῖς κοιναῖς συνθήκαις ὀμόσασαν τηρήσειν αὐτονόμους. ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὢν φύσει δραστικός, φιλοπόλεμος ἦν καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δυναστείας ἀντείχετο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐάνδρου Ῥωμαῖοι 20
κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Κόιν-

9 Φεουντίους P, Φαιουντίους c 10 Φαιουντίους o 19 πόλεις] ἃς add. Rhod. 20 συνθήκαις Wess., συνθήκαις μὴ καταδουλοῦσθαι o (ex v. 15) ὀμόσασαν Scaliger et Reiske, ὤμοσαν o 22 δυναστείας Reiske (c. 5, 1), δυνάμεως o; ἡγεμονίας Dind. 24 Ἀθήνησιν Εὐάνδρου Meursius, Ἀθήνησι μὲν Εὐάνδρου P, Ἀθήνησι Μενάνδρου v

τον Σολπίκιον, Γάιον Φάβιον, Κόιντον Σερουίλιον, Πόπλιον Κορνήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι κατελάβοντο τὴν Καδμείαν ἐν ταῖς Θήβαις διά τινας τοιαύτας αἰτίας. ὁρῶντες τὴν Βοιωτίαν ἔχουσαν πόλεών τε πλῆθος καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἄνδρας ὑπάρχοντας ἀνδρείᾳ διαφόρους, ἔτι δὲ τὰς Θήβας ἐχούσας παλαιὸν ἀξίωμα καὶ τὸ σύνολον ὥσπερ ἀκρόπολίν τινα τῆς Βοιωτίας οὖσαν, εὐλαβοῦντο μήποτε καιροῦ παραφανέντος οἰκείου τῆς
2 ἡγεμονίας ἀντιποιήσηται· διόπερ τοῖς ἡγεμόσιν οἱ Σπαρτιᾶται παρήγγελλον ἐν ἀπορρήτοις, ἵν' ἐάν ποτε καιρὸν λάβωσι, καταλάβωνται τὴν Καδμείαν. τοιαύτης δὲ γενομένης παραγγελίας, Φοιβίδας ὁ Σπαρτιάτης, τεταγμένος ἐπί τινος ἡγεμονίας καὶ δύναμιν ἄγων ἐπὶ Ὀλυνθίους, κατελάβετο τὴν Καδμείαν. ἀγανακτούντων δὲ τῶν Θηβαίων καὶ μεθ' ὅπλων συνδραμόντων, συνάψας μάχην αὐτοῖς καὶ νικήσας τριακοσίους μὲν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Θηβαίων ἐφυγάδευσε, τοὺς δὲ λοιποὺς καταπληξάμενος καὶ φρουρὰν ἰσχυρὰν ἐγκαταστησάμενος, ἐπὶ τὰς ἰδίας πράξεις ἀπηλλάγη. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην ἀδοξοῦντες παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τὸν μὲν Φοιβίδαν ἐζημίωσαν χρήμασι, τὴν δὲ φρου-
3 ρὰν οὐκ ἐξῆγον ἐκ τῶν Θηβῶν· οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι τοῦτον τὸν τρόπον τὴν αὐτονομίαν ἀποβαλόντες ἠναγκάσθησαν ὑποταγῆναι τοῖς Λακεδαιμονίοις· τῶν

1 Σουλπίκιον ο - PA κόϊντον σερουΐλιον πόπλιον κορνήλιον P, Σερουίλιον Κορνήλιον A, Σερουίλιον Κορνήλιον Πόπλιον Οὔγωνα Σέξστον Ἄνινον καὶ Γάιον Μάρκον c (cf. XIV 110, 1) 3 καδμίαν P (et infra) Θήβαις] στήλαις PAK 14 ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας καὶ τὴν δύναμιν exspectas

δ' Ὀλυνθίων διαπολεμούντων πρὸς Ἀμύνταν τὸν
τῶν Μακεδόνων βασιλέα, Λακεδαιμόνιοι τὸν μὲν
Φοιβίδαν ἀπέστησαν τῆς ἡγεμονίας, Εὐδαμίδαν δὲ
τὸν ἀδελφὸν τοῦ Φοιβίδα κατέστησαν στρατηγόν.
δόντες δ' αὐτῷ τρισχιλίους ὁπλίτας ἐξαπέστειλαν
πολεμήσοντα τοὺς Ὀλυνθίους [πόλεμον]. οὗτος 21
δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀλυνθίων, κοινῇ
μετ' Ἀμύντου διεπολέμει πρὸς Ὀλυνθίους. εἶθ'
οἱ μὲν Ὀλύνθιοι δύναμιν ἀξιόλογον ἠθροικότες
ἐπλεονέκτουν ἐν ταῖς μάχαις, στρατιώτας πλείους
ἔχοντες τῶν πολεμίων· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δύνα-
μιν ἀξιόλογον προχειρισάμενοι κατέστησαν στρα-
19 τηγὸν ἐπ' αὐτῆς Τελευτίαν. οὗτος δ' ἦν ἀδελφὸς
μὲν Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως, θαυμαζόμενος δ' ἐπ'
ἀρετῇ παρὰ τοῖς πολίταις. ἀναζεύξας οὖν μετὰ 2
δυνάμεως ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ καταντήσας
πλησίον τῆς Ὀλυνθίων παρέλαβε τοὺς μετὰ Εὐδα-
μίδου στρατιώτας. γενόμενος δὲ ἀξιόμαχος τὸ μὲν
πρῶτον τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν ἐδῄωσε, καὶ
συναγαγὼν πλῆθος λείας ἐμέρισε τοῖς στρατιώταις.
τῶν δὲ Ὀλυνθίων μετὰ τῶν συμμάχων πανδημεὶ
παραταξαμένων συνῆψε μάχην. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
ἰσορρόπου τοῦ κινδύνου γενομένου διεχωρίσθησαν·
μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης μάχης ἰσχυρᾶς, αὐτός τε

6 *πολεμήσοντα cf. p. 385, 8] διαπολεμήσοντα ο *τοὺς Ὀλυνθίους] τοὺς Ὀ. πόλεμον P, τοὺς Ὀ. πολέμους AF, τοὺς πρὸς Ὀ. πολέμους K, τοὺς πρὸς τοὺς Ὀ. πολέμους L, τὸν πρὸς Ὀ. πόλεμον Steph. cf. XI 20, 2 16 καταστήσας P 17 Εὐδαμίδου] Φοιβίδου PA 19 τὴν τῶν Ὀ. — λείας una cum ἐμέρισε τοῖς στρατιώταις, quae tria verba iam suo loco exarata erant, inter πρῶτον et ἰσορρόπου (v. 23) posuit P

ὁ Τελευτίας ἔπεσε λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀνῃρέθησαν πλείους τῶν χιλίων

3 καὶ διακοσίων. τηλικαύτης δ' εὐημερίας γενομένης τοῖς Ὀλυνθίοις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, βουλόμενοι διορθώσασθαι τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα, δυνάμεις ἁδροτέρας ἐκπέμπειν παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ Ὀλύνθιοι, νομίζοντες μείζοσι δυνάμεσιν ἥξειν τοὺς Σπαρτιάτας καὶ τὸν πόλεμον ἔσεσθαι πολυχρόνιον, σίτου τε παρασκευὰς ἀξιολόγους ἐποιοῦντο καὶ παρὰ τῶν συμμάχων στρατιώτας προσελαμβάνοντο.

22 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοφίλου Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν Πόπλιον Κορνήλιον, Λεύκιον Οὐεργίνιον, Λεύκιον Παπίριον, Μάρκον Φούριον, Οὐαλέριον, Αὖλον Μάλλιον, Λεύ-

2 κιον καὶ Ποστούμιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι μὲν στρατηγὸν προχειρισάμενοι Ἀγησίπολιν τὸν βασιλέα, καὶ δύναμιν ἱκανὴν παραδόντες, ἐψηφίσαντο πρὸς Ὀλυνθίους πολεμεῖν. οὗτος δὲ καταντήσας εἰς τὴν τῶν Ὀλυνθίων χώραν καὶ παραλαβὼν τοὺς προϋπάρχοντας ἐν τῇ παρεμβολῇ στρατιώτας διεπολέμει πρὸς τοὺς ἐγχωρίους. οἱ δ' Ὀλύνθιοι μεγάλην μὲν μάχην οὐδεμίαν κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν συνεστήσαντο, ἀκροβολισμοὺς δὲ καὶ βραχείας συμπλοκὰς ποιούμενοι διετέλεσαν, καταπεπληγμένοι τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν.

23 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-

8 *πολυχρόνιον* Wess., *πολὺν χρόνον o* 13 *Λεύκιον* om. A 14 *φρούριον οὐαλλέριον* P; *Μάρκον — Οὐαλέριον* et *Λεύκιον — Ποστούμιον* om. A 15 *ποστόμιον* P; *Κόιντον* add. *c* - A (Liv. VI 1) 18 *πολεμεῖν* Unger, *πόλεμον o*

νησι μὲν ἦν ἄρχων Πυθέας, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν
ὑπάτων χιλίαρχοι ἓξ κατεστάθησαν, Τίτος Κοΐνκτιος,
Λεύκιος Σερουίλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλλιος,
Λεύκιος Λοκρήτιος, Σερούιος Σουλπίκιος, παρὰ
δὲ Ἠλείοις ὀλυμπιὰς ἤχθη ἑκατοστή, καθ' ἣν
ἐνίκα στάδιον Διονυσόδωρος Ταραντῖνος. ἐπὶ δὲ 2
20 τούτων Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς
ἐτελεύτησε νόσῳ, βασιλεύσας ἔτη δεκατέσσαρα· τὴν
δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεόμβροτος ὁ ἀδελφὸς
ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. Λακεδαιμόνιοι δὲ Πολυ-
βιάδαν στρατηγὸν καταστήσαντες ἐξαπέστειλαν εἰς
τὸν πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον. οὗτος δὲ παρα- 3
λαβὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τὸν πόλεμον ἐνεργῶς ἅμα
καὶ στρατηγικῶς διοικῶν, ἐποίει πολλὰ προτερή-
ματα. αἰεὶ δὲ μᾶλλον εὐημερῶν καὶ πλείοσι μάχαις
νικήσας συνέκλεισε τοὺς Ὀλυνθίους εἰς πολιορκίαν·
τέλος δὲ καταπληξάμενος τοὺς πολεμίους προσέτα-
ξεν ὑποταγῆναι Λακεδαιμονίοις. ἐγγραφέντων δὲ
τῶν Ὀλυνθίων εἰς τὴν τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχίαν,
πολλαὶ καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἔσπευσαν εἰς τὴν
τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμονίαν καταλεχθῆναι. διὸ
καὶ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς πλεῖστον ἴσχυσαν
Λακεδαιμόνιοι, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἔσχον τὴν ἡγεμο-
νίαν κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν. Θηβαῖοι 4
μὲν γὰρ ὑπῆρχον ἔμφρουροι, Κορίνθιοι δὲ καὶ

1 ἦν ἄρχων] ἦρχε LJ 2 *Κόιντιος v* 3 *Λεύκιος* ante *Σερ.* et *Ἰούλιος — Λεύκιος* om. A *Ἀκύλιος v* 4 *Λεύκιος* P, *Δέκιος v* *Λουκρήτιος v* *Σερούιος* Rhod. ex Liv. VI 4, *Σερουίλιος* P, om. A, *Ἄγκος καὶ Σερουίλιος c* 6 *διονυσιόδωρος* P' et *v* 10 *Πολυκίδαν* A, *Πολυβίδαν c*; corr. Wess. ex Xen. Hell. V 3, 20 21 *καταδεχθῆναι* Dind.

Ἀργεῖοι διὰ τοὺς προγεγονότας πολέμους ὑπῆρχον τεταπεινωμένοι, Ἀθηναῖοι δὲ διὰ τὰς τῶν πολεμουμένων κληρουχίας ἠδόξουν ἐν τοῖς Ἕλλησιν· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τῆς τε πολυανθρωπίας καὶ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις μελέτης πολλὴν πρόνοιαν ἐπεποίηντο, καὶ φοβεροὶ πᾶσιν ὑπῆρχον διὰ τὴν δύναμιν τῆς
5 ἡγεμονίας. διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν τότε δυναστῶν, λέγω δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα καὶ τὸν Σικελίας δυνάστην Διονύσιον, ἐθεράπευον τὴν Σπαρτιατῶν ἡγεμονίαν καὶ συμμαχίαν ἔσπευδον συντίθεσθαι πρὸς αὐτούς.

24 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νίκωνος Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἓξ ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Λεύκιον Παπίριον, Γάιον Σερουίλιον, Λεύκιον Κοΐνκτιον, Λεύκιον Κορνήλιον, Λεύκιον Οὐαλέριον Αὖλον Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Καρχηδόνιοι στρατεύσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν τοῖς μὲν Ἱππωνιάταις ἐκπεπτωκόσιν ἐκ τῆς πατρίδος ἀποκατέστησαν τὴν πόλιν, καὶ πάντας τοὺς πεφευγότας συναγαγόντες
2 πολλὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἐποιήσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα λοιμικῆς νόσου τοῖς κατοικοῦσι τὴν Καρχηδόνα γενομένης, καὶ τῆς νόσου πολλὴν ἐπίτασιν ἐχούσης, πολλοὶ τῶν Καρχηδονίων διεφθάρησαν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἐκινδύνευσαν ἀποβαλεῖν· οἵ τε γὰρ Λίβυες καταφρονήσαντες αὐτῶν ἀπέστησαν, οἵ τε

2 τὰς Wess., τῆς o   καταπολεμουμένων Reiske   9 τὴν] τὴν τῶν f   14 Παπύριον v   σερουίλιον P, Κορνήλιον v; *Cn. Sergius* Liv. VI 5   Κοίνκτιον — Μάλλιον P, Μάλλιον A, Μάλλιον Γάιον Σερουίλιον Οὐαλέριον Αὖλον καὶ Κόιντον (Κοίγκτιον K) Φάβιον c   25 ἀπέστησαν] ἀπ' αὐτῶν hic addit et 391, 2 om. P

τὴν Σαρδόνα κατοικοῦντες, νομίσαντες ἔχειν καιρὸν
κατὰ τῶν Καρχηδονίων, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν καὶ
συμφρονήσαντες ἐπέθεντο τοῖς Καρχηδονίοις. ἐγέ- 3
νετο δὲ περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν θεόπεμπτός τις
21 *ἀτυχία κατὰ τὴν Καρχηδόνα. ταραχαὶ γὰρ καὶ φόβοι*
καὶ πανικοὶ θόρυβοι συνεχεῖς ἐγίνοντο κατὰ τὴν
πόλιν παράδοξοι, καὶ πολλοὶ μὲν μετὰ τῶν ὅπλων
ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν, ὡς πολεμίων εἰσπεπτω-
κότων εἰς τὴν πόλιν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὡς πολε-
μίους διαπολεμοῦντες, οὓς μὲν ἀνῄρουν, οὓς δὲ
κατετραυμάτιζον. τέλος δὲ θυσίαις τὸ θεῖον ἐξιλα-
σάμενοι καὶ μόγις τῶν κακῶν ἀπαλλαγέντες, ταχὺ
καὶ τοὺς Λίβυας κατεπολέμησαν καὶ τὴν νῆσον
ἀνεκτήσαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσινίκου Ῥωμαῖοι **25**
χιλιάρχους τέσσαρας ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν,
Μάρκον Κορνήλιον καὶ Κόιντον Σερουίλιον, Μάρ-
κον Φούριον καὶ Λεύκιον Κοΐνκτιον. ἐπὶ δὲ τούτων
ὁ κληθεὶς Βοιωτικὸς πόλεμος ἐνέστη Λακεδαιμο-
νίοις πρὸς Βοιωτοὺς διὰ τοιαύτας αἰτίας. τὴν Καδ-
μείαν φρουρούντων Λακεδαιμονίων ἀδίκως καὶ
πολλοὺς τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευκότων,
συνεστράφησαν οἱ φυγάδες, καὶ συνεπιλαβομένων
Ἀθηναίων κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα νυκτός. καὶ 2
πρῶτον μὲν τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονοῦντας ἐν
ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ἐφόνευσαν, ἔτι κοιμωμένους κατα-

1 *Σαρδόνα*] *σάρδον* P 12 *μόγις τῶν* Dind., *μεγίστων* o 17 *καὶ* om. AFK *κόιντον σερουίλιον* P; *Σερούιον Κοίντιον* A, *Σερουίλιον Κοίντιον* c *Μάρκον — Κοίνκτιον* om. A 18 *φρούριον* o-F *καὶ* om. P *κοΐκτιον* P, *Κόικτον* F, *Κόιντον* c (cf. Liv. VI 6)

λαβόντες· ἔπειτα τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν
παρακαλέσαντες συνεργοὺς ἔσχον ἅπαντας τοὺς Θη-
βαίους. ταχὺ δὲ τοῦ πλήθους συνδραμόντος μετὰ
τῶν ὅπλων, ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν Καδμείαν πολιορκεῖν
3 ἐπεχείρησαν. οἱ δὲ φρουροῦντες τὴν ἄκραν Λακε-
δαιμόνιοι, μετὰ τῶν συμμάχων ὄντες οὐκ ἐλάττους
τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων, εἰς μὲν τὴν Σπάρτην
ἐξέπεμψαν τοὺς δηλώσοντας τὴν τῶν Θηβαίων ἐπ-
ανάστασιν καὶ βοηθεῖν τὴν ταχίστην παρακαλέσοντας,
αὐτοὶ δ' ἐκ τόπων ὑπερδεξίων ἀμυνόμενοι τοὺς πο-
λιορκοῦντας πολλοὺς μὲν ἀνῄρουν, οὐκ ὀλίγους δὲ
4 κατετραυμάτιζον. οἱ δὲ Θηβαῖοι μεγάλην δύναμιν
προσδοκῶντες ἥξειν ἐκ τῆς Ἑλλάδος Λακεδαιμονίοις,
ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπομιμνή-
σκοντες μὲν ὅτι καὶ αὐτοὶ συγκατήγαγον τὸν δῆμον
τῶν Ἀθηναίων καθ' ὃν καιρὸν ὑπὸ τῶν τριάκοντα
τυράννων κατεδουλώθησαν, ἀξιοῦντες δὲ πανδημεὶ
βοηθῆσαι καὶ πρὸ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων παρου-
26 σίας συνεκπολεμῆσαι τὴν Καδμείαν. ὁ δὲ δῆμος
τῶν Ἀθηναίων διακούσας τῶν πρέσβεων ἐψηφίσατο
παραχρῆμα δύναμιν ὡς πλείστην ἀποστεῖλαι τὴν
ἐλευθερώσουσαν τὰς Θήβας, ἅμα μὲν τῆς εὐεργε-
σίας ἀποδιδοὺς τὰς χάριτας, ἅμα δὲ βουλόμενος
τοὺς Βοιωτοὺς ἐξιδιώσασθαι καὶ συναγωνιστὰς ἰσχυ-
ροὺς ἔχειν κατὰ τῆς Λακεδαιμονίων ὑπεροχῆς· τὸ
γὰρ ἔθνος τοῦτο καὶ πλήθει τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀν-
δρείᾳ κατὰ πόλεμον οὐδενὸς τῶν Ἑλληνικῶν ἐδόκει
2 λείπεσθαι. τέλος δὲ Δημοφῶν κατασταθεὶς στρα- 22

4 καδμίαν P (et infra) 27 Ἑλληνικῶν Dind., Ἑλλή-
νων ο (c. 50, 5)

τηγός, καὶ παραχρῆμα πεντακισχιλίους ὁπλίτας καὶ
πεντακοσίους ἱππεῖς καταλέξας, τῇ ὑστεραίᾳ τὴν
δύναμιν ἅμ' ἡμέρᾳ προήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
δρομαῖος ἠπείγετο, φθάσαι σπεύδων τοὺς Λακεδαι-
μονίους· οὐδὲν δ' ἧττον ὁ δῆμος παρεσκευάζετο
πανδημεὶ στρατεύειν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐὰν ᾖ χρεία.
ὁ δὲ Δημοφῶν συντόμοις ταῖς ὁδοῖς χρησάμενος 3
παραδόξως ἐπεφάνη τοῖς Θηβαίοις. ὁμοίως δὲ καὶ
ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν πολ-
λῶν στρατιωτῶν συνδραμόντων, ταχὺ μεγάλη δύ-
ναμις ἠθροίσθη τοῖς Θηβαίοις. ὁπλῖται μὲν γὰρ 4
συνῆλθον οὐκ ἐλάττους τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων,
ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν δισχιλίων. πάντων δὲ προ-
θύμως ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ὁρμησάντων διελόμενοι
τὰ πλήθη τὰς προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς ἐποιοῦντο,
προσκαρτεροῦντες τοῖς κινδύνοις συνεχῶς καὶ καθ'
ἡμέραν καὶ νυκτός. οἱ δ' ἐν τῇ Καδμείᾳ [οἰκοῦν- **27**
τες] παρακληθέντες ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων εὐρώστως
ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους, ἐλπίζοντες συντόμως ἥξειν
τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ μεγάλης δυνάμεως. ἕως
μὲν οὖν εἶχον τροφὰς ἱκανάς, ἐνεκαρτέρουν τοῖς δει-
νοῖς, καὶ πολλοὺς τῶν πολιορκούντων ἀπέκτεινον
καὶ κατετραυμάτιζον, συνεργὸν ἔχοντες τὴν τῆς
ἀκροπόλεως ὀχυρότητα· ὡς δ' ἡ μὲν τῶν ἀναγκαίων
σπάνις ἐπέτεινεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲ περὶ τὰς
παρασκευὰς ὄντες ἐχρόνιζον, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλή-

4 δρομέως AFKL 7 συντόμως o, corr. Dind. ὁδοῖς] πορείαις Reiske 10 δραμόντων P 16 καθ'] μεθ' Dind. (V 38, 1. XVI 74, 5) 17 οἰκοῦντες del. Madvig et Hert., φρουροῦντες Dind. 21 οὖν om. PA 22 ἀπέκτενον P ἀπέκταινον F (XVII 24, 6)

2 λους. οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι θανάτου
καρτερεῖν ᾤοντο δεῖν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν συμμαχίδων
πόλεων συστρατεύσαντες, ὄντες πολλαπλάσιοι, παρα-
διδόναι τὴν Καδμείαν ἀπεφήναντο· συνηναγκάσθη-
σαν δὲ καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς τῆς Σπάρτης, ὄντες ὀλίγοι,
παραχωρῆσαι τῆς ἀκροπόλεως. διόπερ οὗτοι μὲν
ὑπόσπονδοι καθ' ὁμολογίαν ἀφεθέντες εἰς τὴν
3 Πελοπόννησον ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
δυνάμεσιν ἀξιολόγοις προσιόντες ἐπὶ τὰς Θήβας,
καὶ βραχὺ τῶν καιρῶν ὑστερήσαντες, ἄπρακτον ἔσχον
τὴν ἐπιβολήν. τοὺς δὲ ἡγεμόνας τῆς φρουρᾶς τρεῖς
ὄντας μετέστησαν εἰς κρίσιν, καὶ τοὺς μὲν δύο
κατεδίκασαν θανάτῳ, τὸν μέντοι τρίτον τοσούτῳ
πλήθει χρημάτων, ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν οὐσίαν
4 αὐτοῦ τοσαῦτα χρήματα ἐκτῖσαι. μετὰ δὲ ταῦτ'
'Αθηναῖοι μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα, Θηβαῖοι
δὲ Θεσπιὰς πολιορκήσαντες ἄπρακτον ἔσχον τὴν
ἐπιβολήν.

῞Αμα δὲ τούτοις πραττομένοις 'Ρωμαῖοι μὲν ἐπὶ ἀτελείᾳ πεντακοσίους ἀποίκους εἰς Σαρδονίαν ἀπέστειλαν.

28 'Επ' ἄρχοντος δ' 'Αθήνησι Καλλίου 'Ρωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον Παπίριον, Μάρκον Πόπλιον, Τίτον Κορνήλιον, Κόιντον Λεύκιον. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακε-

3 συστρατεύσαντες] συστραφέντες Reiske 12 κατέστησαν Bek. (XIII 64, 6) 14 μὴ PAL, καὶ μὴ c 17 θεσπιεῖς P 19 μὲν del. Dind. 20 Σαρδονίαν PJ, Σαρδωνίαν c; *Satricum* Wess., *Ardea* Stroth 24 Παπύριον v Μάρκον om. A 25 Κόιντον] κύντον P, καὶ Κόιντον f; Κόιντον Λεύκιον om. A; Πόπλιον Κορνήλιον, Τίτον Κοίντιον καὶ

δαιμονίων ἐπταικότων περὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Βοιωτοὶ θαρρήσαντες συνεστράφησαν, καὶ κοινὴν συμμαχίαν ποιησάμενοι, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο, προσδοκῶντες ἥξειν τοὺς Λακεδαιμονίους μεγάλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἀθηναῖοι 2 δὲ πρέσβεις τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν παρ' αὐτοῖς ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὰς ὑπὸ [τοὺς] Λακεδαιμονίους τεταγμένας πόλεις, παρακαλοῦντες ἀντέχεσθαι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ μέγεθος τῆς περὶ αὐτοὺς δυνάμεως ὑπεροπτικῶς καὶ βαρέως ἦρχον τῶν ὑποτεταγμένων· διόπερ πολλοὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένων ἀπέκλινον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. πρῶτοι δὲ πρὸς τὴν ἀπόστασιν ὑπή- 3 κουσαν Χῖοι καὶ Βυζάντιοι, καὶ μετὰ τούτους Ῥόδιοι καὶ Μυτιληναῖοι καὶ τῶν ἄλλων τινὲς νησιωτῶν· αἰεὶ δὲ μᾶλλον αὐξομένης τῆς τῶν Ἑλλήνων ὁρμῆς πολλαὶ πόλεις προσέθεντο τοῖς Ἀθηναίοις. ὁ δὲ δῆμος μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῇ τῶν συμμάχων εὐνοίᾳ κοινὸν συνέδριον ἁπάντων τῶν συμμάχων συνεστήσαντο, καὶ συνέδρους ἀπέδειξαν ἑκάστης πόλεως. ἐτάχθη δ' ἀπὸ τῆς κοινῆς γνώμης τὸ μὲν 4 συνέδριον ἐν ταῖς Ἀθήναις συνεδρεύειν, πόλιν δὲ ἐπ' ἴσης καὶ μεγάλην καὶ μικρὰν μιᾶς ψήφου κυρίαν εἶναι, πάσας δ' ὑπάρχειν αὐτονόμους, ἡγεμόσι χρωμένας Ἀθηναίοις. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὴν ὁρμὴν τῶν πολλῶν ὁρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν πρὸς τὴν

Λεύκιον Wess. ex Liv. VII 11 7 τοὺς om. P 12 ἀπέκλιναν o-PAL 14 καὶ μετὰ PAL, μετὰ c 20 συνεστήσαντο PAL, κατεστ. (s. l. συν) F, συγκατεστ. c ἀπέδειξεν P 23 ἐφίσης P 26 πολλῶν (XIII 91, 5) o, πόλεων Wess.

ἀπόστασιν, ὅμως πρεσβείαις καὶ λόγοις φιλανθρώ-
ποις, ἔτι δ' ἐπαγγελίαις εὐεργετικαῖς ἐφιλοτιμοῦντο
διορθοῦσθαι τὰς ἀλλοτριότητας τῶν ἀνθρώπων.
5 ὁμοίως δὲ καὶ τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς
ἐποιοῦντο πολλὴν φροντίδα, προσδοκῶντες μέγαν
καὶ πολυχρόνιον αὐτοῖς ἔσεσθαι τὸν Βοιωτικὸν πό-
λεμον, συμμαχούντων τοῖς Θηβαίοις τῶν Ἀθηναίων
καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν κοινωνούντων τοῦ
συνεδρίου.

29 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἄκορις ὁ τῶν Αἰ-
γυπτίων βασιλεύς, ἀλλοτρίως διακείμενος πρὸς τὸν
Περσῶν βασιλέα, δυνάμεις ξενικὰς ἀξιολόγους
ἤθροισε· μεγάλους γὰρ μισθοὺς τοῖς ὑπακούουσι
προτιθείς, συχνοὺς δ' εὐεργετῶν, ταχὺ πολλοὺς
ἔσχε τῶν Ἑλλήνων ὑπακούοντας πρὸς τὴν στρατείαν.
2 οὐκ ἔχων δὲ στρατηγὸν ἀξιόχρεων, μετεπέμψατο
Χαβρίαν τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα καὶ φρονήσει καὶ
συνέσει στρατηγικῇ διάφορον καὶ δόξαν ἐπ' ἀρετῇ
μεγάλην περιπεποιημένον. οὗτος μὲν οὖν ἄνευ τῆς
τοῦ δήμου γνώμης προσδεξάμενος τὴν στρατηγίαν
ἀφηγεῖτο τῶν κατ' Αἴγυπτον δυνάμεων, καὶ μετὰ
πολλῆς σπουδῆς παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς τοὺς
3 Πέρσας. Φαρνάβαζος δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀναδε-
δειγμένος στρατηγὸς ἐπὶ τῆς Περσικῆς δυνάμεως
παρασκευὰς μεγάλας ἐποιήσατο τῶν πρὸς τὸν πόλεμον

4 δὲ καὶ PJ, δὲ καὶ περὶ c   τῆς — παρασκευῆς] τὰς — παρασκευᾶς P   6 αὐτοῖς PAJ   14 προστιθεὶς o, corr. Reiske   συχνοὺς o, συχνοὺς δ' Dind., καὶ συχνοὺς Reiske   15 στρατιάν PAF   16 ἔχων P, ἐχόντων v   17 καὶ φρονήσει om. v   19 περιπεποιημένον P, πεποιημένον v   24 ἐπὶ Schäfer, ἀπὸ o; del. Reiske

χρησίμων· ἐξέπεμψε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, κατηγορῶν μὲν Χαβρίου, ὅτι τῶν Αἰγυπτίων ἡγούμενος ἀπαλλοτριοῖ τὴν τοῦ βασιλέως εὔνοιαν ἀπὸ τοῦ δήμου, παρακαλῶν δὲ στρατηγὸν Ἰφικράτην αὐτῷ δοῦναι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, σπεύδοντες τὸν 4 βασιλέα τῶν Περσῶν εἰς εὔνοιαν προσαγαγέσθαι καὶ τὸν Φαρνάβαζον ἰδιοποιήσασθαι, ταχέως τόν τε Χαβρίαν ἐξ Αἰγύπτου μετεπέμψαντο καὶ τὸν Ἰφικράτην στρατηγὸν ἐξαπέστειλαν συμμαχήσοντα τοῖς Πέρσαις.

Τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίοις σπον- 5 δὰς πεποιημένοις ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις συνέβαινε μένειν τὴν εἰρήνην μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. μετὰ δὲ ταῦτα Σφοδριάδου τοῦ Σπαρτιάτου τεταγμένου μὲν ἐφ' ἡγεμονίας, φύσει δ' ὄντος μετεώρου καὶ προπετοῦς, ἔπεισεν αὐτὸν Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἄνευ τῆς γνώμης τῶν ἐφόρων καταλαβέσθαι τὸν Πειραιᾶ. ὁ δὲ Σφοδριάδης ἔχων 6 στρατιώτας πλείους τῶν μυρίων ἐπεβάλετο μὲν τῆς νυκτὸς καταλαβέσθαι τὸν Πειραιᾶ· καταφανὴς δὲ γενόμενος Ἀθηναίοις καὶ διαμαρτὼν τῆς ἐπιβολῆς ἄπρακτος ἐπανῆλθεν. κατηγορηθεὶς δ' ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ συναγωνιστὰς ἔχων τοὺς βασιλεῖς, ἀδίκως ἀπελύθη. διόπερ οἱ Ἀθηναῖοι χα- 7 λεπῶς φέροντες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐψηφίσαντο λελύσθαι τὰς σπονδὰς ὑπὸ Λακεδαιμονίων. κρίναντες δὲ πολεμεῖν αὐτοῖς, στρατηγοὺς τρεῖς εἵλαντο τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, Τιμόθεον καὶ Χαβρίαν

5 αὐτῷ PA 6 προαγαγέσθαι Dind. 27 αὐτούς AJK (c. 51, 2) 28 καὶ om. AF χαβραχίαν P

καὶ Καλλίστρατον. ἐψηφίσαντο δὲ στρατιώτας μὲν ὁπλίτας καταλέξαι δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους, ναῦς δὲ πληρῶσαι διακοσίας. προσελάβοντο δὲ καὶ τοὺς Θηβαίους ἐπὶ τὸ κοινὸν συνέδριον ἐπὶ
8 τοῖς ἴσοις πᾶσιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τὰς γενομένας κληρουχίας ἀποκαταστῆσαι τοῖς πρότερον κυρίοις γεγονόσι, καὶ νόμον ἔθεντο μηδένα τῶν Ἀθηναίων γεωργεῖν ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς. διὰ δὲ ταύτης τῆς φιλανθρωπίας ἀνακτησάμενοι τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὔνοιαν, ἰσχυροτέραν ἐποιήσαντο τὴν ἰδίαν ἡγεμονίαν.

30 Πολλαὶ μὲν οὖν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν προεκλήθησαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀποκλῖναι, πρῶται δὲ καὶ προθυμότατα συνεμάχησαν αἱ κατὰ τὴν Εὔβοιαν οἰκοῦσαι χωρὶς Ἑστιαίας· αὕτη γὰρ εὐηργετημένη μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων μεγάλα, πεπολεμημένη δὲ δεινῶς ὑπὸ Ἀθηναίων, εὐλόγως πρὸς μὲν Ἀθηναίους ἀδιάλυτον ἐφύλαττε τὴν ἔχθραν, πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας βεβαίαν τὴν
2 πίστιν διεφύλαττεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς συμμαχίαν συνέβησαν ἑβδομήκοντα πόλεις καὶ μετέσχον ἐπ' ἴσης τοῦ κοινοῦ συνεδρίου· διὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις αἰεὶ μᾶλλον τῆς δυνάμεως αὐξομένης, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ταπεινουμένης, ἐφάμιλ-

2 ὁπλίτας μὲν Dind. 8 ἐκτὸς] ἐκ PA 10 ἐποίησαν ο-AJK 15 εὔοιαν P (et infra) Ἑστιαίας L[2], ἑστίας P, αἰτίας AHL[1], ἀκτίας f 16 μὲν add. Kälker 18 ἐφύλαττε del. aut ἔσχε Reiske τὴν ἔχθραν — διεφύλαττεν om. FJ 19 *βεβαίαν τὴν cf. XIII 32, 6] βεβαιοτάτην ο, βεβαιοτάτην τὴν Dind., βεβαιότατα τὴν Cobet 22 ἐφίσης P 24 ταπεινομένης P

λον τὴν ἰσχὺν τῶν πόλεων συνέβαινε γίνεσθαι. οἱ
δ' Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων αὐτοῖς κατὰ νοῦν
προχωρούντων, δύναμιν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Εὔβοιαν
τὴν παραφυλάξουσαν μὲν τοὺς συμμάχους, κατα-
πολεμήσουσαν δὲ τοὺς ἐναντίους. κατὰ δὲ τὴν Εὔ- 3
βοιαν βραχὺ μὲν πρὸ τούτων τῶν χρόνων Νεογέ-
νης τις ὄνομα μετ' Ἰάσονος τοῦ Φεραίου συλλέξας
στρατιώτας κατελάβετο τήν τε ἀκρόπολιν τῶν Ἑστι-
αιέων, καὶ τύραννον ἑαυτὸν ἀπέδειξε ταύτης τῆς
χώρας καὶ τῆς τῶν Ὠρειτῶν πόλεως. ἄρχοντος δ'
αὐτοῦ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως Λακεδαιμόνιοι Θη-
ριπίδην ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶ- 4
τον ἐπεχείρει λόγοις τὸν τύραννον ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς
ἀκροπόλεως· ὡς δ' οὐ προσεῖχε, παρακαλέσας τοὺς
ἐγχωρίους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐξεπολιόρκησε τὸ
χωρίον καὶ τοῖς Ὠρείταις τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατ-
έστησεν, δι' ἣν αἰτίαν οἱ τὴν Ἑστιαιέων καλουμέ-
νην χώραν οἰκοῦντες οἰκείως διετέθησαν πρὸς τοὺς
Σπαρτιάτας, καὶ βεβαίως ἐτήρουν τὴν φιλίαν. τῆς 5
δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκπεμφθείσης δυνάμεως ἡγού-
μενος Χαβρίας ἐπόρθησε τὴν Ἑστιαιῶτιν χώραν, καὶ
τὴν καλουμένην μὲν Μητρόπολιν, κειμένην δ' ἐπί
τινος ἐρυμνοῦ λόφου, τειχίσας, ἀπέλιπεν ἐν αὐτῇ
φρουράν, αὐτὸς δὲ ταῖς Κυκλάσι νήσοις ἐπιπλέων

5 ἐναντίους Pb in mg., ἀθηναίους Pa 8 Ἑστιαίων L², ἀκτιαίων c 10 Ὠρειτῶν Palmerius, ὠρωπίων o 11 Θηριπίδην PAK, Θηριππίδην F, Θηριππίδαν c 13 ἐπεχείρει] πείθειν add. Rhod., προτρέπεσθαι add. Bezzel 15 ἐξεπολιόρκησε Dind., ἐπολιόρκησε o 16 ὠρωπίοις o 17 ἑστίων P, αἰστίων A, αἰστιεαίων FK 21 ἑστιώτην P, αἰστιῶτιν F 23 ἀπέλειπεν PA

προσηγάγετο Πεπάρηθον καὶ Σκίαθον καί τινας
31 *ἄλλας τεταγμένας ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ ὁρῶν-*
τες τὴν τῶν συμμάχων ὁρμὴν πρὸς τὴν ἀπόστασιν
ἀκατάσχετον οὖσαν, ἐπαύσαντο τῆς προϋπαρχούσης
βαρύτητος καὶ ταῖς πόλεσι φιλανθρώπως προσεφέ-
ροντο. τοιαύταις δ' ὁμιλίαις καὶ εὐεργεσίαις χρη-
σάμενοι εὐνουστέρους ἅπαντας τοὺς συμμάχους
κατεσκεύασαν. ὁρῶντες δὲ τὸν πόλεμον αὐξόμενον
καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπιδεόμενον, τάς τε ἄλλας
παρασκευὰς ἐποιοῦντο φιλοτίμως καὶ τὴν διάταξιν
καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν στρατιωτῶν καὶ λειτουργιῶν
2 *περιττότερον ἐξειργάσαντο. τάς τε γὰρ πόλεις καὶ*
τοὺς καταλεγομένους στρατιώτας εἰς τὸν πόλεμον
διεῖλαν εἰς δέκα μέρη· τούτων δὲ πρώτην ἐπεῖχον
μερίδα Λακεδαιμόνιοι, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην Ἀρ- 26
κάδες, τετάρτην δ' Ἠλεῖοι, πέμπτην δ' Ἀχαιοί· καὶ
τὴν μὲν ἕκτην ἐπλήρουν Κορίνθιοι καὶ Μεγαρεῖς,
τὴν δ' ἑβδόμην Σικυώνιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ οἱ τὴν
Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες, τὴν δ' ὀγδόην Ἀκαρ-
νᾶνες, ἐνάτην δὲ Φωκεῖς καὶ Λοκροί, τὴν δ' ἐπὶ
πᾶσιν Ὀλύνθιοι καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης κατοικοῦντες
σύμμαχοι. ἦν δ' αὐτοῖς ὁ μὲν ὁπλίτης πρὸς δύο
ψιλοὺς τεταγμένος, ὁ δ' ἱππεὺς πρὸς τέτταρας ὁπλί-
3 *τας ἰσαζόμενος. τοιαύτης δὲ τῆς συντάξεως οὔσης,*
ἡγεῖτο τῆς στρατιᾶς Ἀγησίλαος ὁ βασιλεύς· περι-
βόητος δ' ἦν ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει

2 *Λακεδαιμονίους* conicio 3 *πρὸς τὴν ἀπόστασιν* om. f 6 *τοσαύταις* o, corr. Dind. *χρησάμενοι* om. A 8 *δρώντων* P 9 *δεόμενον* F, cf. p. 401, 13 15 *δὲ καὶ*] *τε καὶ* P 16 *ἤλιοι* P 18 *φιλιάσιοι* (α sup. lin.) P 23 *ὁ δ'*] *δ' ὁ* P 26 *ἐπ'* Rhod., *ἐν* o

καὶ σχεδὸν ἀνίκητος γεγονὼς ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις. ἔν τε γὰρ τοῖς λοιποῖς πολέμοις ἐθαυμάσθη, καὶ καθ' ὃν καιρὸν Λακεδαιμόνιοι ἐπολέμουν τοῖς Πέρσαις, παραταξάμενος καὶ πολλαπλασίονα δύναμιν νικήσας, πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπῆλθε κρατῶν τῶν ὑπαίθρων, καὶ πέρας, εἰ μὴ μετεπέμψαντο αὐτὸν οἱ Σπαρτιᾶται διά τινας πολιτικὰς χρείας, σχεδὸν ἂν καὶ τὴν ὅλην τῶν Περσῶν βασιλείαν εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστησεν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ 4
οὗτος δραστικὸς καὶ μετὰ συνέσεως πολλῆς θρασὺς καὶ παραβόλοις πράξεσι χρώμενος. διὸ καὶ τότε θεωροῦντες οἱ Σπαρτιᾶται τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου προσδεόμενον ἡγεμόνος ἀξιολόγου, τοῦτον τοῦ πολέμου παντὸς ἡγεμόνα κατέστησαν.

Ὁ δ' Ἀγησίλαος προαγαγὼν τὴν δύναμιν, ἧκεν **32**
εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔχων τοὺς σύμπαντας στρατιώτας πλείους τῶν μυρίων ὀκτακισχιλίων, ὧν ἦσαν αἱ Λακεδαιμονίων πέντε μόραι· τὴν δὲ μόραν ἀναπληροῦσιν ἄνδρες πεντακόσιοι. ὁ δὲ Σκιρίτης καλούμενος λόχος παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις οὐ συντάττεται μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἰδίαν ἔχων σύστασιν μετὰ τοῦ βασιλέως ἵσταται, καὶ παραβοηθεῖ τοῖς αἰεὶ θλιβομένοις μέρεσι· συνεστὼς δ' ἐξ ἐπιλέκτων ἀνθρώπων μεγάλας ποιεῖται ῥοπὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον αἴτιος γίνεται τῆς νίκης. ἱππεῖς δ' εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος χιλίους καὶ πεντακοσίους.

3 *ἐπολέμουν* Steph., *πολεμοῦντες o* 5 *ὑπῆλθε* PAF 7 *πολιτικὰς χρείας*] *αἰτίας πολιτικάς* cod. Peiresc. 13 *δεόμενον* Peir. 15 *προσαγαγὼν o*, corr. Rhod. 16 *στρατιώτας* om. P 17 **αἱ*] om. AJK, *οἱ c* 18 *μύραι — μύραν* P, *μοῖραι — μοῖραν v* (Ephor. fr. 140) 20 *συνετάττετο* A

2 οὗτος μὲν οὖν παραγενόμενος εἰς πόλιν Θεσπιάς,
φρουρουμένην ὑπὸ Λακεδαιμονίων, πλησίον ταύτης
κατεστρατοπέδευσε, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐφ' ἡμέ-
ρας τινὰς ἀνελάμβανεν ἐκ τῆς κακοπαθείας. Ἀθη-
ναῖοι δὲ πυθόμενοι τὴν τῶν Λακεδαιμονίων παρου-
σίαν εἰς τὴν Βοιωτίαν, εὐθὺς ἐβοήθουν εἰς τὰς
Θήβας, ἔχοντες πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἱππεῖς
3 δὲ διακοσίους. τούτων δὲ τῶν δυνάμεων ἀθροι-
σθεισῶν εἰς ἕνα τόπον, οἱ μὲν Θηβαῖοι λόφον τινὰ
κατελάβοντο παραμήκη, σταδίους ἀπέχοντα τῆς πό-
λεως εἴκοσι, καὶ πρόβλημα ποιησάμενοι τὰς δυσχω- 27
ρίας ἀνέμενον τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον· τὴν γὰρ
Ἀγησιλάου δόξαν καταπεπληγμένοι, τὸν ἐν τοῖς
4 πεδίοις ἐξ ἴσου κίνδυνον ὑπομένειν εὐλαβοῦντο. ὁ
δ' Ἀγησίλαος συντεταγμένη τῇ δυνάμει προάγων
ἐπὶ τοὺς Βοιωτούς, ὡς ἤγγισε τοῖς πολεμίοις, τὸ
μὲν πρῶτον τοὺς ψιλοὺς ἐπαφῆκε τοῖς ἐναντίοις,
πειρώμενος πῶς ἔχουσι πρὸς τὴν μάχην. ἀποκρου-
σαμένων δὲ αὐτοὺς τῶν Θηβαίων ῥαδίως ἐκ τόπων
ὑπερδεξίων, ἐπήγαγε πᾶσαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύνα-
5 μιν συντεταγμένην καταπληκτικῶς. Χαβρίας δ' ὁ
Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων ἀφηγούμενος παρήγγειλε
τοῖς στρατιώταις δέχεσθαι τοὺς πολεμίους κατα-
πεφρονηκότως ἅμα καὶ ἐν τῇ τάξει μένοντας, καὶ
τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ γόνυ κλίναντας σὺν ὀρθῷ τῷ
6 δόρατι μένειν. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθὲν ὥσπερ
ἀφ' ἑνὸς παρακελεύσματος, ὁ Ἀγησίλαος θαυμάσας

1 θεσπίας P, θεσπειὰς FK 8 τούτων] τοσούτων Reiske 24 καταπεφρονηκότας L ἐν add. Dind.; ἅμα κατὰ τὰς τάξεις fort. 25 σὺν Hert., ἐν ο

τήν τε εὐταξίαν τῶν πολεμίων καὶ τὴν καταφρόνησιν, τὸ μὲν βιάζεσθαι πρὸς ὑπερδεξίους τόπους καὶ συναναγκάζειν τοὺς ἐναντίους ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι πρὸς τὸν ἐκ χειρὸς κίνδυνον οὐκ ἔκρινε, πεῖραν δὲ λαβὼν ὅτι τολμήσουσιν ἀναγκαζόμενοι διαγωνίσασθαι περὶ τῆς νίκης, ἐν τῷ πεδίῳ προεκαλεῖτο. οὐ συγκαταβαινόντων δὲ τῶν Θηβαίων, τὴν μὲν φάλαγγα τῶν πεζῶν ἀπήγαγε, τοὺς δ' ἱππεῖς καὶ τὰ ψιλικὰ τῶν ταγμάτων ἐξαποστείλας ἐπόρθησε τὴν χώραν ἀδεῶς καὶ πολλῶν λαφύρων ἐγκρατὴς ἐγένετο. οἱ δὲ συνόντες τῷ Ἀγησιλάῳ 33
Σπαρτιᾶται σύμβουλοι καὶ οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες ἐθαύμαζον, πῶς δραστικὸς εἶναι δοκῶν Ἀγησίλαος καὶ μείζονα καὶ δυναμικωτέραν ἔχων τὴν δύναμιν οὐ διηγωνίσατο πρὸς τοὺς πολεμίους. πρὸς οὓς ὁ Ἀγησίλαος ἀπεκρίθη, νῦν μὲν ἀκινδύνως τοὺς Λακεδαιμονίους νενικηκέναι [ἄν]· πορθουμένῃ γὰρ τῇ χώρᾳ μὴ τετολμηκέναι τοὺς Βοιωτοὺς βοηθῆσαι· εἰ δ' αὐτῶν τῶν πολεμίων παρακεχωρηκότων τῆς νίκης ἐβιάσατο τοὺς πολεμίους ὑπομένειν τὸ δεινόν, ἴσως ἂν διὰ τὸ παράλογον τῆς τύχης δύναιντο καὶ πταῖσαι κατὰ τὸν κίνδυνον οἱ Λακεδαιμόνιοι. τότε 2
μὲν οὖν διὰ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης ἔδοξε μετρίως κατεστοχάσθαι τὸ δυνάμενον ἀποβῆναι, ὕστερον δὲ

3 ἄνδρας ἀγαθοὺς om. P 6 διαγωνίζεσθαι v aut εἰς τὸ πεδίον, aut παρατάττεσθαι post πεδίῳ Reiske 7 τῶν om. PAF 13 Ἀγησίλαος PA, ὁ Ἀγ. c 14 δυναμικωτέραν] μαχιμωτέραν Madvig 17 ἂν del. Dind. 21 δύναιτο P, ἐδύναντο Dind. 22 πταῖσαι Dind., φθᾶσαι o, φθαρῆναι Reiske δύναιντο et οἱ Λακεδαιμόνιοι del. Madvig 23 διὰ τῆς ἀποκρίσεως Wurm, ὑπὸ τῆς διακρίσεως o

διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔδοξεν οὐκ ἀνθρωπίνην
ἀπόφασιν, ἀλλὰ θεῖόν τινα χρησμὸν εἰρηκέναι. οἱ
γὰρ Λακεδαιμόνιοι μετὰ πολλῆς δυνάμεως στρατεύ-
σαντες ἐπὶ Θηβαίους, καὶ συναναγκάσαντες αὐτοὺς
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίσασθαι, μεγάλῃ συμφορᾷ
3 περιέπεσον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐν Λεύκτροις ἡτ-
τηθέντες πολλοὺς ἀπώλεσαν τῶν πολιτῶν, ἐν οἷς 28
καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἔπεσε· μετὰ δὲ
ταῦτα περὶ Μαντίνειαν πολεμήσαντες τοῖς ὅλοις
ἐσφάλησαν καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀνελπίστως ἀπέβα-
λον. ἀγαθὴ γὰρ ἡ τύχη τοὺς μέγα φρονοῦντας
παραδόξως σφῆλαι καὶ διδάξαι μηδὲν ἄγαν κατελ-
πίζειν. ὁ γοῦν Ἀγησίλαος ἐχεφρόνως ἀρκεσθεὶς
τῷ πρώτῳ προτερήματι, τὴν δύναμιν ἀσινῆ διεφύ-
λαξεν.

4 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀγησίλαος μετὰ τῆς δυ-
νάμεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἱ δὲ
Θηβαῖοι διὰ τὴν Χαβρίου στρατηγίαν σωθέντες
ἐθαύμασαν τἀνδρὸς τὴν ἐν τῷ στρατηγήματι ἀγχί-
νοιαν. ὁ δὲ Χαβρίας, πολλῶν καὶ καλῶν αὐτῷ πε-
πραγμένων κατὰ πόλεμον, ἐπὶ τούτῳ μάλιστα ἐσε-
μνύνετο τῷ στρατηγήματι, καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ὑπὸ
τοῦ δήμου δοθείσας αὐτῷ καθίστανεν ἐχούσας τοῦτο
5 τὸ σχῆμα. οἱ δὲ Θηβαῖοι μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τὴν
Ἀγησιλάου στρατεύσαντες ἐπὶ Θεσπιὰς τὴν μὲν
προφυλακήν, οὖσαν ἀνδρῶν διακοσίων, ἀνεῖλον, τῇ
δὲ πόλει προσβολὰς συνεχεῖς ποιούμενοι, καὶ μηδὲν
ἀξιόλογον πράξαντες, ἀπῆγον τὴν δύναμιν εἰς τὰς

2 *θεῖον] θεῶν ο 9 πολεμήσαντες] πλεύσαντες PA
13 γοῦν] δ' οὖν Dind. 25 Θεσπίας P, Θεσπειὰς F

Θήβας. Φοιβίδας δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, ἔχων ἀξιόλογον 6 *φρουρὰν ἐν ταῖς Θεσπιαῖς, ἐκχυθεὶς ἐκ τῆς πόλεως καὶ προπετῶς τοῖς ἀποχωροῦσι Θηβαίοις ἐπιθέμενος, τῶν μὲν στρατιωτῶν ἀπέβαλε πλείους τῶν πεντακοσίων, αὐτὸς δὲ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος καὶ πολλοῖς ἐναντίοις τραύμασι περιπεσὼν ἡρωικῶς κατέστρεψε τὸν βίον. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον* **34** *χρόνῳ πάλιν τῶν Λακεδαιμονίων τῇ αὐτῇ δυνάμει στρατευσάντων ἐπὶ τὰς Θήβας, οἱ μὲν Θηβαῖοι δυσχωρίας τινὰς ἑτέρας καταλαμβανόμενοι διεκώλυον μὲν τοὺς πολεμίους λεηλατεῖν τὴν χώραν, κατὰ στόμα δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν δύναμιν ἐν τοῖς πεδίοις οὐκ ἐτόλμων παρατάξασθαι. τοῦ δ' Ἀγησιλάου* 2 *προσμαχομένου συγκατέβησαν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πρὸς τὸν ἀγῶνα. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Ἀγησίλαον προετέρουν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς πόλεως Θηβαίων ἐκχυθέντων πανδημεί, θεωρῶν τὸ πλῆθος τῶν ἐπιρρεόντων ὁ Ἀγησίλαος ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς μάχης. οἱ δὲ Θηβαῖοι, δόξαντες τότε πρώτως μὴ καταδεεστέρους ἑαυτοὺς εἶναι Λακεδαιμονίων, τρόπαιόν τε ἔστησαν καὶ τὸ λοιπὸν κατεθάρρησαν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν δυνάμεως.*

Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πεζὰς δυνάμεις τοιοῦτον 3 *ἔσχε τὸ τέλος· τῶν δὲ ναυτικῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς*

1 *ἔχων ἀξιόλογον — Θεσπιαῖς* AFJL, *ἔχων* om. P, *ἀξιόλογον — Θεσπιαῖς ἔχων* c 2 *θεσπίαις* P, *θεσπειαῖς* F 8 *πάλιν τῶν* Dind., *πάντων* o 14 *προσμαχομένου* J. G. Schneider, *προμαχουμένου* o, *προκαλουμένου* Wurm 25 *πεζικὰς* o 26 *τὸ* fL, om. c

*καιροὺς ἐγένετο μεγάλη ναυμαχία μεταξὺ Νάξου καὶ
Πάρου διὰ τοιαύτας αἰτίας. Πόλλις ὁ τῶν Λακε-
δαιμονίων ναύαρχος, πυθόμενος σίτου πλῆθος ἐν
ὁλκάσι παρακομίζεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐφήδρευε
καὶ παρετήρει τὸν κατάπλουν τῆς κομιζομένης ἀγο-
ρᾶς, διανοούμενος ἐπιθέσθαι ταῖς ὁλκάσιν. ἃ δὴ
πυθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐξέπεμψε στό-* 29
λον παραφυλάξοντα τὴν σιτοπομπίαν, καὶ διέπεμ-
4 *ψεν εἰς τὸν Πειραιέα τὴν κομιζομένην ἀγοράν. μετὰ
δὲ ταῦτα Χαβρίας μὲν ὁ τῶν Ἀθηναίων ναύαρχος
μετὰ τοῦ στόλου παντὸς πλεύσας ἐπὶ τὴν Νάξον
συνεστήσατο πολιορκίαν. προσαγαγὼν δὲ τοῖς τεί-
χεσι μηχανάς, καὶ διὰ τούτων σαλεύσας τὰ τείχη,
σπουδὴν εἰσεφέρετο βίᾳ κρατῆσαι τῆς πόλεως. ἅμα
δὲ τούτοις πραττομένοις Πόλλις ὁ τῶν Λακεδαιμο-
νίων ναύαρχος κατέπλευσε βοηθήσων τοῖς Ναξίοις.
γενομένης δὲ φιλοτιμίας ἀμφότεροι συγκατέβησαν
εἰς ναυμαχίαν, καὶ τὰς ναῦς διατάξαντες ἐπέπλεον*
5 *ἀλλήλοις. εἶχε δὲ τριήρεις ὁ μὲν Πόλλις ἑξήκοντα
καὶ πέντε, ὁ δὲ Χαβρίας ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς.
ἐπιπλεουσῶν δὲ τῶν νεῶν ἀλλήλαις, Πόλλις μὲν
ἡγούμενος τοῦ δεξιοῦ κέρως πρῶτος ἐνέβαλε ταῖς
ἀντιτεταγμέναις τριήρεσιν ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος,
ὧν ἡγεῖτο Κήδων ὁ Ἀθηναῖος· ἀγωνισάμενος δὲ
λαμπρῶς αὐτόν τε τὸν Κήδωνα διέφθειρε καὶ τὴν
ναῦν κατεβύθισεν· ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις συμ-
βαλὼν καὶ τοῖς ἐμβόλοις ἀναρρήττων, ἃς μὲν διέ-*

2 *Πόλις* f semper 5 *παράπλουν* Dind. 8 *καὶ*] *ὃς καὶ* Reiske 17 *γινομένης* o-L 25 *κήδονα* P 26 *τοῖς ἄλλοις* o, corr. Reiske

φθειρεν, ἃς δὲ φυγεῖν ἠνάγκασεν. ἃ δὴ κατιδὼν ὁ Χαβρίας, καὶ μέρος τῶν περὶ αὐτὸν νεῶν ἐκπέμψας, ἐβοήθησε τοῖς πιεζομένοις καὶ τὴν ἧτταν τῶν ἰδίων διωρθώσατο, αὐτὸς δ' ἔχων τὸ κράτιστον τοῦ στόλου καὶ γενναίως ἀγωνισάμενος πολλὰς μὲν τριήρεις διέφθειρεν, οὐκ ὀλίγας δ' αἰχμαλώτους ἔλαβεν. γενόμενος δ' ἐπὶ τοῦ προτερήματος, καὶ πάσας **35** *τὰς τῶν πολεμίων ναῦς φυγεῖν ἀναγκάσας, ἀπέσχετο παντελῶς τοῦ διωγμοῦ· ἀναμνησθεὶς* γὰρ *τῆς ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίας, ἐν ᾗ τοὺς νικήσαντας στρατηγοὺς ὁ δῆμος ἀντὶ μεγάλης εὐεργεσίας θανάτῳ περιέβαλεν, αἰτιασάμενος ὅτι τοὺς τετελευτηκότας κατὰ τὴν ναυμαχίαν οὐκ ἔθαψαν, εὐλαβήθη μήποτε τῆς περιστάσεως ὁμοίας γενομένης κινδυνεύσῃ παθεῖν παραπλήσια. διόπερ ἀποστὰς τοῦ διώκειν ἀνελέγετο τῶν πολιτῶν τοὺς διανηχομένους, καὶ τοὺς μὲν ἔτι ζῶντας διέσωσε, τοὺς δὲ τετελευτηκότας ἔθαψεν. εἰ δὲ μὴ περὶ ταύτην ἐγένετο τὴν ἐπιμέλειαν, ῥᾳδίως ἂν ἅπαντα τὸν τῶν πολεμίων στόλον διέφθειρε. κατὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν τῶν μὲν* 2 *Ἀθηναίων διεφθάρησαν τριήρεις ὀκτωκαίδεκα, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων διεφθάρησαν μὲν εἴκοσι καὶ τέτταρες, αὔτανδροι δ' ἐλήφθησαν ὀκτώ. Χαβρίας μὲν οὖν ἐπιφανεῖ ναυμαχίᾳ νικήσας κατέπλευσε μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὸν Πειραιέα, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις. μετὰ γὰρ τὸν Πελοπον-*

3 *πιεζουμένοις* P 6 *ὀλίγους* P 9 *γὰρ* add. Reiske aut *διὸ* ante *εὐλαβήθη* (v. 13); *εὐλαβήθη οὖν* vel *γὰρ* Steph. 23 *χαυρίας* P 24 **ἐπιφανεῖ*] *ἐπιφανῆ o* *ναυμαχία* P, *ναυμαχίαν v*

νησιακὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι ταύτην πρώτην ναυμαχίαν ἐνίκησαν· τὴν γὰρ περὶ Κνίδον οὐκ ἰδίᾳ διηγωνίσαντο, τῷ δὲ βασιλικῷ στόλῳ χρησάμενοι προετέρησαν.

3 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τῇ Ῥώμῃ Μάρκος Μάνλιος ἐπιβαλόμενος τυραννίδι καὶ κρατηθεὶς ἀνῃρέθη.*

36 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρισάνδρου Ῥωμαῖοι* 30 *μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, Σερούιον Σουλπίκιον, Λεύκιον Παπίριον, Τίτον Κοΐνκτιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα πρώτην πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δάμων Θούριος. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν τῇ Θρᾴκῃ Τριβαλλοὶ σιτοδείᾳ πιεζόμενοι πανδημεὶ στρατείαν ἐποιήσαντο πρὸς τὴν ὑπερόριον χώραν, καὶ τὰς*
2 *τροφὰς ἐκ τῆς ἀλλοτρίας γῆς ἐπορίζοντο. ὄντες δὲ πλείους τῶν τρισμυρίων ἐπῆλθον τήν τε ὅμορον Θρᾴκην καὶ τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν χώραν ἐπόρθησαν ἀδεῶς· πολλῆς δὲ ὠφελείας κυριεύσαντες καταπεφρονηκότως καὶ ἀτάκτως τὴν ἐπάνοδον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Ἀβδηρῖται πανδημεὶ στρατεύσαντες ἐπ' αὐτοὺς [καὶ] σποράδην καὶ ἀτάκτως τὴν ἐπάνοδον*
3 *ποιουμένους πλείους τῶν δισχιλίων ἀνεῖλον. οἱ δὲ βάρβαροι παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι,*

2 *οὐκ*] *οὐ* P 6 *Μανίλιος* o, corr. Wess. *ἐπιβαλλόμενος* P 8 *Ἀθήνησι* AFJL, *Ἀθήνησι μὲν* c *Χαριάνδρου* o, corr. Dind. 10 *Σερούιον*] *Κορνήλιον* add. A *Παπύριον* v 11 *τῖτον κοίνκτιον* P, *Τίτον* A, *Κορνήλιον Τίτον καὶ Μάρκον Κοίντιον* c; cf. Liv. VI 18 14 *τρίβαλλοι σιτοδία πιεξούμενοι* P 18 *ἀδηριτῶν* P 21 *οἱ δ'* — *ποιουμένους* om. P 22 *καὶ* del. Reiske

*καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀβδηρίτας τιμωρήσασθαι,
πάλιν ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν. οἱ δὲ προ-
νενικηκότες ἐπαρθέντες τῷ προτερήματι, καὶ τῶν
πλησιοχώρων Θρᾳκῶν συμμαχίαν ἀποστειλάντων
αὐτοῖς, παρετάξαντο τοῖς βαρβάροις. γενομένης δὲ* 4
*μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν Θρᾳκῶν μεταβαλομένων
ἄφνω, μονωθέντες οἱ Ἀβδηρῖται καὶ κυκλωθέντες
ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βαρβάρων, σχεδὸν ἅπαντες
οἱ τῆς μάχης μετεσχηκότες κατεκόπησαν. τηλι-
καύτῃ δὲ συμφορᾷ τῶν Ἀβδηριτῶν περιπεπτωκό-
των καὶ μελλόντων πολιορκεῖσθαι, Χαβρίας ὁ
Ἀθηναῖος ἐπιφανεὶς μετὰ δυνάμεως ἐξείλατο τῶν
κινδύνων τοὺς Ἀβδηρίτας, καὶ τοὺς μὲν βαρβάρους
ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας, ἐν δὲ τῇ πόλει φρουρὰν
ἀξιόλογον καταλιπὼν αὐτὸς ὑπό τινων ἐδολοφο-
νήθη. Τιμόθεος δὲ παραλαβὼν τὴν ναυαρχίαν καὶ* 5
*πλεύσας εἰς τὴν Κεφαληνίαν, τάς τ' ἐν αὐτῇ πόλεις
προσηγάγετο καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν δμοίως
ἔπεισεν ἀποκλῖναι πρὸς Ἀθηναίους. Ἀλκέταν τε
τὸν Μολοττῶν βασιλέα φίλον κατασκευάσας, καὶ
καθόλου τὰς πλείστας τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκεί-
νους πόλεων ἐξιδιοποιησάμενος, ἐνίκησε ναυμαχίᾳ
τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ Λευκάδα. ταῦτα δὲ* 6
*πάντα ταχέως καὶ ῥᾳδίως ἐπετέλεσε, πείθων μὲν
διὰ τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, νικῶν δὲ δι' ἀνδρείαν*
31 *καὶ στρατηγίαν. διόπερ οὐ μόνον παρὰ τοῖς πο-*

6 *μεταβαλλομένων* o-FJ 17 *τάς τ' ἐν αὐτῇ πόλεις* Reiske, *τάς τε ναῦς τῇ πόλει* o 21 *πλείστας* Dind., *πόλεις τὰς* PAFK, *χώρας τὰς* c 25 *δι' ἀνδρείας καὶ στρατηγίας* Peiresc. et Steph.

λίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς. καὶ τὰ μὲν περὶ Τιμόθεον ἐν τούτοις ἦν.

37 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Θηβαῖοι μὲν ἐστρά-*
τευσαν ἐπ' Ὀρχομενὸν ἐπιλέκτοις ἀνδράσι πεντακο-
σίοις, καὶ συνετέλεσαν πρᾶξιν ἀξίαν μνήμης· φρου-
ρούντων γὰρ τὸν Ὀρχομενὸν Λακεδαιμονίων πολ-
λοῖς στρατιώταις, καὶ τοῖς Θηβαίοις ἀντιταξαμένων,
ἐγενήθη μάχη καρτερά, καθ' ἣν οἱ Θηβαῖοι πρὸς
διπλασίους συμβαλόντες ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμο-
νίους. οὐδέποτε γὰρ τοῦτο συνέβη γενέσθαι κατὰ
τοὺς ἐπάνω χρόνους, ἀλλ' ἀγαπητὸν ὑπάρχειν ἐδόκει
2 *τὸ πολλοὺς ὀλίγους νικῆσαι. διὸ καὶ φρονήματος*
ἐπίμπλαντο Θηβαῖοι, καὶ τὴν ἀνδρείαν εἶχον μᾶλλον
περιβόητον, καὶ φανεροὶ καθειστήκεισαν ἀμφισβη-
τήσοντες τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας.

3 *Τῶν δὲ συγγραφέων Ἑρμείας ὁ Μεθυμναῖος τὴν τῶν Σικελικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστροφε, γράψας βύβλους δέκα, ὡς δέ τινες διαιροῦσι, δώδεκα.*

38 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἱπποδάμου Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον Οὐαλέριον, Λεύκιον Μάλλιον, Σερούιον Σουλπίκιον, Λοκρήτιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης*

13 *πολλοῖς* Reiske 14 *ἐπίπλαντο* P 17 *μεθυμναῖος* P, *μιθ.* FK, *μηθ.* *c* 19 *κατέστρεφε* *o* 21 *Ἱπποδάμαντος* Dind. 23 *Λεύκιον* P, om. A, *Κρίσπον* *c*, *Aulum* Liv. VI 21 *Μάλλιον* PA, *Μάλιον Φάβιον* FK, *Μάλλιον Φάβιον* *c* *Σερούιον* Rhod., om. A, *Σερουίλιον* *c* 24 *Λουκρίτιον* F, om. A; *L. Lucretium* Liv.

ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς μέλλων πολεμεῖν πρὸς
Αἰγυπτίους καὶ σπεύδων ξενικὴν δύναμιν ἀξιό-
λογον συστήσασθαι, διέγνω συλλύσασθαι τοὺς
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους· οὕτως γὰρ μάλιστ'
ἤλπιζε τοὺς Ἕλληνας ἀπολελυμένους τῶν οἰκείων
πολέμων ἑτοιμοτέρους ἔσεσθαι πρὸς τὰς ξενολογίας.
διόπερ πρέσβεις ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς
παρακαλέσοντας τὰς πόλεις κοινὴν εἰρήνην συν-
θέσθαι. τῶν δ' Ἑλλήνων ἀσμένως προσδεξαμένων 2
τοὺς λόγους διὰ τὸ κάμνειν τῇ συνεχείᾳ τῶν
πολέμων, συνέθεντο πάντες τὴν εἰρήνην, ὥστε
πάσας τὰς πόλεις αὐτονόμους καὶ ἀφρουρήτους εἶναι.
καὶ κατέστησαν οἱ Ἕλληνες ἐξαγωγεῖς, οἳ κατὰ πόλιν
ἑκάστην ἐπελθόντες ἐξήγαγον ἁπάσας τὰς φρουράς.
μόνων δὲ Θηβαίων οὐ προσδεξαμένων κατὰ πόλιν 3
γίνεσθαι τὰς σπονδάς, ἀλλὰ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν
ὑπὸ τὴν τῶν Θηβαίων συντέλειαν ταττόντων, καὶ
32 Ἀθηναίων μὲν ἀντειπόντων φιλοτιμότατα, Καλλι-
στράτου [δὲ] τοῦ δημαγωγοῦ τὸν λόγον διαθεμένου,
ὑπὲρ δὲ τῶν Θηβαίων Ἐπαμεινώνδου διαθεμένου
λόγον θαυμαστῶς ἐν τῷ κοινῷ συνεδρίῳ, τοῖς μὲν
ἄλλοις Ἕλλησι πᾶσι συμφώνως αἱ σπονδαὶ συνετε-
λέσθησαν, μόνοι δὲ Θηβαῖοι κριθέντες ἔκσπονδοι,
καὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδου διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐμποι-
οῦντος φρόνημα τοῖς πολίταις, ἐθάρρησαν τοῖς ἁπάν-
των δόγμασιν ἀντιβαίνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ 4
καὶ Ἀθηναῖοι, διὰ πάντων περὶ τῆς ἡγεμονίας δια-

8 κοινὴν — 12 τὰς πόλεις om. P 13 ἐξαγωγης P
14 ἑκάστην (del.?) post ἐπελθόντες L 19 δὲ del. Reiske
27 πάντων P, παντὸς v

φιλοτιμούμενοι, παρεχώρουν ἀλλήλοις, οἱ μὲν τῆς
*κατὰ γῆν, οἱ δὲ τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἄξιοι
κρινόμενοι. διόπερ τὴν ἐκ τρίτου προσώπου ἀνα-
φερομένην ἡγεμονίαν χαλεπῶς ἔφερον, καὶ τὰς κατὰ
Βοιωτίαν πόλεις ἀπέσπων τῆς τῶν Θηβαίων συντε-*
39 *λείας. οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῇ τε ῥώμῃ τῶν σωμάτων
καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφέροντες καὶ πολλαῖς μάχαις
προνενικηκότες τοὺς Λακεδαιμονίους, μετέωροι τοῖς
φρονήμασιν ὑπῆρχον καὶ τῆς κατὰ γῆν ἡγεμονίας
ἠμφισβήτουν. οὐ διεψεύσθησαν δὲ τῆς ἐλπίδος διὰ
τὰς εἰρημένας αἰτίας καὶ διὰ τὸ πλείονας ἔχειν ἀγα-
θοὺς ἡγεμόνας καὶ στρατηγοὺς κατὰ τοὺς ὑποκει-*
2 *μένους χρόνους. ἐπιφανέστατοι δ' ἦσαν Πελοπίδας
καὶ Γοργίας καὶ Ἐπαμεινώνδας· οὗτος γὰρ οὐ
μόνον τῶν ὁμοεθνούντων, ἀλλὰ καὶ πάντων Ἑλλή-
νων πολὺ προέσχεν ἀνδρείᾳ τε καὶ στρατηγικῇ
συνέσει. μετέσχε γὰρ ἐπὶ πολὺ πάσης παιδείας, καὶ
μάλιστα τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας· πρὸς δὲ
τούτοις φυσικοῖς προτερήμασι κεχορηγημένος, εἰκό-
τως καὶ πράξεις ἐπιφανεστάτας συνετέλεσεν. διὸ καὶ
συναναγκασθεὶς ὀλίγοις πολιτικοῖς στρατιώταις πρὸς
πάσας τὰς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων
δυνάμεις ἀγωνίσασθαι, τοσοῦτον ὑπερέσχε τῶν
ἀνικήτων στρατιωτῶν, ὥστε τὸν βασιλέα τῶν
Σπαρτιατῶν Κλεόμβροτον ἀνελεῖν, τὸ δὲ πλῆθος*
3 *τῶν ἀντιταχθέντων ἄρδην σχεδὸν κατακόψαι. καὶ*

1 *τῆς* add. Reiske 3 *τὴν*] *τὰ* P 14 *Γοργίδας* Casaubonus 24 *στρατιωτῶν*] *Σπαρτιατῶν* Dind. 25 *Σπαρτιατῶν*] *Λακεδαιμονίων* AHJK 26 *κατακόψαι* AHFJL, *ἀποκόψαι* c

τὰ τηλικαῦτα παραδόξως διεπράξατο διὰ τὴν ἀγχί-
νοιαν καὶ τὴν ἐκ παιδείας αὐτῷ περιγεγενημένην
ἀρετήν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων μικρὸν ὕστερον ἐν
τοῖς κατὰ μέρος ἐκτεθεῖσι σαφέστερον δηλώσομεν,
νῦν δ' ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας τρεψόμεθα.

Μετὰ γὰρ τὴν συγχωρηθεῖσαν τοῖς δήμοις αὐτο- **40**
νομίαν αἱ πόλεις ἐνέπιπτον εἰς ταραχὰς μεγάλας
καὶ στάσεις, μάλιστα δὲ αἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον.
ὀλιγαρχικοῖς γὰρ πολιτεύμασι κεχρημέναι, καὶ ταῖς
τῆς δημοκρατίας ἐξουσίαις ἀπειραγάθως χρώμεναι,
πολλοὺς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐφυγάδευον καὶ κρί-
33 σεις ἐπιβάλλουσαι συκοφαντώδεις κατεδίκαζον. διό-
περ εἰς στάσεις ἐμπίπτουσαι φυγὰς καὶ δημεύσεις
οὐσιῶν ἐποιοῦντο, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς
Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας προεστηκότας τῶν πατρί-
δων. ἐν γὰρ τοῖς τότε χρόνοις ἐπιτακτικῶς ἐκείνων 2
τοῖς πολίταις προσενηνεγμένων, ὕστερον ὁ δημοτι-
κὸς ὄχλος ἀπολαβὼν τὴν ἐλευθερίαν ἐμνησικάκει.
πρῶτον δὲ τῶν Φιαλέων οἱ φυγάδες συστραφέντες
κατελάβοντο τὴν καλουμένην Ἡραίαν, χωρίον ὀχυ-
ρόν. ἐκ ταύτης δ' ὁρμηθέντες παρεισέπεσον εἰς
τὴν Φιάλειαν, καὶ Διονυσίων κατὰ τύχην ὄντων
ἐπιπεσόντες ἀπροσδοκήτως τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ καθη-
μένοις, καὶ πολλοὺς ἀποσφάξαντες, οὐκ ὀλίγους δὲ
καὶ συναπονοήσασθαι πείσαντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν
Σπάρτην. οἱ δὲ τῆς Κορίνθου φυγάδες, συχνοὶ 3
διατρίβοντες παρὰ τοῖς Ἀργείοις, ἐπεχείρησαν κατι-

4 ἐκτεθεῖσι PAJK, ἐκτεθησομένοις c 15 πατρίδων] προσέκοπτον vel ὠργίζοντο add. Reiske, perperam (c. 45, 2) 19 Φιάλεων P 22 Φιάλιαν P

*έναι· παραδεχθέντες δ' ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπό τινων
οἰκείων καὶ φίλων, διαβληθέντες ἐγένοντο [τε]
περικατάληπτοι· μέλλοντες δὲ συναρπάζεσθαι, καὶ
φοβούμενοι τὴν ἐκ τῆς ἁλώσεως αἰκίαν, ἀλλήλους
ἀπέκτειναν. οἱ δὲ Κορίνθιοι πολλοὺς τῶν πολιτῶν
αἰτιασάμενοι μετεσχηκέναι τοῖς φυγάσι τῆς ἐπιθέ-*
4 *σεως, οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δ' ἐφυγάδευσαν. ἐν
δὲ τῇ πόλει τῶν Μεγαρέων ἐπιχειρήσαντές τινες
μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν, καὶ κρατηθέντες ὑπὸ τοῦ
δήμου, πολλοὶ μὲν ἀνῃρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐξέ-
πεσον. ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ τοῖς Σικυωνίοις τινὲς
νεωτερίζειν ἐπιβαλόμενοι καὶ σφαλέντες ἀνῃρέθη-*
5 *σαν. παρὰ δὲ τοῖς Φλιασίοις πολλῶν φυγαδευομέ-
νων, καὶ καταλαβομένων ἐπὶ τῆς χώρας φρούριον
ὀχυρὸν καὶ πλῆθος μισθοφόρων ἀθροισάντων, ἐγέ-
νετο μάχη πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ νικησάν-
των τῶν φυγάδων ἀνῃρέθησαν τῶν Φλιασίων ὑπὲρ
τοὺς τριακοσίους. ὕστερον δὲ προδόντων τῶν φυλά-
κων τοὺς φυγάδας, κρατήσαντες οἱ Φλιάσιοι τῶν
φυγάδων ἀνεῖλον πλείους τῶν ἑξακοσίων, τοὺς δὲ
λοιποὺς ἐκβαλόντες ἐκ τῆς χώρας ἠνάγκασαν φυγεῖν
εἰς Ἄργος. αἱ μὲν οὖν κατὰ Πελοπόννησον πόλεις
ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἦσαν.*

41 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνῃσι Σωκρατίδου Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, Κόιντον Σερουίλιον*, Cερούιον *Κορνήλιον, ἔτι δὲ*

1 *ἐπὶ*] *εἰς* Reiske 2 *διαβληθέντες*] *μηνυθέντες* aut *ἐνδειχθέντες* Reiske *ἐγένοντό τε* o, *δὲ ἐγένοντο* Dind. 8 *μεγαραίων* P 12 *ἐπιβαλλόμενοι* P *σφαλέντες* Dind., *σταλέντες* Pa, *γνωσθέντες* f 13 *φλασίοις* P 26 *Σερουίλιον* P, om. A, *Κράσσον Σερουίλιον* c *Σερούιον* add. Rhod.

Σπόριον Παπίριον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰγυπτίους ἀφεστηκότας ἀπὸ Περσῶν. ἡγοῦντο δὲ τῶν δυνάμεων Φαρνάβαζος μὲν τῶν βαρβαρικῶν, Ἰφικράτης δ' ὁ Ἀθηναῖος τῶν μισθοφόρων, ὄντων δισμυρίων. ὁ δ' ἀνὴρ οὗτος μετάπεμπτος ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτάχθη διὰ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν
34 *ἀρετήν. ἔτη δὲ πλείω τοῦ Φαρναβάζου κατα-* 2 *νηλωκότος περὶ τὰς παρασκευάς, ὁ μὲν Ἰφικράτης ὁρῶν αὐτὸν ἐν μὲν τῷ λέγειν ὄντα δεινόν, ἐν δὲ τοῖς πραττομένοις νωχελῆ, παρρησίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐχρήσατο, φήσας θαυμάζειν πῶς ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἐστὶν ὀξύς, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις βραδύς. ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἀπεκρίθη, διότι τῶν μὲν λόγων αὐτὸς κύριός ἐστι, τῶν δ' ἔργων ὁ βασιλεύς. τῆς δὲ τῶν Περσῶν* 3 *δυνάμεως ἀθροισθείσης εἰς πόλιν Ἄκην, ἠριθμήθησαν τῶν μὲν βαρβάρων εἴκοσι μυριάδες, ὧν ἦρχε Φαρνάβαζος· τῶν δὲ μισθοφόρων Ἑλλήνων Ἰφικράτης ἡγεῖτο δισμυρίων. καὶ ναῦς ἠριθμήθησαν τριήρεις μὲν τριακόσιαι, τριακόντοροι δὲ διακόσιαι· τῶν δὲ τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζουσῶν πολὺς ἦν ἀριθμός. ἀρχομένου δὲ τοῦ* 4 *θέρους ἀνέζευξαν οἱ τοῦ βασιλέως στρατηγοὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοῦ στόλου συμπαραπλέοντος προῆγον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. ὡς δ' ἧκον πλησίον τοῦ Νείλου, κατέλαβον τοὺς Αἰγυπτίους*

ex Liv. VI 22 1 *Παπίριον* PA, *Παπύριον καὶ Φάβιον Ἄλβον* c 13 *ἔργοις*] *ἔστι* add. P 14 *μὲν* om. o-L *κύριός ἐστι* PF, *ἐστι κύριος* c 17 *ἦρχεν Ἀρτάβαζος* o, corr. Wess. 24 *συμπαραπλέοντος* Wurm, *συμπαρόντος* o

φανερῶς παρεσκευασμένους τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.
5 ὁ γὰρ Φαρνάβαζος βραδεῖαν τὴν στρατείαν ἐποιεῖτο, καὶ πολὺν χρόνον ἐδεδώκει τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν παρασκευήν. ὡς ἐπίπαν γὰρ οἱ τῶν Περσῶν στρατηγοί, τῶν ὅλων οὐκ ὄντες αὐτοκράτορες, περὶ πάντων ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ, καὶ προσαναμένουσι τὰς περὶ ἑκάστων ἀποκρίσεις.

42 Ὁ δὲ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς Νεκτάνεβις ἐπυνθάνετο μὲν τὸ μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων, ἐθάρρει δὲ μάλιστα μὲν τῇ τῆς χώρας ὀχυρότητι, δυσπροσίτου παντελῶς οὔσης τῆς Αἰγύπτου, ἔπειτα καὶ τῷ πεφράχθαι καλῶς πάσας εἰσβολὰς τάς τε
2 ἀπὸ γῆς καὶ τὰς ἀπὸ θαλάττης. ἑπτὰ στόμασι γὰρ τοῦ Νείλου τὰς εἰς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος ἐκβολὰς ποιουμένου, καθ' ἕκαστον τῶν στομάτων πόλις κατεσκεύαστο πύργους μεγάλους ἔχουσα καθ' ἑκάτερον ῥεῖθρον καὶ ξυλίνην γέφυραν τοῦ εἴσπλου κυριεύουσαν. μάλιστα δὲ τὸ Πηλουσιακὸν στόμα κατεσκεύασε διὰ τὸ κεῖσθαι μὲν αὐτὸ πρῶτον πρὸς τοὺς ἀπὸ Συρίας πορευομένους καὶ δοκεῖν διὰ τούτου μά-
3 λιστα ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον τοὺς πολεμίους. τοῦτο γὰρ ἀπετάφρευσε, καὶ διετείχισε τοὺς εἴσπλους κατὰ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους, καὶ τῶν προσόδων τὰς μὲν κατὰ γῆν πορευτὰς ἐποίησε λιμνάζειν, τὰς δὲ

1 φανερῶς c. 51, 2] φοβερῶς Hert., λαμπρῶς Wurm, παντελῶς Bezzel 7 ἑκάστων Reiske, ἕκαστον o 8 νεκτανέβης P 11 τῆς om. Pa 12 καὶ PAJL, δὲ c 13 στόμασι· τοῦ γὰρ o; γὰρ στόμασι τοῦ Reiske 17 *ῥεῖθρον] ῥείθρου P, τοῦ ῥείθρου v 18 δὲ om. Pa κατεσκεύασαν o, corr. Wess. 19 μὲν del. Reiske, τε Dind. 24 πορευτὰς Reiske, πορείας o

*πλωτὰς χώμασιν ἐνέφραττεν. διόπερ οὐκ ἦν ῥαδίως
οὔτε ταῖς ναυσὶν εἰσπλέειν οὔτε τοῖς ἱππεῦσι
προσπελάσαι οὔτε τοῖς πεζοῖς προσελθεῖν. οἱ δὲ* 4
*περὶ τὸν Φαρνάβαζον στρατηγοί, καταλαβόντες τὸ
Πηλουσιακὸν στόμα θαυμαστῶς ὠχυρωμένον καὶ
στρατιωτῶν πλήθει φυλαττόμενον, τὸ μὲν διὰ
τούτου βιάζεσθαι παντελῶς ἀπεδοκίμασαν, δι' ἑτέ-
ρου δὲ στόματος ἔγνωσαν ποιεῖσθαι τὸν εἴσπλουν.
διὸ πλεύσαντες πελάγιοι πρὸς τὸ μὴ καθορᾶσθαι
τὰς ναῦς ὑπὸ τῶν πολεμίων, κατέπλευσαν πρὸς
στόμα τὸ καλούμενον Μενδήσιον, ἔχον ἠιόνα παρή-
κουσαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον. εἰς ταύτην ἀποβάντες
μετὰ στρατιωτῶν τρισχιλίων ὅ τε Φαρνάβαζος καὶ*
35 *ὁ Ἰφικράτης προῆγον ἐπὶ τὸ τετειχισμένον ἐπὶ τοῦ
στόματος πολισμάτιον. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν* 5
*Αἰγυπτίων ἱππεῦσί τε καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις, γενομέ-
νης τε μάχης ἰσχυρᾶς καὶ τοῖς Πέρσαις πολλῶν ἐκ τῶν
νεῶν προσγεγενημένων, κυκλωθέντες οἱ Αἰγύπτιοι,
πολλοὶ μὲν ἀπέθανον, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐζωγρήθησαν·
οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς τὴν πόλιν συνεδιώχθησαν.
οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰφικράτην συνεισπεσόντες τοῖς
φρουροῦσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ κρατήσαντες
τοῦ φρουρίου, τοῦτο μὲν κατέσκαψαν, τοὺς δ'
ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο.*

Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς ἐνέπεσε στάσις, **43**
*δι' ἣν τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλησαν. ὁ μὲν γὰρ Ἰφι-
κράτης παρὰ τῶν αἰχμαλώτων πυθόμενος ἔρημον
εἶναι τὴν Μέμφιν, ἐπικαιροτάτην οὖσαν πόλιν τῶν*

3 *προσελάσαι* (pro *προσπελάσαι*) refellit Wess. 10 *πρὸς* PFJ, *πρὸς τὸ* c

κατ' Αἴγυπτον, συνεβούλευεν ἐξαυτῆς ἀναπλεῖν ἐπὶ
τὴν Μέμφιν πρὸ τοῦ παραγενέσθαι τὰς τῶν Αἰγυ-
πτίων δυνάμεις· οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον ᾤοντο
δεῖν ἀναμένειν τὴν ὅλην δύναμιν τῶν Περσῶν·
ἀσφαλεστέραν γὰρ ἔσεσθαι τὴν στρατείαν ἐπὶ τὴν
2 Μέμφιν. τοῦ δ' Ἰφικράτους ἀξιοῦντος αὐτῷ δοθῆ-
ναι τοὺς παρόντας μισθοφόρους, καὶ μετ' ἐκείνων
ἐπαγγελλομένου κρατήσειν τῆς πόλεως, τό τε θράσος
αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπώπτευσε, μὴ κατ' ἰδίαν
κατάσχῃ τὴν Αἴγυπτον. διόπερ οὐ συγχωροῦντος
τοῦ Φαρναβάζου, ὁ Ἰφικράτης διεμαρτύρατο, λέγων
ὡς ἐὰν παρῶσι τὴν ὀξύτητα τῶν καιρῶν, ἄπρακτον
ποιήσουσι τὴν πολλὴν στρατιάν ... ἐφθόνουν αὐτῷ
3 καὶ διαβολὰς ἀδίκους προσῆπτον. οἱ δ' Αἰγύπτιοι
πολλὴν ἀναστροφὴν λαβόντες, εἰς μὲν τὴν Μέμφιν
ἐξέπεμψαν τὴν ἱκανὴν φυλακήν, ἐπὶ δὲ τὸ πεπορ-
θημένον πολισμάτιον πάσαις ταῖς δυνάμεσι παρα-
γενόμενοι, καὶ πολλὰ πλεονεκτοῦντες διὰ τὴν τῶν
τόπων ὀχυρότητα, συμπλοκὰς ἐποιοῦντο τοῖς πολε-
μίοις συνεχεῖς. αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἐπισχύοντες πολλοὺς
ἀνῄρουν τῶν Περσῶν καὶ κατεθάρρουν τῶν πολε-
4 μίων. χρονιζούσης δὲ τῆς περὶ τὸ πολισμάτιον
τοῦτο στρατείας, καὶ τῶν ἐτησίων ἤδη γενομένων,
ὁ Νεῖλος πληρούμενος καὶ πάντα τόπον ἐπέχων τῷ

3 ὤντο P, ᾤοντο v 5 γὰρ ἔσεσθαι] γενέσθαι P τὴν στρατεῖαν AJK, τὴν στρατιάν F, στρατιὰν τὴν P; τὴν ἐπὶ τὴν M. στρατεῖαν c; τὴν στρατεῖαν τὴν fort 6 αὐτῶ Dind. 11 ὁ om. P 13 τὴν ὅλην στρατεῖαν Sintenis ἐφθόνουν] οὖν add. Reiske; οἱ δὲ περὶ τὸν Φαρνάβαζον μᾶλλον ἐφθόνουν Rhod. 19 τόπων Dind., ὅπλων o 23 στρατιᾶς PAFL

πλήθει τοῦ ῥεύματος αἰεὶ μᾶλλον ὠχύρου τὴν
Αἴγυπτον. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἡγεμόνες, ἀντιπραττούσης αὐτοῖς [αἰεὶ] τῆς περιστάσεως, ἔγνωσαν ἐκ
τῆς Αἰγύπτου τὴν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθαι. διόπερ 5
ἐπανιόντων αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ γενομένης
διαφορᾶς τῷ Φαρναβάζῳ πρὸς τὸν Ἰφικράτην, ὑποπτεύσας ὁ Ἰφικράτης μὴ συλληφθῇ καὶ τιμωρίας
τύχῃ, καθάπερ Κόνων ἔπαθεν ὁ Ἀθηναῖος, ἔκρινε
λάθρᾳ φεύγειν ἐκ τοῦ στρατοπέδου· διὸ καὶ παρασκευασάμενος πλοῖον ἔλαθε νυκτὸς ἀπαλλαγεὶς καὶ
καταπλεύσας εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ Φαρνάβαζος 6
πρέσβεις ἐκπέμψας κατηγόρησε τοῦ Ἰφικράτους ὡς
αἰτίου γεγονότος τοῦ μὴ ληφθῆναι τὴν Αἴγυπτον.
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοῖς μὲν Πέρσαις ἀπόκρισιν ἔδωκαν, ὅτι ἐὰν εὕρωσιν αὐτὸν ἠδικηκότα, κολάσουσι
κατὰ τὴν ἀξίαν, αὐτοὶ δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον στρατηγὸν κατέστησαν τὸν Ἰφικράτην ἐπὶ τὸ ναυτικόν.

36 Οὐκ ἀνοίκειον δ' ἐστὶ τὰ περὶ τῆς Ἰφικράτους 44
ἀρετῆς ἱστορούμενα παραθεῖναι. οὗτος γὰρ παραδέδοται στρατηγικήν τε ἀγχίνοιαν ἐσχηκέναι καὶ
πρὸς πᾶσαν ἐπίνοιαν ἀγαθὴν φύσει κεχρῆσθαι διαφόρῳ. προσλαβόμενον οὖν αὐτὸν τὴν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ πολυχρόνιον ἐμπειρίαν τῶν στρατιωτικῶν ἔργων, ἐπινοήσασθαι πολλὰ τῶν εἰς τὸν
πόλεμον χρησίμων, καὶ μάλιστα [τῶν] περὶ τὸν
καθοπλισμὸν φιλοτιμηθῆναι. τῶν γὰρ Ἑλλήνων 2
μεγάλαις ἀσπίσι χρωμένων καὶ διὰ τοῦτο δυσκινή-

3 αἰεὶ del. Dind. ἔγνωκαν o, corr. Dind. 11 πλεύσας P; κατέπλευσεν fort. 17 κατέστησαν τὸν FK, κατεστήσαντο c 21 διαφοράν P 25 τῶν del. Dind., τὰ Reiske

των ὄντων, συνεῖλε τὰς ἀσπίδας καὶ κατεσκεύασε πέλτας συμμέτρους, [ἐξ] ἀμφοτέρων εὖ στοχασάμενος, τοῦ τε σκέπειν ἱκανῶς τὰ σώματα καὶ τοῦ δύνασθαι τοὺς χρωμένους ταῖς πέλταις διὰ τὴν
3 κουφότητα παντελῶς εὐκινήτους ὑπάρχειν. διὰ δὲ τῆς πείρας τῆς εὐχρηστίας ἀποδοχῆς τυγχανούσης, οἱ [μὲν] πρότερον ἀπὸ τῶν ἀσπίδων ὁπλῖται καλούμενοι τότε [δὲ] ἀπὸ τῆς πέλτης πελτασταὶ μετωνομάσθησαν. ἐπὶ δὲ τοῦ δόρατος καὶ τοῦ ξίφους εἰς τοὐναντίον τὴν μετάθεσιν ἐποιήσατο· ηὔξησε γὰρ τὰ μὲν δόρατα ἡμιολίῳ μεγέθει, τὰ δὲ ξίφη σχεδὸν διπλάσια κατεσκεύασεν. τὴν δὲ δοκιμασίαν ἡ χρεία διαβεβαιοῦσα τὴν ἐπίνοιαν τοῦ στρατηγοῦ
4 τῷ τῆς πείρας ἐπιτεύγματι δόξης ἠξίωσεν. τάς τε ὑποδέσεις τοῖς στρατιώταις εὐλύτους καὶ κούφας ἐποίησε, τὰς μέχρι τοῦ νῦν ἰφικρατίδας ἀπ' ἐκείνου καλουμένας. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν χρησίμων εἰς τὰς στρατείας κατέδειξε, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ἡ μὲν οὖν ἐπ' Αἴγυπτον στρατεία τῶν Περσῶν, μεγάλης τυχοῦσα παρασκευῆς, παρ' ἐλπίδας ἄπρακτον ἔσχε τὸ τέλος.

45 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα ταραττομένων τῶν πόλεων διὰ τὴν ἀσυνήθη πολιτείαν, καὶ πολλῶν ἐπανισταμένων διὰ τὴν κοινὴν ἀναρχίαν, τοῖς μὲν τὰς ὀλιγαρχίας κατασκευάζουσιν ἐβοήθουν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τοῖς δὲ τῆς δημοκρατίας ἀντεχομένοις
2 συνεμάχουν οἱ Ἀθηναῖοι. ἀμφότεραι γὰρ αἱ πόλεις

2 ἐξ delevi (c. 64, 3) 7 μὲν del. Dind. 8 δὲ del. Schäfer 13 ἡ om. P 18 στρατιὰς v 19 στρατιὰ PAFK

*αὗται χρόνον ὀλίγον διετήρησαν τὰς σπονδάς, μετὰ
δὲ ταῦτα συμπράττουσαι ταῖς οἰκείαις πόλεσιν ἐπο-
λέμουν, οὐδὲν ἔτι φροντίζοντες τῆς κοινῆς συντε-
θείσης εἰρήνης. διόπερ ἐν Ζακύνθῳ τοῖς ἐπὶ τῆς
Λακεδαιμονίων ἐπιστασίας κυρίοις γεγονόσι τοῦ
πολιτεύματος ὁ δῆμος χαλεπῶς ἔχων καὶ μνησικα-
κῶν ἐφυγάδευσε πάντας. . . . . . οὗτοι δὲ πρὸς Τιμό-
θεον τὸν Ἀθηναίων ἡγούμενον τοῦ ναυτικοῦ κατα-*
37 *φυγόντες συνέπλεον αὐτῷ καὶ συνεμάχουν. τοῦτον* 3
*οὖν παραστησάμενοι συνεργόν, καὶ διαβιβασθέντες
εἰς τὴν νῆσον ὑπ' αὐτοῦ, κατελάβοντο χωρίον ὀχυ-
ρὸν παρὰ θάλατταν, ὃ προσηγόρευον Ἀρκαδίαν. ἐκ
τούτου δ' ὁρμώμενοι, καὶ βοηθὸν ἔχοντες τὸν Τιμό-
θεον, ἐκακοποίουν τοὺς ἐν τῇ πόλει. τῶν δὲ Ζακυν-* 4
*θίων τοὺς Λακεδαιμονίους ἀξιούντων βοηθῆσαι, τὸ
μὲν πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας ἀποστείλαντες πρέσβεις
κατηγόρουν τοῦ Τιμοθέου· ὡς δ' ἐθεώρουν τὸν
δῆμον ἀποκλίνοντα πρὸς τοὺς φυγάδας, συνεστή-
σαντο ναυτικόν, καὶ πληρώσαντες τριήρεις εἴκοσι
καὶ πέντε ἐξέπεμψαν τοῖς Ζακυνθίοις συμμαχίαν,
δόντες τὴν ἡγεμονίαν Ἀριστοκράτει.*

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις τῶν ἐκ Κορκύρας **46**
*τινὲς φίλοι Λακεδαιμονίων ἐπαναστάντες τῷ δήμῳ,
παρεκάλεσαν τοὺς Σπαρτιάτας ἀποστεῖλαι ναυτικὴν
δύναμιν, ὑπισχνούμενοι παραδώσειν αὐτοῖς τὴν*

2 *οἰκείαις* aFJ, *ἰδίαις* c 4 *τοῖς ἐπὶ* om. P 7 *οὗτοι* referri non posse ad expulsos Lacedaemoniorum asseclas monuit Palmerius 9 *συνέπλεον*] *συνεπλεομάχουν* PA, *συνεπεζομάχουν* Wurm 12 *προσηγορεύετο Ἀρκαδία* Dind. 13 *τὸν* om. P 18 *συνέστησαν τὸν ναυτ.* P 20 *ζανθικοῖς* P 21 *ἀριστοκράτη* P

Κόρκυραν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὴν Κόρκυραν
εἰδότες μεγάλην ῥοπὴν ἔχουσαν τοῖς ἀντεχομένοις
τῆς θαλάττης, ἔσπευσαν κύριοι γενέσθαι ταύτης
2 τῆς πόλεως. εὐθὺς οὖν ἔπεμψαν εἰς τὴν Κόρκυραν
τριήρεις εἴκοσι καὶ δύο, τὴν ἡγεμονίαν Ἀλκίδᾳ
παραδόντες. τοῦτον δὲ τὸν στόλον προσεποιήθησαν
εἰς Σικελίαν ἀποστεῖλαι, ἵνα ὡς φίλοι προσδεχθέν-
τες ὑπὸ τῶν Κορκυραίων κατάσχωσι τὴν πόλιν
3 μετὰ τῶν φυγάδων. οἱ δὲ Κορκυραῖοι γνόντες τῶν
Σπαρτιατῶν τὴν ἐπίνοιαν, τὴν μὲν πόλιν ἐπιμελῶς
ἐφύλαττον, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας πρέσβεις ἐξέπεμ-
ψαν περὶ βοηθείας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφισάμενοι
βοηθεῖν τοῖς Κορκυραίοις καὶ Ζακυνθίων τοῖς
φυγάσιν, εἰς μὲν τὴν Ζάκυνθον ἐξέπεμψαν Κτησι-
κλέα στρατηγόν, ἡγούμενον τῶν φυγάδων, εἰς δὲ
τὴν Κόρκυραν παρεσκευάζοντο ναυτικὴν δύναμιν
ἐκπέμπειν.
4 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Βοιω-
τίαν Πλαταιεῖς ἀντεχόμενοι τῆς Ἀθηναίων συμμα-
χίας μετεπέμποντο στρατιώτας, κεκρικότες τοῖς Ἀθη-
ναίοις παραδοῦναι τὴν πόλιν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ
βοιωτάρχαι χαλεπῶς διατεθέντες πρὸς τοὺς Πλα-
ταιεῖς, καὶ σπεύδοντες φθάσαι τὴν παρὰ τῶν Ἀθη-
ναίων συμμαχίαν, εὐθὺς ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν ἀξιό-
5 λογον ἦγον. παραγενόμενοι δὲ πλησίον τῆς τῶν
Πλαταιέων πόλεως, ἀπροσδοκήτου τῆς ἐπιθέσεως
γενομένης, οἱ πλεῖστοι μὲν τῶν Πλαταιέων ἐπὶ τῆς
χώρας καταληφθέντες ὑπὸ τῶν ἱππέων συνηρπά-

7 ἵνα om. P 13 Ζακυνθίων τοῖς φυγάσιν] Λακεδαιμονίων τοῖς συμμάχοις AHJK 28 καταλειφθέντες PAK

γησαν, οἱ δὲ λοιποὶ καταφυγόντες εἰς τὴν πόλιν, καὶ συμμάχων ὄντες ἔρημοι, συνηναγκάσθησαν ὁμολογίας συνθέσθαι τοῖς πολεμίοις εὐαρέστους· ἔδει
38 γὰρ αὐτοὺς τὰ ἔπιπλα λαβόντας ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ μηκέτι τῆς Βοιωτίας ἐπιβαίνειν. μετὰ 6
δὲ ταῦτα οἱ μὲν Θηβαῖοι τὰς Πλαταιὰς κατασκάψαντες καὶ Θεσπιὰς ἀλλοτρίως πρὸς αὐτοὺς διακειμένας ἐξεπόρθησαν, οἱ δὲ Πλαταιεῖς εἰς Ἀθήνας μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν φυγόντες τῆς ἰσοπολιτείας ἔτυχον διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ δήμου. καὶ τὰ μὲν κατὰ Βοιωτίαν ἐν τούτοις ἦν.

Λακεδαιμόνιοι δὲ στρατηγὸν καταστήσαντες Μνά- 47
σιππον ἐξαπέστειλαν ἐπὶ τὴν Κόρκυραν, ἔχοντα τριήρεις μὲν ἑξήκοντα καὶ πέντε, στρατιώτας δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους. οὗτος δὲ καταπλεύσας εἰς τὴν νῆσον καὶ προσλαβόμενος τοὺς φυγάδας εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ τεττάρων μὲν νεῶν ἐκυρίευσε, τῶν δὲ ὑπολοίπων τριῶν νεῶν φυγουσῶν πρὸς τὴν γῆν, αὗται μὲν ἐνεπρήσθησαν ὑπὸ τῶν Κορκυραίων, ἵνα μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριοι γένωνται. ἐνίκησε δὲ καὶ πεζῇ τοὺς ἐπὶ τῇ γῇ λόφον τινὰ κατειλημμένους, καὶ καθόλου πολὺν φόβον τοῖς Κορκυραίοις ἐπέστησεν. Ἀθηναῖοι δὲ 2
καὶ πάλαι μὲν ἀπεστάλκεισαν Τιμόθεον τὸν Κόνωνος ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Κορκυραίοις μετὰ νεῶν ἑξήκοντα· οὗτος δὲ πρὸ τῆς συμμαχίας ταύτης πλεύσας ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ πολλὰς πόλεις ἐπὶ συμμαχίαν προ-

6 Θηβαῖοι FJ, Λακεδαιμόνιοι c πλαταιέας P 7 θεσπίας P, θεσπειὰς F 11 κατὰ PAFJ, κατὰ τὴν c 17 μὲν om. P; τέσσαρας μὲν τῶν F 21 πεζῇ om. f 27 προσκαλε-

3 καλεσάμενος, προσέθηκε τριάκοντα τριήρεις· τότε
δὲ καθυστερῶν τῆς τῶν Κορκυραίων συμμαχίας τὸ
μὲν πρῶτον ἀπέβαλε τὴν στρατηγίαν, τοῦ δήμου
χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν διατεθέντος· ὡς δὲ παρέπλευ-
σεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἄγων πρέσβεων πλῆθος τῶν
τὴν συμμαχίαν συντιθεμένων καὶ τριάκοντα τριή-
ρεις προστεθεικώς, πάντα δὲ τὸν στόλον εὖ κατε-
σκευακὼς πρὸς τὸν πόλεμον, μετενόησεν ὁ δῆμος
καὶ πάλιν αὐτῷ τὴν στρατηγίαν ἀποκατέστησεν.
4 προσκατεσκεύαζον δὲ καὶ ἄλλας τριήρεις τετταρά-
κοντα, ὥστε τὰς πάσας γίνεσθαι ἑκατὸν καὶ τριά-
κοντα· ἐποιοῦντο δὲ καὶ σίτου καὶ βελῶν καὶ τῶν
ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων ἀξιολόγους παρα-
σκευάς. κατὰ δὲ τὸ παρὸν στρατηγὸν ἑλόμενοι
Κτησικλέα μετὰ στρατιωτῶν πεντακοσίων ἐξέπεμ-
5 ψαν βοηθήσοντα τοῖς Κορκυραίοις. οὗτος δὲ λάθρᾳ
νυκτὸς ἔλαθε τοὺς πολιορκοῦντας εἰσπλεύσας εἰς
Κόρκυραν· καὶ καταλαβὼν τοὺς ἐν τῇ πόλει πρὸς
μὲν ἀλλήλους στασιάζοντας, τὰ δὲ κατὰ τὸν πόλε-
μον κακῶς διοικοῦντας, τὰς μὲν στάσεις διέλυσε,
τῆς δὲ πόλεως πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιησάμενος 39
6 εὐθαρσεῖς ἐποίησε τοὺς πολιορκουμένους. καὶ τὸ
μὲν πρῶτον ἀπροσδοκήτως τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπι-
θέμενος ἀνεῖλεν αὐτῶν περὶ διακοσίους, ὕστερον δὲ

σάμενος o, corr. Dind. 7 δὲ PJL, τε c εὐκατασκευακὼς P 10 προκατασκευάζων o, corr. Dind., προσκατεσκεύαζε Reiske καὶ Dind., καὶ τὰς o 11 ὥστε Reiske, ὡς καὶ o πάσας Reiske, ἄλλας πάσας o 13 εἰς PFK, εἰς τὸν c (c. 44, 1) 15 Στησικλέα ex (c. 46, 3 et) Xen. Hell. VI 2, 10 coni. Wess. 16 λάθρα aut ἔλαθε τοὺς πολιορκοῦντας del. Reiske

μεγάλης μάχης γενομένης τόν τε Μνάσιππον ἀνεῖλε καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους· τέλος δὲ τοὺς πολιορκοῦντας εἰς πολιορκίαν συγκλείσας μεγάλων ἐπαίνων ἔτυχεν. τοῦ δὲ περὶ τὴν Κόρκυραν πολέμου 7 *σχεδὸν ἤδη τέλος ἔχοντος κατέπλευσεν ὁ στόλος τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Κόρκυραν, ἔχων στρατηγοὺς Τιμόθεον καὶ Ἰφικράτην. οὗτοι δὲ τῶν καιρῶν ὑστερηκότες ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔπραξαν μνήμης ἄξιον, τριήρεσι δὲ Σικελικαῖς περιτυχόντες, ἃς Διονύσιος ἦν ἀπεσταλκὼς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ συμμαχίαν, ὧν ἡγοῦντο Κισσίδης καὶ Κρίνιππος, αὐτάνδρους εἷλαν, οὔσας ἐννέα· τοὺς δ' ἁλόντας λαφυροπωλήσαντες, καὶ πλείω τῶν ἑξήκοντα ταλάντων ἀθροίσαντες, ἐμισθοδότησαν τὴν δύναμιν.*

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν 8 *Κύπρον Νικοκλῆς ὁ εὐνοῦχος ἐδολοφόνησεν Εὐαγόραν τὸν βασιλέα καὶ τῆς τῶν Σαλαμινίων βασιλείας ἐκυρίευσε, κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Πραινεστίνους παραταξάμενοι καὶ νικήσαντες τοὺς πλείστους τῶν ἀντιταξαμένων κατέκοψαν.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστείου Ῥωμαῖοι **48** *κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Μάρκον Φούριον καὶ Λεύκιον Φούριον, ἔτι δὲ Αὖλον Ποστόμιον καὶ Λεύκιον Λοκρήτιον καὶ Μάρκον Φάβιον καὶ Λεύκιον Ποστόμιον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐγένοντο σεισμοὶ μεγάλοι*

16 *ὁ εὐνοῦχος*] *καὶ εὐνοῦχος* Palmerius, *ἐπεὶ ὁ εὐνοῦχος* (del. *καὶ* v. 17) Simson, *δι' εὐνούχου* vel *εὐνούχων* Reiske *ἐπαγόραν* P 23 *φρούριον* PA *καὶ* om. A *φρούριον* P, om. A 24 *Ποστούμιον* *ο*-PA *καὶ Λεύκιον* om. A *Λουκρήτιον* *ο*-PA *καὶ Μ. — Ποστόμιον* om. A 25 *Ποστούμιον* *υ*

καὶ κατακλυσμοὶ χώρας καὶ πόλεων ἄπιστοι· οὐδέ-
ποτε γὰρ ἐν τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἐγένοντο πάθη
τοιαῦτα περὶ πόλεις Ἑλληνίδας, οὔτε τῶν πόλεων
αὐτάνδρων ἀφανισμός, θείας τινὸς ἐνεργείας τὴν
ἀπώλειαν καὶ φθορὰν τῶν ἀνθρώπων μηχανησαμέ-
2 νης. ἐπέτεινε δὲ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὁ καιρός·
οὐ γὰρ ἡμέρας συνέβη γενέσθαι τὸν σεισμόν, ἐν ᾗ
δυνατὸν ἦν τοὺς κινδυνεύοντας βοηθεῖν ἑαυτοῖς,
ἀλλὰ νυκτὸς τοῦ πάθους συμβάντος αἱ μὲν οἰκίαι
διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σεισμοῦ καταρριπτούμεναι
συνεχέοντο, οἱ δὲ ἄνθρωποι διά τε τὸ σκότος
καὶ τὸ τῆς περιστάσεως ἀπροσδόκητον καὶ παρά-
δοξον ἀδυνάτως εἶχον ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς σωτη-
3 ρίας. οἱ μὲν οὖν πλείους ἐναποληφθέντες τοῖς 40
πτώμασι τῶν οἰκιῶν ἠφανίσθησαν· ἐπιλαβούσης δ'
ἡμέρας τινὲς ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ δόξαντες
ἐκπεφευγέναι τὸν κίνδυνον μείζονι καὶ παραδοξοτέρᾳ
συμφορᾷ περιέπεσον· τῆς γὰρ θαλάσσης μετεωρισθεί-
σης ἐπὶ πολὺ καὶ κύματος ὑψηλοῦ ἐξαιρομένου
κατεκλύσθησαν ἅπαντες σὺν ταῖς πατρίσιν ἀφα-
νισθέντες. ἐγένετο δὲ τοῦτο τὸ πάθος τῆς Ἀχαΐας
περὶ δύο πόλεις, Ἑλίκην τε καὶ Βοῦραν, ὧν τὴν
Ἑλίκην [τε] συνέβαινε μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀχαΐαν
4 πόλεων ἔχειν ἀξίωμα πρὸ τοῦ σεισμοῦ. περὶ δὲ τῶν
συμπτωμάτων μεγάλης οὔσης ζητήσεως, οἱ μὲν φυσι-
κοὶ πειρῶνται τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων παθῶν οὐκ
εἰς τὸ θεῖον ἀναφέρειν, ἀλλ' εἰς φυσικάς τινας καὶ
κατηναγκασμένας περιστάσεις, οἱ δ' εὐσεβῶς διακεί-

3 οὐδὲ Dind. 12 τὸ] διὰ τὸ Dind. 14 ἐναπολειφθέντες P 19 ἐξαιρουμ. P 22 ἑλικήν P 23 τε del. Dind.

*μενοι πρὸς τὸ θεῖον πιθανάς τινας αἰτίας ἀποδι-
δοῦσι τοῦ συμβάντος, ὡς διὰ θεῶν μῆνιν γεγενη-
μένης τῆς συμφορᾶς τοῖς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβήσασι·
περὶ ὧν καὶ ἡμεῖς ἀκριβῶς ἀναγράψαι πειρασόμεθα
τῇ κατὰ μέρος ἱστορίᾳ. κατὰ τὴν Ἰωνίαν ἐννέα* 49
*πόλεις εἰώθεισαν κοινὴν ποιεῖσθαι σύνοδον τὴν
τῶν Πανιωνίων, καὶ θυσίας συνθύειν ἀρχαίας καὶ
μεγάλας Ποσειδῶνι περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μυκά-
λην ἐν ἐρήμῳ τόπῳ. ὕστερον δὲ πολέμων γενομέ-
νων περὶ τούτους τοὺς τόπους οὐ δυνάμενοι ποιεῖν
τὰ Πανιώνια, μετέθεσαν τὴν πανήγυριν εἰς ἀσφαλῆ
τόπον, ὃς ἦν πλησίον τῆς Ἐφέσου. πέμψαντες δὲ
θεωροὺς Πυθώδε, χρησμοὺς ἔλαβον ἀφιδρύματα
λαβεῖν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ προγονικῶν αὐτοῖς
βωμῶν ἐξ Ἑλίκης τῆς ἐν τῇ τότε μὲν Ἰωνίᾳ, νῦν
δὲ Ἀχαΐᾳ καλουμένῃ. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κατὰ τὸν* 2
*χρησμὸν ἔπεμψαν εἰς Ἀχαΐαν τοὺς ληψομένους τὰ
ἀφιδρύματα· οὗτοι δὲ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν
διαλεχθέντες ἔπεισαν διδόναι τὰ ἀξιούμενα. οἱ δὲ
τὴν Ἑλίκην οἰκοῦντες, ἔχοντες παλαιὸν λόγιον ὅτι
τότε κινδυνεύσουσιν ὅταν Ἴωνες ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
Ποσειδῶνος θύσωσιν, ἀναλογιζόμενοι τὸν χρησμὸν
ἀντέλεγον τοῖς Ἴωσι περὶ τῶν ἀφιδρυμάτων, λέγον-
τες μὴ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἴδιον αὑτῶν εἶναι
τὸ τέμενος· συνέπραττον δὲ τούτοις καὶ οἱ τὴν
Βοῦραν οἰκοῦντες. τῶν δὲ Ἀχαιῶν κοινῷ δόγματι* 3

1 *ἀποδίδωσι* A, *ἀπὸ δωσι* P 3 *τοῖς* om. P *ἀσεβήμασιν* P 4 *ἀκριβῶς* om. P 5 *τῇ*] *ἐν τῇ* A *ἐννέα*] *δώδεκα* Wess. ex Herod. I 145, Strab. XIV 1, 20 15 *ἐν τῷ . . Ἰωνίας . . Ἀχαίας καλουμένης o*, corr. Madvig 20 *ἑλλικὴν* P 24 *αὐτῶν o*

*συγχωρησάντων, οἱ μὲν Ἴωνες ἔθυσαν ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος κατὰ τὸν χρησμόν, οἱ δ'* 41
*Ἑλικεῖς τὰ χρήματα διαρρίψαντες τῶν Ἰώνων τούς
τε θεωροὺς συνήρπασαν, ἠσέβησάν τε εἰς τὸ θεῖον.
ἀνθ' ὧν φασι μηνίσαντα τὸν Ποσειδῶνα διὰ τοῦ
σεισμοῦ καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τὰς ἀσεβούσας πόλεις*
4 *λυμήνασθαι. τοῦ δ' ἐκ Ποσειδῶνος γεγονέναι τὴν
μῆνιν ταῖς πόλεσί φασιν ἐμφανεῖς ἀποδείξεις ὑπάρ-
χειν διὰ τὸ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν κατακλυσμῶν
τοῦτον τὸν θεὸν ἔχειν διειλῆφθαι τὴν ἐξουσίαν,
καὶ διὰ τὸ δοκεῖν τὸ παλαιὸν τὴν Πελοπόννησον
οἰκητήριον γεγονέναι Ποσειδῶνος, καὶ τὴν χώραν
ταύτην ὥσπερ ἱερὰν τοῦ Ποσειδῶνος νομίζεσθαι,
καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις
μάλιστα τῶν ἀθανάτων τὸν θεὸν τιμᾶν τοῦτον.*
5 *πρὸς δὲ τούτοις τὴν Πελοπόννησον κατὰ βάθους
ἔχειν μεγάλα κοιλώματα καὶ συστάσεις ὑδάτων
ναματιαίων μεγάλας. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ δύο ποτα-
μοὺς φανεροὺς ῥέοντας ὑπὸ γῆν· ὅ τε γὰρ περὶ
Φένεον ποταμὸς εἰς τὴν γῆν καταδυόμενος ἐν τοῖς
προτέροις χρόνοις ἠφανίζετο, τῶν κατὰ γῆς ἄντρων
αὐτὸν ὑποδεχομένων, ὅ τε περὶ [τὸ] Στύμφηλον εἴς
τι χάσμα καταδυόμενος ἐπὶ διακοσίους σταδίους
φέρεται κεκρυμμένος κατὰ γῆς καὶ παρὰ τὴν τῶν*
6 *Ἀργείων πόλιν ἐξίησιν. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις
λέγουσιν, ὅτι πλὴν τῶν ἀσεβησάντων οὐδεὶς ἄλλος*

3 *χρήματα*] *θύματα* Dind. (c. 82, 1) 5 *φησι* PAK, om. F 9 *καὶ τῶν κατακλυσμῶν* om. P; *τῶν* om. F 20 *Φενεὸν v* 22 *Στύμφηλον*] *τὸ στύμφην* Pa, *τὸ στύμφιον c* 23 *τι* Dind., *τὸ o*

περιέπεσε τῇ συμφορᾷ. καὶ περὶ μὲν τῶν γενομένων σεισμῶν καὶ κατακλυσμῶν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀλκισθένους Ῥω- 50
μαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν ὀκτώ, Λεύκιον Οὐαλέριον καὶ Πόπλιον, ἔτι δὲ Γάιον Τερέντιον καὶ Λεύκιον Μενήνιον, πρὸς δὲ τούτοις Γάιον Σολπίκιον καὶ Τίτον Παπίριον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον, παρὰ δὲ Ἠλείοις ὀλυμπιὰς ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον
Δάμων Θούριος. ἐπὶ δὲ τούτων, Λακεδαιμονίων 2
ἔτη σχεδὸν πεντακόσια τῆς Ἑλλάδος ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν, τὸ θεῖον προεσήμαινεν αὐτοῖς τῆς ἀρχῆς τὴν ἀποβολήν· ὤφθη μὲν γὰρ κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπὶ πολλὰς νύκτας λαμπὰς μεγάλη καομένη, ἀπὸ
42 τοῦ σχήματος ὀνομασθεῖσα πυρίνη δοκίς· μικρὸν δ' ὕστερον ἡττηθέντες οἱ Σπαρτιᾶται παραδόξως μεγάλῃ μάχῃ τὴν ἡγεμονίαν ἀπέβαλον ἀνελπίστως.
ἔνιοι δὲ τῶν φυσικῶν τὴν γένεσιν τῆς λαμπάδος 3
εἰς φυσικὰς αἰτίας ἀνέφερον, ἀποφαινόμενοι τὰ τοιαῦτα φαντάσματα κατηναγκασμένως γίνεσθαι χρόνοις ὡρισμένοις, καὶ περὶ τῶν τοιούτων τούς τε ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους καὶ τοὺς ἄλλους ἀστρολόγους ποιουμένους προρρήσεις ἐναργεῖς ἐπιτυγχάνειν· τοὺς δὲ μὴ θαυμάζειν ὅταν γένηταί τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἐὰν μὴ γένηται, κατὰ τὰς ἰδίας

4 δ'] γὰρ P 6 Πόπλιον PA, Πόπλιον Ἄγκον c (Liv. VI 27) 7 Τερέντιον et Λεύκιον et Γάιον et καὶ Τίτον — Λεύκιον om. A 8 Σουλπίκιον v Παπύριον v 9 Αἰμίλιον PA, Αἰμίλιον καὶ Φλάβιον Μάρκον c 10 ἑκατόν] ἐνενήκοντα P 25 τοὺς δὲ] ὥστε Madvig

ἑκάστων περιόδους αἰωνίοις κινήσεσι καὶ φοραῖς ὡρισμέναις [τῶν] συντελουμένων. τὴν δ' οὖν λαμπάδα τοσαύτην ἐσχηκέναι λαμπρότητα καὶ δύναμιν τοῦ φωτός, ὥστ' ἐπὶ τῆς γῆς σκιὰς ποιεῖν παραπλη-
4 σίας τῇ σελήνῃ. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ὁρῶν πάλιν ταραττομένην τὴν Ἑλλάδα πρέσβεις ἀπέστειλε, παρακαλῶν συλλύσασθαι τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ συνθέσθαι κοινὴν εἰρήνην κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἃς πρότερον ἦσαν πεποιημένοι. τῶν Ἑλλήνων δὲ πάντων ἀσμένως προσδεξαμένων τοὺς λόγους, συνέθεντο κοινὴν εἰρήνην αἱ πόλεις πᾶσαι πλὴν Θηβαίων· Θηβαῖοι γὰρ μόνοι, τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν ἄγοντες συντέλειαν, οὐ προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν κατὰ πόλιν γίνεσθαι τοὺς ὅρκους καὶ τὰς σπονδάς. διόπερ ἔκσπονδοι γενηθέντες ὥσπερ καὶ πρότερον, συνεῖχον τὴν Βοιωτίαν
5 ἐν τῇ καθ' αὑτοὺς μιᾷ συντελείᾳ. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Λακεδαιμόνιοι παροξυνθέντες ἔγνωσαν μεγάλῃ δυνάμει στρατεύειν ἐπ' αὐτούς, ὡς κοινοὺς πολεμίους· σφόδρα γὰρ ὑφεωρῶντο τὴν αὔξησιν αὐτῶν, μήποτε τῆς ὅλης Βοιωτίας ἡγούμενοι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης καταλύσωσιν, ἐπιλαβόμενοι καιροῦ. ἔν τε γὰρ τοῖς γυμνασίοις συνεχῶς διατρίβοντες εὔρωστοι τοῖς σώμασιν ὑπῆρχον, καὶ φύσει φιλοπόλεμοι καθεστῶτες οὐδενὸς ἔθνους Ἑλληνικοῦ
6 ταῖς ἀνδρείαις ἐλείποντο. εἶχον δὲ καὶ ἡγεμόνας

1 ἑκάστων] ἀστέρων Rhod.; περιόδους, ἑκάστων fort. 2 τῶν delevi, ἁπάντων Rhod., τούτων Wurm συντελουμένας Reiske 3 φασὶ add. Madvig 10 τῶν δὲ Ἑλλήνων v

ἐπιφανεῖς ταῖς ἀρεταῖς πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους, μεγίστους δὲ τρεῖς, Ἐπαμεινώνδαν καὶ Γοργίαν, ἔτι δὲ καὶ Πελοπίδαν· ἥ τε πόλις τῶν Θηβαίων διὰ τῆς τῶν προγόνων ἐπιφανείας ἐν τοῖς ἡρωικοῖς χρόνοις φρονήματος ἦν πλήρης καὶ μεγάλων ὠρέγετο πραγμάτων. κατὰ μὲν οὖν τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν πόλεμον καὶ δυνάμεις κατέλεγον τὰς μὲν πολιτικάς, τὰς δὲ παρὰ τῶν συμμάχων.

43 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου Ῥω-* **51**
μαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὀκτώ, Πόπλιον Μάνιον καὶ Γάιον, Ἐρενούκιον καὶ Γάιον Σέστον καὶ Τιβέριον Ἰούλιον, ἔτι δὲ Λεύκιον Λαβίνιον καὶ Πόπλιον Τριβώνιον καὶ Γάιον Μάλλιον, πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιον Ἀνθέστιον. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ μὲν Θηβαῖοι ἔκσπονδοι γεγονότες ἠναγκάσθησαν ἀναδέξασθαι μόνοι τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον· οὐδεμιᾷ γὰρ ἐξῆν πόλει συμμαχῆσαι διὰ τὸ πάσας συντεθεῖσθαι τὴν κοινὴν εἰρήνην. οἱ δὲ 2
Λακεδαιμόνιοι, μονωθέντων τῶν Θηβαίων, ἔκριναν πολεμεῖν αὐτοῖς καὶ τὰς Θήβας ἐξανδραποδίσασθαι. φανερᾶς δὲ οὔσης τῆς τῶν Λακεδαιμονίων παρασκευῆς, καὶ τῶν Θηβαίων ἐρήμων ὄντων συμμάχων, ἅπαντες ὑπελάμβανον αὐτοὺς ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν

2 *Γοργίδαν* cf. 39, 2 12 *Μάνιον*] *Manlius* Liv. VI 30 *γάιον· ἐρενούκιον· καὶ* P *καὶ* et *Ἐρενούκιον καὶ Γάιον* om. A 13 *Σέξστον v*; *Sextilius* Liv. *καὶ* et *Ἰούλιον* et *Λαβ.* — *Πόπλιον* et *καὶ Γ. Μάλλιον* om. A *Λαβίνιον*] *Albinius* Liv. 14 *Τρεβώνιον o*-PA *Μάλιον* FK 19 *συντίθεσθαι o*, corr. Reiske 24 *ῥᾳδίως*] *ἂν* add. Hert. et Madvig; *καταπολεμηθήσεσθαι* malim

3 *Σπαρτιατῶν καταπολεμηθῆναι. διόπερ οἱ μὲν εὐνοϊκῶς ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Θηβαίους συνήλγουν αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς προσδοκωμέναις συμφοραῖς, οἱ δ' ἀλλοτρίως ἔχοντες περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς αὐτίκα μάλα τῶν Θηβαίων ἐξανδραποδισθησομένων. τέλος δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλὴν δύναμιν παρασκευασάμενοι παρέδωκαν αὐτὴν Κλεομβρότῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ πρῶτον μὲν προαπέστειλαν πρέσβεις εἰς Θήβας, προστάττοντες ἁπάσας τὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ πόλεις ἐᾶν αὐτονόμους, Πλαταιὰς δὲ καὶ Θεσπιὰς οἰκίζειν καὶ τὴν χώραν τοῖς πρότερον γεγονόσι*

4 *κυρίοις ἀποκαταστῆσαι. ἀποκριναμένων δὲ τῶν Θηβαίων, ὡς οὔτ' αὐτοὶ πολυπραγμονοῦσιν* οὐδὲν *τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν οὔτ' ἐκείνοις ἅπτεσθαι προσήκει τῆς Βοιωτίας· γενομένων δὲ τοιούτων τῶν ἀποκρίσεων οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Κλεόμβροτον εὐθὺς ἐξέπεμψαν μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς Θήβας· οἱ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων σύμμαχοι προθύμως εἶχον εἰς τὸν πόλεμον, ἐλπίζοντες μήτ' ἀγῶνα μήτε μάχην*

52 *ἔσεσθαι, ἀλλ' ἀκονιτὶ τῶν Βοιωτῶν κρατήσειν. οὗτοι μὲν οὖν προάγοντες ὡς ἧκον εἰς Κορώνειαν, κατεστρατοπέδευσαν καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τῶν συμμάχων ἀνέμενον. οἱ δὲ Θηβαῖοι διὰ τὴν παρουσίαν*

1 *οἱ μὲν εὐνοϊκῶς ἔχοντες* Dind., *εὐνοικῶς ἐχόντων o*; *τινῶν* add. Wurm 7 *κλεομβρότα* P 8 *προσαπέστειλαν* PAL 10 *Πλαταιέας o*-J *θεσπίας* P, *θεσπειὰς* F 11 *ἀνοικίζειν* Hert. 13 *πολυπραγμονοῦσι v* *οὐδὲν* addidi, *τι* add. Dind. 14 *τῶν*] *τὰ* Reiske *οὔτ'* PAFJKL, *οὕτως οὔτ' c* 15 *προσήκειν* PAFHJK *τῶν* om. AFJL 16 *ἀποκρίσεων* om. L, *ἐγκρίσεων* A 20 *ἀλλ' ἀκονητεῖ* P, *ἀλλὰ κοινῇ* AFKL 21 *Κορώνειαν* Wess., *χερώνειαν* PA, *χαιρώνειαν c*

τῶν πολεμίων ἐψηφίσαντο τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας
εἰς Ἀθήνας ὑπεκθέσθαι, αὐτοὶ δ' Ἐπαμεινώνδαν
στρατηγὸν ἑλόμενοι τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον
ἐπέτρεψαν, συμπαρόντων αὐτῷ βοιωταρχῶν ἕξ. ὁ 2
δ' Ἐπαμεινώνδας πανδημεὶ τοὺς Θηβαίους τοὺς ἐν
ἡλικίᾳ στρατιᾶς ὄντας καταλέξας εἰς τὴν μάχην καὶ
τῶν ἄλλων Βοιωτῶν τοὺς εὐθέτους, προῆγε τὴν
44 δύναμιν ἐκ τῶν Θηβῶν, ἔχων τοὺς σύμπαντας οὐ
πλείους τῶν ἑξακισχιλίων. κατὰ δὲ τὴν τῆς πόλεως 3
ἔξοδον τῶν στρατιωτῶν πολλοῖς ἔδοξε δυσχερῆ
σημεῖα φανῆναι τῷ στρατοπέδῳ. περὶ γὰρ τὰς
πύλας ἀπήντησε τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν κῆρυξ
τυφλός, ὃς ἀνδράποδ' ἀποδεδρακότα, καθάπερ ἦν
εἰθισμένον, ἀνηγόρευε κηρύττων μήτ' ἐξάγειν Θή-
βηθεν μήτ' ἀφανίζειν, ἀλλ' ἀπάγοντα πάλιν ἀνα-
σώζειν. οἱ μὲν οὖν πρεσβύτεροι τῶν ἀκουόντων 4
τοῦ κήρυκος οἰωνὸν ἐποιοῦντο τοῦ μέλλοντος, οἱ
δὲ νεώτεροι ἡσυχίαν εἶχον, ἵνα μὴ δόξωσι διὰ δει-
λίαν ἀποτρέπειν τὸν Ἐπαμεινώνδαν τῆς στρατείας.
ὁ δ' Ἐπαμεινώνδας πρὸς τοὺς λέγοντας προσέχειν
δεῖν τοῖς οἰωνοῖς εἶπεν

εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

ταύτῃ δὲ τῇ παρρησίᾳ καταπληξαμένου τοῦ Ἐπα- 5
μεινώνδου τοὺς εὐλαβῶς ἔχοντας, ἕτερος οἰωνὸς

5 τοὺς ἐν] ἐν P 6 στρατείας Schäfer 13 τυφλός Madvig, τυφλόν o; τὸ τυχόν Wurm ὃς addidi, nisi mavis ἀπαντήσας ἀνδράποδα ἀποδεδρακότα Madvig, ἄνδρα ἀποδεδρακότα o καθάπερ PA, κομίζων καὶ καθάπερ c (ὀνομάζων Reiske, γνωρίζων Madvig) 15 μηδ' ἀφ. o - FJ 18 ἡσυχίαν] τὴν ἡσυχίαν Dind. 19 ἀνατρέπειν o, corr. Wess. στρατιᾶς PAL 20 Ἐπαμεινώνδας — οἰωνοῖς om. P 21 δεῖν Wess., δεῖ v

ἐφάνη δυσχερέστερος τοῦ προτέρου. ὁ γὰρ γραμ-
ματεὺς προῆγεν ἔχων δόρυ καὶ ταινίαν ἐπ' αὐτῷ,
καὶ προεσήμαινε τὸ παραγγελλόμενον ὑπὸ τῶν ἡγε-
μόνων· πνεύματος δὲ γενομένου συνέβη τὴν ται-
νίαν ἀποσπασθῆναι περί τινα στήλην ἐφεστῶσαν
τάφῳ· ἦσαν δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τεθαμμένοι τινὲς
Λακεδαιμόνιοι καὶ Πελοποννήσιοι, οἳ μετ' Ἀγη-
6 σιλάου στρατεύσαντες ἐτελεύτησαν. τῶν δὲ πρε-
σβυτέρων τινὲς πάλιν ἐντυχόντες διεμαρτύραντο μὴ
προάγειν τὴν δύναμιν, φανερῶς τῶν θεῶν κωλυ-
όντων, ὁ δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκριθεὶς προῆγε τὸ
στρατόπεδον, ἡγούμενος τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν λο-
γισμὸν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων μνήμην αἱρετω-
7 τέραν εἶναι τῶν παρόντων σημείων. ὁ μὲν οὖν
Ἐπαμεινώνδας πεφιλοσοφηκὼς καὶ τοῖς ἐν παιδείᾳ
λογισμοῖς ἐμφρόνως χρησάμενος παραυτίκα μὲν ὑπὸ
πολλῶν μέμψεως ἔτυχεν, ὕστερον δὲ διὰ τῶν κατ-
ορθωμάτων δόξας στρατηγικῇ συνέσει διαφέρειν
μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος ἐγένετο τῇ πατρίδι. εὐθὺς
γὰρ προαγαγὼν τὴν δύναμιν, καὶ προκαταλα-
βόμενος τὰ περὶ τὴν Κορώνειαν στενά, κατεστρα-
τοπέδευσεν.

53 Ὁ δὲ Κλεόμβροτος πυθόμενος τοὺς πολεμίους προκατειληφέναι τὰς παρόδους, τὸ μὲν ταύτῃ ποιεῖσθαι τὴν διέξοδον ἀπέγνω, πορευθεὶς δὲ διὰ τῆς Φωκίδος, καὶ διεξελθὼν τὴν παραθαλαττίαν ὁδὸν χαλεπὴν οὖσαν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀκιν-

3 καὶ om. PAFL; προῆγεν fort. del. 5 ἀποσπασθῆναι] ἀποσπασθεῖσαν περιτεθῆναι Wurm, ἀποσπασθεῖσαν περιταθῆναι Bezzel 18 ἔδοξε et 19 γενόμενος Reiske

δύνως· ἐν παρόδῳ δέ τινα τῶν πολισματίων χει-
ρωσάμενος δέκα τριήρων ἐγκρατὴς ἐγένετο. μετὰ 2
δὲ ταῦτα καταντήσας εἰς τὰ καλούμενα Λεῦκτρα
κατεστρατοπέδευσε καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς ὁδοι-
πορίας ἀνελάμβανεν. οἱ δὲ Βοιωτοὶ προάγοντες ἐπὶ
45 τοὺς πολεμίους, ὡς ἤγγισαν αὐτοῖς καὶ λόφους τινὰς
ὑπερβαλόντες ἄφνω κατενόησαν τοὺς Λακεδαιμο-
νίους ἐπέχοντας ἅπαν τὸ Λευκτρικὸν πεδίον, κατε-
πλάγησαν ἰδόντες τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως. συν- 3
εδρευσάντων δὲ τῶν βοιωταρχῶν καὶ βουλευομένων,
πότερον χρὴ μένειν καὶ πρὸς πολλαπλασίονα δύ-
ναμιν διαγωνίζεσθαι ἢ τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμε-
νοι ἐν τόποις ὑπερδεξίοις συστήσονται τὴν μάχην,
ἔτυχον αἱ γνῶμαι τῶν ἡγεμόνων ἴσαι γενόμεναι. ἓξ
γὰρ ὄντων βοιωταρχῶν τρεῖς μὲν ᾤοντο δεῖν ἀπ-
άγειν τὴν δύναμιν, τρεῖς δὲ μένειν καὶ διαγωνίζε-
σθαι, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας συνεξαριθμού-
μενος. ἀπορίας δ' οὔσης μεγάλης καὶ δυσκρίτου
τῶν βοιωταρχῶν [ὁ] ἕβδομος ἧκεν, ὃν πείσας Ἐπα-
μεινώνδας ὁμόψηφον ἑαυτῷ γενέσθαι προετέρησε
τῇ γνώμῃ. ὁ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγὼν τοῦτον
τὸν τρόπον ἐκυρώθη. ὁ δ' Ἐπαμεινώνδας ὁρῶν 4
τοὺς στρατιώτας δεισιδαιμονοῦντας ἐπὶ τοῖς γεγο-
νόσι σημείοις, ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας

1 ἐν om. PA   παρόδα P   τινα] τι conicio ex Xen. Hell. VI 4, 3   2 *δέκα c. 78, 4] τε καὶ PA, καὶ c; δώδεκα Wurm ex Xen.   ἐγένετο] γενόμενος παρῆλθε f   9 ἰδόντες FJ, εἰδότες c   10 βοιωτάρχων P (et bis infra)   13 ὑπερδεξίοις Reiske, δεξιοῖς o; δυσεξίτοις Wurm   συστήσονται PJL, συστήσωνται c   15 γὰρ παρόντων Schäfer   19 ὁ om. P   20 ὁμόψυχον o, corr. Rhod.   21 τῆς γνώμης o, corr. Madvig

καὶ στρατηγίας μεταθεῖναι τὰς τοῦ πλήθους εὐλαβείας. διόπερ τινῶν προσφάτως παραγεγονότων ἐκ Θηβῶν ἔπεισεν εἰπεῖν, ὅτι τὰ κατὰ τὸν νεὼν τοῦ Ἡρακλέους ὅπλα παραδόξως ἀφανῆ γέγονε καὶ λόγος ἐν ταῖς Θήβαις διαδέδοται ὡς τῶν ἡρώων τῶν ἀρχαίων ἀνειληφότων αὐτὰ καὶ βοηθεῖν τοῖς Βοιωτοῖς ἀπεληλυθότων. ἄλλον δὲ κατέστησεν ὡς ἀπὸ Τροφωνίου προσφάτως ἀναβεβηκότα καὶ λέγοντα, διότι προστέταχεν ὁ θεὸς αὐτοῖς, ὅταν ἐν Λεύκτροις νικήσωσιν, ἀγῶνα τιθέναι Διὶ βασιλεῖ στεφανίτην· ἀφ' οὗ δὴ Βοιωτοὶ ταύτην ποιοῦσι τὴν πανήγυριν ἐν Λεβαδείᾳ.

54 *Συνήργησε δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίνοιαν Λεανδρίας ὁ Σπαρτιάτης, πεφευγὼς μὲν ἐκ Λακεδαίμονος, τότε δὲ συστρατεύων Θηβαίοις. οὗτος γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ προαχθεὶς ἀπεφήνατο παλαιὸν εἶναι λόγιον τοῖς Σπαρτιάταις, ὅτι τότε τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλοῦσιν, ὅταν ἐν Λεύκτροις ὑπὸ Θηβαίων ἡττη-*
2 *θῶσιν. προσῆλθον δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ καὶ χρησμολόγοι τινὲς ἐγχώριοι, λέγοντες ὅτι περὶ τὸν τάφον τῶν Λεύκτρου καὶ Σκεδάσου θυγατέρων μεγάλη συμφορᾷ δεῖ περιπεσεῖν Λακεδαιμονίους διὰ τοιαύ-*
3 *τας αἰτίας. Λεῦκτρος ἦν, ἀφ' οὗ τὸ πεδίον τοῦτο εσχε τὴν προσηγορίαν. τούτου θυγατέρας καὶ Σκεδάσου τινὸς ὁμοίως κόρας πρέσβεις Λακεδαιμονίων ἐβιάσαντο· αἱ δὲ ὑβρισθεῖσαι τὴν συμφορὰν οὐκ*

3 *τὰ* om. PA *νεὼ* P 4 *ἡρακλέως* PA *ὅπλοις* P 10 *στεφανείτην* P 12 *λιβαδία* P 13 *Λεανδρίδας* Dind., *Κλεανδρίδας* C. Müller 16 *ἀπεφήνατο* Wess., *ἀπέφηνε τὸ ο* 17 *ἀποβάλωσιν* PAL 18 *ὑπὸ Θηβαίων* om. J 21 *τῶν* om. P

ἐνέγκασαι, τῇ πατρίδι τῇ πεμψάσῃ τοὺς ὑβριστὰς
καταρασάμεναι τὸν βίον αὐτοχειρίᾳ κατέστρεψαν.
πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων τοιούτων λεγομένων, καὶ τοῦ 4
46 Ἐπαμεινώνδου συναγαγόντος ἐκκλησίαν καὶ τοὺς
στρατιώτας τοῖς οἰκείοις λόγοις προτρεψαμένου πρὸς
τὸν ἀγῶνα, πάντες μετέθεντο τὰς γνώμας, καὶ τῆς
μὲν δεισιδαιμονίας ἀπελύθησαν, πρὸς δὲ τὴν μά-
χην εὐθαρσεῖς ταῖς ψυχαῖς κατέστησαν. ἦλθε δὲ 5
καὶ συμμαχία κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τοῖς Θηβαίοις
παρὰ Θετταλῶν, πεζοὶ μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
ἱππεῖς δὲ πεντακόσιοι, ὧν ἡγεῖτο Ἰάσων. οὗτος δ'
ἔπεισε τούς τε Βοιωτοὺς καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους
ἀνοχὰς ποιήσασθαι καὶ τὰ παράλογα τῆς τύχης
εὐλαβηθῆναι. γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν Κλεόμ- 6
βροτος ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Βοιω-
τίας, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἄλλη δύναμις μεγάλη
Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, ἡγουμένου Ἀρ-
χιδάμου τοῦ Ἀγησιλάου. οἱ γὰρ Σπαρτιᾶται θεω-
ροῦντες τὴν ἑτοιμότητα τῶν Βοιωτῶν, καὶ τὸ θρά-
σος καὶ τὴν ἀπόνοιαν εὐλαβούμενοι, τὴν δευτέραν
ἀπεστάλκεισαν δύναμιν, ἵνα τῷ πλήθει τῶν ἀγω-
νιζομένων περιγένωνται τῆς τῶν πολεμίων τόλμης.
συνελθουσῶν δ' εἰς ταὐτὸ τῶν δυνάμεων αἰσχρὸν 7
εἶναι ὑπέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι δεδιέναι τὰς τῶν
Βοιωτῶν ἀρετάς. διόπερ τὰς σπονδὰς παρ' οὐδὲν
ἡγησάμενοι μετὰ πολλῆς προθυμίας ἀνέκαμψαν εἰς
Λεῦκτρα. ἑτοίμων δ' ὄντων καὶ τῶν Βοιωτῶν πρὸς
τὴν μάχην, ἐξέταττον ἀμφότεροι τὰς δυνάμεις.

11 δ'] δὲ Rhod., om. A, τ' c   27 δ' om. P

55 Καὶ παρὰ μὲν τοῖς Λακεδαιμονίοις οἱ ἀφ' Ἡρα-
κλέους γεγονότες ἡγεμόνες ἐτάχθησαν ἐπὶ τῶν κε-
ράτων, Κλεόμβροτός τε ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀρχίδαμος
ὁ Ἀγησιλάου τοῦ βασιλέως υἱός, παρὰ δὲ τοῖς
Βοιωτοῖς Ἐπαμεινώνδας ἰδίᾳ τινὶ καὶ περιττῇ τάξει
χρησάμενος διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας περιεποιήσατο
2 τὴν περιβόητον νίκην. ἐκλεξάμενος γὰρ ἐξ ἁπάσης
τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος
ἔστησε, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἔμελλε διαγωνίζεσθαι·
τοὺς δ' ἀσθενεστάτους ἐπὶ τὸ ἕτερον κέρας τάξας
παρήγγειλεν αὐτοῖς φυγομαχεῖν καὶ κατὰ τὴν ἔφο-
δον τῶν πολεμίων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑποχωρεῖν.
διὸ καὶ λοξὴν ποιήσας τὴν φάλαγγα, τῷ τοὺς ἐπι-
3 λέκτους ἔχοντι κέρατι ἔγνω κρίνειν τὴν μάχην. ὡς
δ' αἵ τε σάλπιγγες ἐσήμαινον παρ' ἀμφοτέροις τὸ
πολεμικὸν καὶ κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν συνηλάλα-
ξαν αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τοῖς κέρα-
σιν ἀμφοτέροις ἐπῆγον μηνοειδὲς τὸ σχῆμα τῆς
φάλαγγος πεποιηκότες, οἱ δὲ Βοιωτοὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ
κέρατι ὑπεχώρουν, τῷ δὲ ἑτέρῳ δρόμῳ συνῆπτον
4 τοῖς πολεμίοις. ὡς δὲ συνῆψαν ἀλλήλοις εἰς χεῖ-
ρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκθύμως ἀμφοτέρων ἀγωνιζο-
μένων ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν 47
πυκνότητα τῆς τάξεως πλεονεκτούντων πολλοὶ τῶν
Πελοποννησίων ἀνῃροῦντο. οὐ γὰρ ὑπέμενον ὑπε-
νέγκαι τὸ βάρος τῆς τῶν ἐπιλέκτων ἀνδραγαθίας,
ἀλλὰ τῶν ἀντιστάντων οἱ μὲν ἔπιπτον, οἱ δὲ κατε-

2 ἡγεμόνες om. P 8 μέρος ἔστησε — τὸ ἕτερον om. P
16 συνηλάλαζον malim 26 ὑπενέγκαι del. Hert.

*τραυματίζοντο, πάσας τὰς πληγὰς ἐναντίας λαμβά-
νοντες. ἕως μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων* 5
*Κλεόμβροτος ἔζη, πολλοὺς ἔχων τοὺς συνασπίζον-
τας καὶ προθύμως πρὸ αὐτοῦ ἀποθνήσκοντας, ἄδη-
λος ἦν ἡ ῥοπὴ τῆς νίκης· ἐπεὶ δ' οὗτος πάντα
κίνδυνον ὑπομένων οὐκ ἠδύνατο βιάσασθαι τοὺς
ἀνθεστηκότας, ἡρωικῶς δὲ μαχόμενος καὶ πολλοῖς
τραύμασι περιπεσὼν ἐτελεύτησε, τότε συνδρομῆς
γενομένης περὶ τοῦ πτώματος νεκρῶν πλῆθος ἐσω-
ρεύθη. ἀναρχίας δὲ γενομένης περὶ τὸ κέρας, οἱ* **56**
*μὲν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν βαρεῖς ἐγκείμενοι τοῖς
Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον τῇ βίᾳ βραχὺ προ-
έωσαν ἐκ τῆς τάξεως τοὺς πολεμίους, οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι περὶ τοῦ βασιλέως ἀγωνισάμενοι λαμ-
πρῶς τοῦ μὲν σώματος ἐγκρατεῖς ἐγένοντο, τῆς δὲ
νίκης οὐκ ἴσχυσαν ἐφικέσθαι. καὶ τῶν γὰρ ἐπιλέκτων* 2
*ὑπερβαλλομένων ταῖς ἀνδραγαθίαις, καὶ τῆς ἀρε-
τῆς καὶ παρακλήσεως Ἐπαμεινώνδου πολλὰ συμ-
βαλλομένης, μόγις ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι·
τὸ μὲν πρῶτον ἀναχωροῦντες τὴν τάξιν διεφύλατ-
τον, τὸ δὲ τελευταῖον πολλῶν ἀναιρουμένων, τοῦ
δὲ παραγγέλλοντος ἡγεμόνος τετελευτηκότος, ἐγέ-
νετο παντελὴς τροπὴ τοῦ στρατοπέδου. οἱ δὲ περὶ* 3
*τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπικείμενοι τοῖς φεύγουσι καὶ
πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατακόψαντες ἀπηνέγκαντο
νίκην ἐπιφανεστάτην. συμβαλόντες γὰρ τοῖς ἀρί-*

4 *ἀποθνήσκοντας*] *θνήσκοντας* Kälker 16 *καὶ* om. *v* 20 *τὸ μὲν* PAFK, *καὶ τὸ μὲν c*; *τὸ μὲν οὖν* fort. * *διεφύλαττον*] *διέλυον o*; *οὐ διέλυον* Rhod. et Madvig 22 *παρακαλοῦντος* Wurm

στοις τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῖς ὀλίγοις τῶν πολλαπλασίων παραδόξως περιγενόμενοι, μεγάλην δόξαν ἐπ' ἀνδρείᾳ κατεκτήσαντο. μεγίστων δ' ἐπαίνων ὁ στρατηγὸς Ἐπαμεινώνδας ἠξιώθη, διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας μάλιστα καὶ στρατηγικῆς συνέσεως τοὺς ἀνικήτους ἡγεμόνας τῆς Ἑλλάδος κατηγωνισμένος.
4 *ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων, τῶν δὲ Βοιωτῶν περὶ τριακοσίους. μετὰ δὲ ταῦτα περί τε τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀπαλλαγῆς τῶν Λακεδαιμονίων σπονδὰς ἐποιήσαντο. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην συμβάντα τοιοῦτον ἔσχε τέλος.*

57 *Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Δυσνίκητος, ἐν Ῥώμῃ δὲ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τέτταρες, Κόιντος Σερουίλιος καὶ Λεύκιος Φούριος, ἔτι δὲ Γάιος [Λεύκιος] Λικίνιος καὶ Πόπλιος Κοίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι μεγάλῃ δυνάμει στρατεύσαντες ἐπ' Ορχομενὸν ἐπεβάλοντο μὲν ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν, Ἐπαμεινώνδου δὲ συμβουλεύσαντος ὅτι τὰ* 48
διὰ τῆς ἀνδρείας κατεργασθέντα τῇ φιλανθρωπίᾳ δεῖ *διαφυλάττειν τοὺς τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ὀρεγομένους, μετέγνωσαν. διόπερ τοὺς μὲν Ὀρχομενίους εἰς τὴν τῶν συμμάχων χώραν κατέταξαν,*

3 *κατεστήσαντο* o, corr Reiske 14 *ἐνιαυσιαίου* o-PAJL *Ἀθήνησι μὲν* FK, *Ἀθήνησιν* c 15 *Δυσκίνητος* H (et Paus. IV 27, 9) 17 *φρούριος* P; *καὶ Λ. Φούριος* om. A *Γάιος* om. A; *Γάιος Λεύκιος* P 18 *Κοίλιος*] *Κύλιος* P, *Κίλιος* f; *Cloelius* Liv. VI 31 21 *δὲ* om. Pa 23 *δεῖ* add. Scaliger, *χρὴ* Rhod.; *ὅτι* del. Wess. 25 *χώραν*] *πόλιν*PAHK[2]

μετὰ δὲ ταῦτα Φωκεῖς καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Λοκροὺς
φίλους ποιησάμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν ἐπάνοδον
ἐποιήσαντο. Ἰάσων δὲ ὁ Φερῶν τύραννος ἀεὶ μᾶλλον 2
αὐξόμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Λοκρίδα, καὶ τὴν μὲν
Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ διὰ προδοσίας ἑλὼν
ἀνάστατον ἐποίησε, καὶ τὴν χώραν Οἰταίοις καὶ
Μηλιεῦσιν ἐδωρήσατο· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τὴν Περ-
ραιβίαν ἀναζεύξας τῶν πόλεων τὰς μὲν λόγοις
φιλανθρώποις προσηγάγετο, τὰς δὲ διὰ τῆς βίας
ἐχειρώσατο. ταχὺ δὲ τῆς δυναστείας αὐτοῦ στερε-
ουμένης, οἱ τὴν Θετταλίαν οἰκοῦντες ὑφεωρῶντο
τὴν αὔξησιν αὐτοῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ πόλει τῶν 3
Ἀργείων ἐγένετο στάσις καὶ φόνος τοσοῦτος, ὅσος
παρ' ἑτέροις τῶν Ἑλλήνων οὐδέποτε γεγονέναι
μνημονεύεται. ἐκλήθη δὲ ὁ νεωτερισμὸς οὗτος παρὰ
τοῖς Ἕλλησι σκυταλισμός, διὰ τὸν τρόπον τοῦ
θανάτου ταύτης τυχὼν τῆς προσηγορίας. ἡ γοῦν 58
στάσις ἐγένετο διὰ τοιαύτας αἰτίας. τῆς πόλεως τῶν
Ἀργείων δημοκρατουμένης καί τινων δημαγωγῶν
παροξυνόντων τὸ πλῆθος κατὰ τῶν ταῖς ἐξουσίαις
καὶ δόξαις ὑπερεχόντων, οἱ διαβαλλόμενοι συστάν-
τες ἔγνωσαν καταλῦσαι τὸν δῆμον. βασανισθέντων 2
δέ τινων ἐκ τῶν συνεργεῖν δοκούντων, οἱ μὲν
ἄλλοι φοβηθέντες τὴν ἐκ τῶν βασάνων τιμωρίαν
ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησαν, ἑνὸς δ' ἐν ταῖς

5 τραχινεία P'A 6 καὶ τὴν] τὴν P; τὴν δὲ fort. 7 περρεβίαν P 8 ἀναζεύξας Dind., ἐπιζεύξας o 11 θε-ταλίαν P ὑφωρῶντο v, ὑφορῶντο P 15 οὐδέποτε PA, οὐ f, οὐδεπώποτε c 16 μνημονεύεται γεγονέναι Af 18 γοῦν] δ' οὖν Dind.

βασάνοις ὁμολογήσαντος καὶ πίστιν λαβόντος, ὁ μὲν μηνυτὴς τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων κατηγόρησεν, ὁ δὲ δῆμος οὐκ ἐλέγξας ἀκριβῶς ἅπαντας τοὺς διαβληθέντας ἀπέκτεινε καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδή-
3 μευσεν. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων ἐν ὑποψίαις ὄντων, καὶ τῶν δημαγωγῶν ψευδέσι διαβολαῖς συνηγορούντων, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξηγριώθη τὸ πλῆθος, ὥστε πάντων τῶν κατηγορουμένων, ὄντων μὲν πολλῶν [καὶ] μεγαλοπλούτων, καταγνῶναι θάνατον. ἀναιρεθέντων δὲ τῶν δυνατῶν ἀνδρῶν πλειόνων ἢ χιλίων καὶ διακοσίων, καὶ τῶν δημαγωγῶν αὐτῶν ὁ δῆμος
4 οὐκ ἐφείσατο. διὰ γὰρ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς οἱ μὲν δημαγωγοὶ φοβηθέντες μή τι παράλογον αὐτοῖς ἀπαντήσῃ, τῆς κατηγορίας ἀπέστησαν, οἱ δ' ὄχλοι δόξαντες ὑπ' αὐτῶν ἐγκαταλελεῖφθαι, καὶ διὰ τοῦτο παροξυνθέντες, ἅπαντας τοὺς δημαγωγοὺς ἀπέκτειναν. οὗτοι μὲν οὖν, ὡσπερεί τινος νεμεσήσαντος δαιμονίου, τῆς ἁρμοζούσης τιμωρίας ἔτυχον, ὁ δὲ δῆμος παυσάμενος τῆς λύττης εἰς τὴν 49
προϋπάρχουσαν εὔνοιαν ἀποκατέστη.

59 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Λυκομήδης ὁ Τεγεάτης ἔπεισε τοὺς Ἀρκάδας εἰς μίαν συντέλειαν ταχθῆναι καὶ κοινὴν ἔχειν σύνοδον συνεστῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων, καὶ τούτους ἐξουσίαν ἔχειν περὶ
2 πολέμου καὶ εἰρήνης βουλεύεσθαι. γενομένης δὲ στάσεως μεγάλης παρὰ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ διὰ τῶν

8 μὲν del. Dind., παμπόλλων Reiske καὶ om. P 10 δυνάστων P 11 καὶ διακοσίων om. P, καὶ ἑξακοσίων f 19 λύττης Schäfer, λύπης o 21 Λυκομίδης PJ 23 ταχθῆναι PAL, συνταχθῆναι c

ὅπλων διακριθέντων τῶν διαφερομένων, πολλοὶ μὲν
ἀνῃρέθησαν, πλείους δὲ τῶν χιλίων καὶ τετρακο-
σίων ἔφυγον, οἱ μὲν εἰς τὴν Σπάρτην, οἱ δ' εἰς
τὸ Παλλάντιον. οὗτοι μὲν οὖν ἐκδοθέντες ὑπὸ τῶν 3
Παλλαντίων, ὑπὸ τῶν νενικηκότων ἐσφαγιάσθησαν·
οἱ δ' εἰς τὴν Σπάρτην φυγόντες ἔπεισαν τοὺς Λα-
κεδαιμονίους εἰς τὴν Ἀρκαδίαν στρατεῦσαι. διόπερ 4
Ἀγησίλαος ὁ βασιλεὺς μετὰ δυνάμεως καὶ τῶν φυ-
γάδων ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Τεγεατῶν χώραν διὰ
τὸ δοκεῖν τούτους τῆς στάσεως καὶ τῆς φυγῆς
αἰτίους γεγονέναι. πορθήσας δὲ τὴν χώραν καὶ τῇ
πόλει προσβολὰς ποιησάμενος κατεπλήξατο τῶν
Ἀρκάδων τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἰάσων ὁ Φερῶν **60**
τύραννος, συνέσει τε στρατηγικῇ διαφέρων καὶ
πολλοὺς τῶν περιοίκων εἰς συμμαχίαν προηγμένος,
ἔπεισε τοὺς Θετταλοὺς ἀντιποιεῖσθαι τῆς τῶν Ἑλ-
λήνων ἡγεμονίας· ταύτην γὰρ ὥσπερ ἔπαθλον ἀρε-
τῆς προκεῖσθαι τοῖς δυναμένοις αὐτῆς ἀμφισβητῆ-
σαι. Λακεδαιμονίους γὰρ συνέβαινε περὶ Λεῦκτρα 2
μεγάλῃ συμφορᾷ περιπεπτωκέναι, Ἀθηναίους δὲ
μόνον τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἀντέχεσθαι, Θη-
βαίους δὲ τῶν πρωτείων ἀξίους μὴ εἶναι, Ἀργείους
δὲ διὰ στάσεις καὶ φόνους ἐμφυλίους τεταπεινῶ-
σθαι. διόπερ οἱ Θετταλοὶ προστησάμενοι τῶν ὅλων
ἡγεμόνα Ἰάσονα, τούτῳ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπέ-

4 τὸ Wess., τὴν o   Παλάντιον v   5 Παλλαντίνων P, Παλαντίνων FKL, Παλαντίων c; Παλλαν ιέων fort.   10 φυγῆς] σφαγῆς Hert.   16 περιοικούντων f   * προηγμένος cf. XVI 84, 1] προηγούμενος PAF, προσαγόμενος c; προσαγαγόμενος Schäfer   22 μόνους aF'; μόνης Dind.

τρεψαν. ὁ δὲ Ἰάσων παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν τῶν τε πλησίον ἐθνῶν τινα προσηγάγετο καὶ πρὸς Ἀμύνταν τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα συμμαχίαν ἐποιήσατο.

3 Ἴδιον δέ τι συνέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν· τῶν γὰρ ἐν δυναστείαις ὄντων τρεῖς ἐτελεύτησαν περὶ τὸν αὐτὸν καιρόν. Ἀμύντας μὲν ὁ Ἀρριδαίου βασιλεύων τῆς Μακεδονίας ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη εἴκοσι καὶ τέτταρα, υἱοὺς ἀπολιπὼν τρεῖς, Ἀλέξανδρον καὶ Περδίκκαν καὶ Φίλιππον· διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν 4 ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος καὶ ἦρξεν ἐνιαυτόν. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀγησίπολις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς μετήλλαξεν ἄρξας ἐνιαυτόν, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεομένης ὁ ἀδελφὸς ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα 5 καὶ τέτταρα. τρίτος δὲ Ἰάσων ὁ Φεραῖος ἡγεμὼν ᾑρημένος τῆς Θετταλίας, καὶ δοκῶν ἐπιεικῶς ἄρχειν τῶν ὑποτεταγμένων, ἐδολοφονήθη, ὡς μὲν Ἔφορος 50 γέγραφεν, ὑπό τινων ἑπτὰ νεανίσκων συνομοσαμένων δόξης ἕνεκα, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσιν, ὑπὸ Πολυδώρου τἀδελφοῦ. οὗτος δὲ καὶ αὐτὸς διαδεξά- 6 μενος τὴν δυναστείαν ἦρξεν ἐνιαυτόν. Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ὁ ἱστοριογράφος τῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίας ἐντεῦθεν ἐποιήσατο τὴν ἀρχήν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

61 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου παρὰ Ῥωμαίοις ἐγένετο στάσις, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν

2 πλησίων P 7 ὁ Ἀρριδαίου Dind., Θαρραλέου *c* 10 Περδίκαν PF 11 ὁ υἱός Dind., οὗτος AR, αὐτοῦ *c* 14 τριάκοντα καὶ τέτταρα] ἑξήκοντα XX 29, 1 19 πυλοδώρου P 20 οὗτος Wess., οὕτως PAL, οὕτω *c* 22 τῆς om. P 26 ὑμένων (i. e. οἱμένων) P

ὑπάτους, τῶν δὲ χιλιάρχους αἱρεῖσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν
τινα χρόνον ἀναρχία τὴν στάσιν ὑπέλαβε, μετὰ δὲ
ταῦτα ἔδοξε χιλιάρχους αἱρεῖσθαι ἕξ· καὶ κατεστά-
θησαν Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάιος Οὐεργίνιος καὶ
Σερούιος Σουλπίκιος, πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιος Κοΐν-
τιος καὶ Γάιος Κορνήλιος, ἔτι δὲ Γάιος Οὐαλέριος.
ἐπὶ δὲ τούτων Πολύδωρος ὁ Φεραῖος ὁ τῶν Θεττα- 2
λῶν ἄρξας ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀδελφιδοῦ ἀνῃρέθη
φαρμάκῳ, προκληθεὶς εἰς μέθην· τὴν δὲ δυναστείαν
διαδεξάμενος Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφιδοῦς ἦρξεν ἔτη
ἕνδεκα. οὗτος δὲ παρανόμως καὶ βιαίως κτησάμενος
τὴν δυναστείαν, ἀκολούθως ταύτῃ τῇ προαιρέσει
διῴκει τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν. τῶν γὰρ πρὸ αὐτοῦ
δυναστῶν ἐπιεικῶς προσφερομένων τοῖς πλήθεσι, καὶ
διὰ τοῦτ' ἀγαπωμένων, οὗτος βιαίως καὶ χαλεπῶς
ἄρχων ἐμισεῖτο. διὸ καὶ τὴν παρανομίαν φοβηθέν- 3
τες τῶν Λαρισσαίων τινές, οἱ δι' εὐγένειαν Ἀλευ-
άδαι προσαγορευόμενοι, συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους
καταλῦσαι τὴν δυναστείαν. ἀπελθόντες δ' ἐκ Λα-
ρίσσης εἰς Μακεδονίαν ἔπεισαν Ἀλέξανδρον τὸν
βασιλέα συγκαταλῦσαι τὸν τύραννον. τούτων δὲ 4
περὶ ταῦτα διατριβόντων, ὁ Φεραῖος Ἀλέξανδρος
πυθόμενος τὴν καθ' ἑαυτοῦ παρασκευήν, κατέλεγε
τοὺς εἰς τὴν στρατείαν εὐθέτους, διανοούμενος ἐν
τῇ Μακεδονίᾳ συστήσασθαι τὴν μάχην. ὁ δὲ τῶν
Μακεδόνων βασιλεύς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐκ

1 χιλιάρχους — 3 ἔδοξε om. P 4 σουεργίνιος P, Οὐετούριος Rhod. ex Liv. VI 32 5 Σερούιος P, Σερουίλιος v καὶ Σ. Σουλπίκιος et Κόιντος καὶ Γάιος om. AR 8 ἀδελφίδου P, ἀδελφοῦ v 10 Ἀλέξανδρος] Πολύδωρος PAFK ἀδελφιδοῦς Wess., ἀδελφός o 24 στρατιὰν fort.

Λαρίσσης φυγάδας, φθάσας τοὺς πολεμίους ἧκε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Λάρισσαν· παρεισαχθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Λαρισσαίων ἐντὸς τοῦ τείχους ἐκράτησε
5 *τῆς πόλεως πλὴν τῆς ἄκρας. μετὰ δὲ ταῦτα τήν τε ἄκραν ἐξεπολιόρκησε καὶ Κραννῶνα πόλιν προσαγαγόμενος ὡμολόγησε μὲν τοῖς Θετταλοῖς ἀποδώσειν τὰς πόλεις, καταφρονήσας δὲ τῆς δόξης, καὶ φρουρὰς ἀξιολόγους εἰσαγαγών, αὐτὸς κατεῖχε τὰς πόλεις. ὁ δὲ Φεραῖος Ἀλέξανδρος καταδιωχθεὶς ἅμα καὶ καταπλαγεὶς ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Φεράς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐν τούτοις ἦν.*

62 *Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον Λακεδαιμόνιοι μὲν* 51
Πολύτροπον στρατηγὸν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἔχοντα πολιτικοὺς μὲν ὁπλίτας χιλίους, φυγάδας δ' Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν πεντακοσίους. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν παρεφύλαττε τὴν πόλιν ταύτην, οἰκείως διακειμέ-
2 *νην πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας. Λυκομήδης δ' ὁ Μαντινεύς, στρατηγὸς ὢν τῶν Ἀρκάδων, παραλαβὼν τοὺς καλουμένους ἐπιλέκτους, ὄντας πεντακισχιλίους, ἧκεν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν. προαγαγόντων δὲ τὴν δύναμιν Λακεδαιμονίων ἐκ τῆς πόλεως ἐγένετο μάχη καρτερά, καθ' ἣν ὅ τε στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀνῃρέθη καὶ τῶν ἄλλων εἰς διακοσίους·*
3 *οἱ δὲ λοιποὶ συνεδιώχθησαν εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀρκάδες, καίπερ νενικηκότες, ὅμως εὐλαβοῦντο τὸ βάρος τῆς Σπάρτης, καὶ καθ' αὐτοὺς οὐχ ὑπέλα-*

2 *εἰς τὴν*] *ἀρίστην* P 5 *ἐπολιόρκησε* o, corr. Hert. *Κράννονα* PA, *Κράνωνα* c 16 *Ἀρκαδιακὸν* PALR 20 *ἐπιλέκτους*] *ἐπαρίτους* Unger (c. 67, 2)

βον δυνήσεσθαι τοῖς Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν. διὸ καὶ παραλαβόντες Ἀργείους τε καὶ Ἠλείους, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀξιοῦντες συμμαχίαν ποιήσασθαι κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔπεισαν αὐτοὺς συμμαχίαν συνθέσθαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. εὐθὺς 4 *οὖν οἱ Βοιωτοὶ τὴν δύναμιν ἐξῆγον, προσλαβόμενοι συμμάχους Λοκρούς τε καὶ Φωκεῖς. οὗτοι μὲν οὖν προῆγον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, βοιωταρχούντων Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου· τούτοις γὰρ οἱ ἄλλοι βοιωτάρχαι παρεκεχωρήκεισαν ἑκουσίως τῆς στρατηγίας διά τε τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ἀνδρῶν. ὡς δὲ κατήντησαν ἐπὶ τὴν Ἀρκαδίαν,* 5 *ἧκον πρὸς αὐτοὺς πανδημεὶ οἵ τε Ἀρκάδες καὶ Ἠλεῖοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι πάντες. ἀθροισθέντων δὲ πλειόνων ἢ πεντακισμυρίων, οἱ μὲν ἡγεμόνες αὐτῶν συνεδρεύσαντες ἔγνωσαν ἐπ' αὐτὴν βαδίζειν τὴν Σπάρτην καὶ πᾶσαν τὴν Λακωνικὴν πορθῆσαι. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πολλοὺς μὲν* **63** *ἀποβεβληκότες τῶν νέων ἐν τῇ περὶ Λεῦκτρα συμφορᾷ, οὐκ ὀλίγους δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἥτταις ἀπολωλεκότες, καὶ τὸ σύνολον εἰς ὀλίγους πολιτικοὺς στρατιώτας ὑπὸ τῆς τύχης συγκεκλεισμένοι, πρὸς δὲ τούτοις τῶν συμμάχων τῶν μὲν ἀφεστηκότων, τῶν δὲ διὰ τὰς ὁμοίας αἰτίας ὀλιγανδρούντων, εἰς πολ-*

3 *ἀποστειλάντων* P   6 *Θηβαίους*] *Ἀθηναίους* P
12 *βοιωτάρχοι* PAF   *παρεχωρήκεισαν* PA   16 *οἱ* om. PA
17 *ἑπτακισμυρίων* Wess. ex Plut. Pelop. 24 et Ages. 31
21 *Λεύκτραν* P

λὴν ἀμηχανίαν ἔπιπτον. διόπερ ἠναγκάζοντο κατα-
φεύγειν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν, οἷς
τριάκοντα μὲν τυράννους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρό-
νοις ἐπέστησαν, τὰ δὲ τείχη τῆς πόλεως ἐκώλυσαν
οἰκοδομεῖν, ἐπεβάλοντο δὲ καὶ τὴν πόλιν ἄρδην
2 ἀναιροῦντες τὴν Ἀττικὴν ποιῆσαι μηλόβοτον. ἀλλὰ
γὰρ οὐδὲν ἰσχυρότερόν ἐστιν ἀνάγκης καὶ τύχης, 52
δι' ὧν ἐβιάσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμιω-
τάτων δεηθῆναι. ὅμως δ' οὐ διεσφάλησαν τῶν ἐλ-
πίδων. ὁ γὰρ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, μεγαλόψυχος
ὢν καὶ φιλάνθρωπος, τὴν μὲν τῶν Θηβαίων ἰσχὺν
οὐ κατεπλάγησαν, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ ἀν-
δραποδισμοῦ κινδυνεύουσιν ἐψηφίσαντο βοηθεῖν
πανδημεί. καὶ παραχρῆμα στρατηγὸν καταστήσαν-
τες τὸν Ἰφικράτην ἐξέπεμψαν καὶ τοὺς νέους αὐθη-
μερόν, ὄντας μυρίους καὶ δισχιλίους. Ἰφικράτης
μὲν οὖν, προθύμους ἔχων τοὺς στρατιώτας, προῆγε
3 μετὰ τῆς δυνάμεως κατὰ σπουδήν. οἱ δὲ Λακεδαι-
μόνιοι, τῶν πολεμίων περὶ τοὺς ὅρους τῆς Λακω-
νικῆς καταστρατοπεδευόντων, καὶ αὐτοὶ πανδημεὶ
τὴν ἐκ τῆς Σπάρτης ἔξοδον ποιησάμενοι προῆγον
ἐπὶ τοὺς ἐναντίους, ταῖς μὲν τῶν στρατιωτῶν δυ-
νάμεσι τεταπεινωμένοι, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς
4 τεθαρρηκότες. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν
ὁρῶντες τὴν τῶν Λακεδαιμονίων χώραν δυσείσβολον
οὖσαν, τὸ μὲν ἀθρόᾳ τηλικαύτῃ δυνάμει ποιεῖσθαι
τὴν ἐμβολὴν οὐχ ἡγοῦντο συμφέρειν, εἰς τέτταρα
δὲ μέρη διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς κατὰ πλείονας

1 ἐνέπιπτον Hert. 4 τὰ δὲ] τάτε P ἐκώλυον ἀνοι-
κοδομεῖν Hert. 19 περὶ Dind., ἐπὶ o 27 εἰσβολὴν f

τόπους ἔκριναν ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον. ἡ μὲν οὖν 64
πρώτη μερὶς ἡ τῶν Βοιωτῶν τὴν πορείαν ἐποιή-
σατο ἐπὶ τὴν Ἑλλασίαν καλουμένην πόλιν, καὶ τοὺς
τῆδε κατοικοῦντας ἀπέστησε τῶν Λακεδαιμονίων.
Ἀργεῖοι δὲ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς Τεγεάτιδος χώρας 2
ἐμβαλόντες συνῆψαν μάχην τοῖς φρουροῦσι τὰς
παρόδους, καὶ τόν τε ἡγεμόνα τῆς φρουρᾶς Ἀλέ-
ξανδρον τὸν Σπαρτιάτην ἀνεῖλον καὶ τῶν ἄλλων
εἰς διακοσίους ἀπέκτειναν, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ οἱ
τῶν Βοιωτῶν φυγάδες. ἡ δὲ τρίτη μερίς, ἐκ τῶν 3
Ἀρκάδων συνεστηκυῖα καὶ στρατιώτας ἔχουσα πλεί-
στους, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Σκιρῖτιν καλουμένην χώ-
ραν, ἣν παρεφύλαττεν Ἰσχόλας, ἀνὴρ ἀνδρείᾳ καὶ
συνέσει διαφέρων, μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν. οὗτος
δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων στρατιωτῶν ἐπετελέσατο
πρᾶξιν ἡρωικὴν καὶ μνήμης ἀξίαν. ὁρῶν γὰρ ὅτι 4
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων πάντες οἱ συνάψαν-
τες μάχην ἀναιρεθήσονται, τὸ μὲν λιπεῖν τὴν ἐν
ταῖς παρόδοις τάξιν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ἔκρινε,
τὸ δὲ διασῶσαι τοὺς στρατιώτας χρήσιμον ἔσεσθαι
τῇ πατρίδι· παραδόξως ἀμφοτέρων προενοήθη, καὶ
τὴν γενομένην ποτὲ περὶ Θερμοπύλας ἀνδρείαν τοῦ
βασιλέως Λεωνίδου φιλοτίμως ἐμιμήσατο. διαλέξας 5
γὰρ τοὺς νέους, τούτους μὲν ἀπέστειλεν εἰς τὴν

2 * *μερὶς ἡ τῶν Βοιωτῶν*] *μερὶς τῶν Βοιωτῶν ἴσην o*; *ἴσην* del. Dind., *μέσην* Madvig, *ἦν*, *ἢ* Wurm 3 *Ἑλλασίαν* PHL, *Σελλασίαν c* 9 *ὑπῆρχον*] *ἦσαν* f 12 *Σκιρίτην* PA 15 *δὲ*] *διὰ* vel *μετὰ* Steph. *στρατιωτῶν*] *στρατηγῶν ὢν* Schäfer, *Σπαρτιατῶν ὢν* Madvig 19 *ἔκρινε*] *κρίνας* Dind. 21 *παραδόξως*] *διὸ παραδόξως* Bek., *παραδόξως οὖν* Schäfer

Σπάρτην, χρησίμους [ἔσεσθαι] τῇ κινδυνευούσῃ περὶ
τῶν ὅλων· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων φυλάτ-
των τὴν τάξιν καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν πολεμίων,
κυκλωθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων μετὰ πάντων ἀνῃ-
6 ρέθη. Ἠλεῖοι δὲ τὴν τετάρτην μοῖραν ἔχοντες, καὶ
κατ' ἄλλους τόπους πεπταμένους διελθόντες, εἰς
τὴν Ἑλλασίαν παρεγένοντο· εἰς τοῦτον γὰρ τὸν 53
τόπον πᾶσι καταντᾶν παρήγγελτο. ἀθροισθείσης δὲ
ἁπάσης τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ἑλλασίαν, προῆγον
ἐπ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην πορθοῦντες ἅμα καὶ πυρ-
65 πολοῦντες τὴν χώραν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πεν-
τακόσια ἔτη τὴν Λακωνικὴν τετηρηκότες ἀπόρθη-
τον, τότε θεωροῦντες δῃουμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων
οὐκ ἐκαρτέρουν, ἀλλὰ τοῖς θυμοῖς προπίπτοντες
ἐξεπήδων ἐκ τῆς πόλεως· κωλυόμενοι δ' ὑπὸ τῶν
πρεσβυτέρων προϊέναι μακρότερον ἀπὸ τῆς πατρίδος,
μή τις ἐπίθηται, ἐπείσθησαν τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ
2 τῇ πόλει παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ περὶ
τὸν Ἐπαμεινώνδαν διὰ τοῦ Ταϋγέτου καταβαινόν-
των ἐπὶ τὸν Εὐρώταν, καὶ διαβαινόντων τὸν πο-
ταμὸν σφοδρὸν ὄντα τῷ ῥεύματι κατὰ τὴν χειμε-
ρινὴν ὥραν, ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τεταραγμένην
τὴν δύναμιν τῶν ἐναντίων διὰ τὴν χαλεπότητα τῆς
διαβάσεως, καιρὸν ἔλαβον εὔθετον πρὸς τὴν ἐπί-
θεσιν, καὶ τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔτι δὲ καὶ
τοὺς γεγηρακότας, ἀπέλιπον ἐν τῇ πόλει φυλάττον-

1 ἔσεσθαι delevi; ὁρῶν add. Wurm (praestat διαλαβών) περὶ] πατρίδι περὶ Reiske 7 et 9 Σελλασίαν f 9 ἁπάσης PAF, πάσης c 12 λακωνικὴν P^b in marg., ἀρχὴν in contextu P^a 13 δημένην 14 προσπίπτοντες o, corr. Wess. 26 ἀπέλειπον PA

*τας τὴν Σπάρτην, αὐτοὶ δὲ πανδημεὶ συντάξαντες
τοὺς νέους ἐξεχύθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ
προσπεσόντες ἄφνω τοῖς διαβαίνουσι πολὺν ἐποί-
ουν φόνον. ἀμυνομένων δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ* 3
*τῶν Ἀρκάδων, καὶ τῷ πλήθει κυκλούντων τοὺς
ἐναντίους, οἱ Σπαρτιᾶται πολλοὺς ἀνῃρηκότες ἐπ-
ανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, φανερῶς ἐνδεδειγμένοι τὰς
ἰδίας ἀνδραγαθίας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὸν* 4
*Ἐπαμεινώνδαν πάσῃ τῇ δυνάμει καταπληκτικῶς
προσβαλλόντων τῇ πόλει, οἱ μὲν Σπαρτιᾶται συνερ-
γὸν ἔχοντες τὴν τῶν τόπων ὀχυρότητα, πολλοὺς
μὲν ἀπέκτειναν τῶν προπετῶς βιαζομένων, τέλος
δ' οἱ πολιορκοῦντες πᾶσαν εἰσενεγκάμενοι σπου-
δὴν τὸ μὲν πρῶτον ἀπείκαζον βίᾳ χειρώσασθαι τὴν
Σπάρτην· ἐπεὶ δὲ τῶν βιαζομένων οἱ μὲν ἀπέθνῃ-
σκον, οἱ δ' ἐτραυματίζοντο, ἀνεκαλέσαντο τῇ σάλ-
πιγγι τοὺς στρατιώτας οἱ περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν,
αὐτοὶ δὲ προσελθόντες τῇ πόλει προεκαλοῦντο τοὺς
Σπαρτιάτας εἰς παράταξιν, ἢ ξυνομολογεῖσθαι προσ-
έταττον ἥττους εἶναι τῶν πολεμίων. ἀποκριναμέ-* 5
*νων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι καιρὸν λαβόντες εὔ-
θετον διαγωνιοῦνται περὶ τῶν ὅλων, ἀπηλλάγησαν
ἀπὸ τῆς πόλεως. πᾶσαν δὲ τὴν Λακωνικὴν δῃώ-
σαντες, καὶ λαφύρων ἀναρίθμητον πλῆθος ἀθροί-
σαντες, ἀπεχώρησαν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν.*

Μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀθηναῖοι μέν, ὑστερηκότες τῶν 6
*καιρῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἀττικὴν οὐδὲν πράξαν-
τες μνήμης ἄξιον, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις παρὰ*

3 *ἐποίουν* Dind., *ἐποιοῦντο* o 10 *προσβαλόντων* v 14 *χειρώσεσθαι* Dind. 24 *καὶ* om. PFK

*τῶν συμμάχων ἧκον βοηθήσοντες στρατιῶται τετρα-
κισχίλιοι. πρὸς δὲ τούτοις προσθέντες τοὺς Εἵλωτας
ἠλευθερωμένους προσφάτως χιλίους καὶ τῶν Βοι-
ωτῶν φυγάδων διακοσίους, ἔτι δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς* 54
*πόλεων οὐκ ὀλίγους μεταπεμψάμενοι, κατεσκεύαζον
δύναμιν ἀντίπαλον τοῖς πολεμίοις. ταύτην δ' ἀθρόαν
συνέχοντες καὶ γυμνάζοντες αἰεὶ μᾶλλον ἐθάρρουν
καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα.*
66 *Ἐπαμεινώνδας δὲ φύσει μεγαλεπίβολος ὢν καὶ
δόξης ὀρεγόμενος αἰωνίου, συνεβούλευε τοῖς τε Ἀρ-
κάσι καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις οἰκίσαι τὴν Μεσ-
σήνην, πολλὰ μὲν ἔτη γεγενημένην ἀνάστατον ὑπὸ
Λακεδαιμονίων, τόπον δ' εὔθετον ἔχουσαν κατὰ
τῆς Σπάρτης. συγκατατιθεμένων δὲ πάντων ἀνε-
ζήτησε τοὺς ἀπολελειμμένους τῶν Μεσσηνίων, καὶ
τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους καταλέξας εἰς τὴν
πολιτείαν ἔκτισε τὴν Μεσσήνην, πολλοὺς ποιήσας
αὐτῆς οἰκήτορας. τούτοις δὲ κατακληρουχήσας καὶ
τὴν χώραν, [ἀνοικοδομήσας] ἀνέσωσε πόλιν ἐπίσημον
Ἑλληνίδα, καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ πᾶσιν*
2 *ἀνθρώποις. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζω, πολ-
λάκις τῆς Μεσσήνης ἁλούσης καὶ κατασκαφείσης, τὰ
περὶ αὐτὴν ἀπ' ἀρχῆς ὡς ἐν κεφαλαίοις παραδρα-
μεῖν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οἱ ἀπὸ Νηλέως καὶ Νέ-
στορος κατέσχον αὐτὴν μέχρι τῶν Τρωικῶν χρόνων,
μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης καὶ οἱ ἀπὸ*

2 *εἰλώτας ἐλευθ.* P 4 *δ' ἐκ* Dind., *δὲ o* 9 *μεγαλε-πήβολος o*-PA 11 *οἰκῆσαι* PAFK 15 *ὑπολελ.* FK 19 *ἀνοικοδομήσας* del. Wurm; *τὴν χώραν καὶ* Dind. 26 *ταῦθ' ὁ* Dind., *ταῦθ'* PA, *ταῦτ' c*

τούτου μέχρι τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀπὸ
δὲ ταύτης Κρεσφόντης ἔλαχε τὴν Μεσσηνίαν μερίδα,
καὶ οἱ ἀπὸ τούτου μέχρι τινὸς ἐβασίλευσαν αὐτῆς·
ὕστερον δὲ τῶν ἀπὸ Κρεσφόντου τὴν βασιλείαν
ἀποβαλόντων Λακεδαιμόνιοι κύριοι κατέστησαν αὐ-
τῆς. μετὰ δὲ ταῦτα Τηλέκλου τοῦ βασιλέως τῶν 3
Λακεδαιμονίων ἀποθανόντος ἐν ἀγῶνι κατεπολε-
μήθησαν ὑπὸ Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσήνιοι. τοῦ-
τον δὲ τὸν πόλεμον εἰκοσαετῆ φασι γενέσθαι, κατ-
ομοσαμένων τῶν Λακεδαιμονίων μὴ ἀνακάμψειν
εἰς τὴν Σπάρτην, ἐὰν μὴ Μεσσήνην ἕλωσιν. τότε
συνέβη τοὺς παρθενίας ὀνομασθέντας γεννηθῆναι
καὶ κτίσαι τὴν τῶν Ταραντίνων πόλιν. ὕστερον δὲ
δουλευόντων Μεσσηνίων τοῖς Λακεδαιμονίοις, Ἀρι-
στομένης ἔπεισε τοὺς Μεσσηνίους ἀποστῆναι τῶν
Σπαρτιατῶν, καὶ πολλὰ κακὰ διειργάσατο τοὺς
Σπαρτιάτας, ὅτε καὶ Τυρταῖος ὁ ποιητὴς ὑπὸ Ἀθη-
ναίων ἡγεμὼν ἐδόθη τοῖς Σπαρτιάταις. ἔνιοι δὲ 4
τὸν Ἀριστομένη γεγονέναι φασὶ κατὰ τὸν εἰκοσαετῆ
πόλεμον. ὁ δ᾽ ὕστατος ἐγένετο πόλεμος αὐτοῖς
σεισμοῦ μεγάλου γενομένου· καὶ τῆς μὲν Σπάρ-
της ὅλης σχεδὸν συγχυθείσης, ἀνδρῶν δ᾽ ἐρήμου
γενομένης, οἱ Μεσσηνίων περιλειφθέντες ᾤκισαν
τὴν Ἰθώμην μετὰ τῶν συναποστάντων Εἱλώτων, ἀνα-
55 στάτου γεγενημένης τῆς Μεσσήνης πολλοὺς χρό-
νους. ἀτυχήσαντες δ᾽ ἐν πᾶσι τοῖς πολέμοις, τὸ 5

6 *Τηλεκλύτου βασ.* P (J?) Steph. 9 *εἴκοσι ετη* P, *εἴκοσι ἔτη* A 10 *ἀνακάμψαι* o, corr. Dind. 11 *τότε* PAFK, *τότε δὲ* c 12 *γεννηθῆναι* PAFL, *γενηθῆναι* c 19 *Ἀριστομένην* o-PA *εἰκοσιετὴ* Pa 23 *ᾤκησαν* v 24 *συναποστατῶν* o, corr. Dind.

τελευταῖον ἀνάστατοι γενόμενοι κατῴκησαν ἐν Ναυπάκτῳ, δόντων αὐτοῖς Ἀθηναίων οἰκητήριον τήνδε τὴν πόλιν. καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν εἰς Κεφαλληνίαν ἐξέπεσον, τινὲς δ' ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνην τὴν ἀπ'
6 ἐκείνων ὀνομασθεῖσαν κατῴκησαν. τὸ δὲ τελευταῖον κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς Θηβαῖοι, πείσαντος αὐτοὺς Ἐπαμεινώνδου καὶ πανταχόθεν συναγαγόντος τοὺς Μεσσηνίους, ᾤκισαν τὴν Μεσσήνην καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῖς χώραν ἀποκατέστησαν. περὶ μὲν οὖν τὴν Μεσσήνην τοσαύτας καὶ τηλικαύτας συνέβη γενέσθαι μεταβολάς.

67 Οἱ δὲ Θηβαῖοι πάντα τὰ προειρημένα συντελέσαντες ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα καὶ πέντε, καὶ καταλιπόντες φυλακὴν ἀξιόλογον τῆς Μεσσήνης, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ παραδόξως ἀποτετριμμένοι τοὺς πολεμίους, ἀπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τὰς μὲν ὁμολογίας ἐποιήσαντο περὶ τῆς ἡγεμονίας, ὥστε τῆς μὲν θαλάττης ἄρχειν Ἀθηναίους, τῆς δὲ γῆς τοὺς Λακεδαιμονίους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἀμφοτέραις [ταῖς πόλεσιν] ἐποιήσαντο
2 κοινὰς τὰς ἡγεμονίας. Ἀρκάδες δὲ Λυκομήδην στρατηγὸν προχειρισάμενοι, καὶ παραδόντες αὐτῷ τοὺς ἐπιλέκτους ὀνομαζομένους, ὄντας πεντακισχιλίους, ἐστράτευσαν ἐπὶ Πελλήνην τῆς Λακωνικῆς, καὶ τὴν μὲν πόλιν βίᾳ χειρωσάμενοι τοὺς ἐγκαταληφθέντας

2 *τήνδε* del. Dind. (c. 64, 1) 5 *κατῴκισαν* o-PF 8 *ᾤκησαν* o-F 21 *ταῖς πόλεσιν* delevi (Xen. Hell. VII 1, 14) 24 *ἐπιλέκτους*] *ἐπαρίτους* Unger, cf. c. 62, 2 25 *Παλλίνην* P, *Παλλήνην* v; corr. Palmerius 26 *μὲν* post *τοὺς* transp. Dind. *ἐγκαταλειφθ.* o-F[2]J

φρουροὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέκτειναν, ὄντας
πλείους τῶν τριακοσίων, τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραπο-
δισάμενοι καὶ τὴν χώραν δῃώσαντες ἐπανῆλθον εἰς
τὴν οἰκείαν, φθάσαντες τὴν παρὰ τῶν Λακεδαιμο-
νίων βοήθειαν. Βοιωτοὶ δέ, μεταπεμπομένων αὐτοὺς 3
Θετταλῶν ἐπ' ἐλευθερώσει μὲν τῶν πόλεων, κατα-
λύσει δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου τυραννίδος
ἐξαπέστειλαν Πελοπίδαν μετὰ δυνάμεως εἰς Θεττα-
λίαν, δόντες ἐντολὰς αὐτῷ εἰς τὸ συμφέρον τῶν
Βοιωτῶν διοικῆσαι τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν. οὗτος 4
δὲ καταντήσας εἰς Λάρισσαν, καὶ καταλαβὼν τὴν
ἀκρόπολιν φρουρουμένην ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακε-
δόνος, ταύτην μὲν παρέλαβεν, εἰς δὲ τὴν Μακεδο-
νίαν παρελθὼν καὶ συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς
Ἀλέξανδρον τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμηρον
ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν Φίλιππον, ὃν ἐξέ-
πεμψεν εἰς τὰς Θήβας. τὰ δὲ κατὰ τὴν Θετταλίαν
διοικησάμενος ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν τοῖς
Βοιωτοῖς, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκείαν.

Τούτων δὲ πραχθέντων Ἀρκάδες καὶ Ἀργεῖοι **68**
καὶ Ἠλεῖοι συμφρονήσαντες ἔγνωσαν στρατεύειν
56 ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ πρεσβεύσαντες πρὸς
Βοιωτοὺς ἔπεισαν αὐτοὺς κοινωνεῖν τοῦ πολέμου.
οἱ δ' Ἐπαμεινώνδαν καταστήσαντες ἡγεμόνα μετ'
ἄλλων βοιωταρχῶν, ἐξέπεμψαν στρατιώτας πεζοὺς
μὲν ἑπτακισχιλίους, ἱππεῖς δ' ἑξακοσίους. Ἀθηναῖοι
δὲ πυθόμενοι τὴν Βοιωτῶν στρατιὰν παριοῦσαν εἰς

8 μετὰ δ. εἰς Θ. PAJKL, εἰς Θ. om. F, εἰς Θ. μετὰ δ. c 10 οὗτος Schäfer, αὐτὸς o 25 βοιωτάρχων P; ἐξ add. Dind.

τὴν Πελοπόννησον, ἐξέπεμψαν δύναμιν καὶ στρα-
2 τηγὸν ἐπ' αὐτῆς Χαβρίαν. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς
Κόρινθον, καὶ προσλαβόμενος καὶ παρὰ Μεγαρέων
καὶ Πελληνέων, ἔτι δὲ Κορινθίων στρατιώτας, στρα-
τόπεδον συνεστήσατο ἀνδρῶν μυρίων· μετὰ δὲ ταῦτα
Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παραγε-
νομένων εἰς Κόρινθον συνήχθησαν οἱ σύμπαντες
3 οὐκ ἐλάττους δισμυρίων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ὀχυ-
ρώσασθαι τὰς παρόδους καὶ διακωλύειν τοὺς Βοιω-
τοὺς τῆς εἰς Πελοπόννησον εἰσβολῆς. ἀρξάμενοι
δ' ἀπὸ Κεγχρεῶν μέχρι Λεχαίου σταυρώμασι καὶ
βαθείαις τάφροις διελάμβανον τὸν τόπον· ταχὺ δὲ
τῶν ἔργων συντελουμένων διά τε τὴν πολυχειρίαν
καὶ τὰς προθυμίας τῶν ἀνδρῶν, ἔφθασαν τοὺς
4 Βοιωτοὺς πάντα τόπον ὀχυρώσαντες. ὁ δ' Ἐπαμει-
νώνδας ἥκων μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπεσκέψατο, καὶ
κατανοήσας εὐεφοδώτατον εἶναι τόπον καθ' ὃν οἱ
Λακεδαιμόνιοι παρεφύλαττον, τὸ μὲν πρῶτον προε-
καλεῖτο τοὺς πολεμίους εἰς παράταξιν, σχεδὸν τρι-
πλασίους ὄντας τοῖς πλήθεσιν, οὐδενὸς δὲ τολμῶν-
τος ἐκτὸς τοῦ τειχίσματος προελθεῖν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ
χαρακώματος ἀμυνομένων ἁπάντων, προσῆγε τὴν
5 βίαν τοῖς πολεμίοις. κατὰ πάντα μὲν οὖν τὸν τό-
πον ἐγίνοντο προσβολαὶ καρτεραί, μάλιστα δὲ κατὰ
Λακεδαιμονίους, εὐεφόδων ὄντων καὶ δυσφυλάκτων
τῶν τόπων. μεγάλης δὲ φιλοτιμίας γενομένης παρ'

2 αὐτῆς Dind., αὐτοὺς ο 3 καὶ παρὰ] παρὰ F 4 Πελληναίων P 8 δισμυρίων οὐκ ἐλάττους AFJKL 15 τόπον] τὸν τόπον Dind. 17 τόπον] τὸν τόπον Hert. 18 τὸ] καὶ τὸ PAF 21 παρελθεῖν υ 24 προβολαί P 26 γινομένης P

ἀμφοτέροις, Ἐπαμεινώνδας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἀρίστους τῶν Θηβαίων μόγις ἐβιάσατο τοὺς Λακεδαιμονίους· διακόψας δὲ τὴν φυλακὴν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν διαγαγὼν παρῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, διαπραξάμενος ἔργον οὐδὲν τῶν προκατειργασμένων καταδεέστερον.

Εὐθὺ δὲ ἐπὶ Τροιζῆνα καὶ Ἐπίδαυρον πορευ- **69**
θεὶς τὴν μὲν χώραν ἐδῄωσε, τῶν δὲ πόλεων οὐκ ἐδυνήθη κρατῆσαι διὰ τὸ φρουρὰς ἔχειν ἀξιολόγους, Σικυῶνα δὲ καὶ Φλιοῦντα καί τινας ἄλλας *πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγετο. στρατεύσας δ' ἐπὶ Κόρινθον, καὶ τῶν Κορινθίων ἐπεξελθόντων νικήσας μάχῃ, τούτους μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν συνεδίωξε, τῶν δὲ Βοιωτῶν διὰ τὴν εὐημερίαν μετεωρισθέντων, καί τινων προχείρως τολμησάντων διὰ τῆς πύλης εἰς τὴν πόλιν εἰσβιάζεσθαι, οἱ μὲν Κορίνθιοι δείσαντες ἐτράπησαν εἰς τὰς οἰκίας, Χαβρίας δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐμφρόνως ἅμα καὶ*
57 *τεθαρρηκότως ὑποστὰς τοὺς μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, πολλοὺς δὲ τῶν Βοιωτῶν κατέβαλεν. γενο-* 2
μένης δὲ φιλοτιμίας, οἱ μὲν Βοιωτοὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν συντάξαντες ἐπῆγον ἐπὶ τὴν Κόρινθον καταπληκτικῶς, ὁ δὲ Χαβρίας ἀναλαβὼν τοὺς Ἀθηναίους προῆγεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ καταλαβόμενος τοὺς ὑπερδεξίους τόπους ὑπέστη τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. οἱ μὲν οὖν Βοιωτοί, πεποιθότες ταῖς 3
τῶν σωμάτων ῥώμαις καὶ ταῖς ἐν τοῖς συνεχέσι

5 *οὐδενὸς* Reiske 10 *Φαιοῦντα* o, corr. Palm. *ἄλλας* add. Dind. (c. 71, 4. 75, 2) 20 *Βοιωτῶν*] *βοηθούντων* Sintenis 22 *συμφράξαντες* Reiske

πολέμοις ἐμπειρίαις, τῇ βίᾳ τοὺς Ἀθηναίους ἤλπιζον χειρώσασθαι, οἱ δὲ περὶ τὸν Χαβρίαν ἐκ τόπων ὑπερδεξίων ἀγωνιζόμενοι, καὶ πολλῶν ἐκ τῆς πόλεως χορηγουμένων, οὓς μὲν ἀνῄρουν τῶν βιαζομένων,
4 τοὺς δὲ κατετίτρωσκον. οἱ δὲ Βοιωτοί, πολλὰ μὲν κακοπαθήσαντες, οὐδὲν δὲ πρᾶξαι δυνάμενοι, τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο. Χαβρίας μὲν οὖν ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει θαυμασθεὶς τοῦτον τὸν τρόπον ἀπετρίψατο τοὺς πολεμίους.

70 Ἐκ δὲ τῆς Σικελίας Κελτοὶ καὶ Ἴβηρες δισχίλιοι κατέπλευσαν εἰς Κόρινθον, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου συμμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις, εἰς μῆνας πέντε τοὺς μισθοὺς εἰληφότες. οἱ δ' Ἕλληνες πεῖραν αὐτῶν βουλόμενοι λαβεῖν προῆγον αὐτούς, καὶ κατὰ τὰς συμπλοκὰς καὶ μάχας ἀνδραγαθούντων αὐτῶν, πολλοί τε τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν συμμάχων ὑπ' αὐτῶν ἀνῃροῦντο. διόπερ δόξαντες εὐχειρίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρειν καὶ πολλὰς χρείας παρασχόμενοι, καὶ τιμηθέντες ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων τοῦ θέρους λήγοντος ἐξαπεστάλησαν εἰς
2 τὴν Σικελίαν. μετὰ δὲ ταῦτα Φιλίσκος μὲν ὑπ' Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως ἀποσταλεὶς κατέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, παρακαλῶν τοὺς Ἕλληνας διαλύσασθαι μὲν τοὺς πολέμους, εἰρήνην δὲ κοινὴν συνθέσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἀσμένως ὑπήκουσαν, Θηβαῖοι δὲ κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ὅλην

2 χειρώσεσθαι Dind. 3 aut βελῶν pro πολλῶν, aut βοηθούντων [παραβοηθούντων malim] pro χορηγουμένων Reiske 8 συνέσει P. Faber, δυνάμει o 16 τε τῶν] τῶν τε Dind. 19 καὶ fort. del. 21 Φίλισκος o (et infra)

*τὴν Βοιωτίαν ὑπὸ μίαν ἀγαγόντες συντέλειαν οὐ
προσεδέχθησαν. ἀπογνωσθείσης δὲ τῆς κοινῆς
εἰρήνης, ὁ μὲν Φιλίσκος καταλιπὼν τοῖς Λακεδαι-
μονίοις δισχιλίους ἐπιλέκτους μισθοφόρους ἔχοντας
τοὺς μισθούς, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν. ἅμα δὲ* 3
*τούτοις πραττομένοις Εὔφρων ὁ Σικυώνιος, διαφέ-
ρων θράσει καὶ ἀπονοίᾳ, συνεργοὺς λαβὼν Ἀργείους
ἐπέθετο τυραννίδι. κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς τετ-
ταράκοντα τοὺς εὐπορωτάτους τῶν Σικυωνίων ἐφυ-
γάδευσε, δημεύσας αὐτῶν τὰς οὐσίας, καὶ πολλῶν
χρημάτων κυριεύσας μισθοφόρους ἤθροισε καὶ τῆς
πόλεως ἐδυνάστευσεν.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσιγένους ἐν Ῥώμῃ 71
58 *χιλίαρχοι κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τέτταρες,
Λεύκιος Παπίριος, Λεύκιος Μενήνιος, Σερούιος
Κορνήλιος, Σερούιος Σολπίκιος, παρὰ δὲ Ἠλείοις
ὀλυμπιὰς ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν
ἐνίκα στάδιον Πυθόστρατος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τού-
των Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης [ὁ Ἀμύντου υἱὸς] ἐδο-
λοφόνησεν Ἀλέξανδρον [τὸν ἀδελφόν], καὶ ἐβασί-
λευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη τρία. κατὰ δὲ τὴν* 2
*Βοιωτίαν Πελοπίδας ἐφάμιλλος ὢν τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ
τῇ κατὰ πόλεμον δόξῃ, καὶ θεωρῶν ἐκεῖνον τὰ περὶ
τὴν Πελοπόννησον συμφερόντως κατεσκευακότα τοῖς
Βοιωτοῖς, ἔσπευδε τὰ ἐκτὸς Πελοποννήσου δι
αὐτοῦ προσάγεσθαι τοῖς Θηβαίοις. παραλαβὼν δὲ*

1 *ἄγοντες* f 13 *ἀθήνησιν αὐσιγένους* P 15 *Παπύριος* v *Λεύκιος* et *Σερούιος* om. AR 16 *Σουλπίκιος* o-PA 19 *ὁ Ἀμύντου υἱὸς* et *τὸν ἀδελφόν* delevi (cf. c. 60, 3. 77, 5. XVI 2, 4) 21 *τρία* Rhod., *τριάκοντα* o 26 *ἑαυτοῦ* o - PAF

Ἰσμηνίαν, ἄνδρα φίλον μὲν ἑαυτοῦ, θαυμαζόμενον δ' ἐπ' ἀρετῇ, παρῆλθεν εἰς Θετταλίαν. καταντήσας δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον, ἀλόγως συνελήφθη μετὰ Ἰσμηνίου καὶ εἰς φυλακὴν παρε-
3 δόθη. Θηβαίων δ' ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι παροξυνθέντων, καὶ ταχέως εἰς τὴν Θετταλίαν ἐκπεμψάντων ὁπλίτας μὲν ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δ' ἑξακοσίους, φοβηθεὶς Ἀλέξανδρος ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ συμμαχίας. ᾧ παραχρῆμα ὁ δῆμος ἐξέπεμψε ναῦς μὲν τριάκοντα, στρατιώτας δὲ χιλίους,
4 ὧν ἦν στρατηγὸς Αὐτοκλῆς. ἐν ὅσῳ δ' οὗτος περιέπλει τὴν Εὔβοιαν, Θηβαῖοι κατήντησαν εἰς Θετταλίαν. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου πεζὴν δύναμιν ἠθροικότος καὶ ἱππεῖς πολλαπλασίους ἔχοντος τῶν Βοιωτῶν, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Βοιωτοὶ διὰ μάχης ἔκρινον λῦσαι τὸν πόλεμον, συνεργοὺς ἔχοντες τοὺς Θετταλούς· ὡς δ' οὗτοι μὲν αὐτοὺς ἐγκατέλιπον, Ἀθηναῖοι δὲ καί τινες ἄλλοι σύμμαχοι παρεγένοντο τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τὰ δὲ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ τἄλλα πάντα ἐπέλειπε τοῖς Βοιωτοῖς, ἔγνωσαν οἱ βοιωτάρχαι τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιεῖσθαι.
5 ἀναζευξάντων δ' αὐτῶν, καὶ τῆς πορείας οὔσης διὰ χώρας πεδιάδος, Ἀλέξανδρος ἐπηκολούθει πολλοῖς ἱππεῦσι καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἐπέθετο. τῶν δὲ Βοιωτῶν οἱ μὲν κατακοντιζόμενοι συνεχῶς ἀπέθνησκον, οἱ δὲ τραύμασι περιέπιπτον, τέλος δ'

1 ἰσμινίαν P (= v. 4) 3 τὸν] τῶν P 4 μετ' A 12 ἔνοιαν P 15 πρῶτον] πρότερον PA 17 ἐγκατέλειπον P 20 ἐπέλειπε τοῖς Schäfer, ὑπελείπετο τοῖς o; ὑπέλειπε τοὺς Reiske

*οὔτε μένειν οὔτε προάγειν ἐώμενοι εἰς πολλὴν
ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον, ἅτε δὴ καὶ τῶν ἐπιτηδείων
σπανιζόντων. ἤδη δ' αὐτῶν τὴν σωτηρίαν ἀπογι-* 6
*νωσκόντων, Ἐπαμεινώνδας ἰδιωτεύων κατ' ἐκεῖνον
τὸν χρόνον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατεστάθη στρα-
τηγός. εὐθὺς δὲ διαλέξας τούς τε ψιλοὺς καὶ τοὺς*
59 *ἱππεῖς, τούτους μὲν αὐτὸς ἀνέλαβε, καὶ ταχθεὶς
ἐπὶ τῆς οὐραγίας διὰ τούτων ἀνέστελλε τοὺς ἐπ-
ακολουθοῦντας πολεμίους καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν
παρείχετο τοῖς προηγουμένοις ὁπλίταις, ποιούμενος
δὲ μάχας ἐξ ὑποστροφῆς καὶ τάξει φιλοτέχνῳ χρώ-
μενος διέσωσε τὸ στρατόπεδον. αἰεὶ δὲ μᾶλλον διὰ* 7
*τῶν κατορθωμάτων αὔξων τὴν ἰδίαν εὐδοξίαν μεγά-
λης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρά τε τοῖς πολίταις καὶ
τοῖς συμμάχοις. οἱ δὲ Θηβαῖοι τοὺς τότε βοιωταρ-
χήσαντας καταδικάσαντες, πολλοῖς χρήμασιν ἐζημίω-
σαν. ἐπιζητουμένης δὲ τῆς αἰτίας, πῶς ὁ τοιοῦτος* 72
*ἀνὴρ ἰδιώτης ὢν ἐστρατεύετο μετὰ τῶν εἰς Θεττα-
λίαν ἀποσταλέντων, ἀποδοτέον τὸν οἰκεῖον λόγον
τῆς ἀπολογίας. τῇ μάχῃ τῇ περὶ Κόρινθον Ἐπα-
μεινώνδας διακόψας τὴν ἐπὶ τοῦ προτειχίσματος
φυλακὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δυνάμενος πολ-
λοὺς ἀνελεῖν τῶν πολεμίων, ἠρκέσθη τῷ προτερή-
ματι καὶ τῆς ἐπὶ πλεῖον μάχης ἀπέστη. γενομένης δὲ* 2
*περὶ αὐτὸν ἱκανῆς ὑποψίας ὡς πεφεισμένου τῶν
Λακεδαιμονίων ἰδίας ἕνεκα χάριτος, οἱ φθονοῦντες
αὐτοῦ τῇ δόξῃ καιρὸν ἔλαβον εὐλόγου διαβολῆς.*

1 *οὐδὲ μένειν o* - FJ 2 *ἐξέπιπτον o*, corr. Hert. 6 * *δὲ*] *τε o* 20 *ἀπολογίας*] *ἀτοπίας* Reiske 24 *πλείονα* PAFJL 26 *ἕνεκεν* f

ἐπενεγκάντων οὖν αὐτῷ προδοσίας ἔγκλημα, τὸ πλῆ-
θος παροξυνθὲν ἀπέστησεν αὐτὸν τῆς βοιωταρχίας,
καὶ ἰδιώτην ποιήσαν ἐξαπέστειλε μετὰ τῶν ἄλλων.
ὡς δὲ ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐξήλειψε τὰς καθ'
ἑαυτοῦ διαβολάς, τότε ὁ δῆμος ἀποκατέστησεν αὐτὸν
3 εἰς τὴν προγεγενημένην εὐδοξίαν. μετ' ὀλίγον δὲ
χρόνον Λακεδαιμονίοις πρὸς Ἀρκάδας ἐγένετο μεγάλη
μάχη, ἐν ᾗ ἐνίκησαν Λακεδαιμόνιοι ἐπιφανῶς. μετὰ
γὰρ τὴν ἐν Λεύκτροις ἧτταν τοῦτο πρῶτον αὐτοῖς
παράδοξον εὐτύχημα ἐγένετο· ἔπεσον γὰρ Ἀρκάδων
μὲν ὑπὲρ τοὺς μυρίους, Λακεδαιμονίων δ' οὐδείς.
προεῖπον δ' αὐτοῖς αἱ Δωδωνίδες ἱέρειαι, διότι
4 πόλεμος οὗτος Λακεδαιμονίοις ἄδακρυς ἔσται. μετὰ
δὲ τὴν μάχην οἱ Ἀρκάδες, φοβηθέντες τὰς τῶν
Λακεδαιμονίων εἰσβολάς, ἔκτισαν ἐπί τινος ἐπικαί-
ρου τόπου τὴν ὀνομαζομένην Μεγάλην πόλιν, συρ-
ρίψαντες εἰς αὐτὴν κώμας εἴκοσι τῶν ὀνομαζομένων
Μαιναλίων καὶ Παρρασίων Ἀρκάδων. καὶ τὰ μὲν
κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἐν τούτοις ἦν.

73 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Διονύσιος ὁ τύραννος ἔχων δυνάμεις ἀξιολόγους, καὶ τοὺς Καρχηδονίους ὁρῶν οὐκ εὖ διακειμένους πρὸς τὸν πόλεμον διά τε τὴν γεγενημένην παρ' αὐτοῖς λοιμικὴν νόσον καὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Λιβύων, ἔγνω στρατεύειν ἐπ' 60
αὐτούς. οὐκ ἔχων δὲ πρόφασιν ἀξιόλογον τῆς δια-

3 ποιήσαν Wess., ποιήσας o 4 ἀπὸ] διὰ Reiske 5 τότε f, καὶ τότε c 8 ἐν ᾗ] καθ' ἣν Hert. 12 αἱ] ἡ P Δωδωνίας o, corr. Wess. διοτι] ὁ add. Dind. 16 συρράψαντες Steph. 17 εἴκοσι] μ' L (Pausan. VIII 27, 3) 18 μεναλίων P 22 πρὸς] τε add. P

φορᾶς, προσεποιήθη τοὺς κατὰ τὴν ἐπικράτειαν
Φοίνικας ἐπιβεβηκέναι τῆς ὑπ' αὐτὸν χώρας. παρα- 2
σκευασάμενος οὖν πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς
δὲ τρισχιλίους, τριήρεις δὲ τριακοσίας καὶ τὴν ἁρμό-
ζουσαν τῇ δυνάμει ταύτῃ παρασκευήν, ἐνέβαλεν
εἰς τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους χώραν. καὶ Σελινοῦντα
μὲν καὶ Ἔντελλαν εὐθὺς προσηγάγετο, καὶ τὴν
χώραν πᾶσαν πορθήσας καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἐρυκί-
νων ἐγκρατὴς γενόμενος ἐπολιόρκησε Λιλύβαιον·
πολλῶν δ' ὄντων ἐν αὐτῷ στρατιωτῶν τὴν πολιορ-
κίαν ἔλυσεν. ἀκούσας δὲ τὰ νεώρια τῶν Καρχηδο- 3
νίων ἐμπεπρῆσθαι, καὶ δόξας πάντα τὸν στόλον
αὐτῶν διεφθάρθαι, κατεφρόνησε, καὶ τῶν ἰδίων
τριήρων ἑκατὸν μὲν καὶ τριάκοντα τὰς ἀρίστας
ἀπέστειλεν εἰς τὸν τῶν Ἐρυκίνων λιμένα, τὰς δ'
ἄλλας ἁπάσας ἐξέπεμψεν εἰς τὰς Συρακούσας. οἱ 4
δὲ Καρχηδόνιοι παραδόξως διακοσίας ναῦς πληρώ-
σαντες ἐπέπλευσαν ταῖς ὁρμούσαις ἐν τῷ λιμένι
τῶν Ἐρυκίνων· ἀνελπίστου δὲ τῆς ἐπιθέσεως γενο-
μένης ἀπήγαγον τῶν τριήρων τὰς πλείστας. μετὰ
δὲ ταῦτα τοῦ χειμῶνος ἐνστάντος ἀνοχὰς ποιησά-
μενοι διεχωρίσθησαν εἰς τὰς οἰκείας ἑκάτεροι πόλεις.
μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον Διονύσιος εἰς ἀρρωστίαν 5
ἐμπεσὼν ἐτελεύτησε, δυναστεύσας ἔτη τριάκοντα
καὶ ὀκτώ· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Διο-
νύσιος ἐτυράννευσεν ἔτη δώδεκα.

Οὐκ ἀνοίκειον δ' ἐστὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας 74

1 κατὰ τ. ἐπ. τοὺς Φοίνικας o - F; τοὺς κατὰ τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπ. Φ. Wess. 22 εἰς τὰς οἰκείας om. P ἑκάτεραι o, corr. Reiske 25 ὁ om. P

διελθεῖν τάς τε αἰτίας τῆς τελευτῆς καὶ τὰ συμ-
βάντα τούτῳ τῷ δυνάστῃ περὶ τὴν τοῦ βίου κατα-
στροφήν. Διονυσίου τοίνυν δεδιδαχότος Ἀθήνησι
Ληναίοις τραγῳδίαν καὶ νικήσαντος, τῶν ἐν τῷ
χορῷ τις ᾀδόντων ὑπολαβὼν τιμηθήσεσθαι λαμ-
πρῶς, ἐὰν πρῶτος ἀπαγγείλῃ τὴν νίκην, διέπλευσεν
εἰς τὴν Κόρινθον. καταλαβὼν δ' ἐκεῖ ναῦν ἐκπλέ-
ουσαν εἰς Σικελίαν καὶ μετεμβὰς εἰς ταύτην, οὐρίοις
ἐχρήσατο πνεύμασι, καὶ καταπλεύσας εἰς Συρακού-
σας συντόμως ἀπήγγειλε τῷ τυράννῳ τὴν νίκην.
2 ὁ δὲ Διονύσιος τοῦτον μὲν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ περι-
χαρὴς ἐγένετο καὶ τοῖς θεοῖς εὐαγγέλια θύσας
πότους καὶ μεγάλας εὐωχίας ἐπετέλεσεν. ἑστιῶν δὲ
λαμπρῶς τοὺς φίλους, καὶ κατὰ τοὺς πότους φιλο-
τιμότερον τῇ μέθῃ δοὺς ἑαυτόν, εἰς ἀρρωστίαν
σφοδροτέραν ἐνέπεσε διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμφορη-
3 θέντων ὑγρῶν. ἔχων δὲ παρὰ θεῶν λόγιον, τότε
τελευτήσειν ὅταν τῶν κρειττόνων περιγένηται, τὸν
χρησμὸν ἀνέφερεν ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους, ὑπολαμ- 61
βάνων τούτους κρείττους ἑαυτοῦ εἶναι. διὸ καὶ
πρὸς αὐτοὺς πλεονάκις πεπολεμηκὼς εἰώθει κατὰ
τὰς νίκας ὑποφεύγειν καὶ ἑκουσίως ἡττᾶσθαι, ἵνα
4 μὴ δόξῃ τῶν ἰσχυροτέρων γεγονέναι κρείττων. οὐ
μὴν ἠδυνήθη γε τῇ πανουργίᾳ κατασοφίσασθαι τὴν
ἐκ τῆς πεπρωμένης ἀνάγκην, ἀλλὰ ποιητὴς ὢν κακὸς
καὶ διακριθεὶς ἐν Ἀθήναις ἐνίκησε τοὺς κρείττονας

2 περὶ] πρὸ Wurm τῆς . . καταστροφῆς o, corr. Reiske 4 Ληναίοις] λιβαίοις P 5 ᾀδόντων Reiske, ᾄδων o; ᾠδῶν Steph. τιμήσεσθαι Dind. 8 μεταβὰς AJKL 16 ἐνέπεσε] μὲν ἔπεσεν P 17 τότε JL, τὸ c 23 γεγονέναι κρείττων] κρείττων εἶναι f 24 τῆς . . . ἀνάγκης P

ποιητάς. εὐλόγως οὖν κατὰ τὸν χρησμὸν διὰ τὸ περιγενέσθαι τῶν κρειττόνων ἐπακολουθοῦσαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν.

Ὁ δὲ Διονύσιος ὁ νεώτερος διαδεξάμενος τὴν 5
τυραννίδα, πρῶτον τὰ πλήθη συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν παρεκάλεσε τοῖς οἰκείοις λόγοις τηρεῖν τὴν πατροπαράδοτον πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν, ἔπειτα τὸν πατέρα μεγαλοπρεπῶς θάψας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν πρὸς ταῖς βασιλίσι καλουμέναις πύλαις, ἠσφαλίσατο τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πολυζήλου κατὰ μὲν **75**
τὴν Ῥώμην ἀναρχία διά τινας πολιτικὰς στάσεις ἐγένετο, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξανδρος ὁ Φερῶν τύραννος ἐν τῇ Θετταλίᾳ περί τινων ἐγκαλέσας τῇ πόλει τῶν Σκοτουσσαίων, ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν καὶ περιστήσας τοὺς μισθοφόρους ἅπαντας ἀπέσφαξε, τὰ δὲ σώματα τῶν τετελευτηκότων ῥίψας εἰς τὴν πρὸ τῶν τειχῶν τάφρον τὴν πόλιν διήρπασεν. Επαμεινώνδας δ' ὁ Θηβαῖος μετὰ δυνάμεως 2
ἐμβαλὼν εἰς Πελοπόννησον τοὺς Ἀχαιοὺς καί τινας ἄλλας πόλεις προσηγάγετο, Δύμην δὲ καὶ Ναύπακτον καὶ Καλυδῶνα φρουρουμένην ὑπ' Ἀχαιῶν ἠλευθέρωσεν. ἐστράτευσαν δὲ καὶ εἰς Θετταλίαν Βοιωτοί, καὶ Πελοπίδαν ἐκομίσαντο παρ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φερῶν τυράννου. Φλιασίοις δὲ πολε- 3
μουμένοις ὑπ' Ἀργείων Χάρης ὑπ' Ἀθηναίων πεμφθεὶς στρατηγὸς μετὰ δυνάμεως ἐβοήθησε [τοῖς

11 — p. 466, 3 om. L   19 *δὲ ὁ* P, *δὲ* v   21 *προσήγαγεν* o, corr. Wess.   22 *φρουρουμένας* Hert.   27 *τοῖς Φλ. πολιορκουμένοις* del. Madvig

Φλιασίοις πολιορκουμένοις]· νικήσας δὲ τοὺς Ἀρ-
γείους δυσὶ μάχαις καὶ τὴν ἀσφάλειαν περιποιήσας
τοῖς Φλιασίοις ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας.
76 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι
μὲν ἦρχε Κηφισόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπά-
των χιλιάρχους ὁ δῆμος τέσσαρας κατέστησε, Λεύ-
κιον Φούριον, Παῦλον Μάλλιον, Σερούιον Σουλ-
πίκιον, Σερούιον Κορνήλιον. ἐπὶ δὲ τούτων
Θεμίσων ὁ Ἐρετρίας τύραννος Ὠρωπὸν κατελάβετο.
ταύτην δὲ τὴν πόλιν οὖσαν Ἀθηναίων παραλόγως
ἀπέβαλεν· τῶν γὰρ Ἀθηναίων στρατευσάντων ἐπ'
αὐτὸν καὶ πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων, οἱ 62
Θηβαῖοι βοηθήσαντες αὐτῷ καὶ παραλαβόντες ἐν
2 παρακαταθήκῃ τὴν πόλιν οὐκ ἀπέδωκαν. — Ἅμα
δὲ τούτοις πραττομένοις Κῷοι μετῴκησαν εἰς τὴν
νῦν οἰκουμένην πόλιν καὶ κατεσκεύασαν αὐτὴν
ἀξιόλογον· πλῆθός τε γὰρ ἀνδρῶν εἰς ταύτην
ἠθροίσθη καὶ τείχη πολυτελῆ κατεσκευάσθη καὶ
λιμὴν ἀξιόλογος. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων αἰεὶ
μᾶλλον ηὐξήθη προσόδοις τε δημοσίαις καὶ τοῖς
τῶν ἰδιωτῶν πλούτοις, καὶ τὸ σύνολον ἐνάμιλλος
3 ἐγένετο ταῖς πρωτευούσαις πόλεσιν. — Ἅμα δὲ
τούτοις πραττομένοις ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς
ἀποστείλας πρέσβεις ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μὲν
πολέμους καταλύσασθαι καὶ κοινὴν εἰρήνην συν-
θέσθαι πρὸς ἀλλήλους. διόπερ ὅ τε Λακωνικὸς

4 ἐνιαυσιαίου v-F, ἐνιαυσιάι P 5 κιφισόδωρος P 7 Φρούριον o-FK Παῦλον] Αὖλον Rhod. ex Liv. VI 36 Σερούιον om. AR 8 Σερούιον P, om. AR, καὶ Σερούιον c 9 Θεμισίων o-F[2] ὥροπον P

καὶ Βοιωτικὸς κληθεὶς πόλεμος κατελύθη, πλείω μείνας ἐτῶν πέντε, τὴν ἀρχὴν λαβὼν ἀπὸ τῶν Λευκτρικῶν.

Ὑπῆρξαν δὲ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἄνδρες 4
κατὰ παιδείαν ἄξιοι μνήμης Ἰσοκράτης τε ὁ ῥήτωρ καὶ οἱ τούτου γενόμενοι μαθηταὶ καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος, ἔτι δὲ Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς καὶ Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος, ἔτι δὲ τῶν Πυθαγορικῶν φιλοσόφων οἱ τελευταῖοι, Ξενοφῶν τε ὁ τὰς ἱστορίας συγγραψάμενος ἐσχατογήρως ὤν· μέμνηται γὰρ τῆς Ἐπαμεινώνδου τελευτῆς μετ' ὀλίγον χρόνον γεγενημένης· Ἀρίστιππός τε καὶ Ἀντισθένης, πρὸς δὲ τούτοις Αἰσχίνης ὁ Σφήττιος ὁ Σωκρατικός.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χίωνος ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ 77
τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν Κόιντος Σερουίλιος καὶ Γάιος Οὐετόριος καὶ Αὖλος Κορνήλιος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Φάβιος. ἐπὶ δὲ τούτων εἰρήνης οὔσης κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, πάλιν ἀρχαὶ πολέμων συνέστησάν τισι τῶν πόλεων καὶ νεωτέρων πραγμάτων καινοτομία παράλογος. οἱ γὰρ τῶν Ἀρκάδων φυγάδες ὁρμηθέντες ἐξ Ἤλιδος κατελάβοντο τῆς ὀνομαζομένης Τριφυλίας χωρίον ὀχυρόν, ὃ προσηγόρευται Λασίων. ἐκ πολλῶν δὲ χρόνων περὶ τῆς Τριφυ- 2
λίας ἠμφεσβήτουν Ἀρκάδες καὶ Ἠλεῖοι, καὶ κατὰ τὰς ἑκατέρων ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπεροχὰς ἐναλλὰξ ἐκυ-

1 *πλείων* F; *πλέον* Dind. 13 *σφήτιος* P 15 *Σερουίλιος* Rhod. ex Liv. VI 36, *Σερούιος o* 16 *Οὐετούριος o* -PA *καὶ Α. Κορνήλιος* et *καὶ Μ. Φάβιος* om. AR 18 *Φάβιος* Rhod., *Φάνιος o* 24 *Λασσίων o*; *Λασίων* Dind. *τριφυλλίας* P 25 *ἠμφισβήτουν v*

ρίευον τῆς χώρας· κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους και-
ροὺς τῶν Ἀρκάδων κρατούντων τὴν Τριφυλίαν,
προφάσει τῶν φυγάδων ἀφῃροῦντο ταύτην τῶν
3 *Ἀρκάδων οἱ Ἠλεῖοι. διὸ καὶ παροξυνθέντες οἱ* 63
Ἀρκάδες τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἐξαποστείλαντες
ἀπῄτουν τὸ χωρίον· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε,
μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων συμμαχίαν καὶ μετὰ
ταύτης ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Λασίωνα. τῶν δὲ
Ἠλείων βοηθησάντων τοῖς φυγάσιν ἐγένετο μάχη
πλησίον τοῦ Λασίωνος, καὶ τῶν Ἀρκάδων πολλα-
πλασίων ὄντων ἡττήθησαν Ἠλεῖοι καὶ πλείους τῶν
4 *διακοσίων στρατιωτῶν ἀπέβαλον. ταύτης δὲ ἀρχῆς*
τοῦ πολέμου γενομένης συνέβη τὴν διαφορὰν ἐπὶ
πλέον προβῆναι τοῖς Ἀρκάσι καὶ τοῖς Ἠλείοις·
εὐθὺς γὰρ οἱ μὲν Ἀρκάδες μετεωρισθέντες τῷ προ-
τερήματι ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ εἷλον
πόλεις Μάργανα καὶ Κρόνιον, ἔτι δὲ Κυπαρισσίαν
5 *καὶ Κορυφάσιον. — Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις*
κατὰ τὴν Μακεδονίαν Πτολεμαῖος μὲν ὁ Ἀλωρίτης
ἐδολοφονήθη ὑπὸ [τἀδελφοῦ] Περδίκκα, βασιλεύσας
ἔτη τρία· τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ Περδίκκας
ἐβασίλευσε τῆς Μακεδονίας ἔτη πέντε.
78 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκράτους ἐν Ῥώμῃ*
μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τρεῖς κατεστάθησαν,
Τίτος Κοΐνκτιος καὶ Σερούιος Κορνήλιος καὶ Σε-
ρούιος Σουλπίκιος, ὀλυμπιὰς δὲ ὑπὸ Πισατῶν καὶ

2 *τριφολλίαν* P 8 *Λασσίωνα ο*-PAJ 10 *Λασσίωνος ο*-PAJ 11 *Ἠλ.*] *οἱ Ἠλ.* L 15 *τῷ*] *ἐπὶ τῷ* L 19 *Ἀλωρείτης* PA 20 *τἀδελφοῦ* delevi (c. 71, 1) 21 *ἔτη τρία* om. P 25 *Κοίνκτιος καὶ* P, *Κοίγκτιος* F, *Κοίντιος* c *καὶ Σ. Σουλπίκιος* om. AR 26 *πεισάτων* P (et infra)

*Ἀρκάδων ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν
ἐνίκα στάδιον Φωκίδης Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων* 2
*Πισᾶται μὲν ἀνανεωσάμενοι τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς
πατρίδος καί τισι μυθικαῖς καὶ παλαιαῖς ἀποδείξεσι
χρώμενοι, τὴν θέσιν τῆς Ὀλυμπικῆς πανηγύρεως
αὐτοῖς προσήκειν ἀπεφαίνοντο. κρίνοντες δὲ τὸν
παρόντα καιρὸν εὔθετον ἔχειν ἀμφισβητῆσαι τοῦ
ἀγῶνος, συμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς Ἀρκάδας ὄντας
πολεμίους Ἠλείων· συναγωνιστὰς δὲ λαβόντες τού-
τους ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς Ἠλείους ἄρτι τιθέντας
τὸν ἀγῶνα. ἀντιστάντων δὲ τῶν Ἠλείων πανδη-* 3
*μεὶ συνέστη μάχη καρτερά, θεωμένων τὴν μάχην
τῶν παρόντων ἐπὶ τὴν πανήγυριν Ἑλλήνων ἐστε-
φανωμένων καὶ μεθ' ἡσυχίας ἀκινδύνως ἐπισημαινομένων
τὰς ἑκατέρωθεν ἀνδραγαθίας. τέλος
Πισᾶται νικήσαντες ἔθηκαν τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν
ὀλυμπιάδα ταύτην ὕστερον οὐκ ἀνέγραψαν Ἠλεῖοι
διὰ τὸ δοκεῖν βίᾳ καὶ ἀδίκως διατεθῆναι.*

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἐπαμεινώνδας ὁ 4
64 *Θηβαῖος, μέγιστον ἔχων τῶν πολιτῶν ἀξίωμα, συν-
αχθείσης ἐκκλησίας διελέχθη τοῖς πολίταις, προτρε-
πόμενος αὐτοὺς ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν
ἡγεμονίας. διελθὼν δὲ λόγον ἐκ χρόνου πεφροντισμένον
ἐδείκνυε τὴν ἐπιβολὴν ταύτην συμφέρουσάν
τε καὶ δυνατήν, τά τε ἄλλα προφερόμενος καὶ
διότι τοῖς πεζῇ κρατοῦσι ῥᾴδιόν ἐστι περιποιήσασθαι
τὴν τῆς θαλάττης ἀρχήν· καὶ γὰρ Ἀθηναίους
ἐν τῷ πρὸς Ξέρξην πολέμῳ διακοσίας ναῦς ἰδίᾳ*

5 *Ὀλυμπιακῆς* o - PAFK 6 *αὐτοῖς* PJL 9 *τούτους* om. P 28 *διακόσια ναυσίδια πλ.* P, *διακοσίαις ναυσὶ διαπλ.* c,

πληροῦντας Λακεδαιμονίοις δέκα ναῦς παρεχομέ-
νοις ὑποτετάχθαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ταύ-
την τὴν ὑπόθεσιν οἰκείως διαλεχθεὶς ἔπεισε τοὺς
Θηβαίους ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς.
79 εὐθὺς οὖν ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τριήρεις μὲν ἑκατὸν
ναυπηγεῖσθαι, νεώρια δὲ ταύταις ἴσα τὸν ἀριθμόν,
Ῥοδίους δὲ καὶ Χίους καὶ Βυζαντίους προτρέπεσθαι
βοηθῆσαι ταῖς ἐπιβολαῖς. αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως
ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ τὰς εἰρημένας πόλεις Λάχητα μὲν
τὸν Ἀθηναίων στρατηγόν, ἔχοντα στόλον ἀξιόλογον
καὶ διακωλύειν τοὺς Θηβαίους ἀπεσταλμένον, κατα-
πληξάμενος καὶ ἀποπλεῦσαι συναναγκάσας, ἰδίας
2 τὰς πόλεις τοῖς Θηβαίοις ἐποίησεν. εἰ μὲν οὖν ὁ
ἀνὴρ οὗτος πλείω χρόνον ἐπέζησεν, ὁμολογημένως
ἂν οἱ Θηβαῖοι τῇ κατὰ γῆν ἡγεμονίᾳ καὶ τὴν τῆς
θαλάττης ἀρχὴν προσεκτήσαντο· ἐπεὶ δὲ μετ' ὀλίγον
χρόνον ἐν τῇ περὶ τὴν Μαντίνειαν μάχῃ λαμπρο-
τάτην τὴν νίκην τῇ πατρίδι περιποιήσας ἡρωικῶς
ἐτελεύτησεν, εὐθέως καὶ τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα
τῇ τούτου τελευτῇ συναπέθανεν. ἀλλὰ περὶ μὲν
τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀκριβῶς
3 διέξιμεν. τότε δὲ τοῖς Θηβαίοις ἔδοξε στρατεύειν
ἐπὶ τὸν Ὀρχομενὸν διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν
φυγάδων τινὲς βουλόμενοι τὴν ἐν Θήβαις πολιτείαν
εἰς ἀριστοκρατικὴν κατάστασιν μεταστῆσαι, συνέ-
πεισαν τοὺς τῶν Ὀρχομενίων ἱππεῖς, ὄντας τριακο-
4 σίους, συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐπιβολῆς. οὗτοι δὲ εἰω-

corr. Reiske 1 δέκα L[2], δὲ καὶ c (cf. Herod. VIII 1) 3 οἰκεῖα F 9 ἐπὶ JKL, περὶ c 10 Ἀθηναῖον P[2] 15 τὴν .. ἡγεμονίαν o, corr. Dind. (XIV 100, 1) 20 ἀλλὰ] ἅμα PAFK

θότες ἐκ Θηβαίων ἀπαντᾶν ἡμέρᾳ τεταγμένῃ πρὸς τὴν ἐξοπλισίαν, εἰς ταύτην συνέθεντο ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν· πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων κοινωνούντων τῆς προθέσεως καὶ προσορμησάντων, ἀπήντησαν πρὸς τὸν καιρόν. οἱ μὲν οὖν συστησάμενοι τὴν 5 πρᾶξιν μετανοήσαντες ἐδήλωσαν τοῖς βοιωτάρχαις τὴν ἐπίθεσιν, προδόντες τοὺς συνομόσαντας, καὶ διὰ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἑαυτοῖς ἐπορίσαντο τὴν σωτηρίαν. τῶν δ' ἀρχόντων συλλαβόντων τοὺς τῶν Ὀρχομενίων ἱππεῖς καὶ παραγαγόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ δῆμος ἐψηφίσατο τούτους μὲν ἀποσφάξαι, τοὺς δ' Ὀρχομενίους ἐξανδραποδίσασθαι καὶ τὴν πόλιν κατασκάψαι. ἐκ παλαιῶν γὰρ χρό- 65 νων οἱ Θηβαῖοι πρὸς τούτους ἀλλοτρίως διέκειντο, δασμοφοροῦντες μὲν τοῖς Μινύαις ἐν τοῖς ἡρωικοῖς χρόνοις, ὕστερον δ' ὑφ' Ἡρακλέους ἐλευθερωθέντες. οἱ δ' οὖν Θηβαῖοι καιρὸν ἔχειν νομίσαντες 6 καὶ προφάσεις εὐλόγους τῆς τιμωρίας λαβόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸν Ὀρχομενόν· κατέχοντες δὲ τὴν πόλιν τοὺς μὲν ἄνδρας ἀπέκτειναν, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαντο.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Θετταλοὶ πρὸς **80** Ἀλέξανδρον τὸν Φερῶν τύραννον διαπολεμοῦντες, καὶ πλείοσι μάχαις ἡττημένοι, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς

1 ἐκ Θηβαίων] ἐκ Θηβῶν Wess., τοῖς ἐκ Θηβῶν Dind., ἐπὶ Θηβῶν Hert., ἐξ ἀρχαίων Wurm; εἰς Θήβας fort. 2 ἐξοπλασίαν P 4 προσπαρορμησάντων Reiske 5 οὖν FL, om *c* 10 παραγόντων *o*, corr. Schäfer 16 ὑφηρακλείου P 19 κατέχοντες P, ἔχοντες af, κατασχόντες Steph., ἑλόντες Dind. 24 ἡττόμενοι P, ἡττώμενοι *v*; corr. Dind.

Θηβαίους, ἀξιοῦντες αὐτοῖς βοηθῆσαι καὶ στρατηγὸν αὐτοῖς ἐξαποστεῖλαι Πελοπίδαν. ᾔδεισαν γὰρ τοῦτον τὸν ἄνδρα διὰ τὴν ὑπ' Ἀλεξάνδρου σύλληψιν ἀλλοτριώτατα διακείμενον πρὸς τὸν δυνάστην, ἅμα δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διάφορον καὶ ἐπὶ στρατηγικῇ συνέ-
2 σει διαβεβοημένον. συναχθείσης δὲ τῆς κοινῆς συνόδου τῶν Βοιωτῶν, καὶ τῶν πρέσβεων διαλεχθέντων περὶ ὧν εἶχον ἐντολάς, οἱ μὲν Βοιωτοὶ πάντα συνεχώρησαν τοῖς Θετταλοῖς, καὶ δόντες εἰς ἑπτακισχιλίους στρατιώτας τῷ Πελοπίδᾳ συντόμως ἐκέλευον βοηθεῖν αὐτὸν τοῖς δεομένοις· τοῦ δὲ Πελοπίδου ταχέως μετὰ τῆς δυνάμεως ἐξιόντος συν-
3 έβη τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν. πολλῶν δὲ τὸ γεγονὸς ὑποπτευσαμένων, τῶν μάντεών τινες ἀπεφήναντο διὰ τὴν γενομένην ἔξοδον τῶν στρατιωτῶν ἐκλιπεῖν τὸν τῆς πόλεως ἥλιον. καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προλεγόντων τὸν τοῦ Πελοπίδου θάνατον, οὐδὲν ἧττον ὁ Πελοπίδας ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν στρατείαν,
4 ὑπὸ τοῦ χρεὼν ἀγόμενος. ὡς δὲ κατήντησεν εἰς τὴν Θετταλίαν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον κατέλαβε προκατειλημμένον τοὺς ὑπερδεξίους τόπους καὶ στρατιώτας ἔχοντα πλείους τῶν δισμυρίων, ἀντεστρατοπέδευσε μὲν τοῖς πολεμίοις, προσλαβόμενος δὲ συμμάχους παρὰ τῶν Θετταλῶν συνῆψε μάχην τοῖς
5 ἐναντίοις. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου διὰ τὰς ὑπεροχὰς τῶν τόπων πλεονεκτοῦντος, ὁ Πελοπίδας σπεύδων διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας κρῖναι τὴν μάχην ἐπ' αὐτὸν

1 βοηθήσειν PAK 13 ἐκλίπειν P 16 τῆς πόλεως ante ἔξοδον posuit Dind. (c. 52, 3) 18 στρατεῖαν Schäfer, στρατίαν P, στρατιάν v 20 κατελάβετο f

ὥρμησε τὸν Ἀλέξανδρον. τοῦ δὲ δυνάστου μετὰ
τῶν ἐπιλέκτων ὑποστάντος, ἐγένετο μάχη καρτερά,
καθ' ἣν ὁ Πελοπίδας ἀριστεύων πάντα τὸν περὶ
αὐτὸν τόπον νεκρῶν κατέστρωσε, τέλος δ' ἐπιθεὶς
τῷ κινδύνῳ καὶ τοὺς πολεμίους τρεψάμενος τὴν
μὲν νίκην περιεποιήσατο, τὸν δὲ αὐτοῦ βίον ἀπέ-
βαλε, πολλοῖς περιπεσὼν τραύμασι καὶ τὸ ζῆν ἡρωι-
κῶς προέμενος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος δευτέρᾳ μάχῃ 6
λειφθεὶς καὶ τοῖς ὅλοις συντριβείς, ἠναγκάσθη καθ'
ὁμολογίαν τοῖς μὲν Θετταλοῖς τὰς καταπεπολεμη-
μένας πόλεις ἀποδοῦναι, Μάγνητας δὲ καὶ τοὺς
66 Φθιώτας Ἀχαιοὺς παραδοῦναι Βοιωτοῖς, καὶ τὸ λοι-
πὸν Φερῶν μόνων ἄρχοντα σύμμαχον εἶναι Βοιωτοῖς.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι περιβόητον νίκην ἀπενηνεγμένοι, 81
πρὸς ἅπαντας ἔφασαν ἑαυτοὺς ἡττῆσθαι διὰ τὴν
Πελοπίδου τελευτήν· ἀξιόλογον γὰρ ἀπολωλεκότες
ἄνδρα, κατὰ λόγον ἔκρινον τὴν νίκην ἥττονα ὑπάρ-
χειν τῆς Πελοπίδου ζωῆς. πολλὰς γὰρ καὶ μεγά-
λας χρείας παρέσχετο τῇ πατρίδι, πλεῖστον δὲ συνε-
βάλετο πρὸς τὴν τῶν Θηβαίων αὔξησιν. ἐν γὰρ τῇ
τῶν φυγάδων κατηλύσει, καθ' ἣν ἀνεκτήσαντο τὴν
Καδμείαν, ὡμολογημένως ἅπαντες τούτῳ τὸ πρω-
τεῖον τοῦ κατορθώματος ἀπονέμουσιν. τὴν δ' εὐημε-
ρίαν ταύτην συνέβη πάντων τῶν ὕστερον γενομένων
ἀγαθῶν αἰτίαν γενέσθαι. ἐν δὲ τῇ περὶ Τεγέαν 2

6 δὲ αὐτοῦ P, δ' ἑαυτοῦ fort. ἀπέβαλεν P, ἀπέλιπε afR 9 ληφθεὶς v 13 Φερῶν] φέρον P[1] μόνων A, μόνον c (c. 8, 2) ἄρχων σύμμαχος Dind. 15 ἡττᾶσθαι o, corr. Schäfer 18 ζωῆς Wurm, δόξης o 21 κατηλύσει Reiske, καταλήψει o 22 καδμίαν P τούτῳ] τοῦτο P 25 Τεγέαν] Τεγύραν Steph. ex Plut. Pelop. 16

μάχῃ μόνος Πελοπίδας τῶν βοιωταρχῶν ἐνίκησε τοὺς Λακεδαιμονίους, πλεῖστον ἰσχύοντας τῶν Ἑλλήνων, ὅτε διὰ τὸ μέγεθος τῆς νίκης πρῶτον ἔστησαν Θηβαῖοι τρόπαιον κατὰ Λακεδαιμονίων. κατὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἡγήσατο τοῦ ἱεροῦ λόχου, μεθ' οὗ προεμβαλὼν τοῖς Σπαρτιάταις ἀρχηγὸς ἐγένετο τῆς νίκης. ἐν δὲ ταῖς ἐπὶ Λακεδαίμονα στρατείαις ἑπτὰ μὲν ἡγήσατο μυριάδων, πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ Σπάρτῃ τρόπαιον ἔστησε κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων τῶν πάντα τὸν πρὸ τοῦ χρόνον ἀπορθή-
3 των γεγενημένων. πρὸς δὲ τὸν Περσῶν βασιλέα πρεσβεύσας ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις τὴν Μεσσήνην κατ' ἰδίαν παρέλαβεν, ἣν ἀνάστατον οὖσαν ἔτη τριακόσια Θηβαῖοι πάλιν ἀποκατέστησαν. ἐπὶ τελευτῆς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Ἀλέξανδρον ἔχοντα πολλαπλασίονα δύναμιν οὐ μόνον ἐπιφανῶς ἐνίκησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον ἔσχεν ἐπ' ἀρετῇ περι-
4 βόητον. πρὸς δὲ τοὺς πολίτας οὕτω καλῶς [ἀγωνισάμενος] διετέθη, ὥστε ἀπὸ τῆς εἰς τὰς Θήβας καθόδου τῶν πολιτῶν μέχρι τῆς ἑαυτοῦ τελευτῆς βοιωταρχῶν πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε, μηδενὸς ἄλλου τῶν πολιτῶν ταύτης ἠξιωμένου τῆς τιμῆς. Πελοπίδας μὲν οὖν, διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ὑπὸ πάντων ἀποδοχῆς ἠξιωμένος, ἐχέτω καὶ παρ' ἡμῶν τὸν διὰ τῆς ἱστορίας ἔπαινον.

1 βοιωτάρχων P 2 πλεῖστον Hert., πλείους PA, πλεῖον c 3 ὅτε] ὅτε δὴ FL πρῶτον] περιβόητον Unger 8 ἑπτὰ] cf. c. 62, 5 10 τοῦ Dind., τούτου o 16 πολλαπλάσιον o, corr. Dind. 18 ἀγωνισάμενος delevi; καλῶς ἀγωνισάμενος post ἐνίκησεν (v. 16) transtulit Reiske, post περιβόητον (v. 17) Dind. 20 τῶν πολιτῶν fort. del.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Κλέαρχος, τὸ γένος 5
ὢν ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ, ἐπέθετο τυραν-
νίδι· κρατήσας δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἐζήλωσε μὲν τὴν
διαγωγὴν τὴν Διονυσίου τοῦ Συρακοσίων τυράννου,
67 τυραννεύσας δὲ τῶν Ἡρακλεωτῶν ἐπιφανῶς ἦρξεν
ἔτη δώδεκα. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Τιμόθεος 6
ὁ Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔχων δύναμιν πεζήν τε καὶ
ναυτικὴν Τορώνην μὲν καὶ Ποτίδαιαν πολιορκή-
σας εἷλε, Κυζικηνοῖς δὲ πολιορκουμένοις ἐβοήθησεν.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 82
ἦρχε Χαρικλείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθη-
σαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Σέξ-
τιος Λατερίας. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρκάδες μετὰ Πι-
σαίων κοινῇ τεθεικότες ὑπῆρχον τὸν ἀγῶνα τῶν
Ὀλυμπίων, καὶ ἐκυρίευον τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν ἐν
αὐτῷ χρημάτων. τῶν δὲ Μαντινέων ἀναλαβόντων
εἰς τοὺς ἰδίους βίους οὐκ ὀλίγα τῶν ἀναθημάτων
ἔσπευδον οἱ παρανομήσαντες διακατέχειν τὸν πρὸς
Ἠλείους πόλεμον, ἵνα μὴ δῶσιν ἐν εἰρήνῃ λόγον
τῶν ἀναλωθέντων. τῶν δὲ ἄλλων Ἀρκάδων βουλο- 2
μένων συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, στάσεις ἐκίνησαν
πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς. γενομένων οὖν δυεῖν ἑται-
ριῶν, συνέβαινε τῆς μὲν τοὺς Τεγεάτας, τῆς δὲ
τοὺς Μαντινεῖς ἡγεῖσθαι. ἐπὶ πολὺ δὲ τῆς διαφο- 3
ρᾶς αὐξηθείσης εἰς τὴν διὰ τῶν ὅπλων κρίσιν
κατήντησαν, καὶ Τεγεᾶται μὲν πρεσβεύσαντες πρὸς

3 τὴν διαγωγὴν τὴν P, τὴν διαγωγὴν ALf; τὴν Διονυσίου .. τυράννου διαγωγήν c 7 πεζικήν o 12 Σέξτιος om. ARf 13 μετὰ] μὲν μετὰ Dind. πισέων P, Πισατῶν malim 16 μαντιναίων Pa 21 στάσεις P, στάσιν v 22 ἑταιρειῶν v

*Βοιωτοὺς ἔπεισαν ἑαυτοῖς βοηθεῖν, οἱ δὲ Βοιωτοὶ
στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Ἐπαμεινώνδαν καὶ δύναμιν
ἀξιόλογον δόντες ἐξαπέστειλαν βοηθῆσαι τοῖς Τε-*
4 *γεάταις. οἱ δὲ Μαντινεῖς τὴν ἐκ τῆς Βοιωτίας δύ-
ναμιν καὶ τὴν Ἐπαμεινώνδου δόξαν καταπλαγέντες,
πρὸς τοὺς ἐχθροτάτους τῶν Βοιωτῶν Ἀθηναίους καὶ
Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἐκπέμψαντες ἔπεισαν συμ-
μαχεῖν. ὧν ἀμφοτέρων ἀδρὰς δυνάμεις ταχέως ἀπο-
στειλάντων, ἀγῶνες πολλοὶ καὶ μεγάλοι κατὰ τὴν*
5 *Πελοπόννησον συνέστησαν. εὐθὺς οὖν Λακεδαι-
μόνιοι μὲν πλησίον οἰκοῦντες ἐστράτευσαν εἰς τὴν
Ἀρκαδίαν, Ἐπαμεινώνδας δὲ κατὰ τοῦτον τὸν και-
ρὸν μετὰ τῆς δυνάμεως προϊὼν καὶ τῆς Μαντινείας
οὐ μακρὰν ἀπέχων ἐπύθετο παρὰ τῶν ἐγχωρίων, ὅτι
Λακεδαιμόνιοι πανδημεὶ πορθοῦσι τὴν τῶν Τεγεα-*
6 *τῶν χώραν. ὑπολαβὼν οὖν ἔρημον εἶναι στρατιω-
τῶν τὴν Σπάρτην, ἐπεβάλετο μὲν μέγα τι πρᾶξαι,
τὴν δὲ τύχην ἔσχεν ἀντιπράττουσαν. αὐτὸς μὲν
γὰρ νυκτὸς ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ὁ δὲ βασι-
λεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἆγις ὑποπτεύσας τὴν ἀγχί-
νοιαν τὴν Ἐπαμεινώνδου κατεστοχάσατο μὲν τὸ
μέλλον ἐμφρόνως, ἐξέπεμψε δέ τινας Κρῆτας ἡμε-
ροδρόμους, δι' ὧν καταταχήσας τὸν Ἐπαμεινώνδαν* 68
*τοῖς ἀπολελειμμένοις ἐν τῇ Σπάρτῃ ἐδήλωσε, διότι
Βοιωτοὶ συντόμως ἥξουσιν ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα
πορθήσοντες τὴν πόλιν, αὐτὸς δ' ὡς ἂν τάχιστα
δύναιτο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξει βοηθήσων τῇ πα-*

22 *ἐξέπεμψε* Wurm, *ἥξειν πέμψαι* PA, *ἥξειν πέμψας* FKL, *ἥξειν ἔπεμψε* c 27 *δύνηται* Dind.

*τρίδι. ἐκέλευεν οὖν τοῖς ἐν τῇ Σπάρτῃ παραφυ-
λάττειν τὴν πόλιν μηδὲν καταπεπληγμένους· ταχὺ
γὰρ αὐτὸν ἐπιφανέντα βοηθήσειν. τῶν δὲ Κρητῶν* **83**
*συντόμως τὸ παραγγελθὲν ποιησάντων, παραδόξως
οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἅλωσιν τῆς πατρίδος ἐξέφυ-
γον· μὴ προδηλωθείσης γὰρ τῆς ἐπιθέσεως ἔλα-
θεν ἂν ὁ Ἐπαμεινώνδας εἰσπεσὼν εἰς τὴν Σπάρτην.
τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τῶν στρατηγῶν ἀμφοτέρων
δικαίως ἄν τις ἀποδέξαιτο, συνετωτέραν δὲ στρατη-
γίαν τὴν τοῦ Λάκωνος ἡγήσαιτο. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ* 2
*Ἐπαμεινώνδας ὅλην τὴν νύκτα διαγρυπνήσας καὶ
τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ κατὰ σπουδὴν διανύσας ἅμ'
ἡμέρᾳ προσῆγε τῇ Σπάρτῃ. ὁ δ' ἐπὶ τῆς φυλακῆς
ἀπολελειμμένος Ἀγησίλαος ὀλίγῳ πρότερον χρόνῳ
τῶν Κρητῶν ἀκούσας τὰ κατὰ μέρος, εὐθὺς μετὰ
πολλῆς σπουδῆς τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο τῆς πό-
λεως. τοὺς μὲν οὖν πρεσβυτάτους τῶν παίδων* 3
*καὶ τοὺς γεγηρακότας ἐπὶ τὰ στέγη τῶν οἰκιῶν ἀνε-
βίβασε, καὶ προσέταξεν ἀπὸ τούτων ἀμύνασθαι τοὺς
εἰς τὴν πόλιν βιαζομένους, αὐτὸς δὲ τοὺς ἀκμά-
ζοντας ταῖς ἡλικίαις συντάξας διεμέρισεν εἰς τὰς
πρὸ τῆς πόλεως δυσχωρίας καὶ παρόδους, καὶ πάν-
τας τοὺς δυναμένους τόπους δέξασθαι δίοδον ἐμ-
φράξας ἀνέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον. Ἐπα-* 4
*μεινώνδας δ' εἰς πλείω μέρη διελόμενος τοὺς
στρατιώτας, καὶ πάντῃ προσπίπτων κατὰ τὸν αὐτὸν*

1 *ἐκέλευε γοῦν* o, corr. Dind. 2 *μηδε* P 10 *Λάκωνος* Rhod., *Λακεδαίμονος* o; *Λακεδαιμονίου* Steph. *ὁ* om. P 18 *τέγη* AFK 19 *ἀμύνεσθαι* v 23 *τόπους δυναμένους* fort. 25 *δὲ πλείω μέρει* P

καιρόν, ὡς εἶδε τὴν τῶν Σπαρτιατῶν σύνταξιν, εὐθὺς ἔγνω μεμηνυμένην τὴν πρᾶξιν· ὅμως δὲ προσμαχόμενος πᾶσι κατὰ μέρος καὶ ταῖς δυσχωρίαις
5 ἐλαττούμενος συνῆπτεν εἰς χεῖρας. πολλὰ δὲ παθὼν καὶ δράσας οὐκ ἀπέστη τῆς φιλοτιμίας, ἕως τὸ στράτευμα τῶν Λακεδαιμονίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην· πολλῶν δὲ βοηθούντων τοῖς πολιορκουμένοις, καὶ τῆς νυκτὸς καταλαβούσης, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν.

84 Πυθόμενος δὲ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων ὅτι Μαντινεῖς πανδημεὶ πάρεισι βοηθοῦντες τοῖς Λακεδαιμονίοις, τότε μὲν ἀναχωρήσας μικρὸν ἀπὸ τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσεν· παραγγείλας δὲ δειπνοποιεῖσθαι, καταλιπὼν τῶν ἱππέων τινάς, τούτοις μὲν παρήγγειλεν ἕως ἑωθινῆς φυλακῆς πυρὰ καίειν ἐν τῇ παρεμβολῇ, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀφορμήσας ἔσπευσεν ἄφνω προσπεσεῖν τοῖς ἀπολε-
2 λειμμένοις ἐν τῇ Μαντινείᾳ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολλὴν διανύσας ὁδὸν ἄφνω τοῖς Μαντινεῦσιν ἀνελπίστως ἐπέρραξεν, οὐ μὴν ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς, καίπερ ἅπαντα τῇ στρατηγίᾳ προνοησάμενος, ἀλλὰ 69
τὴν τύχην λαβὼν ἀντιπράττουσαν παραδόξως ἀπέβαλε τὴν νίκην. ἄρτι γὰρ αὐτοῦ πλησιάζοντος ἐρήμῳ τῇ πόλει κατήντησαν ἐπὶ θάτερα τῆς Μαντινείας οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατιῶται πρὸς τὴν συμμαχίαν, ὄντες ἑξακισχίλιοι, στρατηγὸν δ' ἔχοντες Ἡγήλοχον, ἄνδρα τῶν παρὰ τοῖς πολίταις

6 στράτευμα Dind., στρατοπέδευμα o 15 ἕως add. Wurm 17 *προσπεσεῖν] περιπεσεῖν o, ἐπιπεσεῖν Reiske 24 θατέρη P, θάτερα μέρη L 27 Ἡγέλοχον Dind. τὸν ...

ἐπαινουμένων. οὗτος δὲ τοὺς ἱκανοὺς εἰς τὴν πό-
λιν παρεισαγαγών, τὴν ἄλλην δύναμιν ἐξέταξεν ὡς
μάχῃ διακριθησόμενος. εὐθὺς δὲ καὶ Λακεδαιμό- 3
νιοι καὶ Μαντινεῖς ἐπεφάνησαν, καὶ πρὸς τὴν τῶν
ὅλων κρίσιν ἅπαντες κατεσκευάζοντο καὶ τοὺς παν-
ταχόθεν συμμάχους μετεπέμποντο. τοῖς μὲν οὖν 4
Μαντινεῦσιν ἐβοήθουν Ἠλεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι τινές, ὧν ὁ σύμπας ἀριθ-
μὸς ἦν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς
δὲ περὶ δισχιλίους· τοῖς δὲ Τεγεάταις συνεμάχουν
οἱ πλεῖστοι καὶ κράτιστοι τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιοὶ
καὶ Βοιωτοὶ καὶ Ἀργεῖοι καί τινες ἕτεροι τῶν Πε-
λοποννησίων καὶ τῶν ἔξωθεν συμμάχων, οἱ δὲ πάν-
τες ἠθροίσθησαν πεζοὶ μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους,
ἱππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους τῶν τρισχιλίων. ἀμφοτέρων **85**
δὲ προθύμως συγκαταβάντων εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν
ὅλων ἀγῶνα, καὶ διαταχθέντων τῶν στρατοπέ-
δων, οἱ μὲν μάντεις σφαγιασάμενοι παρ' ἀμφο-
τέροις ἀπεφαίνοντο τὴν νίκην ὑπὸ τῶν θεῶν προ-
φαινομένην· κατὰ δὲ τὴν τάξιν Μαντινεῖς μὲν 2
μετὰ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων τὸ δεξιὸν ἐπεῖχον κέρας,
ἔχοντες παραστάτας καὶ συναγωνιστὰς Λακεδαιμο-
νίους, τούτοις δὲ συνεχεῖς ἦσαν Ἠλεῖοι καὶ Ἀχαιοί,
καὶ τῶν ἄλλων οἱ καταδεέστεροι τὴν λοιπὴν ἐπεῖ-
χον τάξιν· τὸ δ' εὐώνυμον κέρας ἀνεπλήρουν Ἀθη-

ἐπαινούμενον o, corr. Wess. 3 διακριθησομένους o, corr. Wess. 5 ἅπαντα fort. παρεσκευάζοντο o-PA 8 ὁ om. P 11 καὶ Ἀχαιοὶ post Ἠλεῖοι (in v. 7) transposuit Wess. (c. 85, 2 et Xen. Hell. VII 4, 17) 16 προθύμως συγκαταβάντων Hert. (et Reiske), συντόμως προκαταβάντων o 18 μάντεις Scaliger, μαντινεῖς o 20 τάξιν Wurm, ἀξίαν o (c. 86, 2)

ναῖοι. Θηβαῖοι δ' αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέ-
ρας ἐτάχθησαν, παραστάτας ἔχοντες Ἀρκάδας, τὸ
δὲ δεξιὸν παρέδωκαν Ἀργείοις· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος
ἀνεπλήρου τὴν μέσην τάξιν, Εὐβοεῖς καὶ Λοκροὶ
καὶ Σικυώνιοι, πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι καὶ Μα-
λιεῖς καὶ Αἰνιᾶνες, ἔτι δὲ καὶ Θετταλοὶ καὶ οἱ λοι-
ποὶ σύμμαχοι. τοὺς δ' ἱππεῖς ἐφ' ἑκατέρων τῶν
3 κεράτων ἀμφότεροι διείλοντο. τῶν δὲ στρατευμά-
των τοῦτον τὸν τρόπον τεταγμένων, ὡς ἤδη πλη-
σίον ὑπῆρχον ἀλλήλων, αἱ μὲν σάλπιγγες τὸ πολε-
μικὸν ἐσήμαινον, αἱ δὲ δυνάμεις ἠλάλαξαν καὶ τῷ
μεγέθει τῆς βοῆς τὴν νίκην ἐσήμαινον. καὶ τὸ μὲν
πρῶτον ἱππομαχίαν ἐν τοῖς κέρασι συνεστήσαντο,
καθ' ἣν ταῖς φιλοτιμίαις ἑαυτοὺς ὑπερεβάλοντο.
4 οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἀθηναίων ἱππεῖς τοῖς τῶν Θηβαίων
ἐπελάσαντες ἠλαττοῦντο οὐχ οὕτω ταῖς τῶν ἵππων
ἀρεταῖς οὐδὲ ταῖς ἰδίαις εὐψυχίαις οὐδὲ ταῖς κατὰ
τὴν ἱππικὴν ἐμπειρίαις· ἐν γὰρ τούτοις ἅπασιν οὐκ
ἦν καταδεέστερον τὸ τῶν Ἀθηναίων ἱππικόν· τῷ δὲ
πλήθει καὶ τῇ παρασκευῇ τῶν ψιλῶν καὶ τῇ στρα- 70
τηγικῇ συντάξει πολὺ τῶν ἐναντίων ἐλείποντο. αὐ-
τοὶ μὲν οὖν ὀλίγους εἶχον ἀκοντιστάς, οἱ δὲ Θηβαῖοι
τριπλασίους σφενδονήτας καὶ ἀκοντιστὰς τοὺς ἐκ
5 τῶν περὶ τὴν Θετταλίαν τόπων ἀπεσταλμένους. οὗ-
τοι περιττότερον ἐκ παίδων ζηλοῦντες τὴν ἐν τού-
τοις μάχην, μεγάλην ῥοπὴν ποιεῖν εἰώθεισαν ἐν ταῖς

1 αὐτο **** επὶ (lacuna 4 litt.) P 7 ἑκάτερα Reiske 11 ἠλάλαξαν] cf. 55, 3 16 ἵππων Schäfer, ἱππέων o 20 ψιλῶν Wess., φίλων o; φυλῶν L[2] 22 οὖν A, om. c; γὰρ malim 24 τὴν om. F 26 εἰώθασιν o, corr. Dind.

μάχαις διὰ τὴν ἐν τούτοις ἐμπειρίαν. διόπερ οἱ
Ἀθηναῖοι κατατιτρωσκόμενοι μὲν ὑπὸ ψιλικῶν,
καταπονούμενοι δ' ὑπὸ τῶν ἀνθεστηκότων, ἅπαν-
τες ἐτράπησαν. τὴν δὲ φυγὴν ἐκτὸς τῶν κεράτων 6
ποιησάμενοι διωρθώσαντο τὴν ἧτταν· ἅμα μὲν
γὰρ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν οὐκ ἐτάραξαν τὴν ἰδίαν
φάλαγγα, ἅμα δὲ περιπεσόντες Εὐβοεῦσι καὶ μισθο-
φόροις τισὶν ἀπεσταλμένοις ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῶν
πλησίον λόφων, συνάψαντες αὐτοῖς μάχην ἅπαντας
ἀπέκτειναν. οἱ δὲ τῶν Θηβαίων ἱππεῖς τοὺς μὲν 7
φεύγοντας οὐκ ἐπεδίωξαν, ἐπὶ δὲ τὴν φάλαγγα τῶν
ἀντιτεταγμένων ἐπελάσαντες ἐφιλοτιμοῦντο παραλ-
λάξαι τοὺς πεζούς. ἰσχυρᾶς δὲ μάχης γενομένης,
καὶ τῶν Ἀθηναίων καταπονουμένων καὶ πρὸς φυ-
γὴν ὁρμησάντων, ὁ τῶν Ἠλείων ἵππαρχος ἐπὶ τῆς
οὐραγίας τεταγμένος ἐπεβοήθησε τοῖς φεύγουσι, καὶ
πολλοὺς τῶν Βοιωτῶν καταβαλὼν παλίντροπον
ἐποίησε τὴν μάχην. οἱ μὲν οὖν τῶν Ἠλείων ἱπ- 8
πεῖς τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιφανέντες τῷ λαιῷ κέ-
ρατι τὸ γεγονὸς περὶ τοὺς συμμάχους ἐλάττωμα
διωρθώσαντο· ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος ἐπιρραξάν-
των ἀλλήλοις τῶν ἱππέων βραχὺν χρόνον ἡ μάχη
διέμεινεν ἰσόρροπος, μετὰ δὲ ταῦτα διά τε τὸ πλῆ-
θος καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν Βοιωτῶν καὶ Θετταλῶν
ἱππέων οἱ μετὰ τῶν Μαντινέων ὄντες ἐβιάσθησαν,
καὶ συχνοὺς ἀποβαλόντες κατέφυγον πρὸς τὴν ἰδίαν
φάλαγγα. ἡ μὲν οὖν τῶν παρ' ἀμφοτέροις ἱππέων **86**

2 *ὑπὸ ψ.*] *ὑπὸ τῶν ψ.* Reiske 3 *καταπολεμούμενοι* afR
7 *ἐπιπεσόντες* Reiske (c. 84, 1) 17 *καταλαβὼν ο*-FJ

μάχη τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος· αἱ δὲ πεζαὶ δυνάμεις
ὡς συνῆλθον εἰς χεῖρας τοῖς πολεμίοις, μεγάλους
καὶ θαυμαστοὺς ἀγῶνας συνεστήσαντο. οὐδέποτε
γὰρ Ἑλλήνων πρὸς Ἕλληνας ἀγωνιζομένων οὔτε
πλῆθος ἀνδρῶν τοσοῦτο παρετάξατο οὔθ' ἡγεμόνες
ἀξιολογώτεροι τοῖς ἀξιώμασιν οὔτε ἄνδρες δυνατώ-
τεροι τὰς ἐντοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθίας ἐπεδείξαντο.
2 οἱ γὰρ πεζομαχεῖν ἄριστα δυνάμενοι κατὰ τοὺς ὑπο-
κειμένους καιρούς, Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς
ἀλλήλους κατὰ τὴν τάξιν ἀνθεστηκότες πρῶτον μά-
χην συνῆψαν, οὐδεμίαν φειδὼ ποιούμενοι τοῦ ζῆν.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον τύπτοντες ἀλλήλους τοῖς δόρασι,
καὶ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν πληγῶν τὰ πλεῖστα συν-
τρίψαντες, εἰς τὸν ἀπὸ τῆς μαχαίρας ἀγῶνα κατήν-
3 τησαν. συμπλεκόμενοι δὲ τοῖς σώμασι καὶ παντοίας
διαθέσεις τραυμάτων ἀπεργαζόμενοι τοῖς θυμοῖς
οὐκ ἔληγον· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τοῖς δεινοῖς ἐγ-
καρτερούντων διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἑκατέ-
ροις ἀνδραγαθίας οὐδεμίαν ῥοπὴν ἐλάμβανεν ἡ μάχη 71
ἕκαστος γὰρ τοῦ παθεῖν τι δεινὸν καταφρονῶν, τοῦ
δὲ δρᾶσαί τι λαμπρὸν ἐφιέμενος, εὐγενῶς ἀνεδέ-
4 χετο τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης θάνατον. ἰσχυρᾶς δὲ
μάχης ἐπὶ πολύν τε χρόνον γινομένης καὶ τοῦ κινδύ-
νου μηδεμίαν ῥοπὴν λαμβάνοντος, ὁ μὲν Ἐπαμει-
νώνδας ὑπολαβὼν τῆς ἰδίας ἀρετῆς προσδεῖσθαι τὴν
νίκην, ἔγνω δι' ἑαυτοῦ κρῖναι τὸν κίνδυνον. εὐθὺς

1 τὸ om. AL πεζικαὶ o 7 ταῖς ... ἀνδραγαθίαις o, corr. Wess. (c. 65, 3) ἐπεδείξαντο om. AFK 9 Βοιωταὶ P 10 πρῶτον del. Dind. 14 ἀπὸ] ὑπὸ P 19 ἀνελάμβανεν o, corr. Wess. 23 γενομένης L

οὖν ἀναλαβὼν τοὺς ἀρίστους καὶ μετὰ τούτων συμφράξας, εἰσέβαλεν εἰς μέσους τοὺς πολεμίους· καθηγούμενος δὲ τοῦ συντάγματος, καὶ πρῶτος ἀκοντίσας, ἔβαλε τὸν ἡγούμενον τῶν Λακεδαιμονίων. εὐθὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων εἰς χεῖρας ἐρχο- 5
μένων, οὓς μὲν ἀνελών, οὓς δὲ καταπληξάμενος, διέκοψε τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τὸ βάρος τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος καταπλαγέντες ἀνεχώρουν ἐκ τῆς μάχης· ἐπικειμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν καὶ τοὺς ἐσχάτους αἰεὶ φονευόντων, νεκρῶν ἐσωρεύθη πλῆθος. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι θεωροῦντες 87
Ἐπαμεινώνδαν προθυμότερον προπίπτοντα τῷ θυμῷ, συνέδραμον ἐπ' αὐτόν. πολλῶν δὲ καὶ πυκνῶν φερομένων βελῶν, τὰ μὲν ἐξένευε, τὰ δὲ διεκρούετο, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ σώματος ἐξαιρῶν τούτοις ἠμύνετο τοὺς ἐπιφερομένους. ἡρωικῶς δ' ὑπὲρ τῆς νίκης ἀγωνισάμενος καιρίαν ἔλαβε πληγὴν εἰς τὸν θώρακα. κλασθέντος δὲ τοῦ δόρατος, καὶ τοῦ σιδήρου καταλειφθέντος ἐν τῷ σώματι, παραχρῆμα ἔπεσε κατισχυθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς. περὶ δὲ τοῦ σώματος ἐμπεσούσης φιλοτιμίας, καὶ πολλῶν παρ ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, μόγις οἱ Θηβαῖοι τῇ ῥώμῃ τῶν σωμάτων προέχοντες κατεπόνησαν τοὺς Λακεδαιμονίους. φυγῆς δὲ γενομένης, οἱ μὲν Βοιωτοὶ 2
βραχὺν ἐπιδιώξαντες χρόνον ἀνέστρεψαν, ἀναγκαιότατον ἡγούμενοι τὸ κυριεῦσαι τῶν νεκρῶν. ἀνακαλεσαμένων οὖν τῶν σαλπιγκτῶν τοὺς στρατιώτας,

13 προσπίπτοντα o, corr. Wess. (c. 65, 1) 28 σαλπίγγων PJ

ἅπαντες τῆς μάχης ἀπέστησαν, καὶ τρόπαιον ἀμφό-
3 τεροι στήσαντες ἠμφισβήτουν τῆς νίκης. οἱ μὲν γὰρ
Ἀθηναῖοι νενικηκότες τοὺς περὶ τὸν λόφον Εὐβοεῖς
καὶ μισθοφόρους κύριοι τῶν νεκρῶν ὑπῆρχον, οἱ
δὲ Βοιωτοὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ κράτους ἡτ-
τηκότες καὶ κρατοῦντες τῶν πεπτωκότων προσένε-
4 μον ἑαυτοῖς τὴν νίκην. ἐπὶ μὲν οὖν χρόνον τινὰ
περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως οὐδέτεροι διεπρε-
σβεύσαντο, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐκχωρεῖν τοῦ πρωτείου·
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Λακεδαιμονίων πρώτων ἐπικη-
ρυκευσαμένων περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως
5 ἀμφότεροι τοὺς ἰδίους ἔθαψαν. Ἐπαμεινώνδας δ'
ἔτι ζῶν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπηνέχθη, καὶ τῶν
συγκληθέντων ἰατρῶν ἀποφηναμένων, ὅτι πάντως,
ὅταν ἐκ τοῦ θώρακος ἐξαιρεθῇ τὸ δόρυ, συμβήσε-
ται καὶ τὸν θάνατον ἐπακολουθῆσαι, εὐψυχότατα
6 τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ἐποιήσατο. πρῶτον μὲν
γὰρ τὸν ὑπασπιστὴν προσκαλεσάμενος ἐπηρώτησεν,
εἰ διασέσωκε τὴν ἀσπίδα. τοῦ δὲ φήσαντος καὶ 72
θέντος αὐτὴν πρὸ τῆς ὁράσεως, πάλιν ἐπηρώτησε,
πότεροι νενικήκασιν. ἀποφαινομένου δὲ τοῦ παιδός,
ὅτι Βοιωτοὶ νενικήκασιν, Ὥρα, φησίν, ἐστὶ τελευ-
τᾶν, καὶ προσέταξεν ἐκσπάσαι τὸ δόρυ. ἀναβοη-
σάντων δὲ τῶν παρόντων φίλων, καί τινος εἰπόντος
ὅτι Τελευτᾷς ἄτεκνος, Ἐπαμεινώνδα, καὶ δακρύ-
σαντος, Μὰ Δία μέν, φησίν, ἀλλὰ καταλείπω δύο

2 ἀμφεσβήτουν PA 5 κατὰ κράτος Cobet 7 τινα] τὰ P 16 ἐπακολουθῆσαι om. P εὐψυχότατα τὴν Cobet, εὐψυχοτάτην o 26 μὰ] οὐ μὰ Cobet μὲν] ἔγωγε Reiske, μὲν οὖν Steph. (IX 33, 4)

θυγατέρας, τήν τε ἐν Λεύκτροις νίκην καὶ τὴν ἐν
Μαντινείᾳ. καὶ τοῦ δόρατος ἐξαιρεθέντος ἄνευ
πάσης ταραχῆς ἐξέπνευσεν.

Ἡμεῖς δ' εἰωθότες ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν 88
τελευταῖς ἐπιλέγειν τὸν ἴδιον ἔπαινον, οὐδαμῶς ἁρ-
μόττον ἡγούμεθα παραδραμεῖν ἀνδρὸς τηλικούτου
τὴν τελευτὴν ἀνεπισήμαντον. δοκεῖ γάρ μοι μὴ μό-
νον τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβάλλειν [ἐν] τῇ στρατηγικῇ
συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ, πρὸς δὲ τούτοις ἐπιεικείᾳ τε
καὶ μεγαλοψυχίᾳ. κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἡλικίαν τὴν 2
τούτου γεγόνασιν ἄνδρες ἐπιφανεῖς Πελοπίδας τε
Θηβαῖος καὶ Τιμόθεος καὶ Κόνων, ἔτι δὲ Χαβρίας
[τε] καὶ Ἰφικράτης οἱ Ἀθηναῖοι, πρὸς δὲ τούτοις
Ἀγησίλαος ὁ Σπαρτιάτης, βραχὺ τοῖς χρόνοις προ-
τερῶν· ἐν δὲ τοῖς πρὸ τοῦ χρόνοις, ἐπὶ τῶν Μη-
δικῶν καὶ πρὸ τῶν Περσικῶν καιρῶν, Σόλων καὶ
Θεμιστοκλῆς καὶ Μιλτιάδης, ἔτι δὲ Κίμων καὶ Μυ-
ρωνίδης καὶ Περικλῆς καί τινες ἕτεροι παρὰ τοῖς
Ἀθηναίοις, κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Γέλων ὁ Δεινο-
μένους καί τινες ἕτεροι. ἀλλ' ὅμως εἴ τις συγκρίναι 3
τὰς τούτων ἀρετὰς τῇ Ἐπαμεινώνδου στρατηγίᾳ τε
καὶ δόξῃ, πολὺ ἂν προέχουσαν εὕροι τὴν περὶ τὸν
Ἐπαμεινώνδαν ἀρετήν. παρὰ μὲν γὰρ ἑκάστῳ τῶν
ἄλλων ἓν ἂν εὕροι προτέρημα τῆς δόξης, παρὰ δὲ

7 *μοι* om. Dind. 8 *ὑπερβαλεῖν o*-PAF *ἐν* om. F 12 *Θηβαῖος* PAL, *Θηβαῖος ἔτι δὲ c* *ἔτι δὲ*] *ἔτι* P, om. FK 13 *τε* om. PA Peirescian. 14 *προτερῶν* Dind., *πρότερον o* 15 *πρὸ τοῦ* Dind., *πρὸ τούτου o* 16 *πρὸ τῶν* add. Klüber (ex Ulpian. ad Dem. Tim. p. 243 B: *Σόλων ἐγένετο . . . πρὸ τῶν Περσικῶν χρόνων*) *τυραννικῶν* pro *Περσικῶν*, aut *Ἑλλήνων μὲν* pro *Σόλων καὶ* Wurm 19 *ὁ Δεινομένους* om. f 24 *εὕροις* AFJL

τούτῳ πάσας τὰς ἀρετὰς ἠθροισμένας. καὶ γὰρ ῥώμῃ
σώματος καὶ λόγου δεινότητι, πρὸς δὲ τούτοις ψυχῆς
λαμπρότητι καὶ μισαργυρίᾳ καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ τὸ
μέγιστον, ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγικῇ συνέσει πολὺ διή-
4 νεγκε πάντων. τοιγαροῦν ἡ πατρὶς αὐτοῦ ζῶντος
μὲν ἐκτήσατο τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, τελευ-
τήσαντος δὲ ταύτης ἐστερήθη καὶ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖ-
ρον ἀεὶ μεταβολῆς ἐπειράθη, καὶ πέρας διὰ τὴν
ἀφροσύνην τῶν ἡγουμένων ἀνδραποδισμοῦ καὶ
κατασκαφῆς ἔλαβε πεῖραν. Ἐπαμεινώνδας μὲν οὖν
παρὰ πᾶσι περιβόητον ἔχων τὴν ἀρετήν, τοιαύτης
89 ἔτυχε καταστροφῆς τοῦ βίου. οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ
τὴν μάχην ἀμφισβητουμένην ἔχοντες τὴν νίκην, καὶ
ταῖς ἀνδραγαθίαις ἐφάμιλλοι καθεστῶτες, ἔτι δὲ τῇ
συνεχείᾳ τῶν κινδύνων καταπονούμενοι, διελύσαντο
πρὸς ἀλλήλους. συνθέμενοι δὲ κοινὴν εἰρήνην καὶ 73
συμμαχίαν, κατέταττον ἐν τῇ συμμαχίᾳ καὶ τοὺς
2 Μεσσηνίους. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὴν πρὸς
τούτους ἀκατάλλακτον ἀλλοτριότητα τῶν σπονδῶν
οὐ προείλοντο κοινωνεῖν [διὰ τοὺς Μεσσηνίους] καὶ
μόνοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρχον ἔκσπονδοι.
3 Τῶν δὲ συγγραφέων Ξενοφῶν μὲν ὁ Ἀθηναῖος
τὴν τῶν Ἑλληνικῶν σύνταξιν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυ-
τὸν κατέστροφεν ἐπὶ τὴν Ἐπαμεινώνδου τελευτήν·
Ἀναξιμένης δὲ ὁ Λαμψακηνὸς τὴν πρώτην τῶν
Ἑλληνικῶν ἀνέγραψεν ἀρξάμενος ἀπὸ θεογονίας καὶ

5 τοιγαροῦν] τί γὰρ P 12 τοῦ βίου om. P 20 διὰ τοὺς Μεσσηνίους del. Bek. 23 Ἑλλήνων v 24 κατέστρεφεν o, corr. Steph. 25 τὰ πρῶτα aut τὰς πρώτας Reiske 26 ἀνέγραψεν fort. del.

ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων, κατέστροφε δ'
εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην καὶ τὴν Ἐπαμεινών-
δου τελευτήν· περιέλαβε δὲ πάσας σχεδὸν τάς τε
τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων πράξεις ἐν βύβλοις δώ-
δεκα. Φίλιστος δὲ τὰ περὶ Διονύσιον τὸν νεώτερον
ὧδε κατέστροφε, διελθὼν ἔτη πέντε ἐν βύβλοις
δυσίν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μόλωνος ἐν Ῥώμῃ **90**
κατεστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Γενούκιος καὶ Κόιν-
τος Σερουίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ τὴν παράλιον
οἰκοῦντες τῆς Ἀσίας ἀπέστησαν ἀπὸ Περσῶν, καί
τινες τῶν σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ἐπαναστάντες
πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς Ἀρταξέρξην. ὁμοίως δὲ 2
τούτοις καὶ Ταχὼς ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων κρί-
νας πολεμεῖν τοῖς Πέρσαις, ναῦς τε κατεσκεύασε
καὶ πεζὰς δυνάμεις ἤθροισεν. πολλοὺς δὲ ξενο-
λογήσας ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἔπεισε καὶ Λα-
κεδαιμονίους συμμαχεῖν· οἱ γὰρ Σπαρτιᾶται πρὸς
Ἀρταξέρξην ἀλλοτρίως εἶχον διὰ τὸ τοὺς Μεσση-
νίους ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως
εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην κατατετάχθαι. τηλικαύτης
δὲ συνδρομῆς κατὰ τῶν Περσῶν γενομένης, καὶ ὁ
βασιλεὺς παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. ὑπὸ 3
γὰρ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔδει πρός τε τὸν τῶν Αἰγυ-
πτίων βασιλέα πολεμεῖν καὶ [πρὸς] τὰς κατὰ τὴν

1 κατέστροφε δ'] κατέστροφεν P, κατέστρεφεν δ' A 3 δὲ om. AF 5 τὰ] τὸν P, τῶν AF 6 κατέστρεφε A 8 Ἀθήνησι] μὲν add. P 16 πεξικὰς o 22 γινομένης FJL 23 τὰ om. FK 24 τῶν om. AF 25 πρὸς τὰς] τὰς πρὸς τὰς PA, τὰς πρὸς FK; πρὸς delevi

Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις καὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς
τούτων συμμάχους σατράπας καὶ στρατηγούς, τοὺς
ἄρχοντας μὲν τῶν παραθαλαττίων τόπων, συντεθει-
μένους δὲ κοινοπραγίαν· ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι
Ἀριοβαρζάνης μὲν ὁ τῆς Φρυγίας σατράπης, ὃς καὶ
Μιθριδάτου τελευτήσαντος τῆς τούτου βασιλείας
κεκυριευκὼς ἦν, Μαύσωλος δὲ Καρίας δυναστεύων
καὶ πολλῶν ἐρυμάτων καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυρι-
εύων, ὧν ἑστίαν καὶ μητρόπολιν συνέβαινεν εἶναι
τὴν Ἁλικαρνασσόν, ἔχουσαν ἀκρόπολιν ἀξιόλογον
καὶ τὰ τῆς Καρίας βασίλεια, πρὸς δὲ τούτοις Ὀρόν-
της μὲν τῆς Μυσίας σατράπης, Αὐτοφραδάτης δὲ 74
Λυδίας· τῶν δὲ Ἰώνων Λύκιοί τε καὶ Πισίδαι καὶ
Παμφύλιοι καὶ Κίλικες, ἔτι δὲ καὶ Σύροι καὶ Φοί-
4 νικες καὶ σχεδὸν πάντες οἱ παραθαλάσσιοι. τηλι-
καύτης δ' οὔσης ἀποστάσεως, τὸ μὲν ἥμισυ τῶν
προσόδων τῷ βασιλεῖ κατελέλυτο, τὸ δὲ λοιπὸν οὐχ
ἱκανὸν ἦν εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας.

91 Οἱ δ' ἀφεστηκότες τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων διοίκησιν εἵλαντο στρατηγὸν Ὀρόντην. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν καὶ χρήματα πρὸς ξενολογίαν, δισμυρίοις στρατιώταις ἐνιαύσιον μισθόν, ἐγένετο προδότης τῶν πιστευσάντων. ὑπολαβὼν γὰρ παρὰ τοῦ βασιλέως δωρεῶν τε μεγάλων τεύξεσθαι καὶ τῆς παραθαλασσίου πάσης παραλήψεσθαι τὴν σατραπείαν, ἐὰν ἐγχειρίσῃ τοῖς Πέρσαις τοὺς

2 συμμάχους] ἔτι δὲ πρὸς τοὺς add. Wurm 13 τῶν δὲ (δ' υ) Ἰώνων] οἱ πολλοὶ add. Urlichs; μετὰ δὲ τῶν sive τῶν δ' Ἰώνων σύμμαχοι Wess., τῶν δ' ἐθνῶν Dind.; πλὴν δὲ Ἰώνων conicio 21 χρῆμα PA 26 σατραπίαν P

ἀφεστηκότας, πρῶτον μὲν τοὺς κομίσαντας τὰ χρή-
ματα συνέλαβε καὶ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἀπέστειλε,
μετὰ δὲ ταῦτα πολλὰς τῶν πόλεων καὶ τοὺς ξενο-
λογηθέντας στρατιώτας τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεμ-
φθεῖσιν ἡγεμόσι παρέδωκεν. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ 2
κατὰ τὴν Καππαδοκίαν ἐγένετο προδοσία, καθ' ἣν
ἴδιόν τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι. Ἀρτα-
βάζου γὰρ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μετὰ πολλῆς
δυνάμεως ἐμβαλόντος εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ὁ μὲν
ταύτης τῆς χώρας σατράπης Δατάμης ἀντεστρατοπέ-
δευσεν αὐτῷ, πολλοὺς μὲν ἱππεῖς ἠθροικώς, δισμυ-
ρίους δὲ πεζοὺς μισθοφόρους ἔχων [αὐτῷ] συστρα-
τεύοντας· ὁ δὲ κηδεστὴς τοῦ Δατάμου τῶν ἱππέων 3
ἀφηγούμενος, χάριν βουλόμενος καταθέσθαι καὶ τῆς
ἰδίας σωτηρίας ἅμα προνοούμενος, ἀποστὰς νυκτὸς
μετὰ τῶν ἱππέων ἀπήλαυνε πρὸς τοὺς πολεμίους, συν-
τεθειμένος πρὸς Ἀρτάβαζον τῇ πρότερον ἡμέρᾳ περὶ
τῆς προδοσίας. Δατάμης δὲ παρακαλέσας τοὺς μι- 4
σθοφόρους καὶ δωρεὰς ὑποσχόμενος, ἀνέζευξε πρὸς
τοὺς ἀφεστηκότας. καταλαβὼν δ' αὐτοὺς ἤδη συν-
άπτοντας τοῖς πολεμίοις, καὶ αὐτὸς προσπεσὼν ἅμα
τοῖς περὶ τὸν Ἀρτάβαζον καὶ τοῖς ἱππεῦσιν, ἔκτεινε
τοὺς εἰς χεῖρας ἐρχομένους. ὁ δ' Ἀρτάβαζος, τὸ μὲν 5
πρῶτον τὸ ἀληθὲς ἀγνοῶν, ὑπολαβὼν δὲ τὸν ἀπο-
στάτην τοῦ Δατάμου [πρῶτον] παλιμπροδοσίαν ποιεῖ-
σθαι, παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις κτείνειν τοὺς προσιόντας

10 δοτάμης P 12 αὐτῷ om. PAL 13 Δατάμου] Μιθροβαρζάνης add. Schäfer 14 καταθέσθαι] κατὰ λύεσθαι P 18 δοτάμης P 25 πρῶτον del. Schäfer παλιμπροδοσίαν Reiske, πάλιν προδοσίαν ο

*ἱππεῖς. ὁ δὲ Μιθροβαρζάνης ἐν μέσοις ἀποληφθείς,
καὶ τῶν μὲν ὡς προδότην ἀμυνομένων, τῶν δὲ ὡς
παλιμπροδότην τιμωρουμένων, ἐν ἀπορίᾳ καθει-
στήκει· τῆς δ' ἀπορίας οὐκ ἐώσης βουλεύσασθαι,
πρὸς ἀλκὴν ἐτρέπετο, καὶ πρὸς ἀμφοτέρους διαμα-
χόμενος πολὺν ἐποίει φόνον. τέλος δὲ πλειόνων
ἢ μυρίων ἀναιρεθέντων, τοὺς ὑπολειφθέντας ὁ Δα-
τάμης τρεψάμενος καὶ πολλοὺς φονεύσας ἀνεκαλέ-*
6 *σατο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας στρατιώτας. τῶν
δ' ἱππέων τῶν ὑπολειφθέντων οἱ μὲν πρὸς τὸν* 75
*Δατάμην ἀποχωρήσαντες ἠξίουν τυχεῖν συγγνώμης,
οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ἡσυχίαν ἦγον, οὐκ ἔχοντες ὅποι
τράπωνται, καὶ τέλος εἰς πεντακοσίους ὄντες κυ-*
7 *κλωθέντες ὑπὸ Δατάμου κατηκοντίσθησαν. Δατά-
μης μὲν οὖν καὶ πρότερον ἐπὶ στρατηγίᾳ θαυμαζό-
μενος, πολλῷ τότε μᾶλλον ἔσχε περιβόητον τήν τε
ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐν τῷ στρατηγεῖν σύνεσιν· ὁ δὲ
βασιλεὺς Ἀρταξέρξης πυθόμενος τὴν στρατηγίαν τοῦ
Δατάμου, καὶ σπεύδων ἄρασθαι τοῦτον, δι' ἐπι-
βουλῆς αὐτὸν ἐδολοφόνησεν.*

92 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥεωμίθρης ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν πεμφθεὶς εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ταχὼ τὸν βασιλέα, καὶ λαβὼν ἀργυρίου μὲν τάλαντα πεντακόσια, ναῦς δὲ μακρὰς πεντήκοντα, κατέπλευσε τῆς Ἀσίας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Λεύκας. εἰς δὲ ταύτην τὴν πόλιν μεταπεμψάμενος πολλοὺς τῶν ἀφεστηκό-*

3 *ὡς πάλιν προδότην* PALf, *πάλιν ὡς προδότην c* 4 *ἀπορίας*] *ἐνεργείας* Hert., *περιπετείας* Dind.; *τοῦ δὲ καιροῦ οὐκ ἐῶντος* Reiske 12 *ἦγον*] *εἶχον* L 14 *δοτάμης* P 16 *τότε* Reiske, *τε o* 19 *τοῦτον*] *πλῆθος* P 21 *Ῥεομίθρης* Dind. ex Xen. Cyrop. VIII 8, 4

των ἡγεμόνας, τούτους μὲν συλλαβὼν καὶ δήσας ἀνέπεμψε πρὸς Ἀρταξέρξην, αὐτὸς δὲ ἀποστάτης γενόμενος ταῖς ἐκ τῆς προδοσίας δωρεαῖς διελύσατο τὰ πρὸς τὸν βασιλέα. κατὰ δὲ τὴν Αἴγυπτον Τα- 2
χὼς ὁ βασιλεὺς κατασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον διακοσίας μὲν τριήρεις εἶχε πολυτελῶς κεκοσμημένας, μισθοφόρους δ' ἐπιλέκτους ἐκ τῆς Ἑλλάδος μυρίους, χωρὶς δὲ τούτων πεζοὺς στρατιώτας Αἰγυπτίους ὀκτακισμυρίους. καὶ τῶν μὲν μισθοφόρων τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκεν Ἀγησιλάῳ τῷ Σπαρτιάτῃ, ἀπεσταλμένῳ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπὶ συμμαχίαν μεθ' ὁπλιτῶν χιλίων, δυναμένῳ δ' ἡγεῖσθαι στρατιωτῶν καὶ δι' ἀνδρείαν καὶ στρατηγικὴν σύνεσιν τεθαυμασμένῳ· τοῦ δὲ ναυ- 3
τικοῦ τὴν στρατηγίαν ἐνεχείρισε Χαβρίᾳ τῷ Ἀθηναίῳ, δημοσίᾳ μὲν ὑπὸ τῆς πατρίδος οὐκ ἀπεσταλμένῳ, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως συστρατεύειν πεπεισμένῳ. αὐτὸς δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἔχων [ἅπασαν] τὴν ἡγεμονίαν καὶ στρατηγὸς ὢν ἁπάσης τῆς δυνάμεως, Ἀγησιλάῳ μὲν συμβουλεύσαντι μένειν ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ διὰ τῶν στρατηγῶν τὸν πόλεμον διοικεῖν οὐ προσέσχε καλῶς συμβουλεύοντι. τῆς γὰρ δυνάμεως προελθούσης πορρωτέρω καὶ περὶ Φοινίκην καταστρατοπεδευούσης, ὁ καθεσταμένος ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου στρατηγὸς ἀπέστη ἀπὸ τοῦ βασιλέως, διαπεμψάμενος δὲ πρὸς τὸν υἱὸν Νεκτανεβώ, καὶ πείσας ἀντέχεσθαι τῆς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείας, μέγαν

5 τὰ f, μὲν τὰ c 18 ἅπασαν del. Reiske 19 δυνάμεως F[1]J, ἡγεμονίας c 25 ἀπὸ] μὲν ἀπὸ vel μὲν conicio 26 νεκτανεβῶ P, νεκτεναβώ f

4 πόλεμον ἐξέκαυσεν· ὁ γὰρ Νεκτανεβὼς ὑπὸ τοῦ
βασιλέως τεταγμένος ἡγεμὼν τῶν ἐξ Αἰγύπτου
στρατιωτῶν, καὶ πεμφθεὶς ἀπὸ τῆς Φοινίκης πολιορ-
κεῖν τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ πόλεις, συγκάταινος γενό-
μενος ταῖς τοῦ πατρὸς ἐπιβολαῖς, τοὺς μὲν ἡγεμό-
νας δωρεαῖς, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπαγγελίαις
5 προτρεψάμενος, ἔπεισε συναγωνιστὰς γενέσθαι. τέλος
δὲ καταληφθείσης ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν τῆς Αἰγύπτου, 76
ὁ μὲν Ταχὼς καταπλαγεὶς ἐτόλμησε διὰ τῆς Ἀραβίας
ἀναβῆναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συγγνώμην ἠξίου
δοῦναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων· ὁ δὲ Ἀρταξέρξης
οὐ μόνον αὐτὸν ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ
καὶ στρατηγὸν ἀπέδειξε τοῦ πρὸς Αἰγυπτίους πο-
λέμου.

93 Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν Περσῶν
ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τρία πρὸς τοῖς τετταράκοντα,
τὴν δὲ βασιλείαν διεδέξατο Ὦχος ὁ μετονομασθεὶς
Ἀρταξέρξης, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τρία πρὸς τοῖς
εἴκοσι· τοῦ γὰρ Ἀρταξέρξου καλῶς βεβασιλευκότος
καὶ γενομένου παντελῶς εἰρηνικοῦ καὶ ἐπιτυχοῦς,
τοὺς μετὰ τοῦτον βασιλεύοντας μετωνόμαζον καὶ
2 τὴν τούτου προσηγορίαν ἔχειν προσέταττον. τοῦ
δὲ βασιλέως Ταχὼ ἐπανελθόντος πρὸς τοὺς περὶ
τὸν Ἀγησίλαον, Νεκτανεβὼς ἠθροικὼς στρατιώτας
πλείους τῶν δέκα μυριάδων ἧκεν ἐπὶ τὸν Ταχώ,
καὶ προεκαλεῖτο περὶ τῆς βασιλείας διαγωνίσασθαι.
ὁ μὲν οὖν Ἀγησίλαος ὁρῶν τὸν βασιλέα κατα-

3 ἀπὸ] ὑπὸ P, ἐκ A 4 συγκατάνους Pa 16 πρὸς f, σὺν c 17 Ὦχος] ὁ χῶς P[a] 23 Ταχὼς PAH (cf. Plut. Ag. 39)

πεπληγμένον καὶ μὴ τολμῶντα διακινδυνεύειν,
παρεκάλει θαρρεῖν· τῆς γὰρ νίκης τυγχάνειν οὐ
τοὺς κατὰ τὸ πλῆθος προέχοντας, ἀλλὰ τοὺς κατὰ
τὰς ἀνδραγαθίας πρωτεύοντας· οὐ προσέχοντος δ'
αὐτοῦ συνηναγκάσθη μετ' αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν
ἀναχώρησιν εἴς τινα πόλιν εὐμεγέθη. οἱ δ' Αἰγύ- 3
πτιοι τὸ πρῶτον ἐπολιόρκουν τοὺς συγκεκλεισμέ-
νους· ἐπεὶ δὲ πολλοὺς ἐν ταῖς τειχομαχίαις ἀπέβαλον,
τείχει καὶ τάφρῳ περιελάμβανον τὴν πόλιν. ταχὺ
δὲ τῶν ἔργων συντελουμένων τῇ πολυχειρίᾳ, καὶ
τῶν ἐπιτηδείων ἐξαναλωθέντων, ὁ μὲν Ταχὼς ἀπ-
έγνω τὴν σωτηρίαν, ὁ δὲ Ἀγησίλαος παρακαλέσας
τοὺς στρατιώτας, καὶ νυκτὸς ἐπιθέμενος τοῖς πολε-
μίοις, διέσωσεν ἅπαντας τοὺς στρατιώτας ἀνελ-
πίστως. ἐπιδιωξάντων δὲ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν 4
τόπων ὄντων πεδινῶν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διέλαβον
τῷ πλήθει κεκυκλῶσθαι τοὺς πολεμίους καὶ πάντας
ἄρδην ἀναιρήσειν, ὁ δὲ Ἀγησίλαος καταλαβόμενος
τόπον, ὃς εἶχεν ἐξ ἑκατέρου μέρους διώρυγα ποτα-
μοῦ χειροποίητον, ὑπέμενε τὴν τῶν πολεμίων ἔφο-
δον. ἐκτάξας δὲ τὴν δύναμιν οἰκείως τοῖς τόποις, 5
καὶ τοῖς τοῦ ποταμοῦ ῥείθροις ὀχυρώσας τὴν στρα-
τιάν, συνῆψε μάχην. τοῦ δὲ πλήθους τοῖς Αἰγυπτίοις
ἀχρήστου γενομένου, ταῖς ἀρεταῖς προέχοντες οἱ
Ἕλληνες πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Αἰγυπτίων,
τοὺς δὲ λοιποὺς φεύγειν ἠνάγκασαν. μετὰ δὲ ταῦτα 6

6 τινα] Ταῦα Hemsterhusius 10 * τῇ πολυχειρίᾳ, cf. XIV 51, 1. 58, 4] τὴν πολυχειρίαν P, διὰ τὴν πολυχειρίαν c (c. 68; 3 XIII 86, 1) 14 ἀνελπίστους P 17 κυκλώσεσθαι aut κεκυκλώσεσθαι Steph. 19 διώρυγμα P

ὁ μὲν Ταχὼς ῥᾳδίως ἀνεκτήσατο τὴν κατ' Αἴγυπτον βασιλείαν, ὁ δ' Ἀγησίλαος ὡς μόνος κατωρθωκὼς τὴν βασιλείαν ἐτιμήθη προσηκούσαις δωρεαῖς. ἐπ- 77
ανιὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα διὰ Κυρήνης ἐτελεύτησε, καὶ τοῦ σώματος ἐν μέλιτι κομισθέντος εἰς τὴν Σπάρτην ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς τε καὶ τιμῆς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τούτων προέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

94 Κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον τοῖς Ἀρκάσι γενομένης εἰρήνης κοινῆς μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, ἐνιαυτὸν μόνον ἐμμείναντες τοῖς ὅρκοις πάλιν κατέστησαν εἰς πόλεμον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὅρκοις ἦν γεγραμμένον ἑκάστους εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀπιέναι πατρίδα μετὰ τὴν μάχην, εἰς δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν ὑπῆρχον αἱ περιοικοῦσαι πόλεις μετῳκισμέναι καὶ δυσχερῶς φέρουσαι τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετάστασιν. διόπερ αὐτῶν ἐπανελθόντων εἰς τὰς προγεγενημένας πόλεις, οἱ Μεγαλοπολῖται συνηνάγκαζον
2 ἐκλιπεῖν τὰς πατρίδας. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν γενομένης διαφορᾶς, οἱ μὲν ἐκ τῶν πολισμάτων ἠξίουν αὐτοῖς βοηθεῖν Μαντινεῖς καὶ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων ..., ἔτι δὲ Ἠλείους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετεσχηκότας τοῖς Μαντινεῦσι συμμαχίας· οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται τοὺς Θηβαίους παρεκάλουν συμμα-

1 ῥᾳδίως] ἀδίως P 2 Ἀγησίλαος] ἀγκοίλαος P aut ἀνωρθωκὼς, aut τὸν πόλεμον pro τὴν βασιλείαν Reiske 11 τοῖς om. P 12 εἰς cf. XII 27, 1] εἰς τὸν Wess., om. PALK, τὸν c; κατεστήσαντο πόλεμον Reiske 21 καὶ τῶν] κατὰ τῶν Wurm, μετὰ τῶν Dind. τοὺς ἄλλους Ἀρκάδας Reiske 22 καὶ τοὺς] τοὺς P; Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων Ἀρκάδων τοὺς μετεσχηκότας conicio 24 Θηβαίους Dind. (cf. XVI 34, 1. 39, 2), Ἀθηναίους o

χεῖν. οἷς ἀπέστειλαν συντόμως ὁπλίτας μὲν τρισχι-
λίους, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους, ὧν τὴν στρατηγίαν
εἶχε Παμμένης. οὗτος δὲ παρελθὼν εἰς Μεγάλην 3
πόλιν, καὶ τῶν πολισμάτων ἃ μὲν ἐκπορθήσας, ἃ
δὲ καταπληξάμενος, συνηνάγκασεν εἰς τὴν Μεγάλην
πόλιν μετοικῆσαι. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν συνοικισμὸν
τῶν πόλεων ἐπὶ τοσοῦτο ταραχῆς ἐλθόντα ἔτυχεν
ἐνδεχομένης καταστολῆς.

Τῶν δὲ συγγραφέων Ἀθάνας ὁ Συρακόσιος τῶν 4
περὶ Δίωνα πράξεων ἐντεῦθεν ἀρξάμενος ἔγραψε
μὲν βύβλους τρισκαίδεκα, προσανέλαβε δὲ τὸν ἄγρα-
φον χρόνον ἐτῶν ἑπτὰ ἀπὸ τῆς Φιλίστου συντάξεως
ἐν μιᾷ βύβλῳ, καὶ διελθὼν τὰς πράξεις ἐν κεφα-
λαίοις συνεχῆ τὴν ἱστορίαν ἐποίησεν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοφήμου τὴν ὑπα- **95**
τικὴν ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ διέλαβε Γάιος Σολπίκιος
καὶ Γάιος Λικίνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀλέξανδρος μὲν
ὁ Φερῶν τύραννος ληστρίδας ναῦς ἐκπέμψας ἐπὶ τὰς
Κυκλάδας νήσους, τινὰς μὲν ἐκπολιορκήσας πολ-
λῶν σωμάτων ἐκυρίευσεν, εἰς δὲ τὴν Πεπάρηθον
ἀποβιβάσας μισθοφόρους στρατιώτας ἐπολιόρκει τὴν
πόλιν. Ἀθηναίων δὲ βοηθησάντων τοῖς Πεπαρη- 2
θίοις, καὶ στρατηγὸν Λεωσθένην ἀπολιπόντων, ἐπέ-
θετο τοῖς Ἀθηναίοις· ἐτύγχανον δ' οὗτοι παρα-
φυλάττοντες τοὺς ἐν τῷ Πανόρμῳ διατρίβοντας τῶν
Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν. ἀπροσδοκήτως δὲ ἐπιθε-

1 οἷς] οἳ καὶ Reiske 4 καὶ τῶν — πόλιν om. A 6 μετοικίσαι PAF 12 ἑπτὰ] ε' Reiske 16 πολπίκιος P, Σουλπίκιος v 17 Λικίννιος o - PJ 23 ἀπολιπόντων] ἀποπεμπόντων Palmerius, ἀποστειλάντων malim

μένων τῶν τοῦ δυνάστου, παράδοξος εὐημερία περὶ 78
τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένετο. οὐ μόνον γὰρ τοὺς ἀπε-
σταλμένους ἐν τῷ Πανόρμῳ διέσωσεν ἐκ τῶν μεγί-
στων κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τριήρεις μὲν Ἀττικὰς
πέντε, μίαν δὲ Πεπαρηθίαν εἷλε, καὶ σωμάτων
3 ἐκυρίευσεν ἑξακοσίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παροξυν-
θέντες τοῦ μὲν Λεωσθένους ὡς προδότου θάνατον
κατέγνωσαν καὶ τὴν οὐσίαν ἐδήμευσαν, ἑλόμενοι δὲ
στρατηγὸν Χάρητα καὶ ναυτικὴν δύναμιν δόντες
ἐξέπεμψαν. οὗτος δὲ τοὺς μὲν πολεμίους εὐλαβού-
μενος, τοὺς δὲ συμμάχους ἀδικῶν διετέλει. κατα-
πλεύσας γὰρ εἰς Κόρκυραν συμμαχίδα πόλιν, στά-
σεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν, ἐξ ὧν συνέπεσε
γενέσθαι σφαγὰς πολλὰς καὶ ἁρπαγάς, δι' ἃς συν-
έβη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων διαβληθῆναι παρὰ
τοῖς συμμάχοις. ὁ μὲν οὖν Χάρης καὶ ἕτερα τοιαῦτα
παρανομῶν ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν διεπράξατο, τῇ δὲ
πατρίδι διαβολάς.
4 Τῶν δὲ συγγραφέων Διονυσόδωρος καὶ Ἄναξις
οἱ Βοιωτοὶ [τὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίαν] εἰς
τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατεστρόφασι τὰς συντάξεις.
ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως πράξεις
διεληλυθότες, ταύτην μὲν τὴν βύβλον κατὰ τὴν ἐν
ἀρχῇ πρόθεσιν αὐτοῦ περιγράφομεν, τὴν δ' ἐχο-

2 ἀπεσταλμένους] ἀπειλημμένους Wurm 4 καὶ om. PAK Ἀττικὰς μὲν Dind. 7 λεοσθένους P 17 οὐδὲν] ὀυδε P 19 Διονυσιόδωρος o, corr. Dind. 20 τὴν .. ἱστορίαν del. Dind. (cf. XIV 117, 8), τῆς . . ἱστορίας Wess., τῶν Ἑ. ἱστοριῶν Reiske; ἀναγράψαντες add. Rhod. 24 περιγράφομεν Wess., παραγράφομεν o; παραγράψομεν fort., cf. I 41, 10. II 60, 4. III 74, 6. IV 85, 7 (XI 92, 5). XVI 95, 5. XVIII 75, 3

μένην ἀπὸ τῆς Φιλίππου παραλήψεως τῆς βασιλείας ἀρξάμενοι πάσας διέξιμεν τὰς τοῦ βασιλέως τούτου πράξεις μέχρι τῆς τελευτῆς, συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰς ἄλλας τὰς γεγενημένας ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης.

3 τελευτῆς] καὶ add. P   4 γεγενημένας PAJL, γενομένας c
Διοδώρου Σικελιώτου ἱστορικῆς βιβλοθήκης ΙΕ subscr. P.